KATE MILLETT

UÇMAK

özyaşamöyküsü

Çeviren: Mefkure Bayatlı

pencere yayınları

58 Pencere Kate Millett • UÇMAK

Kate Millett

UÇMAK

Bu kitabın yayın hakları
Pencere Yayınları'na aittir
Orijinal adı: Flying
Alfred A. Knopf New York 1974
Baskısından çevrilmiştir
Birinci Baskı: Ekim 1996
Kapak: İbrahim Karakaş
Kapak Baskı: Ertu Matbaası
Redaksiyon: Nesrin Arman
Kapak ve İç Montaj: Bahri Çakır

Baskı-Cilt Ceylan Matbaacılık

ISBN 975-7814-42-3

PENCERE YAYINLARI: 58
Kadın: 17

Salkımsögüt Sok 2/4 Cağaloğlu / İSTANBUL
Tel: (0212) 513 27 17

Kate Millett

UÇMAK

Çeviren: Mefkure Bayatlı

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ KISIM
BUNALIM 7

İKİNCİ KISIM
YENİ YAŞAM 153

ÜÇÜNCÜ KISIM
İNGİLİZ DEFTERİ 291

DÖRDÜNCÜ KISIM
YÖRÜNGE 443

BEŞİNCİ KISIM
ŞANS 553

Benim için ise - iyi dinle -
beni heyecanlandıran en güzelidir;
evet, parıltı ve gün ışığı ve aşk
aynı şeydir.

SAPPHO (EDM 118a)
Sappho'nun Aşk Şarkılar'ından
Çeviren Paul Roche.
New American Library tarafından basılmıştır, 1966

1

BUNALIM

Victoria İstasyonuna kadar taksi sonra da otobüs, yalnızca hava limanına gitmesine rağmen şehir içi otobüsleri gibi kırmızı ve ürkütücü. Üst kata çıkarsam sigara içebilirim. Bu otobüste beni tehdit eden biri var. Chelsea'dan geçiyoruz. Güzel İngiliz evleri, bahar kadar düzgün çiçekler. Keyfine varamadım. Hiçbir şeyin keyfine varamadım. Beş hafta burada kaldım ve bir yere gitmedim. Yalnızca 19 numaralı Cambridge Circus otobüsü, Soho'daki porno dükkanları, vitrinden seslenen gri kadın göğüsleri, büfedeki bilet satan adam. Ve kitapçılar. Vitrinde sergilenen kitaplar beni suçluyor, rezil İngiliz kapağıyla özel düşmanım. Bitişikte doğum kontrolü reklamı yapılıyor, vitrininde tıbbi gereçler, doğurganlık konusunda tozlu broşürler, kapağında ters ilişkide görülen çirkin kadınlar olan *Sevicinin Aşkı*. Erkekler için yazılmış.

Köşedeki Palace'de Danny La Rue'nun gösterisi var, peruklar ve elbiseler, İngilizlerin aile tipi eğlencesi. Kapımızdan girip, dehşet içinde merdivenleri çıkıyorum, kahve rengi halı İngiltere gibi yoksul. Betty'nin yüzü film yapmasını bilmediğimi söylüyor. Nell beni bir film yönetmeni yapacak. Ama yeterli metrajım yok, asla başaramayacağım. Mallory'nin çekimlerini izlerken cesaretleniyorum. İçine düşebileceğim kadar büyük perdede technicolor, ağzı inatla konuşuyor. Olabilir. Sonra Lillian, belgeselimdeki üç kadından ikincisi. Paskalya tatili süresince dört gün ofiste volta attım, pencerelerin dışında gri damlı onsekizinci yüzyıl evleri, boşalan kent, ben ise bu yetersiz şeyle uğraşıyorum. Montaj odası mantar duvar-

ları kadar can sıkıcı. Kesici raftaki yerinde duruyor. Herşey yerinde duruyor, tutsak. Eski yapılar sarımsı, herhangi bir Pazar akşamının hüzünlü son ışıkları pencerelerden ve kapıdan içeri sızıyor. Yapamayacağım. Ama yapmam gerek. Çekimleri yeniden düzenleyip. Baştan başlamalıyım.

Nell dondur dedi. Geçen akşam dondurulan görüntülerle izledik, montaj son dakikada yapıldı, projeksiyon makinesini çalıştıran fazla mesai yaptı, gri görüntüler odanın karanlığında titreşip belirip kayboldu. İşe yaradı. Rahatlamanın yorgunluğuyla uyudum. Ele avuca sığmaz Robin'in montajı yapıldı - hazır sayılır. Film bitti. Amerika'ya dönüyorum.

Taksi şoförü hoş biri. Benim gibi yolu kaybediyor. Uzayda bir yerde kalıyoruz, Victoria İstasyonunun ortasındaki gerçek dışı üst geçitte havadayız. Beton sarmal yükselip gözden yitiyor. Asla varamayacağız. Eve gitmek zorunda değilim. Artık Amerika yok. Otomobilin kapısında durup çantalarımı çıkarırken bir centilmeni andırıyor. Üniversiteye gitmiş. Niçin taksi şoförlüğü yapıyor? Başarısızlığın verdiği iyilikle yumuşak tavırlı. Belki yaşamda yolunu yitirdi. Belki bana da olan bu. Yontucuyum. Para kazanmak için yaptığımı düşünüp Columbia Üniversitesinde yarım gün İngilizce dersi verirdim. Şimdi ne yapıyorum? Sekreter aranıyor ilanları hergün beni tersliyor, Alfred Marks'ın ciddi ilanları Londra'nın her köşesinden haykırıyor. Eleman aranıyor ilanlarını akşam yemeklerinde okuyorum, garip bir Soho lokantasında, filmi düşünmemek için. Başka bir şey denemek tehlikeli olduğu için her akşam Kiev usulü tavuk. Lokanta başka başarısızlarla dopdolu. Gözgöze gelmemeye çalışıyoruz. Lokanta sahibi bizden kuşkulanıyor. Ekonomik kriz var. İş yok. Acaba bir iş bulabilir miyim?

Fakat ben zenginim. Utanılacak kadar anlamsızca zenginim. Gazetenin arkasında hesap yapıyorum (bu akşam Trattoria'da biftek yemek istedim). Kitabımın geliriyle üç yıl yaşayabilirim. Çalışabilsem işe girmeme gerek kalmazdı. Bir işim olsa çalışmak zorunda olmazdım. Fairbanks'ı reddettim bile. Almanya'dan İngiltere'ye geçtiğim ilk gün. Üç kötü daktilo edilmiş müsveddeden sonra dekana gelemeyeceğimi bildirdim. Yalnış yazdığım birşey oldu mu? Gelecek sonbahar orada olmak istemiştim. Bundan emindim.

Çocuklarla. Yazmak zorunda olduğum bir kitap var, gelemem - sözcükleri yazarken utandım. Kitap da yazamıyorum. Böylece hiçbirşey olmayacak. Ebediyete kadar yapacak birşey yok. Uzun sürmez. Kış bitmeden uçurumun kenarını aşarım. Çalışmadan nasıl yaşayacağım?

Bir sigara yak. Otobüs Londra'nın dışına çıkıp karanlığa yöneliyor. Dikkat derin nefes çekme yoksa refleks yine başlar. Nell'de her gün dişimi fırçalarken öğürüyorum. Bir keresinde Paul beni gördü. Ama hiç kusmuyorum. Bu bir işaret. Geçen kış başladı. Bowery'deki stüdyomda bir başka bomboş güne uyandığımda. Sonra anımsıyordum: bugün Georgia'ya kaçabilirim. Öğlen uçağıyla. Bowery'den New York'tan kurtulmak için ne lazımsa. Bir zamanlar evimdi, şimdi bir kafes oldu. Çatıkatının her metrekaresi eski yaşamımı suçluyor. Öldürülmüş ölü. Fumio kahvaltı hazırlıyor. Yağda yumurtanın görünümü ölümcül. Yutkun. Tören sıkıcı sonuna yaklaşırken kalkıyorum. Birşey söylemek üzereyim. Birden halının üzerine kusuyorum. *Cinsel Politika*'nın ilk kopyalarının satıldığı Connecticut yaz günlerinden kalan iki İran halısından biri. Kendimi o kadar zengin hissettim ki banka hesabımı sıfırladım. Sekizyüz doların hepsini bir haftada saçıp savurdum, kullanılmış bir otomobil ve iki halı aldım.

Spor otomobilin kapısına yaslandık. Daha o sabah satın almıştım. Celia'ya daha sonra halının üstünde sevişmeyi teklif ettim. Bu gece ormanda. Sinsice, benim hayal ettiğim şeyi önerdi. Dışarıda, çevremizi saran karanlıkta ağaçların arasında. Yakut rengi desenin önünde bedeninin bembeyaz parladığını görebiliyorum. Bir odalık. Hollander'ın on dönümlük arazisini görmeye gittiğimiz gündü. Üçümüz satın alıp bina yapacak birlikte yaşayacaktık. Fumio, Celia ve ben. Yüksek otlarda yürürken her üçümüz için de uzun ahşap birer stüdyo planlıyorduk. Sonra yemek yedik. Harikulade sohbet ve bahçeye açılan kapılar. O anı filme çekip saklamak çılgınca bir fikirdi. Bir yıl sonra buluşup tekrarlamak. Bu sefer film makinesi getirip banta almak. Yaşamı saklamak. Hatta tekrarlamak. Hayal.

Fumio yeri silişimi izliyor. Onu etkilemeye başladı. Sonunda korkuyor. O sabah duasındayken, tuvalette okurken, tekrar kusuyorum. Aynı yere. Karabüyü gibi. Alçak sesle kendi kendime -işte

hastalığın fiziksel belirtisi- diyorum. Aldırma nasıl olsa deli doktorlarına inanmazsın. Sen delisin, hanım. Bu akşam Georgia'da bir konferans. Felaketi şimdiden görebiliyorum. Ağzını açıyor ve kusuyor. Emory Üniversitesi kilisesinin kirlenmiş sıraları. Kürsü kusuyor. Öğrencilerin gözleri faltaşı gibi açılıyor. Sonra kapanıyor.

Jeanin yerde oturuyordu. Ben bir köşedeydim. Tekrar Columbia. İtiraftan sonra ilk kez. Atelye bizsiz sürüyor. "Lezbiyenlik." Hastayım. Onunla konuşmak istemiyorum. Çıkmamı işaret ediyor. Bir mesajı var. Döşeme serin. Ondan nefret ediyorum. Beni tüketmeye çalışıyor. Yatıştırıcı ses "davranış kalıpları" konusunu işliyor. JayCee'nin aşığıydı. JayCee'yi perişan etti. O da beni perişan etti. Jeanin erkek kardeşi hakkında konuşuyor. Erkek kardeşime aşıktım diyor. Bundan bana ne? Kokuşmuş güneyliler, asi bir generalin torunları. Evine gidip onunla konuşmamı istiyor, teselli aramamı. "Davranış kalıpları değişmez," diyor. "Ben kalıbımı JayCee'ye uyguladım. O da sana." Anlamsız. Saçma. Karabüyü. Jeanin JayCee'nin ilk sevgilisiydi. JayCee de benim. Jeanin bir hayalet. Ölmesini istiyorum. "Bir zincirdik," diyor. Anlamıyor. Hiçbiri anlamıyor. Kadınlarda böyle olmaz. Belki çocuklarda. Bende asla. Celia'nın bana yaptığını ben de Vita'ya yapacağım. Hiçbir şey düzelmiyor. "Zinciri kırabilirsiniz," diyor. Hayır, diyorum. Gitmek istiyorum. Celia yeni bir yaşamdı. Artık yok.

Şimdi Londra hava limanında ne kadar deliyim? İki konferans için ülkeme dönüyorum. Bunlar son olacak. Hep son olacak diyorum. Sonra özgürlük: artık gözler önünde olmayacağım. Bu adi çılgınlıktan kurtulacağım. Yoksa beni öldürecekler. Kürsüler, hava limanları, gazeteler. Kaçabilsem - son verebilsem. Hediye alma zamanı. Fumio için kanyak. Vita için birşey. Geriye yalnız ikisi kaldı. Beni Kennedy'de karşılayacaklar. Reyon kalabalık. Servis yapan yok. Herşey çok pahalı. Bir çakmak kırk dolar...boşversene Dunhill. Tekrar sigaraya başlaması benim yüzümden. Alacak birşey yok. Liseleyken bayıldığımız Pringle marka kazaklar. Kaşmir. Satın alabilmek için Shunneman'ın bodrum katında çalışırdım; çorap bölümünde otuz saat ayakta durmanın karşılığı bir Pringle ediyordu. Vazgeç ve barda bir içki iç. Hayır, sebat et, bir eşarp ve kumaş al. Vita giysilerden hoşlanmayı yeniden öğrenmeli. Öğretme-

nin şişko eşi, çocuklarının annesi olmaktan vazgeçmeli. Bu hediye beni aklamaz. Onu sevemiyorum. İstediğim yalnızca dostluk. Kimseyi sevemiyorum. Acı çekmek istemiyorum. Fazla tehlikeli. Hiçbiri başarılı olmuyor. Yalnızca Fumio ile oluyor. Celia ile olanlar beni yok etti. Naomi'ye şu anda dayanamam. Magda devam etmek istemedi. Celia. Hala ne olduğunu anlayamıyorum. Hiç anlamıyacağım. Anlıyabileceğini bir an bile umma. Sadece bu paniği yenmeye çalış. Kadınlarla olmuyor. Yeniden başlamamalıydım. Prensiplerine sadık kal: Eşcinsellerin Özgürlüğü için sonuna kadar savaş. Ama uygulamayı unut. Acıdan başka birşey getirmiyor. Herkes benim eşcinsel olduğumu söyleyebilir ama ben böyle olmak zorunda değilim. Gerçeği söyle - sonra özel yaşamında uygulama.

Londra hava limanı. Güneyli aksanıyla konuşan bir sürü Amerikalı. Hepsi normal insanlar. İyi görünüyorlar. Adam yeni eşinin fotoğrafını çekiyor. İnsanlar plastik sandalyelerde oturuyorlar. Gördüklerini belli etmiyorlar. Eğer görüyorlarsa. Fakat bütün bu yıl ben bu garipliği gördüm. İçindeki terörü farkettim. Kentten kente. Çok fazla görüyormuş gibiyim. Tuzakları keşfettim. Ne olduğunu size söyleyemem.

Yolculara bakıyorum ve onlara YAŞAM BİR MEDYA GÖSTERİSİDİR diye bağırmak istiyorum. BİR ALDATMACA. ALDATILDINIZ. Bilmiyorlar bu yüzden de hala sürdürebiliyorlar. Deli değiller. Paniğe kapılmıyorlar. Acıyı duyumsamıyorlar. Delilik sadece ıstıraptır, midede bir yanma. Görünümü iğrenç, rahatsız edici olacağını tahmin ettiğim için şaşırtmamak ve rahatsız etmemek için deliliğimi gizliyorum. Aylardır deliyim. Eylül'den belki de Ağustos'tan beri. Ve tek bir konferansı bile kaçırmadım. Yalnızca Fumio biliyor. Kimseye söylemez ve doktorlardan uzak dursam belki iyileşirim. Kendi kendine geçebilir. Deli doktorları beni iyileştirecekleri yerde daha kötü yaparlar. Belki kendi kendimi iyileştirebilirim. Film şimdiden beni biraz iyileştirdi. Şimdi bir işi bitirdim. Artık başka biri olabilirim. O Tanrının cezası kitabı yazan kişi değil.

Bir ziyaret için Oxford'a dönüyorum. Fumio ile birlikte, ona hep sözünü ettiğim yeri göstermek için. Sabah Nell'in evinde yatıyorum. Kalkıp trene binmeye korkuyorum. Ona söyleyemiyorum.

Biliyor. Bundan sonra İngiltere'yi tekrar görmek korkunç. Oniki yıl ve hiç dönmedim, hep parasızdım. Trende JayCee'nin yanında kulelere veda ettim, onları bir daha görebilecek miydim. Uygun zamanı beklemeliydim. Şimdi de saldırgan, kirletilmiş, kötü şöhretli bir medya kahramanı olarak dönüyordum. Hasta. İşi bitik. Kendinden nefret eden. En berbatı de kendime acımam.

Yolu unutmuşum, sokaklar yabancı. En güzel yerlere nasıl gidileceğini hatırlayamıyorum. Fumio yine de beğendi. Hepsi hala orada, eskiliği ve mükemmelliği ile hala zarif. Değişmeyecek. Duvarlardaki devrimci sloganlar yalnızca eğlenceli boşalım. Öğrenciler içlerini dökmüşler. St. Giles aralığında kenardaki "Eşcinsel Güç" yazısını görünce dehşete kapılıyorum. Benimle alay ediyor, bir saçmalık. Hiçbir şey değişmeyecek. Bunu bilmenin biraz yararı var - güven veriyor. Vazgeçmeye çalış: umut etmeye zahmet etmezsen düş kırıklığına uğramazsın.

Önce dolaşıp sonra yemek yiyelim. Fakat Mitre'ye vardığımız zaman servis bitmiş. Yiyecek bulmak için kilometrelerce yürüdük, içki içecek yer de yok. İstasyonun yanında pahalı bir yerde yemek zorunda kaldık. Altın kuleler fakir İngiliz mahallelerine dönüşmüş, lokanta ekonomik kriz sonucu değişime uğramış. Köprüyü geçerken belki birgün tekrar geliriz diyor: "Ben ünlü olup da Tate'de restrospektif sergim açılınca." Kolum pardesüsünün kolunun altında, ağzı kendi acı şakasıyla yarılmış bir çizgi. İkimiz de ağlamak istiyoruz. Yarın Amerika'ya dönüyor. Ben filmi gözden geçirmek için kalıyorum. Korkumuz köprüyü geçiyor. Ondan uzak ölürüm.

Çocukluktan hatırladığım birşey. Kar fırtınasında otobüs bekliyorum. Cleveland ile Highland Park Yolu köşesindeyim. Highland kahvesi arkamda. Orası sıcaktır. Çikolatalı dondurma da satarlar. Fakat otobüs kimseyi görmezse devam eder. Dışarıda beklemeli. Üstelik param da yok. Manastırın siyah demir parmaklıklarını hala görebiliyorum. Yavaş yavaş karda yok oluyorlar. Bahçemiz çok büyük çünkü Derham, St. Kate için öğrenci yetiştirir. Tüm kitaplarımı önümde tutuyorum, çok olmalarından gururlanıyorum. İlk büyük sınavlar bu hafta. Bugün Fransızca. Acaba kaç alacağım. Yarın Tarih. Soğuk insanı hasta ediyor. Kulakarkası iltihabı olduğum zaman aldığım sulfamid hapları. Doktor Flannigan sayıkladığımı söy-

ledi. Güzel sözcük. Mavi otomobil kırmızı ışıkta durdu. Mercury. Görmek güç. Gerçek bir tipi olacak. Kapıyı açıyor. Beni götürecek. Babamın teknik ressamlarından biri olmalı. Yoksa niye dursun? İçerde yüzünü görüyorum. Fakat Swanny veya diğerlerinden biri değil. Hepsini çok iyi tanımıyorum. Bodrum katın arka kapısından girip çıkarlar. Matematik ödevimi babamın hesap makinesinde kontrol etmeye gittiğim zaman bana takılırlar. Tekrar bak. Saçları kırmızı gibi. Tanıdık gibi değil. O kapıyla ilgilenirken kim olduğunu çıkarmalıyım. Düşmemem için önlem alıyor. Ne kadar düşünceli. Kilitliyor. Hava konusunda birşeyler söylüyor, çok soğuk olmalı. Ne diyeceğimi bilmiyorum ama kibar olmalıyım. Çok çok teşekkür ediyorum. Nehir kıyısından gidelim mi? Varlıklıların evleri, ağaçlar, Mississippi. Tabii. En sevdiğim yol. Nerede oturduğumu tabii ki biliyor, tanımayacak kadar aptal olduğum bir aile dostu. Annem dikkatsiz olduğumu söyler. Nehire doğru sapıyoruz, tarih sınavı, sıcaklığın, güvenliğin ve rahatlığın gevşekliği. Çok iyi bildiğim korunma duygusu. Bir kızım. İnsanlar beni kollar. Adam konuşuyor. Şimdi nerede oturduğumu hatırlaması gerekiyor gibi. St. Thomas Kolejinin karşısı. İnsanlar bunu Summit Bulvarı sanıyor. Ama yalnızca Selby. St. Thomas'ın arkası demeliyim. Nerede oturduğumu bilmemesi garip. Belki herşey yanlış. Onun bir yabancı olduğunu söyleyen midenin sesine aldırma. Korku içimi sarıyor. Benim tarafımdaki kapıyı kilitledi. Kilitlendim. Otomobillerle dolaşan adamlar konusundaki uyarılar. Bunu düşündüğümü anlamamalı. Adam iyilik yapıyor. Otobüs bekleyen bir çocuk gördü, hava kararıyor, gece kar basturacak. Tabii ki iyilik yapıyor. Beni evime kadar götürecek. Üstümde okul üniformam var. Onun hakkında bunları düşünürken bir anlam veremiyorum. Okul çantamı soruyor. Önümde tutuyorum, daha yepyeni. Deri mi yapay mı? Yeni, ilk çantam. Sahici ama yapay deriden. İtiraf ediyorum. Gülerek çantama el atıyor ama önüme dokunuyor. Annem göğüs diyor. Ablam Sally de. Utanç verici. Bu bir hata. Gülüşü korkutucu - yüzüm ateş gibi. Hayır bu olamaz. Hayır, otomobil burada ağaçların arasında duramaz. Hayır. Nehir yolunun bu kısmında hiç ev yok. Gri karanlık sessizlik. Bunu kabul edemiyorum. Büyük ellerini bluzumun içine soktuğunu da reddediyorum. V yakalı ve üç kol düğmeli üni-

forma bluzum. Bu yüzden bu olamaz. Kırmızı ellerin eteğimin altında aranması da olamaz. Derham eteğinin akordeon plilerinin altına girmesi de. Siyah serj tüm bunları çılgınlık haline getiriyor. Kucağındaki mor et uzun kocaman korkunç. Böyle miymiş? Bu artık gerçek. Bu tehlike. Korkunç düş gri akşamda uyanış. Beklenen dehşet işte artık burada. Biz ortağız. İşaretleşiyoruz. Bakire Meryemin adını, okulumu ve bekaretin bozulmasının günah olduğunu bağırıyorum. Ama saçma kaçıyor. Kutsal Meryem duasını her gün söyleriz - ama avaz avaz değil. Bağırıyorum. Ama boğazım kapalı olduğu için bazen sesim çıkmıyor. Mor şeyi benim içime sokamayacak. Bunu istiyor olmalı, beni yakalıyor donum için mücadele ediyoruz parmakları canımı acıtıyor. Mor şey sığmaz. Yapamayacak. O orda bense buradayım. Önce otomobili durdurması gerekiyor çünkü hala hareket ediyoruz. Çıkabilsem. Koşmalıyım ama o benden çok daha büyük. Güçlü, canımı acıtıyor. Şimdi kapı ve kapı kilidi için mücadele ediyoruz. Bana vuruyor mu? Küfür ediyor. Küçük orospu. Şıllık. Koşuyorum. Bacaklarım hareket etmezse nasıl koşabilirim. Koşuyorum karda düşüyorum. Kusuyorum. Sürünüyorum. Ağaçların arasında saklanıyorum. Otomobiliyle boş arsanın çevresinde dolaşıyor. Mavi Mercury bulunduğum yerin çevresinde ağır ağır dolaşıyor, yolu olmayan yerde saklanmış onu izliyorum. Zaman geçmiyor. O öbür taraftayken ben karşıya koşabilirim. Tepeye doğru. Karda mavi bir renk alan havada koşuyorum. Otomobilin yok olmasını izlemek merhamet gibi. Şimdi tepeyi tırman. Eve kadar sekiz kilometre koşuyorum ve yarı yolda St. Clair'de - onu yitirdiğimi farkediyorum. Dişimdeki tel. Dişlerimi düzeltmek için takılan tel. Karda ağzımdan fırlamış olmalı. Yirmi beş doları yitirdim. Tekrar. Son seferinde onlara söz vermiştim. Annem bir tane daha alamayacaklarını söylemişti. Beyaz karda pembe plastikli tel hava kararmak üzere otomobil ağaçların arasında. Kar onbeş santim derinliğinde. Hava karardı. Geri dönüp onu bulamam. Yemekte onu yitirdiğimi onlar öğrenene kadar yüzüme ateş basacak. Suç benim. Nasıl olduğunu asla bilmemeliler.

Onu ele vermek kendimi ele vermek olur. Zatürrie yorgunluk, cildim hep yanıyor, doğrulduğum zaman başım dönüyor. İki ciğer. Çok ciddiymiş gibi söylüyorlar. Hastahanede çok özel muamele

gördüm. Hediyeler aldım. Beni görmeye geldiler. Nancy bile geldi. Hastabakıcı iğneler için bana takılıyor. "Dön de iğnedenliğine bir tane daha batırayım," diyor. Ama evde şimdi çok sıkılıyorum. Öğleyin Bayan Luger gelip bana bir sandöviç yapıyor. Campbell domates çorbası. Annem işe gidiyor. Babam da gitti. Artık babam yok. Okulda yalan söylüyorum, sadece şehir dışında olduğunu söylüyorum. Grönland'da bir uçak üssü yapıyor. Sadece kısmen doğru. Tabii orada buzların içinde, bize bir kart yolladı, ama asla dönmeyecek. Annem öğrenmiş. Onu otomobille Cathedral Tepesine götürürken bana söyledi, yol o kadar buzluydu ki dikkat etmezsem Sally bana ders verirken yaptığım gibi geri kayacaktık. Onüçümdeyim. Sınava daha iki yıl giremem. "Babamın otomobiline benziyor," dedim. Annemin küçük Ford'undan daha büyük siyah bir Mercury. Sürmesi daha güç, boyunu kestiremiyorsun. "Evet," dedi, "babanın otomobili." Şimdi onu bir hanımın kullandığını görüyorum. Onunki olamaz. Ama o hala olduğunu söylüyor. "Babanın bir metresi olduğunu artık öğrenmenin zamanı." Bir kitaptan çıkmış gibi bir söz. Otomobili sürerken babamın gideceğini, artık dayanamadığını söylediğini duyuyorum. Sesi yıllardır akşam yemeklerinde olduğu gibi tıkanıyor. Summit yolunda şatoyu andıran Walker Evlerinin yanından geçiyoruz. Halam Chip Walker ile evlidir. Ellerim direksiyonda dehşet içinde Christina Halayı hala görüp göremeyeceğimi soruyorum. Onun evi köşeyi dönerken beni bir aşık gibi Virginia Bulvarına çağırıyor. Kocası ve kendi çocukları yok, niçin ben onun kızı olup onunla yaşamıyorum, o kadar para - bir kısmını anneme bile verebilirim. Şimdi hiç paramız olmayacak. Nasıl geçineceğiz? Daha o söylemeden ben düşünüyorum. Ve eve dönmeliyiz. Burada oturmuyoruz. Hayır, Midway tarafında nehrin yakınındayız. St. Thomas'ın arkasında, o eve gelmediği zamanlar akşam yemeğinden önce ağaçlar çıplak gri geceleri uzatıyor. Şimdi akşam yemeği için onu beklemek zorunda olmayacağız. Önce şapkasını kapıdan içeri fırlatır. "Sarhoşsun," sesi duygulu, sonra ağlar ve biz onun ağlayışından nefret ederiz. Bir hayvan gibi. Artık yalnız annem ve küçük kız kardeşim Mary olacak. Sally evden ayrılıp kolleje gitti. Kaçtı. Annemin bir işi var ama para kazanamıyor. Ben de hastayım. Pahalı olduğu için Durham'dan ayrılmam gerekirse Nancy'yi bir daha göremem. En iyi arkadaşım o.

Yatakta hasta yatarken adamı düşünüyorum. Mavi otomobili. Kendime dokunuyorum ve yüzüme ateş basıyor. Bu bir günah. Onun otomobiline binmek bir günah. O bana dokundu. Bekaretimi kaybettim mi? Bu gerçekten ne demek? Kurtulduysam günah sayılmaz. Kaçmama rağmen günaha girdim mi? Ama dişimin telini kaybetmekle günah işledim. Bazen onu istiyorum. O şeyi içime sokabilir. O zaman ne olduğunu anlardım. Onu içime soksa kaşınmam geçerdi. Duvar kağıdındaki güllere bak, Mary'nin bir keresinde kustuğu yerde sarı leke. Günah işleme. Hiçbir şey düşünme. St. Thomas'taki basketbol maçlarını düşün. Bu akşam da var, bugün Cuma, ama ben hastayım. Erkekler orada olacak. Nancy de orada olacak. Bunu düşündüğüm için tekrar utanıyorum. Çünkü aşık olduğumuzu söyleyince insanlar bize tuhaf davranıyor. Şükran gününden önce son sınıftakilere söyledik, güldüler, korkutucu, bir hata yapmışsın gibi. Rahibe duydu ve kızdı. Sally'nin erkek arkadaşı telefonda konuşmamızı duydu ve anneme sihirli bir sözcük söyledi. Lezbiyen. İyileşmek çok uzun sürüyor. Şimdiden sekiz hafta oldu. Doktor Flannigan altı hafta daha diyor. Hatırlamaktan başka yapacak birşey yok. Tekrar tekrar. Bu sırrı. Mavi Mercury. Yüzü belirsiz. Korkunç mor şey. Sonra koşmam. Yeniden yaşıyorum. Bağırırsam kimse beni duymuyor, ev boş. Nerede oturduğumu öğrenip, beni yakalar mı, ele verir mi? Yüzümü ateş basıyor, terliyorum, ateşten olmalı, kim bilir. Bu bir günah, düşünmek de günah. Nasıl engelleyebilirim.

Londra Hava Limanında Vita için bir hediye aldım. Oxford'a yaptığım ikinci ziyaret birincisinden daha iyiydi - yalnız başıma hocamı görmeye gittim. Şimdiden daha iyiyim. 19 numaralı Paddington otobüsünde kendimi iyi hissediyorum. Reklamlar bu gün beni sinirlendirmeyecek. Diğer sabahlar otobüsün üst katında Soho'ya giderken, bir elim sımsıkı demirde... ofise kadar dayan, kusma. Ama Altın Yaprak reklamı artık tehdit edici değil. Pencereden görebiliyorum. Bugün beni etkilemiyor. Sözcükler onların sözcükleri, İngiliz'lerin. Benim değil. Masumca, vaad edici; insanlar sigara satın aldıkları zaman da kupon alıyorlar. Bunda dehşet verici birşey yok. 19 numaranın yolu bugün güvenli. Mayınlar yok. Grey's Inn ölüm değil, sevimli ve tarihi. Shakespeare Arması ve beni her

zaman dehşete düşüren biracıların "Cesaretli Olun" diyen sloganı. Bugün kendi kendime onun bir emir hatta hiciv olmadığını yalnızca garip bir reklam olduğunu söyleyeceğim. Dayanabilirim. Mallory'nin bir filmini çekmeyi başardım. Paddington'da o kadar sağlıklıydım ki trende okumak için bir kitap satın aldım. Paul kahvaltıda, "İnce bir Wordsworth kitabını yanına alacak mısın?" diye alay etti. İstasyonda rafta sıralanmış kitapları gördüm. 'Cinsel Sapmanın Beşeri Yönü' *(The Human Aspect of Sexual Deviation)* adlı bir kitap aldım. Bir deli doktoru yazmış. Trende herkesin önünde okudum. Yiyecek birşey almak için kalktığım zaman da kapağı üstte kalacak şekilde bıraktım. Yazar ilerici liberal bir adam, eşcinsellik konusunda bir bölüm var, belki rahatlatıcı birşey vardır. Kitapçıda raflarda sıralanmış kitapların isimlerini okudum. Arkalarındaki yazıları okudum. Aylardır hava limanlarında kitapçılarda ve evlerdeki kitapların görünümü...

Oturup, sulandırılmış sütlü kahveyi içerken, ilk cümlemi oluşturdum: "Ürkütücü saçmalık duygusu artık hafifleyince, bir hammala veya bir profesöre veya bir ev kadınına onların yerinde olma isteğiyle baş döndürücü bir kıskançlığa ve bunu izleyen mide bulantısına kapılmadan tekrar bakabilmem, sonra da onların da kapana yakalanmış olduklarını farketmem - artık hastalığım geçti, belki bunu kendi kendime izah edebilirim." Açıklamaları yapabilmek için bir defter satın aldım. İkinci cümleye kadar ilerledim. Herşeyin tekrar normal yerine döndüğü böylece ne kadar yoldan çıktıklarını hesaplayabildiğim hakkında birşey. Uyduruk bir defter, sayfaları küçük. Dört yeni penny tuttu. İki şilin vermezdim çünkü değmezdi. Bryn Mawr'da aldığım ilk defter güzeldi. Hala yazacak yeri var. Şimdi çantamda duruyor, boş sayfaları bir savurganlık utancı. Nell'e gelince bavula koydum. Yanımda taşımıyorum. Günde oniki saat film üzerinde çalışırsam yazmak zorunda değilim. İkisini de aynı zamanda yapmam gerekmiyor. İlk defterimin plastik kapağı vardı, üstünde Connecticut'da Celia için çiçekler vardı, sonbahardan önce Brookfield'deki günler. O zaman hala yazabileceğimi sanıyordum.

Islington'daki odam Nell'in kütüphanesi. Bana kitaplı odayı verdiler. Belki de bana iyilik ettiklerini sandılar. Her gece yatmadan

önce onların korkusu beni rahatsız ediyor. Arkalarını okuyorum. Tek bir adam Haçlı Seferleri hakkında ne kadar büyüklükte bir kitap yazabilir. Bir diğeri cinayet hakkında. Romanlar, tarih, politika kitapları, sıralanıp yatağın arkasında bir duvar oluşturuyorlar. Uyursam devrilip beni ezerler mi? İki tanesini denedim ama okuyamadım. Agatha Christie ile başardım, her gece bir bölüm, daha önce olanları unutup sözcükleri izledim.

Nell bana bir cezaevi günlüğünü gösterdi, beğeneceğimi sandı. Eski bir feministin kitabının ender bulunan baskısı. Elindeki nesne beni azarlıyor gibiydi. Bu kadın cezaevine göğüs germiş. Onu kapalı yerlerden korkan bana, bir korkağa gösterdi. Kötülük yapmadım. Davayı zedeledim. Cezaevindeki o cesur İngiliz kadınları birbirlerini desteklediler, daha kuşkulu birşey yapmadılar. Evliydiler, doğru şeyi yaptıklarından emindiler. Nell yatağın üzerine oturuyor, elindeki kitap beni suçluyor. Bunu görüyorum. Midemdeki ölümcül korku bunu biliyor.

Hepsi bir hataydı. Saçmalıkla dolu ayların karabasanı. Ağzıma tıkılan mikrofonlar.."Kadın hareketinin geleceği nedir?" Ben nereden bileyim - ben yönetmiyorum ki. Her kış günü daha bilgisiz, daha zayıf. Basın toplantılarının, röportajların, üniversitelerdeki konferansların hilekarlığı. Hepsi önceden planlanmış. Planları bozma. Yorgunum ve hiçbir yanıtı bilmiyorum. Bütün bunlar çirkin, utanç verici, sahte. Her zaman aynı sorular. Sıkıcı. Eski şeylerin tekrarı, yeni birşey yok. İnancımı mı yitirdim? Sıkılıyorsam bir hain miyim? Beni vurmalılar. Liderleştirildim. Bizim liderimiz olmamalı. Bir yeraltı gazetesinde idama mahkum edileceğim, kişiliğim yeraltında öldürülecek.

Bowery'de döşemedeki tahtaları ezberliyorum, odanın her tarafı kağıt dolu, yanıtlayamadığım tüm mektuplar. Burası bir zamanlar evimdi. Bütün gün yontu yapardım sonra akşama doğru insanlar uğrardı, mermer masanın çevresinde içki içerdik. Sonra yiyecek birşeyler bulurduk. Geçen yaz kocaman salatalar, tavuk butları, marul üstünde kırmızı domates gibi şeyler vardı. Çilek ve iki çeşit şarap. Akşam üstünün yumuşak beyaz ışığı kağıt panjurlardan sızardı.

Sonra olan oldu. Dostlar uğramaz oldular. Onlarsız bir stüdyo.

Bütün sabahları işgal eden ve sigortaları attıran televizyon ekipleri. Fumio'nun gidecek yeri yok. Telefon bütün gün çalıyor. Turda olduğum aylar süresince bile. Fakat Ocak'ta eve geldim ve her gün oradaydım. Eve ve tekrar normale döndüm. Yaşam onlar olmamış gibi olacaktı. İşte en kötüsü de o zamandı. Koşmaktan vazgeçince bir zamanlar yaşamım olan şeyin şimdi bomboş olduğunu keşfettim. Gitmiş. Bitmiş. Kalıcı olarak işgal edilmiş. Akşam saat beşte soğukta tek başıma oturmuş geçen Ağustos'ta çektiğimiz film rulolarına bakıyorum. Fumio pervasız olduğumu söylüyor.

Onunla tartışmaya çalışıyorum ama haklı, elimde kaldı. Nasıl film yapılır? Seslendirme nasıl yapılır, nasıl senkronize ederim? Düşman medya. Çok büyük. Sonra ne yapacağım? Boşa giden para beni dehşete düşürüyor. Bunlar çöp. New York eleştirmenleri çekimleri izliyorlar, birşey söylemiyorlar. Nihayet hepimizi kurtarmak için suskunluğu bozuyorum. Onların itibarları var. Onlar uzman, profesyonel. Onlar bunun bir film olmadığını düşünüyorlar, sadece tartışma grupları ve eğitim televizyonu için birşey. Bağırmak istiyorum -bu üç kadının tüm yaşamı. Ama orada oturuyorum birşey söyleyemiyorum- korkuyorum. Onlara muhtacım. Benim kesmek istediğim gibi kesmek istemiyorlar. Bir dosyalama sistemi istiyorlar, bir kadını diğeriyle karşılaştırmak, önce babaları hakkında konuşuyorlar, şimdi de işlerinden söz ediyorlar. "Böyle daha dinamik," diyorlar. Onlar profesyonel. Onlar biliyor. Bu film için kendimi tehlikeye attığımı, oynayan kadınları sevdiğimi, yaşamlarının her yere taşıdığım bir sorun olduğunu söylemek istiyorum. Editörler meşgul, üstünde çalışamazlar. Bir kaçı öğüt veriyor, soluk bir teşvik, diğerleri gidiyor.

İngiltere'ye Machree ananın kollarına koş. Nell'in ta kendisi. O ne demek istediğimi anlar, çılgın şapka, yüzüklerle kaplı elleri sözlerinin dairelerini havada çizer. Dublin ve İrlandalı O'Rourke ana beni kurtar. Ve kurtardı.

Nell'in elindeki kitap. Daha içten bağlılığıyla beni azarlıyor. Hareketten nasıl çıkılır? Çıkış nerede? Nell, yapamayacağımı sana söylemek istiyorum... sözcükleri söylemekten bile korkuyorum. Artık Kate Millett olamam. O bir nesne, bir şey. Kokteyl partilerinde bir fıkra. Kimse değil. Ben yalnızca içimdeki korkuyum. Bıra-

kın saha dışından izleyeyim. Diğer kadınların yaptığı gibi. Başkası bizim için çabalarken izlemek lüksünün tadını çıkarayım.

Noel'den sonra kuzeyde çiftlikte kaldım. Fumio ile diğerleri şehre döndükten sonra. Yazmaya çalıştım ve yazamadım. Bitmişti ya da hiç olmamıştı. Ondan sonra pek sık denemedim, veya bir sayfaya aniden yazdıklarım, uçaklarda defterlere karaladığım satırlar. Karla kapanan çiftlik evinde üç gün, meşe ağacından masada kağıda olanların neye benzediğini anlatmaya çalıştım. Medyaya itiraf etmek. Diş doktorlarının muayenehanelerindeki milyonlara açıkça eşcinsel görünmek. Doksan üç dilde bir Lezbiyen olmak. *Time*'ın hareketin bokunu çıkarması, beni diğer kadınları dövmek için bir sopa gibi kullanması. Ve annemin duyduğu acı. Suçluluk duygusunun her kusuru aşan misillemesi. Keçeli kalemim daktilo sayfası üzerinde kanayarak bunun prensip gereği olduğunu boşuna anlatıyor. Celia'yı zaten kaybetmiştim, New Haven'in sokaklarının labirentinde kaybolmuştu, gece yarısı o büyük evin önünde oturmuştum, kenardaki daire karanlık, elim spor otomobilin büyük tablasına uzanıp sigarayı söndürüyor, bittiğini bilerek. Çiftlik evi karla kapandı. Tek başımayım iki kitap okudum; Emma Goldman'dan bir politikacı olmadığımı ve bir otobiyografi yazamadığımı öğrendim. İyi kadın, tüm yaşamı boyunca bağnaz bir dindar. Bir anlık bile kuşku duymaksızın anarşist bir davaya adanmış bir yaşam. Cezaevinde bile kararlıydı. Ben hep kararsızım, herşeyden kuşkulanıyorum. Değersizliğimin boyutundan gerçekten korkmaya başladım. Bu yüzden Le Duc'ün *Piç*'ini (Bastard) okudum. Mükemmel kitabı o yazmış bile. Cesur edebi Lezbiyen. Bir başyapıt. Herşeyi söylemiş. Hiçbir şeyi takmıyor. Yapabilmiş. Politik bir kişilik değil, kendini aşmış. Şimdi, korktuğum için hiçbirşey yapamam. Kendi korkaklığım beni hasta etmeye başlıyor. Bu iki kadın sanat ve politika demek. Onları okurken yargılanıyorum. Hiçbir şey denememek daha iyi.

Keçe kalemin durduğu anı biliyorum, kar dantel perdeler arasından iç sıkıntısına uzanıyor, keçe kalem duraksıyor. Columbia'daki o feci anı söylemeye çalışırken durdu. Teresa Juarez izleyiciler arasından bana bağırıyor, "Lezbiyen misin? Söyle. Öyle misin?" Eşcinsel ve Kadın Özgürlüğü hareketlerinin beraber düzenledikleri

panelin başlangıcında kendimi tanıtırken şaka yapar gibi özgeçmişimi belirtmiştim: Columbia Kadın Özgürlük hareketinin kurucu üyesi ve bir biseksüel. İzleyiciler arasındaki arkadaşlarıma ve profesörlere bakarken muhbir olduklarını bile düşünmüyordum, yalnızca onların işlerine devam ettiklerini benimkine ise son verildiğini biliyordum. Bu yüzden böyle şeyler söyleyebiliyordum. İki yönlü olduğumu açıklıyabiliyordum. Bu konuda şaka yapabiliyordum. Sonra konuya girdim: toplumumuzda eşcinsel yaşam hakkında soyutlamalar. Ne benim cinsel yaşamım ne de başkalarınınki tartışma konusu olamazdı.

Macmillan'a geldiğim zaman Sidney sorun çıkacağını söyleyerek uyardı, salon benim herşeyi açıklamamı ve basındaki iyi evli kadın görüntümü silmemi isteyen Köktenci Feministlerle doluydu. Dosdoğru. Peki. Ağustos'ta DOB'de konferans verdiğim zaman Time'dan biri geldi, iki eşcinsel arasında içten bir görüşme. Ama yayımlamadılar. Life benimle röportaj yaptığı zaman bütün gün Barbara Love ile Eşcinsel Özgürlüğü politikalarından konuştuk. Hamile olan gazeteci hanım bebeği doğurmak istemiyor gibiydi. Benden hoşlanmadı. Küfür ettiğimi söyledi, iki sütunda onbeş küfür sözcüğü yayınladı. Lezbiyenliğin "bana göre olmadığını" söylediğimi yazarak hata yaptı. Fumio'yu öperken çektiği resmimi yayınladı. O Japonya'ya gittiği zaman dergiyi bir gece barda gördüm. Sarhoş ve yorgundum, film çekiyordum. Onu özleyip, ağladım. Annem ağza alınmayacak şeyi okuduktan sonra komşularının yüzüne bakamayacak halde olmayacaktı. Annem bana bağırmayacaktı... "Bana göre değil."

Zaman durdu: yazan keçeli kalem, dergi, teyp makineleri, dehşet içindeki aklım hatırlamayı bırakıyor, bu arada Teresa Juarez'in bağıran sesi salonun ortasındaki bir mikrofondan yükseliyor, bütün gerekli politik nedenlerden ötürü tam bir zorba. Beşyüz insan bana bakıyor. Bir Lezbiyen misin? Herşey duraksıyor, yüzler korkunç bir sessizlikte yukarı bakıyor. Nefeslerini tuttuklarını duyuyorum. O sözcük herkesin içinde söyleniyor, yaşamımın yarısı boyunca duymak için beklediğim sözcük. Nihayet suçlanıyorum. "Söyle! Bir Lezbiyen olduğunu söyle." Evet dedim. Evet. Çünkü ne demek istediğini biliyorum. Biseksüelliğin arkasına saklandığımı iddia ediyordu. Evet dedim evet bir Lezbiyenim. Son gücümle.

Londra Hava Limanında mavi bir sandalyede oturmuş, içki içip uluslararası seyahatin keyfini çıkarmaya çalışıyorum. Plastik bardakta martini. İngiltere'de yine o rüyayı gördüm. Oxford'dayken tekrar tekrar gördüğüm rüyayı. Ölmeyi bekliyorum. Haftalar boyu yaşanan terör ve sonunda onları bekliyorsun, koridorda ilerleyerek seni almaya geldikleri için rahatlıyorsun. Erteleme umudu o kadar yıpratıcı ki vaz geçmek rahatlatıcı. Kabullenmek. Masumiyetimi kanıtlamaktan vazgeçtim. Hep belirsiz bir şeyle suçlanıyorum. Cinayet olduğunu sanıyorum. Zalimce hatta sersemce birşey, bir mutfak masasında yapılan yasa dışı bir ameliyat. Biz yalnızca bir dosta yardım etmeye çalışıyorduk. Çoğunlukla gri rüyada JayCee benim suç ortağım, ama bu değişebiliyor. Yargıç, "Lisansınız olmadan tıbbi müdahale yapıyorsunuz," diyor. Aşağıya bana bakıyor. Perukalar. İngilizlerin sersemce aksesuarları. "Ölene kadar asılacaktır." Delice birşey. Sadece başlangıçta değil haftalardır bir hata olduğunu biliyorum. Açıklığa kavuşturmalıyım. Beceriksizlik. Bürokrasi kendi hatasını düzeltene kadar biraz sabır gerek. Avukatlar iyi bir şansım olduğunu, sadece biraz zaman gerektiğini söylüyorlar. Sonra bir şansım olup olmadığı sorun oluyor. Emin değilim. Belki haklılar. Onlara inanmanın rahatlığı. Bilgileri karıştırıyorlar - ama prensipte haklılar. Ben korkunç bir şeyden suçluyum. Tamamen uzlaşınca, asil bir halde ölüme hazır olduğum zaman, uyanacağım. Harikulade bir rahatlama. Rüyada beni öldürmelerine izin verirsem uyanıp yaşayabilirim. Bu bir değiş tokuş. Bir anlaşma.

Oxford'a ikinci sefer gittiğim zaman hocamla anlaşma konusunda şakalaştım. Anlaşmaya göre kitaplarımı St. Hilda'nın Kütüphanesine verecektim, onlar da küllerimin mavi porselen bir kapta kuğuların ve sandalların yanından geçtiği zerrinlerin altında, İsis, işaretsiz olarak gömülmesine izin vereceklerdi. Yalnızca bir şaka. Beni Christchurch çayırına götürdü, eski kulelerin güzelliği, ağaçların ahenkli yeşili, yılların yumuşattığı hatlar. Mayıs bayramı akşamı. Bu sabah Magdalen kulesinden şarkı söyleyerek baharı selamladılar. Christchurch'ün eski taşları akşam güneşinde altın renginde, çimen yaklaşan gün batımında mavimsi. Çevrenin güzelliği içimi paralıyor. O ayrılmayı düşünüyor. Kıdemli bir üye, yoksullara ders vermek için ayrılacak. "Büyük bir öğretmen değilim, yalnızca orta

karar, yararlı olabileceğim bir yere gideceğim," diyor. Böyle bir yeri kim terkedebilir diye düşünüyorum. Ben gıpta ettikçe çevre daha da parıldıyor, tam anlamıyla sakin. Asla tekrar giremem. Beni buraya getirecek uydurma bir araştırma arıyorum. Şimdi yalnızca bir ziyaretçiyim. Bir turistten pek farkım yok. Kapılar kapalı. Onları ben kendim kapattım. Lekeliyim. Üniversiteye sığınamam. Güvenli olabilirdi. Çiti aştım, biraz fazla uzağa gittim. Dışarıda özgürlük var, ama tehlikeli. Mitre'de yemek yedik ve ben treni kaçırdım. Kendimi onun gözüyle görüyorum, gazete bile okumayan asude Oxford üniversite hocası. Odasında otururken, kızların da erkekler kadar akıllı olup olmadığı ve Oxford'a girmeleri gerektiği konusunu artık onunla tartışmıyorum. Zarif 19. yüzyıl hanımefendisi. Ellerini hep şömindeki ateşte ısıtır. Çok iyi kalpli ve her ikimiz de tren tarifesini sökemiyoruz. Tuvaletini kullandığım zaman yatak odasındaki terlikleri, meslekdaşları ve öğrencileri arasında kolejde yaşadığı yılların getirdiği doygunluk.

Columbia'dan sonra bir gazeteci kapıyı çaldı. *Time*'daki hanım gerçekten söyleyip söylemediğimi merak etmiş. Üniversitedeki tartışmayı banta almışlar. *Time*'dakiler sözlerimin "kadın hareketini yaralayacağından" çok endişe ediyorlar. Kendilerini iftiracı olmaktan korumaya mı çalışıyorlar - yoksa yalanla bu durumdan kurtulmam için bana şans mı tanıyorlar? Fikir değiştirmiyorum. Söyledim. O öbür odada beklerken ben telefonda Ivy'yi bulup danışmak olacakları haber vermek istiyorum. Evde yok. Allah kahretsin. Bu gerçek. Öyle kalmalı. Harekete zarar veremem, vermemeliyim. Fakat Hareket de eşcinselleri yok sayıp zorbalığa boyun eğerek saygın görünemez. Bryn Mawr'lı Sally'yi bir akşam arayıp annem konusunda yardım etmesini istiyorum. Nebraska'da subay eşleri hastanesinden gelen lohusa ablamın sesi yorgun.

"Hepimizin şansı yok olup gitti. Seni uyarmıştım. Bu konu kadın hareketiyle karıştırılamayacak kadar tartışmalı."

"Sally ben Kadın Özgürlük Hareketi değilim, sadece hareketin içinde olan ve aynı zamanda da eşcinsel olan bir kadınım."

"Eşcinsellere sempati duyuyorum ama orta Amerika böyle bir şeyi kaldırmaz."

"Sally, ben doğru olduğuna inandığım şeyi yaptım." Midemde suçluluk. "Annemle önce sen konuşur musun?"

"Seni köşeye sıkıştırdılar. *Time* dergisi, o kapak yazısı."

"Evet, şimdi anlıyorum."

Ama anlamıyordum. Ortaya çıkana kadar da anlamadım. Kapakta benim resmim. Kadın yürüyüşü haftası için kimin resmini kullanmaları gerektiğini sordular. Tek bir kadını değil bir kadın grubunu kullanmalarını söyledim, diğer gösterilerden fotoğraflar önerdim. Kapak basıldığı zaman yaşadığım şok, geri zekalılar imzalamam için bana gönderiyorlardı. Hareketin en nefret ettiği şey. O zaman bunun bir düzen olduğunu anlatabildim, bilgim veya iznim olmadan bir fotoğraftan yapılmış bir portre. Bu sefer anlayacaklar mı?

Uçuşu haber veriyorlar. Toparlan. BOAC 821 John F. Kennedy. Ethel Londra'da, "New York'ta rahat edecek misin?" diye sordu. Ben Janis'in "Bobby McGee" şarkısını duymaya çalışıyorum. Paul Londra'da bir gece ama benim için çaldı. Üst oda, deri kanapeler, Nell'in çılgın sıcak şarabı. Paul'ün Janis'i ve benim dehşetim, her dize bir dönme dolap, korkunun yükselip alçalışı. "Özgürlük kaybedecek birşeyi kalmamış olmaktır." Ölümünden önce Paul bu konserin filmini çekmişti. Bana cesareti göstermek için şimdi oynatıyor. Ses beynimde çılgınlık gibi patlıyor, işi bırakmaya değecek birşey. Önce bunu yapması onu kurtarıyor.

Almanya'dan geldiğim ilk gün Paul bana karşı sertti. Son iş teklifini de reddeden mektubu yazıp öğretmenliğe son verirken montaj odasının kapısında durdu. Daktiloda yazmayı bırakıp saldırısını bekledim: "Nell film için seninle birlikte çalışamaz. Winnie'ye egzersiz yaptırmaya başladık, uzun bir tedavi, yıllar sürecek. Winnie normal bir çocuk olabilir. Filmi kendin yapmak zorundasın. Kitaplarını da senin için başkası yazmıyor." Sesi bıyığının altından yumuşak fakat kesin. Böylece yalnız çalışmaya başladım, onaylamadığı için gergin omuzlarla Steenbeck'te oturan Betty benim yerime montaj yapıyor. O gece bana Joplin'i izlettirince sevindim.

Kennedy yolcuları... bizi çağırıyorlar, beni uçağa koyacaklar. Tıkılıp Amerika'ya geri gönderileceğim. Üst odada Viktorya stili kanapelere çarpan Janis'i anımsa, gümüş bir makineden içini döküyor. O gün Bryn Mawr'daki çocukların yüzleri görmüştü onu. *Time* beni *Time* diliyle sergiledi: "itiraf etti" ve "bu açıklaması kadın ha-

reketi için bir konuşmacı olarak onun değerini düşürecektir." Genç yüzleri bunu görmüştü. Korkmuş, afallamışlardı. Onların yardımına ihtiyacım vardı. Ama onların da sorunları vardı. Onsekiz yaşındalar. Sadece benim dersime girdikleri için egzantrik sayılıyorlar. Şimdi ise *Time* onlara hareketi değersizleştirdiğimi söylemişti. Yüzleri dergileri okuyor. Hepimiz inanırız. Medya hepimizin içinde yaşar.

Oraya giderken çiçekli defterime karalıyorum, Bryn Mawr'daki son dersime Paoli Banliyö hattında gidiyorum, her istasyon bir diğeri kadar kasvetli ve ölü. JayCee'nin durağı: Haverford. Nihayet onun yaşadığı yeri görüyorum, ilk kadın, herşeyin başlangıcı. Saldırılara karşın güçlükle ilerle şimdi de Time'ın alay konusu ol. Yaşam şeklimden ve onu savunmamdan ötürü acı çeken ailem ve diğerlerinin üzüntüsü ve suçluluk duygusuyla içim burkuluyor. Celia'yı kaybetmenin acısıyla perişanım. Bugün dibe vurmuş gibiyim. Geçen Haziran'ın güzel vaadini anımsamak acı, Brookfield, yeni yaşam, karalandı. İptal edildi.

İçimde hedonizm ile mazoşizm çarpışıyor, biri sanat aşk zevk neşe ile yazı özlüyor; diğeri sürekli utanç kaygılı sorumluluk ve acıya meyleliyor. Ve ikincisi kazandı. Celia. Orada herşey ters gitti. Tüm ip uçları o çatlağa gidiyor, o büyük yarığa, acısı bir yara kadar gerçek ve yaşamsal. Paoli Banliyö treni yola devam ediyor ama ben raydan çıktım. Kendi yaşamının üstünde bu kadar büyük bir gücü başkasının eline vermek aptallık. Her anın huzuru bir kaprise bağlı oluyor. Özbeğeni ile öznefretin ne biçim bir tuzağı beni onun onayı olmadan çalışamaz veya yaşayamaz olduğum noktaya getirdi.

Yarın basın toplantısı. Karşılık vereceğiz - çünkü bir basın toplantısı yapmamız ve gereken politik sözleri söylememiz gerekiyor. Ve ben bir darbeyle kadın hareketinin Eşcinsel Özgürlüğünü resmen desteklemesini sağladım. Basın toplantısı yarın Barış Kilise'sinde (Peace Church). Geçen yazdan beri oraya gitmedim. Konserden sonraki gece. Yarara yapılan gösterimden sonra Nell'in filmini almayı unutmuştum ve çalınmasından endişe ediyordum. Yoktu. Tüm binayı aradım. Alvin alıp götürmüş olmalı. Bodrumda bir Köktenci Lezbiyen toplantısına dalıyorum Lydia'nın öldürülmesinin ertesinde paranoya ile kıpır kıpırlar.

Kilisenin önünde kaldırımda bir an durdum. Konser geçen akşamdı, sadece bir gün önce, yirmidört saat. Ama iki olay arasında ne büyük fark var. Geçen akşam müzik tüm üst katı dolduruyordu, taş duvarların içi Celia'nın lavtasıyla capcanlıydı. Miriam'ın sesi öylesine manalıydı ki kendi başına bir güç oluşturuyordu. Fumio'nun duvarın yanında gölgede durduğunu gördüm, sevgisi ona karanlıktan uzanıyordu. Miriam acaba farketti mi? Şarkısını orada kapıda duran bana söylediğini biliyor muydu, onun sanatının gücüyle mest olmam için şarkının bana gönderildiğini hayal ettiğimi? Çok geç. Yalnızca Celia'nın kızgınlığını duydu, ikimizden de uzak durmasını emredişini. Dördümüz bir daha asla gerçekten dost olamadık.

Geçen akşam müzik. Ama şimdi yumuşak Ağustos akşamında hiçbirşey duyulmuyor. Dünkü kutlama, bütün anlamı ses gibi buharlaştı. Konser üst kattaydı; şimdi altta bodrumda politika var. Müzik sanat ve aşktı, hatta aşkın sonu: toplantı da ölümün ertesinde yapılıyor. Lydia öldürüldü. Cesedi morgta tutuluyor, bürokrasinin esiri. Onu seven dostlar yas tutmak veya onu gömmek için toplanamıyorlar bile. Biz eşcinseliz, akraba değiliz. Polis onun kağıtlarına el koydu, üye listeleri ve günlükleri inceliyorlar. Lydia Köktenci Lezbiyenlerdendi. Onu sanat grubundan da tanıyordum. Ressam mıydı yoksa yazar mı? Uzun boylu, zayıf ve sinirli olduğunu hatırlıyorum. Çekingenliğini anımsıyorum. Polis arkadaşlarını topluyor. Sorgulama ve taciz olacak. Birisi artık kadınları sevdiği için kıskanan eski bir erkek arkadaşı tarafından öldürüldüğünü söylüyor. Toplantı gergin ve telaşlı, kuşatılmışların gizliliği. Ayrılırken, binanın önünde kaldırımda bir an durdum, iki yöne çekiliyordum: üst kata geçmişe; alt kata bu güne. Sonsuzluğa dek paralel uzanan iki ayrı çizgide yaşadığımı acıyla farkediyorum; dünkü arkadaşlarım bu akşam benimle birlikte olamazlar; bunların üstündeler, ilgilenmezler. Can derdinde olan diğer grubun da eski çağ müziğine ayıracak zamanı mı var?

Uçak kalkıyor. Ölümle flört edilen o tek bir an. Uçuşun her zaman en güzel kısmı. Tekrar Bryn Mawr'dayım. Kitapçı dükkanından çıkıp boş bir çayırı aşıyorum. Buranın ve ağaçların güzelliği. Parayla satın alınan ağaçlar. Çayırda açıkta yürüyorum, çok sayıda

öğrencimin olduğu ilk derslerimi, merak uyandıran biri olduğum zamanı hatırlıyorum. Bir öğretmen olarak başarısız oldum, hazırlanmak için yeterli zaman yok, bu sömestir çok seyahat ettim. Onlardan da yeterince çalışma istemedim. Okulun son günü, artık derse gelenler çok az. Korktuğumuz günden beri. Yarın basın toplantısı. Çayırda yürürken birden vuruluyorum. Bu boş alanın ortasında vurulduğumu görüyorum, eflatun bluzun içinde kollarım açılıyor, bacaklarım boşlukta ayrılıyor, iki beyaz çizgi. Görüntü zıplıyor, havada duruyor ve buruşuyor. Yanından yürüyüp geçiyorum. Odama vardığım zaman bunu yazıyorum ve bu odada bir zamanlar sapık olduğu anlaşılan ve öğrencilerini baştan çıkararak değil de fikirleriyle ayarttığı için atılan bir kolej müdürünün kaldığını anlatan bir öğrenci masalını anımsıyorum. Sonra defteri yitirdim.

Şimdi İngiltere üzerinde uçuyoruz, altımızda yeşil Sussex, tepeler, çiftlikler İngiliz usulü ufacık parçalara bölünmüş. Oran çok önemli: Lilliput ya da Sinemaskop. Yıllar önce Southampton'dan Oxford'a geldiğimde çayırlardaki koyunlar oyuncaklara benziyordu. Burada daha yumuşak ve hep yeşil. Ben ayrılırken İngiltere'de ilkbahar. İlkbaharda başlamıştı geçen sene, sadece bir yıl önce New Haven'da. Sekiz yıldır ilk defa bir kadınla yattım. İlkbaharda başlamıştı - bunu sayfaya yazdım ve bıraktım. Naomi kitaba buradan herşeyin yeniden başladığı andan başlayıp yazmamı önerdi. Carol ile başladı ve nerdeyse bir kazaydı. Fumio'ya söylemek zorunda olduğum için bir gece uyandım, yatakta oturmuş sigara içiyordum, dehşet içindeydim; ne yapacaktı, beni öldürecek mi, bir daha benimle konuşacak mı, onu uyandırıp söyledim. Yastığına güldü. Niye gülüyorsun? "En azından hamile kalmazsın," ...kıkırdadı ve yeniden uyudu. Fena halde düş kırıklığına uğramıştım, beni öldürmesini veya sonsuza dek evden kovmasını bekliyordum. Yatağa uzanıp tavana baktım ve onun niye başıma çökmediğine şaştım. Daha sonra Carol pişman oldu, tekrarlamak istemediği bir deneyim. Sonra Naomi bana bedenimi kazandırdı. Ama mazoşizmi ve tiyatrocu deli annesi de bize katılıyordu. Bay ve bayan olmak zorundaydık, kavga etmeliydik, rollerimiz olmalıydı. Bu yüzden ondan uzak durdum, Celia'nın bana yaptığı gibi ben de onu bıraktım. Naomi'nin yaşamını çözümleyemezdim, kitabını onun yeri-

ne yazamazdım, herşeyi düzeltemezdim. Onun için kaçtım. Sonra Magda, ama tüm cesareti yeterli olmadı. Mayıs'ta Kongre'de Magda tüm güzelliği ve öfkesiyle hepsini bastırdı, onların düşünemediği birşeyi akıl edecek kadar cesur olduğu için hepsine cehenneme gitmelerini söyledi. Konuşmasında onlara içimizdeki birkaç üretken kadını cezalandırıyorsunuz dedi -"Yıldızlar," diye haykırdılar, "seçkincilik." Güzelliği ve dayanıklılığı harikuladeydi, heyecanlı ve dikkatli mantığıyla tüm dinleyicileri kazandı. Sonuçta diğerlerinden yalnızca onyedisi bir köşede oturup yılanlar gibi nefretle tısladılar. Benim söylemem gerekeni o söyledi, ben korkuyordum. Sonra Magda Şubat ayında Bowery'de mermer masada kahve içerken devam etmek için yeterli cesareti olmadığını söyledi. "Erkeklerle beraber olmak gerçekten daha kolay, cesaretim yok," sesi donuk ve gergindi, "ve şimdi de hamileyim," sözlerindeki çelişkiye kendi iğri gülüşü. Kürtajının akşamı tiyatroda şarkı söyleyen Magda, hastanenin küçük etiketi hala bileğinde. Büyük İtalyan cesareti ile içten içe kanarken şarkı söylemesi. Atlantiği aşarken uçakta anımsanan Magda. Ve Celia - şimdi yine o boşluk duygusu. Yeni bir yaşam olan Celia.

Büroda Nell ile oturuyorum. Eve Winnie'ye dönmeden önce biraz daha şarap. İri şapkasıyla duvarın önünde durup bunalımından bir İrlanda komedisi yaratıyor. Öğle yemeğinde bir arkadaşla sarhoş olup eve taksiyle dönmüşler, ama yolda tuhaf birşey olmuş ve kucaklaşmışlar. "Ondan sonra dört günlüğüne İspanya'ya gitmem ve bir psikiatristi görmem gerekti." Winnie'nin egzersizlerini yaptırmak için Paul'ün bizi evde beklemesinden suçluluk duyarak birer bardak daha şarap içiyoruz. Nell kahredici anneliğinden kaçınmak için Paul'ün kızı rolünü oynuyor. Doktorlar onun bir çocuk daha doğurmasını istemiş. Normalliğini ve doğurganlığını kanıtlamasını. Arkadaşıyla tanıştım. Magda'nın ikiziydi. Birbirimizi sevmekten ne kadar korkuyoruz.

Şimdi uçuyorum, o zaman da uçuyordum. Podunk'a bir başka seyahat, bir başka konferans, defterime bunun bir kürtaj olduğunu, kitabın doğmadığını karalıyorum. Kaybedilen bir çocuğun üzüntüsü, bundan daha mı rahatlatıcı? Takside düşünülecek birşey. Esteban de Jesus şu anda ceza aldı. Bu taksiyi sürüyor. Jesus, onun sol

şeritten sağa saptığını işaretlerle anlatmak için onbeş dakikamızı alan pembe beyaz polise yenik düştü. Esteban anlamamayı seçiyor. Mantık kızıyor, polis Esteban'ın *Daily News* gazetesine bizim için bir kroki çiziyor. Kroki kurşun kalemle Frazier'in zaferini bağıran manşetin üzerine çiziliyor. Muhammed yenildi. Jesus ağırdan almak, herşeyi inkar etmek ve gerçekten aptal bir Puerto Rico'lu gibi davranmak için elinden geleni yapıyor. Umutları ve yöntemleri arka koltukta oturan bana dalgalar halinde erişiyor. Hiçbir şey işe yaramadı ve cezayı aldı, ona karşı bir karar daha. Köşeye kıstırıldı, öfkesinin omuzlarında titrediğini hissediyorum. Sabah, Avrupa'ya gelmeden önce bir sabah arzunun düşüyle uyandım. Vita. Burada arzuyu öldürdüğümü sanıyordum, bavula konan bir palto gibi sıkışmış, öylesine kaldırılmış ki bilincim onu istediğimi hatırlamıyor bile. Bilinçaltımda istiyordum tabii. Üstüne çök rüya ağız dil kokusunu alıp tadarak onun ortasında şarkı söyle. Birinin bu sözleri yazması ne kadar zor, bir kadının böyle konuşması ise çok daha zor. Sonra onun başını bacaklarımın arasında hayal ediyorum, ağzı şimdi oramda. Ve içimi çekiyorum. Bunun güzelliği. Telefon çalıyor. Benimle birlikte yataktan fırlayan Fumio oluyor. Giyinme odasında ona öneriyorum. Yatağa dönüyoruz. Böylece gün başka bir şekilde başlıyor - düşlediğim gibi değil. İyi, içimde onun sertliği çok güzel. Ama insan parçalanmak zorunda mı, ya bir yerde ya da diğerinde yaşamaya zorlanmalı mı?

Bir uçak daiquirisi daha iç ve bu akşam Podunk'a güçlenmiş git. Asla para için konferans verme. Parayı bağışlasan, başkalarına versen hatta film için harcasan bile. Kendim için birşey istedim ve çiftliği satın aldım. Kader, onu da taşa çevirme. Kanatların altında karla kaplı bir dizi tarla daha. Ocak krizinden bu yana nereye vardık? Montreal'den beri?

Gazetecileri beynimde duyuyorum, kışkırtıcı sorular: Kadın Özgürlük Hareketi medyada yıpratılacak mı? Bu sabah bir karikatür kitabı geldi, koca yatakta okuyan kadına, "Yine mi?" diye inliyor. Yayıncının mektubu hepsinin sadece şaka olduğunu söylüyor; hastalıklı toplum bizlerle birlikte yaşamayı öğrendi. Tarihçiler sonraları benim herşeyi berbat ettiğimi mi söyleyecekler? Fire Island yazına olan hayranlığıma, vapurun güneşte dalgalara çarpışına, kı-

şın Bowery stüdyomda uzun bir parti elbisesinden aldığım keyfe izin verecekler mi? Celia Tyburn veya Fumio gibi ruhlara olan tutkuma. Belki de insan hiç bu kadar neşe veya keder duymamalı. En iyisi Friedan ve Gloria ve diğerleri gibi tekdüze yaşamalı. Hepsi çok daha iyi politikacılar. Ama ben politikacı değilim. "Kadın Özgürlük Hareketinin Kate Millett'i" de değilim. Çok uzun yıllar yontu yaptım. Belirli insan özelliklerini sevdiğim ve iyi tanıdığım için başka malzeme olmadığından onları kendimden yonttum.

Bir akşam Bowery'de mermer masanın çevresinde içki içerken, tüm değişik tiplerle, Mallory ve onun grubuyla, kendimi yazmak istediğimi söyledim. LSD düşkünü Paul Kardeş - "Olmaz. Bu çıplak dolaşmak olur, korunmasız kalırsın," dedi. Şaşırdım, onun böyle yaşadığını sanıyordum. Ama tehlikeyi sezip iğneden vazgeçmişti. Uyuşturucuyu dikkatli kullanıyordu.

Uçakta turistler arasında oturmuş burnumu karıştırıyorum, bu yıl film çekimi, uçuşlar, ve konferanslar: Boston Üniversitesindeki alkışlar, Austin'de üç kez ayakta alkışlanmam. Güzel anlar: Kate Kardeş kendini önemsiyor ve onlara değer verecek kadar da muhtaç. İnsanlar heyecanlanıyor, değişiyorlar -bunu görüp hissedebiliyorsun- üniversitede hareket için bir üs gelişiyor. Ama bu sistemin kanser gibi, fena halde kokuşmuş olduğunu, abartılı beğenisinde de yapayalnız bırakmasında da aynı derecede bir ahlaksızlık olduğunu bilmenin, orada sahnede yalnız bir hedef oluşturmanın dehşeti. Putlaştırılmak, acı veriyor, saçma. Allahın cezası tüm sistem hastalıklı: liderlik fikrinin kendisi, üzerine bir yüz çizilmiş bir balonun, medyanın fikirleri kişiliklere indirgemek ihtiyacıyla seçilip şişirilmesi.

O kitabı yazamam. Ne olduğumu açıklaması gerekir. Ve ben neyim ki zaten? İtiraflardan nefret ederim. Peder günah işledim beni affet. Sızlanma. Hem sonra annem var. Sesini telefonda duyuyorum, "Biseksüel olmak ne demek Katie?" "Şey hem erkeklerle hem de kadınlarla beraber olmak demek herhalde anne." "Ne korkunç." "Ne zararı var anne?" İlk defa ona karşı çıkıp da gerçekten ne zararı olduğunu sorduğum zaman söyledi: pis, berbat, iğrenç - ve ben onu dinledim.

Yazmaya çalışırsam utanç kağıdın masumiyetini koruyacak.

Uygun bir konu değil. İnsanlar Fumio'yu sevmediğimi söyleyecek. Çok sayıda insan çeneni kapasan daha iyi olur diyecek. Harekete zarar vermemeli - seni ona karşı kullanırlar. İşin acı yanı tam yazmaya, gerçekten kendi sesimle yazmaya başladığım sırada tezim yayınlandı. Sonra da artık tek bir sözcük söyleyemeyecek bir kimlikle damgalanmıştım; sorumlulukla suskun. Beni gururla ve beklentiyle sarhoş eden Güney hakkındaki o makaleyi yazdığım bir akşamüstü kapı çalındı - *Cinsel Politika*'nın ilk basımını göndermişlerdi. Kitabı dizlerimin üzerine koydum, bir taş gibi ağırdı. Küçük punto, dip notlar. Yeni kağıt ama şimdiden eskimişti. Dokuz ay önce bitmişti. Elimde tutup baktım, ilk korkum sessiz sözcüklere dönüştü. Elimdeki bu nesne, şimdiden çok uzaklaşmış olan çocuğum, bir canavar mı olacaktı? Yayıncıları aradım güzel baskı için teşekkür ettim, iyilik bilmezliğimi bir ihanet gibi gizlemek için neşeli konuşmaya çalıştım.

O yaz Haziran'ın son günlerinde Brookfield'de, üçümüz, Celia, Fumio ve ben. Sonra kitap yayınlanacak diye şehre döndük. Ondan önceki hafta, bütün gece konuştuktan sonra şafak vakti Miriam'dan dönerken Batı Otoyolunda gidiyoruz. Nehrin ve büyük gemilerin yanı sıra, şehrin kafesinden Avrupa'ya açılan pencereler. Aklım Fahişe Raporunda, toplantılar, bu gece de vardı, hepsi ne kadar üzücü, kadınların düştüğü yerlerin berbatlığı, bense yalnızca hayal etmiştim. Üç gün uyumadım. Yapacak çok şey var, Columbia Kursu, harikulade grup fikir deposu bu akşamüstü Bowery'de toplanıyor. Şarap içip paylaştığımız sarhoşlukla kurslar hayal ediyor, bilimde devrim yapıyor, üniversiteyi aydınlığa kavuşturuyoruz. Onsekizinci Caddeden önce uzun boş bir alandan sapılıyor, yolun solunda ileride kader kadar kocaman duran Raleigh Deposunun yüzlerce karanlık penceresi. Şimdi boğuluyorum. Hızlı bir otomobilde klostrofobi. Kes şunu. Bluzun düğmesini aç, alnını oğuştur. Yüksek sesle konuş, direksiyonda uyuyanlazsın. Dikkat et. Hemen arkamdan gelen yoğun trafiğe rağmen yavaşlıyorum. Otomobili park ettiğimi, kapıyı açtığımı, diğer şeride geçtiğimi ve gelen bir otomobile çarpıp parçalandığımı görüyorum. Neredeyse olacaktı. Ama ne garip. Kitabım yayınlanıyor. Onu ben yazdım. Bir parti verilecek. Nikahıma giderken bir taksiye bindim, uzun yeşil bir robman-

to, son derece şık, şoföre düğün günüm olduğunu söyledim. Gururla söyledim. Annemle kız kardeşimin bana beyaz elbise giydirmeye çalıştıkları otele giderken. Bir yaylı sazlar kuarteti Mozart çalacak. Tüm dostlarımız orada olacak, sanatçılar ve akrabaların karışımı, yağ ile su. Göçmen bürosu Fumio'yu sınır dışı edeceği için bu bir şaka. Onun için Belediye Sarayında nikahlandık. Eşlerin arzusu. Düğün günümüzde birlikte uyanıp havanın güzelliğine seviniyoruz. Başkalarını sevmeme rağmen onu hala sevdiğime kim inanır? Her zaman, sekiz yıldır ve hala. Ama ilkbahardan itibaren kadınlar da oldu.

Bir kitap yazamıyorum. Kontratı yırt, parayı da iade et. Montreal'den önceki gece yatarken Erikson'un Gandhi hakkındaki kitabına klostrofobi yazdım. Baştaki boş sahifeye niçin yazmayacağımı, suskunluğumu sürdüreceğimi anlattım. Size anlatmak istediğim ilk şey metro ile ilgili. Durduğu anı demek istiyorum. Işıkların söndüğü o muhteşem an. Gerçek dehşet. İnsan niye böyle oluyor? Temel sorun bağırmamaya veya bir pencereyi kırıp özgürlüğümü engeller gibi gözüken yirmiyedi kişiyi itiştirmemeye çalışmak olduğu için bu soru saçma. Kalbim ve ciğerlerim boğulmamı engellemek için herşeyi yapıyor.

Ve geceden sonra günün deliliğine başlamak üzere Fumio ile birlikte uyanıyorum. Yeni bir basım. Altı buçukta ikimiz de uyur gibi yapıyoruz, birbirimize bile numara yapıyoruz. İşler bu kadar kötüleşti. Onbirde artık ana rahminde daha fazla kalamıyoruz. Kalkınca boruların donduğunu farkediyoruz. Su yok. Eski günlerin zorlukları neredeyse artık yatıştırıcı etkisi yapıyor. Yüzünü yıkamayı bırak, gelir vergisi beyannamesi, banka, mektup yığınıyla uğraş. Yumurta boğazında kaldıktan sonra giysilerini bir çantaya tık. Bugün Montreal. Uçağımı kaçırma konusunda bayağı umutluyum. Bindiğim taksi "siyahlarla dertli," saldırıya uğramaktan korkuyor, kenti yansıtıyor. Sağımızdan hızla geçen kadın dünyayı umursamaz bir havada. Hanım, keşke ben de senin gibi olsaydım.

Hava Limanının uyuşturucu plastik havasına tekrar giriyorum. Koşmaya devam. Utancını yitiremezsin. Tekrar paniğe kapılıyorum. Altı aydır tükeniyorum, sevgilimi yitirdim, babam öldü, işim çıkmaza girdi. Fakat Ocak'da olan oldu, dibe vurdum. Aklın iniş çı-

kışları. Bowery'de her gün uzun bir kaygı krizi, kafes stüdyoda volta atıyorum, eski döşemesindeki her budak deliğini, çivilerin parladığı, teneke kaplamanın boşluğu örttüğü, siyah boyanın aşınıp kahverengine dönüştüğü yerleri ezberleyene dek. Çok korkuyorum. Kendim olmaktan çıktım, adıma yaratılan o canavarın tutsağı oldum. Artık şimdi ben de soruyorum - şimdi ne yapacak? Geriye birşey kalmadı, gelecek o kadar boş ki oturup seyretmeye değmez. Yarıda bırakılıp çıkılacak bir film gibi.

Aklımdan çıkmıyor... harekete, mesleğime ve kendime olan güvenimi yitirdiğim günler. Şimdi hepsi birden oldu. Moderson'un sesi başımı döndürüyor: "Hepsi seni bunalıma itiyor." Pencereden dışarıya Riverside Yoluna bakıyorum, buraya Columbia'ya gelmek hataydı. Tekrar bu insanlar. Zalim sesi her nasılsa şehvetle tınlıyor: "Yıpranacaksın, artık yazamazsın." "Seni çiğ çiğ yiyecekler. Mahvoldun, çöktün." Benim guru'm. Dertli olduğun zaman bir dostu ziyaret et.

Yukarıda güneşli bulutların arasında benzerime rastlıyorum. Yanımda oturan kadın manzarayı yazıya dökmeye çalışıyor, gün batımı. Sürekli kaygı duyan biri daha, kısa notlar ve parçalar yazan ve bunları bir araya getiremeyen çekingen biri. Ben de bunu yaparım, onun için bundan nasıl kurtulunur diye soruyorum. Kolu ve çenesi kaygıyla geriliyor. Başkalarının yardım edemeyeceğini ne zaman öğreneceğim.

Buna rağmen çocukluğumun yazı masasını ve gömme dolapların sarmaşıklı duvar kağını nasıl anımsayabiliyorum. Ne kadar sıkıcı olduklarını. Son zamanlarda kendimden o kadar soğudum ki geçmişin hastalıklı gıdasıyla beslenecek kadar çılgınım. Yazmak istiyorum ve yazamıyorum. Başarısızlığın iç bulantısı yendiden başlarken eskiye sarıl, Selby Caddesindeki evi, çatıdaki iki pencereyi, gömme dolabı gözünde canlandır. Yapamıyorum. Kendim hakkında yazacağımı söyledim. Hem de var olmadığım bir zamanda. Hem sonra annem. Fumio. Sus. Bu kitap ölümcül, olanaksız, anlamsız, ben kendini beğenmiş bir hilekarım, geride de utanç içinde bilinçten oluşan bir toz yığını bırkacağım. Fakat köşeye kıstırıldım, geçmişi liğme liğme yolmaya kendimi zorluyorum, böylece kan çıkarmayı ve akıtmayı umuyorum.Yarığın ardında ise yalnızca grimsi, mor et.

Aşağıdaki karlı tarlalar çok çirkin ve tanıdık. Büyüdüğüm yer: tanınıp hor görüldüğüm. Oraları hala sevmem onları daha da sıkıcı ve itici kılıyor. Şimdiki beni duyarlı ve var olan kişiden ayıran bölme kurulduğundan beri, herşeyi kirli plastikten görüyorum. Farkettiğim nesneler donuk, ölgün; tek düzelikleri nefret uyandırıcı, sitemkar. Aşağıda küçük yollar, her çiftlik evi açıkta yol kenarında: güvenlik ağaçlar ve gizlilikten önemli. Geldiğim yer ve gideceğim yer. Bu yaz çiftlik şimdiden cezaevi gibi görünüyor. Zaman kasvetli ve sonsuz, pencereden dışarı bak ve dün ve yarın olan aynı boşluğu gör. Ben daha satın almadan lanet bir yerdi. Boş otururken çatının sıcağı ile ağaçların ölü güçle dopdolu yeşilliği arasında kilitleniyorum.

Kendimin sayabileceğim tek duygu, karaçalmalar sürerken bir matkap gibi kendini yok eden ilgisiz ve korkunç enerji. Önemsiz kararlar büyük, güvenilmez ve gizemli bir şekilde olanaksız. İlk adım bilinmediği için hiçbir şeye başlanılamıyor. Hataya düşmemek için insan birşey yapmıyor. Yeterlilik insanın gücünü aşan bir bilgi ve inanç gerektiriyor. Her olasılığı öngörebilme kuruntusu eylemi olanaksız kılıyor. Hareketsiz dur: her adım tehlikeli olabilir. Veya dolaş ve Bowery'nin döşeme tahtalarını incele, herşeyi telefona yönelt, aklını başka şeye ver, bir fincan kahve iç. Bakkaldan ne almak gerektiğini anımsa. Yemek vaktine kadar oyalan. Bir zamanlar o kadar çeşitli, o kadar yeni olan yaşam bilgisiz ordularla son bulmuyor, sadece üç haftadır cevaplanmamış bir mektubu görmekle ufuklar kararıyor. Veya önemsiz bir eşyanın göz tırmaladığı yerde günlerce durmasıyla. Böyle geçen bir aydan sonra nereye olsa uçarsınız. Gerçeklikten kaçmak için.

Montreal'in verecek teselli si yok. Kalacağım perişan öğrenci dairesine varana dek baskı, sıkı yönetim, tutuklamalar ve genel umutsuzluk konuşuluyor. Sınırın bizim taraf ımızdakinden daha yoğun. Dahası var. Olağan üniversiteli evinde, hippilerin sığındığı eski bir evde, köktencilerin delirdiğini, intihar edip bunalımdan aklını yitirdiğini öğreniyorum, bazıları tutuklanırken diğerleri kendilerini ilaçlarla öldürüyorlar. Her yerde korku ve durgunluk. Çoğu Birleşik Amerika vatandaşı gibi ben de Biafra veya Bask konusunda Quebec'ten daha çok şey biliyorum: eğitimim ciddi bir şekilde

başlıyor. Devletin sıkı yönetimi ürkütücü bir bildiri yayınlamış. Eğer FLQ olduğunuza inanıyorsanız öylesinizdir. Bu insanlar bilmiyorlar. Öyle mi? Değil mi? Onların adına Manifestolar yayınlanıyor ve terör estiriliyor. Onlara fikirleri sorulmuyor ama sadakatları gerekli - kimse için değilse bile kendileri için. Asileri cezaevi ve işkence bekliyor, artık onlar kurban. İngilizce konuşan vatandaşlar yönetici sınıfından olmalarına rağmen köktenci oldukları için bu kimliği reddedip Fransız milliyetçiliğini benimsemişler. Sonuçta kimse değiller, ve kimliklerini yitirmeleri onları perişan ediyor.

Bütün bunlara tuhaf bir karşıtlık olarak birinin kaybolan köpeği telaş yaratıyor. Bir köpek kayıp, bizimle olan ise bir sokak köpeği; her ikisi konusunda da konuşmak zorundayız. Nerede yemek yiyeceğimiz konusuna onyedi telefon görüşmesi hasrediliyor. Bir politik tartışmanın doruğunda sokak köpeği halıya pisliyor. Cümleler asla sonuçlanmıyor. Konuşma polis baskınlarından kokusu odayı dolduran köpeğe uzanıyor. Zaman zaman konuşma film konusuna değiniyor. Bir çocuk bir film yapmış. Ben bilgi almaya çalışıyorum. Montaj nasıl yapılıyor? Ben kendi sinir krizlerimle hasta olarak buraya geldim. Tutkulu ve sabit fikirliyim: onlarsa dikkatlerini herhangi bir noktada toplama alışkanlığını aşmışlar. Karmaşamı saklamalıyım. Boşluğu örtmeliyim. Bundan sonra ne yapmam konusunda kararsız olduğumu iyi bir proje aradığımı çıtlatmalıyım. Çıkmaz sokakta olduğumu, yaşamımla ne yapmak istediğimi veya yaşamaya değip değmeyeceğini bilmediğimi itiraf etmeden imalarda bulunmak için sözcükler bulmaya çalışırken paniğe kapılıyorum. Biraz daha köpek ve telefon. Terliyorum, beynim zonkluyor, fena halde yardıma ihtiyacım var. Her konuşmaya başladığımda dördünden ikisi odada yok, telefon, köpek veya mutfakla ilgililer.

Sonunda vazgeçip korku içinde sınavımı, McGill tartışma derneğine vermek için geldiğim konferansı bekliyorum. Kaçma olanağı olmayacak. Konuşmamdan nefret ediyorum. Bir hilekar olarak kendimden nefret ediyorum, saf değiştiren bir politikacı olarak yaptığım numarayı eğlence için bile değersiz buluyorum. Tüm söyleyebildiklerim yinelendikçe daha da sıkıcı olan yavan sözler, hayalden öte umuttan uzak bir devrim için çağrı yapmak. Çünkü kaybettiği-

mizi biliyorum, yenilgimizi öngörebiliyorum. Burada kuşku duymak yerine her şeyi hızlandırmak isteyen inançlı kişiler arasında.

Karşıt görüşlülerle, liberal öğrenci liderleri ve bir gazeteci ile birlikte lokantaya gidiyoruz. Her ayrıntı mahkum edilenlerin öngörüsüyle yaşanıyor: yenilmeye mahkum ünlü boksör için verilen akşam yemeği, hazırlıkları yapan ev sahibiyle birlikte poz veren gecenin yıldızı ve ölümcül oyun sürüyor. Duyduğum yararsızlık ne kadar belli oluyor? Kısa süre sonra bir felaket olacağı hissinin yaratılması için gerekli miktarda titreşim yayıldı mı, beklenmedik bir acıma duygusu ile bu kurban törenini sürdürmekten vazgeçecekler mi? Hiç de değil. Kesin bir şekilde göreve çağırılıyorum. Salonda tam bir kargaşa, yığınlar gösteriyi izlemeye gelmiş. Ve işte o an. Gazeteci erken ayrılabilmek için konuşmanın metnini istiyor. Telaşla koridorlardakiler için mikrofonlar yerleştiriliyor. Sahne arkasında insanlar arasında sıkışıyorum, son bir umut, kürsüye varamayıp kurtulmak. Hiçbir şansım yok. Kesinlikle hiçbir seçenek yok, onun için başlıyorum, ilk dört sahifede ağzım inanılmayacak kadar kuru, dilim hareketsiz. Kürsüde konuşurken hep oluşan o zaman dışı boşlukta tökezlerken, yavaş yavaş sözlerimi ciddiye almaya başlıyorum. Yeniden inanıyorum. Fakat yorgunum. Soru kısmında genç bir erkek Eşcinsel Özgürlüğüne verdiğim desteğin biyolojik bir karşıtlık olduğunu iddia ediyor - izleyicilere dönerek, "O bir kadın olamaz," diyor. Sansasyon başlıyor, acı veren bir yara. Yorgunluk fakat kurtuluş yok, çünkü hemen arkasından bir sonraki geliyor, basın toplantısının son adiliği. Saçmalığın sınırlarını aşan gösteriş - acaba bir savaş mı ilan edecek? İnsanların sizi dinleyip not almaları önceleri hoşa gidiyor, sonra saçma, sonra utanç verici, daha sonra da alaycı bir işkence. CBC karısının ona hizmet etmekle tatmin olduğunu bilen bir adam göndermiş. Geri kalanı ya daha önce cevapladığım sıkıcı sorular ya da hiç cevaplayamayacağım iyi sorular. Artık kullanımı bitmiş bir bedenim ve yarın sabahki televizyon programına kadar rafa kaldırılabilirim.

Daireye dönünce ilgisiz sohbet ve biraz da sıcak bourbon. Biz bizeyiz. Sonra barışçılığım konusunda beklenen sataşmalar. Vietnam konusunda yaylım ateşi. Onların sorunu barışla çözümlenemez, Güney Amerika'nınki de. Bir ağızdan biz burada, Quebec'te,

Ulusal Özgürlük için savaşıyoruz diyorlar, o anda beyinlerinde bir film başlıyor. Fransız-İngiliz sınıf sorununu bütün gün gözlemledim: her yerde İngilizce konuşuluyor, sonra taksi şoförü ve garson gibi hizmetçi sınıfı için Fransızca'ya geçiliyor. Sarışın ve esmer ırk, kimin patron olduğunu sormaya gerek yok. Eğitim ve istihdamın her numarası diğerlerini ekonomik yönden geri bırakmak için uygulanıyor. İrlanda gibi. Guatemala'daki gerilla savaşı veya Vietnam'daki savaş alanlarından epey farklı. Fakat anlaşmazlık açık değil, solculuk edebiyatında yitirilmiş. Montreal Fransız'ları Üçüncü Dünya İnsanları olduklarını söylüyorlar.

Sonra sakallı bir genç, "Silaha davranmak bir aşk işidir," diyor. Sesini asla unutmayacağım. Sesindeki cinsellik, fallik heyecan. "Sevginizi gösterir," diye okşayan bir sesle sürdürüyor. Masada saygılı bir sessizlik. Bütün bu yer gülünç bir piyes, benim düşkünlüğümün ve onların hayal gücünün çılgın bir melodramı. Bir çocuğun babası borsacı, kolunu bir tüfek gibi okşayan çocuk orta çağ dans dersleri alıyor. Kızlar köpekler konusunda telefon etmeyi sürdürüyorlar: Margaret'inki sonunda bulunmuş Katedral'in merdivenlerinde donmuş. Yerden kaldırdıkları zaman derisi buza yapışıp kalmış. Tüm bir tarafı sıyrılmış. Bizler bu ayrıntıya tepki gösterirken bir an herşey duraksıyor. Sonra veterinerlere ücretlerini ödememek için ne yapılabileceği konusunda bir sohbet başlıyor: yanlış bir adres ver ve bir daha ona gitme. Belirgin bir bilgi, bir anlık bir entelektüel berraklık.

Yerdeki uyku tulumuna yıkılıp tüm gece kendimden nefret etme lüksüne bırakılıyorum. Hilekarlık yaptığım duygusuyla o kadar tükenmiş haldeyim ki gerçekten uykuya dalacağımı sanıyorum. Ama yeniden paniğe kapılıyorum. Şimdi kuyunun dibine varmış olmalıyım. Hiçbir şeye inanamıyorum. Bu kaosun, silah ve savaş hayranlığının bir parçası olmak istemiyorum. Sadece dehşet verici, gerçek dışı, sorumsuz olmakla kalmıyor - beni boğuyor. Tarihteki tüm sıkı ağızlı kundakçılar gözümün önünde canlanıyor, büyük bir ciddiyetle erkekçe oyunlar oynayan işe yaramaz takımı. Onlara beni özgür kılmıyorsunuz, diyorum. Sonra Cezayir'de Führer'cilik oynayan ve Leary'yi göz altında tutan Cleaver. Dışarıda geceyarısı sıfırın altında onsekiz derece. Bir Viktorya tipi evin salonunda met-

ronun durduğu, ışıkların kararddığı o çıldırtıcı boğucu anı yaşıyorum.

Bir kez öldürdüm. Waseda'lı şımarık bir oğlana ders veriyordum ve zengin babasının dağdaki avcı partisine kendimi davet ettirmiştim. Ben doğa yürüyüşü kısmına katılacaktım, onlar avlanabilirlerdi. Feodal piramidi oluşturan insanlar: büyük adam ile kölcleri -silah taşıyıcıları, şoförleri, yanında çalışanlar- şakalarına gülecek tam bir takım. Ben çiftc yabancıydım, başka ülkeden ve kadın. Büyük adam tartışmasız bir şekilde aşağılayıcı olan abartılmış bir saygı gösterisi yapıyor, her akşam banyoya ilk giren olma hakkını bana bırakıyordu. Üç gün süreyle beni alaya aldılar, baskı artıyordu. Yabancı kadın silah kullanamıyor. Sadece kullanabildiğini kanıtlamak isteyecek kadar aptal ve kibirliydi. Tüm gün silah atmam için baskı yaptılar. Akşamüstü geç vakit havaya ateş ettim ve bu beni hem şaşırttı hem de sevindirdi. Vurmuştum: kuş havada durdu. Bir an çok sevindim, gururlandım. Sonra kanlar içinde kanat çırparak ayağımın dibine düştü, benim egom için onun hayatı.

Et yerim ve özellikle de tavuk eti severim. O zaman bunun ne anlamı var? Mezbahalar sülün avlarından daha kötü. Fakat ben bir kuşun canını almanın ne demek olduğunu biliyorsam, ya bir erkeğin veya çocuğunki? Bir kadının silah ateşleyebileceğini mi gösterdim? Bir insan avının ölüsü önünde durduğu zaman neyi sergiler? Bu gecekı o çocuk o zaman sevgiyi anlayacak mı? Devrimci silahşör gerçekten kimi öldüreceğini bilecek mi? Nasıl karar verecek? Bir kere başlayınca da, bir süre sonra ayırt etmek gerekli olacak mı?

Bu duygu içimde kabarıyor, bu benim yolum değil. Bir taraftarı heyecanlandıracak yalnızca fikir ve öfkem var. Değişiklik için yalnızca tartışabilirim ve tartışacağım ama onu zorla gerçekleştiremem. Bu gece erkeğin sözlerinden çok bir kızın dedikleri anlamlıydı. Hareketin bütün kollarını bir araya toplayan Washington'daki bir Panther kongresini anlattı, tam bir kargaşa, bir başarısızlık. Kadınlar birlikte birkaç günü boşa geçirmek üzere kendi başlarına bırakılmışlar. "Hatırladığım tek şey," dedi. "kadınlar büyük bir salonda şaşkın, ufak gruplar halinde hiçbirşey yapmadan oturuyorlardı. O sırada Köktenci Lezbiyenler salona girdiler ve ortaya yürüdüler,

elli kadın - görülür şekilde birlik içindeydiler. Daire şeklinde oturup konuşmaya, birbirlerini okşayıp sevmeye başladılar. Bizler odanın her köşesinden onları izledik. Onlara katılmayı o kadar çok istedim ki. Ama yapamadım."

Şimdi beni rahatsız eden iki anlatı, erkeğin ve kızınki, çıplak döşeme soğuktan çatırdıyor, sokak lambası kırmızı boyanmış eski pencerelerden içeri süzülüyor. Birden ne yapabileceğimi, ne yazabileceğimi biliyorum, neyin bana inanç aşılayacağını. Aklımda belirginleşiyor. Hem eşcinsel hem de normal insanlar için bir *Sex Pol (Cinsel Politika)*, yöneticilere çok daha inandırıcı gelecek bilimsel bir yaklaşım. Önce iki kültür, bölünmüş toplumumuz, konusunda bir teori geliştir. Sonra eşcinsel edebiyatta yaşanan deneyimin duygusal gerçeğini bul. Gece yarısını izleyen dört saatte planladım. Kitap listelerinin güvenliği. İş, amaç, sonunda rahatlama. Çiftlik yazın uzaklığında parıldıyor, şaşkın boşluğun temerküz kampı değil artık iş ile amaçlı çalışma için bir sığınak. Yaşamda Tanrıyı veya yıldız konuşmacı olarak manyağı oynamaktan başka bir yol var. Silaha inanamıyorum. Liderliğe gelince, kalabalığın önünde bilgisizliğimle başım dönerken tam bir korkağım. Tekrarın, gösteri ve alkışın hilekarlığının utancıyla yaşayamam. Bunu aşan, tekrar gerçek, tekrar yeni, kokuşmamış yapılacak bir iş bulmak ne büyük talih. Ama bu yanlış kitaptı. Kennedy'ye indiğim zaman bunu anlamıştım. Bagaj sırasında yanımda duran kız yazarak özgürlüğe kavuştuğunu söyledi. Birinci şahıstan anlatımı nasıl yaptın, diye sordum. Bunalım çukurunu bildiğini oraya düştüğünü söyledi. Ama şimdi dışardayım, ben kurtuldum, dedim. "Yeniden düşersin," dedi. Şimdiden geri kaymaya başladım.

Tabii Montreal tamamen yanlıştı. Sex Pol'ün erkek, kız veya herhangi bir şeyine tutunmaktı, çıkarsama kendini yenilemeydi. Bir gece çiftlikte Vita içti, ben de yemekten sonra esrar çektim. Bu kitap fikrini açıkladım, bilimsel bir kitap olması gerektiğini, ancak bunun etkili olabileceğini anlattım. Konuştuğum sürece meşe masanın üzerindeki mumları seyrediyor, yalan söylediğimi, içimden aslında başka bir kitap yazmak istediğimi biliyordum. Ama çok çılgıncaydı. Oturma odasının döşemesinde yatarak epeyce kafayı bulduk, ona şunu söyledim - eskiden harekette özgür aşka inanan Vic-

toria Woodhall adında kaçık bir kadın varmış, özgür aşk listesinden başkanlık için adaylığını koymuş ve John Jacop Astor ile evlenmiş. Böyle bir deli kadın Susan B. ve diğerlerinin işini zorlaştırmış. Belki ben de bu hareketle sıra dışı egzantrik biriyim. Giderek esrara batıyordum, çok kuvvetliydi belki de haşhaştı. Diğer kitaplan bahsetmek için çırpınan arzumu bastırıyor, beni yürcklendireceğini bildiğim için söylemeye cesaret edemiyordum. Heves dolu Vita. O kadar duman altı oldum ki, dayanamayıp oturma odasında yerde onunla yattım, telaşım çirkindi, gerçekte birşey vermeyip, yalnızca fena halde olmak arzusu, hayvani aptalca ve sefil. Ve ertesi sabah kendimden nefret ettim ve ayılamadım. Üç gün sürdü ama bu çılgın ot bana birşey öğretmişti, gerçekten ne yazmak istediğimi bildiğim halde onunla yüzleşmeye cesaretim yoktu. Ota küfredip attım. Ortalıkta durması tehlikeli.

Okyanusun üstü gri. Kaptan İngiliz Kupasını Arsenal'in kazandığını bildirdi. Leeds'i tutan zavallı Paul. Ona takılmayı ne kadar isterdim. Bütün röportajlardan sonra BBC muhabiri öne doğru eğilip bağlılık hakkında bir soru yöneltiyor. Korkuyorum. Ne kadar bağlı olmalıyım? Hareketin yaşamım olduğunu söylüyorum. Fakat benim bir yaşamım var mı? Sonra Granada'nın holünde Doris Lessing'le buluşmaya gittim, tamirciler kapıyı balyozla tamir ederken müthiş bir gürültü çıkarıyorlar. O sessizce bir köşede oturuyor. Ama buluşmayı ayarlayan gazeteci hemen geldi. Onun orada olmasını istemiyorum. Eminim çok iyi bir adamdır ama ondan nefret ediyorum. Ben onunla konuşmak istiyorum, gazeteciyle değil. Bir içki içecektik ama bar yok, barlar açılmamış. Bir kahveye gidiyoruz. Kahve berbat, sütlü, sulu, rezalet. Orada oturup titrememe gösterdiği anlayış. Benim için anlamını belirtip Altın Defter *(The Golden Notebook)* hakkında soru soruyorum. Ve bana, "Ama siz de yazmıyor musunuz? Kısa öyküler yazabilirsiniz," diyor. Yazdığımı sanıyor: zavallı kadıncağız. Mailer'e bir not yazıp onu bir içkiye davet etmemi öneriyor. Tuhaf bir fikir ama mantıklı. Tekrar buluşmak üzere sözleşiyoruz. O adam, o gazeteci, orada olmayacak. Barlar açıldığı için bir bara gidiyoruz. Sihirli bir ismi olan, Sırça Köşk Sokağını (Glasshouse Street) aşıyoruz. Cafe Royal'e gidiyoruz. Sokakta birçok fahişe var. "Buraya sık sık gelirdim," diyor,

"ve bir sürü fahişe tanırdım." Ona Fahişe Raporundan söz etmeye çalışıyorum. Aptalca konuşuyorum - bu adam aramızda olmasa beni anlamasını sağlardım. Cafe Royal'in barında sohbet ediyoruz: eskiden her zaman gelirmiş ama yıllardır uğramamış, yılların edebi ağırlığını duyumsuyorum. Sıkılıyor mu? Ona sormam gereken o kadar çok şey var ve soramıyorum. Yeniden fahişelerden söz etmeye çalışıyoruz. Adam anlamıyor. O tanıdığı fahişeleri anlatıyor: duygusal olanı, duygusal olmayanı, güzel olanı, zeki olanı, tembel olanı. Adam ona Clancy'yi soruyor. Bize Clancy'nin kamışı şerefine ve doğum kontrolü aleyhine yaptığı harikulade bir konuşmayı anlatıyor. Clancy şakacı, ele avuca sığmıyor. Onu bir kitaptaki adam olarak değil bir erkek olarak görüyorum. Veda ederken kucaklaşıyoruz. Onunla asla konuşmadım ve bunu ne çok istiyordum.

Hala kocaman gri okyanus üzerindeyiz ve kısa sürede orada olacağız. New York. Şimdi Claire'i hatırlamam ne tuhaf, ve ben ayrılmadan önceki Albany yürüyüşü. Gri bir Pazar sabahı Union Meydanı kasvetli ıssız bomboş. Ve otomobil ile anıt arasında uzayda parlayan bir ışığı andıran gümüş rengi pardesüsüyle pırıl pırıl bir travesti. İlk gördüğüm şey - ben burada ne arıyorum? Sonra yağmurluğunun üzerinde fotoğraf makinesi olan adam. Koyu renk elbise, palto hepsi uyumlu. Fakat yüzü makyajlı, genç. Saçları tuhaf yapay bir renkte. Aschenbach'ın hayaleti, hepimizin hayaleti. Bu iki tipin arkasında dostlarımı uzaktan görüyorum: Sidney, Louise ve diğerleri.

Cömert karşıtlıklar günü. Fumio'nun kızarttığı domuz pastırmasının cızırtısı ile kokusuna uyanıyorum. Beni Eşcinsel Özgürlüğü için yürüyüşe yollayan bir kocam olması tuhaf. Biletsiz gittim ve süslü bir travesti bana ücretsiz bir bilet verdi. Otobüste açık saçık bir dergiyi karıştırıyorum ve mide bulandırıcı buluyorum. Yanımda temiz, pırıl pırıl güzel bir sarışın kız oturuyor. Okuyor. Ben karalıyorum. "Claire Bookbinder," diyor ve kitabına dönüyor. Diğerleri ona "Bookie," diyorlar. Bu otobüste birinin Brecht'in *Galile*'sini okuması akıl alır gibi değil. Ama o okuyor.

Howard Johnson'da durduğumuz zaman bazı masum normal kişiler kayakçı mısınız diye soruyorlar. Sidney ile çok gülüyoruz. Claire düşünceli düşünceli dondurmasını yiyor; rozetinde "Denizi Kirletme - Yelken Kullan" yazıyor. Albany'ye kadar uzanan hü-

zünlü yol boyunca annemin yüzü gözümün önündeydi. Sonra Rocky'nin fallik deneyimi kulelere yayıldı. Gönüllü Görevli olacağız, ilk kez yapacağım, heyecanla talimatları dinliyorum. Claire ile beraberiz, kente birlikte dönmek için birilerini tanıyor. Katolik kilisesinde dua var. Sırada oturuyorum alaycı, gücenik, imansız. Birden renkli camlar manastırdaki kiliseye sonra da St. Paul'deki kilisemize dönüşüyor ve ben bu töreni anlıyorum. Bunu bana kilise mi yaptı, suçluluk duygum burada mı doğdu? Şimdi artık önemi yok, sokaklarda dolaşıp kilise aramak ve eşcinselliği kabul eden tek bir Katolik rahibi dinlemek niye? Kiliseden nefret ediyorum, onyedi yaşındayken ayrıldım. Bu yeni kişiyle, Claire ile otururken niye böyle garip bir mutluluk duyuyorum.

Sokaklarda yürürken kasaba halkı kaldırımlardan bizlerle alay ediyor. Yürüyüşü tertipleyenlerden biri beni buluyor: bir konuşma yapmamı istiyorlar. Söyleyecek bir şeyim yok. Ya gerçeği, eşcinsellik hakkında bildiğim ve onu cehennem azabı yapan bir iki şeyi söylersem ne olur? Bu kötü propaganda olur. Sidney ile politikacılar çok kızacaklar -ama söyleyeceğim- utanç ve korku ve acı bizleri gücümüze sahip çıkmak için buraya getirdi, sesler, "Adalet, adalet, adalet," diye bağırıyor. Sözcük meclis binasının camlarına karşı büyük bir çan gibi çınlıyor, her taş duvardan yansıyor. Seslerin haykırışını duyuyorum çok güzel.

Claire ile bir Volkswagen'in arkasında çektiği küçük bir bölmede döndük. Oturacak yer yok onun için başlarımızı eğip birbirimize dolanıyoruz. Dost olmak için tuhaf bir yöntem. Gandhi ve King'den söz ediyoruz. Benzin almak ve tuvalete gitmek için durduğumuz benzincide tuvalet kağıdı yok. Eğlence olsun diye bitişikteki bakkala gidip benzin istasyonu için on rulo tuvalet kağıdı alıyoruz. Kendi kahkahamın sesine şaşıyorum. Aylardır ilk defa neşe duymak, yaza inanmak, okyanusu hayal etmek. Provincetown hakkında konuşuyoruz. Bu yaz çalışacağımı belki yazacağımı söylüyorum. Brecht'ten, sanatçı ve politika hakkında yazdığı bazı yazılardan söz ediyor. Bana Soljenitsyn'i anlatıyor. Volkswagen'in döşemesinde yatıp pencereden dışarı bakıp ağaçları görüyor, denizi ve bozkırı düşünüyorum. Akşamüstü Claire'in yüzünde kırmızı kırmızı parlıyor, tuhaf kabarık sarı saçları garip bir haleyi andırıyor, göz-

leri yeşil. Bu çocuğa aşık mı oluyorum? Birkaç dakika önce bir viraj alırken başım ayaklarına değdi. Bükülü dizlerime kolunu dayıyor. Dokunulmak beni rahatlatıyor. Ağaçlar ve kar tarlalarda eriyor - ne kadar yol aldım? Tappan Zee'yi aşarken Hudson'ın üstünde sis var.

Yunuslar ve galaksiler, tüm okuduğu değişik kitaplar, tuhaf fikirlerini anlatan çılgın konuşmasını dinliyorum, aşktan söz ediyoruz. İnsanın onu nasıl yarattığından. "Ben hep aşkı kendimizin yarattığını düşünmüşümdür," diyor. "Gerçekten tamamen kendi yaratımız, yaratılana ve yaratana duyulan aşk. Her aşık olduğumuzda aşkı yeni baştan yaratırız." "Sevmek ve sevilmemek acı çekmektir," diye karşılık veriyorum. "Ama adalet senden yana. Sevilip de sevememek daha az acı ama daha aşağılayıcı çünkü o zaman doğruluk senden yana değil." Bana gülüyor.

Garip ışıl ışıl bir çocuk - tüm bu balina ve filler hakkındaki delice laflarıyla belki de azıcık kaçık. Fakat yaşama karşı beslediği tuhaf saygı ne kadar güzel. "Yıldızların bize verdiği yaratılmış bir varlık olma duygusudur," diyor. "Birçok yaşam şeklinin içinde bir yaşam türü. Ve hiç de fazla önemli değil." Konuşmasında iyileştirici bir yan var: dinlerin insanları koruduğuna inanması, hümanist bir devrime iyimser inancı, barış sevgisi, şiddeti bir seçenek olarak bile hiç düşünmemesi. Uzun bir süre Quaker'larla (Amerika'da barışçıl bir mezhep) birlikte okula gitmiş. Doğu Yakası Caddesinden inerken dehşet içinde uzun uzun bakışıyoruz. Otomobildeki herkes kente dönmenin o bilinen bunalımını hissediyor olmalı. Küçük kutumuzda kıvrılmış otururken Aşağı Doğu Yakasını sefil mahallemizi, tekrar görmek bizi daha az etkiliyor. Birbirimize baktığımız zaman sanki bir söz verilmiş gibi oluyor.

Hepsini bir içki için yukarıya davet ediyorum. Yontuları ve yontu fotoğraflarını göstermek için stüdyoda tekrar gerçek insanlar olması muhteşem. Fumio kendi gelişmesine yardım ettiği için Tokyo sergimin en iyisi olduğunu söyleyerek bana takılıyor. Fumio ile Claire birbirlerinden hoşlanıyorlar. Bu gece şehirde kadın hareketi yararı için verilen bir partiye gitmem gerekiyor. Üçümüz birkaç dakikalığına uğrayacağız sonra Chikamatsu'nun *Monagatori* adlı filmini görmeye gideceğiz. Fumio'nun bir sürpriz olarak sakladığı bir film.

Riverside Caddesinde gösterişli bir apartman katı. Bu gibi şeylere hiç gitmezdim ama şimdi benim adımı kışkırtma amacıyla kullandıkları için gitmem zorunlu oluyor. Geç kaldığımız için tanıtılmıyoruz. Benim niyetim parti bitmeden bir dakika önce yüzümü göstermek için verdiğim sözü tutmaktı. Ama Betty Friedan'ı görüp konuşmayı umuyordum. Aylardır konuşmamız gerekiyordu. Columbia Özgürlük Hareketi bir buluşma ayarlamaya çalıştı ama ben istemedim. Onu kel kafalı can sıkıcı bir adam ve birçok can alıcı kuştan oluşan bir grup ile heyecanla konuştuğunu görüyorum. Neşeli görünüyor ve fazla kimse kalmamış. Beni bir selamla geçiştirebilir ve iş burada biter. Ama konuşmak ve Sosyal Politika'daki (Social Policy) makalesini açıklamak istiyor. Yüzüne bakıyorum, bitkin, güzel ve çirkin. Ortada herkesin nefret ettiği o kocaman burun, tam anlamıyla Musevi. İçkilerin etkisiyle birazcık da sarkmış. Bu gece ona saygımı bildireceğim ve artık onu tutucu ve revizyonist ilan eden çocuk olmadığımı değiştiğimi, safsataları ve hırslı gençliğin çıplak hırslarına geçirdikleri kılıfları yeterince öğrendiğimi söyleyeceğim. Basında alaya alınan ve Carl'ın ahmakça iftiralarıyla teşhir edilen Betty. Başka hangi politik durumda eski eşin kinine tenezzül edilir ki?

Eşcinsellik konusundaki basın toplantısının amacını açıklamalıyım, telaşla konuşuyorum. Sürekli sözümü kesiyor - dördüncüsünde ısrar ediyorum: "Betty beni dinlemek zorundasın." Kuşkulu fakat ne yapacağı belli olmaz bir tavırla bana bakıyor. Eşcinsel Özgürlüğünün de feminizm gibi aynı nedenle geçerli olduğunu söylüyorum ayrıca benim kişisel bağlılığımın bu yönde olduğunu da belirtiyorum. Buna hakkım olduğunu kabul ediyor, destekler gibi. İnsanlar bizi yiyecekmiş gibi çevremizi sarıyor, bizi birlikte gören skandal meraklıları, konuşmamızı dikkatle dinliyorlar. Başka bir odaya ve rahat bir kanapeye geçiyoruz. Zaman çok dar, en sonunda konuşmaya başlayınca söyleyecek o kadar çok şey var ki. Telaş içinde sigaramı mermer bir sigara kutusunun içinde bastırarak söndürecek kadar barbarlık ediyorum. Biri gelip ilgileniyor. Artık pazarlığa başladık. Anlaşılan Betty bir süre Eşcinsel Özgürlüğü konusunda susmamı istiyor ve ben susmayacağım. Konular değişiyor ve kadın hareketinde normal ve eşcinsel savaşımının nasıl dizginlene-

ceğine geliniyor. Bizlerle buluşmak istiyor. Barbara ve Sidney'i öneriyorum. Herhangi bir konuda anlaşabilmeleri olasılığı çok az ve ben de aracılık yapmak için bulunamayacağım - hemen İngiltere'ye gidiyorum. Sonra eşcinsellik konusunda yazmak istediğimi söylüyorum. "Ne istersen yaz," diyor. İnanılmayacak kadar iyi. Betty bana analık mı yapıyor, hoşgörülü bir anne mi oldu? Beyaz bir kelebek masanın kenarına ilişiyor ve ondan bizi yalnız bırakmasını istiyoruz. Sonra ortak konumuzu buluyoruz, hiçbir sonuç alınamayacağı korkusu, hareketin belirgin kazanımlar elde etmeden önce dağılması korkusu. İkimiz de dertliyiz. "Yalnızca iki yılımız var oysa yirmi yılımız olduğunu düşünürdük," diyor. "Kadınları umutlandırıp sonra da bir sonuç almayı başaramazsak, o zaman ne olacak?" diye soruyorum. Haziranda Sheila Tobias ile Hamptons'da toplanmamızı öneriyor. Bir zirve. Kucaklaşıp vedalaşıyoruz.

Bu gibi partilere dayanamadığı için Claire otomobilde beklemişti. Sonra Mesaguchi'nin, romantik aşkın tüm acısının ve umutsuzluğunun sembolü olan rüzgarsız havada tutsak kalan bir tekneyi anlatan filmini izlemeye gidiyoruz. Yeniden film yapmak istiyorum. Mesaguchi onların teknoloji, eğlence, ticaret olmayıp sanat olduğunu kanıtlamış. Bir Çin lokantasına gidiyoruz. Claire bir Zen ustasının satranç öyküsünü anlatıyor. Dikkat ve tutkuyla ilgili. Çalışma, Vita ve Mallory hakkında. Film üzerinde çalışırken bilmem gereken şeyleri bana öğretiyor. Fumio ile Claire'in arasındaki ilgiyi görüyorum, hoşuma gidiyor. Şimdi okyanusun üzerindeyken otoyolda bana bakışını anımsıyorum. Birgün sevgili olacağımıza söz verir gibi. Ama bu çok saçma, yeniden başlama. Uzak dur. İlişkilerde başarılı olamıyorsan onları başlatmamalısın.

Bir Londra akşamı Bob Morris'in Tate'deki oyun bahçesi açılışından sonra nehir kıyısında yürümüştük. Filmler de yapıyor. Bir hafta önce bir partide rastladığım zaman gösteri konusunda kendine güveniyordu. Cynthia Braverman'ın konuşan, esrar çeken insanlarla dolu dairesinde, tek başıma oturup Virgina Woolf'u ve nasıl çıldırdığını anlatan bir yazı okudum. Virginia Woolf olmak yeterli değildi: o hala korkuyordu. Morris gelip yanıma oturdu. İyi kalpliliği beni şaşırttı. O korkmuyor, büyük yontular yapıyor, birçok ya-

pıt. Londra'daki tüm Amerika'lılar Tate'de şarap içip yontularla oynuyor, "özgür" davranıp gösteriş yapıyorlardı. Hoş bir kız şampanya servisi yapıyor, müze görevlisi olmak istediğini söylüyor, sanatla çok ilgili. Kadınlar için bu kadar çok şey yapmama seviniyor çünkü onun vakti yok. Müzeden çıktığımda hala kızgınım, Whitehall'dan geçip Parlamento binasını ve hükümet yapılarını arkada bırakıp mitinglerin yapıldığı Trafalgar'a yürürken kendi kendime, onlar sanatçı, sen ise politika yapmak zorundasın, diyorum. Londra, öğrenciliğimde hafta sonları tiyatroya gitmek için geldiğim zamanlar gibi ışıl ışıl turistik Londra. Binalar alttan ışıklandırılmış kocaman bloklar. Herşey tarih, ömür boyu okuyup mırıldandığın isimler. Kahretsin ben de bir sanatçıyım. Binalar beni ezebilecek çok büyük bilim kurgu böcekleri. Koyu renkle ışıklandırılmış etkileyici Parlamento'nun karşısında bir kilise var. Bir ilan Pazar günü Eski Çağ müziği çalınacağını belirtiyor: lavtayı çalan başka bir isim. Celia. Londra'da evimden çok uzaktayım ve herşeyin artık bittiğini biliyorum. Onu bir daha dinleyememek. Dante, kötü bir anda en iyisini anımsamanın en kötüsü olduğunu bana anımsatıyor. Duralayıp içeri girmeyi düşünüyorum ama hareket edemiyorum, bir güç alanında piyonum, her bir uçtan çekiliyorum: politika, sanat, aşk. Amerika'lılar için biftek yapan, Trafalgar'ın çeşmelerine bakan kırmızı lüks bir lokantada yalnız yemek yiyorum. Akşamın serin sularını oynaşıyor, bu büyük meydan, yüzyılların politikaları, bizim Kara Cuma'mız da biraz ileride Ulusal Galeri'nin kapılarının önünde yer almıştır. İngiltere beni müthiş etkiliyor. Garson bıyık altından gülüyor. Fazla bahşiş bırakıyorum ve eve sigarasız dönmek zorundayım, ancak 19 numaralı otobüse yetecek kadar bozuk param kaldı. Sakin görkemli devinen fıskiyelere bakarak hala kaybolmuş bir sanatçı olduğumu iddia ediyorum.

Okyanusun üstündeyim birazdan orada New York'ta olacağım, İngiltere'den önceki akşamı anımsıyorum. Fumio, Vita, Louise mermer masanın çevresinde oturuyoruz. Vita'nın bronzlaşmış yemekleri. Garip yeteneği şiirsel bir güldürü. Grateful Dead'in kokain dolu bir treni sürmelerini dinliyor masanın ortasında duran buzlu Jack Daniels'i içiyoruz. Amerika'da son akşam. Bir tencere bulabilsem herkese tavuk pişireceğim. Vita Paramitra Sutra'dan parçalar

söylüyor. Fumio kitabı çıkarıp, İngilizce'ye çevirerek okuyor: "Hiçbir şey aynı yerde kalmaz, biçim boşluktur, boşluk biçimdir. Duyuların sınırı yoktur. Dünya aynı kalır. İnsanoğlu yaşamın ıstırabını ve nedenini anlamaz, herşeyin geçici olduğunu da. Yaşamın ıstırabını ve nedenlerini anlayanlar geçici olduğunu da bilirler. Ve onlar için yaşlılık yoktur." Vita tarihini öğrenmek istiyor. Fumio İsa'dan üçyüz yıl önce olduğunu tahmin ediyor. Onlar konuşurken dün kent içinde otomobil sürerken gördüğüm gibi damlardaki su depolarını görüyorum. Binaların üstünden beni gözlüyorlar, tüm Bowery yıllarımın bekçileri. Kasvetli kış akşamlarında Grand Union'a gidişlerimi gözeten kent nöbetçileri. O yıllara onlar sayesinde dayanabildim. Şimdi onları seyrederek ve dostlarımla paylaşılan şiirleri dinleyerek New York'tan ayrılıyorum. İletişim töreni bir an yakalayıp yaşanıyor. Fumio Oiwaki'nin Shinjiku kesişen yollarını çalıyor. Ayrılış. Flütün tüm yalnızlığı. Sürgün müziği. Sonra hızlı bölüm, Tanrım yırtıcı bir hüzün. Bu yılın tüm ayrılışları - babam öldü ve şimdi yalnızca geçmişte sakin bir yüz. Celia. Bu gece ülkem ve dostlarım, şimdi onları terkediyorum. Shakespeare'in Nasıl İsterseniz oyunundan en sevdiğim şarkıyı çalıyoruz. "Bir aşık ve sevgilisi," Brookfield yazında ifade ettiği anlam şimdi benimle alay ediyor. Kent dışında otomobille gezerken üçümüz hep birlikte söylerdik, Fumio, Celia ve ben.

O gecekı rüya. Hareketin bir mahkemesi. Bir odanın çevresinde sıralanmış kadınlar yaşamımı sorgulayıp parçalıyorlar, yeri anımsamıyorum ama tanıdık geliyor, biliyorum fakat çıkaramıyorum. Odanın, hangisi olduğunu bilmediğim şu anki bir dostla garip bir ilişkisi olduğu hakkında tuhaf bir duygu. Soruların tavrı tehdit edici. Dostların o insanı çok korkutan o araştırıcı yaralayıcı yargılayıcı tavrı. Aynı zamanda yardımcı ve yönlendirici olmaları garip bir izlenim. Beni roller hakkında sıkıştırıyorlar. Sorgulayıcılar normal gruptan, beni en çok suçlayacak şeyleri olanlardan gibi görünüyorlar.

Mahkemenin yarısında uyanıp Fumio'nun iç çekişini duyuyorum. Ne kadar bütünleşmişiz. Yarın evimiz olan yeri terkediyoruz, filmi orada gözden geçirmem ve birkaç ay ayrı kalmamız ihtimali ikimizde de ağır anlatılamaz bir sürgün duygusu yaratıyor. Geçen yaz üç haftalık ayrılık bizi tahminlerin ötesinde zorladı, onu artık

Japonya'da yaşayamayacağına inandırıp, benim onun Amerikası olduğuma ve bensiz evsiz barksız kalacağına ikna etti. O yeni dünyasına döndü. Ama ben ona bu acıdan ve kendi çılgınlığımdan başka ne verebiliyorum? Ne kadar çok sevsem de ona pek yaramıyorum.

Okyanus babamın ölümü ve Ocak ayının dibi gibi gri. Öldüğü gece babama kağıt üzerinde bağırdım. Günün anlamı için sözcükler:

İşte oldu. Babam öldü. Fumio'ya söylemeye giderken merdivenleri çıkarken bu sözleri söylüyorum, duyuyorum. Yalnızca seslendirildikleri zaman merdivenleri tırmanırken gözlerimin önüne gelen kirli badanalı duvara çarpınca. Yalnız o zaman benim dışımda nefesleniyorlar. Sözcükler benden önde gidiyor, ikinci katın merdivenlerinin üstünde Fumio'ya bakmak için döndüğüm zaman hala havada asılı kalıp yankılanıyorlar. Dizlerinde bir uçurtma iskeleti alçak bir tabureye oturmuş iplerini bağlıyor. Önlüğü üstünde. Çorapları talaşla kaplı. Sakin.

Jim Millett öldü. Ablam 9:30'da telefon etti: "Babam üç saat önce öldü. Shelagh biraz önce haber verdi." Üç saat önce 6:30'da ne yapıyordum? Babamın tükendiği anda. Bourbon ve patates ve bir demet maydanoz mu satın alıyordum? Yoksa içkimizi içmeye başlamış mıydık? Şimdi sen öldün mü baba? Benim için bunun anlamı ne olacak? Sen kimdin? Resmini anımsıyorum, solgun ve yakışıklı bir genç adam, biraz korkmuş gibi görünüyordun, fotoğrafçı fazla ışık kullandığı için de bir hayaleti andırıyordun. Benim için o kadar çok öldün ki. O kadar uzun süredir ölüsün ki. Yirmibir yıl. Sonra geçen Mayıs yeniden dirildin. New York'a geldin. Barıştık.

Geçen ay ablam arayıp öleceğini, ölmek zorunda olduğunu söylediği zaman tekrar öldün. Yaşayamayacak kadar hasta ve zayıftın. Gecenin yarısı senin için ağlayıp bağırdım. Fumio'yu uyutmadım. Fazla birşeye sahip olmadığın veya fazla birşey yapmadığın, hatalar yapıp tamir etmediğin sonra seni kaybetmek için çok küçük üç çocuk sahibi daha olduğun yaşamının sonunu korumak istedim. Senin için hatta erkekliğin için ağladım - hiç anlamadığım yalnız sevdiğim ve bana acı çektiren yaşamını yönlendiren o garip şey için.

İşte öldün bile ve biz asla konuşmadık. Seni geçen bahar gördüm: hava limanında tanınmayacak kadar yaşlı bir adam, yalnızca konuştuğun zaman sesindeki o neşeli tondan tanıdım.

Mallory ile ben kahve içip akşamdan kalma halimizi gidermeye çalışırken geldin. İsmini değiştirmeden önce bir zamanlar Mary olan Mallory. Uçağın erken indi ve biz seni karşılayamadık. Yirmi bir yılda babalar bile yabancılaşır. Newark Hava Limanında her orta yaşlı adama yanaşıp, "Siz benim babam mısınız?" diye saçma ve büyük bir soru sormak zorunda kalmaktan ödüm patlıyordu. Fakat Mallory seni tanıyordu, bir yıl önce görmüştü. Plastik kolktuklara sıralanmış dikkati çekmeyen tipler arasında seni seçebildi.

Beceriksizce selamlaşmalar. Mallory ile konuştun ama benimle konuşmadın. Ben otomobili almaya gittim, bütün hepsi bir aldatmacaydı ve sen de bir başkasıydın. Tahmin edilemeyecek kadar saygın görünen herhangi bir orta yaşlı adam. Sesini duyana kadar. Kente doğru giderken sen yine hala onunla konuşuyordun. Her ikiniz de benim kıskançlığımın ortasında flört ediyordunuz. Beni yok saydığını hissettim. Seni seven bendim - bu yüzden harcanabilirdim. Ve sen Sally'yi daha çok severdin. En çok Sally'yi severdin. Ben senin kölen olabilirdim. İçip ayağını kırdığın zaman, sana mahsus büyük ve kabarık koltuğunda oturup yalnızca Kate'nin sana baktığından yakınırdın. Sanki yalnızca o önemsiz isim senin ilgisizliğinin kanıtıydı. Evet bizi görmeye geldin. Mallory ile ben, bir zamanlar kızların olan iki kadın. Neredeyse yalvararak izin isteyen özür dileyen bir mektuptan sonra. Ve dört gün tiyatro ve dışarıda akşam yemekleri. Bowery'de müzikli ve içkili bir aile şöleni bile yaptık. Ama artık içmiyorsun. Kalp rahatsızlığından dolayı yeşilaycısın. Mallory ile esrar önersek mi diye fısıldaşıyor sonra vazgeçiyorduk. Yirmi yıldır seninle birlikte sarhoş olup herşeyi söylemeyi hayal ettim. Sonunda buluştuğumuz zaman ise artık içemiyordun. Bu yüzden asla konuşmadık. İnsanlar asla konuşmazlar. Belki de konuşmamak koşuluyla buluşuyorlar. Ama acemice sessizliklerde, nazik kısa suskunluklarda, anladın. Sana küfredip seni sevdiğimi duydun. Yirmi yıl önce terkettiği bir çocuğu görmeye gelen az eğitim görmüş yaşlı bir adamda hayran olunacak kadar etkileyici tavrına rağmen özür dilediğini gözlerinden anladım. Seni kırmamamı diliyordun. Yapamadım. Zaten ölmüştün. Dayaklarını asla unutamadığım veya affedemediğim zorba artık yoktu - yok olmuştu. Yerine bu nazik, özenli incitici olmayan yaşlı adam gelmiş-

ti. Çift gerdanlı. Aşağı yukarı aynı boyda olan bu iki adamın başka-ca bir benzerliği yoktu.

Şimdi, gerçekten öldün. Tam anlamıyla ve kesinlikle. O kadar uzun yıllar senin için yas tuttum ki şimdi yeni baştan başlamak acaba nasıl olacak. Gidip Mallory'ye haber verdim. Cenaze töreni ve mezarlığa katılanmak zor olduğu için Cenaze için batıya uçmakta kararsızım. Yeni karını ve çocuklarını - gerçek aileni görmek. Ve Millett'leri. Suçlayıcı gözleri ve yok edici güçleriyle o asil ve korkunç halaları. Hala o lanetlemeden öte mükemmel ilgisizliklerini. Gri gözleri ve mezarı aşan tepeden bakışlarıyla, beni tartıp reddettiklerini görebiliyorum: "Hayır, sen bir Millett değilsin."

Bu akşam annem için zor olacak. Boşanmış fakat hala evli. Elli yıllık karın. Otuz yıl her Cuma akşamüstü bir rahip ona başına gelenlere dayanmasını öğütledi. Kilisenin ağır kapısı açılır ve bir görevli onu içeri alıp saygın ve ciddi rahip gelene kadar beklemesini fısıldardı. Her haftanın sonunda sıkıntısını ona taşırdı ve o da bunu çözümlerdi. Herhangi bir psikiatristin yapabileceğinden daha emin biçimde. Ve daha ucuz. Söz dinlerdi. Tepesi atıp seni evden kovduğu o Pazar sabahına kadar. Bir akrabası Katedral Tepesindeki daireye gitmesini söyleyip ona göz ardı edemeyeceği bir ipucu vermişti.

Zaten bir şekilde biliyorduk. Uzun süredir biliyorduk. Ablamla çamaşır odasının boşluğundan telefonda Chicago Palmer House'da Bay ve Bayan Millett için yer ayırttığını dinlerdik ve onu götürmeyeceğini bilirdik. O mutfağa geldiği zaman düşkünlerin duyarlılığıyla aldatmacanı sezip çıkardığı kavgayı duyardık. Biliyorduk ama bildiğimizi kendimizden gizliyorduk. Önemli olan artık o da biliyordu daha doğrusu sonunda kabul etmişti. Sonunda bildiğini açıklıyordu.

Ve gittiğin o Yortu günü yeniden doğuşumuz başlangıcımız oldu. Nehre doğru ve St. Thomas sahasının karşısından orta batının gri gökyüzüne karşı sivri görünen ölü ağaçlardan sensiz uzaklaşabilirdik. Ailemiz öldü ve biz dört kadın yenisini kurduk. Biz bunu istedik. Ama o istemedi. Annem yalnızca seni istiyordu. Bu yüzden Mallory ve ben Marshall Caddesi Köprüsünden bazen onunla beraber yürürdük. Bisikletimden nehirde bir intihar görmüştüm, Missis-

sippi'de yüzen bir kadın, kırmızı elbisesi kirli suda bir yağ varili gibi şişmişti.

Kanada'daki çiftlikleri satıp parasını Shelagh'ı uçaklarla gezdirerek bitirdikten sonra, Florida gibi bir yerde bir motelde yatıp viski içtiğin ve bizi hatırladığın anlar olduğunu biliyordum. Ve kendini dehşetli kötü hissettiğini. Ziyanı yok. Başka seçeneklerin yoktu.

O mektuplar için çok üzüldüm. Bulup cilaladığım o külüstür gri çalışma masasına oturtulup sana mektup yazdığım akşamlar. Ve hiç beceremezdim. Çirkin floresan lambanın altında, annemin çaresizliği ve harikulade utanmazlığı beni senden para dilenmeye zorlardı. "Grönland'da devlet için çalışarak ayda binsekizyüz kazanıyor. Bir kısmı bizim için gerekli."

Ender olarak cevap yazardın. Bir süre sonra yazmayı bırakabildim. Böylece bize annem baktı. Onun deyimiyle, "bir şekilde idare ediyorduk", yahni yediğimiz o yıllar, annemin derin kaygısı, bir adres listesinden aldığı isimlere telefon edip sürekli çalan telefondan rahatsız olan tanımadığı insanlara ısrarla sigorta satmaya çalışması.

Ve hala senin adını kullanıyordu. Tüm kasabada onu bir taş gibi taşıdı. Şimdi benimkini taşıyor. Ve bu daha da kötü olabilir. Sen en azından onun Jim'iydin, sahip olduğu tek erkek. Bu kadar zaman geçti. Utancına hep sadık kaldı. Terkedilmiş bir kadın.

Ve ben Mallory'ye haberi vermeye gittim. Fumio ile viski satın aldık. Oraya vardığımız zaman Philip, "Viski içmek bir lüks değil mi?" dedi. O piç kurusunu hemen oracıkta boğabilirdim. Bütün gün LSD ve esrarla kendini uyuşturur ve babamızın öldüğü akşam biraz viski içmemizi lüks sayıyor. Kibirli küçük köpek. Sonra bir eşcinsel gelip aptalca ve dramatik birşeyler anlatmaya başladı ve ben bak küçük kardeşim babamız bu akşam öldü bunu konuşamaz mıyız demek istiyorken orada oturup onu dinlemek zorunda kaldım. Sonunda beni alıp çadıra götürdü. Evin içinde bir çadır kurmuşlardı. Türk işi yatak örtüleri, yastıklar, mumlar ve birçok şeyin karışımı. Erkekleri kendi hallerine bırakacağız. Orada omuz omuza oturacağız, babalarının öldüğü akşam iki kız kardeş. Ama konuşmuyoruz. Mallory iftiharla Philip ile birlikte yaşamanın ne kadar harikulade olduğunu anlatıyor. "Mükemmel ilişki." Ben babamdan

ona yazmakta geciktiğimden söz etmeye çalışıyorum ama o dinlemiyor. Ama o çadırda söylediği birşey beni uzun bir süre korkuttu. "Bak babam öldü, ama annem de ölene kadar başka birşey yazamazsın. Artık söylemek isteyeceğin herhangi birşey onu öldürür," dedi. Ona bakıp düşünüyorum, ailenin asi kızı olarak benim yerimi alan Mallory bu mu? Annem yüzünden artık yazmamam gerektiğini ısrarla söyleyen sesi. Çadırda kendi düşüncelerine dalıp kıvrılmış oturuyor. Çok baskı altında çok yoksul ve çatı katı Binalar Dairesi tarafından inceleniyor. Babasının ölümüne dikkatini verecek halde değil. Ama benim artık yazmamam gerektiğinden emin. Beni annemin ölümüyle korkutuyor.

Okyanusun gri ışığında sınırlarına girerken annem Amerika oluyor. Ve fırtına başlıyor. Şimdi kesinlikle öleceğiz. Birden aşağı bakıyorsunuz ve işte Amerika. Bu yükseklikten bile tanımamak olanaksız, iyi bildiğimiz boyutlar ve renkler, İngiliz kırlarına oranla soluk ve büyük. İnsanın kendine ait olan herşey gibi çarpıcı değil. Ondan kurtulamayacağınız gerçeğini hüzünle hatırlatan umutsuz aşinalık. Böyle olmak üzere kapana kıstırılmışız. Bu memnuniyetsizliğin altında ise onu dehşetle sevmenin eski güvenliği. Anne, sonunda sorun sensin: Yazarsam seni öldürür müyüm? Sen yuvasın. En son değer sensin, son yargıç. Sen başlangıçsın.

O gece önceki yılın ıstırabı ve başarısızlığı ve deliliği hakkında saçmalamalarım arasında Ethel'in sarhoşluğumu delip geçen sesi, "New York'ta ne yapacaksın - başa çıkabilecek misin?" diye sorarken sesi onun gibilerinin seslerinin yükseldiği gibi yükseliyor. Yakında öğreneceğim. Kendi kentimde kendi stüdyomda korkusuz. Bu bir eve dönüş olacaktı. Şimdi yaşadığımız özel bir korku var mı Mailer'in ödül dövüşü değil kaçınamayacağımız daha genel bir şey? Yabancı bir gezegene iner gibi. Kucağımdaki *Time* dergisi tüm kadın özgürlüğü hareketlerini alaya alıyor. Mafya'nın İtalyan-Amerikan vatadaşlık haklarını Eşcinsel Özgürlüğüyle Kadın Özgürlüğüyle Siyahlarla karşılaştırıyor, zencilerin tüm zencilerin üstüne sıçmaya hakkı var. Feci bir fırtınada Amerika'ya varıyoruz. Uçak parçalanmak zorunda. Bu bir karabasan. Ev bu mu? Gri gökyüzü şimdi şimşeklerle karardı uçağın her parçası titriyor. Düşüp ölmek zorunda olduğumuz için bir çıkış yolu bulunacak. Eve böyle

dönmek hayal kırıcı ama bir çözüm. İnmemiz olanaksız. Herşey vahşice titriyor, şimdiye kadar bildiğim bütün hava koşullarının hepsinden daha tehlikeli. Kurtulamayacağımızdan eminim. Yine de bir şekilde yere iniyoruz. Bir şekilde bunu başarmak zorundalar. Tekerlekler yere değerken Lockheed hangarının önünde parçalanmış bir uçak görüyorum. Kocaman dev gibi şey bir böcek gibi ortadan bölünmüş. Sonunda bu bir alamet mi?

II

Herşey aynı. Daha iyi değil. Aynı olduğu için daha kötü. Fumio'yu görmek biraz mutluluk veriyor. Sonra Vita otomobili park yerinde kaybederek herşeyi berbat ediyor. Fumio bulana dek yağmurda iki saat hareketsiz kalıyoruz. Bowery'nin merdivenlerini çıkarken burada on yıl yaşanabileceğine şaşıyorum. Yine de Fumio var. Film bitti. Fakat törensel akşam yemeğimize giderken park yeri aramanın karabasanında sonunda yeniden dağıtıyorum. Bana New York dersini veriyor: sabırlı ol veya çıldır. Arka bahçe güzel eşcinsel havasında, ne çok sevgi dolu ziyafete sahne oldu. Celia ile tek bir kötü buluşmamız olmuştu. Yemekte son şaşırtmasını, ilk çekingen iletişimini, gönderdiği adressiz kartı anımsıyoruz.

Ertesi sabah Bowery'nin hamam böceği mutfağında patlıyorum. Sadece iki kere. Sonrası rahat. İyileştim. Fumio hala burada. Çiftlikte ise harikulade iyiyim, fidan alıyorum, yağmurda, akşamüstü geç vakit dikiyorum. Fumio yanıbaşımda gökyüzüne karşı duruyor. Çamura uzanıp yukarıya ve çevreye sahip olduğumuz yere bakıyoruz. Çevre yeşil, kışın kasvetli halinden harikulade değişik. Yağmurda bile çok güzel. Burbon, biftek ve hayvansı yorgunluk. Gece Anneler Günü suçluluğu. Şehirlerarası numarayı düşünemiyorum. Bekleyemeyecek kadar yorgunum. Bir de Annem.

Yine konferanslar da var tabii. Kente dönene kadar zamanın keyfini çıkarıyoruz. Yığınla mektup, her zamanki karmaşa, istekler, gerilim. Bir de Vita var. Bugün Bowery'de beni kurtarıyor. Başarısızlığın yayılan kokusunu uzaklaştırmaya çalışıyorum, çığlıklar atan cevaplanmamış mektup yığınları, her biri gelecek bir zamana

veya mekana karşı bir cümle. Ben İngiltere'deyken mektuplarımı açmış. Fumio mektupları cevaplamaya çalışmış ama İngilizcesi fazla özgün. Vita veya Mallory'nin, birisinin düzeltmesi gerekmiş. Şimdi Vita postaya yardım etmeyi öneriyor. Dostluk olarak. Çok iyi kalpli - ama bu beni tedirgin ediyor... Bu sıkıcı kağıt yığınından başka yapacak şeyleri mutlaka olmalı.

Salt Lake'den döndüğüm o kış gecesi. Fumio Philadelphia'daydı. Magda'yı Naomi'yi aradım. Kimse evde yok. Telefon defterimi karıştırıyorum... New York'ta o kadar çok kişiyi tanırdım ki. Şimdi benden kaçıyorlar mı? Lila ile Renos'u dene. Miriam. Evde yok. Başka kimseyi istemiyorum. Onlara bu halimi gösteremem, zayıflığımla onları korkutamam. Bowery'nin döşemesini arşınlıyorum, buz gibiyim, panik içerisindeyim, uzun zaman önce profesörler için bir kitap yazdığım kırmızı masanın önünde duruyorum. Yazar olmayı bile istemediğim zaman, yalnızca ortaya bir kitap çıkarmama yol açacak bir fikirle yanıp tutuşurken, bir doktora koparmak için. Şimdi ise yazmak arzusu beni hasta ediyor. Söyleyecek birşey yok; havadan bir kitap yazamam ki. Kendimi yitirdim. Celia ile yok oldum. Telefon çalıyor. Gerçekten çalıyor. Biri beni arıyor. Aptalca bir fuzuli işgal olacak, medya eğlence arıyor, hareket bir konuşma istiyordur. Bir dost değildir. Ama Vita arıyor. Vita ile Fred Nielson, sanat çevresinden on yıldır tanıdığımız bir çift. Adam müze görevlisi ve eleştirmen, Modern Müzenin en iyi uzmanı. Vita bir şair, otomobil lastikleri üzerinde erimiş katran üzerine cırtlak renklerle sözcükler yazar. Bayrak Gösterisinden beri onu görmedim.

Vita bir anne olduğu için tutuklanamadığını söylüyor. Plexus Grubunun Stuttgart'ta polis tarafından tartaklanmasının etkisinden hala kurtulamamış. Yüzü korku içinde. Fumio ile ben yapıtımı indiriyoruz, matkabın gürültüsüne rağmen konuşuyoruz, vidaları söküyoruz. Bölge Savcısı yapıtımı suçladı, kafeste bir tuvalet. içinden Amerikan bayrağı taşıyor. "New York Eyaleti vatandaşlarına hakaret içeriyor: bir numaralı savcılık kanıtı." John ve Toche ve Faith Ringgold tutuklandılar. Bir haftadır bizi görmezlikten gelen polis dün akşam kimsenin beklemediği bir anda geldi. Beni de götürmeleri gerekirdi, hepimiz komitedeyiz. North Carolina uçağı iki

saat sonra kalkacağı için şu anda tutuklanmak istemiyorum: bir konferans daha. Tahtaların üzerinden Vita'ya bakıyorum, vidalar avucumda. Anne konusunu anlatırken biraz kendini önemsiyor gibi, fakat korkusuna saygı duyuyorum. O ilk geceden beri içimde korku var. Bir başka korku. Jill ile başladı.

Bayrak Gösterisi Judson'da yeni açılıyordu. İçeri girmek eve dönmek gibi. Toche ve Jon Hendricks masanın arkasında, sırrımıza gülümsüyorlar, bir sivil polis gördüklerini sandıkları zaman göz kırpıyorlar. Yasaya karşı geleceğiz, putlarına saldıracağız. Bakalım basacaklar mı? Vita beni kucaklıyor, Stuttgart'tan yeni gelmiş. Sonra Jill'i görüyorum. Gölgede duruyor, Levi's giymiş. Tekrar öbür dünya. Vita bizi tanıştırıyor, gereksiz, yıllar önce bir partide tanışmıştık. Jill beni farketmedi, anımsamıyor. Marjory Strider ve Michael Kirby'nin stüdyosu, Noguchi, Schecter, sanat çevresinden birçok kişi orada. Yemek kraker ve peynirden ibaretti. Bir dansöz hakkında yanlış birşey söyleyip sohbete katılmaya çalışırken tökezledim. Jill hemen imdadıma yetişti: bir bakış, iç çekiş ve bir sözle. Vita Jill'in benden bir ricası olduğunu söyleyip Fumio ile merdivenlere yöneliyor. Jill köşede, uzun boyu, karikatürü andıran korkusuyla duruyor. Kanal 13'e çıkıp televizyonda eşcinsel olduğumu açıklayabilir miyim? Medyaya daha fazla batmak düşüncesiyle inliyorum. Fakat tavrında kötücül, tehlikeli bir taraf var. Yumuşak başlılıkla medyanın konuyla ilgilenmesinin iyi olduğunu mırıldanıyorum ve yakında Columbia'da bir eşcinsel panele katılacağımı söylüyorum. Evet televizyona çıkacağım. Sonra telaşla Jill'e medyadan ne kadar bunaldığımı söylüyorum. Ve ben aylardır ablamın o gece yemekten sonra Nebraska gibi bir yerden gelen kızgın neredeyse çaresiz sesini duyuyordum. Sesi sinirli - eşcinsellerin çektiklerini anlayışla karşılıyor ama bizler için herşeyi berbat etme, yığınların kafasında iki konuyu birbirine karıştırma. Kadınlar yeni yeni özgüvenlerini kazanıyorlar, kocaları bunları duyunca onların zayıf istekleri ne olacak? Kadınların çoğu eşcinsel değil, onların sorunları onlara yetiyor. Onda gerekliliğin mantığını duyuyorum. Halkla ilişkilerin mantığı. Ve orta Amerika'nın, St. Paul'ün kaya gibi sert önyargılarını. Tılsımlı sanat çevresinden ve hareketin yankılarından öteye gittin mi - Judson Omaha'dan çok uzak.

Ablam haklı biliyorum. Aynı zamanda da haksız. Bunu da ahlaki kararlara eşlik eden o renksiz kesinlikle biliyorum.

Endişelerimi Jill'e açıyorum. Birden fena halde kızıyor. Onu daha önce reddeden sanat dünyasının yıldızlarının, ünlülerin, şair ve bestecilerin ismini sıralıyor. Açığa çıkmak istemiyorlar. Ben herhangi bir kahrolası ünlü gibi hissetmiyorum, bu nedenle çağrılmamayı isterdim. Yalnızca kafam karışık ve bunu anlatmaya çalışıyorum. Sadece çıkmazımı açıklamak istemiştim. Niye bu kadar kızgın? Bana muhbir diyor. Konuşmamızın saldırgan havasından sıyrılıp bağrıştığımızı farkediyorum. Fumio ile Vita merdivenlerin yarısında durmuşlar. Jon ve Toshe bizi masadan izliyorlar. Kalabalık bize bakıyor. Jill ile kavga etmek istemiyorum. Ondan hoşlanıyorum. Yıllardır köşesini okurum. Yapmak istediği iyi birşey. Yardım etmek istiyorum, bunu tartışmalıyız, ama şu anda değil.

Üst kattaki sempozyuma şimdiden kırk dakika geciktim. Sponsorum, orada olmalıyım, konuşmam gerekli - Jill'e bunu anlatıyorum. Hiç önemsemiyor. Bana bir insan olarak mucizevi bir şekilde hiç değer vermeyişi hem ürkütücü hem de tuhaf bir şekilde hayranlık uyandırıcı. Dünyada tek bir amaç var. Onunki. Buradan St. Adrian'a gidiyor. Daha sonra onunla orada buluşabilirmişim. Oranın Old Cedar ve Max'tan da beter genç damızlık ressam havasından nefret ederim, çaresizlik içinde bir başka bar'adı arıyorum ama bulamıyorum. Merdivenin üst basamaklarına çıktık. Jill kotlu bacaklarıyla otururken ben saate bakmak için koşturuyorum. Kürsüye çıkmadan önce kaç dakika zamanım var? Sıra bana geldiği zaman anlaşılır olabilmek için diğer konuşmacılar kürsüdeyken oturup enerji toplama ve not tutma şansım artık yok. Şeytansı Jill ile konuşmacıların zamanını kontrol eden görevli arasında gidip gelirken tam anlamıyla küçük korkak kadına dönüşüyorum. Jill'in erkeksi sevici bakışları anımsayabildiğim herhangi bir erkek sanatçıdan daha küçümseyici.

Programlanandan beş dakika daha önce kürsüye çağırılıp öngörmediğim kadar duygusal bir konuşma yapıyorum, yerime oturunca pişmanlık duyuyorum. Ortalık polis ajanlarıyla dolu. Paranoya. New York Üniversitesi öğrenci gazetesi için benimle görüşme yapan genç adamın CIA ile ilişkili olduğundan kuşkulanıyorum.

Sempozyum sürüyor, Abbie Hoffman numarasını kameraların önünde tekrarlıyor. İyi bir Musevi komedyen, gösteri dünyasını anlıyor, medyayı tanıyor, bayrak yasalarının felsefi saçmalığını yasal zorunlulukları dava örnekleriyle tek tek açıklarken Savcı Lefcourt kadar inandırıcı. Dinlerken, sanatsal özgürlükten çok daha ciddi birşey için burada bulunduğumuzu anlamaya başlıyorum. Tutuklanma düşüncesi bütün gün aklımdaydı, demir parmaklıkların özel korkusu, tek başına olmanın, ellerinde çaresiz kalmanın dehşeti. Ama bundan sıyrılacağımıza, sanatçıların sistemin dikkatinden kaçacak kadar önemsiz olacağına inancım da aynı şekilde güçlüydü. Sonunda bu akşam birşey olmayacağından eminim. Özgürce çıkabilir, Jill'i bulup konuşabilirim.

St. Adrian'da herşey daha kötüye gidiyor. Yeni filmler üzerine bir kitap yazmış bir adamla birlikte. Onunla konuşmak kitabını sınıfımda kullandığımı söylemek isterdim. Ama şimdi değil. Aramıza giriyor, Jill'i uzaklaştırıyor. Bana davetsiz misafir muamelesi yapıyor, ellerim titriyor, niye geldim? Jill ile silah bırakıyoruz, savunma davranışları, kırıcı sözler. Devam edemeyecek kadar birbirimizi incittik. Sohbet yeraltına inip ölüyor. İçkimi ısmarlamalarına izin vermeyecek kadar kaba davrandığım, nezaketsizlik ettiğim için kendime fena halde kızarak çıkıyorum. Caddede hala sinir içinde otomobili nereye park ettiğimi hatırlayamıyorum, gece yarısı uzun yoluma çıkmakta daha da gecikiyorum. Taconic boyunca ona küfrediyorum, bana karşı takındığı kibirli tavrı, sanatçı çevresi snopluğu (Judson sanatı artık 'out', de mode vs.). Servis yapan kızı haşlaması, erkeksi patlamaları ("Bazen karıları erkeklerin yaptığı gibi becermek istiyorum -zaten onlara söyleyecek birşeyim de yok-kahrolası kadınlar, özgürlük onların neyine"). Sonra diğer patlaması, şaşırtıcı ağlama krizi. Kendine acıma mı, yönlendirilme mi, gerçek mutsuzluk mu? Onu anlamıyorum. Yine de hep onun haklı olduğunu düşünüyorum. Onun bakış açısına göre ben durup düşündüğüm için hep bir muhbirim. Kadınlar erkeklerin saldırılarına duyarlı olduğu sürece herşeye duyarlı olacağımızı, kağıt üstünde bir hareket olarak kalacağımızı ve sözcükler karşısında bile çaresiz olacağımızı ben de onun kadar biliyorum. Medyanın insanların cinselliğini bu ve daha başka şekillerde hevesle sömürdüğünü ve

ailem ve hareketle aramda çıkacak tartışmaları bilerek televizyonda itiraftan kaçınırsam o da beni gizlenmekle suçlayacaktır. Gizliliğin rahatlıklarından arınmadıkça asla özgür olamayız. Gizli eşcinsellerin bunu korunma amacıyla yapmaları bile onu etkilemiyor. O da Sherman gibi -şimdi Jill'in üzerimde kurduğu baskıyı anlıyorum- eşcinselliğini bir madalya gibi taşıyor. Ama bu Sherman'ı iyi kalpli yapıyordu. Jill'i ise yapmıyor. Niye yapsın ki? Ama o haklı, bana haksız görünse de, acımasız adalet anlayışıyla bütün çekingenliğimi silip atmakta haklı, cezalandırmakta değilse bile. Ürkek olanlara karşı duyduğu aşağılama ve kızgınlık bile haklı - sonunda kendini reddedip saygıdeğer bir sessizliğe sığınan ılımlı ve suskunlara da. Evet, o haklı. Eşcinsel olduğunu televizyonda bile açıklamak zorundasın.

Bütün gece yokluğunda Jill ile kavga ettim. Yazlık eve vardığım zaman saat gece yarısını geçmişti. Sayfiyenin ıssız karanlığında dakikalarca anahtar deliğini arıyorum. Arkada bir yerde kilit direniyor, anahtar dönüp kırılıyor. Kapıda kaldım. Düşünemiyorum. Yeniden kente dönmek aptallık. Yakında geceyi geçirecek bir yer bulmalı. Milbrook'ta kimseyi gece yarısı kapısını çalacak kadar iyi tanımıyorum. New Haven'da dostlar var. Ve Celia var. Tabii ki dostlar Carol, Betsy beni Celia'nın kasabasına getirmek için birer bahane. Gecenin yarısında Celia'nın evine gidip sığınma istiyebilir kendimi onun insafına bırakabilirim, aylardır yüz defa yapmak istediğim gibi onunla tekrar karşılaşabilirim. Her seferinde beni kendimi koruma duygusunun akılcılığı kurtardı. İş, seyahat, yazlık ev beni kurtardı. Bu akşam ideal bir bahanem var. Yazlık ev bana ihanet etti, beni dışladı. Şimdi çılgınlığım yineliyor. Celia'ya gitmeliyim. Bir taraf'ım bunun saçma olduğunu anlıyor ama gidiyorum. Küçük sokaklarda kaybolarak çabalaya çabalaya New Haven'a giderken hala Carol'a gidebileceğimi söyleyerek kendi kendimi kandırmaya çalışıyorum. Barışma sahnesinin provasını yapıyorum. Celia uyanık. Işığı yanıyor. Okuyor. Gülümsüyor. Güzel gözleri. Omuzları kalkıyor, kolları beni kucaklamak için açılıyor. Bitti. Uzun süren yabancılaşma sona erdi. Yatak odasında ışığımız parıldıyor. Diğer seçenek: Celia'nın evi karanlık, benim cüretkarlığıma kızarak kalkıyor, gülümsemiyor, kucaklamıyor, yalnızca sinirli, sonra nefret. Beni kovuyor, son sözleri tıslıyor. Bitti.

Boş bir Connecticut kasabasında yolu sormak için duruyorum. Tek ışık karakolunki. Giriyorum. Kollarında Amerikan bayrağı olan üç polis. Adalenin üzerinde. Zihnim küçük oyunlar oynuyor. Bayrak Gösterisi burada yayınlandı mı? Televizyoncular gelmişti. Yoksa sadece içgüdüleriyle mi tutuklayacaklar? Onlardan korkuyorum. Kadınsı, aptal ve en az rahatsız eden insan rolüme bürünüyorum. Oraya buradan gitmek kolay olmadığı halde New Haven'a gitmek istememi mantıksız buluyorlar. Komiser yaygaracı ve bilgiç ama bilgisi kısa sürede tükeniyor ve bıkkınlıkla arkasını dönüyor. Bir memur benimle kalıp kaçırmam olanaksız olan yola erişebilmem için gerekli sağ ve sol dönüşleri ve otoyol numaralarını öğrenmem için yardım ediyor. En son utanç verici ricam - tuvalet. Tuvalet nerede? Bayraklı koluyla üst katı işaret ediyor. Bayrağını tuvalete sokan ben hayvansı bir minnettarlıkla yukarı çıkıyorum. Jill benimle birlikte otomobile biniyor. Israrlı çılgın ses, gitmiyor, yeniden korkaklığıma saldırıp duruyor. Kendimi savunuyor, savaşıyor, izah ediyor, yalvarıyorum. Fakat o korkumun kokusunu aldı ve ödün vermiyor. O benim daha az bozulmuş kişiliğim. Başka biri, kaçamak cevap veren, bunu sorun yapmayan, muhbirlik yapan biri haline geldim. Diplomatça tavrımla suç ortaklığı yaptığımı, özel yaşamın gizliliğinde ısrarımla bireyciliğimi veya en azından kendi zaman ve mekan seçimimi yapma isteğimi sezinledi. En son zayıflığımı, aşkta kaybettiğimi, savunacağım deneyimin gri bir balçık haline geldiğini keşfetti. Yeterince cesursam artık prensip kaygısıyla yalnızca ahlaki açıdan konuşan bir robot olurum. Duygusal değil mantıklı: farazi, erotizmden uzak. Başlangıçtaki mutluluk kalmadı, hayranlığımın büyük çiçeği, Celia, geçen yazın muhteşem yeni yaşam şekli. Büyük eşcinsellik kavgası ölüm kadar neşeli, umutsuzluk kampanyası.

Yoldaki işretler hem tanıdık hem güvenilmez, bir su deposu, bir köprü, bir tepe, bir viraj. Hepsini daha önce gördüm ama onların varacağım yere doğru gittiğimi mi yoksa oradan uzaklaştığımı mı belirlediklerini bilmiyorum. Kısmen anladığınız bir yabancı dilde yol tarifi dinlemek gibi: bu tarafta mı yoksa o tarafta mı olduğunu söylüyorlar? - bir sözcüğü anlayıp tüm anlamı kaçırmak gibi. Farlar köşelere kaçıp yok olan siyah ağaçları, çitleri ve yolları görüyor. New Haven'a girince eski hatalarımın izinde yolu yeniden kay-

bediyorum. Kilise Sokağından mı yoksa Tapınak Sokağından mı sağa sapılacağını sayısız kez unuttuğumu gibi yine unutuyorum. Yoksa Mabet Sokağı mıydı? Eski karmaşalarımın labirentinde tutsağım, yeniden başlamak için sakinleşene kadar güvenim yok oluyor. Nihayet doğru sokak, tepeye tırmanıyorum, doğru sapak. Carol'e gitmek için hiçbir çaba harcamadım önce Celia'ya bakacağım diye kendime sessizce yalan söylüyorum. Sonunda onun evi, büyük, korkutucu. Işık olmadığını görünce neredeyse rahatlıyorum. Ama otomobili buradaysa... Mavi spor otomobilimi park ediyorum, onu memnun etmek için satın alınan, yeterince büyük hatta bayağı, alt orta sınıf modeli. İleri geri, gerçekte yeşil olan bir spor otomobil karanlıkta beni yanıltıyor, sonra bir başkası, yanlış markanın benzeri, fazla büyük, fazla yeni. Bir üçüncüsünün yanındayım boyu ve rengi tamam ama yakından bakınca spor değil - kahretsin üstü kapalı.

Terkedilmiş evinin önünde oturup son ziyareti yeniden yaşıyorum. Yağmurlu bir fırtınada New York'tan gelmiştim. Yerel televizyon. Ve geç kalmıştım. Reklamını yaptıkları "misafir" olmadan yayına başlamalarına neden olduğum için utançtan kaskatıydım. Duplex villalarında çocuklar ve ev işiyle hapsolmuş ve Kadın Özgürlüğünden hararetle nefret eden Connecticut ev kadınlarının düşmanlığından uzak kalmaya çabalıyorum. Çığlıklar atan bir sürü, beni tehdit etmek için stüdyoya telefon ediyorlar. Bir kaçı desteklemek için arıyor, sonra daha fazlası. Sayfiye sakinlerinin kavgası. Her yerde tüm kadın programlarını yöneten iyi huylu şakacı centilmen tipli sunucu, aldığı "tepkiden" son derece memnun. Tartışmalı konu. İyi program. Stüdyodan ayrılırken gidip o büyük evin önünde yağmurda bekleyeceğimi peşinen biliyorum. O gün de otomobili yoktu. Zili çalıp dehşet içinde bekleyecek kadar ahmaklık ediyorum. Sonra alış verişe gitmesi olasılığıyla saatlerce bekliyorum. Kimse gelmedi. Bu gece karanlıkta da kimse gelmeyecek. Rahatlamayı andıran bir bunalımla beklemeyi sürdürüyorum. Son sürgünden kurtuldum. Aşağılık bir esaretten de kurtuldum. Celia'yı bu koşullarda tekrar istemiyorum, esirlerden onun kadar nefret ederim, onun kadar kibirliyim.

Böyle başlamamıştık: başlangıçta eşit, cesur ve esprili, aynı şekilde bağımsız; birbirimizin dengiydik. Ama muhtaç ve güvensiz

olduğumuz anlarımız vardı - Celia Brookfield'de bize katıldığı zaman böyle bir anında mıydı? Fumio da onu görünce memnun oldu, iyi karşıladı, üçümüz on gün yazın yeşilinde, ziyafetler, çiçekler ve müzikle büyük mutluluk yaşadık. Ama bizimle olmaya gereksindiği, bize kendi geldiği ve bunu farkettiğimiz için bizi asla affetmedi. Gururu incinmişti. Sonra Fumio Japonya'ya döndüğü zaman ve ben film çekerken, baskıdan medyadan perişan olduğum zaman ben ona muhtaçtım. Kendini affetmediği gibi, bana da aynı şekilde kalpsizce davrandı ve uzaklaştı. Aşkımın uzaklaştığını görünce mutluluğumu yeniden ele geçirmek için peşine düştüm. İnatçı, soğuk bir zorba oldu. Yalvardım. O hor gördü.

Karanlıkta evinin önünde oturuyorum. Saat üç buçuk. İhtimal söndürülen sigara izmaritiyle yok oldu. Geri dönme zamanı. Yönetici bulunup, yazlık ev açılabilir, biraz çalışılabilinir, hafta sonu kısmen kurtarılabilinir. Celia kayıp. Jill kazandı. Yararsız da olsa yapmam gerekeni yapacağım.

Millbrook'a yarı yolda bitkin bir lokantada duruyorum. Issız bir yolda şafak söküyor. İki kadın temizlik yapıyor, kamyoncular basmadan hazırlanıyorlar, erkekler gelmeden önce yalnızlar. Krep ısmarlıyorum ama kahvaltının içine düşmek üzere olan kafam tüm dikkatimi aldığı için yiyemiyorum. Daha genç olan kadın kuvvetli bir ilaçla paspas yapıyor. Amonyak, bir zamanlar hanımların baygınlık ilacı. Midemi bulandırıyor. Artık uyandım. Yiyemeyecek kadar içim bulanıyor. Sulu kahve iyi geliyor. Paspasa devam ediyorlar. Seyrediyorum. Kadınlara yardım ettiğini sanan ben. Ama zevksiz ıssız lokantalarında yalnız kalmış bu iki kadına sabahın beşinde yardım edemem. Onlar bana yardım ediyorlar. İyi kalpliler, tuhaf ziyaretime şaşkınlıklarını bile gizliyorlar.

Vita'nın sesi yorgun, sıkıntılı. Fred evde yok. Bir içki için gelebilir miyim? Gitmek istemiyorum. O da benim kadar bunalmış gibi konuşuyor. Bir aşık istiyorum. Vita evli bir hanım. Ama başka yer yok ve bütün bir akşam Bowery'de yalnız kalma fikrine dayanamıyorum. Kendi başıma olmak beni delirtecek. Bir keresinde yalnız kalabilmeyi öğrenebilmek için Japonya'ya gittim; şimdi yine unuttum. Vita'dan korkuyorum. Geçen sonbahar tüm gece çoğu tanıdık ama kitaptan önce tanıdığım kimselere, bana "ünlü" olduğumu

söyleyip yarı gıpta yarı hakir görerek bakan, beni garip bir yaratık gibi seyreden, çoğu erkek, insanlara tüm gece tahammül ettiğim Cissie'nin partisinden sonra Fumio ile onun evine gitmiştim. Uzun bir elbise giymiştim, sakin görünmeye çalışmıştım. Onun evine dönünce esrar çekmiştim. Oturma odasında sallanan hezaren koltukta oturmuştum. Ben konuşana kadar beklemişti. Esrar beni rahatlattı, savunma içgüdüm zayıfladı ve kendimi feci hissettiğimi itiraf ettim. Sanırım Celia'dan söz etmedim. Ama diğer şeylerden, yalnızlık, eski yaşamıma yabancılaşmak, insanlar için bir gösteri nesnesi, bir şaka, emirler verilen bir kukla olmak. Fumio seyrediyor. Sanırım şaşırmış korkmuştu. Karşımda tünemiş bir cadıyı andırıyordu, bu kadar savunmasız olmamı bekliyor bunu gerçekleştiriyor gibiydi. Birine anlatmak rahatlatıcı. Hem de daha kötü. Onun üstümde güç sahibi olmasından dehşetli korkuyorum. Şimdi zayıf noktamı biliyor. Panikliyorum. Çünkü başlıyor, belki de ilk kez o zaman hissettim, esrar başımı hafifletiyor, bomboş, içinde rüzgar esiyor.

Evine gittiğim zaman o geceyi anımsadım. Kırmızı kazağımla sıcacık oturup burbon içiyorum. Mallory onu on yıl önce Meksika'da dağlı bir kadından almış, Bowery kışlarında beni kurtardı, yatarken bile giyiyordum. Şimdi pek rahatlatmıyor. Vita yine sorular soruyor, sırlarıma titrekliğime giriyor. Gözlerini bana dikmiş. Hali bir garip. Bu gece çıkmak için giyinirken belki bana bir işaret verir diye hayal kurmuştum. Ama bu tabii olanaksız, evli ve çocuklu bir kadın. Fred'in karısı. O bu gece dışarıda. Onun da bir erkek sevgilisi var. Duygu dolu bir sesle konuşuyor - cehennem hayatı yaşadığını söylüyor. Bir yıldır. Onun da sevgilisi var mı? Fumio ile ben başkalarını da sevmeye karar verdik, pek kolay olmuyor tabii. Evli olduğu için suçluluk duyuyor mu? Hayır -hiç değil- niye duysun ki? Ben yeterince duyuyorum, itiraf ederken kendimi bir aptal gibi hissediyorum. Bir adam vardı, diyor, savaş veya onun gibi birşey uzmanı, bir Fransız, bir Noel'de tanımış, Harvard sınıf toplantısında. Fred ile arkadaşlarından ne kadar nefret ediyor. Ben onlardan hoşlanırım. Ama adam onu reddetmiş, evliymiş. Hepsi bir sır. Kötü bir fikir gibi ama acısını anlıyorum, benim gibi, acele davranıyor, reddedilen oluyor.

Judson'da alt kattaki galeride bir happening yaptığım zaman

onu tekrar görmüştüm. Bütün izleyicileri karanlıkta bodruma indirip bir kafese kapatmıştım. Ne olduğu anlaşılmadan kapı çivilenmişti. Pentagon günü. Ses efektleriyle tam bir küçük Amerika: sifon gürültüleri, ayak sesleri, Protestan duaları, perde açılmadan patlamış mısır yediğimiz film müziği, borazan sesi. Hemen sonunda Lil Piccard demir parmaklıkları büktü, ilk çıkan oldu. O gece televizyona çıkacağı için çok acelesi vardı. Herşey bittikten ve ışıklar yandıktan ve herkes kaçtıktan sonra -kimse beni linç edip yontularımı parçalamamıştı- Vita tırmanıp yukarıdan çıktı. Şişman, beceriksiz ve aşırı hevesli görünüyordu. Çocuk gibi davranıyordu ama bir aptalı andırıyordu çünkü koca kadındı ve kafesin üstü ile tavan arasına sığmayacak kadar iri ve şişmandı. Orada sıkışıp kalacak sandım. Sevimsiz bir an. İnatçı - başardı. Ama tüm davranışı nedense yanlıştı. Çirkin, aşırı hevesli. Şimdi gözlerini dikmiş bana bakıyor ve ben onun bu zayıf noktasını gizlemem gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi onunla çalışma odasına gitmemi istiyor. Esrar çekmek. Kararsızım. Bakışı rahatsız ediyor. Bunu demek istiyor olamaz. Saçma bir flörte kanıp harcanmayacağım. Bir kere daha o odaya girmiştim, bir gece Fumio ile orada yemeğe gelmiştik. Yoko Ono hakkında bir konuşmanın ortasında, Vita ona hakaretler yağdırıyor, çocuğunu terkettiğini iddia ediyordu. Eski bir dostum olduğu için Yoko'yu savunuyorum, tartışarak Vita'ya New York'taki ressamların yarısının çocuklarını terkettiklerini söylüyorum; sık sık bunu yapıyorlar, kimse onları eleştirmez, onlar sanatçı. "Bir kadın yaptığı zaman şaşırıyorsun." Vita kızıyor ama, "Bunu bir kere daha söylersen odayı terkederim," diyene kadar farketmiyorum. Ciddi olduğuna inanamıyorum. Bu onun evinde bir yemek daveti. Ona niçin bu kadar kızgın olduğunu anlatmaya başlıyorum ama o masayı terketti bile. Bu çocukça davranış yüzünden kendimi bir suçlu gibi hissetmeyeceğim. Yine de hissediyorum, iki erkekle birlikte yemeğe devam etmeye çabalıyorum. Üçümüz de birşey olmamış gibi davranıyoruz. Vita aşağıda holde güm güm yürüyerek bizleri kontrol altında tutuyor. Fred telaşla onun mutsuz olduğunu söylüyor. Onun babası rolünde. O beş yaşında. Zavallı adam bunu çekiyor. Ben kalkıp onu getireyim mi? Çocukken kız kardeşlerimle yaptığı-

mız kavgalar gibi. Onun neler hissettiğini biliyorum. Kendi hislerimi de biliyorum. Ona yalvarmamı istiyor. Yalvarıyorum. Ama çok fazla yalvarmamı istiyor. Yapmıyorum. Sonra kavga bitiyor ve yetiştirdiği harikulade avakado ağacına bakıyorum. Bana şiirlerini ve yeni resimlerini gösteriyor. Şimdi yetişkin insanlarız. Ben ayrılıyorum ve o zamanı geldiğinde yatışıyor. Ama o akşam hiç hoşuma gitmedi. Düşüncemi açıkladığım için kendimi bir zorba gibi hissetmeme neden oldu, tartışma düzeyinde kalmayı reddedip sinirlendi, masayı terketmek gibi bir şiddet yoluna başvurdu.

Bu yüzden odaya girmek hoşuma gitmiyor. Şimdi değişik. Avokado yok. Ölmüş. Odada bir yatak var. Artık tüm evi burası. Burada Fred'den ayrı yattığını söylüyor. Boşanacaklar. Elleri esrarı kağıda sarıp rulo yapıyor. Elleri güçlü. Hemen etkileniyorum. Şimdi elimi eline alırken gözleri ipnotize olmuş gibi bakıyor. Bu masum bir davranış, mutsuz evliliği olan eski bir dost o. Beni sevdiğini söylüyor: yanlış duymuş olmalıyım. Tekrar söylüyor. Aklımı çeliyor. Oyarcasına bakan gözlerini bile göremiyorum, gözlüklerimi çıkardım ve esrar başımı döndürüyor. Bu nedir? İçinde başka şeyler de var, Fred Müzede birinden almış, burada saklamak onu rahatsız ediyor. Geçen sefer içtiğim esrar. Elimi sıkıyor. Sevilmek istiyorum, bir kadının beni sevmesi harikulade birşey. Hepsi gittiler. Magda benden kaçıyor. Celia'dan umut yok. Naomi'yi görmek istemiyorum. Son kez çok gülünçtü, Paolo'da dans ederken uyarıldık, gidecek yerimiz yoktu - kendine yeni bir oda arkadaşı bulmuş. Geriye rollerimizi oynamaktan başka birşey kalmadı, çocuk kadınla benim için yarattığı, demir bir kemer gibi sıkan beni bir erkek yapan, hoyrat tip arasındaki feci sahneler. Bir başka kadınla yeniden başlamam aptallık olur. Hiçbir şey işe yaramıyor. Bunu artık öğrenmiş olmalıyım. İlişkilerde başarılı olamıyorsam sevişmekten zevk almam doğru değil. Umutsuzluğa kapılmam Vita'ya esin sağlıyor, bana güven verecek. Böyle bir karar almak için kafam çok dumanlı, içgüdüm isyan ediyor, zaafım depreşiyor. İhtiyaç. Vita'nın da benim gibi hep kaybeden biri olduğunu kendime söylemem gerek. Benim gibi, hatta daha da kötü, daha savunmasız, daha çok yaralanmış. Bir kadın beni sevebiliyorsa işim bitik sayılmaz. Geriye birşey kalmış demektir. Güzel olduğumu söylüyor, ben de öyle his-

sediyorum. Ona güzel olduğunu söylemek isterdim ama onu güzel bulmuyorum. Tuhaf görünüyor, gözleri beni içine çeken büyük delikler gibi... ihtiyaç. Benim de ihtiyacım var. Affet ve teselli bul, ona iyi olduğunu söylüyorum, iyiliğine inanıyorum. Kolumu çekerek onu öpmemi istiyor. Ne yaptığını biliyor mu? Sor ona. Evet diyor. Kadınları baştan çıkaramam. Yalnızca erkekleri, üstelik erkekleri baştan çıkarmak sorun bile değil. Benden garip erkeksi tavır veya erkeksi cesaret beklememesi için uyarım son telaşlı umudum. Ama bana sisler arasında aşk yapan Vita. Başım dönüyor bir kadın tarafından dokunulmanın acılı rahatlaması. Ama orgazm olmuyorum. O farketmemiş olabilir ama ben biliyorum. Dehşet içindeyim, çok geç ayılıyorum, onun bedenini arzulamadığımı anlıyorum. Görmek, okşamak üzerine çökmek istemiyorum. Şimdi kapana kısıldım. Aşka ihanet ettim, alıp vermiyorum. Uyuya kalıyorum ama birkaç saat sonra sahte bir sevişme için uyandırılıyorum. Tabii ki bunu istiyor. Vazgeçerim diye kızgınlığı sessizce körükleniyor. Kendimi bir suçlu gibi hissediyorum. Tanrım ilk defa bir kadınla sevişiyor ve böyle tatsız birşey oluyor. Sürekli çok mutlu, güzel olduğunu söylüyor, evet evet evet diye bağırıyor. Ona hayır diye bağırmak istiyorum - hayır bu sahte. Ama o bugün bana güvenen aşık bir kadın. Gerçekle ona böylesine hakaret edemem. Burada olmanın şokundan kurtulur kurtulmaz ona hayranlık duymayı bile umuyorum. Yoksa ona gerçeği söylemek zorundayım. Birisine söylenebilecek en zor şey, bu yüzden binlerce neden ve özür uyduruyoruz. Onu istemediğimi bir erkeğin yüzüne asla söyleyemedim. İnsanlık dışı bir hakaret. Şimdi yaptığım ise ondan bile beter.

Ertesi gün telefonda benimle evlenmiş. Artık ben Fred'im. Vita şimdiden bir uzantı, bana yaslanıyor, tüm bir binanın ağırlığı kadar bağımlılık. Ona hayır dedim, sevgili olmak istemiyorum, beceremiyorum, tüm suç bende, önerdiğine layık değilim. Saçma olduğumu söylüyor. Öyleyim. Hem de korkak. Geri adım atışı harikulade, ne yaptığını anlayamamış. Şimdi anlıyor. Daha fazla yaslanmak niyetinde değil. Ne de olsa eski dostuz - bu söze can simidi gibi sarılıyorum. İlişkinin bedensel olmasını arzu ettiğini söylüyor ama ben istemezsem, sadece arkadaşım olmak istiyor, benden hoşlanıyor... Kendimi bir sıçan gibi hissederek dinliyorum, zokadan kurtulmam

fazla sevindirici değil, böyle de suçluyum. O kadar ki artık rahatım yok, suçluluk duygusu hep midemde, İngiltere'ye yazdığı mektuplarda sonu gelmeyen sitemler.

Vita ile posta sorunu var. Hepsi yaratıkları yaratık olmayışımı yargılıyorlar. Büyük kırmızı masanın üstü beyaz kağıtla kaplı, gerçek birşey yazmam gereken yeri de yok ediyorlar. Bowery'yi mantar gibi saran kağıtlar her tarafta bu yüzden buraya ancak bir uçağa binmeden önce çamaşır almak dışında gelmiyorum. Saatlerce uğraştık, her fincan kahvede daha çok paniğe kapılıyorum ve hala bir yere varamadık.

Sonunda oldu. Celia Tyburn telefonda. Fumio'yu arıyor. Vita üst kata gidip onu çağırıyor. Bense burada oturuyorum, yan odada çalışma masasının üzerinde duran o siyah aletin sessizliğiyle kulaklarım çınlıyor. Koş, sesini ileten ahizeyi al. Hareket etmiyorum. İkisi de aşağı iniyorlar. O odadan geçiyor. İkisi de yüzümü görebiliyorlar. Fumio'nun sesi telefonda. Vita masanın öbür tarafındaki sandalyesine döndü. Ve gerçekten postaya bakmayı sürdürüyoruz. İnanılır gibi değil ama bir konferansa katılmam için ısrar eden altı mektubu okuduktan sonra kalkıp telefonun yanına gidiyorum, bir zarfın arkasına görebileceği şekilde şunları yazıyorum - ona İngiltere'den döndüğümü, burada olduğumu söyle, benimle konuşur mu?

Sesi sıcak ve rahat. Neşeli ve çapkın. Hanım, bu ne güçlü bir tavır. Yoksa gerçekten acı çekmeyi bilmiyor musun? Biri yaşamda böylesine mutlu olabilir mi? Bense, sahte, dostça konuşuyorum. Ama sesim iyi çıkıyor.

Artık New York'ta yaşıyor. Adresini ve telefon numarasını açıklamış bile. Fumio'nun notunu görüyorum, bir yandan da son zamanlardaki yarı tek eşliliğini anlatışını duyuyorum. "Hiç bana göre değil," Don Juan gülüşü. Musique Ancienne bunalımda. İş yok. Rönesans insanların ilgi duymadığı bir lüks. Sıkıldığı veya boş olduğu için mi aradı? Sidney'in telefonu bende var mı? Eşcinsel politik hareketine katılmak istiyor. Geçen Haziran'da sokak gösterisine katılmasını istediğim zaman şık lezbiyen gönül indirmedi, kaçamak davranıp eğlenmişti. Yalnızca telefon numarası için mi aramıştı? "Bu yaz Brookfield'e gidecek misiniz?" Sesi anımsıyor gibi.

"Hayır, ama komşu olacağız. Poughkeepsie'de eski bir çiftlik satın aldık." Ona iftiharla göstermek istiyorum. O kahrolası çiftliği ona vermek için mi satın aldım? Üçümüzün birlikte toprak satın alına planı onun gidişiyle yok olduktan sonra. Fumio ile birlikte hayal ettikleri kolektif'e sadık kalmak için mi New York eyaletinin bütün kuzeyini arayıp taradım? Londra'da sarhoş bir gecede tam bir hafta önce, Nell'e dünyada istediğim tek şeyin Celia Tyburn ve Fumio ile birlikte yaşamak olduğunu söylüyordum - yalnızca bu.

Ve işte şimdi sesi çiftlikten memnun gibi çıkıyor. "Görmek isterim. Buluşmalıyız." "Yarın oraya gidiyorum, sonra da hazır olur olmaz filmi almak için İngiltere'ye gideceğim. Gelecek hafta beni ara, olmaz mı?" Belki de aramaz. Sonra kapamadan hemen önce Temmuz'da tekrar hastahaneye yatacağını söylüyor. "Bu son kez olacak." Öleceğini düşündüğü için mi aradı?

Bu arada Vita çıkmak istiyor ama beklemesini işaret ediyorum. Gizleyemediğim parıltıyı gördüğü ve telefonu kapadıktan sonra karga gibi gaklayacağımı işiteceği için utanıyorum. Hepsi ne kadar eşekçe: A B'yi, B C'yi, C vibratörü olan D'yi seviyor. Hiçbir yerde karşılıklılık belirtisi yok. Eşcinsel, evet, çok komik, kent mazoşist ve sadistlerle dolu. Celi'nin kölesi olduğum için mi Vita benim kölem? Bilgi yalnızca daha fazla düş kırıklığıdır. Tedavisi yok. Merdivenin üstünden eğilip, Vita'nın iyi kalplilikle özürümü kabul ettiğini görüyorum. Gözlerine erişince gözlerim utançla doluyor.

Fumio bana bir bardak Jack Daniels ile birlikte ne kadar çocukça olduğum konusunda bir vaaz veriyor. Tabii. Yargısını duymaktan nefret ediyorum. Deli doktorunkine o kadar benziyor ki beni rahatlatmıyor. Mutfakta durmuş ocağa bakıp ne kadar kirli olduğunu farkediyor ve ilk defa aldırmıyorum, ona kazandığımı söylüyorum. Ben kazandım çünkü geçen Eylül ona onun peşinde koşmamın yararı olmadığını artık herşeyin onun elinde olduğunu yazmıştım. Bir kere New Haven'da altı güzel pencerenin ışığında koltukta otururken, ikimizin de kumarbaz olduğunu söylemiştim. "Barış yapalım. Kazançla geliştik ama oyunu yitiriyoruz. Oynamayalım." Gülüp kabul etti. Daha iyi oyuncu olduğunu o zaman biliyor muydu? Sonra denge bozuldu ve tahteravallide o yukarı çıktı. Kazanmak çok saçma - kaybedene dek.

"Hayır ben kazandım," diyor, "Kolyesini ona gönderdim. Önce o kartı gönderdi sonra da aradı. Ben hamle yaptığım için," diye ısrar ediyor. Hayretle ona bakıyorum. Sekiz aydır tüm seyahatlerimin yoldaşı onu yanımda taşıdıktan sonra İngiltere'den hemen önce o kolyeyi bavulumdan çıkarmıştım. Fransız camı kuş ve çiçekli aptalca birşey - ona ne kadar yakıştığına inanamazsınız. Onu bahane edip tam beş kez New Haven'a gittim. Bahçede emekleyip havlayabileceğim dört gri akşamüstü ve bir şafak vakti. Şanslıyım ki hiçbirinde evde değildi. Bir keresinde zili çalmadan önce tılsıma başvurdum: cesaretlenmek için esrar çektim.

Şimdi filmi bitirdiğimi düşünerek bardağımdaki viskiye bakıyorum. Belki henüz tükenmedim, birşeyler yapabilir, devam edebilir, yaşayabilirim. Zafer duygusu içkiyle birlikte içime yayılıyor. Fumio, açık mavi iş gömleğiyle çok güzel dolaşıyor, Yoshiko'dan söz ediyor. Ne kadar mükemmel olduğu. Oniki yıl. Ölmesinin ne feci olduğu. İşkence çeken Samurai gözleri sadece biraz kızarıyor. "Cinsellik o kadar zor ki. Sevişmek işin kolay yanı. Dostluk kurmak ise çetin." Sonra kızgınlıkla: "Senin teorilerin çılgınca." Biliyorum. Düşüşün en büyük kısmı tüm özgürlük konuşmalarımın hava cıvadan ibaret olduğunu giderek anladığım zaman gerçekleşti. Belki başkaları için değil ama benim için. Gelecek hakkında verdiğim vaazlardan kilometrelerce uzaktayım, geçmişten kalan her takıntım beni yıkıyor taa ki yolun sonunda günaha yeniden inanıyorum. Böyle saldırdığı zaman kıskandığını söylemeyeceğini söylediğini biliyorum. Ona kalan başka birşey de yok, bu da benim kabahatim. Benimle yaşamak onu bekar kadınların hayalindeki koca yapmadı. Bunun için onunla ilgileniyor sonra da terkediyorlar, bana yaptıkları gibi. İkimiz de niçin daha fazlasını istiyoruz ki, başkalarının bu kadarı bile yokken? Flört edilip baştan çıkarılıyor ve istemediğimiz tek eşliliğin soğuk rahatlığına terkediliyoruz. Bowery'de taş masanın başında o kötü kış gecelerinde yaralarımızı sarıp viski içiyoruz. Bugünkü aylar boyu yaptığımız konuşmaların eşi değil, onun acısı ile benim arzumun kımıltısızlığı. Fumio içtikçe daha somurtkan ve kavgacı oluyor, bense çıkmazım karşısında paramparçayım: bu adamı yaralamamalıyım yine de kadınları arzulamaktan vazgeçemiyorum. Onlarla da başarılı olamıyor her biriyle

eşcinselliğin eski hastalıklarını yineliyorum. Bu akşam daha iyi. Yine de sevdiklerimizin mutsuz yaşamlarından bahsettikçe eski üzüntümüzden birşeyler bizi terkediyor. Naomi'nin yazmaması. Ablam asla Hukuk Fakültesine gitmeyecek. Merberich Evi bombalandı ve Milly'nin kedi ve köpeklerden oluşan ailesi öldü.

Bu akşam bu yumuşak duygu bizi epeyce sarhoş edecek ve iyi bir yemek pişirtecek. Fumio, "Times Meydanına gidelim," diyor, çalışmaları iyi gittiği zaman ne yapmak gerektiği konusundaki bu çocukça fikrini ileri sürecek kadar mutlu. Tüm bu sekiz yıldır gerçekten mükemmel akşamlarımızı kovboyları seyrederek, pis kokan serseriler, horlayan sarhoşlar arasında patlamış mısır yiyerek sona erdirdik. Bir akşam Frankenstein'in ışıkları yanınca, bir balkon dolusu eşcinselin öpüşüp koklaştığını farkettik: biz normal azınlıktık. Yemeğimizi bitirdiğimiz zaman telefon çalıyor. Önemsiz bir mekanik ara, bir dakika sonra çıkacağız. Kahveyi getirirken yüzündeki ifadeyi görüyorum. Kötü birşey olmalı. Arayan Washburn. Zell'in öldüğünü söylüyor. Saçmasapan bir laf, inanmıyorum. Harlem'de bir odada üç gün önce ölmüş. Bulvar gazetesi malzemesi. Her zaman oluyor, ama başkalarına. Dostları olmayan insanlara. Billy ve üç günlük ceset ile orada.

Zell bir ceset. Ama ben çok yakışıklı bir adam anımsıyorum. Bir senyörün bıyıkları. Sarı düğmeli blazer, bir senatör tavrı, bir eli gerçekten şık bir yağmurluğun cebinde. Zell seni hep arzuladım ama hiç fırsat bulamadık. Yıllar geçti ve ikimiz de aynı anda özgür değildik. Bu yüzden unuttuk: on yıllık bir dostluk zaten daha güzeldi. Hayranlığımız, partilerde flört etmemiz. Zell, senin o büyük esmer bedenini bir yatakta şişmiş görmek istemiyorum.

Washburn ile Billy bu sabah oraya gidip onu bulmuşlar. Bütün gün birşey yememişler. Ahizeyi alıp Wash'a oradan çıkıp bir yere gitmelerini ve birşeyler yemelerini söylüyorum. Daha sonra Centre Sokağına bir şişeyle geleceğiz. Zell'i içkiyle uyandırmak için. Onlar yemek yiyip şehre inene kadar bir film için zamanımız var. Fumio köşeye Village Voice gazetesinin sinema ilanlarını almaya gidiyor. O gittikten sonra kendime geliyorum. Ben bu gece Zell'in yüzünü görmek istemezken onlar orada onun tabloları, mutfağı ve yatak odasındaki o şeyle birlikte kendilerini kim bilir nasıl hissedi-

yorlar. Gidip onları kurtarmamız gerekirken sinemaya gitmek çok iğrenç. Hat meşgul. Yine de yola çıkıyoruz. Onları çıkmadan yakalarız. Trafik ışıkları Houston Caddesinin pırıltılı siyahlığında parlıyor. Doğu Yakası Yolu bu akşam geniş ve boş. Batı Yakası Otoyolu gibi o da kentin gevşek anlarına can verebilir. Onun ölümünden ötürü kent bu akşam anlamlı, Birleşmiş Milletlerin kulelerini geçip Queens köprülerine girerken kentin silueti onunla çınlıyor. 137'inci caddeden çıkış, otomobil yan yatarak Harlem'in kenarından Lenox Bloklarına yöneliyor. Zell bu zenci cennetinden Manhattan'ın ışıklarına bakarak son buldu. Resim yapmayı bırakmıştı. Yıllarca sosyal işlerde çalıştı, iyiliğini başkalarının çocukları, kafası karışık kenar mahalle çocukları için harcadı. Sonra, aniden, ellibeş yaşında iyi bir işi bırakıp Üniversiteye girdi. Bu yaşında Eflatun'u keşfetti. Zaten olgun bir adamdı, klasiklerin yumuşak parlaklığı onun mükemmelliğine son bir cila kattı. Son bir zerafet. Ve tekrar resme döndü. Ama ilk sergisinin açıldığı gece öldü. Olgun, yumuşak, gelişmiş, dostluk sanatının ustasıydı, sanatçının çifte günahı olan yoksulluk ve kıskançlıktan arınmıştı. İlk sergisinin açıldığı akşam öldü.

Kapıcı çıktıklarını söylüyor. Bay Ingram öldü - bizim için karar vererek, onu görmek istemeyeceğimizi söylüyor. O anda gerçekten istiyorum. Sonra bu dürtüyü sapıkça bulup reddediyorum. Bill ve Janey Washburn'un peşinden kent merkezine gidiyoruz. Uzaklaşmış dostlar birleşip şerefine içiyoruz. Zell bizi bir eve dönüş gibi kucaklıyor. Kışın deliliğinden sonra eski dostlarla birlikte olmak. Yine de aklımız dağınık. Gerçekten Zell konusunda yoğunlaşmıyoruz, konuşma her yöne dağılıyor. Belki böylesi daha iyi çünkü Billy sersem gibi. Hayattaki en büyük dostu artık yok.

Zell açılışa gelmeyince Bill Rivers metroyla Harlem'e çıkmış. Sabah saat ikide ve kahrolası şey durmuş. Vazgeçip kent merkezine dönmek zorunda kalmış. Sabah yeniden denemiş. Onu ölü bulmuş, Pazartesiden beri ölü. Zell'in iki kız arkadaşı da onun dul olduğunu sanıyormuş. Tuhaf bir yanlış, normal insanlar dost sevgisine bile saygı duymuyorlar. Dul kalan Bill, hayattaki en iyi dostunu yitirdi.

Zell için "komünist partisini" bir araya getirmek benim fikrim. Bu onun cenaze töreni olacak. Billy evet, yapılacak en doğru şey

diyor. Bizim Komünist Partimiz eski dostlardan oluşuyor, çoğu ressam, her Şükran Gününde masraf ile bulaşık ve temizliği paylaştıkları bir ziyafet düzenlerler. Gerçek komünizm: bir parti. Bu akşam eve dönmüş gibiyim, tüm kışın o tekdüze hava limanı dönüşleri olmamış gibi kent her seferinde taksinin penceresinden uzak, pis kokulu ve gri. Bu akşam cinle portakal suyu içiyoruz, geçen yaz gibi, herşey delirmeden önceki gibi. Bardak masanın üzerinde gerçek ve sapsarı duruyor. Eşyalar yeniden gerçek. Onların dostu olunca tanıdığım biri oluyorum. Çıkmak üzere kalkıyoruz, Billy'nin kolu omzumda, bana uzun inanılmaz bir Carolina hayalet öyküsü anlatıyor. Bir armağan.

O gece Fumio'nun acısına uyanıyorum. Dört dörtlük bir migren. Su ellerimi yumuşatıyor, yakıyor. Bir kompresten sonra diğeri. Buharları çıkan kompresleri yastığın üstündeki alnına koyuyorum. İnce bedeni yataktan fırlayıp kusmak için tuvalete koşuyor, titreyerek yeniden yorganın altına dönüyor, çok küçük. Yeniden kompresse başla. Gece yarısı saatlerce. O uyumadan şafak söküyor. Zell'in ölümünde kendininkini gördü. Ertesi gün çiftliğe giderken, arka koltukta güneşte yatmış titriyor.

Duvar kağıdını çıkarmalıyız, benim fikrim, çiftlik evinin görünüşüne dayanamıyorum. Ocak ayında yazmaya çalışıp da yazamadığım zamanki, dantel örtü görünüşlü aynı duvar kağıdı. Fumio bu işten nefret ediyor, yontu yapacağı zamanı ev için ziyan ediyor, duvar kağıdını yırtarken yaşlanacağından emin, yaşadığı yerin görünümüne duyarsız. Ben duyarlıyım. İçinde bulunduğum mekana, çevreme karşı duyarlı olduğum için hep aynı kavgayı yaptığımızı söylüyorum. Bowery'deki stüdyom da on yıllık uğraştan sonra yaşanılabilir kılınan bir sığınaktı, sokaktan, kentten hatta yaşamdan bir kaçış - insanlar gelip, Fumio'nun Mickey Finn barmenliğiyle içki içer, havada garip şeylerin, onun uçurtmalarının asılı olduğu, tüm ahşap bisikletlerin üst katın kiliseyi andıran tavanında yüzdüğü bu bembeyaz ışıklı yere başka bir dünyaya hayran kalıp giderlerdi.

Çiftlik bir işe yarayacaksa Homer'in umutsuzlukla sonunda terkettiği evinden bizim yerimize dönüşmesi gerekiyor. Fumio isteksizce buharlı aletle, ben daha basit aletlerle duvar kağıdını yoluyo-

ruz. Bu işin feci sıkıcılığı. Ama gerçek bir iş, kağıdın çıktığını görüyorsunuz. Sanat gibi değil - hep özgüvenin elinden kaçıp havada boşlukta ölen ve hiçbir yere gitmeyen. Safra yeşili oturma odasında ter dökerken aklımda yazıyorum, buna cesaret edebildiğim tek yer. Çılgınca bir şey ama o gün Jenny Spitz'in evinde olanlar sürekli aklıma geliyor. Güneş mutfağının kızıl kahve rengi taşlarına vuruyor. Yaşadığı yeri görünce şaşırdım, köktenci bir kaplan için ne kadar burjuva. Oraya gitmem gerektiğini biliyordum. Bir gece önce Carol otomobilde üsteliyordu. "Kitabını niye imzaladığını bilmek istiyoruz?" Böyle. Niye imzaladın? Niye imzalamayayım? Henüz bunu alışkanlıkla yaptığımı söyleyerek kendimi savunmuyorum; tezimi imzaladım, çok daha önce bir yayıncıyla anlaşma imzaladım, bir gün üniversitemin, Oxford'un kütüphanesinde bir kitabım olacağına seviniyordum. Columbia'daki gibi sadece mikrofilme alınmış bir tez değil insanların okuyabileceği gerçek bir kitap. Otomobilde yanımda oturan sevmek istediğim Carol üstüme üstüme geliyor: kitabımı imzalamamam gerektiğine Jenny ile karar vermişler. Niye bana daha önce haber vermediler? Neden benim için karar verdiler? Korkuyorum, midem kaymıyor, direksiyondaki ellerimi kontrol edemiyorum, neyse ki Bowery'nin pencerelerinin altında Birinci Caddenin karanlığında park etmiş duruyoruz. Carol konuşmayı sürdürüyor. Acaba beni bir şekilde öldürecekler mi? Ona Jenny söylemiş, Jenny'nin fikri. "Sorguladın mı, niçin benimle konuşmadın, yalnız onunla konuştun?" Şimdi ağlıyor, benimle konuştuğunu, şimdi konuştuğunu söylüyor. "Ama benim için karar verdiniz bile. Niçin?" "Çünkü Jenny, 'İsimsiz olmalı, isimsiz bir kadın olmalı dedi'." Sanat İşçileri Koalisyonundaki imzasız şeyi anımsıyorum, bir gece dolaştırılan tüm grubun açıklaması olması gereken ve bir kişi tarafından yazılan kağıdı, adını söylemeyi reddediyordu, herkes fena halde kızmıştı, ya bu örgütün bildirisi olarak *Time* dergisine gitseydi, yalnızca o hazırlamıştı ve metinde hep "biz" deniliyordu? Carol Jenny'yi tekrarlıyor: *Cinsel Politika*'nın tüm hareketin bildirisi olabilmesi için imzasız olmasını istiyorlar. "Ama onu ben yazdım ve hareketin değil benim sözüm. Orada benim yanlışlarım, benim meraklarım, benim edebi eleştirilerim var, yarısı zaten politika bile değil sadece çocukken okuduğum bazı yazarlar hakkında söy-

lemek istediğim şeyler. 'New Haven'da Carol'un mutfağında, ilk provayı yeni okumuş, bir dipnotu unuttuğum yeri işaret ediyor, Engels hakkında bir cümle daha koymalısın, hala vakit var mı? Roberta'nın geliştirdiği teori hakkında uzun bir dipnot koymak istemiştim: patriyarkanın temellerinin babalığın keşfine dayandığı, nüfus patlamasına yol açtığı ve bu büyük biyolojik keşif sayesinde erkeklerin bu bilgiyle kadın ve çocukları -ki bunlar ucuz işçi olmak üzere yeniden üretiliyorlardı- köleleştirebildiklerini ileri sürüyordu. Ve artık işçiler ve mülkiyet ortaya çıkabilirdi, gelişen sınıf sistemi neolitik köyün uzun evlerindeki komün hayatını yıkabilirdi ve zamanla sayıları ilk kentleri kurmak için yeterli sayıya erişecekti, kişiliksiz o insan sürüleri, ikinci tarım devriminde işgücünün parçalanmasına mühürlerini basıp, Indus Vadisinin bereketsiz topraklarını yeniden canlandıracak, tüm nüfus seçkin bir prens için çalışan köleliğe itilecek, en üstteki prens tanrıyla sonunda piramit kurulacaktı. Babalığın keşfinin bilimsel bilginin kapısını oluşturduğunu tahmin etmiştim, bulyapın son parçalarını da Roberta eklemişti: bir nüfus patlaması, erkeklerin daha önce keşfedilen ve davar yetiştirmek için kullanılan yöntemle kadınları ve çocukları mal gibi kullanma gücüne erişmesi. Mantıklıydı. Jenny New York'ta aynı sonuçlara varmak üzereydi. Git onu gör ve teoriyi tamamla, kendi tahminlerini geliştir ve insanların toplumsal ilişkileri konusunda şimdiye kadar ileri sürülebilen kısıtlı varsayımları toparla.

Kızılkahve rengi taş merdivenleri tırmanırken Engels bölümündeki o paragrafı nasıl bitireceğimi düşünüyorum, açık seçik ve eksiksiz bir tartışma olmalı, dostlarımın araştırmalarını belirtip tezi bu noktada bitirmeliydim. Ama Carol'un sözleri beni o kadar korkuttu ki hasta gibiyim, üzerinde çalıştığım sıralar bir araya gelmemiz gerektiğini farkediyorum -Jenny asla telefonunu açmaz- benim bir budunbilim uzmanının yardımına gereksinmem vardı. Notlar konusunda köktenci olduğu ve sınıfı öğrencilerin yönetmesine izin verdiği için Brooklyn'den atılmasına rağmen Jenny bir uzman, WBAI'daki uzun savaşımını daha ben onu tanımadan önce yayınlamıştı, ilk Miss Amerika Gösterisinde atıyla gölgeler içinde arkadan gelen Barnard'dan bir öğrencim, o kadar güzeldi ki ona aşık olmamak için direniyordum. Saçları sokak lambalarının ışığıyla sapsarı

parlayan otobüsün karanlığındaki Jenny, saldırılardan ödümüz patlıyor, Atlantic City Ku Klux Klan'ın kenti, çeteler bizi park yerinde bekliyor olabilir. Her iki tarafımda bir polisle geniş yolda yürüyorum, Columbia'da geçen gece olanlara rağmen onlardan hoşnutum. Birden kollarına girmek istiyorum. Yol kenarındakiler bizi polis barikatlarının arkasına sürüp hepimizin ırzına geçerler mi? Onların aklını şiddete iten sözleri bağırıp, güzellik yarışmalarına gülüp, onları kışkırtırken yüz kişilik grubumuza polisler bedenleriyle siper oluşturuyorlar. Jenny ile birlikte içeriye girmek için seçilen beş kişi sldırıya uğruyorlar, ellerindeki Kadın Özgürlüğü flamalarını kameralara sallıyorlar -yapımcılar kamerayı onlara yöneltirseniz kovulursunuz demişler- bu yüzden televizyonda görülmedik. Ve uğrunda tutuklandıkları koku bombası, arkadaşlarımızı kurtarıp korkudan titreyerek New York'a kadar beş uzun saat sallantılı yolda gitmeye hazır olduğumuz zaman korkunç sulfür kokusu otobüsü dolduruyor. Caddede bir telefon kulübesinden avukatları arıyor bir saldırıda ne yapılması gerektiğini bilir gibi davranmaya çalışıyorum. Sonra karakolda Flo Kennedy ile birlikteyim, güçlü siyah kadın, bir zamanlar Rap Brown'un avukatıydı, tek bir politik numarayı bile kaçırmaz çünkü 'her nokta önemli' diyor, her baskı noktası binayı devirmeye yardım eder. Sonra yeterli tutarı bulana kadar otobüslerde azar azar toplanan kefaleti veriyorum. Şimdi Jenny güvende, bizimle birlikte, güzel saçları karanlık cama karşı sapsarı, Oklahoma aksanı çatlıyor. Dışarıda park yerinde Panterler, bizi beyaz adamlardan koruyan gecenin içinde görünmeyen siyahlar. Öğle yemeğinde uzaktan kontrol edilen üniformalı üstün tiplerdi. Bere, siyah ceket. İnsan silah taşıyıp taşımadıklarını merak ediyor, onlar tarafından mahkum edilmekten yarattıkları tehlikenin ölüm fermanından korkuyor. Şimdi ise dışarıda yaz gecesine sıcaklık yayıyorlar, bilinmezde güven veren gölgeler - güvenliğimizi sağlıyorlar. İyilik ve dostluk gösteriyorlar. Sulfür kokusu motoru çalışır durumda bekleyen otobüsü dolduruyor, Jenny sınıfına demokrasi getirmek için bir yıldır verdiği uğraşın acılarını açıklıyor. Yanımda oturan öğrencimle birlikte hayranlıkla dinliyoruz, birbirimizden çekiniyoruz. Kentten ayrılmadan önce Union Meydanında onu bana el sallarken görünce şaşırdım - çocuklarımdan biriyle birlikte ilk defa

bir gösteriye katılıyorum. Yürüyüş sırasında verilen bir molada yanına oturuyorum, bacaklarımdaki kılları farkedince utanıyorum, traş etse miydim? Sırada şarkı söylüyorum, her zamanki detone sesimle, duymuş olmalı. Böyle bir öğretmeni olduğu için onun hesabına utanıyorum. Daha sonra parası olmadığı için okulu bıraktı. Babasının ona bıraktığı paraya annesi ile akrabaları el koydular. Büromda yardımcı olmaya çalışıyorum ama o üniversiteden bıkmış, gitar çalan bir oğlanla ülkeyi dolaşmak istiyor. Tek umut ona iyi davranıyor olması. Sinema dersimde, en iyi öğrencim, *Jason*'u gördü, ilginç olduğunu söyledi, daha önce homoseksüellik hakkında birşey bilmiyormuş: "Lezbiyenler hakkında hala bir film seyredememek ne tuhaf." Aptal bir pembe öğretmen giysisiyle döner koltuğumda elektriklenmiş gibi kasılıyorum, gerilip umutsuzluğa düşüyorum. Dersten önce öğrenci lokaline kahve almaya giriyorum, arkamdaki gözleri onun için sapık duygular beslediğimi anlayacak. Katı mantığı ve iffeti beni mahkum ediyor. Tembel sabahlarda onu düşlüyor ve öğrencilere ilgi duymamak gerektiğine daha da çok ikna oluyorum. Bu bir haksızlık, aşırı hevesli oldukları zaman bile, büyük olan her zaman yönlendirici olma avantajına sahip; onlara yalnızca öğrettiğiniz şairlerin tüm esin gücüne sahip olduğunuzu sanıyor kendi hayranlıkları önünde çaresiz kalıyorlar, hazır bir av. Ve bu çok güzel çocuk onun asla bilmesini istemediğim şeyi belki da anlayıp beni iğrenç bulmuş olmalı. En önemli şey ona yardım etmek ama okuldan ayrıldığı için zaten edemem. Rektörü, yatakhane yöneticilerini, burs bürosunu, kimi gerekirse arayabilirim ama işe yaramaz. Belki de istediğini yapması daha iyi, geri dönüp okulu bitirecek mi, ziyan edilmeyecek bir zeka. O zamanlar diplomaya tılsımmış gibi inanırdım. Şimdi gecede uzun New York dönüşünde onun yanında oturmak bir işkence. Herkes yayılmış uyuyor, başları birbirlerinin omzunda. Bunu yapamayız, dimdik oturuyor, beyaz kazağı karanlıkta o kadar güzel ki, uzun düz siyah saçlar, mükemmel hatlı bir yüz, harikulade bir zeka. Nihayet başka bir koltuğa geçiyor. Demek hastalık bulaştırıyorum, ama otobüs beni Bowery'nin kapısında indirene kadar dinlenebileceğim. Nerede oturduğumu gördü, beni her zaman bulabilir. Ama tabii hiç gelmedi. Şu senaryoyu yüzlerce defa kurdum: bir gece

geç vakit kaçıp geliyor, oturtup ona kahve ve öğüt veriyorum sonunda gerçekten niye geldiğini itiraf ediyor. Her sekansı bu fikri iğrenç bularak bitiriyorum. Evliydim, kocamı seviyordum, üniversitede öğretim görevlisiydim ve artık kadınlarla yatmıyordum. En kötü yönümü birkaç gündüz düşüyle sınırlandırabilirdim, gerçek dışı bir dünya. Boş sabahlarımda öğrencilerim olan çocuklar hakkında hayal kurmak, yapacağım en son şey olmalıydı. Çalışmadığım sabahlar, yontu yapıyor olmalıydım - ama yatakta kalıp hayal kuruyordum. O zaman bile bir yönüm bu bastırılışın iyi birşey olmadığından kuşkulanıyordu: zamanı boşa harcıyor, enerjimi tüketiyor, yontular için kullanabileceğim enerjiyi yok ediyordu.

Bir kere Long Island'da Emerson'la kalırken tezimin ilk müsveddesini bitirdiğim zaman, okyanus kıyısında bir kayanın üstünde okuyor bu kadar kötü olduğu için ondan nefret ediyordum, ikinci bölümü yeniden yazmalıyım, üç ve dört de berbat - o akşam yemekte Marchesi hiç kadınları özlemiyor musun diye sordu. Ben de ona Fumio'yu ne kadar çok sevdiğimi, ilk sevişti̇ğimiz zaman kamışını nasıl hissettiğimi, karnımda nasıl duyduğumu ve üstümde tükendiği anda nasıl yumuşacık bir şeye dönüştüğünü, artık Joshiko'sunun olmadığını anlattım. O gece Shinji-ku'da sarhoş olmuştuk, Tokyo sabahında bizi eve getiren taksi bir viraj alıp bizi birleştirince birbirimizin kollarına düşüp öpüşmeye başladık. İyi dosttuk ve birbirimizi sevgili olarak arzulayışımıza hayret etmiştik. Ölen Yoshiko'nun da dostuydum, cenaze töreninden sonra Kotatsu'da içtiği uzun gecelerde de tesellisiydim, onunla tüm hayatını bana anlattı, artık o da ölmek istiyordu. Ama ben kendini öldürmeyip yaşamasını istiyorum. Bunu yapabileceğinden korktum. mutfakta ekmeğin yanmasını seyrederken telefonda hıçkırışını dinliyorum, kanseri gördüğünü söylüyor. operatör olan kuzeni ameliyatı ona seyrettirmiş, tüm iç organları kanserden bembeyaz olmuş, ölecekmiş. O zaman sen de ölürsün, diye düşündüm, ikizsiniz. Toshiko pencerede yanımda dururken bir sabah bitişik evden birlikte çıktıklarını anımsıyorum, çocuk gibiydiler - erkek ve kız kardeş gibi. "Ne kadar güzeller," dedi. Toshiko sarhoş olup partinin ortasında her yere kustuğu için benimle kalmıştı, herşeyi yıkadım, hasırlar mahvolduğu için kızmıştım. Daha sonra arka bahçedeki tahta kü-

vette onu yıkamak zorunda kaldım ve şimdi beni öpüp onunla sevişmemi istiyor. Ertesi sabah bulaşıkları yıkadıktan sonra "ilginç bir deneyim" olduğunu söyledi, bu sözcüklerle birşey olduğu gerçeğini inkar ediyordu. Aylardır ona olan ihtiyacımla ve buradaki yalnızlığımla hasta gibiydim. Aradığım zaman hep işi olurdu, onunla yemek yemek istememe bile kızardı. Sonra geçen gece Tokyo'da yine sarhoş olup Nishi Ogikubo barında beni herkesin önünde öptü. Benimle birlikte stüdyoya geldi. Ve ben istemiyordum çünkü artık Fumio'ya aittim. Annesi her akşam saat dokuzda ağabeyinin evine gitmek üzere çıkınca sevgilim evinden pencereme tırmanıyordu. Fakat beni uzun uzun ve korkunç bir şekilde öpüp ruhumu aldı, gecenin içinde bir cadı, yaşamının soğuk bekarlığı, çılgın kara kalemleri, içinde yaşadığı kitaplarla dolu yapayalnız harikulade tahta odası. W.H. Auden onun şiirlerini beğenir Takiguchi de onu sergi açmaya yüreklendirirdi. Ama birinci sınıf öğretmeni ve İngiltere'de doğduğu için bu dili benim Amerikancamdan daha güzel konuşurdu bu yüzden de misafir sanatçılara çevirmenlik etmekle yükümlüydü. İki kültür arasında kalmış Toshiko. Yağmacı beyaz ırktan nefret eden, işgal sırasında hosteslik yapıp Amerikan askerlerinin Japon yosması sohbetlerine tahammül eden, British Müzesinin savaş yüzünden çıkardığı güçlüklere göz yummayan babası ile savaşta Japonya'ya dönmeye zorlanan Toshiko. Ülkelerine dönünce de erkek olduğu için değerli ve yabancı şeytanlardan kurtarılması gereken erkek kardeşi okula kabul edilirken o edilmiyor. Toshiko üst sınıfa ait bir Protestan okuluna gönderiliyor. Japonca bilmeyen, kendi ülkesinde okur yazar olmayan, imparator Tanrıya ihanet eden biri. Sevip gıpta ettiği küçük erkek kardeşi şimdi iki oğlu olan çok başarılı bir edebiyat eleştirmeni. Toshiko hala bekar, annesi onun için üzülüyor. Sonunda önemli törenler için kimonosunun kollarını kısaltmak zorunda kaldılar, omiami hiç işe yaramadı, çöpçatanın fotoğrafları geri gönderildi. Şimdi otuzu geçkin ve bekar, belki de bir herifin metresidir, aynı okulda çalışıyor olmalarına hiç şaşmam. Sonra bu işten atıldı, gardenyaların yanıbaşındaki evde yaşıyor, bir rahibeye uygun bir ot şiltede yatıyor, özgüvensiz bir sanatçı, asla yeterince çalışmıyor, en büyük tesellisi sık sık yurt dışına giden birkaç kadın sanatçı. "Herkes ge-

lip gidiyor bense kalıyorum," diyor. Her Cumartesi annesini ve erkek kardeşinin ailesini ziyaret eder. Ayrılırken ondan Mori-San'la arkadaşlık etmesini istedim, en iyi arkadaşlarımı birbirlerine güç verirler umuduyla birleştirmek istedim.

Bir arkadaş çevresi edindim. Şık Yo-chan ve çabalayan mimar Kon, Fumio ve bu iki kadın. Fumio Amerika'da beni bekliyor. Çevre dağılacak. Toshiko'nun evinde veya Ginza, Shinji-ku, Shibuya, Ropongi'de barlarda uzun uzun yemek yediğimiz partilere bayılırlar yine de ben ayrılınca birlikte kalmayacaklar. Beni gemiye bindirmek için otomobille Yokohama'ya giderken Mori-San güldü. Ben her zaman acelesi olan Amerika'lı can sıkıcı yabancı kadın, gei-gin'dim. "Sen bizden daha özgürsün," diyor. Kırk yaşında bir bakire olan bebek yüzlü Mori-San, işgal sırasında ilaç olmadığı için kör olan annesine, babasına, amcasına ve erkek kardeşine hala o bakıyor. Fakat bir erkek kardeşi yüksek mahkeme yargıcı, bağımsız ve bir ailesi var. Civardaki bir bardan çıkınca Mori-San amcası ne kadar geç olduğunu anlar korkusuyla sahip olduğu ve geçindirdiği evine pencereden girmek zorunda. Hizmetçisi suç ortağı. Bir yontucu olan Mori-San herkesin onun patronu olduğu bu ev halkını geçindirmek için bir yandan da ticari sanatla uğraşıyor. Bir gece geç vakit Izumi'den kiraladığım halk sanatı stüdyosuna geldi. Yakında beni çıkarıp ilk oğlunu ve karısını oraya yerleştirecek, gelin bir IBM kartından seçildi, sanatçı aileden, kocası otomobil satıcısı olmak istese de o bir halk sanatı dükkanına eş olabilecek özelliklere sahip. Çocukları dükkandan ve güzel çömleklerden nefret ediyorlardı. Bu yüzden ben Izumi'nin kızı oldum, saz damlı çömlekçi köylerini görmek için adanın her tarafını onunla birlikte gezdim, çömlekçileri iş başında bulabilmek için sedir ormanlarında yürürken bambu su saatleri zarif sesler çıkarırdı.

İkinci yıl Fumio Amerika'dayken onun büyük evinde oturdum. O bir yer bulur bulmaz Yoshiko da arkasından gidecekti. Fakat Fumio gidince o tuhaflaştı, dışarı çıkmıyor bizlerle birlikte olmak istemiyordu. Fumio'nun onun orada daha özgür olacağına inandığı Amerika'yı, gidebilmek için on yıl para biriktirdikleri umut ülkesini hiç göremedi. Bu yüzden onun küllerini Coney Adası vapurundan serptik. Her yıl Mart ayında ikimiz birlikte zerrinlerle vapura

binip, onların anısına güverteden suya atarız, bir yandan da yolcuların paketin içinde düşürülmüş bir bebek olduğunu sanıp bizi tutuklamalarından korkarız.

Mori-San bir gece geç vakit o ilk stüdyoya taksiyle gelip ona sarılmamı istedi. Ben de sarılıp onu öptüm, ama daha fazlasını yapamayıp eve gitmek istedi. O döşemeyi hala duyumsuyorum, ikimiz temiz tahtalardaki sütuna yaslanmıştık, ilk iyi yapıtımı, saklamaya değecek ilk yontumu, yaptığım döşeme, bir kütük, bazı borular ve geldiğim geminin kadınlar tuvaletinin tahta ızgarasından yaptığım Don Kişot. Beş parasız, sıfırdan başlamıştım, dil bilmiyordum bu yüzden malzeme satın alamıyordum, zaten param da yoktu, yalnızca vidalar, çekiç ve keskiler için günde beşyüz yen. Tahta otomobiller, lokomotifler yaptım oniki yaşındayken McMann çocukları benimkini kırdığı için mi? Japonya'da yeniydim, sadece birşeyler yapıyordum, yontucu olmak zorunda değildim kimse beni izlemiyordu. Geç vakit yürürken birşeyler buluyor, bu atıkları kullanmak üzere topluyordum. Bir keresinde bir bambu çitin dışında duruyordum ve müzik duydum. Karanlığın arkasında göremediğim evde Japonlar Beethoven'in Keman Konçertosunu çalıyorlardı. Çocukluğumda müzik konusunda fena halde kırılmıştım, bana o plakları veren sevgili halam. Şimdi de tüm Millett'ler tarafından reddedildim.

Annemin Selby'deki evi -dünyada kalan tek köküm, geriye kalan tek şeyim- satacağını yazdığı o mektubu aldığım zaman evden çok uzaktaydım. Kendi kotatsu'mda saz şiltede sersemlemiş halde oturuyordum. Satamaz, çocukluğum, babam gidince bizim kalemiz haline getirdiği yer. Tuhaf damı, penceredeki saksıçla sardunyaları ile tertipli, küçük kasaba evi. Her döndüğümde daha küçük görünüyor. odaları çekiyor. Japonya'ya gelirken Mallory'nin düğünü için uğradım. Küçük kız kardeşim o zaman hala Mary idi. Artık evlenmeyen bir ben kaldım, annemin akrabalarla Şükran Gününde ve Noel'de Kuzin Carol ve Kuzin Lenore'yi çekiştirdikleri gibi çekiştirilecek bir ben kaldım. Çocukluğumun uzun sıkıcı tıka basa doyulmuş akşam üstleri. Zor durumlar. Önemli başarısızlıklar. O ziyaretimde annemin banyosu yendiden yapılmıştı, ev benim orada yaşadığım zamandan çok değişik bir dekorasyon dergisi görünümü

kazanıyordu. Küvetin artık ayakları yok. Leylak rengi halı ve havlular çok şık, ikisi de kadınsı pudra kokuyorlar. Annemin artık kendi yatak odası var -onların değil- Cumartesi akşamüstleri kapanıp tahmin etmekte güçlük çekmediğimiz şeyi yaptıkları oda. Şimdi tül perdeler, dolapta yalnız onun elbiseleri, kadınsı bir mavi. Ve işine ait şeyler, hayat sigortasında başarılı biri, şirketi için Yılın Adamı seçildiği zamana ait gazete kupürleri. Ödülleri, altın sertifikaları. Duvar kızları ve torunlarıyla dopdolu. Resimlerini renklendirmiş. Ben de oradayım, kısa kesilmiş saçlarım ve Lanz elbisemle Theta kulübü üyesi kolejli kız. Oxford siyah beyaz giysisi ve tavşan şapkamla da. Kirli ayakkabılarımla bir taburede oturan bebek resmim, annem onları temizlemeyi fotoğrafçı başını siyah örtüye sokunca ancak hatırlamış - yaşamının büyük utancı, o ayakkabılar ebediyen kirli kalacaklar. Banyo ne kadar temiz, Bowery'de iki yıl yaşadıktan sonra, tısınmak için köpekle birlikte uyumaktan boynumda kabartmayı andıran gri bir halka oluşmuştu, çarşaflar griliklerini kaybedemeyecek kadar siyahlaşmıştı. Bir kızla birlikte yaşadım. Zooey. Ve annem biliyordu. Konuya yaklaştığımız zaman yüzü buruşur ama karşılıklı anlaşmayla uzak duruyoruz. Zaten artık Zooey de yok, gitti, terketti.

Köpeği de getirdim, bizim köpeğimizdi - bebek benim başıma kaldı, onu da Japonya'ya götürecektim. Ama tam düğün günü mahallenin ağırbaşlı köpeği Roger onu becerdi. Feci bir skandal, bahçede çimin üzerinde böyle bir rezalet. Minnesota Üniversitesinden bir veteriner onu tedavi etmişti. Çiftleştirmek için uğraştığımızda dişinin frijid olduğunu ya da erkeğin isteksiz olduğunu ileri sürmüştü, gazetedeki bir ilanda görüp Bronx'ta bir odada tedavisini yaptırmıştık. Zooey yavru köpekler istiyordu. Ama gümrük köpeğe izin vermiyor. Zooey'e geri yolladım; ölene kadar onun bebeği oldu. Bu tertipli burjuva banyosunu parasız Japonya'ya gitmek ve macera için terketmek zor. Dokuzyüz dolarım var ve dönüş biletim yok. Ablamdan bir resim satın almasını istedim, parasının Edward'a ve oğullarına ait olduğunu söylüyor. Düğün günü olduğu için Mallory resim satın alamaz, ona hediye etmem gerekir. Annemin bodrumunda bir seri resim yaptım, kocaman siyah fırça darbeleri, bir yıllık disiplinin son ürünü, her akşamüstü iki saat. Kimse

satın almadı. Giderken yanıma aldım, onyedi gün gemiyle gittim. Golden Gate Köprüsünde kılavuz kaptan gemiden inince korktum, geceleyin beni beyaz elbiseli bir kızı Japon denizcilerle yalnız bırakıp giden bedenini seyrettim, ışıklar geride kalan muhteşem köprüyü aydınlatıyordu. Artık Japonya'ya gitmekten başka seçeneğim yok.

Kahvaltıda soğuk yumurta - bu batı yemeği. Geceleri iskambil oyunu, gemi subaylarıyla Japon sayılarıyla kumar oynamayı öğreniyorum. Sınırı geçince ve bir de Zooey'den doğum günümü kutlayan bir telgraf geldiği zaman bana şampanya verdiler. Gri bir sabah Yokohama limanını görene kadar - o kadar çirkindi ki geri dönmek istedim. Tokyo'ya giden treni İngilizce sormaya korktuğum için tüm bavullarımı metroya taşıdım, gürültülü fayanslı metro dünyası. Yokohama ile Tokyo arası uzun sıkıcı bir endüstri çölü, pencereden görünen reklam panoları korkunç. Kitaplarda iştahla okuyup görmeyi beklediğim yine de kendimi fazla umutlu olma konusunda uyardığım sanat, saray ve güzellik dünyası olan Genji mitosu neredeydi?

New York'un herkesi hastalıklı deli veya alkolik yaptığı açıkça anlaşılmıştı, yirmi yaşlarında olan tüm dostlarımın kalplerini bu kent parçalıyordu. "Herkes birbiriyle yatıyor." Sanat çevresi zor bir çevre - "Başarılı olmak için hayatta kalabilmelisin." Onları seyrederken, kumarbaz olmaktan, katılaşmaktan korktum. Ama iç güçten yoksunum, Bowery'nin tuğlalarının her bir sırasının beni maceraya çağırdığı akşamlar evde kalamıyorum, eşcinsel veya normal barlarda hep reddediliyorum. Eve bomboş dönüyorum, biriyle yattığım zamanlar diğer zamankinden daha da boşum. Annemin ayda kırk dolarlık yardımıyla yaşamaktan vazgeçip Harlem'de bir yuvada iş buldum. Kaçmak, buradan ayrılmak için gerekli parayı bir araya getirmek için para biriktirmeye başladım, hala nereye gideceğimi bilmesem de. Belediye Binasında Nina Simone'u dinleyene kadar. Konserin ortasında orada otururken Japonya bana geldi. Öylesine oldu ve işte şimdi gidiyorum.

Jack Thomas, iri yarı sıcak siyah erkek sevgili, orada savaşmış bir asker, beni yüreklendirdi, Japonların ırkçı olmadıklarına inanıyordu. Bir yanılsama, ama buna muhtaçtı. Bana Japonca sözcükler

fısıldıyordu. "Barları işleten kadınlara mama-sans deniliyor." Gülerdik. Onunla niçin evlenmediğim konusunda beni kızdırırdı. Ciddi olamazdı, her aradığımda yanında bir kadın olurdu. Geçerken uğrarsam yatakta bir tane daha olurdu. Banyo küveti mutfaktaydı; banyo yaparken Neptün'e benzerdi, bedeni iri güzel. İyi kalpli, dünyanın kötü bir yer olduğunu söylerdi hep, bir gece umudumu yitirip ağladım. Beni bir anne gibi yatıştırdı.

Ben, ona arkam dönük, şifoniyerin çekmecelerinin önünde dururken, "Bu siyah adamla evlenseydin annen ne derdi?" diye bağırdı. Bana bağlanmaya niyeti yok sadece beni kızdırmak istiyor. Ve ben Japonya'dayken Zooey bana ona tecavüz ettiğini yazdı. En iyi arkadaşım. İkimizi birden istemiş, kabul etmeyince de zorlamış, bir futbolcunun kocaman bedeni onu yatağa yapıştırıp, yaralayıp dövmüş. Zooey daha sonra güçlükle dışarı çıkıp köpeği dolaştırmış. Bu mektubu okuduğum zaman ona sadece piç değil siyah piç diye ırkçı terimle de küfür ettim. Tokyo'da stüdyomun dışındaki ağaçların arasından ışığın süzülüp Izumi'nin döşemesini kirletmemem gerektiği için resimlerimi yaptığım, beton giriş yoluna düşmesini seyrederken çaresizdim. Janey'e yazıp onu bir daha Bowery'ye yemeğe gelmesine izin verme dedim. O benden daha iyiydi. İzin verdi. Janey yazamadığı ve bunalım geçirdiği için bunu yaptığını söyledi. Ben Japonya'dayken Zooey bu yara ve Onuncu Caddede taşındığı yerdeki yaşamı yüzünden delirdi. Hiç penceresi yoktu, tüm kat tek bir odadan ibaret. Ve bir penceresi bile yoktu. Bunun için kira ödüyordu. New York'a döndüğüm zaman zili çalıp, "Hey bebek demek döndün," diye bağırdı. Aşağı inip soğuk ve cüretkar birşey yaptım. Onu bir daha görmek istemediğimi söyledim. Bir blok ötede İkinci Caddede oturuyordu. Her bakkala gittiğimde Cooper Sendikası dükkanının vitrininden onu görüyordum, telaşla koşturuyor, New York politika yaşamında önemli bir kişi oluyordu. Artık hizmetçi servisini işletmiyordu. Yazmıyordu da. CORE gösterisinden sonra seçim sandığından dönerken ona sokakta rastladım. Zaten kötü bir andı, Lyndon B. Johnson'a oy vermek zorunda kalmıştık. Zoe'ya sadık kalmak, ona selam vermemek ne kadar zordu, onun yumuşaklığını ve güzel zamanları unutmak: Coney Adasına gittiğimiz akşamı, trende herkes gözünü bize dikmişti, zenci erkek ile beyaz

piliç. Biz de gözlerimizi onlara diktik. Bütün gün güldük patlamış mısır, keten helva aldık, oyuncak hedeflere ateş ettik, yüzdük, dönme dolaba bindik daha da çok güldük. Sahilde sevişmek istedik ama korktu. Evine döndüğümüz zaman içime girince ses duvarını aştığımı sandım -yüksek sesle "siyahsın" demediğimi umuyorum- Amerika'nın tüm bir parçası içimde patlıyor, özgürce.

Marchesi'ye Fumio'yu sevdiğimi söylüyorum, onu o nazik haliyle yatakta düşününce hep seveceğimi anlıyorum. "Sana bunu sormadım," dedi - "Fumio'yu sevip sevmediğini sormadım, kadınları özleyip özlemediğini sordum." Hayır dedim ve telaşım arasında yalan söyledim, Fumio'yu sevmenin kadınları özlemekle başka birini sevmekle tamamen uyumsuz olduğunu düşündüm.

Bu yemekteydi. Yemekten önce içki içerken ırkçılık konusunda kavga ettik. Ben hepimizde olduğunu söyledim. Marchesi onda olmadığını söyledi. Ya da Emerson'da. Ben hepimizde olması gerekir diye ısrar ettim - nasıl eğitildiğimizi bir düşün, ilk defa bir siyah ele dokunduğum ana döndüm; Minnesota'daki partiler, JayCee ve birkaç öğrenci ve yazar olmak için akademik çalışmayı bırakmış eski tüfek solcular. Ve gösteriyi yöneten kraliçe arı Nova. Orada birçok siyah erkek var, Pullman hamalları, Jimmy adlı biri kumda dansetti, izlemek harikulade güzel. Oturup Dylan Thomas plakları dinliyoruz. Minneapolis'te siyahlara çok ender rastlanıyor, önemli kimse yok, Hank ile koka kola ve romla sarhoş olurken Nova, Pullman hammallarıyla idare ediyor. Ben öğrenciydim, şaşırdım. Ama Jimmy'nin eline dokunduğum zaman midemdeki korkudan ne kadar iyi eğitildiğimi anladım. Onlara bunu söyledim. Saçmaladığımı söylediler. Sonra hiç siyah biriyle yatıp yatmadıklarını sordum. Hayır, ama bunun önemi yoktu. Birbirimize numara yaparak pek eğlenmedik. Sıkılmıştık, Emerson'lara döndük. İkinci kata çıkınca beni kendinden uzaklaştırdı. Yukarı çıkmadan onu kucaklayıp iyi geceler diledim. Ama hiçbir işaret vermedi. Evliliğimi koruyor.

Duvar kağıdını çıkarırken, Jenny Spitz hep aklımda. Benim bir kitap yazmamı istemez. O zaman uyarmıştı. Onun dehşetiyle, kızıl kahverengi taş merdivenleri tırmanırken, bisikletçilik suçuyla idam edilmek üzere olduğumu önceden biliyorum. Ama orada bir kom-

şusu var, güneşli mutfakta oturup Katolik genç kızlığımız konusunda konuşuyoruz çünkü diğer kadın da bunu yaşamış, günah çıkarma konusunda gürültülü şakalar yapıyoruz. Belki de olmayacak. Belki o kalacak ve Jenny bana saldırmayacak. Ama koruyucum ayrılıyor ve Jenny sorgulama için karanlık oturma odasına geçince işimin bitik olduğunu anlıyorum. Bitmeyen saldırılar ve savunma. O niye kendi kitabını yazmıyor. Ona yardım ederim - Hala tezini yazmadı ve şimdi de elinde gerçek bir budunbilim kitabı için mükemmel malzeme var. Semantik hakkında başladığı projeden vazgeçip başka bir tez hazırlasa. "Profesörün beni baştan çıkardı sonra da fikirlerimi çalıp ünlü oldu," diyor. "Kimse bana asla yardım etmedi. Kullanıldım." Sesi titriyor. Korkuyla nefesim daralırken, "Nasıl olsa makaleler yazabilirsin," diyecek oluyorum. "Ha -" kitaplara tükürüyor, yazmak burjuvalara göre. Yardımcısı kocasıyla California'ya gitmiş. "O zaman tek başına yap." Gözüm çocuğa takılıyor. Geçen yıl, ikinci Atlantic City gösterisi, Jenny perişan bir halde, gebe, giysileri kirli, saçı taranmamış. Çocuk şimdi burada. Kadınların ezildiğini şimdi daha iyi anladığını söylüyor. Bedelini düşününce irkiliyorum, çok önce evlenmeden önce doğurup başkasına verdiği çocuğun kefaretini ödemek için istemediği bu çocuğu doğurdu. Şimdi bunu kendi kendisine yaptı. İsimsiz kalmanın önemi, komün yaşamı, Maoist şu ve bundan bahseden kendini fazlasıyla önemseyen biri. Tezimi birlikte hazırlamak için benimle beraber değildi onun için onu imzaladım. Şimdi artık çok geç. Kavgamızın ortasında tuvalete gidiyorum, titreyerek kapının arkasında duruyorum, ondan korkumdan neredeyse çıkmaya cesaret edemiyorum, orada oyalanıyorum, güvenli. Akşamüstü boyunca bana bağırıyor, yaralayıp tırmalayıp acıtıyor. Kitabın önemli olacağını feci şekilde önemli olacağını söylüyor. Abartıyor, yayıncı verdiği avansı çıkarırsa şanslı sayılır, hiç satamazsa verdiği dörtbin doları geri ister mi? "Onu imzaladığın için pişman olacaksın," diye uyarıyor, sandığından da iyi bir kahin. Duvar kağıdı parçaları arasında bu sözcükleri yeniden işitiyorum. Sonra bebeği emzirmeye karar veriyor, kocaman güzel memeleri sütünün mucizesini sergiliyor. "Bir dene," diye üsteliyor, "memenin ucunu almasına izin ver." "Ama sütüm yok," diyorum, "emmez ki." Sonra beni teşvik ediyor ve ben

utanıyorum ama oyun bozanlık etmiyorum, merak ediyorum. Beni istemiyor. Yargılandım. Çocuk tarafından reddedildim. Dave bir toplantıya giderken uğruyor telaşla tekrar çıkıp gidiyor. Kentten ayrılıp dolaşacaklar. Mühendislikten vazgeçip bir trayler ile gezecekler. Artık asla birşey yazmayacak. Hayatı kapanmış. O gidince Jenny burada bebekle tıkılıp kalıyor, sinemaya bile gidemiyor, bebek yanında götüremeyecek kadar küçük. Ben kapıdan çıkıp gidebilirim ama o gidemez. Çocuk için endişeleniyorum; bir erkek çocuk olmalı. Elimi omzuna koyuyorum ama çekiliyor, neredeyse bana vuracak. Neden korkuyor? Sevgiydi, diyorum, "Biz kardeşiz." "Kardeşlik saçma," diyor. "Sen benim kardeşim değilsin" - şimdi ciyak ciyak bağırıyor, dostluğumuz halıya düşüp parçalanıyor. "Hareketi unut Jenny, biz arkadaşız. Dave ile Fumio da birbirlerinden hoşlanırlar. Birlikte geçirdiğimiz güzel zamanları hatırlasana, yemeğe geldiğiniz akşamları." Ama o hareketin kendisi. Benim için karar veriyor. "Bak, önce insan olmalıyız," diye yalvarıyorum, "Buna sahip çıkamazsak politika çılgınlık halini alır." Şimdi telefon defterindeki herkesi arayıp beni reddedeceğini bağırıyor. Bana eline güç geçtiği zaman öldüreceği tipten biriymişim gibi bakıyor. Daha söz verirken çekinerek, "Benden nefret etsen de seni seveceğim," diyorum. "Buradan çık git, senden iğreniyorum" - çıkıyorum, bitkin merdivenleri iniyorum, nefretiyle ırzıma geçti.

O Mayıs Kongresinde Jenny ile New Haven'dan bir grup arkadaşı alınan her kararı bağırma yarışına çevirip, adi taktikler uygulayıp konuşma özgürlüğünü engellediler. Arayı bulmaya çalışıp, ortada kaldım, her iki taraftaki dostların saldırısına uğradım, Carol ile New Haven'lı grup bana domuz dediler, NOW grubu ise o manyaklardan uzaklaşmamı istedi. Barışçılardan fazla nefret edilen hiç kimse yoktur. Sonunda hareketteki kadınların gruplar halinde sırayla yazabilecekleri konusunda karar alındı, sıran gelene kadar esinlenme, vazgeç. Benim kitabımdan gelecek tüm gelir bir merkez komiteye gidecek yiyecek ve yol parası için onlara başvurabilirsin ama en fazla muhtaç olan kadınlara öncelik tanınacak ve köktenci yardım grupları yeterince muhtaç kadın bulurlar, onun için unut gitsin.

Magda onların tıslamalarını susturana kadar üç gün süreyle

"yıldız"ları topa tuttular. Onu ağlatana kadar köşeye kıstıran bunalıma sürükleyen oyun sahası gorilleri gibi davranan bilinç yükseltme grubu üyeleri ile feminist tiyatroda yaptığı çalışmalar için ona cehennem hayatı yaşatan diğer tiyatrocular Magda'nın çalışma yeteneğini bir yıl yok ettiler. Yıldız bir panelci olmam için yapılan hakaret dolu daveti kabul etmeyip bana ayrılan zamanı o ilk gece duruma el koyarak tüm o kan banyosunun en güzel anını yaratan Köktenci Lezbiyenlere verdim. Gerçekte ilk toplantının sonunda mikrofonu alıp gizimi açıkladım - herkes paltosunu giyiyordu benim büyük itirafımı duyamayacak kadar sıkılmış ve uykuluydu.

Jenny yasaklarken ve sağcılar bunu insan öğüten değirmenleri için malzeme yapacaksa ben şimdi nasıl kitap yazabilirim? Çalışmam için karşılık umarak ilk kitabımı imzaladıysam bunu da imzalamak bir cesaret gösterisi mi olur? Büyük bir duvar kağıdı parçası düşüyor. Ama hala buna nasıl cesaret edebilirim? Eşcinsel olduğunu söylemek başka şey bunu kanıtlamak başka şey - gerçeği ayrıntılarıyla yazayım mı? Yazma, yalnızca düşkünlüğü sürdür.

Duvar kağıdından sonra akşam sona eriyor. Yemek bitince kahve ile kavga ediyoruz. Fumio çiftliği satın alınanın hata olduğunu söylüyor. "New York'taki stüdyomdan koparılıp buraya kağıt yolmaya getiriliyorum. Buraya gelebilmek için sistemimi yitirdim." Yüzü öfke dolu, bağırıyor. "Bunu söylemenin tam da sırası. Bir hata olamaz, bunu yaptık bile." Elimde bir bıçak tutuyorum. Susmazsa onu avcumun içine saplayacağım. Vazgeçip masaya saplıyorum. "Duvar kağıdının sadece üç günlük işi daha var. Senin stüdyonu yapıyorlar, aletler için teknoloji ve paran olacak. Şimdiye kadar çalıştığımız en iyi yer olacak. O zaman başlayabilirsin. Bir yıldır çalışmıyorsun. Hep aynı uçurtmalar yerine yeni şeyler yapmalısın. Boş bir oda olacak. Onu doldur, Ocak'ta yeni bir sergin var." Korktuğunu biliyorum. Ben de korkuyorum. Tabii ki bir hataydı. Yeni bir stüdyoda tek başına oturacak ve hiçbirşey yapmayacak. Yardım etmek isterken yaşamını etkilemeye cesaret ettim. Ama geçen kış gibi Bowery'de yalnız kalsaydı? Tüm bir gün sadece tek bir düğüm atabiliyordu çünkü telefon sürekli çalıyordu, çünkü yaşamım onun zamanını yiyip bitiriyordu. Hayır çiftlik işe yaramalı, bu sözünü geri alması için ona yalvarıyorum, geri al - bir hata olmadığını söy-

le. Gözlerim bıçakta, aklım onu elime batırmak istiyor, aynı zamanda da bunu yapmamaya elimi acıtmamaya çabalıyor. Nihayet, "Hiç param yok," diye bağırıyor. "Yeni bir stüdyo bulamam, aletler, testereler." "Niye olmasın? Kime ne?" diye ben de bağırıyorum. Ama samurai gururuna dokunuyor. Parası olmadığı ve patlama noktasına gelene kadar bunu konu etmediği zamanlar hep kavga ediyoruz. Hala bana olan borcunun hesabını tutuyor. Ama Amerika'ya geldiği zaman, tüm parasını sekizyüz doları -üç ay ben iş herhangi bir iş ararken- son dolarına kadar bana borç verdi. Ajansları arıyorum, kadın sesleri, "Daktilo bilmiyorsan gelme," diyordu. Sonunda bir sınav verdim ve dosyalama memuru oldum. Olsten'de geçici bir iş. Oxford'da lisans üstü çalışma yapmıştım, alfabeyi biliyordum, karnımı doyurabilirdim. Ona geri ödemem iki yıl sürdü. Ama o bana geri ödeyemez. Birşey satmayalı belki de altı ay oldu. Vita fiat listesini veren mektubu postalayacaktı. İngiltere'ye gittiğimiz zaman bizi hava limanına otomobille götürmüştü, Fumio yolda hala yazıyordu, mektubu onun için postalamasını istedi. O kış iki sergisi oldu ama hiçbirşey satılmadı. Fiat listesi de yoktu. Eve dönünce Nebraska Müzesinin müşterileri geri çevirdiğini öğrendi. Sonra Chicago satıcısı iflas edip tüm yontularla kayıplara karıştı. Bir depresyon sırasında nasıl sanat satabilir? Şimdi ortak banka hesabımız var, bunu daha önce niye düşünemedim? Böylece bana ne kadar borcu olduğunu asla bilemeyeceğiz. Hala çiftliğin bir hata olup olmadığını tartışıyoruz. Geri almıyor, inatçı, yorgun, korkuyor. Ateşkes sırasında iki düşman gibi yatağa giriyoruz.

Zell'in cenaze töreni için New York'a gidiyoruz. Fumio köşesinde surat asıyor. "Ne düşünüyorsun?" "Kendi işlerimi." -karanlık bir sesle- "işimi, hayatımı." Onu yok sayıp kendi kendime düşüneceğim, içimden konuşacağım, yazmayacağım çünkü söyleyecek önemli bir şeyim yok. Sadece otomobili düşünüyorum. Fumio ondan nefret ediyor, hep bozulduğu için kent dışında güvensiz buluyor. Bütün kış yaptırmak için tamirciler tarafından dolandırıldık - "Bu otomobile bir bakabilir misin." Tabii diyorlar, oniki hafta tutup, anlaştığımız paranın iki mislini istiyorlar ve benzin göstergesini bile yapmamış oluyorlar. Harcadığım parayı hesaplayınca ürperiyorum, üçyüzelli dolara kelepirdi, şimdi toplam olarak bindört-

yüz dolara mal oldu ve hala çalışmıyor. O kadar ucuz ki, geçen yazdan beri bindörtyüz mil yaptığımıza göre, her bin mil için yüz dolar ödüyoruz. Hertz ne kadar istiyor acaba, bu parayla bir otomobil kiralayabilirdim. İçimde bir soylu ile çiftçi savaşıyor; Millett ile Feely, erkek ile kadın, baba ile anne kavgası bu. Bu otomobil Millett halalarının, o güzel kadınların, Cadillac veya Buick zerafetinin bir proleter ifadesi. Ondört yaşımın yazını onların gençlik resimlerine bakıp, artık yirmilerinde olmamalarına ağlayıp inlemekle geçirdim yine de benim gençliğimden ne kadar üstündüler. Fazlasıyla Scott Fitzgerald, o günlerde kışın bile spor otomobil kullanıyorlardı - bizim kasaba insanları ise ayı kürkü palto giyip içki içiyorlardı. Ve kuzinleri Claire Blick yirmi birinci yaş gününde öldü. Üniversite Caddesine yapılan yeni refüjü görmemişti. Sarı saçların çarpışması.

Babam bu otomobili anlayabilirdi. Bütün bu güçleri bir bedende tutabilmek ne büyük bir çaba, Millett ile Feely, para ile korku. Babam ile kız kardeşleri, annemin karşı çıkışlarına adalet isteğine rağmen anlaşıyorlar çünkü o onların Jamie'si. Ben ondan yanayım - yıllar önce beni kovdukları zaman bir Millett olmaktan vazgeçtim. Sonra Celia benim de bir Millett olduğumu anımsattı, aşkımızın o ilk New Haven günleri, ailesine ve İrlanda'lılara gülmemiz. Eski Amerikan serveti. Connecticut Tersaneleri için İrlanda'dan işgücü ithal etmişler. Tyburn erkekleri işleri, kadınlar ise suçluluk duygularını sürdürmüşler. Vicdanlarını rahatlatacak küçük yardımlar. Ben İrlanda'lıyım ama İrlanda'lıların ağlaştığını, inlediğini ve sümüklü olduklarını, yoksulluklarıyla, hastalıklarıyla gerçekten sevimsiz olduklarını ve şikayetlerini bir kölenin hınzırlığıyla yönlendirdiklerini biliyorum. Bir Protestan olan Celia işçilerin Katolik okuluna gönderilmiş, ve öç almak için tesbihi ondan gizlemişler. Anlatırken ağlıyordu. Birinin buna ilgi duyabileceği fikri beni eğlendiriyordu - "Bizim boğazımızdan içeri tıktılar." İkimiz de güldük, güneş altı büyük pencereden içeri vuruyordu, o Haziran günleri, sevgimizle, zamanla, mizahla sınıf sorununu çözdüğümüze inanıyorduk. Tersaneler artık yok, biz başka bir kuşağız, kardeşiz, sevgiliyiz. Ben de İrlanda orta sınıfından değil miyim, bir Millett'im, onlara benziyorum, kibirliyim. Sonra New Haven'a gidişlerim, kapının kilitlenmesi,

bir Millett değil annem oluyorum -incinen kişi. Annemin sesini duyuyorum- "Her zaman yenilenden yanasın"- bir sitem gibi. Ama o beni böyle yaptı, bana verdiği ders bu.

Annemin köylüsü bu otomobili bir suç sayıyor. İçimdeki soylu Millett ise inandırıcı bir sesle onu sürmenin keyfini, oto yolda neredeyse yüzen geniş bir gemi olduğunu ileri sürüyor. Annemin köylüsü israftan tiksiniyor. Doğru dürüst çalışmayan gösterişli bir otomobilin saçmalığı, şimdiden skandal yaratacak kadar paraya mal olmuş. Bu yaşlı spor Ford Galaxie 500'de aptalca ısrar ettiğim için yanıyorum, hatları bir yontu gibiydi, sağlam bagajı tüm sinema makineleri için yeterliydi. Geçen yaz film çekmek için kentte dolaşırken üstünü hep açık tuttuk, böylece bütün binaları, hatta kent merkezinde yağmur oluklarının ve oymaların bulunduğu üst katları bile görebiliyorsun. Bu onbeş yaşındayken istediğim ve tabii paramız yetmediği için alamadığımız otomobildi. Böyle birşey isteyebileceğini söylemek bile anlamsız. İşte şimdi ona sahibim, ilk gençlik hayalim gerçekleşti. Yağ satıcısının rüyası, yakıt pompası hızlı Amerikan temposuna ayarlı, onun güzel ve heyecan verici bulduğu herşey. Otomatik direksiyonlu, arka camda bebek ayakkabıları sallanıyor, koltuklar leopar derisiyle kaplı. Partiler, çiçekler, kasabada dolaşıp kızların peşine düştük. Ona sahip olmakla doğaya ters düşüyorum. Bu bir kadına göre değil, o yalnızca erkek arkadaşının arabasını ödünç alıp göğüslerini sergileyen dar mor kazakla onu kullanabilir. Kadınlar dünyasına dalıp erkekleri unuttuğum anlarda bu otomobil onları anlamama yardımcı oluyor. Erkekler hemen karar veriyorlar, ya böyle bir otomobil kullandığım için benden hoşlanıyorlar ya da alanlarına tecavüz ettiğimi hemen hissedip otoyolda korna çalıp küfür ediyorlar. Parmaklıklara çarpsam çok eğlenirler, her zaman kadınlara ve zencilere bok atmaya hazır çılgın erkek saldırganlığı. Ama erkeklerin çoğu böyle bir otomobili beğenir. Ona bakıp kendi gençliklerini görürler. Benimkini de. Bir an Celia için hayır, Celia değil o geri döner umuduyla onu bırakmadığımı anlayıp dehşete düşüyorum. Çünkü o Brookfield'in devrim sonrası yaşam olduğu geçen yazı anımsatıyor. Üçümüz dostluğa aşıktık, bir grup üniversite öğrencisi. Fumio'nun çırakları olan gençlerle bir komün halinde eski bir evde yaşıyorduk. Güzel ak-

şam yemeklerinin arkasından müzik, masada kır çiçekleri. Çocuklar gibi üçümüz yanyana uyuduk. Celia yanımızdaki yatağında. Bütün o süre hiç sevişmedik ve asla istemedik. Sanki fazla gelecekti. Ve Fumio'yu incitemezdik. Gecede çocukların birbirlerini ziyaret eden yumuşak ayak sesleri, ama biz iffetliydik. Konuşarak dağıtıyorduk.

Bir gece ormanda yürüyüşe çıktık ve Celia'yı belirsiz bir Lawrence-vari şehvetle öpmeye kalkıştım. Burada sevişecektik. Fakat o kadar karanlık ve korkutucuydu ki bu fikir çok saçma göründü. Ve eski bir tren istasyonunun merdivenlerinde oturup birbirimize sarıldık, o erkek kardeşinin ona okulda ihanet ettiğini ve babası onu korkutunca konuşmayı unuttuğunu anlattı. Korktuğum için Fumio'nun aşığı olmamasını istedim. İstenecek en zor şey, söylerken utandım. Bir sabah Smith ve Vassar hakkında bir makaleyi yatakta okuyordum, yeni bir yazma şeklini denediğim bir makale. Celia düzgün cümleleri yeğliyordu. Yatağımıza girip Fumio ile oynaşıp onu öptü. Belki de kağıtlarımı toplayıp alt kata inmeli orada çalışmalıydım. Belki de indim. Ama ondan söz almıştım, onları engellemiştim. Yitirilmiş umuttan geriye sadece otomobil kaldı. Geçen yaz geçti ama Taconic'te yol alırken bir yenisi yemyeşil geliyor. Fazla birşey vaadetmiyor.

Ölüme giderken otomobilden söz ederek vakit geçiriyorum, herhangi bir kimsenin vaktini. Bunları yazamazsın, önemli değil. Politika önemli. Tabii Montaigne bunu yapabilir, sadece kişiliği hakkında yazabilir -bu önemliymiş gibi- ve önemli olur. Kişiliği o keşfetti. Ama ben birşey yazmasam daha iyi, kişiliğim de bu otomobil kadar saçma.

Sıcak caddelerde Finale'e doğru gidiyoruz. Vita ile ben. New York'ta hoş bir akşam, neredeyse yaşamın güzel olabileceği bir yere benziyor, gölgeli ve sessiz ama kentin bar temposunu ve müziğini taşıyan Batı Village sokaklarına bakıyoruz. Bu yaz akşamında kentin her yeri şimdiden capcanlı.

Oturunca tenler kalkıyor, ağaç dalları ve tuğla duvarlar, soluk gökyüzü yerlerini zamanla mumlara, içkilere, sıcaklık ve sohbete bırakıyorlar. Delilik yılını yeniden gözden geçiriyoruz, acısı bir an için çok uzak. Eve döndüğüm için uzun süren bir yanlış sonunda

düzeltildi. Belki bu da bir hayal. Bunalım yeniden gelip, bir kez daha yerleşecek. Bildik şeyler yeniden yok olacak, bir garson veya gazete birer felaket habercisi, bir reklam adyınlatılmış umutsuzluk olacak ve gündelik şeyler gerçek kötücül özelliklerini sergileyecekler. Ama şimdi Vita bana Jill'in Marmelat kitabını hediye olarak uzatabilir, dostlarımızın sergilerinden söz edebilir kent merkezindeki kişilerin yüz ve isimlerinden bir topluma benzer birşey kurabiliriz. Hala yaşıyorum, kayıp değilim. Eski bir dünya görüşü ne olursa olsun istediğin şeyi yap der. O zamanlar orta sınıf olmadığı için, onların ahlak anlayışı bilinmiyordu, sandık odası dolusu önyargıları ise güldürüden başka bir işe yaramıyordu. Geçen hafta bir arkadaşın Judson'da bir happening yaptığını söylüyor: boynundan aşağısını traş etmiş. Tüm bedeni. Bütün gün sürmüş. "Şaşırtıcı bir görünüm, ellerinin çıplak halini görecektin." "Alcotorik sanat," diyor. Geç saatte bir I Ching numarası yapıp sakalını ve saçını da kesmeye kalkıştı." "Tanrım, I Ching!" Bunun çok komik olduğunu anlamak için tam bir dakika geçiyor. Ve her kahkayla biraz daha çok gökyüzü ve yaza uzanan dallar aklıma düşüyor ve politikanın saçma ciddiyetinden beni kurtarıyor. Taraf tutmak için isterik bir yarış - fakat hangi taraf doğrusu?

Ertesi sabah bankaya gidip sandığımdan daha yoksul olduğumu öğreniyorum. Makinede dörtyüz dolar yitirmişler. Tüm kayıtlar IBM kartlarında New Jersey'e gidiyor. Düzeltilemez. Peki ben gelir vergimi nasıl ödeyeceğim. Sonra tavuk almak için markete. Bu akşamki "komünist parti" için tek yiyecek. Kent merkezine güneş vurunca benim kentim gibi görünüyor. Bleecker Caddesi'nin sanatçıları uzun saçları ve çizmeleriyle pasaklı ve hoş görünüyorlar. New York ne kadar heyecan verici, taşralı inancım herşeyin burada olduğunu fısıldıyor. New York'ta biz şansımızı deneriz. Orta Amerika'da konferanslar verdiğim bütün bir kıştan sonra bunu unutmuşum. Onu yapan biziz - kent merkezini. Sonra Lexington Bulvarı ve yolda okumak için Village Voice Gazetesi. O turizm şirketinden biletimin parasını iade etmesini istiyeceğim. Baskı hazır olmadığı için bir süre Londra'ya gidecek değilim. İngiltere bekleyebilir. Evime döndüm.

Burada güneş tüm binaları sarmış ve ben Park Bulvarını çok se-

verim, kapıcılar bulvarı. Bazıları şehvetle bakar bazıları ıslık çalar. Bazıları güler. Takım elbiseler giymiş bir takım komik insanlar dolaşıyor. Bugün onların da neşeli görünmelerini sağladım. Herşey muhteşem, her yüz çiçek açıyor. Bütün kış onların polis veya lanetliler gibi görünmesini istedim. Ama bu yeni barış ne kadar sürecek? Dün Vita'nın küçük çalışma odasında yatarken bu soruya takıldım - niçin delirdim? Nedeni neydi? Daha önce kimse medya yüzünden delirmiş miydi?

Dün akşam Vita, "Bir kısmına inandın, bütün gösterinin bir kısmına inanmış olmalısın," dedi. Bir suçlama bile değil. Yalnızca gerçek. Plastik torbalar çocukları boğar. Ben çocuk değilim, sadece çocukçayım. Ve tüm o çevrede aptalın tekiyim. Komiklik bittikten sonra. Büyümeye başladım.

Metroya giriyorum. O tavuğu pişirmeliyim. Times yüzümü uçaklardaki yabancılara sattıktan sonra en nihayet tanınmaz olabilirim. Bir kimse olmamak ne kadar tatmin edici, kısa boylu topluca bir metro yolcusu, taraf'sız, kendi halinde. Bir kişiyi yok etmek için ideal plan. Sanat ve fikir tasarlama bahanesinin altına gizlenmiş bir yıkıcı zihin. Sonra yanımda oturan adam bana ihanet ediyor, eğilip Kate Millett olup olmadığımı soruyor. Sabah Astor Meydanı'na çarpıp parçalanıyor.

Utangaç görünüyor. Niye sorduğunu ona sormam gerekir. Ama biliyorum. Sadece tanıma başarısından ötürü kendini kutlamak için. Bir kez Taylor Mead'i Lexington hattında görmüştüm. Burnunu karıştırıp çizgi roman okuyordu. Ben sormadım. Gerek yoktu. Adam Bleecker Caddesinde iniyor. Benim durağım onun için onu izliyorum. Başıma dert olmak istiyorum. Gidip onunla mülakat yapmak istiyorum. Ama zavallı bir tipe benziyor ve bu kötülük olur.

Siyah bir sanatçıya saygı. Bill ile Washburn bunu Zell için yaptılar. Günlerce dostlara telefon ettiler, cenaze servisleri, ölü yakıcıları, avukatlar ve ölümün ciddi çarkıyla uğraştılar, törende görev alan bizler daha önce böyle birşey yaşamayacak kadar tek başımızaydık. Daha önce bir cenazemiz olmamıştı. Hep partilerimiz olurdu. Sergiler. Belki bir düğün. Ama içimizden ancak bir kaçı evlenmeye kalkıştı. Zell düğünlere bayılırdı. Bizimkinden yıllarca bir babanın gururuyla söz etti. Kızkardeşimin düğününde gelinle eşlik

eden senatöre benzeyen amcamı andırdığı için ondan şahidim olmasını istediğimi birden farkediyorum. Şekerim, ben de seni babam yerine koymak istedim.

Otomobili Barış Kilisesinin önünde park et. Fumio'nun kızarmış tavuğunu arkada bırak, o daha sonra için, bu akşamki komünist partisi için. Merdivenleri çıkarken Washburn kapıda beliriyor. Cübbe bile giymiş. Gelenleri karşılıyor. Ben şiirimi prova ettim. Gerçek bir program var: Romy Bearden, John Bell, ben. Zell'in dostu Langston'u siyahlara okuyamayacak kadar beyazım. Acaba niye benden istediler. İstemeleri beni gururlandırıyor. Ama diğerleri buna hak kazanmış kişiler. Romy siyah ressamların dekanı, Bell New York Üniversitesinde bir filozof, Zell'in öğretmeni. Bir konferans öncesi gibi sinirliyim.

Kapıda dururken sokaktan bir çocuğun bana seslendiğini duyuyorum. Bryn Mawr öğrencisi, birden bire ortaya çıktı. New York'ta sanat okulu arıyor. Şimdiden kendine uygun giysiler ile bir de erkek arkadaş bulmuş. "Görsel Sanatlar Okulunu dene." Ona bakıyorum, bir başlangıç yapan yeni biri. İçeride ise Zell'in sonu. Sonra bir adam bana selam veriyor. Bir hayalet. Uçtuğumuz o Brookfield günlerinden birinde *Time* için benim resmimi çekmişti. *Cinsel Politika* henüz çıkmamıştı, basılmak üzereydi. *Time* da belki eleştirisini yapardı. İyi bir adamdı, birçok ressam tanıyordu, bana bir ağacın önünde poz verdirirken ikimiz de gülmüştük. Eğlenceliydi. *Time* beni kapağına bastığı zaman Alice Neal'a yapacağı portreyi benzetmesi için bu resmi vermişler. O resim ne kadar kötüleşti. Bunu anlaması şaşırtıcı - çalışmasına yapılanlar için özür diliyor.

Washburn'un yanına oturuyorum, alacakaranlığa bakınca, başka anlar gözümün önüne geliyor. Siyah bir kadın şarkı söylüyor. Geçen yazdan burada kalan Miriam'ın soprano sesi ile Celia'nin lavtasını duyuyorum, ve ertesi gece Lydia vurulduktan sonraki toplantıyı. Sonra da eşcinsel konusundaki basın toplantısını. Ne kadar uyumsuz şeyler. Bir agnostik olmama rağmen kiliselerde çok önemli anlar yaşıyorum, değişik yerlerde değişik insanlara rastlayarak.

Siyah bir sanatçıya saygı. Kilise New York'lu siyah ressamlarla dolu. İnce bacaklı, sevimli bir iyimserlikle başarılarına gülümse-

yen Jackie Witten gibi gençler. Overstreet kindar bir eşkiyanın silahı gibi, bütün beyaz dünyaya duyduğu nefret bir ırz düşmanının şehvetini andırıyor. Vanna askeri adımlarla yürüyor. Yaşlılar için daha değişik daha zordu: Zell, Tomy, Bill. Beyaz dünya Zell'i ölüme terketti. Romy'yi başarıya ulaştırdı. Bill'in otuz yıl acı ve alkole karşı savaşmasına yol açtı. Şansı döndüğü zaman neredeyse çok geçti. Müzik beni etkilemeye başladı. Washburn'un elinde yeşil kağıt mendil. Fısıldıyor: "Kendini bırakma, Millett." Onsekiz yıl önce üniversitede beraberdik. Lise öğrencileri gibi hala birbirimizi soyadımızla çağırırız. Dersleri kırıp kayak yapmaya gider, kocaman çocuklar gibi birbirimize takma isimler uydururduk: Washbag, Millettface. Babasının külüstür Caddilac'ını kar yığınına saplayıp gülmüştük. İçki içmeyi dener, midemizin bulanmasını beklerken Leadbelly ile Dixieland dinlerdik.

Şimdi Romy konuşuyor, dostluk üzerine, Zell'i öylesine geri getiriyor ki acı duyuyorum. Sonra Zell'in öğretmeni, John Bell. Pazar akşamüstleri Zell Bowery'ye gelirdi. Siyah yüzü beyaz saçlarının altında Faulkner, Marlowe ve ölü Agamemnon ile parıldardı. Öğrenime sadece tahammül eden orta sınıf çocuklarının isteksizce ve çok kötü yazdığı bir tomar dokuzuncu sınıf kompozisyonun altından beni bulup çıkarır gerçek bir öğrencinin ne olduğunu bana anımsatırdı. İşimi aksattığını akşamüstümü ziyan ettiğini düşünürdüm. Yine bana bir ders veriyor, şimdi burada oturmuş özbeğenime gülümserken bu benim cenazem olsa bu kadar kalabalık toplanır mıydı diye düşünüyorum. Yarısı aynı kişiler olurdu. Zell şimdi herşey bitmeden önce ancak belirli bir zaman olduğunu anlamamı sağlıyor. Dostlar, diğer sanatçılar, gelip seni özetliyorlar. Önemli olan bundan önce başardığın şeyler. Zell, bana kendime gelmemi; çalışmaya başlamamı hatırlat.

Partide gri kirişlerin çevresinde hava sakin. Bir yaz akşamı, tavan arası insanlarla dolu. Masanın üzerindeki boya fırçaları bara yer açmak için geri itilmiş, elektrikli tencerede fasulye ısınıyor. Bu yaşamın güzelliği. Eve dönmek, her birini öpmek. Sohbet sırasında bir dostun teninin sıcaklığını, diğerinin tek gözünü örten korsan maskesinin siyahlığını, bir diğerinin saçının grisini farketmek. Onlara, "Tünelin öbür ucundan canlı çıktım," desem anlayabilirler.

Walter, Rothko'nun palto öyküsünü anlatıyor. Yaşlı adamın sergi açamayacak kadar paranoyak olduğunu. On yıl duvar resimleri üzerinde çalıştı. Hala güvensiz, insanlar uğradığı zaman övgü ve güven bekliyor. Kışın düşüyen Rothko Bloomingdale'e telefon edip bir palto ısmarlamadı. Bir kolleksiyoncunun İngiliz Amerikan dükkanındaki doğru dürüst bir paltoyu resimle değiş tokuş etmesini bekledi. Pazarlık zaman aldı. Bu yüzden usta öldüğü zaman beş milyon doları vardı ama paltosu yoktu. Ün ve paranın aptalca perişanlığı. Biz hep güvendeydik, tanınmamışlığımız gerçekte bir hazineyken bir lanet sandık. İstediğimizi yapmakta, kendimiz olmakta hatta hiçbirşey yapmamakta özgürdük. Kimse bizi izlemiyordu. Gerçek olabildirdik. Parti olgunlaştıkça onların aklıbaşında hali beni iyileştiriyor. Kendime dönüyorum. Sadece kendin ol. Yaşamayı sürdür. Yeniden çalış.

Sonra Bill Hutson'a rastladım. Yedi yıl Roma'da kalan bir siyah ressam. "Seni oradan izliyordum ve kendini nasıl hissettiğini merak ettim," dedi. Korktuğumu söyledim. Başını salladı. "Herşey kontrolden çıkıyor. Hergün daha az şey biliyoruz. Tükenmişlik. Her zaman daha çok bitkiniz. Belki de vurulurum gibi delice şeyler düşünüyorsun. Şimdi daha iyi hissediyorum." Bana dikkatle bakıyor, sanki biliyor. Rahatlatıcı ama nedense şaşırtıcı. Bir içki içmek için uğrayacağını söyledi ama hiç gelmedi. Numara mı yaptı diye düşünüyorum.

Juan gelir gelmez patlıyor. Tam anlamıyla bir Porto Riko despotu, film yapımcısı ve süper eşcinsel. "Ben bir eşcinselim," diyerek beni kucaklıyor. "Bir seviciyim." Birlikte dans ediyoruz. Kimse şaşırmadı. Her zaman böyle değildi. Eskiden anlamasınlar gerçekle yüzleşmesinler diye çabalardım. Ve hepsi bilirdi. Bildiklerini belli etmemek ve ben gerçekle yüzleşmiyeyim diye çabalarlardı. Herkes rahatsızdı, enerji savurganlığı. Belki iyi kalpli Zell bile biliyordu. Yirmi yıl sosyal işlerde çalışmış bir siyah erkeği kandırmak kolay değil. Bunu konuşmadıysak sözünü etmediysek bu benim kabahatimdi.

Şimdi herkes yiyor, Fumio'nun tavuğu müthiş beğenildi. Hamptons, Provincetown gibi tatil yörcleri konuşuluyor, Joe ile Nancy Island'a, Jackie ile Maria Yunanistan'a gidiyorlar. Yaz ve yaşamın

telaşı. Suda kumda tad ve lezzet var. Niye zevke dalmayalım? Bu günleri de yaşamayalım. Politika konusunda yalnızca birkaç mimikle harikulade kısaltılmış sohbetlerimiz var: amatör, saçma, iyi niyetli. Dünya bu akşam kendine denk güçle karşı karşıya.

Bu gece New York'taki her gecenin iyiliğini damıtmış gibi. Komünist partisinin tüm toplantılarını aşıyor. Chuck'un stüdyosu bir model: o bitirir bitirmez belediye tarafından mühürlendi.

Bir tarafım hala Zell'in gelmesini bekliyor. Ama birbirimize ne kadar yakınlaştığımızı da hissediyorum. Bir grup oluşturduğumuz bilincine varıyoruz. Bir ayrılışla bütünleştik. Sonunda kalkıp kadehlerimizi onun için kaldırıyoruz. Bütünlük. Sonra büyük yuvarlak meşe masaların çevresinden dolaşıp uzun çatı katı merdivenini inip sokağa çıkıyoruz. Ev.

Otomobili o sürüyor. Çiftliğe döndük. Sınavı için hazırlanıyor. Ben cümleler kurup hayali bir okurdan özür diliyorum. Kitap belden aşağı. Yazının öteki yüzü. Ne yaptığını bilen insanlar bunu asla söylemezler. Sanat ve politikanın kirli tırnakları. Ve kemiğe yakın. Bir keresinde bir grup insan için Kiev usulü tavuk yaparken parmaklarımın keskin bir bıçakla pembe eti kaburgalardan sıyırışını seyrettim. Herkesten korkuyorum. Ondan bile korkuyorum. Fumio - bu kadar yıldan sonra. O otomobili garaja koyarken ben yeni makineyle oynuyorum. Bu Sony ses kayıt makinesine devam edebileceğimi fısıldıyorum. İki defter aldım: biri çiçekli, diğeri bayraklı. Devam etmek mümkün gibi görünüyor. Ellerimde ve karnımda sarhoşça bir heyecan. İçeri giriyorum. Deftere yazmaya başlıyorum. Masaya oturup patates salatası yiyor. Kağıt hışırdıyor. Yakalandım. Ama o benim Fumio'm. İznini almak istiyorum ama korkuyorum.

Ona gösteriyorum. Bu paragrafı, hemen şimdi yazdığımı okuması için ona veriyorum. "Kahve ister misin?" Okura rüşvet ver, ona hizmet et. O okumaya başlayınca ben deli gibi kahve ibriğini arıyorum. Hiçbir yerde yok. Okurken onu rahatsız etme. Asla işe yaramayan filtreyi ara. Ne diyecek? Orada koyu mavi gömlekle oturuyor önünde masanın üzerinde büyük bir kase ayva çiçeği var. Çiçeklerin arasından ona bakıyorum, tuhaf Çin usulü renkleri, ne pembe ne de kırmızı, gömleğinin lacivert kumaşı. Altın renkli yüzü, siyah saçları, bir oğlan çocuğununkini andıran başı. Güzelliğine tapıyorum.

Dün Vita ilk defteri okudu ve devam etmem gerektiğini söyledi. Burada çiftlikte mutfak döşemesine oturduk, o sırtını buzdolabına ben de eyveye dayadım. "Bütün gece okudum," dedi. Dinlerken kalbim hızlanıyor. "Tabii önemli birşey olmayıp sadece dedikodu olabilir," diyor, kanım donup duraklıyor - yaşamımı dedikodu için mi tehlikeye atıyorum? Bilgiç bir tavırla, "Şimdiden nasıl olacağını söylemek zor, parçalar halinde," diyor. Boğazım kuruyor. İçgüdüm benimle oynadığını, korkumu yönlendirdiğini söylüyor. Bu aramızdaki bağ. Korktuğumu biliyor, çok önce farketti. Gizli anlaşmamız bu bilgisine karşılık ona sevgi duymamı gerektiriyor. Bana yardım etti. İşin güç tarafı onu asla sevemedim - bazı anlar, ama sürdüremiyorum. Ona sadece minnettarım. Ve Vita bana o kadar çok yardım etti ki, film çıkmaza girince beni kurtardı. O zaman asla karşılığını veremeyeceğim kadar yardım etti. Ben de kendi kendime bu işin onun ödülü olması gerektiğini söyledim; hayatta yapmaya değer gördüğü hiçbir şeyi yok, kendine ait bir işi yok. İşsiz dağılacak. Sanat galerisi hiç gerçekleşmedi, kitapçı dükkanı iş yapmadı, bir iş bile bulamıyor. Kurtulmaya çalışan bir ev kadını olan bir şair. Film bir amaç. Ona yol gösterebilir. Bir film editörü olmayı öğrenirse bir meslek sahibi olur.

Benim de yardıma gereksinmem vardı. Bana yardım edilmesine izin vermek de benim zayıflığım oldu. Bir başka editörle başaramadıktan sonra bir akşam Bowery'de Fumio Vita ve ben oturuyorduk. Ben döşemenin üzerindeydim, bitik. İkisi çılgınca söylenmemi dinliyordu. Vita, "Ben senaryoyu daktilo ederim," dedi. "Bu bir teklif." "Çok sıkıcı," diye onu uyardım, ama şimdiden kurtarılmaya göz yumuyordum. "Bunu film için, verdiği mesaj için, onu bitirilmeye değer bulduğun için yapmalısın," dedim. "Evet, tabii," dedi. Ama nasıl emin olabilirdim? Seslendirmeyi yaptığımız zaman ve senaryo yazıldığı zaman ben hepsini İngiltere'ye götürdüm, kendim düzelttim. Elinden çıkmasına razı oldu.

Ve şimdi de bu kitap. Onun Eşcinsel Özgürlüğü için bir broşür olduğuna karar verdi, öyle olmasını istiyor. Ben bunu istemiyorum. O kervana yeni katıldı, yeni bir eşcinsel, dar ve çok yönlü olmayan acil propaganda için yanıp tutuşuyor. Ama devam etmem için beni başka yüreklendiren mi var? Defterlerimi gören tek kişi

o. O bir yazar. Ben hiç yazar tanımıyorum. Fumio'ya birşey göstermemeni söylüyor. "Bu iyi bir fikir olmayabilir. Bir süre için." "Ama o benim en iyi dostum," diyorum. "Her zaman yan yana çalıştık. Onun bilmediği şeyleri yapamam." Onaylamadığını hissettiğim için aylardır çalışamadığını o an farkediyorum. Ya devam, yap derse, bir yontunun çizimini, kağıt üzerindeki beceriksiz çizgilerimi ve birkaç sözcüğü ona gösterdiğim zamanlar yaptığı gibi, büyük bir beceriyle yeniden çizip - "Devam et," derse. Yüzü bana döndü, bekliyor, beni itiyor. Vita sırları sever. Ben nefret ederim. Ondan sır saklamayacağım. Bizi birbirimizden ayırmak isteyecek kadar çılgın olamaz. Kimse bu kadar deli olamaz. Ama hayır, diyor, çünkü o "anlayamaz". Ben Vita ile konuşurken o ön kapıyı tamir ediyor. Onun hoşnutsuzluğunu duvarın ardından algılıyorum.

Dana sonra çiçek getirdi, armut ve ayva çiçekleri. Korktu mu? Bütün bu tatsız aylar boyunca onu terketmeyeceğimi söyledim hala bana inanmıyor mu? Şimdi durup izin konusundaki satıra gülüyor. Kahve ibriğinin masanın üstünde olduğunu farkediyorum. Benim için bir fincan kahve bile koymuş. Hasır şapkasını giyiyor. "Çalışmaya başlıyalım," diyor. "Buraya bak," diyorum, "Onu sana bir nedenle gösterdim." "Doğrusunu istersen elyazının yüzde seksenini okuyamıyorum," Gülüyor. Ona yüksek sesle okuyorum. Şimdi beni dinlemek zorunda. Yüzü hasır şapkanın altında çok güzel. "İyi. Devam et."

Defterc başlıyorum. Vita bunu her yerde yapabileceğini zamanla oynayabileceğimi söyledi. O zaman Bond Caddesinde de olabilir. Celia ile otomobilde otururken. Ona çatı katı olan büyük binayı gösterdim. "Belki burayı satın alabilirim ve hepimiz orada yaşayabiliriz, sen, Miriam ve ben ve Fumio. Bir grup evliliği oluşturabiliriz" - diyerek eski bir kitaptan aldığım sözcüğü kullandım. Yüzünü buruşturdu. Yanlış şeyi söylemiştim.

Veya İngiltere'de olabilir. Kurabiye, ev eriştesi, zihin zamanı nasıl aldatıp Londra'da bahçede şarap içtiğimiz akşamı dün akşam yapabiliyor. Bahçedeki taş döşeme ve zerrinlerin parlak sarısı. Her bahar çiçek açmalarını dilerken, "Filiz veriyorlar," derdik. Şimdi bir parçası olduğum bu tuhaf aile, Nell Paul ile Winnie - yarın onlardan ayrılıyorum. Damların çevresinde İngiliz akşamı grileşirken

iri yuvarlak kadehlerde İtalyan kırmızısı, yakut. Politikada olan ve oyun yazmak isteyen bir arkadaştan söz ediyoruz. "Politika konusunda bütün bildiklerini yazsa," diye öneriyorum, sadece bir fikir açıklar gibi. Bunu kendim yapmak isteyip sonra sessizliğe gömüldüğüm için de kendimi ikiyüzlülük fıçısı gibi hissediyorum. Çünkü çok zordu. Yayıncı, "Seni öldürürler," diye bağırıyordu -kafamın içindeki yayıncı- titreyip vazgeçene kadar günlerce bana karşı geldi. Vazgeçtim. Ödleğim, içimdeki korku çok büyük. Bırakınca da tiksinme başladı. Şimdi de tek kollu bir marangoz gibi Ethel'in böyle bir kitap yazması gerektiğini ima ediyor ve kendimi haklı çıkarmaya çalışıyorum: insanın gerçek duygularını, düşüncelerini, değişiklik yapmak umuduyla çırpınan insanların neler yaşadıklarını öğrenmek başkaları için yararlı olacaktır. Nell muhteşem bir el hareketiyle sözümü kesiyor. "Bu olamaz. Hiçbir koşulda," diye gümbürdüyor. Nedeni de çok etkileyici. "Bu politikaya son verir. Tüm mitoloji tehlikeye düşer, politika insanların büyüye, imajlara, medyaya, yalanlara inanmasına dayanır -hepsi bir din gibi hazırlanıp düzenlenmiş. Değişiklik fikri gerçeğin söylenmesine göz yumabilir. Ama politika asla"- alaycılığı bir meydan okuma.

Önce bir önsöz yazmalıyım. Çiftlik bahçesinde, güneşte, bir piknik masasının üzerinde, her cümle için savaşıyorum. Kim olduğumu bulabilmek için yazıyorum. Bir an başımı kaldırıp Zell'in de onun bir parçası olduğunu görüyorum. Başımın içinde konuşan ses ile bildiğim düzyazı arasında bir köprü kurmak için bir önsöz gerekli olduğunu söyledim. Beni bana açıklayacaktı - düşünceli, farkında. Şöyle devam etti:

Yaptığımı hiçbir özür haklı çıkarmaz. Tehlikeye atılan ve bir an sonra orada kıvranan bir ödlek. Her zaman hafifletici sebeplere tutunacağım. Gerçekten yıldırılanların tüm kabadayılığıyla, özürlerin doğaları gereği hem kölemsi hem de haddini bilmez olduklarını itiraf edeceğim. Ama bunun bir açıklamayla ortaya çıkarılmasına izin verin: kendi varlığımı bir inceleme gibi ele almak aklıma geldi.

Bunu yapmamam için birçok neden var. Bunların arasında aklı selime hak tanımak gerekir. Planının pek hoş olmadığını anladım, nezaketten uzak olmasından da öte gereksiz bir açık-

lama. Uygarlık basiretinin rahatlatıcı mantıklı yalancılığına güçlü bir saygı duyarım. Bunu yapmaya değeceğini düşünmemin bir nedeni de bütün bunları birisi bana anlatacak olsaydı ilgi duyacağımdan oldukça emin olmamdır. Özellikle de daha zaman varken duymuş olsaydım. Böyle bir deneyimde, bir gözlemcinin görüp düşündüklerinin -bunlar kendimin de olsa- yazılmasının belki de marjinal bir değeri olur diye umutlandım. Hala da emin değilim.

Bir yontucu olarak bize gerekli olan az miktardaki içe dönük gözlemcilikten memnundum. Sırları olan bir insan değildim, bu yüzden birkaç dostun dışında kimsenin merakını uyandırmayan bir yaşamda benim olağan suskunluğum yeterliydi. Görsel bir sanatçı olarak bilimle ilişkimi sürdürmekle sıradışı birşey yapmış, hatta çağdaş edebiyat konusunda doktoramı bile tamamlamıştım. Tezimin yayınlanmasıyla (tek neden olması ihtimali çok az) benim bilinmezliğim birden mülakatlar, makaleler, saldırılar, oranı küçük de olsa gümbürtülü adi bir gazete savaşıyla parçalandı. Önceleri bu ilgiyi safça bir heyecanla karşıladım. Bir iki hafta "ünlü" olmak eğlenceliydi - otuzbeş yaşındaydım ve henüz doğru dürüst bir sergi açmamıştım. Şimdi bu insanlar benim sözlerime onları yazıp yayınlamak isteyecek kadar ilgi duyuyorlardı. Böylece şimdi hatırladıkça içimi burkan bir açık gönüllülükle gazetecilerle sohbet ettim. Amerikan usulü aşırı reklam, fotoğraf ve gazeteciliğin söyleneni değiştirme merakı o kadar açıkça saçmaydı ki önceleri hoş hatta eğlendiriciydi. Bir sarhoşun övünmeleri gibi, o kadar abartılmıştı ki şaşırtıcı olmaktan çok komikti. Ama bu süreklilik kazanınca, insan sinirlenip utangaçlaşıyor. Kısa zamanda can sıkıcı, aşağılayıcı oldu. İnsan edilgenleştiriliyor, uslulukla yönlendirilip, sahneye çıkartılıyor, destekçileri, bu kadar zahmete katlanan o iyi insanları, düş kırıklığına uğratmamak için işbirliğine zorlanıyordu. Uzunca bir süre köktenci fikirleri ileri sürmek için hastalıklı bir sistemi kullanarak sömürüye saldırdığımı hayal ettim. Karmaşık bir iş.

Bir çelişki de olsa birden başkaları için değer kazanırken kendi gözümdeki değerimi yitirdim. Bir olay olarak damgalanıp

dosyalandıktan sonra kendi amaçlarım beni terketti Artık benim olmadığı için, yaşamım dayanılmaz hale geldi. bozuk bir teksir makinesi gibi kendini yineleyip, giderek mantıksızlığın kötücül gelgitini daha da çoğaltır oldu. Önlem almak gerekiyordu.

Daha önce kendimi bir konu olarak ele almak hiç aklıma gelmemişti. Bunun ilk kitabım olduğunu hayal etmek istememe rağmen, otuzaltı yaşında gerekli otobiyografik roman çağını aşmış görünüyordum. Mantıklı dostlar araştırma konuları önerdiler: çevre kirliliği, kültür gibi. İtiraflar insanın olgunlaştığı ileri yaşı beklemeliydi. Ama olgun ileri bir yaşa erişemeyebileceğim belliydi, benliğimi kurtarmak için harekete geçmezsem hiç erişmeyeceğimden de emindim.

Utangaçlar düzenbaz olur: hepsi birbirinden daha sahte birçok hayal kurdum. Birinci hayal: sadece bir yayıncı gibi davranıp bir önsöze imza attıktan sonra geri kalanını başkasının yazdığını ileri sürecektim. İkinci hayal daha da güzel: önsöze başka birinin imzasını kitaba ise kendiminkini koyup arkasından yazarın öldüğünü ilan edecektim. Yayım tarihinde bir basın toplantısı vaadetme şakasından vazgeçip orada bırakmak - o öldü. Sonra da bahçıvanlık yapıp ara sıra başka bir isim altında sergi açıp sessiz sakin yaşlanmak umudu. Fazla kolay. Yersiz bir gurur beni daha önce bir kitabı imzalamaya ittiyse, buna da sahip çıkmak -mazoşist dürtülere rağmen- hatalı bile olsa, bir gerçeği kabullenmek zorunluğudur.

Yazıda gerçekten kendim olmak gibi dehşetli bir gösteriye baş vurarak nasıl özel hayatımı korumaya çalıştığımı sorabilirsiniz. Doğru terimleri ve aklınızı kullanırsanız bu gerçekleşebilir: sessiz ve ısrarlı bir kişilik arayışıyla Amerikan imaj merakına baskın çıkabilirsiniz. Ve yeterince dürüst davranarak. Gerçeği söylemek tabii ki olanaksızdır. İnsan onu nasıl bilebilir ki? Sizlere çok uğraştığımı söyleyerek bu güçlüğü yadsımayacağım. Dürtülerim beni doğruyu söylemeye ittiği gibi yanılgıya veya uydurmaya da sevkedebilir.

Vita aşağı iniyor. Biraz önce önsöz ile Zell hakkındaki kısmı daktiloya çekti. Çiftlikteyiz. Ayakları gümbür gümbür merdiven-

lerden inip yemek odasına gidiyor. O benim editörüm, benimle konuşmak üzere aşağıya iniyor. Herşey planlandı. Ben korkuyla onu bekliyorum. Ne diyecek? Geçen hafta telefonda benim editörlüğümü yapmak için benden aylık istedi. Şimdi sekreterden daha üstün - o artık benim patronum. Önce yardımcım olmayı önerdi. Sesi anneminkine benziyordu. "Hayır." Cesaretimi toplamaya çalışarak reddettim. "Bunu kendim bağrımdan çıkarıp yazarken nasıl bir yardımcım olabilir ki? Yazdığım benim hayatım, Vita." Sonra bir aylık alması gerektiğini söyledi. Haklıydı. Rahatlamıştım. Bir aylığı olursa onu sömürmüş olmam. "Daha az sömürmüş olursun," diye beni düzeltti. Aylık ödeyemem, birine bakamam, birini çalıştırmak, kapitalist olmak, kadınları sömürmek istemiyorum. Geçen kıştan beri benim sekreterim olmak istiyordu. "Ama ben sekreter düşüncesini bile onaylamıyorum," diye karşı çıktım. Şimdi o kadar geri kaldım ki bu gerekli görünüyor. Posta yığılıyor, Vita yardım etmeyi önerdi ben de kabul ettim. Fakat çok basit birşeyden o kadar çok mektup üretiyor ki. İnsanlar yazmayı sürdürüyor. Posta birikiyor. Sanki işleri karıştırmaktan hoşlanıyor. Her gün şehirlerarası telefon ediyor, bir konferans için ne giymem gerektiği konusunda on telefon görüşmesi. Şimdi de aylık istiyor. Fazla ödeyemeyeceğimi söylüyorum, aylık rezil birşey olur. Bütün paramı film çekimleri için ahırı stüdyo haline getirmek için harcadım. "Önemli olan işin prensibi," derken sesi suçlayıcı. Dostlar arasına paranın girmesinden hoşlanmadığımı söylüyorum. Belki de bu sadece kendini beğenmişlik. Öyle olduğunu söylüyor. Sonra artık sevgili olduğumuza göre bunun doğru olup olmadığını bilmediğimi, paranın bu durumda zehir gibi olabileceğini söylüyorum. Bunun geleneksel düşünce şekli olduğunu söylüyor. Biz bunların üstündeyiz. Ve ben ona para ödemeliyim, çalıştığını üstelik yoksul olduğunu söylüyor.

Vita bazen bir çatı dairesi ve kocası olan bir kadın. Fred bütün gün bir müzede çalışıyor. Onun aylığının yarısını bana üçte ikisi kadar çalışma süresi için teklif etmişlerdi. Vita bunun fazla olduğunu söyledi. "O müze için yıllardır çalıştı," dedi. "Ben her yerde yıllardır çalıştım ve üç veya dört bin dolardan fazla asla kazanmadım." diye karşı çıktım. Yoksa hayatımı kazanabildiğim için bana sinirleniyor mu? Bir keresinde filmime yatırım yapmayı önermiş, özel kaynakları olduğunu söylemişti. Bazen de kendine ait parası

olmayan bir dilenci. "Hepsi çocukların giysilerine gidiyor." Belki bunların hepsi doğru ama yine de gizemli görünüyor. Bir yerde hisse senetleri mi var? Şimdi de bağımsız olabilmesi için harçlığa ihtiyacı var. O baskı altında bir kadın: ben suça batıyorum. Aylık vicdanımı rahatlatacak. Kendimden nefret ediyorum. Vita şimdi benim günahım. On gün süreyle hiçbir şey yapmadığı zaman bile ben kabahatliyim: Ben bir köle sahibiyim, parasının karşılığını isteyen berbat bir piç. Bir gece onun odasında bunu konuştuk. Ödeyemeyeceğim bir aylık isteyecek korkusuyla orada oturdum. Yaptığı iş için ona para ödemek istiyorum, her zaman ödediğim gibi sayfa başına bir ücret. Ama o sürekli bir gelir istiyor. O zaman gerçek bir işi olacak. Kimsenin daktilosu olmadığını söylüyor. O benim editörüm olacak ve daktilo işini bir başka kıza havale edecek. Kendi yapması için yalvarıyorum. Noktalamadan ötürü. "Sen bir yazarsın, nasıl yapılacağını bilirsin. Ben noktalama bilmem: Bazı yazarlar koreografiye benzediğini iddia ederler."

Şimdi odaya giriyor. Ben köşeye kıstırıldım. Masaya oturuyor. Kaderimi bekliyorum. İyi olduğunu söylüyor. "Okuduğum kadarı..." Şimdi nefes alabilirim. Kalkıp güvenle odada dolaşıyorum. "Ama önsöz," diyor. Hemen onu tekrar yazacağımı söylüyorum, o sadece bir müsveddeydi. "Yakaran bir tarzı var," diyor. Ben şimdi Celia'nın başından attığı ezilip büzülen Katey'siyim. Nasıl olsa sonunda yenileceğimi bile bile Marcus'la yaptığım gibi ısrar edip tartışacağım. "Nasıl yakaran bir tarz?" "Sözcük seçimine bir bak, ilk paragrafı gözden geçirirken: özür, haklı çıkarmak, ödlek, kıvranmak, yakalamak, hafifletici neden, yıldırılmış, haddini bilmek." Sözcüklerimi okuyor. Onlar beni suçluyor, umutsuz bir köleyim. Cesur bir eşcinsel olmalıyım, bir militan. Kendimle dopdolu, parlak bir yazar olmalıyım. Hepsi çöp. Sonra Zell daha doğrusu Celia konusundaki kısma dönüyor çünkü Celia'dan hoşlanmıyor. Ona başkaları hakkındaki kısımların -Celia, Claire- onun rahatsız edip etmeyeceğini sordum. "Tabii ki etmez, ben bir editörüm, bu işi daha önce de yaptım." diyor. Nesnelliği bana bir mucize gibi görünüyor. Özgürlük konusundaki konuşmalarımın 'sadece hava cıva' olduğunu nasıl söyleyebilirim diye soruyor. İnsanlar yanlış anlayacak, beni iki yüzlünün biri sanacak. "Hayır sadece başkalarına

önerdiğim şekilde yaşamadığımı ifade ediyor. Benim de özgür olmadığımı. Hepimiz bunu anlıyoruz. Arkadaşlarımın pek çoğu aynı şeyi söylüyor, sözlerimizle yaşadıklarımızın arasında bir fark olduğunu görüyoruz. Bu bizi üzüyor... Çok anlamlı konuşmayı öğrendik," güleceğini umarak dramatik bir sesle bitiriyorum. Hiç de gülmüyor - o masadan bana emirler yağdıran güldürü anlayışı olmayan bir despot. "Her neyse bütün bunlar öznel şeyler, okur bunu anlamak zorunda. Bu kişisel bir kitap, yalnızca kendi düşüncelerim, benim Kadın Özgürlük Hareketi olmadığım gerçeğini biliyorsun? Etli canlı? Kişileşmiş?" Yalvarıyorum. "Senin editörün olacaksam beni dinleyeceksin!" Şimdi masayı yumruklayıp bana bağırıyor, bir editöre karşı çıkılmaz. Benim yayıncımda bir editörüm zaten var. Ama ben onlar görmeden bütün kitabı bitirmek istedim. Benim kendi kitabım olması için. Şimdi de Vita bana bağırıyor. Kendi kendime bu çok saçma diyorum. Ama onun yardımına ihtiyacım var. O kadar güvensizim ki. Ne yaptığımı anladığını devam edebilmem için bana yardım edeceğini söylüyor. Yatışıyoruz, ben başka bir köşeye gidiyorum.

Arkam dönükken, "Akademik yazın öldü." dediğini duyuyorum. İşte *Cinsel Politika* havada vurulup düştü, dörtyüz sayfalık çöp. Ona katılıyorum. Herşeye katılıyorum. Vita onu okumadı bile. İkinci Bölümde takılıp kaldı. Sıkıcı buluyorsan orayı atla diyorum, son dört bölümü oku, onlar daha eğlendirici. Beğenecek birşey bulur ve söyler umuduyla Zell hakkındaki bölümün sonunun hoşuma gittiğini söyleyecek oluyorum. Vita farketmemiş. Önsözün son cümlesinin son cümleye benzemediğini söylüyor. Hemen düzeltmeye davranıyorum. Gürültülü adımları üst kata çıkıyor.

III

Verde'nin Bahçesi. Ben buradayım. Celia yok. Burada buluşacaktık. Aylarca görüşmedikten sonra. Ama tabii yine bir terslik oldu ve galiba hiç gelmeyecek. Bu oyunları kendi kendime oynadığımdan, içine düşmek için özellikle tuzaklar kurduğumdan doğrusu kuşkulanıyorum. Geçen hafta, "6. Cadde'de, Waverly Tiyatrosu yakınındaki bahçesi olan o İtalyan lokantasında" dört buçukta bu-

luşmak üzere sözleştik. Cuma sabahı kente inmeden önce tekrar arama konusunda konuşmuştuk. İptal etmek mi yoksa doğrulamak için miydi? Şimdi hatırlayamıyorum. Çiftlikten erken ayrıldım ve sabahtan beri de telefonla erişilemeyecek durumdayım. Ama bütün gün her an onu arayıp randevumuzu anımsatabilirdim. Son bir kibir gösterisi - ilk plana uyarak belki de onu deniyorum. Ama tabii ortada kalan ben oluyorum.

Verde ilginç bir bar, arkadaki bahçesi ise bir mücevher. Burada ağaçların altında o kadar güzel akşamüstleri yaşadım ki, büyük bardaklardaki sarı beyaz bira, Fransız ekmeği ile tereyağının sımsıcak görünüşü. Burada yeniden buluşmak hoş olacaktı. Ve şimdi olmayacak. Telefona gidip geliyorum, tek başına bir kadın, bar kelebeklerinin soran bakışları, göze batıyorum, hatta atlatılmış gibi görünüyorum. Garson benim için endişeli. Altıncı Caddedeki diğer yerlere bir bakmalı, bitişikteki yerin de bahçesi var. Celia yok. Verde'ye döndüğümde bahçemin bir sarhoşla hanım arkadaşı, kendi yerel barlarından uzağa düşmüş tipler, tarafından rezil edildiğini görüyorum.

"Bütün gün ne yidin Louie?"

"Bu ekmek diyil, ne bu yaa? Karideslerin üstündeki bu domates bokunu al. Bunun için para ödedim ben."

"Haklı. Pislik o. Bu ülkede pislik yiyoruz."

"Bu doksan sent mi? Bu çöp be."

"Haklısın, Louie. Marulu ye."

"Ben tavşan değilim."

"Başka ne yemek istiyon?"

"Seni."

"Sulanma yoksa ekmeği kafana indiririm. Bu akşam beni sinemaya götür, geç vakit iki Drakula filmi var. El ele tutuşup, öpüşürüz."

"Yoo, sarmısak kokuyorsun."

"Sabah onbirden beri viski içiyon."

"Çok şişmansın."

"Beni sen mi şişmanlatıyorsun? Beni sen mi besliyorsun? Ben senin metresin değilim. Benimle böyle konuşamazsın."

"Çeneni kapa."

Çenelerinin hareketiyle, kadının dişleri arasındaki ıspanağın görüntüsüyle, adamın gürültülü sesiyle, önemsizliğini göstermek için ekmeği parçalayan eliyle, bir sepet dolusu ekmek tek bir yumrukla paramparça, akşamüstü yitiyor.

Celia'ya tekrar telefon ediyorum. Buraya gelip gitmiş. Dönmek istemiyor. "Düş kırıklığına uğrayacağını biliyorum," üstünlük taslaması sesini bir ipek astar gibi sarmalıyor. Bir piknik için yiyecek hazırlıyor ve rahatsız edilmek istemiyor. Rica ediyorum. Dönmeyi lütfen kabul ediyor. Gerçekleşecek. Onu göreceğim, garsonun beni rahatlatma çabalarına ve bardaki adamların bakışlarına terkedilmedim.

Otur ve sesindeki derin isteksizliği düşün. "Unut gitsin," demeliydin. Kendine hakim olmalıydın. Şimdi onun iyi kalpliliğinin esirisin. Üniversitedeki o kızı anımsa, Katie adlı sevgilisi İrlanda'lı kızı. Ve Celia'nın hor görmesi: "Köle gibiydi." Geçen yaz keskin dilinden kurtulmak için bir yabani tavşan gibi koştun, elbiseler aldın göz boyamak için durmadan konuştun. Ama yalnızca yoruldun. Ve bağımlılığının batağında her santime karşılık o bir blok uzaklaştı.

Komşularımın patırtısından kurtulmak için masamı değiştiriyorum. Tabii yanlış masayı, çok büyük olanı seçiyorum. Lokanta doluyor yakında buna ihtiyaçları olacak. Ortada, gözler önünde ve zevksiz. Doğru masa orada köşedeki. Yeniden masa değiştirerek dikkat çekmeyi göze alamıyorum. Yeni gelenlerin ayak sesleri çakılda duyuluyor. Zaman duruyor ve garsonun telaşından etkilenmiyor. Ve o hala gelmedi. Hava serinledi, akşamüstü bitti.

Duvarın kenarındaki masada iki genç adam, üç saattir başbaşa iki sevgili; bugün iyi vakit geçirdiler. Göz koyduğum masaya şimdi bir çift oturuyor, yanındakine de başka bir çift. O da doldu; burada ortada konuşmamızı herkesin dinleyebileceği masaya zincirlenip kaldım böylece konuşmamayı da garantilemiş oldum. Şimdi aklıma gelince nasıl selamlaşacağımızı dert ediyorum. Onu kucaklamaya cesaret edebilecek miyim? Beklediğim kendinden emin dostça kucaklama olmayacak. Artık olamaz. Telefonda sesi bana iyilik yapmak için zorla buralara kadar sürüklenen, bıkkın bir koca gibi çıkıyordu.

Sonra geliyor. Başımı kaldırınca hızla bana doğru geldiğini gö-

rüyorum. Yaramaz oğlan çocuğu gülüşüyle, omzunda kalçasına çarpan kumaş çantasıyla. Telaşlı kucaklamasının karmaşasında kalkmaya çabalıyorum. Her zaman önceden hesaplanmayanı yapan Celia, umudun onu iki saattir yerleştirdiği masanın öbür tarafına karşıma değil bankta yanıma oturuyor. Tuhaf görünüyor muyuz? İnsanlar gözlerini bize dikecek mi?

Yüzüne dalınca hepsini unutup kahverengi noktalı gözlerinin delici açık yeşilini anımsıyorum. Hayran bırakmak ya da itici olmak için de insafsız. Hep gözlerine bayılırdım. Ve gülüşüne. Unuttuğum bana geri geliyor, gülüşünün kenarında o küçük çizgiler, bir çocuğunki kadar yumuşak yanakları. Daha büyük görünüyor: neredeyse bir yıl oldu.

Herşeyin sürekli komik olduğu zamana göre belki biraz daha az gülüyoruz. Konuşurken aradan geçen zamanın bizim için bir paralel çizdiği gibi garip bir düşünce aklıma geliyor, yaptığım şeylerden nasıl nefret etmeye başladığımı itiraf ediyorum.

"Edeceğini biliyordum."

"Bir tekrardı, Celia. Aynı yerde patinaj yapmak, yeni birşey yapmamak. Korktum." Bunu söylerken gözlerinden kaçınıyorum. "Musique Ancienne nasıl?"

Eli masayı süpürüyor: "Turnedeyken, işin kolayını öğreniyorsun. Prova yapmıyorsun çünkü vakit olmuyor. Grubun içinde seyahat ederken kendini yitiriyorsun. Bu kış çok sıkıntılıydı."

Onun sesiyle söylenen sözcük, kulağa tuhaf, güçlü geliyor. "Yaz çok kısa sürecek gibi. Gelecek kış herşeyin yeni baştan başlamasından korkuyorum." Benim dehşetimi seslendiriyor.

"Havaya bağımlı yaşayamayız," diye karşı çıkıyorum. Ama sesimde inancın izi bile yok.

"Geçen akşam birileri için çaldık. Hepsi çok içmişti ve müzikten değil trafikten söz etmek istiyorlardı. Yönetim kurulu başkanı bana çekimizi uzatırken, yaşlı, güzel bir kadın eğilip onun kucağına kustu. Yanında oturan ve bir öyküyü bitirmekte olan şişman adam, duraklamadı susmadı, sadece daha yüksek sesle devam etti."

Ülkede seyahatle geçirdiğim ayları anlatmaya çalışıyorum, biraz delice, yeni şeyler görmek. İnsanlar yalıtıldıklarının farkında bile olmadan rahatlıkla işlerini sürdürüyor. Tuzağa düşmüşler. "Ür-

kütücü olan beklentilerinin benimkiyle aynı olmasıydı, sadece bilinçsizdi. Hepsinde gıpta ettiğim şey bunu keşfetmedikleri için rahatsız olmamış görünmeleriydi. Gördüklerim beni delirtiyordu."

"Geçen yaz sen biraz deliydin." Onu böyle ifade ediyor.

"O zamandan beri deliyim." Belki de delilikle savaşıp gerçekten kazandığıma inandığımı söylerken gözleri beni izliyor.

"İyi iş yapmışsın," diyor. Benimle alay mı ediyor?

Bir bira daha söylüyoruz. Daha sonra, aç olduğuna karar verince benim söylediğim bifteği yiyoruz, bifteği onun için kesip uzatıyorum. "Birçok şeyde yanlış yaptık. Bozduk." Başını sallıyor. Sonunda bunu söyleyip kabul etmek ne büyük rahatlık. O kadar özel olacakken bozduk

Geldiğine memnun olduğunu, tekrar buluşmak ve çiftliği görmek istediğini birkaç kere söylüyor. Duvar kağıdı yapıştırmasını biliyor bize öğretebilir. Güldürü yeteneğinin tüm ayrıntılarıyla bunu anlatıyor, cazibesi yeni gibi güzel. Öldürülemeyen belirli bir umut yeniden motorlarını çalıştırıyor. Ama acele yok. Onu gördüğüm için Celia yeniden canlanıyor. Hayalin hidrolik gücü azalıyor, sonra yeniden yükseliyor, ya geri dönerse? Hayır, aptal, ötesini düşün.

Kendine hakim olmamın belirtilerini sergiliyorum: zamanı anımsayıp, hesabı istiyorum, eşyamı toplayıp çıkmaya hazır ayağa kalkıyorum. Tuvaletten döndüğü zaman telefon kulübesinde bir adres arıyorum. Yanıma gelip, rehbere bakıyor.

"Nasıl yazılıyor?"

"Yalnızca bir toplantı, Celia."

"Numaranı tekrar alayım, kağıdı Ann yanlışlıkla çöpe attı."

Dışarıda sokakta dostça fakat mesafeliyiz, her ikimiz de diğerine aramasını söylüyor. Birden Altıncı Caddenin ortasında birbirimize sarılıyoruz. Yalnızca dostça bir veda mı, elim bluzunun altından tenini hissediyor. Yoksa bir kucaklaşma mı, ağzım boynunun yumuşaklığını öpüyor. Yoksa kaldırımın tam ortasını seçerek başkalarının düşüncesine harikulade değer vermeyişinin bir başka gösterisi mi? Sonra itibardan düşen bütün güzel şeyler, bir noktada toplanıp birleşerek hızla geri geliyor ve yaz akşamında kaldırımda orada bir an dönerek havada kalıyor. Kentin caddeleri yanımızda, sıralanıp, zamana uzanıyor, bir eksen çevresinde dönüyor.

Ayrılınca onun da dönüp bakmadığından eminim. Bleecker Caddesinde yürürken başımın çevresindeki serin havayı hissedip bir park aletinin tepesini elimle kutsuyorum.

Sidney gelmemden memnun olacaklarını söyledi. "Toplantı Fosta'nın evinde ama sekizden önce başlamıyor. Erken gel bir içki içeriz; görüşmeyeli uzun zaman oldu."

BY nasıl tanımlanır, bilinç yükseltme, kadın hareketinin gizli ayini, Protestanlık kokan bu terimin kendi bile sapkın bir Katoliğe ve sanat züppesine oldukça utanç verici geliyor. Ayaklandırdığı duyguları açıklayabilirim: korku ve sevinç. Daha çok korku, başka kadınlar tarafından yargılanma korkusu. Gerçekte arkama bir tekme vurmalılar, beni lider seçen garipler topluluğu: bunda benim katılım payım ne kadar? Böyle bir isyana karşı belki de beni koruyan tek şey böyle insanı saran bir sorumluluğa karşı duyduğum kişisel dehşet, onun içimdeki sanatçıyı öldürebileceğini bilmem. Hareketin bu bölümünden, onun demokratik organlarından yalıtıldım uzun süre uzak kaldım. Ve şimdi de yalnızlıktan gittiğimi biliyorum. Dün sanatçı dostlarıma döndüm, bugün de harekete dönüyorum. Bana ne diyecekler?

Yukarı çıkmadan önce Sidney ile bir kilisenin önünde park ettiğimiz otomobilde oturmuş garip yaşamlarımızı konuşuyoruz. Sidney'in örnek tek eşliliği, eşcinsel tipi, şimdi tehlikede. Barbara'yı başkasıyla paylaşıyor. Claire.

"Bütün bunlar o kadar acı verdi ki," Sidney sözcükleri ağır ağır acıyla içinden söküyor. "İnsanlara sahip olunmaz, onun için sorun bu değil. Sanki odak noktası yitirildi. Artık Barbara'nın tüm dikkatini çekemiyordum. Bir kısmının başka yerde olduğunu biliyordum. İşte bu cehennemdi. Son zamanlarda politika dışında özel hayatlarımız artık yok gibi, onun için grupta herkes biliyor. Ve yardım ediyorlar; başkaları büyük teselli verebiliyor. Fumio gibi, yalnız biri için daha zor olmalı."

Bir zamanların onulmaz iyimserlik suçlamasından kurtulunca, kendimi Sidney'e aylardır olmadığım kadar yakın hissediyorum. Yaşadığımız bu yeni yaşamda izlenecek kurallar olmadığına yaşarken kendi ahlak kurallarımızı yaratmamız gerektiğine karar veriyoruz. "Ama Sidney benim hala yok olmayan, olmayacak suçlu kuş-

kuculuğum var. Onlarca yıllık toplumsal evrimde bir akşamüstü hız yaparak yeni bir var olma biçimi mi keşfetmeye çalışıyoruz? Yoksa keyif mi çatıyoruz? Pop müziğinin duygularını daha üstün bir teori mi sanıyoruz? Yatakta keyfi onaylamayan Püriten devrimcileri düşün. Veya geleneksel yargıları anımsa: annem beni zina ile suçlardı. Sayfiyede buna "serbestlik" denir.

"Ve tek ahlak kuralı başkalarını incitmemek bile olsa yine başarısızız. Başkaları inciniyor. Hangi özgürlüğümüz onların acılarını haklı kılabilir? Herşey buna bağlanıyor, ve benim hiçbir özgürlüğümün başkasının acısını haklı kılmadığını biliyorum. Eşcinsel Özgürlüğünü desteklerken normal insanların, hatta annemin bile, duyarlılıklarını zedelerken eşcinsel kişilerin çok daha büyük acılar içinde olduğu özrüne sahiptim. Ama kendim eşcinsel olduğum zaman 'İstediğini yap,' diyen ama bunu asla tam olarak gönülden kabul edemeyen Fumio'ya acı vererek, herşeyi berbat etmiyor muyum."

Sidney başını sallayarak devam etmeme izin veriyor.

"Dün çiftlikte marangozların sonuna kadar açık radyo ile damı tamir ettiği yere gittim. Kutunun içinden sihirli bir hanım üstüme atladı. Poughkeepsie istasyonu toplumsal konularda kamuoyuna yer verdiği için kendini kutluyor. İşte ilk defa fikri sorulan küçük bir kişi. Tabii söyleyecek. Medyaland'da güreştiğimi hatırladığım o telefonlu talk-show sunucularınınki gibi aldatıcı bir ses tonuyla. İnsanlar o kadar baskı altında ki ne anlamlı konuşabiliyorlar ne de ne zaman susmaları gerektiğini biliyorlar. İhmal edilmiş bütün hayatları boyunca bu kendilerini dinletmek için ilk fırsatları. Ve söyleyecekleri şeyi sen duymak istemeyeceksin. Devrimciler bunların da insan olduğu gerçeğini gözardı etmemeliler. Titreyen duygu dolu sesiyle Kadın Özgürlüğü'nün kadınların değerli kadınsılığını mahvettiğini radyo dalgalarıyla ilan ediyor. O hala orada, ve şekerim, o insanların çoğunluğu."

"Ya, herhalde öyle." Sidney yerinde kımıldıyor. Şimdi ona gerçek sorunu söylemeliyim. "Çocukları taciz edip, maymunları veya CocaCola şişelerini becerip sırrını sakladığın sürece yaşayabilirsen, *Time* dergisine biseksüel olduğunu, uluslararası nüshada iki yönlü olduğunu, söyleyip bekar kalabilirsin. Bir süre bunu yaptım. Aynı

anda hem koyun hem kuzu oldum. Ama ayrıntılarda sessiz kalmamak affedilmez olabilir. Sorun şu, ben yazıyorum, hatta yazmanın da bir yararı olabileceğini umuyorum. Kaçmak hangi nihai amaca hizmet eder ki? Birçok acil amaca tabii, eğer Hareket tüm yaşam şeklimizde bir devrim değil de iş olanakları konusunda vatandaş haklarını savunuyorsa. Peki sonra aşırı köktenci ayrımcılık ağır basınca o zaman yine uymuyorum. Çünkü kurduğum her ilişkide, dostluğun çimleri arasından fışkıran ayrık otları gibi, malum normal insan politikalarının çıktığını görüyorum. Öyleyse herşeyi niye berbat etmeli? Niye vazgeçmemeli? Normal ol. Git öl."

Sidney şaşırmış, çaresiz görünüyor. Bir işaret için yalvarmalıyım:

Bu gece sana gelirken Houston Caddesinde bir Volkswagen otobüsü solladım, içinden bir kadın adımı sesleniyordu. Döndüm ama yüzünü tanıyamadım. "Londra'dan ne zaman döndün, Kate?" İnsanların beni tanıması benim onları tanımamam ürkütücü. Bir başka yabancının başı arka pencereden gülerek baktı: 'Kardeşlik güçlüdür, hatta öldürücü. Öldürür de - çoğunlukla kızkardeşleri.' Ti-Grace'in eski acı sloganı. Düş kırıklığının dayanışması içinde birbirimize gülümsüyoruz. 'Kendine iy bak,' diye sesleniyor. Ve köşeyi dönüp kayboluyorlar. Bir hayalet. Belki uğursuz bir işaret, ama garip bir sevinç duyuyorum: paranoya bir çözüm olmayabilir."

Sidney gülümseyip kolumu sıkıyor. "Seni çok uzun zamandır bekliyorduk: seni özledik." Rahatlıyorum. Sonra salona girince yeniden korkuyorum. Diğerleri küçük cümlelerle beni yerden yere vurup, kuralı acımasızca anımsatıp, uymamı isteyecekler mi? Bu bir eşcinsel grup: onlara bakarken yetersiz güvenimi ve bir ömür boyu ağız kokum olan eşcinselliğin onları kaba ve garip yapmasından korkmamı lanetliyorum. Bizleri başkalarının çirkinleştirdiğini bildiğim halde bu beni hiç rahatlatmadı. Kısık gözlerle yadsımalarını kendi gözlerime mal ettim, ergenlikten beri aynalardan korktum. Buradakiler benzerlerim, odaya yerleştirilmiş aynalar gibi. Görünüşleri hoşuma gidiyor, karşılamaları duygulandırıyor. Bu bir tuzak değil. Paranoya midemden sesleniyor: acele etme hele bekle.

Grubun amacı konusunda olağan can sıkıcılık, gençlerin ruh araştırma, üniversitelilerin bizi doğru yolda tutma çabaları. Viki O'Flyn sorunu özetliyor: Grup terapisinin bataklığında boğulmadan, bu grup, yaşamlarımızda bize nasıl yardımcı olabilir ve çoğumuz eylemci olduğuna göre hareketteki çalışmalarımıza nasıl enerji sağlayabilir? Ruth, her fraksiyon tarafından cezalandırılan DOB'yi bir arada tutmanın güçlüğünü anlatmakla başlıyor, fazla çalışmadan, saldırılardan yılgın, yorgun ve düş kırıklığı içerisinde kitabı elinden düşüyor. İçimdeki avlanan hayvan rahatlıyor. Tabii ki anlıyorlar. Onlara daha önce başvurmamak ne kadar aptalca.

Kışımı onlara anlatıyorum: Kate Kardeşin yıldızlığa adaylığı, tüm numarası. "Kış boyu Gandhi'yi okuyup bir Bn. İsa saçmalığının hayalini kurdum, o an dayanmayı düşündüm. Tırnakların derimi yırttığını hissedene kadar uyanmadım. Ondan sonra da ya kaç ya da delir. Ve sorumluluğun canı cehenneme. Ama bir manastırda yaşama başladınızsa bu tavrı sürdüremezsiniz. Bu yüzden bir ikilemdi: kalamam da gidemem de. Tüm bu süreçte hareket çifte işaretler veriyordu: bu panelimizde kesinlikle vaaz vermelisin, konferansta yıldız konuşmacı olmalısın -reddedersem muhbir sayılacağımı ima ederek... aynı zamanda da seçkinciliğe karşı son derece kararlı bir tavır da koyarak. Başından beri doğru bildiğimizden niye şaştık ki- lider olmamalı?" Tabii tüm dünya bunun pratik olmadığından emin. Haklı da olabilirler. Ama ben seçkinciliğe karşıyım. Sayısız vaazlara rağmen seçkinciliğin, kendi güvenli gruplarında yalan üreten ve hırsa ayağı takılan, kendini yüksek öngörülerinin küçük su birikintisinde ünlü kılan katı inançlı gençlerden veya kıskanç kadınlardan kaynaklandığını biliyorum.

Çünkü o konferanslı günlerin karanlığını hala anımsıyorum, hava limanlarına varıp komite tarafından piyango ikramiyesi dağıtılır gibi seçilen bir grup tarafından karşılanmak. Eğer bunlar öğrenci yönetiminin kozadaki Rotaryenleriyse, o zaman bir gecede ünlü olmanın, sansasyon yaratmanın nasıl birşey olduğunu sorarak basit açık sözlülükle hakaret ediyorlar. Konferans turunu uzun zamandır mı yapıyorsunuz? İnsan bunun çevirisini duyuyor: "Burada bir hilkat garibesi olarak boy göstermeniz için para ödedik, karnavala katıldığınızdan beri ne kadar eskidiğinizi ve bir fahişe olmanın ne de-

mek olduğunu görmek ilginç olacak sanıyoruz." Kendinden emin küçük suratlarını tokatlayıp onlara korkudan kusmak üzere olduğumu söylemek isterdim. Onların akşamki eğlenceleri olma beklentisi gün boyu çılgınca içki içme ihtiyacı uyandırıyor. Fakat akşam yemeğinden önce bir bardak içki istersem alkolik olduğuma karar veriyorlar. Konuşmacılarını, özellikle de yazar olanları, sık sık barlarda yitirdikleri anlaşılıyor. Endişeli dikkatlerinden (satın alınmış mal: kaçmasına meydan verme) tuvalete gitmek üzere kaçıyorum ve pencereden özgürlüğe atlamayı bir an için hayal ediyorum.

Hava limanı karşılaması için köktenciler seçilmişse yöntem değişiyor: içlerinden alaylı kahkahalar patlatarak büyük ilgi gösteriyorlar, arkadan sinsice küçük düşürücü imalar, cezalandırıcı sınav soruları geliyor. Her iki grup da daha konuşmadan önce konuşmaya sesin kalmayana dek seni emip kurutmaya can atıyor. Sekiz saatten onaltı saate kadar uzanan sürelerde bir gösterici için düşünülen aşağılamalara maruz kalıyorsun, dersten sonra yemekten sonra dikkatle planlanan toplantılarda hep sen konuşuyor oluyorsun asla dinlemeye ve onlardan öğrenmene izin verilmiyor. Sürekli nasıl karşıladıklarını gözlemliyor, neyi ilginç, anlaşılabilir, tekrarcı bulduklarını ve yedi kez ardarda sorulan aynı soruyu cevaplamak zorunda kalınca sıkıntılarını farkediyorsun.

Sonra New York'a dönünce yokluğunda herkesin skandal dolu masallar uydurduğunu ve üç kusursuz feministin ihanetin konusunda bir ferman kaleme aldığını öğreniyorsun. New York'lular son derece meşgul olduğu için, dostlarla görüşmek için bile randevu almak gerektiği için konuşacak kimse de bulamıyorsun. Ve kendi kitapları, veya kira ödemeleri veya yarınki provaları asıl konuyken benim bir sorunum olmasını mantık dışı buluyorlar. Böyle aniden aramakla ne demek istiyorsun? Tabii telefonda birine. "Bak, yalnızım. Ve birinin bana sarılmasına aptalca ihtiyaç duyuyorum," demek olanaksız. Sonunda beş saatlik sorgu olduğunu bildiğin için söyleyemiyorsun: Nasıl dayanabiliyor? Veya suçlamalar: "Bana bir seks nesnesi gibi davranamazsın. Benim ihtiyacım olduğu zaman niye buralarda değilsin?" "Çünkü Nebraska'daydım." "Perşembeye kadar meşgulüm."

Perşembe günü Indiana'da, berbat bir toplu yemekten sonra, su-

lu bir tabak yemeği veya partide benim şerefime çağrılan Kentucky'li bir Albayı çiğ çiğ yedikten sonra aç karnına konferans veriyor olacağım. Bir dost değil de ziyaret eden tuhaf bir yaratık olduğum için yemekte kimse benimle konuşmayacak. Bu arada birbirimize bunları nasıl yaptığımıza şaşırıp çok eskiden daha geçen sömestir bir kızkardeş, bir öncü, bir örgütçü olarak ziyaret ettiğim yerleri ve bütün gece oturup kahkahalarla güldüğümüzü hatırlayacağım. İçimden plastik kaşıkların tıkırtısını aşan bir çığlık: Ben öğretmendim ve sizler öğrencilerimdiniz; harekette bir kadındım ve sizler kızkardeşlerimdiniz. Beni niçin bir hilkat garibesine, bir fotoğrafa, bir ismin harflerine dönüştürdünüz?

Wesleyan'da bir piknik masasında romla meyva suyu içerken bir hanım kendinden emin bir sesle beni bilgilendiriyor: "Tam şu ara medyanın bir günah keçisine gereksinmesi var, bu o kadar eğlenceli, hareket için o kadar yararlı ki." Güneşin ışınlarını yakalayana kadar parmağındaki pırlantayla oynuyor. "Ve bu sizsiniz," kahkahası rüzgar eşliğinde bir yumruk gibi. Öfkemin ötesinde alçak gönüllü bir duyguyla ona bir an için konuştuğu kimsenin gerçek bir insan olduğunu hayal etmesi için yalvarmak geçiyor içimden. Ama anlamsız: Onun için gerçek bile değilim.

Anımsamayı bırakıp Fosta'nın odasındaki kadınlara bakıyorum. Grup ilk toplantımda bana özel zaman ayırmaya karar vermiş. En kötüsüne geliyorum. "Hareket içinde kendini bir hain gibi hissetmek, karanlık bir anlaşmaya taraf olmak, Sistem ile hem işbirliği yapıp hem de bu düşünceye avazımız çıktığı kadar karşı çıkarken alabildiğine sömürdüğümüz bu aptal lideri yaratıyorduk. İnsan kullanılıyor ve tükeniyor. İnsanın alkışa, seyahat heyecanına, dikkati çekmeye bağımlılık kazanabileceği ve oyalanma tuzağına -en kötü uyuşturucudur- düşebileceği düşüncesi dehşet verici. Uçaklar çalışmamak için en büyük özürdür. Peki, bu çalışma değil iş. Bunu hareket için yapıyorsun, yanlış olduğunu bilerek, artık büyüklerin ondan yana veya ona karşı olarak kutuplaştığı, medyanın değişim için umudun büyük bir kısmını anlaşılmaz hale getirip yeni moda reklamlara ve televizyon esprilerine dönüştürdüğü bu şeyin kampüslerde gelişeceğini umuyorsun.

"Aylar takvimde karalanıyor, geleceğin kendisi duvarın arkasın-

da kalıyor. Ve zamanın tamamen yitirildiği ve sağcıların genç yüzlerdeki cansızlıkla hız kazandığı düşüncesinin insana verdiği korku. Kendi gözümde giderek değer yitiriyorum, seyahat aralarında volta atarken, tembellikten konuşmalarımı yazmadığım için hem kendime kızıyor hem de bunun anlamsızlığını biliyorum: Benim için eskimiş, can sıkıcı ve renksiz olan onlar için yeni. Sürdürürken, konuşma dilinin yüksekten atan tavrı, soğuk soyutlamaları ve onu yaşıyor olmanın yarattığı can alıcı acı."

Bunu gruba anlatırken ithamların havada uçmasını ve kıyamet kopmasını bekliyorum. Onun yerine bana anlaşılmanın sevincini veriyorlar, bir kadının tüm delice duyarlılıklarının başkaları tarafından paylaşıldığı, kişisel dertlerinin toplumsal dokunun bir kısmı olarak açıklandığı ilk toplantıların o harikulade mutluluğu. Benim otuz konuşmama karşın Ruth doksan altı konuşma yapmak zorunda kalmış. Çoğumuz uzun süredir hareketle çalışıyoruz. Çoğunluğu sosyal yardım alan yazar, mimar, öğrenci ve sanatçı olan fena halde seçkin bir grubuz.

Şarapla iyice özgürleştik ve şimdi de azıcık sarhoşuz. Diğerleri bildirilerini bitirdikleri zaman ayakta birbirimize sarılıp, kucaklaşıp, elele oturarak başka çeşit bir rahatlık oluşturmuş oluyoruz, sonra dans edip, odadan odaya seslenip bağırıyor, saçma sapan şarkılar söylüyoruz, toplantı başka bir iletişim şekline dönüşüyor.

Hepimiz fazla keyiflenip işin kolayına mı kaçıyoruz? Bana duydukları minnet eşcinselliğe destek vermekle hareketc zarar vermediğime beni ikna ediyor. "Herkes şoku gayet güzel kaldırdı. Liderlik saçması hepimizin canını sıkıyor. Rahatla Kate, bu iş bitti. Aramıza hoşgeldin."

Claire burada. Girerken onu öptüm, şehrin Doğu Yakasının viranelcri arasından inerken gecenin üzerimize kapandığı o an yakınlığımızın uzun bir bakışın vaadiyle sona erdiği Albany'den otomobille dönüşümüzden sonra onu ilk defa şimdi görüyorum. O burada ve ben onu arzuladığımı farkediyorum. Bu da pek politik değil. Eros devrimde nasıl dosyalanır?

Claire bana bakıp parıldıyor, büyülü, canlı. Ama sarışınlardan hoşlanmak köktenci değil. Arzumda bir gölge mi var? Beni çeken gençliği ve güzelliği mi? Fosta'nın şişman orta yaşlı hali böyle bir

etki yaratmıyor, beni çekici bulmasına karşılık veremediğim için sıkılıyorum. Vermeli miyim? Fosta Albany'de söylediklerim için bana teşekkür ediyor, bana dayanan kalın omuzları sıcaklığın ta kendisi. Tuhaf törensel fahişelik hayalim yeniden canlanıyor: Davranışının saflığını kanıtlamak için ayırımsız herkesle genç, yaşlı, çirkin, çok güzel olanla sevişmek. Seçim sırası görünüşe, görsel yargıya dayanıyor, markette sergilenen etler gibi. Tamamen yanlış. Fakat arzuyu nasıl açıklarsın? Estetiğe sığınıp sanat hakkında anlaşılmaz laflar etmek de bir çözüm değil. Buraya gelip kurban edilen kahramanı oynamakla en güzel kız ile çoğunluğun onayını mı kazandım? Konuşurken Claire'in koltuğun arkasında duran kolunun bana cesaret verdiğini hissettim, akşamın en güzel olayı.

Daha sonra, "Teorilerimiz uygulamada işe yaramıyorsa kendimizle nasıl yaşayacağız?" diye sorduğum zaman da, "bir egoist gibi" diyerek güzel politik bir gözlem yaparak güçlüklerimizin üzerine bir uçak gibi dönerek inmenin gurur sorunu olduğunu belirtti. Herkes güldü. "Başkaları için başarısız olmak kabul edilebilir ama bizler mükemmel olmalıyız." O'Flynn gülümsedi, ciddi ve akademik. "Çünkü biz çok özeliz." Çok doğru. Tabii ki bu gurur sorunu. Ama kuralların izin verdiği sayıda tökezlersem yargılandığım zaman kaç puan alacağım? Hala yaşamın hakça olmasını çocukça istiyorum.

Claire bana bir içki ısmarlamayı öneriyor.

Londra'dan döndüğüm zaman postaya bakarken Albany'de her nasılsa yitirdiğim bir çift çorabımın onda olduğunu ve buz dolabında da bira bulunduğunu herhangi biri için uğrarsam memnun olacağını belirten kısa bir notunu buldum. Ama yanıtlamadım, ancak bu akşamüstü telefon ettim ve cevap veren olmadı. Hemen arkasından da başkalarının yatağından uzak durma niyetimi anımsayıp pişmanlık duydum. İhtiyacımı Vita'yla her giderdiğimde utanç duyuyor. ona sonuçta kendi suçluluğumdan başka birşey vermiyordum. Ama bu akşamki, hoş görülü ve yanılabilir, ve eşcinsel de, dostların sıcak onayından sonra niçin yaşama geri dönmeyeyim, o tünekten aşağı inip, severek kabul edeceğimi niye itiraf etmeyeyim?

Sokakta ikimiz de çekingenleşiyoruz. Utangaç, beceriksiz görünüyor. Beceriksizliği çok hoş. Nedense bu hali doğru ve dürüst.

"Nereye gideceğiz?" Yolun aşağısında bir restoran bar tabelası görüp işaret ediyorum. "Orada bir yer var." Gülümsüyor. "Orası Cehennem." Oranın Paolo'nun Yeri olduğunu ancak yaklaşınca farkediyorum. Her seferinde yerini unutmam, ve ararken bunalım labirentlerinde saatlerce dolaşmam ne garip.

Utanç yeri. Oraya anımsamak için gidiliyor. Yeni yaşam unutmana izin verdiyse. Tüm donmuş tabloyu, her kişinin on yıl önceki duruşlarıyla, korku içinde hatırladığım gibi, gözümde canlanması için yalnızca bir saniye yeterli. Yanımda biriyle kapıya dayanırken iyi göründüğümü sanıyor, barın önündeki kalabalığı aşarken kendimi güvenli hissediyorum. Hala beni ölçen bakışlardan rahatsızım yıllar öncesi gittiğim ve çaresizlikle elli sentlik biraya talim ettiğim barlardaki yalnızlıktan birkaç santimden fazla uzak sayılmam.

Tüm son romantikler bir odaya doluşmuş. Ve ne kadar kötü görünüyoruz. Tüm güzelliği böyle bir yerin var olmaması gerektiği gerçeğinden kaynaklanıyor. Yasaklananın sunduğu her heyecan. Ve ben hepsini severim. Bu utanç bizim, bizim eksikliğimiz ve kalbimizin kenar mahallesi. Eşcinsel politikasının buluşmak için yeni yerler bulmaya öncelik tanıması, bizleri bu yaldızlı kötülük çiçeğinden kurtarması ne kadar mantıklı. Ama içimde birşeyler yıllarca aradığım şeyi asla terketmek istemiyor. Keşfettiğim bu yalnızlığı: karşılık olarak elde edeceğim tek şeyi.

Eşcinsellik kendi biseksüelliğiyle tanışan normal dünya tarafından keşfedilmiştir. Fakat bunu zor bulunca ve itiraf etmemeyi yeğleyince, açıkça hoşgörüyle karşılandığı zaman sadece varlığı bile bir öğüt oluşturan ıslah edilemeyenler için bir parya devleti, bir cüzzam kolonisi yarattı. Fahişelerin kadınları namuslu kıldığı gibi biz eşcinseller de herkesi normal kılıyoruz. Bu etiketi o kadar uzun süre taşıdım ki onu kucaklamak bir zafer, kabul edilmiş bir yaşam şekli. Çocuklar ve yeni katılanlar için hasta bir alt kültüre duyulan bu nostalji sadece anlamsız. Ama bazen geçmişi bilmemelerine unutulmaması gerekeni unutmalarına öfkeleniyorum. Buradaki birkaç genç öz nefretten yoksun uyumsuz birilerini andırıyorlar; yine güzel, yine kadın. Ama biz de öyleyiz. İşte benim ihanetim burada: ben böyle görünmeyi asla istemedim. Bir zamanlar farkedilmemek bilgisizliğimi veya bilinç altındaki suçluluğumu giderme çabasıy-

dı. Normal dünyada sekiz yıldan, bazı giysiler, bir tutam öz saygıdan sonra, bir "düşkünün" nasıl görünmesi gerektiği konusunda çarpık bir inancı gerçekleştirmek için kendimi biçimsizleştirirsem kahrolayım.

Onlardanım ama değilim, böyle yerleri hem seviyorum hem nefret ediyorum. Kötü viski, polisvari tavırlar, yönetilmek - tuvalete gitmek için çocuklar gibi sıraya sokuluyoruz. Karşı çık ve fedailer seni anında sokağa atsınlar; arkalarında da Mafia. Karşılığında tüm kentte saygı değer yerlerde sıradan insanların yaptığı gibi oturup içki içebilir, biraz koklaşıp hatta birlikte dans edebilirsin. Kamuya açık bir yerde birlikte olmak ve topluma, gizli de olsa bir çeşit topluma ait olduğunu sanmak. Artık dünyadaki tek hilkat garibesi olmadığını bilmenin rahatlığı.

Buraya en son Naomi ile gelmiştim. Kasım'da *Time*'ın beni "açıkladığı" günden önce. Şimdiden son bir maceraya benziyordu. Dansederken uyarıldık ve nerdeyse dışarı atılıyorduk. Hırs içinde çıkmamızı önerdim, içki ücretini ödememek bir zevkti. Herşey o kadar komikti ki, dostlara anlatılacak iyi bir öykü. Taa o zaman, hesaplaşmadan önce.

Claire de burada en güzel şeyin patlamış mısır olduğuna inanıyor. Ismarlıyoruz ve bu yeri anladığımız ve bizi uyardığı için ve aşık olduğumuz için kendimize özgü bir heyecanla yiyoruz. Onu öğreniyorum. Her yeni bilgi parçası değerli, bana onu tanıtıyor. Özenle. Zihninin alışkanlıklarını toparlıyorum: astronomiye olan tutkusu, göndermelerini şakayla örtme yöntemi, dünya gezegeninde iyi bir gelecekten söz etmesi veya Andromeda konusundaki aşırı merakı için özür dilemesi.

"Çok tatmin edici bir işim var, tüm yaptığım çocuklarla oynamak. Bir okul öncesi programı. Akşamüstlerini okumaya ayırabiliyorum. Şanslı günlerimde kitabımın üstünde çalışıyorum. Ama bu hızla çalışırsam onbeş yıl sürecek. Tümü bitince ona *İnsan Ruhu* yazan C. Bookbinder adını vereceğim." Kendi saçmalığına kahkahayla gülüyor. "Hayır, daha iyisi ona *İnsan Ruhu*, yazan: Bir Genç Kadın, demeliyim."

Çocuklara ve diğer yaratıklara duyduğu sevgide, yunusların beyinleri olduğu konusundaki ısrarında güzel ve erişilmez birşey var

"Onları Birleşmiş Milletlere almalıyız." Kendini incelikle güldürü olarak gizleyecek kadar güçlü bir idealizm. Güzel olduğu kadar da iyi olmasına şaşarak onu izliyorum. En güzeli komik olması. Birer içki daha içiyoruz, burası başımızı döndürüyor. Arzumuzun güzelliği ile değişti, artık gösterişli değil. Dilini avcumun içinde duyuyorum, boynunu öpüyorum, ağzımda teni yumuşacık ve lezzetli. Bu çirkin ve kötü bar bir değişim geçiriyor, arzumuz filizlerini uzatıp çevreye yayılıyor, renkler siyah ve beyazların üzerinde patlıyor. Müzik kutusu yok olup petünya dolu fildişi bir kaseye dönüşüyor.

Tanrım, beni seçti. Her davranışa sürekli bir neden aramaktan vazgeç, yalnızca seçildiğin için sevin. Şimdi onunla birlikte gitmeyi ne çok istiyorum. Fakat Vita'ya söz verdim, geç bile kaldım. 5. Ca ddede Claire'le vedalaşıyorum. Fumio'yu düşünerek, "Şimdi eve dönmen gerek," diyor. "Hayır, söz verdiğim bir başkasını göreceğim." Otomobille ayrılırken arzum 5. Ca ddedeki şafak vaktiyken Vita'ya gitmenin aptallığına bir an takılıyorum. Ama nedense şimdi artık önemi yok. Bu akşamı kolayca bırakabilmek sonunda Vita'yla birlikte olmayı kolaylaştırıyor. Daha iyisi olamazdı.

Karanlık odaya girerken onun yataktan konuştuğunu duyuyorum: Toplantı şimdi mi bitti? Soruda bir serzeniş hayal ettiğim için cevaplamalıydım, ama kollarındayım, daha öpüşmeden hayalimde dudaklarım üstüne iniyor. Ne zamandır vermek istediğim sonunda gerçekleşiyor. Ve kabul görüyor. Kişi, kadın, ten.

Daha sonra otomobilin her zamanki radyatör sorunuyla sokağın ortasında dumana boğulduğunu hatırlıyorum. İkimiz de açlıktan ölüyoruz. Sabahın beşinde köşedeki 22 sente Tavuk satan yere gitmenin anlamı yok. Kapalıdır. Bizler gibi gece yarısı insanlarının bir hamburger büfesinde sığınak aradığı, uyuşturucu bağımlıları ve pezevenklerin cirit attığı Yedinci Caddeye çıkmak zorundayız. Solumuzda yaşları ve hızları konusunda kamış yarışında iki siyah var; arkamızda gece yarısı kovboyu gibi giyinmiş yalnız bir uyuşturucu bağımlısı çocuk. Karşımızda bana aç aç bakan tümüyle Amerika'lı bir beyaz çocuk. Tanrım, ne bir okur ne de medyadan biri! Hayır, çok daha iyisi, cinsel açlık. Çıktığımız zaman kaldırımda yanımıza yaklaşıyor, bok gibi yapışıyor: Onunla ve arkadaşıyla

birlikte evine gitmek ister miyiz? İstemeyiz. "Sadece yatacak birini arıyoruz," diyor. Sözcükler Sekizinci Cadde boyunca yankılanıyor. Dünyanın en kolay işi, hem de tümüyle olanaksız. Ve o artık buna eşlik edebilecek herhangi bir ilişki şeklini unutmuş, öncelikli istek bir bina kadar büyüyüp, insanları birbirinden tamamen ayırma işini güzelce başarıyor. Sokakta avlanan üç adam yanımızdan geçiyor. Biri Vita'yı kent yaşamının küçük bir haksızlığı gibi süzüyor. Savaş alanından çıkıp yatağa dönüyoruz.

Fakat şafakta gözleri o kadar yorgun ki yeniden umutsuzluğa kapılıyorum. Ve her zamanki gibi, hala deli olduğum ve böyle bir kitap yazmanın çılgınlık olduğu kaygısıyla uyanıyorum.

Alçalıyor. Mehtap pencerenin dışında sıcak soluyan gökyüzünde. Yatakta uzanmış onu seyrediyorum. Otomobille döndüm. Vita ile kalmadım. Bowery'nin penceresinden el sallayıp avokado yaprakları ve uçuşan beyaz perde arasında siyah başıyla bizi uğurlayan Fumio. Bunun için duyduğum şükran onun evine varır varmaz hemen dönüp eve gelmemi emretti.

Stüdyoya dönünce, yatakta yanında mavi yorganın üzerinde tanıdık koyu renk cep kitabı, garip Japon yazısı ile onu uyur buluyorum. Sevimli bir huy, okuduğu zaman hemen uyuyakalır. Bu görüntü içimde yumuşacık bir sızı yaratıyor. Bu kadar çok sevdiğim kimseye kötü mü davranıyorum? Çok kişiyi sevmekle birini incitiyor muyum? Yastığın çılgın çiçekleri arasında uyuyan başına bakmak bir azap, saçlarının müthiş siyah parıltısı kırmızı, sarı ve yeşile tezat oluşturuyor. Kulağının memesine dokunuyorum ve bacakları mutlulukla benimkilere sürtünüyor. Ama uyanmıyor.

Ben uyanıyorum. Mehtaba ve geceye uyanıyorum, ikisi de öylesine canlı ki. Claire'in sesini duymak sarı saçının kıvırcıklarını görmek. 5. Cadde'de durup ona uğramak için vakit çok geçti. Şimdi daha da geç. Yatakta yatarken sıcak sokaklarda doğuya doğru birkaç blok yürüyüp, odasına çıkan pis kokulu merdivenleri tırmanabilirim. Veya aynı kolaylıkla bir bardak içki için onunla Hilly'de buluşabilirim. Staten Adasında beni yelkenliyle gezmeye davet etti. Burada yatarken, rüzgarı, güneşin suda kırılmasını hissediyorum.

Mehtap hala orada. Pencerenin dışında tam yukarıda, tüm bir köşesini kaplayan bulutu bir pus aydınlatıyor. Zevk zihnin içinde

ve dışında oluşuyor, kentte esiyor, kesişen sokaklar boyunca koşup denize erişiyor. Uçan bir günün sonunda iniyor.

Dönüp akşamüstüne bakıyorum. Bugün Wellesley'de ışık beyaz meşeler arasından lekeler halinde düşüyordu. Çöpe atılan tören kırmızı ve beyaz Avis kamyonlarına yüklendi. Her nedense bu görüntü, Columbia'daki altı yıl, Earl Binasının kubbesi panik içinde büromun penceresini dolduracak kadar genişleyene dek tedirginlikle beklenen okulun son günündeki o akşam vaktine sığdırılabilir. Öğrencilerin bir daha asla ilgilenmeyecekleri çoğaltılmış şiir kopyalarıyla tıka basa dolu dosya dolabının yanında yitmiş duruyorum. Aşağıda çimende seslerini gıptayla duyuyorum. Şimdi kubbenin ötesindeki gri ışıkta yaz boşluk korkusuyla uzanıyor: çocuklar olmayan bir zaman. Utanç verici öğretmen sevgim her yıl beslendiği gençlik tarafından, akışlarında belirli bir noktada, her sömestir biraz daha yaşlanarak terkediliyor. Burada Wellesley'de Columbia özlemi beni şaşırtıyor, kolejin girişi aniden diğer manzaranın üzerine düşüyor. Şimdi bana kapalı olan kapılarını haftalar önce bir otobüs penceresinden bir an görmüştüm. Columbia'yı kaybedip neyi kazandım? Barnard'dan iki kez kovuldum, maymun istahlılıkta ısrar edip yeni bir işe girmekte hala kararsızım.

Wellesley akşam üstü çok güzel, ışık hepsi ayrı yeşil olan ağaçların arasından süzülüyor. Yüz yaşındaki açelyalardan oluşan bir vadi. Bu JayCee'nin okuluydu. Mezuniyet gününde konuşmacı olarak buraya davet edilmem ne kadar tuhaf. Yaşamımın garipliği: bir yılın patlayıcı değişikliğinden önce Columbia diploması için sıraya girmiştim, Bowery yıllarımın değerli tanınmamışlığından beni mezun eden o uğursuz tez.

Bütün gün varlığıyla beni başkasının işine karışmakla suçlayan JayCee. Burası onun bahçesiydi, üst orta sınıfın son akşamki töreninde direkler üzerine yerleştirilen meşalelerle çevrili fenerlerin altında şarkı söyleyen sınıf arkadaşları. Şimdi tenis kortlarının yanından geçerken bir başka oyuncunun altın rengi teninde ve beyaz giysilerinde birden ilk sevdiğim erkeğin bedenini anımsıyorum. Rick bu gibi kortlarda oynamak için davetler almadı. Güney St. Paul'dendi, babası Armour konserve fabrikasında şefti. Okul defterlerimin her yanına Bn. Richard Grinell diye imzamı denediğim za-

man biz bile zor geçiniyorduk. Beni Oxford'a gönderen halamın parası şimdi sayısı beşi bulmuş olan çocuklarının annesi olmaktan kurtardı. Millett'ler JayCee'yi ve daha kötü bir kaderi keşfedene kadar.

Rick, beyazlar içinde genç bir Tanrı gibi tenis oynuyor. Kötü bir cildi olan duyarlı bir öğrenci. Bana Hemingway'in ilk öyküleri, Yunan tragedyaları, cool caz, empresyonist baskılarla kur yaptı. Bana hazinelerini veriyordu; el yordamıyla kültüre doğru yol alan iki taşra çocuğuyduk. Ağabeylerinden biri daha o zaman mezbahada çalışıyordu, fakat doktor olan Jerry bize operayı tanıttı.

Rick üniversitede yapayalnız kaldı, şairi olduğu South St. Paul Lisesi grubunun desteğini özledi, erkeksi bira ve otomobil motorları muhabbetiyle dünyada en çok sevdiği salaklar grubu. Eşcinsellikle hiç ilgisi yok. Hepsi şimdi birer koca. Diğer çocuklar kız arkadaş bulmakta zorlanıyorlardı, bu yüzden bizim çevremize toplaşırlar bana gruptaki tek kız olmanın kuşkulu ayrıcalığının nasıl bir his olduğunu sorarlardı, Kızı Yatağa Atmak, Sonuna kadar Gitmeye Razı Etmek, Kamışını İçine Sokmak konusundaki sohbetlerini utanç içinde dinlerdim. Buna çok ihtiyaç duyarlar aynı zamanda da bu ihtiyaçtan ve onlara veren Aptal Karılardan nefret ederlerdi. Rick, nehir yolunda park edilmiş otomobilin arka koltuğundaki, polislerin el fenerinin korkusu içindeki okşamalarımızın gruba asla anlatılmadığına yemin ederdi.

Üniversitede kendini kayıp gibi hisseden Rick bildiği tek şeye başvurdu ve ondan bir Denizci yapmalarına izin verdi, Kore Savaşının süngü şehveti yüzünden eve döndüğünde tanınmayacak haldeydi. Artık bir katildi ve herkesten korkuyordu. Erkek arkadaşları olmadan nefes alamıyordu. Üniversiteye döndü, yeni arkadaş edinmek istemediği gibi öğrenmek de istemiyordu. Kadın öğretmenlere kızardı. Sayıları o kadar azdı ki - nasıl oldu da iki tanesi ona düştü? Benim büyük Marjorie Kauffman'ım ona B vermişti. Rick onu fen yeteneğiyle etkilenmeyen matematik profesörüyle birlikte boğmak istiyordu.

Cinselliğimiz eskisinden de zevksizdi, otomobillerde sönüp gitti. Ailesi şehir dışındayken bir tek kere de yatakta. Arkadaş değildik: birbirimizle konuşmazdık. Onun grubu artık beni sıktığı için

benim arkadaşlarımla buluşmayı reddediyordu. Noel'den hemen önce bir akşam senfoni konserinden sonra JayCee'nin katında yerde oturup sarhoş oluşumuzu izledi. Ve tahmin etti. Ertesi günü uğrayıp hediyesini verdi, Handel'in Mesih'i, annemin evinin ön salonunda eski eldivenli bir el değerli albümü çekinerek uzatıyordu, yüzü gergin, gözlükleri soğuktan buğulanmış.

Yılbaşı akşamı için bir başkasına sözüm olduğu haberini çıtlattım. Yüzü ihaneti sezdi: "O zaman bitti demektir." Tabii ki o demek değildi. Tabii JayCee'ydi. Bunu hissetmiş, kokusunu almıştı. Daha ben tam anlamamışken. Sözüm Thom'a verilmişti. Almanya'dan eli kolu pastırma ve konyakla dolu asker izniyle ertesi Noel Oxford'a gelene kadar hiçbir şey anlamamış olan Thom. Sonunda sarhoş olup John Donne'nın açık saçık şiirlerini okuyup koltukta seviştik. JayCee kapıyı çekip gecede kayboldu. Thom ertesi günün can sıkıcı soruşturmasından sonra gitti: "o biçimsem" beni bırakmak zorundaydı.

Ona bir isim vermekten bile korktukları o korkunç şeyi keşfeden iki erkek çocuk. Rick'i bir tek kez daha gördüm, Follwell Binasında ders arasında koridorda karşılaştık, gözleri açık, boş ve anlamsızdı. Konuştuğum zaman cevap vermedi. Sömestr daha sona bile ermeden üniversiteyi terkedip konserve fabrikasına girdi. Thom'u iki kez aldatmıştım. Theta Kulübündeki Becky Bradley. Onu da sevmiştim. Washburn ile "tenis ayakkabıları" adını verdiğimiz bir karışımla iyice kafayı bulduktan ve babasının eski Cadillac'ının kapısına elimi çarpıp yaralandıktan sonra Theta Kulübü evinde Megan Bridgewright'ın odasında konuşmaya cesaret edebilmiştim. Artık ayılmış ve yedi dikişin verdiği kahramanca acıyla başı eğik bir şekilde bu değişik duygumu itiraf etmiştim. Lanz elbisesiyle ciddi bir havayla odanın karşısında yatağın üzerinde oturuyordu. "Evet ama bu iyi bir fikir değil," dedi. Ona katılmak zorundaydım. Böyle şeyler olamazdı. Aynı Kulüpteydik, ailesi St. Paul'da oturuyordu.

Bunu dine sarılarak çözümledi. Mills'de bir yıl kaldıktan sonra Minnesota'ya döndü ve Stadyum Kahvesinin ortasında tam karşımda oturup gezgin papazlar gibi yüksek sesle dua okudu. Yuvarlak yüzü korkunç bir değişime uğramıştı, kampüsteki kahvenin orta-

sında bir arkadaşın yüzünde delilik kendini göstermişti. Duanın feci sözleri salonun her zamanki gürültüsünü şaşkın bir sessizliğe döndürmüştü. Burası müstehcen. Gök gürültüsü gibi. Tanıdığım birinin delirdiğini daha önce görmemiştim. O zamanki ıstırabımı hatırlayınca, duyduğum utanç da yeniden azap veriyor. Becky yanlış folmülü seçmişti: toplumsal olarak eşcinseller daha acı vericiydi. Sonra bir iki yıl onu izleyebildim, dindar kaçıklarla psikiatristler arasında sarkaç gibi gidip geldi sonunda bir tuzağa düşüp yok oldu.

Wellesley'de akşam güneşiyle dolu bir akşamüstü. Şimdi JayCee'nin odasındayım. Üniversite son sınıftayken beni baştan çıkaran JayCee. Normal insan olmak ve beyaz anglosakson varsıl ailesine karşı çıkmak için evlendiği Musevi psikolog Leonard'ı terkettikten sonra taşındığı kötü pansiyonun dışında gri bir akşamüstü, Washington'un doğum günü. Washington'un doğum günü. On yıllık bir yıldönümü: yaratılışım ve düşüşüm.

Tüm akşamüstü odada karşılıklı oturup, altı yaş büyük ve daha akıllı olduğu için ben onun sözlerini içerken hayattan söz ettik, onu arzuluyor ve korkuyordum. Sabahleyin annemin otomobiliyle gelmiştim. JayCee henüz kalkmamıştı üstünde Dr. Dentons'unkine benzeyen ve beni inanılmaz bir şekilde rahatsız eden o berbat sarı pijamaları vardı. Bir hafta önce o öğrenci burada kaldığı zaman onları giymek için soyunduğu zaman çıplaklığını görmüştüm. İkisi beni eve göndermişlerdi. Sevgili miydiler? JayCee kısmen dolap kapağının arkasındaydı. Ama bakarsam onu yine de görebiliyordum. Bakmak istemiyordum. Kendini bana verdiği gün bedenini bir ayin gibi seyretmek istiyordum. Yalnızca giyinen bir kadınken bakarak ona saygısızlık etmek istemiyordum. Fazla kilolu, sıradan görünüyordu: bir dua gibi değildi.

Şimdiden mistik anlar olmuştu. Noel'den önce *Cosi fan tutte*'u ne çok sevdiğini ilan ederken, koltuğun üstünde beni neredeyse becerdi, ben ateşler içinde yanana kadar bedenlerimiz birbirine yaslanmıştı. O evliydi ve kocası akşam eve geldi. Benim suçumu anladı mı? Annemin evine dönerken, Mozart'ın yükselen müziği neredeyse nefesimi kesiyordu, binlerce kez dinlenen mutluluk, onu yalnızca Cumartesi günleri görebildiğim o kuru haftalar boyunca benim oldu.

Bir keresinde kütüphanenin arkasında park etmiştik ve onu öp-

meme izin verdi. Berbat olduğunu söyledim. Hiç de berbat olmadığını, ona sevişmeyi ilk öğretenin bir kadın olduğunu söyledi. Bir hafta sonra öğle saatinde bir kahvede, "Seninle eşcinsel bir ilişki yaşamak istemiyorum," diyerek bitirdi. Yüzüm utançla kızardı. Bir hayalet gibi onu izledim, ömür boyu çektiğim açlık dilenmeme yol açıyordu. JayCee tutkum olmuştu: notlar, ziyaretler, telefonlar, annemin otomobilini ödünç alıp olmadık saatlerde üniversiteye gidiyordum. Annemin otomobili; Gordion'un düğümü. Ben ikinci kata vardığım sırada aşağıdan bağıran annemin sesi, "Senin neyin var - bu kadına aşık mısın?" Başımı kaldırdım ve aynada aksimi gördüm, yakalanmıştım. Bu itham beni şimdiden delilikle, müstehcenlikle ve ağıza alınamayan şeylerle suçluyordu. Üniversitedeyken söyleyebilmek için sarhoş olduktan sonra aynadaki görüntüme fısıldadığım sözcük yüksek sesle söylenmişti. Bira barlarında tuvalette durup, ipnotize olmuş gibi aynadaki görüntüme yumuşak bir sesle kendinden geçmiş ve meraklı bir dehşetle, "Sen eşcinsel misin?" - diyerek ismimi yinelerdim - "Sen eşcinsel misin?" Sırrı orada bırakıp masaya döndüğümde, herkes, normal olan arkadaşlarım, anlayacak diye titrerdim.

Washington'un Doğum günü, umutsuz kül rengi bir akşamüstü, ve gün batarken benimle konuştu. "Buraya gel," diyerek benden yapmamı istedi. Orada yatağın üzerinde otururken iki kez yineledi. İlk seferinde inanamadım. Sonra duyduğum sözü anlayıp kalktım Anglo-Saxon sınıfı için düzgün titiz yazısıyla hazırladığı harf kartları istifinin yanından geçip oraya yürüdüm. Ona gittim, kollarını açtı, titreyip ağlayan bana sahip oldu. Sonra güldü. Hayatımda hiç olmamıştım. Ve hala çarşaf'ın üzerinde niye ıslak birikintiler bıraktığımı anlayamıyordum. Bilinmeze geçmiştim, korkunun saf heyecanı, kötülüğün müziği. Panik içinde, inanılmazı yapmış, hayatımın tüm cesaretini gerektiren tehlikeye atılmıştım. Ve gizem, Rick'in canımı yaktığı o sıcak rezil anlarda hiç olmadığı kadar açıklanmıştı.

Bu kez bir erkekle yapıp yapmadığımı sordu, sorunun kaba terimlerini itici bulsam da evet diyebilmekten gurur duydum. Bazı deneyimlerim olmuştu, en azından bakire değildim. Ama o yatağında bir bakire olduğumu söyledi, bir kadınla ilk defa yaptığım

için memnun görünüyordu. Nasıl yapıldığını bile bilmediğim anlaşılacak mı? Sonra şevkle ona dokundum. Bir başka insana bir aşık gibi davrandığım o ilk harikulade an. Nasıl yapıldığını bilmememin önemi olmadığını anlıyorum: keşfedebilirdim. Üstüme çöktüğü zaman orada yatıp böyle bir onura layık görülmeme şaştım. Utanç verici yer, ona layık değil, pis. Daha sonra utangaçlık içinde, kendim yapmaya kalkışınca, başımı bedeninden aşağı zorlayıp bu duyulmadık davranışı yaparken yüzüm kızardı. Ben titreyene kadar göğsümde bir kuşun kanatları gibi çarpan bu sevinç ve dehşet, yumuşaklık korkunç bir şeydi.

Saatler sonra hala ona açtım, doymak bilmeyen ihtiyacım ona yeterince sahip olamayacaktı. Sabah saat birde bir hamburger büfesinden anneme telefon edip yalan söylemek, Theta Kulübü evinde Hilda'yla, saygın bir arkadaş, kaldığımı haber vermek için dışarı çıktık. Annemin amansız dedektif ruhu, söylediklerimi kontrol etmişti, yalanım yakalanınca hırs içinde, lanetlendiğimi bile bile hayatımı kurtarmak için yalan söylemeyi sürdürdüm. Annemin günah anlayışına karşı çıkmak olanaksızdı. Düşkünlüğümün onun kuşkulandığı tam o felaket olduğunu biliyordum. Annem gerçeği ortaya çıkarmıştı. Tanımlamaları yaşamı sınırlandırıyordu. Kimse bir kaçkın olmadan bunların dışında yaşayamazdı. Canavarı gizlemek için her türlü hileye başvurulmasına rağmen artık herkes bilecekti.

Fakat ertesi günü şiir dersinde karşılaştık. Göz göze gelip muciZeyi doğruladık: evet olmuştu. Oda, çizmeli çantalı can sıkıcı şeyler, öğrenciler, o bakışların karşılaşmasıyla yok oldular: Allen Tate'in biraz iddialı da olsa bir rahibinkini andıran dolgun sesi, tam bir saat *Rape of the Lock*'u (Buklenin Irzına Geçilmesi'ni) okudu. Onun o parıldayan erotizminin müziğini yalnız biz ikimiz duyuyoruz, anlayışımız ustamızı aşıyor, dünyada onu anlayan yalnız biziz.

Şimdi tamamiyle değişik iki var oluş biçimi var: annem, hocalar, sınıf arkadaşlarımdan oluşan gerçek dünya -beni yakalayacaklar- ve JayCee'nin odasında öğrendiğim yasak cinsellik, sevişip, Mozart dinliyor, biftek ve enginar yiyoruz. Yakalanmak korkusuyla dışarı çıkamıyoruz. Birimiz kampüste tek başına dolaşıp, Dinkeytown'da kitapçı dükkanları ve dondurmacılar arasında yürüse, görünmez olur, sadece bir üniversiteli kızdır. Ama birlikte başka

birşey oluyoruz, bedenlerimiz, giysilerimiz, yürüyüşümüz artık değişti, bizi ele veriyor, suçumuzun gerçekliğiyle damgalandı, suçluluğumuzu haykırıyor. Hepsi bizi görecek; hepsi anlayacak.

Akşamüstü güneşi ağaçların arasından süzülüp Wellesley'e JayCee'nin okuluna ve onun insanlarına erişiyor. Bir keresinde St. Paul'den Katolik bir İrlandalı olmama rağmen iyi yetiştirilmiş olduğumu söylemeye gönül indirdi. Bunu ilk defa duyuyordum: daha önce hiç aklımıza gelmemişti. JayCee bizlerin Tanrı'nın seçilmiş kulları olmadığımızı söylemek için doğudan gelmişti. Cumartesi akşamüstü onun asistan bürosunda, öğrencilere ayrılan sandalyede otururdum. Korkak, aşağılanmış, hayran (Ülkenin ünlü bir kolejinden mezundu ve New York'ta Greenwich Village'de kendi dairesinde yaşamıştı) orada oturur söylediklerinin kibirli sözler olduğunu düşünürdüm, yine de için için yanardım - Millett'ler Ablamı Mills'e gönderdikleri gibi beni de iyi bir okula gönderseydiler ben de en az senin kadar iyi olabilirdim. Çocukluğumuzdan beri bilip saygı duyduğumuz isimleri olan Kız Kolejlerinden gelen kataloglar kahverengi zarflarının içinden giriş sınavını kazanamayacağım konusunda beni uyardılar, manastır lisesinde buna hazırlanmıyorduk. Sayfaları çevirirken, Holyoke'un sihirli hecelerini bir araya getirip broşürün coşku dolu tanıtımını heyesle okuyup seçkinlerin bahçedeki resimlerini inceliyordum. Bir keresinde Ablam bana sihirli kolej dünyasından bir tomar fotoğraf göstermişti. O akşamüstü hepsini oturma odasının halısına yaydım, kısa süren dört yıllık yaşamlarının çoğu geçmiş o parlak anılarının her ayrıntısını ezberleyerek saatlerce inceledim, o havalı halleriyle beni ebediyen geride bırakan o güzel genç kadınları. Yaz sonuna doğru kimsenin beni koleje göndermeye niyetli olmadığını artık ben bile anlamıştım. Sıradanlıktan yalıtılmış akranlarımın dünyasına giremeyecektim; onun yerine annemle kalıp Üniversiteye gidecektim, hep burada kalacak olmanın griliği.

Güneş Wellesley'nin ağaçlarından süzülürken tenis oynayanların dansını izliyorum. Hırsın yoksulluğunu ayıklayıp taşralı snobluğumu yerin güzelliğinden soyutlamaya çalışıyorum. Beyaz anglosakson varsıl kişilerin estetiği: böyle birşeye sahip olduklarını kabul etmek ne kadar zor, çünkü o zaman insan olduklarını da kabul

etmek gerekiyor, bu köktenci haddini bilmezliğin gözardı etmesine izin verilen hatta buna zorlandığı bir gerçek. Doğu kıyısında yaz tatilleri, yelken ayakkabıları, Nantucket Adası, Haziran'ın ilk güneşinde bir saat kaldıktan sonra kolunu yalayınca ağzına gelen tuz kadar keskin lezzetli sarışın ve ayrıcalıklı eğlence. Raketler, yelkenliler ve kulüpler, günеş çocukları hep sarışın ve rahatlar, sesleri yumuşak ve boş, çünkü içerik gerekli değil: tavırlar herşeyi alıp götürerek onun da yerini alıyor. O zaman nefret et, onları reddetmek ateşiyle yan; lutfedip saygı gösterilen sadece bir ziyaretçi değil de oraya ait olmak, bir üye olmak arzusu ile suçlu değil misin? Parlaklıklarının soğuklaşıp sığlaştığı, en iyi niyetlerinin solduğu ve sana gerektiği gibi olamadığını anımsattıkları o kaçınılmaz anda gıpta her zaman haklı çıkabilir. Celia. •

Bir gece önce Wellesley'e geldiğimiz zaman orada kimseyi bulamadık. Bizi karşılamamalarına, yemek yedirip bir hoşgeldin demeye bile gerek duymamalarına öfkelenmiştim. Viski satın almak için kasabaya kadar ter içinde yürürken sınıf nefretim onların çay ve pastadan ibaret olan misafirperverliğini lanetliyordu, onlardan sürekli "bu insanlar" diye söz ederek Vita'nın burnunu da kendi Beyaz Anglosakson varsıl kişiliğine sürtüyordum. Ama o bundan etkilenmedi. Ve bu nedensiz gibi göründü, sadece Celia Tyburn'dan alınan yeni bir intikam, yalnızca anlamsız bir hırpalama çünkü Vita Anglo saksona bile benzemiyor. Belki de Musevi veya başka bir azınlık grubundan uzun boylu kızıl saçlı bir sürgün olabilir.

Nihayet bizi farkeden bir görevli yemeğimizi çimende yememizi söylüyor: bir yerde piknik yapılıyor. Bahçe çok büyük, yorgunluktan ölü bir halde yürüyoruz, yuvarlak patikalarda kaybolup çadırı bulamıyoruz. Gürültücü huysuz bir karı olduğumu bana sessizce hatırlatan Vita sabrın ta kendisi. Sonunda mezunlar yemeğini bulduğumuz zaman kağıt tabaklardaki hindi ve sos kalıntılarının önünde özenle oturan yaşlı kadınların delici bakışlarıyla mıhlanıyoruz. Şölen zaten bitmiş. Çok geciktik. Bir içki istiyorum. Uzun uzun bakıyorlar: kokteyl servisi daha önce yapılmış, yemek kaldığı bile kuşkulu. Hoş olmayan bir ilgi yaratıyoruz. Doğru dürüst bir yemek umudu olsa bizi memnuniyetle görmezden gelebilecekler. Ama şimdi telaş ediyorlar. Hırçınlığımdan utanıyorum. Bn. McKnight

bizi bir lokantaya götürecek. O daha önemsiz ziyaretçilerle ilgileniyor. Ben daha önemli bir ziyaretçi olduğum için benimle gerçekte o değil de Bn. White ilgilenmeli. Bir hata sonucu ona düştüm. Orta yaşlı rahat tavırlı mizah anlayışı olan bir Iskoç kadını.

Yemekte bir keresinde kocasını nasıl öldürmeyi düşündüğünü anlatıyor; bir Harvard mezunları toplantısından sonra zil zurna sarhoş olan kocası onun otomobil sürmesine tahammül edemeyeceği için eve yürüyerek dönmekte ısrar etmiş. Otomobilin tam önünde yürüdüğü için de onu oracıkta bırakıp gidemiyormuş. Öyküyü hanım hanımcık sevimli bir tavırla anlatıyor: "Onu çiğnesem mi çiğnemesem mi?" Sonra Vita'ya dönüyor ve birlikte sınıflarına özgü snopluğu inceliyorlar. Vita İrlanda'lıları hala kabul etmeyen seçkin dans okuluna devam etmiş. Niye diye sormaya cüret ediyorum. "Çok dikkatli olmak gerekiyor." Vita daha derin gizemli bir hale bürünüyor. O aslında, bu berbat giysiler içinde ve kimsenin asla tamir etmediği o çatı katında, gecekonduyu andıran o güzelim yerde gizlenen bir Brahman'dır.

Yatacağımız yere, bir motelden ayırt edilemeyecek kadar ruhsuz bir modern mimari hatasına döndüğümüz zaman ondan yine uzak duruyorum. Uyumak istiyorum. Burada olmam ve Vita'nın birlikte gelmesine izin vermem o kadar yanlış ki. Bütün gün kendini benim sekreterim olarak tanıttı. Bir sekreterim olsun istemiyorum, onu bir arkadaşım olarak tanıştırmak istiyorum. Bütün bunların olmasına niye izin verdim? Vita bütün hafta New York'tan telefonda gereksiz ölçüler sorup durdu, "Kaç numara mezuniyet şapkası giyiyorsun?" şehirler arası telefon görüşmelerinin pahalı olduğunu veya yazmaya çalıştığımı söylersem sesi huysuz bir çocukla konuşur gibi yumuşuyordu. Benimle birlikte gelmesini istemedim ama kendi davetiyesini eski bir arkadaşı olan bir görevliden aldı. O kadar hevesli ki, hazırlıklarla o kadar fazla uğraştı ki herşey karına karışık bir bilmece. Yardımına muhtacım; gereksindiğim güveni bana sağlamaya söz verdi çünkü konuşmamdan hoşlanmıyorum, nefretle hazırladım, yeniden o çapraşık dile dönmeye zorlandım -artık böyle yazmak istemiyorum- çiftlik evinin kapısından akşam üstü güneşinin güzel son ışınlarına bakarken istediğimi yapamadığım için buranın sığınak olma niteliğini yitirdiğini düşünüyorum, kala-

balık yerlerin korkusu yeniden üstüme çullanıyor, akademik dünya onu terkettiğim için beni suçluyor. Bu yerlere, kız kolejlerine, özellikle de bunun gibi yedi seçkin kızkardeşin kutsal korusuna girmek zorunda kalırsam, aralarında korunmasız kaldığım için yalnız gitmeliyim.

Gerçekte aleni bir Lezbiyen, öğrenmiş olmalılar, olarak bir günlüğüne dönmeme izin vermeleri kibar bir tutum. Sekreterim pozunda gezinen Vita'yla birlikte gelmem misafirperverliklerine karşı işlenmiş bir günah. Bir aldatmaca. Dalkavukça oynadığı ideal yardımcı rolü -elbisendeki o lekeyi ben çıkarabilirim- sadece suçumu büyütüyor. Bu karmaşadan nasıl kurtulurum? Yarın o konuşmayı asla bitiremeyeceğim. Vita bağlılıkla bitireceğimi söylüyor, arzumun eksiklikleri için özür dilemem için beni geç vakte kadar uyutmuyor, birlikte soğukluğumun kaynağını çılgınca araştırıyoruz. Bu benim suçum olduğuna göre hangi nevrozun beni isteksiz yaptığını keşfetmeliyiz. Arzumun düşkünlüğünü itiraf etmeliyim. Kuşkular Claire'e yöneliyor. Neye benzerlerse benzesinler, yaşlı, şişman bütün kadınları sevmem gerekmiyor mu? Ve sen Vita, kimsenin bakmadığı zamanlarda biriyle gülüşürken bazen o kadar harikulade görünüyorsun ki. Bu sohbet bir karabasan, ama ben örneğin Claire'i niçin bu kadar cazip bulduğumu bilmeliyim: yalnızca güzel olduğu için ise o zaman umutsuzca yüzeysel olduğumu anlayacağım. Sonra Vita nedenin canlılık, sevinç, enerji olduğunu söylüyor - sözcüklerle bana açıklıyor. Bu o kadar rahatlatıcı ki ona yaklaşıyorum, bunun kendinde öldürüldüğünü, bütün evli kaldığı yıllardan önce, onbeş yıl önce, buna sahip olduğunu fakat bu evliliğin içinde birşeyleri kırdığını anlatışını dinliyorum. "Kendini, onların istediği halimi değil de senin sen olduğun halini, yeniden bulmalısın. Ne kadar eskiyi hatırlıyabiliyorsun?" diye soruyorum. "Onaltı yaşında olduğum zamanı." "Öyleyse o zamana dön ve yeniden başla."

Vita kollarımda uyurken onun durumunu düşünüyorum. Fred artık çocuklara sürekli bakıyor. O özgürleşiyor. Yüzü o kadar yorgun görünmeyecek. Büyüyüp içindeki inatçı çocuktan kurtulacak. İngiltere'deyken Nell'e Vita'nın nerede film yapmasını öğrenebileceğini sordum Joe Kaplan'ı önerdi. Mesajı Vita'ya verdim ve o hemen başladı. Benim filmimde yaptığı çalışma bir başlangıçtı. Joe

ona birşey ödeyemez ama benim verdiğim küçük aylığı var. Joe'nun yanında çıraklığını tamamlayınca hayatını kazanabilecek, bağımsız olabilecek, iş bulacak. Sonra kendini bulacak. Onun için iyi olacak.

Işığın buradaki ağaçlar arasından süzülüşünü bir kez daha seyrediyorum, akşamüstünü huzursuz bir memnuniyetle anımsıyorum. Konuşma iyi geçti: Vita bana yardım etmiş olmalı. Sabahleyin konuşmayı bir kez daha gözden geçirip felaket anını beklerken beni yüreklendiriyordu. Vita gözleri parlayarak bana, kahramanına, bakıyor. Çok aptalca ama mezunlar yürümeye, yerel lisenin bandosu barok ve etkileyici olmaya çabalayarak çalmaya başlayınca ben bayılacak gibi oluyorum. Ve tören, cübbeler, trompetler. Beni buraya çağırmakla ne yapmak istemiş olabilirler? Beni kabullenmelerinden kuşku duymalıyım ama hazırladığım özel olmayan konuşmaya fakülte üyelerinin hoşgörü göstermesine, çocukların sevimli ilgisine, kafalarında beni garip bir sembol yaptıkları için bana bakan sıralar dolusu ışıklı yüzlerine minnettarım. Zor, onları sevmemek çok zor: onlar bizim geleceğimiz. Siyah cübbelerinin içinde ışıltılı yüzlerle ikili sıralar halinde yanımdan geçiyorlar: değişim onları bizim erişebileceğimizden daha ötelere sürükleyecek. Yoksa çocukları *New York Times* gazetesinde resimli ilanları çıkan o şık at yarışı akademilerine devam eden o eski mezun hanım gibi cansızlaşacaklar mı, geçen gece tanıştığım o kocalarının görevlerine uyum sağlayıp betonlaşan cansız kadınlar gibi mi olacaklar, sınıfının grileşen binası için bir maden ocağından başka birşey olmayan bu gibi kolejler tarafından aniden kemikleştirilip yontulan genç ve hareketli kadınlar.

Bugün çok fazla başarılı oldum ve beni onaylamaları beni korkuttu, mütevelli heyeti üyelerinin benden yeterince hoşlanmamalarına sıkıldım. Öğle yemeğinde biriyle Amerikan tıbbını tartıştım, ünlü bir doktor, bıçak yaralarıyla St. Vincent Hastanesinin acil servisine getirilen feryat eden siyah ve Puerto Rico'luların halini anlatırken beni sıkıcı bulmuş olmalı. Yeterli doktor olmadığı için de saatlerce beklemeleri gerekiyor. Veya ambulans trafikte sıkışıp gecikti̇ği için Bowery'de bir adamın ölümünü seyrettiğimi gerçekten de evimin önündeki duvara dayanmış adamın kanamayla gözle-

rindeki ferin sönüşünü seyrettiğimi. Bugün burada bu çimle kaplı bahçelerin uykulu gibi duran ayrıcalıklı kişilerinin arasında olmam ne garip, onlardan hoşlanıp buna hayret etmem, iyi vakit geçirdiğim için utanmam, bana iyi davranan kadınlar tarafından kahramanlaştırılmam.

Kolejin şoförlü limuzininde esirim, ona durmasını söyleyip camında Satılık levhası asılı ucuz spor bir otomobili incelemek için çitten içeri atlıyorum, hava limanına gitmek üzere olduğum için hemen bir otomobil satın almam olanaksız, sadece bakıyorum, toz toprağın ortasında çömelip satıcıyla pazarlık ediyorum. Sonra tekrar cenaze arabasına tıkılıp yeniden yavaş gölgeli yolları, birbirine benzeyen bahçeleri, pahalı sessiz tenhalığıyla zenginlik manzaralarını arasında yol alıyorum. Bir kere Bryn Mawr'a giderken aklıma gelen bir hayali anımsıyorum, varlıklıların sadece bilgisiz olduğu hayali: her şeyin gerçekte nasıl olduğunu bu insanlara söylesek, değişirlerdi. İnsanların çoğunun sayfiyelerde oturmadığı bu yüzden de oraların dar kafalı estetiğinden haberleri olmadığı, üstelik yıllardır böyle bahçelere ve ev mimarisine hasretle kavuşmak istedikleri onlara birdenbire anlatılabilse. Onların aniden akıllanıp, bunu onlara kimsenin söylemediğini, siyahların böyle hissettiğini, yoksulların darlık ve kıskançlık çektiklerini hiç tahmin etmediklerini söyleyecekleri hayali. Saçma. Tabii ki biliyorlar. Bu yüzden Mezuniyet gününde konuşmacı olarak köktencileri davet ediyorlar, gücü tutan ellerine ve terketmeyi asla ciddi olarak düşünmedikleri imtiyazlı dünyalarına bir iyi niyet cilası katmak için.

Şimdi mehtap parlıyor ve Vita'yı düşünüyorum. Her mil bizi oradan uzaklaştırdıkça arzum filizlendi, eski dünya hizmetkarı şoförün varlığıyla soldu, sonra uçakta neden kendimi Vita'yla evli hissettiğim konusundaki tartışmayla ve onun bunu benim uydurduğumu iddia etmesi ile yeniden yenik düştü. Evlenme konusundaki korkularımı açıklıyorum, ona bilinçsiz olarak karı rolünü oynayıp oynamadığını soruyorum. Hayır, oynamadığından emin. Üstelik ben İngiltere'deyken edindiği yeni sevgilisi Claudia'yla da yatıyor. Vita Claudia'yı sürekli "yok olmakla" suçluyor. Böylece ikimiz de onun gereksinmelerine cevap veremiyoruz. Vita kendini bir girdaba yakalanmış gibi hissettiğini anlatan bir şiir yazmış. Onu su yü-

zeyinde tutmakla yükümlü Claudia ile ben görevimizi ihmal ediyoruz. Vita, aşağılanmış, düş kırıklığına uğramış, sitem eden bir kadın, annem oluyor.

Sonra ikimiz de kavgayı bırakıp birer martini içerek ender güzellikte bir anı paylaşıyoruz. Ona herşeyi söylemem daha iyi olacak. Bu da günahlarımdan arınabilmek için Claire'i arzuladığımı itiraf etmem anlamına geliyor. Vita bunun iyi olduğunu söylüyor: tek eşlilik onun ilgisini çekmiyor, aylar önce bir eş olmayı bırakmış. Dergisini okuyor. Bir eşe benzemekten niye kurtulamadığını merak etmeyi sürdürüyorum. Onu sevmemekle haksızlık ediyor olmalıyım, kendini soktuğu kılıklara sürekli sinirleniyorum: cart kırmızı dizliklerin tasarlanmış bayağılığına kimin gerçekten gereksinmesi olabilir? Ve hareketleri, her uzvu yanlış kullanıyor. Bazen ondan öylesine nefret ediyorum ki, sonra da kendi kendime bana benzediğini söylüyorum: ondan nefret ettiğim zaman aslında lanetlediğim kendim oluyorum. Onu tamamen kabul etmeliyim. Düzeleceğim, bu kadar buyurucu, snop ve düşkün olmaktan vazgeçeceğim. Ya da o değişecek, rahatlayacak, dans etmesini öğrenecek, o bir fili andıran tarzda hareket etmekten, sevincini yüksek sesle ilan etmekten müziği yok saymaktan vazgeçecek.

Arkamıza yaslanıp martinilerimizin tadına varıyoruz. Vita aşağıya doğduğu yere bakıyor. Altımızda Newport yeşil. Koltuğunda zıp zıp zıplayarak bir tepeyi işaret ediyor, ne yapacağı belli olmayan bir çocuk. Hala sekiz yaşında bir çocuk gibi davranan olgun bir kadında canavarca birşey var. Tepeye ve Newport'a bakıp onun o kendinden geçmiş halini paylaşmaya çalışıyorum. Suçluluk duygusuyla Claire'in Boston'unu da hatırlıyorum, Vita'nın hiç aksanı olmadığını farkediyorum, çok önce onu yok etmiş, halbuki Claire'in aksanı hala komik sayılacak kadar geniş, kulağa hoş geliyor.

Çerçevenin içinden görünen mehtap yumuşak ışığını eski New York tuğlalarına yayıyor. Bu akşam yaşam yeterince genç ve iyi, öyle ki dışarı çıkmak veya evde kalmak önemsiz. Nihayet açgözlülükten arınmış olarak yüzlerce gecenin macera arayışlarını yeniden yaşayabilirim, çocuklukta kaçırılan bir parti, ihtiyaçlarını gidermek ve asla yeterince sevgi bulamamak gibi. Fakat her zamanki sorular havada asılı duruyor: büyük bir romantik asla büyümeyen bir ap-

talmıyım ki birden fazla kişi benimle yatmak istiyor diye Casanova havalarına giriyorum. Bu kadar uzun süre yoksunluk çektikten sonra her su birinkintisine düşmemeyi nasıl becereceğim? Ve geçmişin eğri kerestesiyle düzgün bir bugün nasıl çatılabilir? Nevrozu dostluğa taşıyıp patolojiyi de cinselliğe mi saklıyoruz?

Fakat mehtap umut esinliyor. Vita'ya gideceğim, arzum sonunda uyandı, dilediğim kadar güçlü. Hanımefendi sen de daha azına layık değilsin, çöl tuz tadında olsa da. Bunun mecburi olmadığını kendi kendime söylüyorum. Gerçekten oraya gitmek istiyorum. Sandallarımı giyip yatak odamda dururken, özgürüm, bekarım, yetişkin bir insanın istediği zaman istediği yere gelip gitme hakkına sahibim. Evet, gideceğim. Dışarıda beni durduracak polis yok, otomobilim kent içinde yüzüyor. İnsan sonuçta aklına doluşmasına izin verdiği güçler tarafından engelleniyor.

Kapıyı açarken adını sesleniyorum, korkuyorum. Sadece bir saat önce ondan ayrıldım. Fred'le mi olacak? Claudia burada mı olacak? Karanlıkta birini hissediyorum. Utangaç, keyifli, belki biraz etkilenmiş gibiyim. Kocasını terkettiğinden beri onlarda kalan Lily orada. Vita önemli bir tavırla Fred'e Lily'nin hafta sonunda buraya "sığınacağını" söyledi. Evini kilise mi sanıyor? Lily bu akşam hasta; Vita ona bakıyor. Garip bir tedavi, ikisi de çıplak. Lily karanlıkta yanımdan geçip gidiyor. Kendimi bir aptal gibi hissediyorum ama öncelik tanınmak da gururumu okşuyor. Bir an donup kalmak, sonra sadece komik, biraz da tuhaf.

Vita'nın beni kollarının arasına alması bir mucize. Onun için çok güçlüyüm, sonunda gelen gururlu aşığıyım. Teninin temasıyla gerginlik ve kaygı yok oluyor, elim omzunda, parmak uçlarını nihayet duyarlı, özenli. Başaracağım. Fakat orgazm anında gördüğüm hayalet bugün giydiğim korkunun geniş beyaz elbisesi ile, o bana yardım ettiği için konuşmamı bitirebilen benim. Renklerin yüceltilmesi olan Aztek prensesi kıyafetim, güneşte ihtişamla dönüyor, onun hayranlığı ve benim gururumun şiddetiyle değişime uğramış. Kurtulamadığım lanetli kişiliğime karşı duyduğum mide bulantısıyla arka üstü yatıyorum. Bir buzul gibi, korkunç boyutlarını tahmin edebilmek için parçalarını eritmek gerekiyor. Ve şimdi de beni şeytanca bir görüntüye sürükledi. O'Flynn'in alaycı sözlerin-

den birini hatırlıyorum: devrimci aşık özsevgisinin çokluğundan fazla sever. Herşeyin mümkün olduğu kadar azını koru, böylesi daha kolay. Kuşkucu davranıp karanlıkta ona söylediklerimi geçersiz sayacağım: "Seni seviyorum," içtendi. Ondan gelen yanıtı da geçersiz sayacağım, "Tabii, bunu biliyorum."

Vita'yı sevemeyeceğim canlı olarak kanıtlandı. Yine de. Daha sonra karanlıkta sigara içerken çocukluklarımızı karşılaştırıyoruz: gittiği okulların özel sıkıcılığı, sınıfta önünde oturan sonradan intihar eden erkek çocuk, yelkencilik kültüne dahil edilmeyip, doğayla birleşmeyi gerçekleştirmek amacıyla eğitim programına alınan gül bakımına gönderilmesi. Şaşkın bir korkuyla Vita'nın bana kendinden ne kadar az söz ettiğini farkediyorum. Ben de ona hiçbir şey anlatmadım, şimdi kendimi ona vermeye çalışıyor, onu geldiğim yere, kurallara aykırı olduğunu bilmediğim için sınıf arkadaşım Nancy Kelly'ye onüç yaşında tiyatrovari bir şekilde aşık olduğum manastır lisesine götürüyorum. Mucizemizi son sınıftakilere açıklamıştık. Bize güldüler. Alay konusu olduk. Telefonda heyecanlı konuşmamızı duyan Ablamın erkek arkadaşı Anneme hastalıklı olduğumu söyledi. Bunu ciddiye almak sadece gözardı etmekten daha zor olduğu için annem çocukluk aşkı deyip önemsemedi. Sene ortasında unutmam için halam beni güneye bir seyahate götürdü. Ertesi yaz da Kuzin Colleen ile kampa gönderildim. Belki de kimsenin farketmediği planlar.

Bu arada manastırın olgunlaşmış erotizmi: din değiştirip yeniden kabul edilme töreninin heyecanı, İsa'nın eti sayılan ekmeği yiyen peçeli rahibeler, görevlilerin ayrıcalıkları, sabah erken Bakire Meryem ve azizelere duyulan hayranlıkla söylenen ilahiler veya yeni yetmelerin bir rahibeye ilahi okuyan sesleri. Sürekli ya bir öğretmene veya son sınıf öğrencisine aşık olmak, veya beyaz elbiseli oksijen sarısı saçlı erişilmesi olanaksız üstün varlıklar olan son sınıf öğrencilerinin hepsine birden aşık olmak. Ve heyecan dolu dört yıl boyunca bir şekilde Nancy Kelly'ye sadık kalmak, ve herşeyin son sınıfta bambaşka bir düzlemde tehlikeli bir şekilde yeniden püskürmesi. Mezuniyetten birkaç gün sonra Annem evi bana emanet etti. Parti verip onun otomobilini kullanma özgürlüğünün zirvesindeydim. Nancy benimle kalıyordu, balkona ve mükemmel Hazi-

ran havasına açılan anne baba yatağındaydık, karanlıkta pencere saksısındaki sardunyaların silueti görünüyordu. O gece sevişebilirdik. Ama bana dokunduğu zaman dehşete düştüm. Masumiyet hakkında sert birşey mırıldandım. Günah.

Son sınıf süresince kaçamak zevkle öpüşüp karanlık yan sokaklarda park ettiğimiz otomobilin direksiyonu arkasında birbirimize sarıldık. Bluzunun çizgilerini hala görebiliyorum, kolları boyunca ütülenmiş tazeliğini hissediyorum. Bu hep benim olacak. Gerçek mi yoksa bedenini büyütmek için kullandığı sünger mi olduğunu anlamak için göğüslerine bile dokunmuştum. Nancy sınıfın en sevilen kızıydı. Her sabah Din dersinde bir gece önce telefon eden erkek çocukların adlarını fısıldardı. Sadece bir başka fetih mi yoksa daha üst düzeyde bir olay mı olduğunu anlamadan güvensiz bir şaşkınlıkla dinlerdim. Grubun önemsiz üyeleri notlarımızı kapıp sınıf rahibesine verir ve tüm sınıfın önünde adaletin yerine getirilmesini isterlerdi. Bir skandal olduk. Kendimize kitapları model olarak almakta ve sanatın bağışıklığına sığınmakta kararlıydık, Aşil ile Patroklos ve Jonathan ile David'i okuduk.

İkimiz de erkek çocuklarla otomobillerde park etmiştik. Benim için can sıkıntısı, kaba heyecan veya hiç tatmin edilmeyen dokunmalardı: korku ve manastırın yasakları araya giriyordu. Günah midede canlı birşeydi. Protestan çocuklar birbirlerini okşayıp Fransız usulü öpüşürler bizim payımıza ise öldürücü günah düşerdi: Sonuna Kadar Gitmek cehennem, bakireliğin yitirilmesi ve kurtuluşu olmayan düşüş, ilk ve en büyük günah demekti. Daha deneyimli olan Nancy sürekli çıktığı erkek arkadaşıyla bu noktaya gerçekten erişmiş olabilir. En iyi arkadaş olarak rolüm aşklarına pezevenklik etmekti, onun ailesinden öbürünün askeri okulundan uzak gizlice annemin garajında veya arka bahçede buluşmalarını sağlıyordum.

Şimdi Annemin yatağında, eli beni buluyor, bacaklarımın birleştiği yerdeki koyu üçgenin üstünde çekingen. Arzu o kadar taze ki, iğne kadar sivri acıtıyor. O kadar yeni ki, düşüncesi bile yasaklanmış, yine de en doğal ihtiyaçlar kadar bildik. Bu kötülüğün ta kendisi olmalı. Ve ben bunu yapamam. Dört yıldır bunu istedikten sonra, ne olduğunu bile bilmeden istedim. Ama yapamıyorum..Hain olduğum an herşey duruyor. Elim onun elini uzaklaştırıyor. Bir anda ona affedilemeyecek şekilde ihanet ediyorum.

O yaz birlikte çalıştık, madeni dolaplara sigorta kayıtları dosyaladık, sıkıcı sarı dosyaların ezeli köleleri. Ertesi gün işyerinde, beni yalanlamasını, tartışmasını, ikna etmesini umarak ruhani liderlerimizin seslerini taklit edip gergin ve pis bir fısıltıyla onun "böyle kötü birşey" yapabileceğine asla ihtimal vermediğimi söyledim. O yalnızca bana baktı. Belki de bana son bakışıydı. İhtiyarlayacak kadar uzun yaşasam bile o söz için kendimi asla affetmeyeceğim. Ertesi yıl çalıştığı ana okulun çevresinde dolandım, her zamanki gibi delice aşık ama akıllanmış. Ama o benden çoktan uzaklaşmıştı.

Sabah Fred çocukları doyuruyor, bedenleri çıplak, mutlu, krep yiyorlar. Bize de servis yapıyor, üçümüz çatı dairesinin tepesindeki cılız balıçede kahvaltı yapıyoruz, masamız Con Edison'dan yürütülmüş yıpranmış büyük tahta bir makara. Onların karşısında oturuyorum, ikisini beraberken gözlemliyorum, Vita ve birlikte yaşadığı adam, bir zamanki kocası şimdi arkadaşı, aralarındaki rahatlık ve yumuşaklık beni mutlu ediyor. Ne kadar tuhafız, özel bir anlayışla birbirine cömert davranan değişken kişiler. Büyük sakalı ve gömleksiz haliyle Fred patriyarkal görünüyor, bu arada ince kollarının beyazlığına takılıp onu kızdırıyoruz. Oturup üç çocuğun yangın merdiveninde kendilerine özgü bir dram yaratıp oynamalarını tembelce izliyoruz. Vita, gecenin yarısında gelip onu Lily ile birlikte bulmamı anlatıyor. Özdeyişe gülüyoruz: önce telefon etmeden bir anahtarı asla kullanma. Çocuklar iki kat aşağımızda bağrışıyorlar - Fred fincanımı dolduruyor. Bu havadar güneş dolu kartal yuvasını terketmeyi düşünmek hüzün verici, sabah erken kahve içmenin tembelliği, bu rahatlığı sürdürmek, sakin sözlerin kolaylığıyla uzanan bir yaz gibi, söyleyecek o kadar çok şey var ki bunu sözsüz yapıyoruz - tebessümlerle veya şekeri geçirerek. Eve gidip bavulumu hazırlamalıyım ama gün düşünceden başka şeye harcanmayacak kadar mükemmel.

Bowery'de Fumio yeni stüdyo için aletlerini topluyor. Aylar önce kağıdının değiştirilmesi gereken gece lambasıyla oynuyorum. İkimiz de dalgınız. Alt katta akçaağaçtan yapılmış masada yazmaya başlıyorum, geçen gecenin mehtabını kağıt üzerinde hatırlıyorum. Fumio yanımdan geçiyor, bu akşamüstü ne yapmak gerektiğini düşünüyor, çalışılmayacak kadar cazip. Birbirimizin iş kırma ar-

zusunu hissedip olanakları araştırıyoruz: bugün Pazar, Celia bu akşamüstü manastırda bir konserde çalacak. Niye gidip dinlemeyelim, yazacağımıza yaşamayalım?

Ertesi Pazar çiftlikte akşamüstü saat üçe kadar birşey yazmıyorum, tam saat üçte başlıyorum, rekabet amacıyla aynı saati seçiyorum, istiyorum, hep başkaları gibi müzik yapmak istiyorum, şarkı söylemek için bitmeyen bir arzu, kıskançlığın aşağılamasıyla sessiz kalıyorum. O zaman ve şimdi. O zaman onların müziğiydi; şimdi başka bir yerde, sesi güçlü çıkarma uğraşına girişiyorum, bir Pazar akşamüstü üçten dörde kadar zamanın o tek ve benzersiz saatinde onu sözlerle kuruyorum. Aldatmaca kol saatiyle oynarken, on dakika geri alarak, kümesimde hile yapıyorum, külüstür bir masaya gaklamak için oturuyorum. Dışarıya yeşil altın sarısı ağaçlara, havuza ve bir kamışın üstüne tünemiş sürekli orada duran kuşa bakıyorum.

Sözcüklerle zamanı tersine çeviriyorum, bu Pazarı geçen Pazar yapıyorum, bugünkü konser kilometrelerce uzakta başlıyor, şimdi duymadığımız, öncekilere dönüşüyor, bir yıl önce bir müze görevlisinin bizi telefonda yanıltmasını anımsıyarak, Fumio saati onaylatmak için telefon ediyor, üçte başladığı halde bize dörtte başlayacağını söylemişti. Ve biz oraya vardığımız zaman bitmişti. Zevki aşkı yok etmenin bekçiye verdiği kötücül memnuniyetle hırslanarak elimi taş duvara vuruyorum, yüzü başarısını şaşkınlıkla izliyor. Bir yıl önce, bir saatlik müzikle tüm dünyanın yitirildiği zaman.

Bugün değişik olacak. Batı Yakası Otoyolunda Hudson boyunca ilerleyerek Manastır'ın kulelerinin ağaçların üstünde sivrildiği yere gidiyoruz. Geçen Haziran her Pazar orada çalıyordu. Celia keyfi hayal gücüyle oranın ismini değiştirmiş, tüylü dalların üstündeki kırmızı çinili küçük çıkıntıya klitoris adını takmıştı. "Artık içine dönük bir yer değil, burayı özgürleştirdik," diye gülmüştü. Yol kıvrılınca eski çini şapka ve eski duvarlar usulca ağaçların üstünde beliriyor. Bu eyaletin kuzeyine çiftliğe giderken kullandığımız yol; şimdi bu işaretleri görüp onun övünmesini daha önce yüzlerce kez yaptığım gibi yeniden anımsıyorum, ruh halinin de anlar gibi yok olması beni ürkütüyor. Ama bugün aradaki yıl için hiç acı duymuyorum. Yine de yola saparken sabırsızım, acelesi olmayan bir geri

zekalının park yerini boşaltmasını beklerken burnumdan soluyorum. Şimdiden birkaç saniye geciktik. Beyaz pamuklu pantolonlu bacağımı yağlı bir tampona sürtüp, umutla hazırladığım şıklığı berbat ediyorum, kirli bir dizle mahvoluyorum. Sonra kilisenin dolu ve müziğin başlamış olduğunu görünce yatışıyorum.

Miriam burada. Onu beklemiyorduk. Geçen yıl o gün kaçırdığımız şarkıları söylüyorlar. Ama daha sonraki, ertesi Pazar vaktinde gelip yerde oturup küçük bir makineyle konseri banta aldığımız, konserden de parçalar var. Yaz boyunca besin kaynağım olan bant, taşınabilir mutluluğum, bir keresinde Connecticut'tan onlara güller götürdüğüm zaman Columbia'lı dostlar için de çalmıştım. Bir başka seferinde sarhoş olduğum bir şafak vakti film grubundan birkaç kişiyle birlikte dinlemiştik. Her yere götürebildiğim taşınabilir mutluluk nedense sonbaharla ve aşkın kötüye gitmesiyle bozuldu, bir yerdeki bir rafın üstünde kırık bir kaset.

Bu iki şarkıcı bizim için cennetti, benim aptallığım Fumio'yu sürükledi. Sonra yok oldu, Ağustos'ta başlayan kanser, sonbahar boyunca kötüleşti ve kışın deliliği. Bu Pazar da aynı zamanda bir yıl önceki o Pazar, yine o sesle kendimizden geçmiştik, kilisenin titreşen serin duvarına yaslanmış dinlerken sesleri lavta ve viyoloyla muhteşemdi, böyle büyülü kişilerle dost olduğumuz için seçkinlerle bütünleşmiştik. Şimdi bile müziğin armonisi ile belirginleşen sanatlarının, kendi uzun aşklarının çocuğu olduğunu algılıyorum. Kapının yanındaki köşemden izliyorum, onların orada mihrabın yanında bir kez daha çaldıklarına inanamıyorum. İzleyicilerin dikkatli başlarının arkasında o an şimdi tekrar bana döndü. Zaman, dönen devir, yakalanıp yeniden tutuluyor, kayıp değil. O gün, ve bu gün.

Yine bir Pazar, yedi gün sonra çiftlikte havuza bakan tavuk kümesimde bunu yazıyorum. Şimdi taş kilisede tekrar çalıyorlar. Saat tam üç ve müzik başlıyor, genişleyerek o taş duvarları yine dolduruyor. Sonra bu Pazar geçen Pazar oluyor. Miriam'ı görünce tekrar şaşırıyorum ve onu seven Fumio için korkuyorum. Ve sonra bir kez daha, geçen yıl Celia'nın zafer günü - Musique Ancienne'e yeni kabul edilmiş, arkadaşları bravolarla kiliseyi dolduruyorlar. Ama bugünkü sıradan müze seyircisi, ilgisiz, gürültücü. Girişi kap-

lıyorlar ve biz kapının dışında kalıp duyamıyoruz. Sonra birkaçı ayrılıp bir gedik açıyorlar. Emekleyerek geçip mihrabın yakınında taş döşemeye oturuyorum. Fumio arkamda olmalı. Bizi görüyorlar. Gülüp başımızı sallıyor, dudak hareketleriyle selamlaşıyoruz. Bizler titiz ve mükemmel dikkatimizle sıradan dinleyicilerin ayak seslerini yok edecek, öksürüklerini susturacak, sandalye sürümelerini bastıracak özel dinleyicileriz. Bir hippi delikanlının bukleli başını sevgilisinin kucağına koyarak uzanışını keyifle seyrediyorum, bu günün sarayında bir iç oğlanı. Ama aylıklı bekçi, yan ödemeli İrlandalı tarafından farkediliyor, iri çizmeleriyle gelip müziğin ortasında konseri durdurup onu azarlıyor. Harika. Bu aptalın yarattığı kesintinin bitmesini bekleyen Celia'nın derin sabrı. Benim hatam hiç böyle affedilmemişti. Ama o kavgadan sonra onun için de bir yıl geçti.

Dönünce Fumio'nun gitmiş olduğunu farkediyorum. Kapıdaki başlar arkasında yok olmuş, onu göremiyorum. Bu kez yalnız dinlemek zorundayım. Benim için çalacaklar mı? Başları yine eski sarı taşın önünde kabartma gibi görünüyor, kilisenin önümdeki duvarı bloklar halinde Fransa'dan kaçırılmış. Celia'nın profili soluk rengin önünde zarifçe eğiliyor, lavtanın üzerindeki yüzünün hatları taşa çiziliyor, tuhaf tahta hazinesine dikkatle bakan bir Madonna. Elbisesinin dökülen kıvrımına tutunuyorum, kahverengi kadifesi sandalında son derece zarif duran, ama lavtayı sarmak için dayandığı tahta bloğa sağlamca basan, ayağını sarmalıyor.

Şimdi havuzun üstünden bakıyorum, aklımın gözü o anı renkli olarak içiyor - ve onu siyah beyazla bir Pentax testeresiyle karşılaştırıyor, geçen yaz Brookfield'de güneş çınar yapraklarının arasından parça parça düşerken elde tutulan bir testere. Celia, kahvaltıdan sonra taranmamış saçlarıyla, bize açık havada lavta çaldı. Şimdi geride sadece bu portreler kaldı: zihnimde hareketli ve sesli, hareketsizi ise kağıt üzerinde o an lavtasının üzerine eğilen Celia, mutlu yazımızda güzel bir sabah güneşte çalıyor, düz saçları yalnızca örülmüş, şimdiki gibi konser için başının üstünde beş sıra şeklinde taranmamış. Beyaz New England duvarının önünde tam bir soylu vurdumduymazlığıyla hiç değiştirmediği sarı jarse kazağı ve Bowery'de ona satın aldığım soluk kotuyla oturuyor. Celia, bü-

yük armut biçimli lavtasının üzerine eğilen bir profil. Garip bir çalgı, fotoğrafta sadece önü görünüyor arkası onun bedeninde gizli, harikulade yontulmuş cilalı küçük düz tahta yüzeyleri mükemmel varaklar halinde örülmüş, el sanatı ile müziğin gerçek biçimi. Connecticut'da o Haziran günü bir erkek çocuğunu andıran körpeliğini yeniden inceliyorum, yüzünün taşkın inceliği, gözlerinin zarif güzelliğinden de ebedi bir zaman dilimi önce birşeyler yakalanmıştı, bu gün de bana, sarı kağıt üzerine bir şeyler karaladığım, lanetle veda ettiğim o karmaşık Eyül gecesi baktığı gibi bakıyorlar. Gözleri kaybolduğum tünelin ucundaki ışık gibi. Ve şimdi müzik yükseliyor, gevrek ve Elizabeth devrine özgü sözler başlayınca havadaki ses genişliyor - "Her çalı çiçekleniyor." Lavta konuşuyor, sonra ikisinin değişik soprano sesleri alçak ve zarif ölçüyle havada birbirine dolanıyor, üstün şarkı söyleme sanatı daha zarif ortamında sözcükleri aşıyor. Zaman yine zaman içinde yenileniyor. Bir zaman uzayda kaybolan ses, şimdi mucizevi bir şekilde zihinde yankılandığı gibi aynı taşların yankıları içinde burada bir masa başında oturmuş zamanı irademle bükmeye çalıştığım sırada tekrar bir araya geliyor, müzik dinlenerek yeniden var ediliyor, nehirden yukarı yüz mil uzakta yorumladıkları mucizeden yankılanan ses bu an havuzun üstündeki kuşun cıvıltısını siliyor. Ben mesafe, zaman ve mekanı kendi uzaklığımda birleştirirken gerçekten yorumlanan müzik şimdi dinlenmeden son buluyor. Çünkü, Celia, seni dinlemeye gitmedim olayı aynı anda canlandırarak yaşamak için burada kaldım. Ve burada geç akşamüstü güneşi havuza ve kamışın üstündeki suskun kuşa dökülüyor. Sen orada taş salonda kalkıp selam veriyorsun. İzleyiciler kalkıyorlar, ben de onlarla birlikte kalkıyorum. Senin daha ince, daha aşk dolu gövden alkışlanıyor, alkışlar hala yankılanıyor. Kaybedilip, sonra yeniden bulundun; sen yanımdan geçerken vecd içinde izliyorum.

Fumio ortaya çıkıp, Miriam'ı öpüyor. Ona bakıyorum, ince bedenindeki zerafetini, gömleğinin çizgilerinin üstünde güneşten kararmış yüzünü, sandal giymiş ayaklarını görüp mutlu oluyorum. Onun güzelliğini göremeyen bir taş mı? Fumio onu sevmesine karşın onu hep reddediyor. Sonra müzik insanları çevremizi sarıyor ve biz onların dünyasından olmayan kimseler onların dışında kalıyo-

ruz. Eve giderken Broadway'de yangın musluklarını açan siyah çocukların yanından geçiyoruz. Bu gibi küçük bir sınıf savaşında yoldan geçen bir spor otomobile su sıkmak onların en büyük keyfidir. Suyun çarptığı an o kolun lavtayı çalarken aldığı doğa ötesi güzelliği yeniden görüyorum. Aynı el bir kere beni de harekete geçirmişti. Ve şimdi kaybettiğim halde hayatım süresince bunu bir kez yaşadığım için mutluluk duyuyorum.

Fumio evde yemeğimiz olmadığını hatırlıyor. Dışarıda mı yiyelim? Bir arkadaşı mı arasak? Vita'ya uğrayıp onu da almayı öneriyorum. Veya Claire Bookbinder'i. Söyledikten sonra her ikisinin de hem arkadaşım hem aşığım olduğunu farkediyorum. Onların yerine Lila ile Renos'u mu arasak? Fumio, "Kent dışındalar," diye karşı çıkıyor. "Öyleyse kim?" "Kimi istersen," diyor. Claire'i görmek isterim. Orada Porto Rico'lular ve Hell's Angels'ların ortasında bir yerde, Barışçıların tuğla duvarına SEVGİ yazdığı adi bir apartmanda oturuyor, kaos ortasında bir deniz feneri gibi. Önce telefon etmem gerektiğini düşünüyorum. Ama ortalıkta telefon yok ve biz neredeyse oraya vardık bile.

Zili çalıyorum cevap veriyor. Sonra geçen hafta çıktığım idrarla ıslanmış merdivenleri tırmanıyorum. O zaman sevişmiştik, ilk kez. İkimiz de o kadar korkak ve çekingendik ki hiç anımsamıyorum, gerçekten olduğuna bile inanmaktan vazgeçtim. Benim için bir biftek pişirdi ve yaşlı bir ağaç kabuğuna benzeyene kadar onu ikimiz de unuttuk. Kapı yine o bildik Aşağı Batı Yakası dairesine mi açılacak? Yine orada duvara yapıştırdığı o çılgın özdeyişlerin arkasında mı olacak? Hapishanenin hemen yanıbaşındaki kampta hepimizi kutsayan Tiny Tim. Duvarlarda bütün kahramanlarının fotoğrafları: Gandhi, Casals, Van Gogh'un yaptığı tüm portreleri. Seri halinde onbeş tane; kulaklı ve kulaksız. Oda tıka basa kitap dolu. Hepsi onun kutsal kitabı: Tolstoy, Piaget, Unamuno. Ve yıldızlara ait sihirli resimleri, ay seyahatleri, teleskoplar, yıldızların her yere astığı Ektachrome fotoğrafları. Tuvalette bile. Yerden tavana kadar tüm duvarları boydan boya filozofları, galaksileri ve idealleriyle kaplayıp değiştirmiş. Daha önce telefon etmeyip "ani bir kararla" geldiğim için özür dilerken gülümsüyor. "Buradan geçiyorduk ve seninle birlikte yemek yemek istedik." "Ani kararları onaylıyorum, sıkı-

cı ve çoğunlukla şiddet dolu bu yaşamda hoşgörüye layık çok az şeyden bir tanesidir," diye kendine has o soyut savunma biçemiyle yanıtlıyor. Onun gerçekte kim olduğunu yeniden merak ediyorum; Sakson görünüşünü unutup müthiş Boston aksanına rağmen belki de Boston'dan bir İrlandalı olduğu umuduna takılıyorum. Daireyi yeniden inceliyorum, pencerelerinde sarmaşıklar olan iki oda, banyo küveti mutfakta. Burada yaşıyor ve Trinity Kilisesi'nin merdivenlerinde eğleşen iki sarhoşla evreni birleştirmeyi amaçlayan çılgın bir kitap yazıyor, bu arada gezegende canlı kalan diğer kişi de 5. Cadde'de karşı binadaki işgalci eroinman. İki küçük odanın masa, sandalye, yatak ve beş elbise askısından ibaret temiz sadeliğiyle ruhunun aynası oluşuna şaşıyorum. Yemek yemiş ama bizimle gelmeyi kabul ediyor. Sadece onunla tekrar birlikte olmak bile zevk, başının çevresinde uçuşan altın sarısı saç tutamlarını izlemek, esprilerinin uçucu canlılığını duyumsamak. Merdivenlerden inip Fumio'ya gidiyoruz, üstü açık otomobilde üçümüz de önde oturuyoruz. Bir göz atıp aptallığını tanımlıyor: "Tam bir yeni yetme otomobili. Ama kendine saygısı olan hiçbir genç radyosu çalışmayan bir otomobilde yakalanmak istemez. Tamir ettir." Bu tersleyişi ne kadar hoşuma gidiyor.

Bowery'de dursak yemekten önce bedava içki içebiliriz, çerçeve ve parmaklıklardan sızan günün son ışıklarında oturuyoruz, sohbet ne cins bir otomobil almam gerektiği konusuyla başlıyor. İkisi de tükenmiş hazinemi bırakmadığım için benimle alay ediyor. Sonra kendi konularını bulup, balinalardan söz ediyorlar, Fumio Moby Dick'e olan aşkını abartarak anlatıyor. "Kate ile ilk yattığım zaman kendimi bir sardalye gibi hissettim," diye neşeyle sürdürüyor "ve ona balinam dedim. Ama iltifatımı anlamadı." Claire balinaların dili ve beyinlerinin büyüklüğü konusunda geniş ve çeşitli bilgi vererek bizi şaşırtıyor. Fumio ise cinsel organlarının büyüklüğü konusunda okuduğu bazı şeyleri anlatıyor. Anımsadığı şeylerin okuru tanımladığını ona hatırlatıyoruz.

İçkiyle gevşeyen Fumio bir Zen akrobatı gibi konudan konuya atlayarak giderek daha da hoş ve anlaşılmaz oluyor. Birbirlerinden hoşlanıyorlar. Bu stüdyonun kendi yalıtılmış havası, dünyayı uzak tutma gücü ile hepimiz mutluyuz. Fumio'nun heykelleri Bowery'nin dehşetinden sadece on metre yükseklikte tavandan özgür ve düşün-

celi sallamıyorlar. Yazında zamanı tartışıyoruz. Claire dikkatimizi galaksilere çekme umuduyla tüm meraklarını ortaya seriyor, zamanın ya uzaklık yahut da içtenlik olduğunu açıklıyor. Yıldızların beni rahatlatmadığını yalnızca birkaç ayrıntı ile fotoğrafları görebildiğimi söyleyerek karşı çıkıyorum. Updike gibi fotoğrafçıları kötülemesi beni rahatsız ediyor. "Altın aramak var bir de sinematografi var," diyerek tezimi savunuyorum. "Proust anımsıyabiliyordu ben ise anılar düzeyinde takılıp kalmışım." "Herşey süreklidir," diye beni yatıştırıyor, "tekrar o kadar kötü bir sözcük değil."

Birkaç içki içip sürdürüyoruz, ben en sevdiğim saçmalığa başlıyorum: bir kitabı okurken gördüğünüz oda. Örneğin Henry James'in şömineleri. Başka hiç kimsenin kalkışmamasına şaşırdığım uzun araştırmalardan sonra onları ortaya çıkardım. *Portrait of a Lady* (Bir Leydinin Portresi)nde Osmond'un Isabelle ile yaptığı ölümcül görüşmenin yeri için hayalimde St. Paul'de belirli bir evi canlandırdığımı farkederek baskının öbür yanına geçme heyecanını yaşadım. Sonra da gerçek bir mekanı yanlış kullandığımı farkettim (Maudie St. John'un evindeki şömine sağda, James'inkinde soldaydı - yahut da tam tersi, şimdi hatırlayamıyorum). Fakat onun sayfalarında aradığımın aslında o sahnenin duygusal atmosferine uyan eski bir travma olduğunu anladım. Bunu da ancak onun betimlemesiyle benim hayalimdekini karşılaştırınca yakalayabildim, halamla bir akşam senfoni konserinden sonra büyük bir eve gitmiştik: bana verilen şampanyayı yere dökmüştüm.

Aynı şekilde Gregor'un yatak odasının, duvarları pembe kağıtlı çocukluk cehennemim olduğunu Kafka'nın böceğini dokuz kez öğrencilerime okuttuktan sonra anlayabildim. Sonra bıraktım. Gregor'un iğrenç çekirdek ailesi bir apartman dairesinde oturduğuna göre, onun ev planı tek kat üzerindeydi; yemek odası ve yasak olmakla birlikte yenilebilir elma aslında bitişik odadaydı. Bizim yemek odamız aşağıda birinci katta olduğu için benim burada hayalimde kurduğum paralel mekanın aslında yemek odası değil anne babamın yatak odası olduğunu anlamam yıllar sürdü. Dayanılmaz yanlış tahammülün ötesinde doğruydu. Eleştirmenlerin konuyu izlememesine, okurların odaları kontrol etmemesine aklım ermiyor. "İnsanlar okurken resimler görmezler mi? Kendi hayallerinde kurdukları mekanı kitaptakiyle karşılaştırıp, uyumsuzlukları farkedip,

sonra da yazarınki yerine koydukları mekandaki ipucunu izleyip seçimlerinin nedenini araştırarak kendilerini nasıl keşfetmezler?"

Ben bu şekilde düşünürken ikisi heyesle yeniden balinaya dönmüşler. Fumio yalnızca kadın inci avcılarının oturduğu bir Japon köyü yaratıyor: "Bütün erkekler Antartika'da balina kovalıyorlar," diyor. Onları grup halinde karda koşarken görüyorum. Onları dinlerken birbirlerinden zevk almaları hoşuma gidiyor, Fred'le sabahki sohbetimiz, çatı katının balkonundaki Pazar sabahı kahve keyfimiz bunu tamamlıyor. Biz yeni yaşamı sorgularken Fred'in çocuklara gösterdiği ciddi ve yumuşak ilgi. Fred yeni yaşamını tanımlıyor: bir yıl bir komünde yaşadıktan sonra oradan ayrıldığı zaman erkekleri sevdiğini farketmiş. Krep ve domuz pastırması servisi yaparken benim bitmek tükenmek bilmeyen kuşku ve korkularımı dinlemesi, nezaketle çocukların bahçeye de sohbete de girmelerini usulca engellemesi.

Claire ile Fumio mutlulukla bakışıp vites değiştiriyorlar - balinalardan yemeğe ve tekrar estetiğe dönüyorlar. Sonra aşka ve insanların onu nasıl sömürdüğüne. Claire bir anlık bir duraksama veya kararsızlık göstermeden hep sevdiğini iddia eden erkek veya kadın romantik avcıların güzel bir taklidini yapıyor. Banyoya giderken yüksek sesle kararlı bir deliyi taklit ediyor. Üçümüz de bu iyi tanıdığımız tavra gülüyoruz. Fred, dostlukta bazı anlar vardır, demişti, onun olağan sınırları aştığı, seni kontrolün veya ilgisizliğin dışına taşıyacak şeylerin söylendiği anlar, sulu boyaların kağıt üstünde karışması gibi, bir ilişkiyi çok ötelerden izleyip güzelliğini, kişilerin hatta dostluğun kendi güzelliğini gördüğünüz anlar. İşte herşeyi farklılaştıran bu anlardır. Hepimizin bu beraberliği şimdi farkettiğini bilerek İkisini bu ışıkta seyrediyorum.

Çıkıp birşeyler yemek konusundaki uyarılarımız yavaş yavaş sıklaşıyor. Çıkmadan hemen önce Deller'den Shakespeare'in şarkılarını dinliyoruz. Claire tuhaf bir tesadüfle geldiğimiz konsere uyum sağlayan bu plağı seçti. Celia bu şarkıyı New Haven'da söylediği zaman -memeleri çiçeklere, meme uçlarını dağ zirvelerine benzeten- rokoko sembolizmini yansıtan enfes bir dizenin beni ilk kez nasıl büyülediğini özbeğeniyle anlatmaya çalışıyorum. Fumio özbeğeniyi anlamıyor; şarkının sözlerini ikisi de yakalayamıyorlar.

Bu arada insanın kendine özgü ifadesi mümkün olmayanları paylaşmasının ne kadar güç olduğunu düşünüyorum.

Sokakta her ikisinin de sarhoş olduğunu farkediyorum, ben değilim. Kendimizden sonsuza dek memnun yanyana tökezleyerek yürürken gelen geçenler için tehlike yaratıyoruz. Tırnaklarının avcuma battığını hissediyorum. Kentin öbür ucuna Village'e gitmemize gerek yok; Claire tam da bizim mahallede bir lokanta biliyor. Meğer Paradox'muş. Fumio, makrobiyotik yapay yiyecek diye söyleniyor, Amerikan işgalinde öğürerek yediği kahverengi pirinci herhangi birinin gönüllü olarak yiyebilmesi onu ölkelendiriyor. Titizlik edip burada Japon usulü demeye cesaret ettikleri deniz ürünleri ile sebze kızartmasını beğenmiyor. Salatanın yeşil çöp olduğunu kabul ediyorum ama bahçe hoşuma gidiyor. Fumio üstünde bir paraşüt olduğunu anımsatıyor. Doğu Batıyla buluşurken işgal sürüyor. Claire aç değil.

İki siyah geliyorlar, birinin sıska bir köpeği var. Anlaşılan bizi tanıyorlar, Janey ile Bill'in arkadaşları. Köpekli adam Josh Tarkington. St. Adrian's'da bir gece onu yukarı New York'tan bir galeri sahibine karşı desteklediğimi şimdi hatırlıyorum. Beyaz galeri sahibinin bilinen lafı: Siyah sanatçılara da yer vermek ister ama "yetenekli" siyah sanatçılar hiç başvurmuyorlar. Tarkington ve diğer adam masamızda duraklıyorlar. Zell'den söz ediyoruz. Josh ile dostu cenazeyi nasıl kaçırdıklarını anlatıyorlar. Claire'in yanına oturuyorlar, Josh iğneli övgü klişelerini sıralıyor: cildi bir bebeğinkini andırıyor. bir Noel meleğine benziyor. Sırıtıp bu beyaz 'pilice' sataşmayı sürdürüyorlar, bir böceğe işkence eden erkek çocuklar gibi. Bildik savaşçı saldırganlık, yıllarca beyaz adamın kıçını yalamanın acısını kadından çıkarmak için hayalara vurulan bir diz darbesi. Dinlemek zorundayım, bir haftadır onun sarı saçlarında bir Floransa meleğini gördüğümü ve aslında çiftliğin damında çalışan uzun sarı bukleleriyle Kevin'i andırdığını anlıyorum. yüksekte güneşe karşı duran onun bir kız kadar güzel sarışın bir delikanlı. Rolünün gerektirdiği kadar zalim olmayan Josh açık açık hakaretin sınırında duruyor. Fumio konuşmaları takip edemediği için geleneksel olarak ona düşen koruyucu rolünü üstlenemiyor. Onun güzelliği saldırıya uğrarken izlemek zorunda kalıyorum ve bunu başkaları-

nın önünde övmeye bile hakkım yok. Fakat Claire kendini savunuyor. Konuyu politikaya getiriyorum ve Avrupa'da gördüklerimi anlatarak onları etkilemeyi umuyorum, gösteriş yapıp keyiflenmeye başlıyorum.

Aniden kalkıyor. Bir açıklama da yapmıyor. Peşinden mutfak aralığına gidiyorum acı bir sesle akşamın açmaza girdiğini söylüyor. Gururu yorgun olduğunda ısrar ediyor, eve gitse daha iyi olacak. Korkuyorum; her zamanki gibi işleri bozdum. Özür dilemek için bir fırsat yakalamak amacıyla: "Biraz sonra gelirsem bana bir fincan kahve yapar mısın?" diye soruyorum.

Masada dağınık sohbet sürüyor: Josh Teksas'taki *Tom Amca* oyununa isyan ediyor, Larry Rivers'ın siyah sanatçıları saf dışı bırakarak beyaz baba rolünü üstlenmesine ateş püskürüyor. O an bir sergisi olan Josh'un arkadaşının dışında hepimiz sanat dünyasının son beş yıldır can sıkıcı bir boşluk olduğunda birleşiyoruz. Fumio "Pop Art'tan beri," diye vurguluyor. Josh'un arkadaşı sergisinin şimdi New York'taki en önemli olay olduğunu iddia ediyor. Kendi gerçeği. Neden olmasın? İlk sergimi açtığım zaman insanları getirebilmek için taksi paralarını ödemeye hazırdım.

Ziyaretçilerimiz bizi başbaşa bırakıyorlar. Fumio şimdi ne yapacağımızı soruyor. Ben eve dönerken Claire'in unuttuğu o fizik makalesini ona bırakacağımı söylüyorum. Memnunlukla, "Bookie'ye mi? Harika, hadi gidelim," diyor, gitmeye hazır. "Ben yalnız gidiyorum." Düş kırıklığı ve şaşkınlık yüzünde okunuyor. Bir saniye sonra bunu daha akıllıca ve iyilikle yapacak yollar olduğunu farkediyorum. Bu ana kadar anlamadığını keşfediyorum. Ama ben onun isteklerini yapıyordum. Babam altı yıl kötü bir şekilde aldattı. Bundan hala nefret ettiğim için hiç denemek istemem. Fakat Fumio geçen ay benden onu gerçekle rahatsız etmekten vazgeçmemi istedi. Bu çok zor. Gerçeği söylememek kolayca yalana veya dostluk kapısının yüzüne kapandığı böyle sevimsiz bir ana dönüşüveriyor. Kızmakta haklı. Dışlanmak haksızlık. Erkekler bir araya gelip bu arada birbirlerine aşık olsalar ve beni de aralarına almasalar ben nasıl hissederdim? Arada kalanın da ben olmam pek hoş değil. Fumio ve arkadaşlarıyla, örneğin Frieda ile bir hafta sonunu birlikte geçirmeye nasıl dayanabilirim? Beni denemesini isterdim. Eşleş-

mede eşitlik ve her iki tarafta da denge olmadığı için sadece birbirimize kötü davranmanın yeni bir yolunu keşfetmiş olduk.

Gururun aldığı darbeyle yüzü kararıyor, gururdan da fazla birşey, birgün Barbara yokken Sidney'le konuştuklarını anlatıyor: "Ona sorunun kıskançlık veya paylaşamamak olmadığını söyledim, asıl sorun sen yalnızken onun bir başkasıyla birlikte olduğunu bilmek. Ve o ne demek istediğimi anladı." Suçluluk duygusu her yanımı sarıyor. "Biliyorum. Ama yapacak birşey yok." Bana nefretle bakıyor. "Senin yalnızlığına çare bulamam. Başkalarını bularak bunu sen çözümlemelisin." "Hepsi düş kırıklığı oluyor," diye karşı çıkıyor. Ve ciddi olduğunu biliyorum. "O zaman ne istediğine karar ver. Belki yalnızca yontu yapmak istiyorsun." Karar veremediğini itiraf ediyor. Sonra bana dönüp, "Yapacak birşey yok diyorsun ama nedeni sensin." "Herşeyi bırakıp senin karın mı olayım?" "Hayır, istediğini yap. Ama teorilerin saçma. Kendi keyfini açıklamak için onları uyduruyorsun." Bunu çoğu zaman kabul ederim. Ama bu akşam kabul etmemek iyi geliyor, bu yargıya karşı çıkmamdan onun bile hoşnut olduğunu sanıyorum. Hesabı ödeyip 5. Cadde'ye doğru yürürken yeniden dostuz. Claire'in evine doğru saptığım zaman dostça bir gülümsemeyle, hınzırca ve iyilik dolu; "Çılgın bir yaşam şekli," diyor.

Heyecan dolu bir dikkatle, Claire'in merdiveninin pis kokusuna sığınana kadar Hell's Angels'lardan uzak kalmaya özen gösteriyorum. Oraya vardıktan sonra uzun bir süre ona söyleyemeyip havadan sudan sözler ediyorum: "Sorun şimdiye kadar kimsenin yapamadığı bir şekilde yaşamaya çalışmamda. Üstüne üstlük kurallara karşı bu yüzden de kimse onaylamıyor." Anlaşılabilir hale gelmemi sabırla bekliyor. Herşeyi berbat ettiğim için utanç içindeyim, kendi zevkini düşünen saf bir aptalım, ikisiyle birlikte olmaktan da zevk alıyorum, sonuçta ikisi için de sorun oluyorum. Sonra aniden kalktığı için özür diliyor ve akşamın çıkmaza dönüştüğünü söylediğini kabul etmiyor. Fumio'nun acısıyla paramparçayım, doğru olmadığını bildiğim halde bunu ona açtığım için de pişmanım.

Sakin bir sesle, "Senin de bir yaşamın var ve ikiniz de aynı günde ölmeyeceksiniz," diyor. "Ama zalim hatta düşüncesiz bile olmamalısın. Hem söylesene, bu kontratta neler var? İkiniz ne elde etti-

niz?" "Göçmen Bürosunu aştık. Evlilik için söyleyebileceğin güzel şeyleri zaten nikahtan önce iki yıl yaşamıştık. Sekiz yıldır birbirimizin herşeyi olduk. Bu yaşamımdaki ilk güzel ilişki. Ama şimdi başkalarını da istiyorum. Kadınları. Ve onu incitemem." Sonra sık sık kendi kendime sorduğum soruyu dile getirerek beni şaşırtıyor. "Öyleyse niçin yapıyorsun?"

"Anlayacağın şekilde söyleyeyim. Alaylı konuşma tarzın ve Ördek Donald taklidinle her istediğini söyleyip de insanları bunun yalnızca bir şaka olduğuna inandırmak ve terslenmemek için keşfettiğin o üstten alma alışkanlığını biliyorsun." Taktiğini böyle değerlendirmeme gülüp başını salladı. "İşte ben de şimdi, sık kullanılan ve yalnızca abartıldığı ve gözlerde bir pırıltı eşliğinde söylendiği zaman kabul gören senin o üç heceli konuşma tarzını kullanacağım. İstediğim müthiş birşey: özgürlüğün tüm nimetleri. İnsanlara sahip olunan bir nesne gibi bakan eski sistemi aşmak istiyorum. Şimdi çoğumuzun yaptığı gibi yaşamla deneyler yapıyorum, doğrusunu bulmak, daha iyisini başarmak, çoğu zaman kendi kendimizi aldattığımızı bilerek - yine de yeni bir toplumsal varoluş yaratmak istiyorum." "O zaman yaptıklarının sorumluluğunu üstlenmelisin." Bunu kesinlikle ve iyi niyetle söylüyor.

Onun kollarında suçluluk duygum eski bir palto gibi üstümden sıyrılıyor. "Kadınlar sana ne veriyor?" Kendime asla sormadığım şeyi soruyor. "Bilmiyorum. Enerji, destek, yumuşaklık? Uyumlu olmanın ve aynı şakaları bilecek kadar benzer bir yaşam deneyimi yaşamış olmanın harikulade mucizesi. Annen sana belki bir kaza geçirebilirsin diye temiz iç çamaşırı giymeni hiç söyledi mi?"

Üçüncü fincanı bitirirken o kadar rahatladık ki hareketteki korkunç demagoji öykülerini paylaşıyoruz. Rita Mae Brown'un gerektiği zaman cinayet işlenebileceğini anlatışının taklidini yapıyorum: "Gerekirse sokaklarda erkeklerin kafasını koparırım..." Rita Mae'in kafa koparmanın politik yararlarını savunmak için öne sürebileceği savları sıralayıp gülüşüyoruz. Claire arkadaşı French Rothman'a bir domuz pirzolası ikram ettiği akşamı anımsayıp ilk anlaşmazlıkta French'in ona bıçak çektiğini anlatıyor -"Üstelik bıçak benimdi!" Claire kahkahayı basıyor. "Ve French avaz avaz bağırıyordu: 'Asıl öldürülmesi gerekenler senin gibiler.' Domuz pirzolamı yedikten

sonra benim bıçağımı çekiyor- French vurmak için beni duvarın önüne dikiyor."

Solun çılgınlığına kıyasla Sağın önemsiz kaldığı zamanları anıp dertleşiyoruz, kendi saflarımız ama öyle umut kırıcı ki. Ama bu akşam herşey sadece komik. Kahveyle kafa buluyoruz. Sonra uzun bir tartışmaya giriyoruz, Claire'in inancı ile benim hiciv merakım arasında bir satranç oyunu, iki bakış açısı tanımlamalarla sevişiyor. "Hiciv düş kırıklıklarıyla başa çıkmaya yarar," diye ilk taşı sürüyorum. "İnanç kozmozun üstün perspektifidir," diye karşılık veriyor. Chaucer'ın Troilus'un bir yıldızdan konuşturduğu ruhuna, bir önceki berbat yaşamıyla alay ettirerek onun teorisine karşı çıktığını ileri sürüyorum. Güneş sistemine hiciv katarak Bookie'nin bir galaksiden ileri sürdüğü savları çürütmeye çalışıyorum, bir orta yol öneriyorum: "Romantik hicivde sentez vardır. Yatağında uyuyabilir miyim?" "Ne zaman istersen. Yalnızlığın zevklerine hoş bir değişim getirebilir." Masanın öbür tarafında konuşurken lamba ışığının harikulade saçlarında parıldamasını seyrediyorum. "Beş yıldır burada tek başıma yaşıyorum. Kütüphaneci veya deli doktorunu görmek dışında hiç dışarı çıkmadım." Göz kırpıp dudaklarını büzüyor. "Son zamanlarda çilecilikten vazgeçip tenin zevklerine döndüm." Seksin bir güç dengesi oluşturduğu o küçük egzersizlerden kurtulacağımı anlayıp rahatlıyorum, erkeklere oynadığımız pek de yaratıcı olmayan ve birbirimize yöneltmekte çok daha haksız olduğumuz o hilekar oyunlar.

Yatakta, kollarında, yumuşaklığında yatarken hicvin bu durumu nasıl ele aldığını soruyor. "Zaten bulmaya yazgılı olduğun tamponu tanımlamak için zekice bir cümle araştırır." "Öngörü sahibi olduğum için onun orada olacağını zaten biliyordum," diye sakince cevap veriyor. Bana gülümseyerek: "Şimdi birleştik, birimizim teni diğerininkiyle gerçekten bütünleşti," derken gözleri o kadar güzel ve yeşil ki içim parçalanıyor. Dünya gezegeninde güzel bir gün.

Sevişmemiz, kesintisiz ve doyumsuz yedi saati bile, birbirine karışıyor. Sadece birkaç şey akla geliyor: son kez ıslaklığının elime dolması, o hafta bu duygunun beni olmadık zamanlarda şaşırtması. Bu gece yakınlığımızı klasiklerle zenginleştiriyoruz, Dokuzuncu Senfoni'yi orgazm anı yapıyoruz, ve Handel'in kurtarıcısının yaşadığını bilen sopranosu iğne takılıp işlerin ortasında kalınca yattığı-

mız yerde ölesiye gülüyoruz, yaşıyor-yaşıyor-yaşıyor sözcükleriyle orgazma ulaşıp yatağı neşemiz, yakınlık ve yumuşaklık duygumuzla sarsıyoruz. İlk seferinin zevkine bir daha erişilmeyeceği veya aşılamayacağı yolundaki boşinanım şimdi yenilgiye uğruyor. yasak ve korku dolu heyecanıyla yok oluyor, ruhumuzun genişliği ve utancımızın çölü için bizlere hastalıklı indirim sağlayan bütün o kurallar. Bu gece Celia'nın gözlerine baktığım birbirimizin merkezini bulup orada kaldığımız o eşsiz anı aşıyorum. Enerji. Duygu. Durağanlık. Sürtünme. Ruh. Ten. Bakışlar camlaşana kadar tırmanıyor.

Ve bu gece hayatımın bütün seslerini yok ediyor, taş gibi çarpan sefil sözcükler: günah, düşkünlük, ihanet, skandal. Yalnızca kendi başına bir ahlak oluşturan tenin zevkleriyle değil aynı zamanda faziletin son tahlilde sadece başka bir insan olduğu kavrayışıyla şimdi hepsini aşıyorum. Bedenlerimizin kadınsı güzelliğiyle kendimizden geçiyoruz, öldüğüm zaman bu anları yaşamış olmanın bilincinde olacağım; sonuçta yaşarken ya dünyaya sahip oldun yahut da olamadın. Şimdi beyaz gökyüzü ilk ışığını pencerelerdeki sarmaşıkların yeşilinden içeri bırakırken bacaklarımın arasındaki altın sarısı başına bakıyorum.

Havagazı tahsildarının bütün katlardaki kapılara vurmasıyla uyanıyoruz. onları bekleyen kaderin Con Edison olduğunu uluorta açıklıyor. Kimse yanıt vermiyor. Claire kıpırdamadan, "İnsanlar değerli uyku veya beraberlik anlarını niçin bir tekele feda etsinler ki?" diye soruyor. "İlaçlamacı geldiği zaman burada olacaksın. Böyle birşey için uyandırılmayı düşünebiliyor musun?" Bunun uykunun küçük ölümüne girmesi düşüncesiyle gülmeye başlayınca küçük yatak tehlikeli bir şekilde sallanmaya başlıyor. Sefaletin önemsiz hakaretlerine olağan bir şekilde tahammül edildiği Aşağı Doğu Yakası'nda yatakta sabah keyfi yapıyoruz.

Onun tarazlanmış diş fırçasını kullanırken ayda ikiyüz doların gerçekte ne kadar az olduğunu anımsıyorum. Bana hassas noktasını açıkladı: hiçbir erkek tanımadığını, onlardan korktuğunu ve dört yaşındayken babası tarafından terkedildiğini. Ona doğru dürüst iki kişiye yetecek kadar geniş bir yatak yapsam mı, özel tahta ve sünger çalışmalarımdan - ama bu bir gelecek ima eder. Ayrılırken üst

kilide yapıştırılmış bir özdeyiş dikkatimi çekiyor: "Tek bir içten davranışın olabilmesi mümkün mü?" Yatağın yanındaki daha telaşlı: "Tarihin terörüyle nasıl başa çıkacağım?" Güzel sabaha çıkınca dışarıda köşedeki müzik dükkanının önünde en çok sevdiğim duvar yazısını görüyorum: "Gazeteci - Bay Ghandi, Batı Uygarlığı konusunda ne düşünüyorsunuz? Ghandi - Bence bu çok iyi bir fikir."

Fumio bana gülümsüyor, ne kadar uyuduğumu sorup bana takılan, birlikte yaşadığı çılgın kadına gülen, mizah anlayışı olan iyi bir dost yine. Çiftliğe gittiğimiz zaman bir aydır tamir edilen ahırın, onun stüdyosunun, nihayet bittiğini görüyoruz, beyaz duvarları ve eski tahta kirişleriyle harikulade güzel, umduğumuzdan da iyi ve onu bekliyor. Artık soyulacak duvar kağıdı yok. Çalışma krizi sona erdi, yeniden yontu yapmak istiyor. Taşralı tipler gibi salıncaklı koltuklarımızda ön balkonda sallanıyor, çiçek açan ardıcın kokusuyla sarhoş oluyoruz. Fumio yapacağı yontuların heyecanıyla dolu: tahta bir daktilo, birçok bisiklet, bir taç - "ve bir de enginar," diye övünüyor, kalkıp dört dörtlük sevincini ve rahatlığını ifade etmek için çimendeki yaşlı akçaağacın gövdesine işiyor. İri ağacın dibindeki siluetine dolunay ışıyor. Mağrur duruşu. İç huzurunun sesi.

YENİ YAŞAM

IV

Modern Müzenin yontu bahçesinde oturuyorum. Bahçeler benim için neden bu kadar önemli? Buraya Milly'nin mektubunu okumaya geldim, Alman posta damgasını tüm sabah yabancı paraymışcasına sakladım. Yukarı New York'a gelmeyeli o kadar uzun zaman oldu ki - yayıncılar, medya, karabasan hepsi burada. Ama bugün sabah 50. Cadde'deyim, gün ilkyaz kadar taze, müzeye gidip neden eski günlerdeki gibi başıboş bir gün geçirmeyeyim? Güneşte oturup Milly'nin Almanya'daki uzak siyah sürgününden gelen sesini dinleyeyim. Bir daha asla eve dönmeyeceğim diye yemin ediyor. Bu mektup iki şey anlatacak, kucağımda çevirirken, ne diyeceğini önceden biliyorum, sadece kendi çılgın diliyle nasıl anlatacağını merak ediyorum. Milly şimdi ölü olan Zell'den söz edecek, bizlerden duymuş olmalı, Jancy ile Bill'den. Ben de onu sevdim, hep reddettim, onun küçük karısı olmak istemedim. Milly kaba saba bir kadın. Ama artık onun acısı ebediyen geçince daktilosunda hızla noktalama ve cümle yapısına aldırmadan yazıyor. Amerikancası bir sel gibi. Ben okuyana kadar duyulmamış olan acısı yabancı ülkeden yükseliyor. İki yıl önce, annesi öldüğü için Amerika'ya geldiği zaman, Bowery'ye uğramıştı. Başımı kaldırdım Milly, ben Japonya'dayken tüm bir yıl kiraladığı stüdyomda köpeğinin her sabah pislediği noktada duruyordu. Zell etrafında dolaşıyor, ona kur yapıyor, yüz vermemesine rağmen vazgeçmiyordu.

Onu elde etmek istiyordu. Sonra yine gitti. Orada, belki de onunla evlenmeyen ırkçı bir Alman sevgilisi olduğunu düşünmüştüm. Paris'ten sonra onu görmek için oraya uçtuğumuz zaman Gerda ile tanıştık, birlikte yaşadığı Alman kız, onun hayatıydı. Haus Merberich'i, iki yıldır birlikte kullandıkları ve şimdi kaybedecek oldukları stüdyoyu da gördük. Milly çok masraf ederek bizi lüks bir şekilde hava meydanından taksiyle evine getirdi, 2. Cadde'de yaşadığı zaman yaz sabahları beninle sokakta buluşan asık suratlı siyah kız tipinden ne kadar farklı. Onun evine gitmezsem o da benimkine gelmeyecekti. Bowery'nin kapısının tam önünde durur ve kahve içmek için yukarı çıkmayı reddederdi. Bir keresinde Fumio ile onu büyük bir Pazar yemeğine çağırmak için 3. Cadde'deki dükkana kadar gitmiştik - "Rosto yapacağız." "Bir daha asla beyazlarla yemek yemeyeceğim." Aynen böyle söyledi. Bir açıklama yapmadı ama geçen Pazar Nickelmann ile kavga ettiğini ve onun partisinden çıkıp gitmek istediğini fakat Zell'in engel olduğunu biliyorduk. Fumio ağlamak üzereydi, üstelik o beyaz da değildi.

Haus Merberich. Şimdi çürümekte olan büyük Deco evi geziyoruz. Onu orada Alman çayırlarının ortasında duvarlarından dökülen boyasıyla olduğu gibi bırakın, tamir ederseniz havasını kaybeder, orada yaşamış olan birçok sanatçının ruhunu kaçırırsınız: Kandinsky, Klee ve diğerleri. Her iki tarafında çınar ağaçları olan köy yolunda yürürken Milly onu sanata hayran bir baronesin yaptırdığını anlatıyor. Yerel sanat müzesini yöneten ve İngilizce bilmeyen arkadaşını görmeye gidiyoruz, bir çömlekçinin candan el sıkışı. Yaşlı papazın evinde, temiz beyaz duvarlar arasında sanat eserleri dikkatle korunmuş. Yerel çömlek işleri, oymalar, dokumalar. Almanya'da vatana hasretiyle dolu ve yorgun onlara bakıyorum. Sonuçta cam dolapların arkasına konup sessizlikte boğulmak üzere saklanan ve korunan insanlığın tüm uğraşının anlamsızlığını düşünüp üzülüyorum. Ne için bu kadar uğraşıyoruz ki? Yapıtlarımız insanların uğramayacağı temiz ve mükemmel odalarda tek başlarına duruyorlar.

Bugün Modern Müze böyle görünmüyor. Bahçe sohbet eden insanlarla dolu. Bir kuş bile var. Ve her zamanki fıskiyeler. Girerken bir ağacın altında muhteşem bir tembellikle oturan New York'lu bir

sanatçıyı gördüm, önünde koskoca bir gün var ve onun keyfini çıkarmaktan başka yapacak hiçbir işi yok. Üstünden akan işsizliğin ayrıcalığı bana Bowery'deki o ilk günlerimin tadını anımsattı, gidecek işim olmadığı için sabahları kamyoncuların barlara kanter içinde bira taşıdıkları sokaklarda dolaşırdım. Özgür. Seslenerek selam veriyor. Cedar Barı ve Bayrak Gösterisi günlerinden tanışıyoruz. Milliyetçi faşizme karşı davayı kaybettik ve tazminat ödemek zorunda kaldık. Kazanmış gibi hissediyorduk herneyse hepsi o kadar komikti ki. Bu halimiz eski günlerdeki halimize çok garip görünüyor olmalı, Cedar'da egomuzu tatmin etmek için fırsat kollayan aç gözlü bar kuşları. Ya da bunu yapmaya çalışıyorduk, bu durumda bir kızın inandırıcılığı çok daha azdı. O zaman partilere değer vermezdik, fazlasıyla bencil ve mağrurduk. İnsanların cehenneme kadar yolu var, önemli olan estetikti, kent merkezinde önemsizliğimizi çok iyi anlardık. Sanki bu kent bir zamanların Floransa'sıymış gibi şimdi kahvemizle sabah güneşinde gerçek vatandaşlar gibi oturuyoruz. Acaba herşey değişiyor mu? İlgilenip, ilişki kurarak öldürücü nefesi olan efsanevi sürüngeni döndürüp kovalayabiliriz. Kaprow bir keresinde manivela kollarını keşfederseniz düğmeler bir kurban olmaktan çıkar ve sanatçının bu dünyanın adamı olmasına izin verir demişti. Kafeteryada buzlu çayımın bardağa doluşunu seyrediyorum, güzel bir kabarcık, bir ağacın altında bir yer bul ve düşüncelere dal. Sıradaki hanım eski insanların o korkunç diliyle, sesi genç kadını kavrarcasına, gelinine "Bebek şimdi çok şeker, artık düzenli yiyor ve kusmuyor, yakında onu kucağıma alabileceğim." diyor. Onu dinlerken almamasını diliyorum. Genç kadın ise yaşamı zorla güdülen, bundan nefret eden, her günü diğeriyle aynı olan, bu sabah müze turuna sürüklenen biri. Evet herşeye evet diyor.

Cam pencerelerin ardında yontu açıkta güneşleniyor. Bu köşede bir keresinde Calder'i, mavi gömlek ve şaşırtıcı bir kırmızı kravat takmış ustayı görmüştüm. Gece açılışıydı, zar zor bir davetiye bulabilmiştim, tepeden tırnağa saygı içinde paltosuna dokunmuştum yoksa koluna mıydı. Kırmızı yanaklarının üzerinde beyaz saçlı güzel yaşlı yüzünü saf açık mavi gözlerini bana çevirmişti. Beceriksiz bir aptal gibi bir parçaya veya camdan dışarı bakar veya öksü-

rür veya o gece için bir araya getirebildiğim elbiseyi düzeltir gibi yapmıştım. Şöhrete dokunmuştum ya, yüzüm ateş gibiydi.

Şimdi güneşe yerleşip Milly'ye dönüyorum. Haus Merberich'kediler ve köpeklerden oluşan sakinleriyle anlaşılmaz bir şekilde havaya uçunca ve her ikisi Avrupa'da evsiz barksız kalınca ona para gönderdiğimiz için Zell'den sonra bize teşekkür edecektir. O koca güzel stüdyo artık yok, o hoş sığınak için kötü bir son. Oraya korkunç medya yılımızdan sonra her ikimiz de Avrupa'da aranırken sinir içinde gelmiştik. Fumio sekiz yıl süreyle Amerika'da herşeyi ertelerken ben lisansüstü çalışmalarımla boğuşmuştum. Milly bizi yemek odasında bir havuza bakan birçok kocaman pencerenin önüne oturtup esmer ekmek peynir ve bira ikram etmişti. Vita, Amerika'dan aradığında köy ve büyük bahçe benim rahatlığına karşı Gethsemane'm olmuştu.* Fairbanks gelecek sonbahar ders verip vermeyeceğimi soruyormuş. Milly'den özür dileyip küçük bir kriz için bahçeye çıktık sinir içinde elma ağaçlarının altına yatıp otları yolmaya başladık. Panik içinde ona bağırıyordum, bak ben bu kitabı yazmalıyım. Fakat hala önümde hepsinden büyük bir risk varken akademik veya kurumsal güvenliği son kez reddedecek miydim? Bu işi eşcinseller için yapmam gerektiğini, *Cinsel Politika*'nın akademik bir kızı oğlu veya piçinin psikologların hatalı olduğunu göstereceğini planlayıp parçalanmış bir toplumun çıkmazını çözümleyip hepimizin aslında biseksüel olduğunu kanıtlamam gerektiğini ona anlatmaya çalışıyorum. Ve bu gibi. Bunu söylerken içimde çok daha tehlikeli bir sır gizleniyor, kendi kitabımı yazmak, polemikleri bir yana atıp, kendim olarak ortaya çıkmak. Savaşlardan o kadar çok bıktım ve kendimi bulmayı o kadar çok arzuluyorum ki. Haus Merberich yardım etti. Milly de laçkalaşmış sinirlerimi mesafeli ilgisiyle dinledi. "Şekerim ben buralarda basit bir hayat yaşıyorum," başarı peşinde monoton yarışın dışında kalan yaşamı bir örnek oldu Milly rahatlamıştı.

Bahçedeki son akşam üstü, üçümüz bir kaos halini alacak kadar büyümüş güllerin arasında taş bir duvara oturduk. Çıplak dikenleri vardı. Daha sonra çiçekler olacaktı. Şimdi önümde yaz vardı, Mart

* Gethsemane - İsa'nın tutuklandığı yerin adı. Ruhsal acı çekilen yer anlamına kullanılır. Ç.N.

başlarında ılık bir gün Alman sisi biraz gün ışığına yer açmak için yükseliyor. Şimdiden aptal bir Ağustos'un gelip beni parçalamasını düşünmeye bile dayanamıyorum, sonra, geçenki kış gibi bir kışı da. Celia. Tahammülün ötesinde şeylere dayandıktan sonra hala ısrar etmenin anlamı ne? Niçin olayların arasından çıkıp gitmiyorum, yok olmuyorum? Keşke ölebilsem. Milly ile Fumio güneşte oturmuş eski partileri anıyorlar, Janey'nin kırınızı masa örtülü yemekleri, herkesin şarap içip Pop Art veya ırkçılık veya Martha Jackson'un bir ahırı olup olmadığı konusunda bağırıştığı partileri. Kim olduğunu bilen ikisi ışıkta birlikte mutlu oturuyorlar. Ben kendimi ayırıp karanlığa geçtim ve yalnızca ölü gülleri görüyorum. Gerçekten devam etmek istemiyorum. Yarın İngiltere'ye filmin montajında çalışmaya gideceğim. Fumio kendi başına Floransa ve Uffizi'yi görmek için İtalya'ya gidecek. "Ben bir sanat öğrencisi değilim," diye gülüyor, "üstelik Roma'ya gece yarısı varmanın, ne onların parası ne de bir kelime İtalyancan veya otelde odan olmamanın ne demek olduğunu ikimiz de biliyoruz. Ve tuvaletler, tam birine alışırken orayı terketmek zamanı gelir. Bir başka zaman birlikte Floransa'ya gideriz," yüzü o kadar uzun süre hayatta kalabilecekmişiz gibi gülümsüyor. Fakat o Milly ile kalıp Bowery'de yalnız yaşamanın gerektirdiği soğuk samuray disiplininden önce biraz dinlenecek.

Ben çelik gibi olacağım, bir gün bile oyalanmadan İngiltere'ye gideceğim. Betty'ye Pazartesi montaja başlayabileceğimizi orada olacağımı söyledim. Tüm çıkışlar kapandı, şimdi herşeyi kumar masasına koyup filmi bitirip yazmanın tam zamanı. Bu cümleyi zihnimde duyunca korkudan midem bulanıyor. Milly beni gürleyen sesiyle gönderdi, "Bitirir bitirmez bana göstermelisin. Gerekirse oturma odasının duvarında oynatırım." Saçma sapan olduğunu belki de hiç bitmeyeceğini ona nasıl söyleyebilirim.

Genç bir kız beni tanıyıp selam veriyor, kitabımı beğenmiş. İlk kez korkmuyorum. Hala şaşırtıcı ve biraz da aptalca olmasına rağmen belki hala Kate Millett olabilirim. Bu sabah Vita ile bir bistroda kahvaltı ettik, biz yaşamlarımız üzerinde açıkça tartışırken kasiyerin aklı başından gitti. Bu bizim kahvaltımız, o tabaklarımıza bakıp seks kokusu alırken, biz rahatça konuşuyoruz. Erkekler için

kullandığımız sözcükler ona sunduğumuz bir kase dondurmanın üzerindeki kirazdan ibaret, çalışan bir adam için skandal, gününç iyi başladı. Böyle cömert müşterilere ender rastlar.

Güneşin St. Thomas Kilisesinin taşlarını olgunlaştırmasını ve sağ taraftaki ev ve klüplerin Modern Müzenin yeni bölümünün camlarından yansıyan ışıkla yeniden yaratılışını seyrederken buzlu çayla düşüncelere dalıyorum. Fıskiyelerin Trafalgar meydanındakileri yansıtarak beni bugünün iyi duygularının her zamanki gibi bir ihanetle veya daha büyük bir düşüşle biteceğine inanıp saçmalamakla suçladıklarını duyuyorum. Sinir zafiyeti tekrar ne zaman gelecek? Bu sabah Vita durumuma tanı koydu: "Ya süper kadınsın yahut da kırık bir kanat. Ve ikisi de çok saçma." Dostumuz Cissie de aynı böyle. Ve Mallory. Ve liste uzadı gitti, tanıdığım birçok kadın şimdi başlangıçlarla kocaman ve yepyeni ayaktalar bir sonraki an düşüyorlar. O kadar ileriye gitmek istiyorlar sonra yine küçük kadına dönüşüyorlar, geçmiş ayaklarımızın altında sallanıyor ve biz sürekli düşüyoruz.

Metroda Vita bana şiirlerini gösterdi. Güzel suçlayıcı dizeler, yine de tekrar yazıyor olması ne iyi. Birkaç hınzırca şarkı, hepsi Stein'vari ama biri diğerlerinden daha iyi, şöyle: "Kadın kadını kimsenin görmediği gibi görür. Ama kendini herkesin gördüğü gibi görür. Hiç kimse herkes birisi herhangi birisi. Biri olsaydı kim olabilirdi." Bir çeşit anlatı. Sonra gözümüzün ucuyla öpüşen bir çift seyrederek yürüyen merdivene bindik. Onları uzun saçlı iki kız sanıp gülümsedik. Birinin bukleleri omuzlarına düşen bir delikanlı olduğunu farkedince aklımız başımıza geldi. İşler hiç de öyle kahrolası bir hızla değişmiyor. Açık havaya çıkarken aniden durup kendi kendime bir polis gibi şunları söyledim: kara çalma veya medya tarafından uçurulacak kadar narinsen, hapse atılırsan ne olacak?

Balıçelere hayran olan kapalı yerlerden korkan bir sanatçıyım ve güneşte açılıyorum. Bir diğeri kendini havuzun suyuna bırakırken eğilip gelişmiş kadın bedenini yıkayan Maillol bana huzur veriyor. Eski kahramanım Moore ebedi ailesiyle. Gerçek bir kuş betonun üstünde masumca duruyor, ağaçlar, Rodin'in Balzac'ı kaidesinin üzerinde melodramatik bir pozda durmuş iki aşığa tepeden ba-

kıyor. Aralarında dolaşıyorum, eski dostlarım, Elie Nadelman'ın bronz şapkasının altında tam bir şehirli gibi çıplak duran *Açık Havada Adam*'ı gibi bazı çok sevdiklerimi selamlıyorum. Duruşun benzerliği Bargello bahçesinde Donatello'nun yapıtlarıyla karşılaştığım zaman duyduğum sevinci anımsatıyor. O grubun içinde de şapkalı bir genç adam olmalı.

Yıllar önce Oxford sınavlarından sonra, bilimden vazgeçip sanata döndüğüm zaman tek başıma Floransa'ya gitmiştim.

Ne zaman yeniden yontu yapacağım ben? Bir parça yapmayalı o kadar uzun zaman oldu ki ayları saymaya cesaret edemiyorum. Daha iyi yontucuların yapıtlarına bakan bir yontucu muyum? Onlardan ayrılmanın zamanı. Orada en üst bölümdeki teknik sergiyi görmek için son bir tur. Hayatta iki prensib olduğuna karar veriyorum, gerçeklik ve zevk. Bilim adamlarının yaptığı buradaki ruhsuz yapıtlar gerçeklik prensibinin tam bir örneği. Yazacak kadar önemli olmadığı için bir zarfın arkasına not alıyorum. Yanımdaki bir kız defterine birşeyler karalıyor. Belki de günlük tutuyordur. Çağlar boyu günlüklere sıkıştırılan duyarlılığımız, yayınlanmayan bir yazı türü, yalnızca kişinin kendi için bir emniyet subabı. Ama onun daha güçlü bir kişiliği var masasına sahip çıkıyor, halbuki ben benimkini yayılımcı Avrupa'lı turistlere terkettim, üç itici Alman yazma düzeyimi kaptılar. Buyrun.

Claire *New York Times*'ı sallıyor. Onun kehaneti. Bir bilim adamı küçük puntolarla çok iç bir sayfada Dünya Gezegenindeki kültürel yalıtımın sona ermekte olduğunu ileri sürüyor. "Galaktik uygarlığın bir parçası olacağız. Belki de en geri kalmış üyesi." Herşeye rağmen o umutlu. "Böyle felaket dolu bir tarihle bir katkıda bulunmamız pek olası değil. Ama yine de dünya dışındaki yaratıklar bazı şeyleri gözardı etmiş olabilirler. Örneğin Bach'ı veya yelkenliyi. Bir düşünsene, güneş çağı, yepyeni bir evrim merdiveni." Ona geçmişte Endüstri Devrimi gibi umutların insanların, Viktorya Devri İngiltere'sinin madenlerinde kömür taşıyan yük hayvanlarına dönüşmesiyle başladığını anımsatıyorum. Ve 5. Cadde'deki evinin yıkıntılarında sona erdiğini.

Toplantıya saatler var. Yeşil ışık sarmaşıklı pencerelerinde yer değiştirirken bira içebiliriz, dostça sohbetimiz bize zamanı unuttu-

racaktır. Bir pencerenin kırık demir parmaklığına iliştirilmiş not dikkatimi çekiyor. Aslında, "Hırsıza," hitaben yazılmış. Sonra Fransız politik derslerinden birini verip, "Sevgili Kardeşim," diye başlaması gerektiğini söylemiş. Onun için öyle başlıyor. Çekingen bir tavırla yeni daktilo alamadığı için camı kırıp evine tekrar girmemesini istiyor. Çalışma masasındaki çizgili sarı uzun sayfalar acımasız keçe kalemiyle fethedilmiş. Belki çılgın belki güzel yapıtı. Ama bugün yelkenliyle gezmeye gitti. O dışarıda olduğu için ben bugün çalıştım, beni caydıracak bahane bulamayacağım için kendi başıma evde kalmaya karar verdim. Bir adım gibi geldi. Elleri kelepçeli Angela Davis önümüzde duvara asılmış. Aklımdan çıkmayan Angela, tüm yıl uçaklarda yüzünü gördüm, biz burada oturmuş uygarlığı tartışırken o bir hücrede tek başına.

Claire demir parmaklıklara asılı duran ve içinden gün ışığı geçen en son uzay fotoğraflarında yeni bir çağın başlayacağını iyimserlikle ileri sürüyor. Ben kuşkucuyum. "Bir yerde bu şeyleri satan bir dükkan mı var? Onu ayakta tutan fanatik bir müşteri grubu mu var?" "Sus, nazik olmayı öğrenmeliyiz, başka seçeneğimiz yok. Üstelik şimdi akıllı olamayacak kadar çok şey biliyoruz, eski tavırlarımızı sürdüremeyecek kadar fazla psikolojik iç görüye sahibiz." Kitaplar ve resimler hakkında konuştuğumuz için Dachau fotoğrafları göstererek ona Faşizmin Toplu Psikolojisini anlatıyorum. "Tel örgüye dayanmış şu adamı görüyor musun, şimdi ondan geriye yalnızca kemikleri kaldı. Tüm bir toplum çıldırabilir." Yine de onun umutlarıyla yaşıyorum, Cuma günleri onun "ödülü" olduğu söylediği gibi o da benim ruhsal besinim. "Bütün hafta dayanabiliyorum, ama akşamın grisi çalışma masama düşünce, okumaktan ve yazmaktan o kadar bıkmış oluyorum ki günün yalnızca o saatinde ölümü düşünüyorum." Gözlerinin yeşili kızarıyor. Bu yüzden onun iyimserliğini kırmak istemiyorum, yalnızca gerçekleştirmek istiyorum. Casal'ın resmi diğer odada yönetirken O çılgınca konuşurken, mutfakta bir duvar dolusu ciddi pozu ile evcenin yanındaki küvetin üstündeki resmi çift çeneli gülüşüyle mutlu bakıyor. Buzdolabının kapısını çarpıp bir bira daha açarak, sevimli bir zorba gibi bağırıyor, "Ağlaşmayı bırak da canın ne istiyorsa yaz. Gerçeği iradenle değiştirebilirsin." "Saçmalama Bookie." "Öyleyse siktir git ve hiç-

bir şey yapmamayı sürdür." İrade ile gerçeği değiştirmeye taraftar değilim, herkesin edebi gücünün bir masal, yutturmaca, kendi iddiaları olduğunu sonunda anladım ve ben hepsine inanmıştım. Beni yüreklendirmesine kulak vermeye cesaret etmeli miyim? "Yaşarken zamanı yakala, bu fırsata sahip olacak konumdasın, bu da bir sorumluluk; hem olayların meydana gelmesi, değişmesi için çalış, elinden geleni yap. Kahrolası kafanı kullan, sonra onu aş." "İhtişam düşleri istemiyorum," diyorum, "ben yalnızca başa çıkmaya çabalıyorum. Bana iltifat edersen senin dostun olamam." "Tamamen senin kendi sorunun. Burası benim mutfağım. Mutfağımda kendi fikrimi söyleyeceğim. Alçak gönüllülük beni rahatsız etmez."

Yirmibeş yaşında, hiçbir şey yayınlamamış, sıcak suyu olmayan asansörsüz bir dairede oturuyor ve bilim kurguyu edebiyata dönüştürecek ilk yazar olacağını biraz önce açıkladı. Dostluğumuz konuşuyor, o kadar çok konuşuyor ki aynı zamanda yemek pişirirsek hep yakıyoruz. Düşünsel hayranlık. Ne söylediğimizi cinsel olarak anımsayabiliyorum, bu bir ruh hali. Biz yazarız. Birbirimizin hayallerini destekliyoruz. O benimkilerden emin. Ben onunkilerden asla emin değilim, çoğu zaman münzevi yaşamında ipin ucunu kaçırdığını düşünüyorum. Herşeyin mümkün olduğu inancında nasıl bu kadar ısrarlı olabiliyor? Onu tekrar sınıyorum. "Bu sabah 13. Cadde'de karşıdan karşıya geçerken rastladığım uyuşturucu bağımlısı beyaz olmasına rağmen, kendi beynini zehirleyecek kadar öz nefretle doluydu." "Tabii. Bu kanayan bir yara. Kendi mahallem öylesine mikrop kaynıyor ki bir yara bantı, bakmak zorunda kaldığım irengi yaralarını kapatacak yapışan bir bant olmak isterdim. Niyetim tamamen zararsız bir hale gelmek." "Bookie, iyi ama..." "Kulağa kolay geliyor, değil mi? Ama değil. Dikkat etmediğimiz zaman hep birilerini yaralıyor birilerini eziyoruz."

Antipasta adını verdiği dünkü restonun başında yazı masasında oturduğumuz zaman lafa dalıp yemeği unutuyor, bense iştahımı toplantıdan sonra iyi bir yemeğe saklıyorum. Okul öncesi çocuklarını anlatıyor. Irkçılığı, kendininkini, onlarınkini yenmek için yaptığı uzun savaşımı. Onu orada görüyorum, tek beyaz. O kadar fazla beyaz ki siyah çocuklar onun sarışın başına hayret ediyorlar, siyah öğretmenler öğle yemeğinde suskun kalıyorlar. "Kabul edilebilmek

çabası hiç bitmeyen bir uğraş, şöyle böyle başarıyorum. Çok yorucu. Çocuklara yakın olduğun zaman herşeyin çok daha önceleri kararlaştırılmış olduğunu farkediyorsun. Birazcık zekamız olsa önceliklerimizi yeniden düzenler, eldeki tüm olanaklarımızı çocuğun psişik yaşamını korumaya yöneltirdik. Onun dışında herşey önemsiz." O da inançlarından ödün vermiyor. Birer bira daha içerek anaokulu öğretmenliği deneyimlerimizi paylaşıyoruz. Onunki Aşağı Doğu Yakası'ndan, benimki yıllar öncesi bir Harlem kışından. Sınıfımda özgür fakat kontrol altında tutamadığım kırk çocuk vardı, gürültüden delirmek üzereydim, asla gerektiği kadar sabırlı olamıyordum, içimdeki canavarı gördüm ve gördüğüm şeyden nefret ettim. Koridorun karşısındaki odadaki profesyonel anaokulu öğretmenleri sakin otoriter yaşlı kadınlardı, onların çocukları ebediyen düzgün sıralar yapar veya Noel ağaçları süslerlerdi, sıralara dizilmiş temiz küçük eller, onlar sakin totaliter bir devlet yönetirken ben karşıda anarşi ortasındaydım. Bilgisizdim.

Diğer misyonerlik işim, deliler koğuşuydu, Claire de bu işi yapmış, yaz tatilinde akıllılık yaratmaya kararlı kolej öğrencileri. Aynı geçmişi paylaştığımızı keşfediyor, dost olmanın heyecanını yaşıyor ve aynı yerlerden geçtiğimizi farkediyoruz: vatandaşlık hakları, çocuklar, deliler. Claire bizlerden daha mı saçmaydı, bir yıl Anormal Psiko okuduktan sonra yılanın yuvasına yönelen üç birinci sınıf öğrencisi? Beraber çalışacak ve birlikte bürokrasiyi yenecektik. Bize göre fazla zekiydiler, sınavı geçmemize izin verdiler, "İnsanların deli olduğunu gözünden anlaya bilirmisiniz?" Liberal oy kullan, hayır de. Ama sonra Hilda'yı Hastings'e, Bakula'yı Faribeault'taki geri zekalılara, beni de St. Simon'a gönderdiler. Her akşam Erkeklerin Kısmında yardımcılık yapan heriflerle bira barlarında kavga ediyordum. Kocaman sesleriyle, "Bu piçleri dövmek zorundasın, başka birşeyden anlamazlar," diye ısrar ediyorlardı. Duvarları aşmış bir rahibe şimdi ise Kadınlar Kısmında deli hemşiresi olan Maggie'yi bulana kadar bu aptallar arasında yapayalnızdım. Bütün iddialı planlarıma ortak oldu müzik terapisi, kütüphanede eski 78lik plaklarımı çalıyordum - hastaların çoğu uyukluyordu. Veya tenis. Kimsenin topa baktığı bile yoktu.

Maggie ile bira içip o yaz orada kamp yapan New York Giants

oyuncularıyla çıktık. İri yarı profesyonel futbolcu otomobilinde beni becermeye çalışıyor, aklım isteri halinde karşı koyuyor - aman Tanrım o evli. Gerçekte Maggie'yi seviyordum. Ama bakireliğimi kaybetmek için Rick'in hemşireler bölümünün penceresine tırmanmasına izin verdim, can sıkıntısı rahatsızlık, ter içindeyim, canım acıyor, ne yaptığını biliyor mu? Nasıl sığacak? İlk defa kendime ait bir odanın anahtarına sahiptim, işte bu bir fırsattı, sonunda bunu yapmalıyız dedi. Eski püskü bir meşe konsolun yanında asık suratla durup bunu yapmaya karar veriyorum. Ve yaptık. Ertesi gün değişip değişmediğimi anlamak için sabah konsolun üzerindeki aynaya baktım. Artık bir kadın olmam gerekiyordu. Hiçbir şey olmamıştı bunun için kırk günde bir o kadar psikoloji kitabı okuyup, insanları nasıl iyileştirebileceğimi öğrenmek için kütüphaneyi alt üst ettim. Önlük giymiş cansız görünen kadınların yanında geçen uzun akşamüstleri. Onlara dokunmak, yüzlerini öpmek, herhangi birşey yapmak bir tepki almak istiyordum. Ama onlar herşeye kapalı yerlerinde oturuyorlar. Hiçbirinin sigarası yok. Devletin koruması altındalar, aileleri onları unutmaktan memnunlar, bir harçlık bile göndermiyorlar, para kazanamıyorlar ve vergi mükellefleri onlara dondurma ısmarlamıyor. Dondurma, bir sigara sarma makinesi ve bir torba Bull Durham tütünü aldım kendi sigralarımızı sardık. Hemşire sigara içebileceğimizi söylediği zaman hepimiz içiyoruz. Geceleri ıstırap içinde bağıran kadınlar arasında yaşıyorum. Kadının altını bağla, kanlı çarşafları tekrar değiştir, derisini yolup gece vardiyasında kan kaybından ölmemesi için yatağına bağlamam söyleniyor. Gündüzleri iğrenç kokular arasında yemekten sonra çatal bıçağı say. Aynı tavuğu biraz sonra biz aşağıda yiyeceğiz. İlk iki haftada yedi kilo verdim.

Niye yapıyorum ki? Büyük Hemşire ile ilk görüşme için otobüse biniyorum, koğuşları görmek isteyen zeki bir kolej öğrencisi, beni bir dehşet gezisine çıkarıyorlar, çığlıklar, bana saldıran tipler. Burada öldürülecek miyim yoksa delirecek miyim, bir zamanlar kadın olan şimdi akla gelmeyecek biçimde kesilmiş saçlarıyla ve gerçekte un çuvalları olan elbiseleriyle gri, cansız hayaletler koridorların kenarına dizili sıralara tünemişler. Burada kim akıllı kalabilir? Elimde ödev olarak okuduğum *Don Kişot* kitabıyla Greyho-

und otobüsüyle St. Paul'e dönerken korkuyorum. Ödevin mükemmel hicvi kolej öğrencisi mizah anlayışıma uyuyor. Korkuyordum ama yine de gittim. İnatla, aptalca mucizevi iyileştirmeler umuyor, benim çaldığım müziğin eşliğinde gün ışığına yürüyen koğuşlar dolusu insanlar hayal ediyordum. O yaz bana gerçeği öğretti. Görevin kendi de parmaklıklar kadar bükülmez, belimde taşıdığım anahtarlar sertti. İsteksiz gardiyan olduğum, sık sık onları yitirdiğim veya kapıları açmak ve insanları cehennemden çıkarmak için kavga ettiğim için bana, "Onları cebine koy," diyorlardı. Nereye gidebilirler ki? İyi niyetimden başka birşeyim yoktu. Yeterli değildi. Bilgisizlikti.

Buradaki tek psikiatrist sekizbin kişiye yöneticilik yapıyordu. Yarım gün çalışan iki psikolog umut vaadeden birkaç hastayı her hafta görüyorlardı. Ayağını kırarsan kepten gelen itibardan düşmüş bir doktoru görebiliyordun. Birisi beni Schubert dinlemeye davet etti ve saldırmaya çalıştı. Kadın hastaları taciz ettikleri ve umutsuzca deli bedenleri becerdikleri söyleniyor. Akıllarını tümden yitirenler bu aşağılanmayı hissediyorlar mı? Menninger'i okuyup hastalara yakın olan yegane personel olan yardımcıların anahtar durumunda olduklarına karar veriyorum. Onları ve hemşireleri yeniden eğitmeli. Büyük Hemşirenin bürosunda bir akşam planlarımı açıklıyorum. Ben ücretsiz çalışacağım, annemin bakmakla zorunlu olduğu kızı olarak hakkım olan altıyüzü zaten aldım, böylece kendi programımı uygulayan terapist olacağım. Maggie çalışanların tüm havasını değiştirecek, dersler, yeniden uyum, yeni tavırlar. Büyük Hemşire bana yüksekten bakıyor. Ücretsiz bile olmuyor.

Sonra Mallory neredeyse ölüyordu. Ön taraftaki merdivenleri çıkıyorum, annemin evi karantina işaretleriyle değişmiş. Selby Caddesi'ndeki evin ön kapısında iri harflerle, çocuk felci ölümcül bulaşıcı hastalık yazıyor. Bulbar denen en kötü çeşidi, ölüm kalım savaşı için ancak üç gün tanıyor. Daha sonra ise koltuk değneği veya çelik çubuklar gerekmiyor. İçeri giremiyor ve komşularda kalıyorum. Çok sevdiğim küçük kardeşim Anchor Devlet Hastanesinde bağıran çocukların karanlığında bu gece öldürülüyor, anne ve babaların ölmelerini izlemesine dahi izin verilmiyor. Her yıl bir salgın olurdu. Jimmy Spencer ölmüştü. Birinci sınıfta çete başıyken döv-

düğüm Jimmy Spencer. Annesi geldi. Annem başını sallayıp bir kız olduğum için bunun ne kadar kötü birşey olduğunu söyledi. Sonra o Ağustos'ta yok oldu. Daha geçen hafta evinin önünden bisikletimle geçerken beni mantar tabancasıyla popomdan vurmuştu. Mallory iyileşene kadar Annemle gece yarılarına kadar başında bekledik, onu daha çok seviyorduk fakat tuhaf bir şekilde sinirli olmuştu, rahat tavırlı sarışın çocuk ölmüş yerini bu asabi, saldırgan, kötücül bir yanı olan, inatçı yeni kız kardeş almıştı.

Ben de yerel gazetelere St. Simon hakkında yazılar yazacak veya insanlara onun cehenneminde rehber eşliğinde geziler düzenleyip onları yaşlı ve hasta akrabalarını ellerine bıraktıkları yerin ve insanların acımasızlığını izlemeye zorlayacaktım. İri yarı Polonyalı yardımcı hastalar programa uygun zamanda abdestlerini yapmazlarsa çıplak bedenlerini haftada bir kullanılan duşların taş duvarına morartana kadar sıkıştırıp onlara vurmaya hazır tuttuğu copunu elinde sallıyor. Ama Annem ve ailesi benim bir fanatik olduğumu ileri sürdüler. Ve ben vazgeçtim, onsekiz yaşında sistemin benden güçlü olmasından korktum.

Sarı saçları günün son ışıklarıyla bir hale gibi aydınlanan Claire de oradaydı. Boston'daki McLean'de. Anlatırken travmasını her zamanki gibi komediye çeviriyor. Hem iyiliğini hem de mizah gücünü sevgiyle dinliyorum, bir yumrukla gözlerinin açıldığını anlatırken güzelliğine hayran kalıyorum. "Hem de bir kadın tarafından, en iyi hastanıdı, gerçek gelişme, iyi bir iletişim, iyileşmenin tüm ego destekleri. Sonra suratıma bir yumruk attı. Başımı öne eğip baktığım zaman üniformamın önünün kan içinde olduğunu farkettim. Sorunu o zaman anladım. İşe giderken benzin istasyonunda bir kaza olmuştu. İstasyona girip benzinciye depomu doldurmasını söyledim, kendimi iyi hissediyordum. Tam yanımdan hızla geçen bir otomobil üç metre ilerdeki ağaca tosladı. Kalabalık benim hemşire olduğumu sandı. Garson da olabilirdim, aynı üniformayı giyiyorlar. Tabii ben yanlızca bir yardımcıyım ve hiçbir şey bilmiyorum. Direksiyondaki kadın başını cama çarpmış ve yarası fena halde kanıyor. Kalabalığın yarısı bir hemşir olduğum için yardım etmem gerektiğini bağırıyor. Ben birşey bilmediğimi anlatmaya çalışıyorum. O anda aklıma ilk gelen şey kol saatini çıkarmalarını ka-

nın onu bozacağını söylemek oluyor. Tam otuz saniye süreyle bu aptalca öneriden başka aklıma hiçbir şey gelmiyor. Herkes bağırıyor. Kalabalığın diğer yarısının bakış açısı tamamen değişik, ona dokunma yoksa sorumlu olursun diye bağırıyorlar. Ne harikulade değil mi, insan acısına karşı ilk akla gelen şey kendini korumanın en aşağılık yolu oluyor. Benzinci depomun dolduğunu söylüyor, ben beceriksizin biriyim, can kurtaran çağrılmış. Ben de ayrılıyorum. Sonra doğru hastamın yanına gidiyorum ve üstümdeki kan lekeleriyle onu korkutup aklını başından alıyorum, o da bana bir yumruk atıyor. Tam bir sinir krizi için yeterli gerçeklik. Delilik her yerde var, yaygın." Kendi garip kahkahasını patlatıyor, tamamen bulaşıcı, yine de içinde her zaman bir isteri rengi var. "O günü hiç unutmam. Faulkner da öldü. Aynı gün."

Gençlik günlerimizi teselli etmek için altılık bir bira kutusunu daha açıyoruz. Arkadaşı Muriel uğrayıp dikkatimizi Dorothy Day'e yöneltiyor. Kapının yanındaki azizelerden biri ama her ikisi için de fazlasıyla gerçek biri. Muriel ile Claire onun etkisi altındalar. Bizden çok daha genç olan Muriel -hayır, onu Muriel ile birlikte görünce Claire'in benden ne kadar daha genç olduğunu farkediyorum- Muriel biraz ilerideki Katolik İşçi dergisinde gönüllü olarak çalışıyor. Muriel eleştirici, yardımseverliğe bildik köktenci tarzda karşı çıkıyor, dibi olmayan bir kovaya akıtılan bir damla, işe yaramıyor, aslında bir devrime gereksinmemiz var. Ona katılıyorum ama kadının yiğitliğine hayranım. Muriel'e, "O kadar yıl Kiliseyle savaştığını bir düşünün. Kilise sırasına Annem tarafından zincirlenmiş bir şekilde onun mihraptan pis bir komünist olarak reddedilmesini dinleyerek büyüdüm. İçimden bir asi olduğu için onu destekliyordum. Hem o da politikadan fazla uzak değil, son zamanlarda bazı şiddet yöntemlerini savunuyor, bu sizi sevindirmeli," diyorum. "Otoriter biri, çevresindeki insanları görmüyor." Muriel kendinden söz ediyor. "Belki dikkatini hedefine vermiş ve ona yardım eden... gençlere vermiştir." neredeyse "çocuklara" diyecektim ama hatamı geç farkedip demedim fakat Muriel bunu adeta duyup bir ıslık çaldı. Day gibi yaşlı bir azizenin başından aşağı boca edilen gençliğin yakıcı eleştirisi beni hüzünlendirdi; yirmiüç yaşında biri tarafından böylesine kolaylıkla bir kenara itiliverdiğini bilse Day bir anda küle dö-

nüşüverirdi. Olgunluğun sınırlarını görünce anında acımasızca herşeyi feda etmeden başarıya ulaşma inceliği olabileceğini Muriel'e heyecanla anlatmaya çalışıyorum. Muriel dik dik bakıyor, Claire de. Sonra bana gülüyorlar. Kendimi fakülte üyesi gibi hissediyorum, yani gerçeği söylemek gerekirse bir maskara gibi.

Sonra üçümüz azizelik mertebesini geliştirecek müthiş bir gizli plan yapmaya kalkışıyoruz. Yenileştirme, yeniden yapılanma ve çilecilik atılmalı, mizah, hazcılık, esneklik aşısı yapılmalı. Gürültücü, iyi konuşmacı ve zeki oluyoruz. Azizler ve din bana göre şeyler değil, fakat onlar Claire'in tutkularından biri. En sevdiğimiz konu hokus-pokusa baş vurmadan şiddet nasıl ortadan kaldırılabilir. "Ruhsal liderlik ve insanlık ötesi nihai bir hedef gerekli. Yoksa Ghandi tüm bir ülkedeki erkeksi şiddet düşkünlüğünü nasıl etkisizleştirebilirdi?" "Hayır, ben erkeklerin kendi kendilerini bu kamış silah işinden soyutlamalarını tercih ederim. Hem bak, bu başladı bile, birçok genç erkek uzun saçlarıyla daha nazik, insacıl, güzel ve yumuşak tavırlı oldu. Bu kuşak askere alınmaya karşı çıktı. Erkekler değişebilir." "Ama hala bir yön, bir hedef yok, Sol her an şiddete baş vurabilir..." Diye karşı çıkarak yine kozmoza ve yaratıcısına dönüyor, yeni bir ortamda Tanrıyı arayıp ona yıldız yaratıcı diyor. Kültür elden geçirilip yenilenecek ve biz üçümüz bira içerken harikulade bir düzen kurulacaksa, Claire yeterince yeni ve hayal gücüne sahip olurlarsa azizelerden yana. Bir azize olmak istediğini söylüyor. Bence bu çılgınca bir arzu, dostlarının yarı alaylı ona bizim azizemiz demesi, küçük dost çevremizde bu ismin yayılmaya başlaması, onun o garip fakat kendi tarzında gerçek olan sevilen, beğenilen iyiliğinin, başını döndürmesinden onu gururlu veya fanatik biri yapmasından korkuyorum. Mizah anlayışı yalıtılmışlığına veya hala alkışlanmamış, tanınmamış, yayınlanmamış olmasına rağmen gençliğinin en üstün olma arzusuna yeterli perspektifi sağlıyor mu? "Sen o kitabını bitirmelisin. Bira bitti ve toplantı vakti geldi."

O gece Chumley'de bar taburesinden düştü. O'Flyn'in daracık berbat evinde yapılan para konulu toplantı çok uzun sürdü. Bu konuda kararsız olduğumuzu kabul edecek kadar dürüstüz. Onu istiyoruz, istedik, ama elin kiri, bir yük ve sistemin bir hastalığı oldu-

ğunu düşünüyoruz. Orta-sınıf kökenlerimizi proleter bir çocukluk yaşamış mutlu kişilerinkiyle hala karşılaştıracak kadar da sahtekarız. Konu tartışmalı. Marta bazı şeyler çalıyor, bunu hem beğeniyor hem de beğenmiyoruz. Bunu tartışacak kadar açık kalpli değil ve aklım köktenci ayırıma takılıyor. Bu yalnızca küçük bir suç mu, son çözümlemede devrimciden çok toplum dışı mı, yoksa sadece parayı ödemek zorunda kalan sorumlu vatandaşlara karşı nezaketsizlik mi? Yoksa önemsiz birşey veya bencillik mi? Tanıdığım insanların yarısı sosyal yardımla yaşıyor. Sistemi yıkacak mıyız yoksa yalnızca bencil miyiz? Yoksa ben St. Paul'lü bir püriten miyim? Soyal yardım insana yazmak için zaman sağlıyor, devletin sanata yardımı da denilebilir. Claudia mimarlığı bıraksa film yapmak için vakti olur. Fakat sosyal yardım alırsa yeterli parası olmaz. Para, parası olmayınca insan onu ne kadar çok istiyor, fakat Ruth gibi iyi bir işte para kazanınca işi bırakıp eylemci oluyor, artık yazmak için zamanı var ama hala yazamıyor çünkü her zaman onu meşgul edecek ufak tefek işler oluyor ve başkalarına hizmet etmek kendine etmemek için iyi bir bahane oluşturuyor. Bunu ben de yapıyorum bu ortak yanımız. Fakat Ruth'un on parası yok benim ise bir çiftlik alacak kadar param var ve bu konuda hala suçluluk duyuyorum. Çeneni kapa da onu harca diyorlar. Harcayacağım ama hala emin değilim. Debbie aşırı dindar Musevi anne ve babasından nefret ediyor, dikiş atelyelerinde eldiven dikerek ömür çürütmüş mülteci köleler. "Cimriler ve yokluk içindeler, bense spor bir otomobil istiyorum. Çabucak zengin olup ipek kravat ve çizgili takım elbiseler giyen kuzenlerimin dükkanlarından ucuza aldığım ince bluzlara bayılıyorum. Onlar beyaz anglosakson varsıl kişiler gibi kapitalist domuz değiller," diyor. Ne demek istediğini anlıyorum ama yine de onu sınıyorum, oldukları gibi oldukları için onları öyle kabul edip birgün affetmeye ve kendi olmaya hazır mı, çünkü o zamana kadar onlar kalacaklardır. Ben de annemi ve geldiğim yeri sevmeye çalıştığım için soruyorum. Fakat Ruth nutuk çekmeyi bırak bu zamanla olur diyor. O'Flynn Columbia Üniversitesinin Arkeoloji bölümünü bıraktı ve ona parasal destek veren adamdan da ayrıldı, şimdi Debbie'nin aşığı ve bir el gazetesi bastırmak için on dolara muhtaç. İnsanlar şimdi bile paradan sıkıldılar ve evlerine gitmek istiyorlar.

Bir çek yazıp telaşla oradan kaçmak ve Claire ile yemeğe gitmek istiyorum, o bu akşam bir üye değil bir sevgili. Toplantılar çok uzun sürebiliyor.

Ve işte şimdi de Claire Chumley'de bar taburesinden düşüyor, barış konusundaki tiradlarından birinde tam da bir cümle ortasında. Lokantaya gittiğimiz zaman yemek istemedi, yalnızca bir şişe şarap, aç değilmiş. "Berrigan hücrede. Jackson ile Angela mahkemeye çıkarılmayı bekliyorlar. Sistem ortaya çıktığı anda geleceği öldürüyor..." Onu kaldıran iri yarı son derece iyi kalpli siyah barmen durumu çok eğlendirici buluyor. Claire'in sarsılmayan özgüveni ayılmış olarak cümleyi bitiriyor. Ben de ayıldım. Bu akşamki toplantı bana hiçbir şey öğretmedi. Yemek yemediği için sarhoş. Parası yoktu ve bunu itiraf edemedi ve yemeğe davet edilmeyi gururuna yediremedi. Hiç aklıma gelmemişti. Zevklerimizi onun imkanları düzeyine göre ayarlamaya karar verdik. Ben özel zevklerimi onun olanaklarını aşmadığı sürece tatmin edebilirim. Bundan sonra o da bunlardan zevk almayı öğrenmek zorunda kalacak.

Sabahleyin işe gitti ve geri döndü. Birşey unuttuğunu söyleyip yatağa girdi. Bu Bowery'de Fumio'nun yaptığı yatak ve evlilik yatağı olma kuralını ilk kez bozdum. O daha mantıklı ve birçok kişiyle birlikte burada yattı. Ben ise ilk kez başka biriyle burada yattım. Hiç uyumadık çünkü delilik derecesinde ateşliydik. Ve tehlikeli. Kimse suçluluk duymadan işi asmaz. Tam orgazm olacağı sırada aklına geliyor ve bırakıyor. Sonra yatağın içinde oturup şunları söylüyor: "Senin anne, Fumio'nun baba benimse çocuk olduğuma karar verdim." Dehşete düşüyorum. "Freud saçması, gerçekten bu duyduğum en abuk subuk şey." "Bak, dedemin mirasını boşa harcamadım. Yedi bin dolar, dünyadaki tüm param. Hepsini bir kliniğe götürüp beni iyileştirin dedim. Şaşılacak şey tedavim tam da o kadar tuttu." Kızgın. "Bu benim bu sabahki nevrozum ve ben hemen onunla ilgilenmeliyim."

Önce kahvaltı hazırlıyorum, sütlü yumurta yapıp iyi yemeğin yararları konusunda bir nutuk çekiyorum: ressamlar ve yontucular yemek yemesini iyi bilirler. "Evli olman bir şans yoksa bu yumurta için seninle evlenebilirdim," diyor. Rollerin hayaleti önünde huzursuzum. "Kim ne olurdu?" diye soruyorum. "Boşver. Ben sorunumu

buldum, şimdi eve gidip onu gideceğim." Hoşçakal deyip kendini merdivenlerden aşağı atarken hala gözlerinden okunuyor. Bağımsızlığına yeniden kavuşmak için yanıp tutuşuyor, ikimiz de güvenlik sınırlarını aşacak kadar aşık olmaktan korkuyoruz. İnsanlar niçin her şeyi berbat ediyorlar? Benim kabahatim, daha yaşlıyım, gidecek bir işim de yok. İyi gitmiyor. Başkalarından da daha fazla açmaza düşmek bizlerin kaderi mi?

Mallory'ye gidince masa başında herşey geri geliyor. Filmi Mallory'nin mutfağında yapmıştık. İngiltere'den filmin bir bölümünün laboratuvarda kaybolduğu haberi geldi, jenerikler için kullandığım sahilde çektiğimiz bölüm. Yerine kopyası konmadan filmi tamamlayamıyorlar. Bugün onu yeniden çekmeliyiz. Masada kaderimi bekliyorum. Film şirketi; sevgili gibi, düşman gibi dokuz kadın, korkunun ta kendisi. Mallory mutfak masasını sokakta buldu, üstü formika olan klasik bir Aşağı Doğu Yakası modeli. Biz çocukken Annemin de aynı böyle bir masası vardı. En büyük kavgamız esnasında Rhoda bu masayı yumruklamış sonra da bana atmak isterken yere atmıştı. Yönetmen olmak istediği için o an beni öldürecekti. Çünkü daha gençti. Şirkette en yaşlı bendim. Hiçbirinin asla adını duymadığı çılgın bir kitap yazmıştım. Ve param vardı. Ben de onu paylaşmayı, birlikte filmler yapıp bir şirket oluşturmayı önerdim. Sonra daha ileri gidip bir kolektif oluşturmayı istedim. Bunun ne anlama geldiğini tam olarak bilmiyordum ama bireyciliğe karşı yeni bir söylemdi. Kitap beni bireyci yapabilirdi. Medya da o ölümcül Ağustos ayında benimle uğraşma turuna başlamak üzereydi. Egomun büyümesine karşı önlem alacak, şans eseri elde ettiğim parayı çoğaltacak, onu paylaşacak ve tüm kadınlar için birşeyler yapacaktım. Film şirketi benim için bir düştü ve karabasana dönüştü. Tam burada Mallory'nin çatı katında kendimiz için bir cehennem yarattık. Onlar bana içerledi. Benim güvensizliğim. Onların kini ve benim düşlerim Celia kadar gerçekti.

Her gün toplantılar yapılıyordu, insanlar sorunlarını ortaya koyuyordu, yardım alıyorlardı. Delora'nın çocuk bakıcısı? Halledeririz, parayı kendimden ayrı tutmak için şirketten alırız diyordum, hayatımda elime geçen tek paraydı, yayıncıları arayıp daha fazlası için yalvarıyordum, onu alıp devam edebilmek için yerlerde yuvarlan-

maya hazırdım. Ama ya ziyan olursa, filmler ucuz da yapılabilir pahalı da. Kiralama yoluna gitmeyecektik, kapitalistler herşeyi elinizden alıp size fatura bırakırlardı. Mercek kötü olduğu için size pil vermeyi unuturlar, siz de acemi olduğunuz için kontrol etmezsiniz. Bunun için Rhoda iki hafta telefonda yalvararak ücretsiz makine ayarladı. Hepsini bir araya getirdik, sistemi yeniyorduk. Ama koruması gereken kişi makinelerden birini yola açılan bir kapı önünde unutunca yoldan geçen biri de harikulade iyi bir adamdan ödünç aldığımız ikibin dolarlık makineyi alıp götürdü. Makine üniversiteye atti ve adamın işi tehlikeye girdi -hayır, o zaman biz bir kolektif değildik- o kadar parayı tek başıma ben ödedim. Çekimin sonuna doğru o kahrolası sıcak gece yüzlerine bakarken midem bulanıyordu. Kimse tek bir kelime söylemedi. Bir aptala, bana bakıyorlardı. Hiçbirisi beş dolar olsun vermeyi önermedi. Onlara bakarken içimde birşeyler kırıldı. Adama yeni bir makine aldım ve şaşırdı insanlar alırız der ama almazlar dedi.

Rhoda'nun sorunu ise birine onbeş bin dolar borcu var, Meksika sınırında bir iş çevirmek için bizden ayrılması gerekiyor. Ayrılmak tehdidiyle bana baskı yapıyor. Git demeyi öğreniyorum. Sonra Robin'in bitmez tükenmez kuşkusu, her gün gerçek olup olmadığımı anlamak için yeni bir çocukça faşist sınavı. Stüdyoya geliyor ve hareketteki bütün dedikoduları tekrarlıyor: senin şöyle ve böyle olduğunu söylüyorlar. Duymadıysa da uyduruyordu. Ama bunlara göğüs germeli, kendimi kanıtlamalı, ona herşey vermeliyim: ilgi, ben yokken yaşaması için evimi, akla gelebilecek her türlü güven işareti. Ben ona sonuna kadar güvenirsem o bana biraz güvenecek. Film için yetecek kadar. Köktenci Feministler üyelerinden hiçbirinin filmimizde rol alamayacağına oy birliği ile karar verdiler. Paranoyaklar, korkuyorlar. Ayrıca insanların neler yapıp neler yapamayacağına keyfi olarak karar veriyorlar. Ve o kız, Bobbie biraz korksa da açıkça bizimle çalışmak istiyordu, herkes korkabilir. Kimse bana güvenmiyordu ben de filmdeki üç kadından birinin eşcinsel olmasını çok istiyordum ve Robin oynamayı teklif etti. Sert, cesur, korkuyor ama bunu açıklamıyordu. Ben başkalarına sunabileyim diye kendini filmim için bana verdi. Cesaret sahibi.

Herkesin gereksinmelerini açıkladığı toplantıda ben çekimin

bittiği hafta Celia ile Provincetown'a gitmeyi planladığımı söyledim. Zamanında bitirmeliydik. Bu en çok istediğim şey, ona aşığım. Lütfen bana izin verin, evet diyorlar. Fakat Shirley, Fumio, Miriam ve Celia hepsi masanın üzerine serilene kadar kimin kimi becerdiğini sorup duruyor, ben bu sözcüğü her duyduğumda soğuk terler döküyorum. Shirley kendinden son derece emin, manastırda okula başlamış olabilir ama piliçlerle de yatmış, para karşılığında bile yatmış. Modern kadın. Kabul ediliyorum. Tamamen dürüst davranıp iyi niyetle iş birliği yaparsak herkesin sorunu çözümlenebilir. Sette erkeklerin girmesine koyduğumuz yasağı bile kaldırıp Lillian'ı Long Beach'teki çektiğimiz gün kocaların gelmesine izin verebiliriz. Celia'nın hatta Fumio'nun da gelebileceğini söylüyorlar. Ama ikisinin de gelmek istemediği anlaşıldı. Şirketin aramıza girmesine içerliyorlar. Şirket de Mallory'nin Philip'ine, herkesin kocasına ve çocuklarına içerledikleri gibi onlara da içerliyorlar. Şirket zorunlu evlilik.

Birbirimize karşı tamamen dürüst olacağız, herşeyi paylaşacağız. Sonra vazgeçip, vahşice kavga ediyoruz. Çekimin bitmesine bir hafta kala işi bırakıyorlar. Yalnız Mallory ile June kalıp diğerlerini de dönmeye ikna etmek için bütün günü telefon başında geçiriyorlar. Makineleri bir hafta fazla tutup çekimi hala bitirebiliriz. Ben Provincetown'a gitmezsem. Celia'yı arayıp gidemediğim için ölmek üzere olduğumu söylüyorum, "Sen filmini bitir. Hiç önemi yok," diyor. Bu affedilemeyecek bir suç işlediğimi mi yoksa onun için önemi kalmadığını mı ifade ediyordu? Bense yaşamın yok oluşunu seyrediyor gibiydim. Birgün evimin önünde park ettiğimiz zaman bir isteri nöbeti geçirdim. film, medya ve baskı beni delirtiyordu. Üstü açık otomobilde Celia yardımcı olmak için elimi tutuyor ve beni öpüyordu ki cep kitabı yayıncım yanımızdan geçti. Yaşlı gözlerle uygar olmaya çabalıyorum. Sonra Fumio'yu alıp üçümüz berbat bir yemek için Finale'e gidiyoruz. Sıraya uzandım, yiyemiyordum. Celia bıkmıştı. Fumio Bowery'de indi, biz yukarı Miriam'ın New York'taki boş dairesine gittik. Celia'nın ender New York seyahatlerinden birinde sevişmeyi umut ediyordum. Beraber uyuduk. İşte bunu yaptık. Yönetmen rolüne soyunan Rhoda sabah yedide çalışma koymuştu. Vaktinde oradaydım. İki saatlik uykudan

sonra, aşksız ve Celia'nın yorgunluğunda aşkın ölümünü görmüştüm: Ben bir deliydim, artık eğlenceli değildim, can sıkıyordum. Rhoda onbir buçuktan önce gelmeye gerek duymadı. O zaman kızmıştım. Diğerleri sakinleşmemi söylüyordu. Sakinleştim. Ama Celia'ya kaybetmeme neden olmuşlardı, farkında olmasalar da istedikleri zaten buydu. Görünüşte ona nazik davranıyorlardı ama onu şirketten daha fazla istediğimden kuşkulandıkları için gerçekte ona düşmandılar. Sonunda istemedim. Filmi seçtim, onun rakibi, benim işim. Kendi yapacağı seçimdi.

Film şirketi, işkence ve psikodrama, hiçbirimiz durumu anlayacak ve ona son verecek kadar akıllı değildik. Dünyada baskı altında olan her üniteyi temsil eden bir senaryo, Great Jones Caddesi'nde ve Mallory'nin mutfak masasının çevresinde bir Çin mahallesiydik. Tarihteki her rol: erkek ve kadın, kapitalist ve proleterya, geri kalmış insanlar ve teknokratlar, faşist cunta ve idama mahkum edilen kişi. Nakit olarak altı yüz dolar tutan film kutusunun adres bölümüne Kodak'taki heriller Kadın Özgürlüğü Mutfakta Kalsın yazmışlardı. Işık gücü ve film stoku hakkında telefonla erkek uzmanlara danışıyoruz. Shirley'in kocası Wooster caddedeki setin açık kapısından içeri giriyor ve iyi niyetle öğüt vermeye başlıyor ve çekim zamanımızdan üç saat yitiriyoruz. Bunun dışında sette benden başka erkek yok. Çünkü para benim ve ben setteki erkek şoven domuzum. Hem de kapitalist pürosu. Erkeğim çünkü Mallory'nin Philip'i kent dışındaysa ben onun Philip'iyim, veya hala aklından çıkaramadığı eski kocasıyım çünkü o günlerde ondan daha büyük olan veya beraber olduğu veya yemek ısmarlayacak kadar parası olan herkese koca muamelesi yapıyordu. Uzun süre eş olduğu için o da bütün eşler gibi rolünü tekrarlaya tekrarlaya çok iyi öğrenmiş sanatçılar gibiydi ve bu kolaylığı alışkanlık haline getirmişti. Kardeşim günlük isyanların elebaşısı. Diğerleri de Kate'in kız kardeşi onun domuzun teki olduğunu söylüyorsa öyledir diye karar veriyorlar. Baskı altındaki bir kadın grubu makineli tüfek gibi bana bağırıyor. Beni başka birinin yerine koydukları zaman, gerçek kimliğim yok olurken bir erkek gibi davranıp onlara bağırarak karşılık vermemek, bu rolü üstlenmemek ne kadar zor oluyordu. Bana bunu yapabildiklerini gördükçe dehşete düşüyorum. - Ama

ben de bir kadın oluyor, üstüme geldikleri zaman ağlayıp, alçak gönüllü oluyor, yalvarıyor, yakarıyor ve insaf diliyordum. Annem oluyordum. Buna son vermelerini istemek aklıma gelmiyor. Sesleri ısrarla kötü olduğumu söylediği için ben de kötü olmalıyım. Onlar baskı altında kalmış kadınlar, eşcinsel olan ben de kadın mıyım? Belki de erkeksi bir zorba olduğum için suçluluk duyuyorum çünkü onlar kadar özellikle de güzel kız kardeşim huysuz yıldız Mallory kadar kadınsı değilim. Bununla nasıl başa çıkılır? Ona bağırarak karşılık vermemek gerektiği için sinirleniyorum, mizaha yönelmeli. "Haydi Mallory kökenlerimizi aşmalıyız." Kavga etmeyi reddediyorum, sonra tekrar kendimi kavganın içinde buluyorum, çocukken Sally'nin bana yaptığı gibi ona zorbalık yapmaya kalktığım çocukluğun kan davaları gibi. Ama beni suçladı, kavga etti, şişko olduğumu söyledi, beni hep böyle altederdi. Sally'ye karşı hiçbir silahım yoktu, arkama bükülen kolum çok acıyana midem kaynayana kadar bekler sonunda pes edip herşeyi kabul ederdim. Bunu Mallory'ye yapmayı denedim, ben de zafer anımı yaşamak istedim, ama buna izin vermedi. Hem sonra o zamana kadar ben vicdan sahibi de olmuştum. Bazen, her zaman değil. Ama ben adil davranmayı unuttuğum zamanlar bana hep şişko derdi. Böylece zafer kazanmış, fasit daireyi kırmıştık.

Her çekim günü nazik olup kimseyi incitmemeye, bir şeye karışmamaya biraz daha fazla çaba gösteriyordum ve sonunda o kadar sessizleşiyordum ki daha fazla bağırıyorlar ve emir bekler hale geliyorlardı. Daha önce hep emir almışlardı ve şimdi bunu arıyorlardı. Sessizliğimin arkasında onların gerekmedikçe insiyatiflerini kullanmayacaklarını bilmem yatıyordu. Ve ben hep birlikte birer sanatçı olmamızı arzuluyordum. Çok şeye mal olsa da bu gerçekleşti, mutfak masasında kameraya konuşan Mallory'ye hepsi destek veriyordu. DOB'de konuşmam gerektiği için yokluğumda Lillian'ı konuşturup bunu banta almışlardı, bu bölüm sonunda filmi kurtarmıştı. Mallory ve Sybil, Robin ve June bunu başardılar. Lillian'ın kendi kızı onun masalını sarsana kadar eleştirdi. Sonunda Lillian Uyumlu Kadın'ın herşey olmadığı konusunda ip uçları vermeye başladı ve dürüstleşti. Güzel ve etkileyici, bu orta yaşlı kadın onun yaşamını alıp bir anlam çıkarabilmek için silkelerken bize güvendi.

Mallory'nin masasında şirketi beklerken gerginim. Mallory kahvesini karıştırarak, "Rahatla, gelecekler," diye kıkırdıyor. Herkesin işi bıraktığı günlerde Mallory asla bırakmadı. Şimdi neredeyse bitti sayılır. Nell söylenmeyi bırak o bölümü yeniden çek diyor. "Bu filmler hakkında düşüncelerini değiştirecektir." "Yeniden çekim yapmak can sıkıcı ve onlara bağımlı olmaktan yeniden köleleri olmaktan nefret ediyorum," diye sızlandım. Machree Londra'dan, "Yapmalısın," diyor. Ve yeniden bu işe dönmek iyi geliyor, sanki iyi birşey olacak gibi. Fim Şirketi, dokuzumuzun dehası ve enerjisiyle güzel sanatların mabudelerinin üç mislini oluşturacağımız düşü yeniden hayalimde canlanıyor.

Teker teker beliriyorlar, asansörün kırmızı ışığı bir başkasının geldiğini haber veriyor. Kimse tam dakikasında gelmiyor, hepimiz bireyci kişilikleriz. Montajı yapıldıktan sonra filmden nefret ederler mi? İlk gösterimde beni öldürürler mi? Gürültü şimdiden başladı, herkes aynı anda konuşuyor, aradaki bir yılı birbirlerine anlatıyorlar. Espriler ve kahkahalar, Mallory'nin keskin mizahı odayı dolduruyor. Masanın çevresindeki sandalyeler dolarken geçen yıl geri geliyor. Delora diğer bebeği doğurmamış, çok film çekmiş. June okulunu bitirmiş ve iş aramaya başlamış. Rhoda Donna ile birlikte bir bebeğin doğumu konusunda bir film yapmış. Sybil Belediye'de bir iş bulmuş. Shirley'in otomobili çalınmış. Mallory kent merkezinde sahneye çıkıyor. Hep en sorunlu olan Rhoda ve Robin en son geliyorlar. Kadromuz eksik. Sybil, Shirley ve Donna gelmiyorlar. Bitmiş filmi anlatıyorum, onaylamalarını umarken filmi hemen orada seyrettiremediğim için üzülüyorum. Değişmiş oldukları için daha az korkuyorum. Beni incitmeyecekler, hepimiz birer yıl daha büyüdük. İlk filmimiz neredeyse bitti. Finiş çizgisiyle aramızda sadece birkaç yüz metre film var, kayıp bir renkli rulonun boşluğu.

Sahilde ilk kez filmi gerçekten görmüş neyi başarabileceğini anlamış sahneleri saniyesine kadar izleyip çekmiştim. Bu bölümün kaybolması tuhaf. Filmin geri kalanı bir happening idi ama bu kısa bölüm yönetilen bir dansı, üç kadın okyanusun önünde mavi bir ışıkta durmuşlardı, üç kadın bedeni bir motif oluşturmuştu ve arkalarında sonsuzluk. Kumda planlar çizerek dikkatle çekmiştik. Ben

zamanı ayarlayıp çekimi yönetmiştim, her çekimden önce gerçek bir yönetmen gibi kameradan bakmıştım. Yaşamı yontuyordum.

Westbeth'de bir akşam birinin stüdyosunda esrar çekip bir yontucunun bir grup dansçı için yaptığı masklarla oynarken filmin altın maske olduğunu farkettim. Doğaçlama bir mim sahneleyişlerini izlemiştim. Sonra dinlenmek için ara verdiler. Takmak için bir maske seç dediler. Masanın üzerine konmuş garip madeni şeylere baktım, ilginç, bazen uğursuzluk alameti gibiydiler. Kafese benzeyen gri olanı seçmiştim, tanıdık şekil, ben de çok yonttum, hep içinde yaşadım. "Bir başka seç," dediler, ben de altın olanı seçtim, varlıklı, arkasındaki Kleopatra kadar yabancı, yeşil tehlikeli bir lüks. "Yüzüne tak ve bize ne gördüğünü söyle," dediler. Maskem filmin olabileceği herşeyi anlatırken onlar garip garip gülümsediler, Çin kutuları gibi herşeyi içinde barındıran bir medyum: sözcükler, hareket, renkler, uzam, şekiller içinde en plastik olanı, her mucizeyi gerçekleştirebilir. Altın renkli maskenin içinde ışıldarken sahildeki o bir anlık görüntü gibi bir filmin en muhteşem olanaklarının aracısı, müzikten daha saf ve baş ögesinin ışık olması gerektiğini görmüştüm. Nell bu deneyimi, bu sefer daha beceriyle tekrar yaşayacağımı nereden bildi? Bir şeyi ikinci kez aynı renkte yapmaya, ilk sefer elde ettiğimiz o garip dünya dışı ve tesadüfi mavi ışıkta aynı kareleri elde etmeye çalışmak, olanaksıza uzanmak.

Üstü açık film otomobiline üçümüz sıkışmış, karanlıkta Long Beach'e gidiyoruz. Gülerek tekrar belki de bu korkunç haftalar boyunca hepimiz birbirimizi ailelerden ve dostlardan çok daha derinlemesine acıtırcasına tanıdığımız için ilk defa dost oluyoruz. O kadar uzun süre ayrı kaldık ki arka sokaklarda kaybolduğumuz bu neşeli yolculukla tekrar bir araya geliyoruz. Robin, "Benzin bitmeden belki oraya varırız," diyor. Rhoda ışıklandırılmamış otoyolda ıssız bir benzin istasyonunun pompalarını boşaltarak gösteriş yapıyor. Şimdi de yiyecek bulmalıyız. Mallory, "Şirketin doyurulması gerekir." diyor. Bir Dunkin Donuts yeri buluyoruz ve herkes birbirine garson da hepimize birşeyler ısmarlıyor. Mallory Hindistan cevizli kurabiye yiyen bir adama artık kimse hindistancevizli yemiyor diye sesleniyor. Dudaklarında kurabiye olan adam aniden gülüyor. Hepimiz hayalimizde yaşattığımız kişileriz ve dünyanın en romantik işini yapıyoruz, bir

film. Bugün makineleri ilk defa aldığımız ve otomobile yükleyip 7. Cadde'de dolaştığımız günün sevincini anımsatıyor. Superman bluzuyla Rhoda Robin'le arka koltuğun üstünde kol kola oturmuşlardı ve hepimiz avaz avaz şarkı söylüyorduk. Gerçektik. Hayal edilebilecek en heyecan verici işi yapmanın bize verdiği heyecanı trafik polisine yansıtarak ceza kesmesini engelleyebildik. Bizi anladı. Çünkü Amerika'da herkes film yapmak ister.

Bir benzin istasyonuna daha geldiğimiz zaman karanlıktan çıkan gürültülü otomobilimiz yanaşınca bunu tekrar kutlamak için Robin arka koltuktan öne uzanıp benzinciyi dehşete düşürmek için Rhoda'yla öpüşüyor. Hepimiz neşeyle tepkisini izliyoruz. Hayret verici adam camların arkasında kendi dünyamızın sınırsızlığında olan bizler yokmuşuz gibi camları siliyor. Karşı çıkması için fazla kalabalığız. Rhoda, "Kerouac ve dostları böyle yaşadılar ve bu önemliydi," diyor. Bu gerçekliği biz de yakalayabilir miyiz, dostlarımı kağıt üstüde de yaşatabilir miyim? Önce insanların ne dediğini hatırlamak için kulak kabartmalıyım. Şimdilik kendi kişiliğimde hapsolmuş, kendimi arıyorum. Rhoda birinci tekil şahısla yazmam için beni teşvik ediyor, bir arkadaşı kocası ve çocuğunu terkedip bir kulübenin yanlızlığına sığınmış ve birden tüm yaşamı kağıt üzerine dökülüvermiş. "Zaman bizim. Hayallerimizin gözlerimizin önünde gerçekleştiğini göreceğiz, şimdi tılsımlıyız."

Geçen yıl için birbirimizi affediyoruz. Şişman Delora altıyüz doları bankaya yatıracağımı açıklayışımı anımsayıp arka koltukta gülüyor. "Tanrım onunla bir film yapacağını sanıyordu." Benim saflığımın, toplu çılgınlığımızın, rol yapmanın patolojisinin parçacıklarını anılardan çekip çıkarıp bağrışıyoruz. Gizlerle uğraşan "teknik insanlar" filmdeki kadınların kişilikleriyle uğraşan "insan insanlar" arasındaki savaşımları ve tam bir karanlık aradığımız o Ağustos sıcağında Mallory'nin asansöründe film değiştirmemizi hatırlıyoruz. Şimdiki patırtımız arasında dokuzumuzun da birbirinden nefret ettiği ve sakinleşmeye ihtiyaç duyduğu ve Mallory'nin çatı katındaki büyük döşemede belirli aralıklarda durup saatlerce dansettiğimiz o garip kahverengi akşamı anımsıyorum, herkes kendi uzanımında, tertemiz beyaz bir duvara çarpan loş ışığın önünde hareket eden kadın bedenleri.

Bizler için film benim tek başıma montajını yaptığın o perdedeki şey değil hep çekimin kendisi olacak. Onu yaparken çektiklerimiz, suçlama ve yeniden yaratma ayinlerimiz olacak. Benim için çekimin ilk günü oynadığımız Robin'in yönettiği güven oyununda ebe olduğum zaman gözlerim bağlı olarak karanlıkta onlara güvenmek zorunda olan beni havada tutan ellerinin bedenimdeki teması olacak. Güvenimi boşa çıkarmadılar. Sonra el ele tutuşup birbirimizin gözlerine bakmamızı istedi. Ben Mallory'nin ellerini tutup filmi çekerken kendini tümüyle vermesini hiçbir şeyi gizlememesini istedim. Ve film hep hiç kullanmadığımız bir sekans olacak: bir sabah Mallory çatı katında tek başına dans ediyor, yaşamın kendisi olan kız kardeşim Beatles'ın "İşte Güneş Doğuyor" *(Here Comes The Sun)* adlı şarkısıyla dansediyor, güç ve tensel bir bedene bağlı hareket, sarı, günün ilk olayı, kahveden bile önce bir umut.

Diğerleri kameraları ve diğer aletleri kontrol edip teknolojinin törenlerini yerine getirirken ben gazeteyi okuyorum. Erich Segal ile bir röportaj var. Bir zamanlar Yale'de iyi bir profesördü ve aptal bir kitap yazdı ve öğrenciler onun yıkıcı olduğunu söyleyip üniversiteden attırdılar. "Başarı öldürür," diyor. Bunlar olmadan önceki zamana dönmek istemiş. Ben de. Belki şimdi bunu istemekten vazgeçeceğim ve devam edeceğim. Parlak okyanus sabahında yeniden film çekmek için yerimden kalkıyorum, zamanlamayı yaparak yöneteceğim grubumuz sonunda iş birliği yapan bir takım olacak. Kumsalda bağdaş kurmuş oturan Robin bir kahin gibi, "Sorun çıkaran küçük egolardı," diyor, çevremizde okyanusun gizemi, ışık, kumda elbiselerinin moru. O an geliyor, önümüzde yerlerini aldılar ama kameradan uzak görünüyorlar. Üçü orada önümüzde kumun üzerinde hareketsiz oturuyor. Burada ise Rhoda, Delora ve ben - üçümüz duruyoruz, ışık, görütü ve fikir olarak kamera arkasında beraberiz. Kadranda saniyeler geçerken onlar hala oradalar, hayat bir makinenin dönüşüyle onu kaydederken ben zamanı avcumun içinde tutuyorum. Tanrı kadar güçlüyüm. Daha çekerken başaramadığımızı farkediyorum. Kavgacı sesiyle aynı şeyin yendiden çakilemeyeceğini söyleyen sesiyle Mallory haklıydı, "Daha iyi birşey yapacağız, yani değişik." Fakat ben aynısını istiyordum, sekansları değiştirmedim. Yendiden çekim yapmak istediğimiz zaman sendi-

ka temsilcisi gibi karşı çıkıyor. Robin'in saçı aynı olmayacak kadar uzun. Rhoda tek 7255 rulomuz için yanlış f dur düğmesini kullandı. Alamadık. 7252 de net görüntüler var kullanılabilir ama aynı değil. Asla aynı değil, ilk sefcrin o garip maviliği, ürpertici havası filmde ebediyen yok olacak, sürekli yasını tutacak olan benden başka kimsenin farketmeyeceği kritik bir özellik. Tam da bu hoşnutsuzluk devam etmemi, yeni filmler yapmamı yakalanamayanı kovalamamı sağlayacak. Tabii Nell haklıydı.

Böylece başaramadık. Ama başka birşey yaptık, filmden iyi birşey. Buluştuk. Geçen yaz hepimizde açılan yarayı iyileştirdik. Akşam üstünün yumuşak ışığında üstü açık otomobilde esrar çekerek dönerken daha iyi insanlarız bunu hissediyoruz, sakin ve mutlu. Cinsel devrim konusunda konferansçımız Rhoda, "İnsanca olan her şeyi kabul etmeliyiz, rolleri bile, saçma olsalar da hepsini sırasıyla oynamalıyız" diyor. Daha genel, daha az sınırlı yeni bir tensellik geliştirmeliyiz, jenital seks çok dar, hayal gücünden yoksun, çok sınırlı ve cömert değil." Ona, "İki kişiyle aynı anda hiç sevistin mi?" diye soruyorum. "Evet, ve sana bir felaket olduğunu söyleyebilirim. Kıskançlık bizi çok şaşırttı. Duygu hatları çat diye koptu. Hala görüşmüyoruz."

Dinliyor ve Celia'nın bana Miriam'ı verdiği o şafak vaktini anlamaya çalışıyorum. Miram tam bir akşam üstü boyunca zırıl zırıl ağladı, kırmızı burnu iç çekişlerinden beterdi. Ve Celia'nın birinin bağımlılığını diğerinin bağlanma korkusuna karşı oynaması zalimceydi. Celia'nın bir çamaşırcı kadın gibi davrandığını görmek beni şaşırttı. Miriam'ın kaderi benimki olana kadar benden önce geldiği için ona anlayışla yaklaşıyordum. Göz yaşlarının rahatlığından sonra Miriam uyudu, biz de yemeğe bir Mafia lokantasına gittik. Ben katillere hayretle bakarken Celia böyle yerleri bildiği için kendini kutluyordu. Sonra Celia beni tekrar Miriam'a götürdü. Korkuyordum ve biraz utangaçtım, böylesine yeni ve tehlikeli bir deneyimden çekinmemi stoacı bir kabadayılıkla örtüyordum. Banyoda soyunup çıkınca üçümüzün de çıplak olduğunu gördüm, üç beyaz beden. Tavandan yanısıyarak odayı dolduran şafak ışığında zaman zaman hareketsiz gümüş gölge mızrakları gölge oyunu yaparak dolaşıyor. Çok güzeldi. Sonra bozuldu. Çünkü ben Celia'yı istiyor-

dum ve Miriam'ı tanımıyordum. Celia bizi ilk keresinden mahrum etmişti, ikimiz daha yalnız beraber olmamıştık, birbirimizle ilgilenip tanıyamamıştık. Birlikte şakalar yapan Bemidji, Oshkosh, Duluth gibi sözlükleri söyleyip deliler gibi gülen sadece iki arkadaştık. Orta Amerikada insanların yeterli yiyeceği olduğu fakat müzik için para ayıramadığı benzer çocukluklar yaşamıştık. Ekinler biçildikten sonra kışın yaklaşmakta olduğu o Ekim akşamlarının gri hüznünü Miriam yoğurup müziğine katmıştı. Onu sesiyle zaten seviyordum ama tensel anlamda değil.

Şimdi Celia yaşamı yönetiyor, bizi hızlandırarak kıskançlığı çözümleyecek ve aşık olma yolunda aldığımız ağır yolun tamamlanmasını sağlayacak. Miriam Celia'yla, Celia ise benimle sevişiyor. Sonra ben durduruyorum. Celia'ya beni oraya götüremeyeceğini, bunu beceremeyeceğini söylüyorum. Ben de Miriam'ı götüremem, onu aniden tanıyamayan üstündeki elim beceriksiz. Birinci sefer için bu doğru değil. Celia teorik olarak Tanrıcılık oynuyor. Acaba ne kadarı benim suçum, Celia'ya duyduğum açlığın suçuydu?

Üçlünün kendi başına yanlış olmadığını fakat sorunun bunu ne kadar iyi yapabildiğinde olduğunu söyleyerek Rhoda ile tartışıyorum. "Ben sevdiğim iki kadınla beraber oldum. Ve çok güzeldi. Ama sonra çok kötüleşti. Niye böyle oldu?" "Henüz kıskançlığı anlamıyoruz," diye yanıtlıyor. Ve birlikte bilmeceye dönüştürüyoruz. Sahiplenmek mi? Hayır, insanlara sahip olabileceğimize inanmaktan vazgeçtik. Öyleyse güvensizlik mi? Öyleyse ne çeşit bir güvensizlik. Yoksunluk ve kaybetme? Neyi? İlgi odağı olmanın, birlikte geçirilen zamanın, buluşmak için zaman ve yer seçme gücünün, şimdi başkasıyla paylaşılan kolaylıklar haline gelmesi mi? Yoksa yaşamımızda asla yeterli sevgi olmadığı için tatmin edilemeyen daha derin bir gereksinme mi, çocukluğumuzdan beri açız, bu doyurulmamış iştahın çığlığı mı? Bu yüzden insan birçok kişiyi severek, birden fazlasını severek tatmin olmaya mı çalışıyor, bilinmeyenin duvarına çarpınca deneyim hiç anlaşılmayan hangi güçleri harekete geçiriyor? Konuşurken acaba gerçekten olanları mı hatırladığımı düşünüyorum. Acaba Celia ne hatırlıyor? Ya Miriam? Ama hiç konuşmadık, araştırmadık, kavramadık. Bilmeden sessizlik içinde ölebiliriz. Aşka güvenmeyen, aklın, duyuların, geçmişin gizemleri-

ne ve anlayışın en temel şekillerine ilgi duymayan kimselere göre deli veya sefih sayılabiliriz. Fakat bu gibi şeyler bize çekici geliyor. Elizabeth yakınlarında başlayan insanoğlunun cehennemvari manzarası kenti ve endüstri çölünü yaklaştırana kadar ağaçların uzun altın renkli akşam üstünde eve dönen dostlarız. Yolda giderken her birimiz bu yeri görmeye çalışıp nasıl çekilebileceğini araştırıyor, dışa dönük olduğu kadar içe dönük gözlemlere kendimizi kaptırdık. Şehirde Delora'nın 6. Sokak'taki dairesinin önünde bir saat kadar durup filmler, kameralardan, plan ve hedeflerimizden konuşuyoruz. Delora şimdi kendimi çekmek gerektiğini ve kamera kullanmasını bana öğreteceğini söylüyor. O da bana Rhoda kadar cömert davranıyor.

Claire gelmiyor. Şimdi hepimiz oradayız, Claire dışında tüm grup. Barbara ile ben ikimiz de onun aşığıyız ve ikimiz de endişeliyiz. Toplantıyla ilgilenir gibi yapıyoruz, hangi konuyu seçmeli? Sohbet içten olmaktan uzak ama rahat. Zekice, taşkın, rahatlatıcı. Grupla Barbara'nın Claire'i aradığı ve kulağına dayalı tuttuğu telefon arasında dolanıyorum. Gelmeyecek, hasta, işi var, ya da başka birşey. Konuşmak istiyorum. Claire üşüttüğünü söylüyor. Bundan korkuyordum, o nevrozu konusundaki saçmalıklardan endişelenmiştim. Şimdi benden uzaklaşacak. Onu yakalayamam, o daha hızlı. Peki, kendine dikkat et.

Toplantıdan vazgeçip beden üzerinde sohbet etmeye karar veriyoruz. Barbara ile, "Ten," diye onlara takılıyoruz. "Hayır, beden ve görünümü," diye O'Flynn bizi düzeltiyor. "Artık eski ve yeni eşcinseller var," diye Ruth söze başlıyor. "Öncü olan yeni Lezbiyen köktenciler. Genç, şık, bir çeşit seçkin. Ve işçi pantalonu giyen erkeksi kemerler takan saçları ördek kuyruğu biçimi kesilmiş eski sevici tipler de var. Arka mahalle insanlarımız? Onlar hakkında ne düşünüyoruz?" O kadar çok şey düşünüyorum ki, ilginç itici aşağılık duyarlı sadık sahte. Benim idealim hep kendinden geçmiş iki güzel kadının görüntüsüdür. Ve onlar çirkinlikleriyle, erkekleri ve kadınları adice taklit ederek bunu kirlettiler. Kadın rolünü oynayanlar yalnızca yaldızdan ibaret. Erkek rolünü oynayan ise hepimizin yaşamını kararlan gölge. Seni ele geçirmek için pusuda bekleyen sahte kişilik. Omuzlarını yakalayıp onları kendinden kuşkuya düşüren,

bozan, bir odada yürürken seni ele vermelerine yol açan, suçlayan bakışlar altında bedeninin bir yabancı gibi sana ihanet etmesini sağlayandır.

Aklımın bir başka köşesi niçin Fosta'yı arzulamadığımı araştırıyor. O erkeksi biri değil yalnızca orta yaşlı bir kadın ama o kadar şişman ki toplantılarda özel bir koltuğa gereksinmesi var ve bu hep bir sorun yaratıyor. Fosta'nın niçin şişman olduğunu merak ediyorum. Ben de şişmandım ama böyle değil, bunu kendi kendine yaptığına eminim. Niçin her kadını, kardeşi, Lezbiyeni arzulayamıyorum? Pratik olmazdı. Yeterince zaman yok. Yaşam bir cümbüş değil. Cinsel ilişkiyi yalnızca "ilişkiler" kabul edilebilir yapar. Sonuçta önemli olan dostluktur. Ve dostlukta önemli sorumluluklar vardır. Fakat arkadaşlarının hepsini seviyorsan niçin hepsiyle yatmak istemiyorsun? Tensellik nedir, dokunsallığın verdiği memnuniyet ile bacaklar arasındaki sıcak jenital akım arasındaki sınır nerededir?

New Haven'da Carol'ün grubu bir parti veriyordu, kadınlar üst katta erkekleri ise aşağıda konuşup esrar çekiyordu. Yukarıda büyük yatağın üzerinde oturduk. Bu gece bu katlar arası ayırımcılık bir deneyimdi, bir süre sonra erkeklere katılacaktık. Şarap içip şarkı söylüyoruz, hole açılan kapı yarı kapalı, oda loş. Şarap içtikçe kafa bulup yatağa yayılırken bir birimize dokunup özür dilemiyoruz. Biri saçıma yavaşça dokunup düzeltiyor, kim olduğunu bilmiyorum. Elim birinin yüzünde. Kadınlar yüzünüze değince elleri öylesine duyarlıdır ki kendinizi özel, önemli, kabul edilmiş hissedersiniz. Şimdi öpüşüyoruz. Ben korkuyorum, altı yıldır bunu yapmadım, hele böyle kalabalıkta hiç yapmadım. Şimdi normalim, evliyim. Elleri yüzümde, bir kadın yanağı benimkine yumuşacık değiyor, dudakları öpüyor. Kimin olduğunu bile bilmiyorum. Arkadaşım Carol nerede, diğerlerini pek tanımıyorum, Carol da Minnesota'lı ve ben burada onun evinde kalıyorum. O başkasını öpüyor ve bunu izlemek güzel. Başları kapıdan sızan ışığın önünden. Benim tarafım karanlık. Kimin güzel olduğunu düşünmek zorunda olmayacağım, kendi gözlerimin zulmü, görünüşün sürekli zulmü. Benimki. Onlarınki. Elim hafifçe bir omuza değiyor, yoksa bacak mı? Bir kadın yanağı hafifçe yanağıma değiyor. Çok hoş. Cinsellikten farklı ama cinsellik. Nerede duracak? O kadar güzel o kadar harikkula-

de ki hiç önemi yok. Ama bunu yapamayız. Hareket eşcinsel olamaz, gazeteler bize sevici diyor. Hayır, diye onları yatıştırıyoruz, nikah yüzüklerini ve çocukları gösteriyor, televizyona çıksınlar diye en güzelleri öne itiyoruz. Bu zevki nasıl yaşarız, yanlış olmalı, olmamalı. Bedenimi uyandıkça korkuyorum ve yüzleri seçememenin hiç önemi olmaması ne garip, bir kadın, kadının biri bana dokunuyor, kendine dokunuyor. Yumuşak, ve kim olduğunu bile bilmiyorsun. Bu bir cümbüş mü, hiç cümbüşe katılmadım - bir Teksas petrolcüsü tablo satın alır ve cümbüşler düzenlerdi, birçok ressam giderdi. Yıllar önce.

Üst katta Janey'ye yemeğe geldi ve ben bir içki için uğradım. Zoe gelmedi, utangaçtı. "Piçin biridir," dedi. Cam kenarında yüksek bir taburede oturuyordum ve sen hangisisin sevici mi kadın mı diye sordu. Bakakaldım. Kimse yüzüme sevici dememişti. Yalnız Cedar Bar'da tanıştığım Durrel'i ve *İskenderiye Dörtlüsü*'ndeki insanları tanıdığını söyleyen, kültürlü, ilginç, yakışıklı, gri saçlı bir adam söylemişti. Artık dostlarım kitap okumuyorlar, onlar ressam, ben insanlara Oxford'a gittiğimi söylemekten vazgeçtim. Benimle flört ediyor, etkileniyorum. Daha sonra Tommy McNutt'un çatı katında gittik, hepimiz sarhoş ve mutluyduk. Ama şimdi bir masanın üzerine çıkmış diğerlerine burada bir Lezbiyen olduğunu ilan ediyor. Beni göstererek. Onu dinlerken çıldıracağım, ağıza alınmayacak sözcük, herkes onu duyacak. Tanrım. McNutt, onu aşağı indir, beni kurtar, senin dostunum, burası senin evin. McNutt hiçbir şey yapmıyor. Canavar hala konuşuyor, şimdi hepsi kırmızı kazağımla, maskem düşmüş çırlçıplak kalan bana bakıyorlar, insanların gözleri üstümde. Zooey bir köşede şaşkın oturuyor, gözleri kayıp. Kafamda hiç sözcük yok, bomboş. Yalnızca dalgalar vınlıyor. Bayılacak mıyım? Ölebilir miyim? Yok olabilir miyim? Daha sonra tırnaklarımın niye kısa olduğunu sordu. Ağzım çamur yüzünden demek için hazırlanıyor yontucu olduğumu söyledim, insanlarla tanıştığım zaman yontucu olduğumu söylemek için hep sabırsızlanırım gururla sanatçı olduğumu söylerim. "Tabii Lezbiyen olduğun için kısa." Sesi güvenle dolu. Yumruk yemek gibi. Elimizle yaptığımızı söylüyor. Eller komiktir, ellerinle aşk yapamazsın, böyle birşeyi bu kitapta okuyamazsın.

Bu Teksaslı piçin kullandığı terimleri hiç duymadım. Utanmasız merakı karşısında yüzüm alev alev. O sıkılmıyor, ben sıkılıyorum. Bu yüzden de ben aptalın tekiyim, seçkin insanların arasında bir köylüyüm, o ise zeki kendinden emin. Söyleyecek sözüm yok. Diğerleri benim utancımı izliyor. Kimse konuşmuyor. Janey ile Bill sessiz bakıyorlar.

Sonra alt katta kendi dairemdeyim, ne bulursam yere fırlatıp bağırıyorum küfür ediyorum ve beni yukarıdan duyup duymadıklarını merak ediyorum. Kitapları, Oxford'dan getirdiğim değerli ciltleri bile yere fırlatıyorum. Zooey'nin yüzü umutsuz. Washburn aşağı iniyor, kolejden arkadaşım Janey, böyle birini evine nasıl sokar, o bir sapkın. Gururlu, tutucu, kızgınız. Janey "biliyor" ama üçümüz de kibarız ve gözardı ediyoruz, zor olduğunu hiç söylemiyoruz. Bir keresinde biz yataktayken odaya girdi ve yalnızca gülümsedi, "Kalkma Millett." Birşey yokmuş gibi davranıyoruz, Zooey ile ben sadece oda arkadaşıyız. Şimdi beni yatıştırıyor, onun tanrısal hoşgörüsü beni ne kadar da rahatsız ediyor. Zoe ayrıldıktan sonra birgün, Billy yeni kız arkadaşımın güzel olduğunu söyledi. Güzele bayıldım, kız arkadaşa sinirlendim, lafı duymamazlıktan geldim. Kimse savunmamın arkasından beni ele geçiremez. Bir gün Nickelman uğradı ve dairesini kiralayan yeni kızın ona hiç sorun çıkarmadığını söyledi: "Ne de olsa bir Lezbiyen." Hani neredeyse zenci der gibiydi, çok kızdım. Beni tanımladığı halde o sözcüğü niye reddediyordum? Daha korkunç bir sözcük yok, annemin ağzında bir yılan tıslaması, Lezbiyen. iç çekiş ve o ağıza alınmayacak sözcük.

New Haven'da yatağın üstünde Lezbiyen'miyiz yoksa bu tensel iletişimde bir deneyim mi, dokunsal tatminde yeni bir çığır mı? Kirli mi yoksa değil mi? Ya insanlara dokunmak ve bundan yumuşak bir zevk almak yanlış değilse? Bu cinsellik mi yoksa ondan daha az birşey mi? Aşk nedir, bu dostça duygunun daha ileri bir şekli mi, yoksa başka birşey mi? Bütün bu duygular bir arada var olur mu: cinsellik, aşk, tensellik. Yoksa yalnızca el sıkıştığın veya birini becerdiğin anları yöneten kurallar mı var? Burada onların elleri üzerimde yatarken yalnızca bunu biliyorum. Çok heyecan verici ve tuhaf bir keşif. Sonra bitti. Biri odaya girdi veya çıktı. Bir gürültü oldu. Bizi birşey mi korkuttu? Nasıl bittiğini anımsamıyorum.

Bir süre sonra aşağıda erkeklerle beraberiz, biraz suçluluk duygusuyla eğlenmeye çabalıyoruz. Onları sevdim. Bazılarının gitarları vardı, bizler de tencere ve tavalarla onlara eşlik ettik. Ben bir çaydanlıkla eğlendim. Dönerek dans ettik. Kapıda vedalaşırken yine gergindik. Her erkek kadınına sahip çıkıyordu. Onları korkutmuştuk. Kendi kendimize onların bilmediğini söyliyorduk ama bir şekilde hissetmişlerdi. Erkekler sahiplenirken kadınlar şimdi edilgin, itaatkar, tövbekardı.

Carol ile eve dönünce kendimizi yatağa attık. Bir yıl önce New Haven'da. Sekiz yıldır ilk kez bir kadınla beraber oluyordum. Kollarında bunu anımsayıp ağladım. Ama hemde öylesine yavan ve beceriksizceydi ki. Yanıbaşımda kupkuruydu, gerçekte ne beni ne de başkalarını arzulamadığı için ona erişemiyordum. Yıllarca militan bir siyah onu becermişti. Hiç orgazma ulaşmamıştı. Ertesi ay bir vibratörle orgazma ulaşmayı öğrendi, son dostu bir makine oldu.

Aşırı kilo hakkında yaptığımız tartışma Fosta'yı sinirlendiriyor. Kişisel tavır konusunda yaptığım genellemelerin onu hedef aldığını anladı ve benim özür dilercesine yaptığım aldatıcı girişleri yutmadı: "İnsanların duygularına benzediği konusunda garip bir inancım var." Kendimden hoşnut olduğum zamanlar güzel diğer zamanlarda ise felaket bir görünümüm olduğunu düşünüyorum. Çok işim olduğu zamanlarda da dikkatimi dağıtmamak için özellikle bakımsız olurum. Diğer zamanlarda ise inanılmaz derecede bir narsist olurum çünkü kısa bir süre için güzel olmuşumdur ve buna pek alışkın değilimdir. Kadınlar bana güzelliğimi verdi. Fumio buna ilgi duymuyor, kuşkulanıyor. Onun için süslendiğim zaman beni sıkıcı buluyor. En sevdiği fotoğrafım onun çektiği ve İrlanda'lı bir çamaşırcı kadına benzediğim fotoğraf. Ben Louise Mark'ın çektiği ve güzel göründüğüm fotoğrafı tercih ediyorum. Başka birisi onu görünce gözlerimin korku dolu olduğunu söyledi.

Fumio çok güzel ama teyzesi bir gün çirkin olduğunu söylemiş. O dört yaşındayken onun bir maymuna benzediğini anlatan bir şarkı uydurmuş. Kırk yıl sonra buna hala inanıyor. On yıldır onun güzelliğini takdir ediyorum ama bir işe yaramıyor. Güzel bir yapısı var esmer ve ince. Onu ellerimde hissetmek hoşuma gidiyor, kalçaları ve göğsü incecik, kalçası yok gibi, cildi pürüzsüz ve tüysüz.

Mucizevi kamışı harikulade dokunduğun zaman değişiveriyor kalkıp büyüyor sertleşiyor. İçime girmesi onu içimde tutmak ve eriyene kadar beni eritmesi çok güzel bir duygu. O nefes nefese kalıp olana kadar onu sıkabiliyorum ve kalbi beni endişelendiriyor. Babası sevişirken ölmüş. Güzel olduğuna ve benim onu sevdiğime inanmadığı için hep kaçamak davranır. Sonra intikamını surat asarak alır, dünyada nesli tükenmiş olan feodal samuray ruhu onda hala yaşıyor. Savaş da tüm umutlarını yıkmış. Sınıf arkadaşları ve orada tanıştığım sanatçılar tüm bir kuşak bunu göz bebeklerinde taşıyor. Fumio onsekizinde Hiroşima'yı gördü, kıyı nöbetinde genç bir denizci olarak ölen ve ölmek üzere olanları taşımakla görevlendirilmiş. Çıplak saçsız kurumuş gövdeler tüm saçları ve elbiseleri yanmış yalnızca iç çamaşırlarının lastikleri bellerinde tren yolu boyunca ona doğru yürüyormuş. Derileri kollarından kimono kolları gibi sarkıyormuş. Bu yüzden ben yeni bir yaşama inanırken o hep kuşkucu tavrını korur. Onaylamayan bir halde beni fazla hevesli biri gibi görür, güvensiz. Sezdirmeden ona yaklaştığım zamanlar ise kaçar. Ömür boyu onu kovalayacağım ama asla elde edemeyeceğim.

Fosta şimdi kızgın kendini savunuyor. Güzel bir yaşamı olduğu ve sevildiğini söylerken azametiyle takdir kazanıyor. Ruth'un sıska değil şişman kadınlardan hoşlandığını ısrarla tekrarlıyor. Ben yanıldım. Güzelliği sevdiğim için yanıldım. Onu sevdiğimi kabullenmediğim için de yanıldım. Ve aklım karışık. Calder güzeldi. Fumio her zaman bunun kişilik olduğunu söyler. Ben de bunun sağlık ve zeka olduğunu iddia ederim. Fosta'da bunların hepsi var ama bana cazip gelmiyor. Ben gerçekten herkesi arzulamalı mıyım, tarafsız aşk nedir? Yalnızca bir kişiyi yeterince sevsem ne olur? Hayır, şimdi birçok kişiyi sevmek istiyorum.

Tartışmadan vazgeçiyoruz ve Claudia filmlerini gösteriyor. Bir kadınlar dünyasını seyrediyorum, hepsi Lezbiyen ve hepsi güzel. Kent dışında doğada veya partilerde filme alınmış kadınlar. Bu güzel filmleri çeken bir mimar. Olağandışı bir özenle kameranın hemen içinde yapılmış çekimler. Evde çekilen filmlerin senaryolu filmlerden binlerce kez daha gerçek ve ilginç olduğuna karar veriyorum. O sıkıcı öyküler. Bu insanların bazılarını tanıyorum bazılarını ise tanımıyorum ama hepsi Claudia'nın gözünde güzel, sakin

ve harikulade görünüyorlar. Perdede görülen insanlar yalnızca Lezbiyenler, hepimiz güzeliz. Her zaman çirkin olduğumuzu sanıp utanırdım. Şimdi hepimiz bizim olan bir dünyaya dönüştük. Hepsini arzuluyorum. Aşık kadınları aşkla izliyorum.

Ruth ertesi gün beni içinde yaşadığı tekneye davet ediyor. Claire ile yelken gezisi yapacaktım ama o Claudia'yı da davet etmiş. Başka birisi ile birlikte gitmek istemiyorum. Belki de Claire'i kendi başına bırakıp Ruth'un teknesine gitmeliyim. Claudai'nın film dünyasındayız. Ruth ile Vita'yı otomobilimle götürebilirim. Ruth şimdi Vita'nın sevgililerinden biri, ama kıskançlık duymuyoruz, birçok kişiyi birden severek bunu aştık, kendi aramızda buna "çok ilişkili" diyoruz. Şu anda ben bunu bütün kalbimle savunuyorum. Kıskançlığı aştığımıza, geride bıraktığımıza ve kimin kiminle birlikte olduğuna aldırmadan hepimizin dost olduğuna inanıyorum. Vita bir geziden hoşlanır, hiç tatil yapmıyor. Claire'i bir süre yalnız bırakacağım.

Ayrılırken Sidney biraz da aşağılarcasına bizim bir iletişim ağı olduğumuzu söylüyor, "Herkes herkesi tanıyor ve hepsi birbiriyle yatıyor." "Hayır," diye itiraz ediyorum, "böyle konuşmak yersiz. Biz yeni bir yaşam biçimiyiz." Ama ne dediğimi ben de bilmiyorum, iştahla merdivenlerden aşağı koşan obur çocuğun tekiyim. Claire'e gidip ne olduğunu öğreneceğim. DOB'de bir parti var. Diğerlerini oraya kadar götürüp otomobilden inmelerini bekliyorum. Hepsi nereye gittiğimi biliyorlar. Bana takılarak veya sessizce kapıları kaparlarken direksiyonun arkasında rahatsız ve sinirli bekliyorum. Barbara salona girdi. Sidney otomobilde kalıyor. "Çok tehlikeli birşey yapıyor olabilirsin." "Niçin?" "Onu yitirebilirsin." "Onun arkadaşıyım, gerçekten hastaysa veya kafası karışıksa ona yardım etmeliyim, doğrusu da bu değil mi?" Aşık olduğumu ve hiç kendime hakim olamadığım için yine kaybedeceğimi de biliyorum. Yine de bir deneyeceğim. "İn ve beni rahat bırak."

Kapısına vardığım zaman beni içeri alıyor. Her kapıya gelişimde beni içeri alıyor ve ben her seferinde almayacak diye endişeleniyorum. Bana haberi verene kadar neşeli görünüyor. Yeniden çileci yaşama dönmeye karar vermiş: "Tensel yaşam sonuçta bana iyi gelmiyor. Yeniden başlamakta hata ettim. Arayışlarımda beni en-

gelliyor. Bütün mistikler bunu öneriyor. Onların torbalarca dolusu kitaplarını okudum. Beni hala seveceğini umuyorum."

Seveceğimi söylüyorum. Vita da bana böylesine cömert davranmamış mıydı? İyi güzel ama midem iyi değil, midem korkuyor. Celia sarı bir kağıda küçük bir not yazarak aynı şeyi bana geçen yaz söylemişti, platonik olsak daha iyi olacak diyen küçük bir not. "Bu ne demek biliyorsun. SEKS yok." Bayağılığı beni hayrete düşürmüştü. Herşey ile aşk arasında bir çizgi çekerek onu seks yapmıştı, aniden kaba, müstehcen, apayrı birşey benim şehvetim oluvermişti. Carol da kendimi şehvet düşkünü bir hayvan gibi hissettmeme neden olmuştu. Katoliklik tensel suçluluk şimdi yasaklanan için aşırı açlık çekiyor. Celia ile yaşadığımız yalnızca seks sayılacak kadar basit değildi, değişik birşeydi, birbirimizin orta noktasına dokunarak gözgöze bakıştığımız o sonsuz saniyeler tuhaf bir ruhsal birleşmeydi. Yalnızca parmak ucunun klitorisin üzerinde giderek daha yavaş hareket ettiği, birbirinin içine bakan gözlerimiz ve o hassas dokunuş daha da hassaslaşıp hep hatırlanacak tek bir durgun anda duruyor, bir hayal. Ve sonra onun zevkini benimkinden kendi bedenimi onunkinden ayırdedemiyordum. Birbirimize geçip bütünleşiyorduk. Sonra kenarı aşıp, birbirmizin içine girip sevişiyorduk.

Evet seni yine seveceğim, her zaman diyorum ve panik içinde bu sonu değiştirecek bir yol arıyorum. Sonra eğlendirici olmaya karar verip toplantının bir parodisini yapıyorum, Claudia'nın filmlerini anlatıp, evde çekilen filmler konusunda heyesle konuşuyorum. Claudia gerçeğimizi filmde yakalamış. "Ona inanmamız gerekli. Hem partiye gitmeyliyiz." Bu felaketle birlikte burada kalamam. Bir mucize gerçekleşiyor ve gitmeyi kabul ediyor. Son derece soğukkanlı davranarak partiye katılmamız hoş ve zarif oluyor, bira satan ve bluzlarını çıkarmış olan genç kızlarla şakalaşıyoruz. Rachel Goodwin, bunun özgürlük olduğunu, erkeklerin de yaptığını söylüyor. Kızlar burası sıcak diyorlar. Ben çok güzel olduğunu söylüyorum, genç göğüsleri güzel ve küçük, onları görmek zevk veriyor. "Sen de çıkar," diye beni kışkırtıyorlar. Fakat ben korkuyorum, yirmi yaşında değilim, göğüslerim büyük, hayatım boyunca onların büyüklüğünden utandım. Columbia'dan kovulunca sütyen ve elbise giymekten vazgeçebildim. Sonra öğretmen topuzumdan

kurtulup saçlarımı açtım. Annem derin bir nefes alıp bir hippiye benzediğimi söyledi. Şehit mertebesine ermiş bir azize gibi bagajımı bekliyor. "Orada elbiselerin olmalı Katie, uçaklarda pantalon giymek çok çirkin kaçıyor." "Hayır, Anne hiç elbise getirmedim, yalnızca pantalon." Bir azize dokuz gün süreyle ibadet eden biri gibi Annem sürekli "Katie bunu bana yapmış olamazsın," diye fısıldıyor. Sanki tekrarlamakla döner rampada yaklaşan bavullarımı onun arkadaşlarının yemek davetlerine gitmek için uygun giysilerle dolduracak. *Time* kapağından sonra annem üvertürü artırdı, şimdi Kızılderili bir kocakarıya benziyorum. Eskiden hemşire olan Kuzin Rosalyn sütyen giymezsem mutlaka göğüz kanseri olacağımı söyledi. Artık meme uçlarımın kumaşa değişini hissediyorum, onları keşfettikten sonra günlerce bu tensel zevk beni sarhoş etti. Ama bluzumu çıkaramam. Arkadaşlarımın çoğu da bunu yapamaz. Ama gençler yapabilirler, bedenlerden ve göğüslerden oluşan bir kabile halinde dönen lambaların soluk loş ışığında odanın ortasında dans ediyorlar. Tenlerine renk renk ışık dolayan garip ışıkta, iki yana açılmış kolları ve devinen göğüsleri ile özgürlükleri muhteşem. Dansederken Claire tekrar bana bedenini sunuyor gibi. Tutarsızlığına dikkatini çekiyorum ve gülüyor, ikimiz de gülüyoruz: zaten hep gülüyoruz, herşey bize komik görünüyor. Herşey düzelecek.

Bana Paolo'da bir içki ısmarlayacak. Bizim dünyamız olmayan bu ölüler diyarında yine rahatsızım, parti de bize göre değildi. Bu karanlık yer bilinç altıyla kıpır kıpır, aç bırakılmış kişilikler salona yayılmış. Yanımızda iki kadın duruyor, kayıp çocuklar gibi bakınan iki kişi, bakıyorlar hep bakıyorlar Tanrım boş gözlerle sevgi arıyorlar. Onu yan masadaki sarışının sevici bileziğinde, bardaki kızın pahalı pantalonunda veya tuvalete girmek için bekleyenleri utanç verici biçimde sıraya sokan kaba saba sevicide de bulamayacaklar. Orada burada yeni tipler, omuzlarında kitap çantaları olan iri şapkalı gençler.

Claire bu görüntünün üzerine Barabbas'ın gölgesini düşürüyor: "Hemingway gibi iri yarı bir erkek, İsa'yı Fred Astaire'e benzeyen sıska çelimsiz bir tip olarak adlandırabilecek biri." Sonra vites değiştirip Kazancakis'i konuşmasına uyarlayarak ciddi bir biçimde anlatmayı sürdürüyor. "Barabbas canını kurtarma çabasında ama

kimse bunun nedenini anlayamıyor. Bunu başardıktan sonra tekrar sokağa çıkınca yine İsa hayranları başına bela oluyorlar, sürekli bu acube grubuna çatıyor veya onlardan biri sanılıyor veya onlarla karıştırılıyor. Tüm bunlar onu anlatılamayacak kadar sinirlendiriyor. Bütün tantana ve çarmıha germe bittikten sonra, Golgota'dan gelen ve ya da sürünerek ilerleyen bu zehire benzeyen tavşan dudaklı, durmadan ağlaşan ve inanılmayacak kadar çirkin kadına rastlıyor. Barabbas bir kez onun ırzına geçiyor ve bu tür bir ilişkide karşındakini zaten görmen gerekmiyor. O burnunu çekerek ağlamaya başlıyor ve onun görünüşünden tiksiniyor. Ama o İsa'ya hayran bir sürüngen ve sonunda sabrı taşıyor ve ona bu herifin özelliği ne diye soruyor. 'Bize birbirimizi sevmemizi söyledi,' diyor ve bu söz ona bir taş gibi çarpıyor." Claire, "Zaten mucizeler insan davranışlarını köktenci bir biçimde değişime uğratabilen durumlar veya kişiliklerin etkisinden ibarettir," diye sözünü bitiriyor.

Her zaman taraf tutmam gerektiği için ben de Epikür Marius'la karşılık veriyorum: "Aurelius'un tarafından, melek gibi değil belki ama uygar. Bedava yiyecek ve katliamlarla dolu bir sosyal devlet olan aşağılık Roma'daki belki de son uygar kişilerden biri. Geç dönem asil bir Roma'lı olup da aşağılık yaratıkların ve kölelerin dininin üstünlük kazanmasını, Hristiyan sürülerinin ülkeyi ele geçirmelerini, izlemek feci birşey olmalı. Yüzlerce grubun içinden bunun kazanmasına da insan şaşırıyor. Bazıları onlardan bile daha çılgındı ve geç dönemde İmparatorlukta bunlardan sürüyle vardı. Cumhuriyet çürüyüp İmparatorluğa dönüşünce meydana gelen boşlukta çılgın Diyonizyen tarikatlar türemişti. Amerika gibi fazla yayılmış, pahalı ve kötü yönetilen savaşlar yüzünden iflas etmişti, parçalanıyor da denilebilir." Bu çevrede eski moda ve akademik görünen bu derin düşüncelerimiz ve kendinden geçmişçesine konuşmalarımız sırasında başlarımız neredeyse birbirine değiyordu. Bir an için susturduğumuz zaman gözlerimiz yine aşık. Müdüriyet patlamış mısırımıza biraz daha erimiş tereyağ ilave etti bile. Başımı kaldırıp Mafia'nın nazik işbirliğiyle Paolo'nun Roma kokuşmuşluğuna dönüşmüş olduğunu görüyorum ve DOB ile ilk Hristiyanlar arasında bir karşılaştırma yapmayı öneriyorum. Soho'nun terkedilmiş gece sokaklarında saklı bir çatı katı olan, yer altı mağaralarında danseden

saf kadınlar, çıplak göğüsleriyle burada görülen özenli sevici kostümlerine kıyasla törensel bir iffet sergiliyorlar. Bütün devrimler dinin değişmesidir ama pek de fazla değil.

Aynı zamanda kıyım ve aykırı inançlılarla birlikte gelen kazığın hemen yanıbaşında ölüm mangasında sonuçlanan Engizisyonuyla yeni ve feci bir bağnazlık da olabilir. Marius'un takdir edebildiği fakat asla katılamadığı yeni insanlarla o yumuşak başlı bir beraberlik nasıl sürdürülebilir. Bu yeni ruhun Roma becerisinin ve teknolojisinin başarıları olan yasalardan ve köprülerden daha üstün birşey olduğunu da kabul edecek kadar adil de olsa Marius'un tereddüt ettiğini biliyorum. Bir yönetim ve idarecilik kültürüydüler, tıpkı Amerika gibi. Bizim yeni insanlarımız şimdi komünlerde, veya Bilinç Yükseltme gruplarında, özgürlük hareketimizde ve heryerde birbirinin ardından fışkıran kültler gibi bu yeni ruhu hala değişime karşı koyan Roma'nın sallanan İmparatorluğuna yayıyorlar. Rusya, Küba, Çin, Cezayir gibi politik devrime mi yönelelim? Devrim öncesinin açlığından daha iyi de olsa bunlar tatsız polis devletleri. Politik ve ekonomik yapılarda yüzeysel bir değişim oluyor ama ruhlar hala birçok şekilde baskı altında. Eşcinselleri kamplara, muhalifleri tutukevlerine kapatıp, kıyım ve katliamla yönetimi ele geçirmek için tutkulu ve ebedi savaşta değişimin kendinden vaz mı geçelim? Yoksa yalnızca politika ve ekonomiyi değil roller ve kimlikleri, tüm alt yapıyı, aileyi, cinsel kimliği, kişiliğin kendini tüm toplumu ve herşeyi değiştirmenin sonunda bir yolunu mu bulmalıyız? Ve bunu özgürlük adına zorlama, dehşet ve cinayetsiz mi gerçekleştirelim? Paolo'da çözümlenemeyecek kadar zor bir sorun.

Tekrar 5. Cadde'ye döndüğümüz zaman bir sürü fotoğrafik ikonaların altında ben yatakta yatarken Claire yanımda yerde uyku torbasında yatarak masumiyetini koruyor. Her zaman değerli bir anı olarak saklayacağım tatlı bir saçmalıkla el ele tutuşarak uyuyoruz. Çehov bir taş baskıdan bana gülümsüyor, Claire öleceğini anladığı zaman şampanya istediğini anlatıyor: "Çünkü uzun süredir hiç içmemişti biliyorsun veremdi. Şerefe bir kadeh içti ve sakinleşti. Karısı sonra uyuyup uyanmış. Bu arada o ölmüş. Cesedine gün ışığı vurmuş. Çehov'suz bir sabah. Cenaze töreni tam bir kargaşa olmuş. Kent dışında yapıldığı için ancak birkaç dostu gelebilmiş.

Yas tutanlar yolu kaybedip yanlış tabutun peşinden gitmişler, meğer bir generalin tabutuymuş. Geri dönüp cenaze arabası gibi görünen ve üzerinde bir yazı olan bir arabanın peşine düşmüşler. Hızlanarak arkasından gitmişler yaklaştıkları zaman yazıyı okumuşlar. Arkasında "İSTİRİDYELER" yazıyormuş.

V

Vita uyanır uyanmaz, "Ben de bir zamanlar Celia kadar zariftim," diyor. Bu kadar karmakarışık ve etkin bir şekilde kıskanç olması tuhaf. O da bana mı benzedi. Yine de başka bir düzlemde onun ne demek istediğini anlıyorum. Bir zamanlar onbeş yıllık karılıktan önce Celia'nın tipinde olduğunu ve bu halini zamanla yitirdiğini söylüyor. Dün kumsalda uyandığımız zaman onun içindeki Brahman'ı keşfettim. Gerçekte her zaman giyinmesini bilirler. Ve tekne için Vita kendine sade bir jarse elbiseyle boynuna bağladığı beyaz bir yelken kazağı almış. Çok doğru bir seçim. o takındığı çirkinliğin altında hep zevkliydi. Yeniden genç ve güzel olmuştu. Onu tebrik ettim. "Fırlatıp attığın birşeyi bulmuşsun. Yaşamının ilk yıllarını araştır ve işe yarayan şeyleri bulup çıkar, kibir gibi şeyleri alman gerekmez. Seçici ol ve yeni karışımlar yap." Daha sonra Village'de alış veriş yaparken çarpıcı renkli bir Meksika su taşına bakarken anglosakson beyaz varsıl kişiliğini zaptedemeyip burun kıvırdığını farkettim. Onu almayı düşünecek kadar zevksiz olamayacağını bana hissettiriyordu. Aşırı Sakson tavrı beni rahatsız etti. Dini okulda buna kendini beğenmişlik derdik.

Vita rahatlıkla esniyor. Nihayet yazımı tartışmaya hazır. Dün cezalandırıcı bir anne gibi en basit birşey bile söylemeyi kesinlikle reddedip beni delirtmişti. Bunların onu bu kadar etkilemesi olanaksız. "On sayfada iki kez boynunun yumuşaklığını öptüm demekten vaz geçmelisin," diyene kadar tek bir söz etmedi. Sonra tekrar bir kaplumbağa gibi içine çekildi. Bugün saptamaları bir editörünkiler gibi: "Verde'de Celia'yı beklerken niçin masa değiştirmek istedin, nasıl bu kadar korkak olabilirsin?" derken zor durumda olanın Katie olduğunu anladığı için sesi hakaret dolu. "Kendini beğenmişlikti." "Tam da öyle," derken benden daha açıkça tiksiniyor. "Hayır,

değişik bir kendini beğenmişlik bu, bir yabancınınki gibi, senden nefret edenlerle işbirliği yapmak gibi birşey. "Kristof Kolomb" filmindeki şık Hristiyanlara özenen Musevilerin düştüğü hevese benziyor. Kendimde de gözlemledim ve reddedemedim."

Vita hala sorunu anlayamıyor. Konuyu değiştirerek, o kısmı orada beklerden yazdığımı ve bunu tabii hemen anlamış olacağını söylüyorum. Hayır, farketmemiş. Vita birden bu yazım ayrıntısı bir tansıkmış gibi çarpılıyor. Artık korkmaya başladım bu çeşit övgü suçlanmaktan ve soğuk davranmaktan daha da tehlikeli. Ama aynı zamanda hayal kurmama da yol açıyor, yatağın ve Bowery'nin parmaklıklarının üstünde, kenti kaplayan düşsel bir çatı kuruyor, bu kitabın yaşamımıza hayat katacağı, Kent Merkezimizi gerçek yapacağı konusunda pırıl pırıl bir umuda kapılıyorum. Küçük bir dost grubu ama Dante birkaç şair dostu ile beraber onların garip sevgi kültünden Yeni Hayat'ını (Vita Nuova) yaratıp ona yeni bir yaşam adını vermemiş miydi? Ve o bunu yaptığı için o gerçekleşti. Yıllar sonra bile insanlar onu yaşıyordu, onların ruhlarının bir bölümünü işgal etmişti. Vita sıkılıyor. Dante'yi duyunca kuşkuyla Beatris'i beklemeye başlıyor. Uzun süre Üniversitede kalmışım gibi bana bakıyor.

Onun yerine yeni parlak ideolojisinin yaldızını açıyor, politik olmalı ve bayrak sallamalı. Propagandanın can sıkıcı olduğunu ve tılsımlı olmadığını söyleyerek karşı çıkıyorum. "Sen çiçeği burnunda Lezbiyensin, gerçekte eşcinsel değilsin. Bu yıllar boyu bok yiyerek öğrenilir." "Ama ben sonunda kendi çevremi buldum, eşcinsel dünya benim evim oldu." "Bu iyi." Sigara aranırken alaylı konuştuğuma pişman olacak zaman buluyorum.

Daha soyunma odasına girerken bile kendimi kayıp hissediyorum. Fumio'nun giysileri annemden saklamak zahmetine katlanmadığımız takım elbiseleri orada. Açıkça kızını sevip sevmediğini onunla evlenip evlenmeyeceğini sorduğu iki yıl süresindeki ziyaretlerinde yalnızca ayakkabılarını ve traş sabununu oturma odası-mutfak bölümünde saklardık. Burada ne kadar değişik yörüngeler birleşiyor. Ne zaman bu odaya girsem kitabımı yitiriyorum. Kış boyunca bu hep oldu. Çamaşır sepetleri arasında şaşkın duruyor, tanımlamalara hayret ediyorum. Kawashima'nın düğün hediyesi kü-

çük yağlıboya karşımda duruyor. Gerçekte pek abstre sayılmaz, beyaz üstünde parlak kırmızı, açıkça cinsel bir desen. İlk gördüğüm zaman kafam iyice dumanlı olduğu için Japon tepelerini yapıtlarında nasıl kullandığı konusunda eşekçe birkaç söz ettim. Düğün konukları güldüler, bakire bir gelin kadar utandım. Karşı duvarda bir çift olarak yaşamımızda bir başka dost olan Black Jackie Witten'in bir karakalemi. Hem bu adamla yaşayıp hem de eşcinsel olmaya nasıl cüret edebiliyorum?

O zaman ben neyim, bir ucuz roman Sappho'su muyum? İçinde bir kadının diğerini öptüğü, ona dokunduğu yegane kitaplar olduğu için bir zamanlar biriktirdiğim ucuz Lezbiyen aşk romanları. Yaşamımın en değerli yönünün sonunda yazında kabul edildiğini okuyup mutlu olurdum. Konuklar beni keşfetmesinler diye onları bir çekmecede gizlerdim. Yeni kiracı onları bulur korkusuyla Japonya'ya hareket etmeden önce hepsini yakmıştım. Gerçekte yazın olarak onlardan utanırdım, şeker pembesi hayal dünyaları, klişeleşmiş sonuçları, kalbi kırılan sevici köpeğini öldürür ve bu gibi. Çöldeki yegane çiçekler olmakla kalmaz aynı zamanda acaip olanı anlatırlar. Hayır sorun çözümsüz, Vita'nın fazla boyun yumuşağı konusundaki eleştirisi beni suçluyor, bayağılığı asla aşamayacağım.

Vita'nın bu günlüğüne yerleştiği yatağa dönüyorum. Ve onu görüyorum. Röntgenci. Tam karşıdan bize bakıyor. 1. Cadde'deki terkedilmiş yüksek bir binanın penceresi içinde çerçevelenmiş duruyor, bir işgalci olmalı. Temiz yaz sabahında yüz metre kadar uzakta karşıdan bize bakıyor. Yerimde doğruluyorum, ellerim bir silah aranıyor, onu rahatlıkla vurabilirim. Bizi gözetliyor, piçin teki, buna nasıl cesaret edebilir? Vita hiç hareket etmiyor. Onun kaçması gereken yirmi yıllık bir gizliliği yok. Yalnızca gülümsüyor. Sabah doğa ötesi bir berraklıkta. Bina ve adam bir de Chirico kadar kesin hatlı, ebediyetin geometrisi. Ve birden komik görünüyor - hem ne önemi var ki? Bize zarar veremez. Ona bakıyorum, "bir adam", "bir röntgenci" bile değil, sakallı ve sıcak bakışlı gülümseyen birisi. Vita bana birşey öğretti. Biz çıplak oturmuş sigara içerken bize gitar bile çalıyor ve gerçekten birbirimize el sallıyoruz. Bunu Claire ile yapamazdım, o da böyle birşeyi oturup sakin karşılayamazdı. Deli doktorlarıyla geçirdiği uzun deneyimlerden sonra o kadar çe-

kingen ve incinebilir ki. Onu bu adamdan korumak isterdim. Çünkü Claire eşcinsel. Vita eşcinsel değil, bunun daha ötesinde. Benim varmak istediğim yerde, şimdi oraya gidip berrak sabah ışığında onu seyrediyorum. Kız arkadaşı ona katıldı, birbirlerine sarılmış bize el sallıyorlar. Onlar da çıplak ama pencere omuzlarından altını gizliyor. Benim parmaklıklarımdan daha fazla bir gizlilikleri var ama ziyanı yok. Bu bir affetme anı. Bir an önce hissettiğim şiddet beni ürpertiyor. Vurmaya hazırdım ve kendini barışçı sanıyorum. Dördümüz, çıplağız ve müzik dinliyoruz, dördümüz barışız. Bir zil çalıyor ve herşey donuyor, benim için önemli olacak bir yontu gördüğüm zaman aldığım kişisel işarete benzer hafif bir baş dönmesinden sonra donup kalıyorum. Önemli birşey var olmakla kalmayıp kendini tanıttığı anlar, bir Miroku Bosatsu veya geç bir Donatello gördüğüm anlar. Karşı penceredeki çifte sonra da bize bakıyorum. İşte Vita anlatmak istediğim şey, yeni yaşam, bir Pazar sabahındaki bu an, önceden belirlenmiş, gerçeklikten çok önce sembollerin benimsenmesi gibi, ama onların adına düşlerin peşinden koşuyoruz.

Ve Vita bu zaman dışı zamanda ender bir an için bana çok yakın, uzun süreli çatışmalarımızda, onu istediği gibi sevemediğim için beni asla affetmeyip bana karşı açtığı yıpratma savaşında bir anlık ateşkes. Hem niye affetsin ki! Bu kimsenin affedemediği birşey. Aynı zamanda tam da en mükemmel sinir bozucu şeyi. dayanılmayan nihai suçlamayı bulup onu sevmemi engelliyor. Çünkü onu yeterince sevmediği için tüm dünyadan belki özellikle de babasından nefret eden içindeki o kıpkırmızı suratlı bağıran kızgın çocuk hep yaşayacak, istediği zaman sevilmediği için hep haşin kalacak ve ne şimdi ne sonra asla yumuşamayacak. Sevildiği zaman ise onu sevenden nefret edecek...bok gibi. O öyle olduğuna inanıyor. Bu Vita. Ben de buyum. Belki Celia bile. Hepimiz kendimize göre. Fakat böyle kalmakta en çok inatla direten Vita. İnatla aldatan, bunun doğru olmadığı, onun böyle şeylerin üstünde yüksek bir ruh olduğunda en çok direnen de Celia. Günahlardan arınacağımız, birbirimizi bağışlayacağımız için sonunda özgürleşeceğimiz yeni yaşamda bu tuzağa düşmemek için dehşet ve inatla en çok direnen de benim. Nefret yok olana kadar nefreti aşabileceğimiz, genç, sakatlanmış ve savunmasız olduğumuz çok eski zamanlardaki o dehşet

verici anlara ait nefretin nedenleri üzerinden uçup geçeceğiz. Vita da hepimiz gibi ve benim onu şu anda sevdiğim gibi sevilecek.

Şükran anlaşmamızı yeniliyoruz. Bana film çıkmazında yardım etmiş ve yazma açmazımdan beni çekip çıkarmıştı. Ben de onu bunalımdan çıkarmış uzun süreli çocuk-eş rolünü terkedip kişiliğini bulmasına, bir işe ve bağımsızlığa kavuşmasına yardım etmiştim. İkimiz de boğulmakta olduğumuz için birbirimize sarılıyor, evet, birbirimizi kullanıyorduk - başka yolu yoktu. Ve Vita bir şekilde kurtulacak. Ve ben bir şekilde ona yardım edeceğim ama kurtulurken beni neredeyse delirtecek.

Ve ona kendimi çok yakın hissettiğim için ona söyledim - "Gel suç ortağım ol, bugün bir konser var. Saat üçte herşeyi göreceksin. Bir saat çalışmama izin ver sonra gideriz." Vita yemek almaya çıktı, hala hizmette uzman. Vita'nın karşılıksız hizmetlerinin bana bir sekreterler, garsonlar, ahçılar ordusundan fazlasına mal olduğunu ne zaman anlayacağım? Bedeli bir Puerto Rico'lu bakkalın güneşli vitrininden aldığı iki rengi dönmüş domuz pirzolası. Bugün Pazar, her yer kapalı. Tavuğu anlarım çünkü çabuk satılır. Yoksa fakir mahalle bakkalından et satın alınmaz, ya Pazartesiyi beklersin ya da bir konserve açarsın. Bir eş ve anne olan ve bu zehirli yemeği benim için hazırlayan Vita'ya bunu anlatmaya çalışıyorum. Yemeyip tabağımda ileri geri ittiyorum ve farketmesin diye de bir yandan konuşuyorum. Ama tabii farkediyor ve dehşetli kızıyor. "Sen şımarık bir gurmesin. Ve ben yemek pişirmekten nefret ederim üstelik onbeş yıl süreyle günde üç öğün yemek pişirdim." "Tamam. Öyleyse niçin kötü yemek pişirmeyi önerip sonra da beni yemeğe zorluyorsun?" Yeniden birinci kareye döndük.

Batı Yakası Otoyolunda giderken ben de onun kadar çılgınım, aşk heyecanıyla doluyum. Yardımcı istemem ama Vita bana eşlik edebilir. Hammaddeyi görüp, tüm malzemeyi bir araya getirecek, gizi öğrenecek ve mihraba yaklaşacak. Telaşla park yeri arıyorum, şimdiden birkaç saniye geciktim, kapıdaki kalabalık arasından geçip taş döşeme üstündeki yerime sağ salim oturuyorum. Onlar hayranlıkla bakıyor ve görülüyorum. Vita yanımda sinir içinde. Önerim pek başarılı olmadı. Müziğin içine atlayıp kaçıyorum. Ses havada dağılıp kilise kemerlerine çarptıktan sonra, oynaşıp eğlenerek

gösteriş yapıyor, sonra yayılıp beni bir palto gibi sarıyor. Yitmeden hemen önce göz ucuyla Vita'nın yanımda oturduğunu ve kımıldamamakta kararlı olduğunu görüyorum. Öyle olsun.

Daha sonra Vita'yı Celia'ya tanıştırıyorum. İkisi karşılıklı durup birbirlerini tartıyorlar, Celia nazik ve dostça davranıyor, kendinden emin. Vita en cazip çocuksu gülümsemesini takınıyor, burnunu kırıştırarak hararetle müziği övüyor. Celia'nın gözleri beni sorguluyor: çapkın, muzip, meraklı. Anlatması çok karışık olan numaralarımla övünen bir büyücü gibi ona gülümsüyorum.

Eve dönerken Vita bir huysuzluk nöbeti geçirerek beni şaşkına çeviriyor: nereye gittiğim konusunda hiçbir fikri yokmuş, oraya varana kadar anlamamış, o zaman müzik dinleyeceğimizi farketmiş, Celia yüzünden olmalıymış vesaire. Acaba işitme özürlü mü diye düşünüyorum, ona söylemiştim, bu konserleri duymuş olmalı. Neyse, ancak viskinin iyi edebileceği bir sinir krizi geçiriyor. Kesinlikle bir içki içmesi gerek... tüm yaptıklarımdan sonra... son cümle ona yakışan bir şekilde vurgulanıyor. Fakat Vita kıskançlık nedir bilmez, birçok kere bana öyle söylemişti.

Ben acımasızca müşterek yaşam düşüncemi açıklıyorum, düş kahramanlarımı sevgiyle tanımlıyorum. Celia, Fumio, Miriam. Fumio'nun Miriam'ı müziği için sevdiğini, Celia'nın Miriam'ı müziğe dönüşecek kadar uzun bir süre sevdiğini anlatıyorum. Celia'nın zaman zaman yalnızca görev bilinciyle Miriam'a gittiğini arzusunun giderek vicdan sorunu halini aldığını söylüyorum. "Yalnızca görev anlayışıyla Miriam gibi birine gitmeyi düşünebiliyor musun?" Vita bunu çok iyi düşünebiliyor hemen Miriam'ın yerine geçti, onun tarafını tuttu. Celia'nın şımarık bir çocuk, öz beğeniyle düşkünleşmiş ve bozulmuş olduğunu söyleyecek yeterli ifade şekilleri bulamıyor. Celia'nın nesini bu kadar beğeniyor ki ondan bu kadar nefret edebiliyor? Yoksa o sadece bir örnek mi, Vita'nın kalabalık içinde kaybolduğu sayfiye okulunun en güzel kızı mı? Benim değil onun Celia'sı. İzleyici önünde lavta çalıp beğeni toplayan zarif kadın bile benim değil. Bu Celia diğerini, benim olan özel Celia'mı daha seveceğ yaptığı için severek izlediğim Celia. Carol'un New Haven'daki uyuz halısında çaresiz yatıp kalkacak gücü bulamadığım zaman beni baştan çıkaran yaramaz oğlan çocuğu, sarkık kenarlı

şapkası ve iri çiçekli pantolonuyla bana kur yapıp lavta çalan gezgin şarkıcı.

Vita kendini kontrol edemiyor ve kent merkezine gitmemizi bekleyemiyor. "En yakın barda dur." Batı Yakasındayız, Columbia'nın Batı Yakası. Fakülte toplantılarından sonra ani bir kararla Kate Morgan, Bobby, Mary veya bir başka öğretim üyesi arkadaşla sarhoş olduğumuz o uzun yıllar. Altı yılda beş veya on kez, genç öğretim üyelerinin rekabet dolu tavşan yaşamından sıyrılıp birbirimize insanca davrandığımız kendimize dostça davranma izni verdiğimiz o ender ve telaşlı zamanlar. Partilerde insanların gözlerinin faltaşı gibi açıldığı sebeplerden ötürü. Evet, Batı Yakasında duralım. Şimdi masada Vita'yla değil onlarla birlikte oturuyorum. Sahte kişiliklerimizden kurtulduğumuz ve iki içki ile aceleyle birleştiğimiz o değerli anlar. Sonra Fumio Bowery'de tek başına beklediği için yeniden parçalanıyorum. En mutlu olduğumuz zamanlarda hepimiz bir taksiye doluşur, kent merkezine kadar heyecanla konuşarak, ona sürpriz yapardık, hala ayık olup dört kişi dolaptaki yarım tavuğu onunla paylaşmak için gelmemize sevinirdi. Veya daha da sarhoş Çin Mahallesine giderdik. Nihayet dostlar gibi konuşur, umutlarımızı korkularımızı, nefretlerimizi, amaçlarımızı paylaşıp yakınlaşırdık. Sonra ertesi sabah büroda yine uzaklaşırdık.

Hepimiz İngiltere'de okula gitmiştik. İngiliz polisi maskotumuzdu, ona bayılırdık. Fakat Morgan benim akranım, örneğim, rakibimdi. Aynı ofisi hatta aynı ilk ismi paylaştığımız Morgan ile öğrencilerin hayran gözlerinde ikizdik. O günlerde kolejde ders veren en akıllı iki kadın olduğumuza inanır en iyi dersi verebilmek için yarışırdık. Ben daha cüretkardım, avand-garde sanatı Barnard'a taşıyan, happenings, dada ve Genet'yi, yer altı filmlerini ve Ginsberg'i - en fazla nefret edildiği kendi üniversitesinde onu belki de ilk kez derslere sokan bendim. Sonra sanattan politikaya geçildi ve ben yine cüretkardım. Daha iyi bir kampüs politikacısı olan Morgan hala burada, işini tutmasını bildi. İşini kaybetmemesini nasıl affedebilirim? Ve ben benimkini kaybederken onun olmak isteyip de olamadığını birçok şey olduğum için o beni nasıl affedebilir? Yalnızca tatillerde kent merkezinde romanlar yazan bir taraftı gibi. Diğeri hala Bryn Mawr'ın dekanı mı olmak istiyor? Ve ben kendim

olmakla da aklı karışan ben o kadar değişik yöne gittim ki. Şimdi bu eski barda oturmuş kayıp bir aşkı Vita'ya anlatıyorum. Vita, kendini aşağılanmış sadakat, ödülünden yoksun bırakılmış servet sanan kadın. Ama ben şimdi özgür bir ruh, kilitsiz sürgün edilmiş bir sanatçıyım. Columbia'nın kapıları kapalı. Ama bir tarafım hala kapıların tekrar açılması için ağlıyor ve kaybolmakta olan o tarafım Morgan'ın sahip olduğu işi yeğliyor. Bentley'in Nietzsche üstüne yaptığı espriyi anımsıyorum. Nietzsche Basel Üniversitesinde profesör olmayı Tanrı olmaya yeğlermiş. İşini kaybedince Nietzsche olmak zorunda kalmış.

Batı Yakası barında Vita'yı terkediyorum. Columbia'ya polis çağırıldığı akşam Eric Bentley'e katılmak için. Bizim gibi gençlerle dolu salonda büyük profesör, "İstifa ederim," demişti. Felsefe Salonunda toplanan uzun saatler Roma tarzı konuşmalar yapıp hala öğrenci affını reddeden mecliste oy kullanamayan bizim gibi güçsüzler arasında olmasına bile şaşıyorduk. "Polis çağırılırsa istifa edeceğim," dedi. Ve etti. Geri kalanımız atıldık.

Çünkü o gece polislerin çocuklarımıza saldırmak için geleceğine ve çocuklarımızın başlarını Kolej Yolunda kıracağına hiç inanmamıştık. Bir çocuğun gözüne tel örgü saplanmıştı. Polis işgalci bir ordu gibiydi, bin ikiyüz kişiydiler, gerçekte barışseverliğimize karşı silahlanmış askerlerdi. Grev için kırmızı, af için yeşil ve fakülte üyesi olduğum için beyaz renkleri taşıyan aptalca pazıbentimin onları durduracağını hayal etmiştim. Öğretim üyesi olduğumu görünce durup reverans yapacaklarını sanmıştım. Çocuklarını koruyan anne babalar gibi, "Ölürüz de onları vermeyiz," diyorduk. Hoşçakal deyip metroyla eve giden çocuklarımız. Yontu sergim perişan olurken Low'u günde yirmidört saat bekliyordum. Fumio sergiyi korumaya çalışıyor ve deliklerin ne kadar uzaklıkta açılması gerektiği hergün telefonda ona bildiriyordum. Bowery'ye gittiğim gün. Columbia radyo istasyonu baskının bu akşam olacağını başlamak üzere olduğunu telaşla bildirdi. Belki de bir yalan haberdi ama tüm o bekleyişe bu an için katlanmış günlerce ayrı kalmıştık. Fumio yatakta doğrulup, "Oraya gitmek görevin. Şifoniyerin üzerinde üç dolar var. Taksiyle git," dedi.

Son anda kapılardan içeri girebildim. Barikatlarda uzun bir çe-

kişmeden sonra fakülte üyesi olmanın ağırlığını koydum. Neredeyse buna hak kazanmayacak kadar küçük bir üyeydim. Sadece Barnard'da kız kolejinde ders veriyordum. Diğer kimliğim olan lisans üstü öğrencisi ise bu gece hiç sayılmıyordu. Her taraf üniforma, Joe Koleji giysileri sandıkları svetshirtler giymiş sivil polis gürühunun iki santim önünden içeri giriyorum. Birkaç tanesinin elinde kitaplar bile var, devlerin ellerinde oyuncak gibi duruyorlar. Kapkara polis sıralarından önce Low'a erişmeliyim, kara çizgiler tepeyi aşıyor. Sonra birkaç fakülte üyesi ile el ele tutuşuyoruz, bunu izlemek için ne kadar az kişi geldiğini görüp hayal kırıklığına uğruyoruz. Avuçlarımız terliyor, inecik yaşlı bir Rus dili uzmanı, edebiyat bölümünden iri bir genç. Başka kadın göremiyorum. Caddenin bu tarafında o kadar az kadının ders vermesine izin veriyorlar ki. Barnard'ın kadın öğretim üyelerinden ise her iki tarafın şiddetine karşı koyarak taş merdivenlerde kamp kuracak kadar cesur olan yalnızca Sue Larson var. Burada tüm amacımız kimsenin yaralanmamasını sağlamak.

Ve şimdi burada karanlıkta, yabancılarlar el ele, bir taş duvara yaslanıp bir ağızdan "We Shall Overcome" şarkısını söyleyecek kadar çılgınım. Evet insan hakları için eski günlerde söylediğimiz bu aşk şarkısını söylüyoruz. Hayatımda hiç olmadığım kadar tehlikedeyim ve çocukluğunda dayak yemiş biri olarak fiziksel acıdan feci korkarım. Bu işe kendim bulaştım ve sonuna kadar dayanmalıyım. gözlerimde yaşlarla her sözcüğünü severek şarkı söylüyorum. Columbia seni bile sevmiştim. İlk kez her gün karşılaştığım hakaretlerinden, bürokrasinden, kadınların kayıt formlarında o akşam İkinci Cins karesini karalamak zorunda olmasından nefret etmeyi bile unutmuştum. Evli kadınların öğretim üyesi olma şansı daha da az olduğu için Fumio'yu gizleyip en yakın akraba bölümüne annemin adını yazışımdan da. Grev birkaç muhteşem gün için üniversiteyi öğrencilere bırakmıştı. Bu yüzden lisans üstü seminerde aramızdaki dört kadın üye sessiz otururken Profesör Langbaum'un kadın zekasının niteliği üzerine bilgiççe espri yaparak genç erkekleri gülmeye teşvik etmesini bile unutabilirim. Profesör Langbaum'un en sevgili erkek öğrencisi Morris'in "Gunivere" adlı şiirinin kadın düşüncesinin karmaşıklığını özetlemeye çalıştığı için berbat bir ya-

pıt olduğunu belirterek aynı düşünceyi tekrarlıyor. "Hepimiz onun ne kadar karmakarışık olduğunu biliyoruz." Otomatik gülüşmeler. Profesör gülümsüyor. Şimdi bunu unut polisler geliyor, gökyüzüne karşı bin ikiyüz şekil, geceden daha da karanlık, duvar kenarındaki serseriler onları alkışlıyor. "Öldür onları." Onlar da paylarını alıyorlar, dost ruh sandıkları kişiler tarafından aldatılıyorlar, halbuki onlar gerçekte kentin kuzeyinde kolejde vakit öldürecek kadar zengin olan bu sarışın kolejli oğlanlardan nefret eden benim İrlanda'lı kuzenlerim. Günlerdir coplarını avuçlarına sinirli sinirli vurarak bu bacaksızlara iyi bir sopa çekmek isteğiyle yanıp tutuştular. Bunları diğerlerinden ayıramıyorlar bile. Entellektüeller ile köktenciler onları yalnız beyaz anglosakson varsıl kişilikleriyle değil aynı zamanda köşe dönmüş Musevi saldırganlıklarıyla da sürekli kışkırtıyor. onlara "Domuzlar," diye bağırıyorlar.

Burada Doğu'da İrlanda'lı olduğunu söylemek cesaret gerektiriyor çünkü o zaman ya muhalif ya da Queens'de oturup belediyede çalışan faşistlerden sayılıyorsun. Morgan onu kışın tam bir ay metrodan yoksun bırakan sendika lideri İrlanda şivesiyle konuşan barbar Mike Quill'e tepeden bakardı. Ve işte şimdi geliyorlar, İrlanda'lı polisler. Ve ben onları tanıyorum bazen beni bile ürperten vahşi ve çılgın kızgınlıkları bende de var, ben de bir caniyim. Ama şiddete karşı bir duvarın önünde dizilmiş, kendi halkımın ateşli hırsına karşı bırakılmışım, sınırımıza kadar itildiğimizde yalnızca bir tokat atabiliriz. Karanlıkta üstüme geliyorlar, çocukluğumda babamın gaddarlığı kadar erkeksiler.

Ama hepimizi şaşırtıp, Low'un kenarından geçip tünellere girdiler. Arkamda çocukların acıyla haykırdığını ve camların kırıldığını işitiyorum. Binayı şimdiden kaybettik ve asla kımıldamamak kahramanlığım bir komediye dönüştü. İşimiz bitik, polis gücü kask ve çizmeleriyle en kötü şekilde saldıracağı yere, Matematik Bölümü önüne dizildi bile. Şimdi aralarından geçip merdivenler üzerinde yaralanmak için artık çok geç. Görevinin, tabanca ve copla silahlanmış polise karşı gelip dövmeleri için bedenini onlara sunmak değil, kimsenin yaralanmamasını sağlamak olduğunu hatırlamaya çalış. Polisin şu anda insanları Uris Binasının altındaki beton ve demirden dar ve dolambaçlı merdivenlerinden aşağı sürdüğünü hatır-

la, düşen olursa ezilir. Tolstoy'daki o korkunç bölüm. Hareket eden insan selinde dehşet içinde koşarken kendim bunu başarana kadar, "Yavaş olun," diye bağırıyorum, sonra, "Dikkat, koşmayın," diyerek görevimi yapmaya çabalıyorum. İnsanları bu merdivenlerden indirip dışarı çıkarıyorum. Ama ben tüm bir sergimi, belki işimi, ve bu korku ve zamanı son anda vazgeçip metroya binip eve dönmek için tehlikeye atmadım.

Böylece kapılardan içeri girip kutsal yolumuzdan, Kolej Yolundan atılmayanlarla birleşip sıra oluşturmak için bir başka yol buluyorum. Karanlık polis gölgelerinin tutukladıklarını yolun hemen yanına park edilmiş demir parmaklıklı araçlarına bindirmelerini donuk bir şaşkınlıkla izliyorum. Bir zamanlar oraya yalnızca rektör park edebilirdi. Bütün bu güzel çocuklar kelepçelendi, gazetelerde hiç yer almayacak olan Barnard'lı kızlarım, benim güzel kızlarım silahlı adamlar tarfından yerlerde sürükleniyorlar. Kimbilir elleri boş durmayan o polisler onlara ne vahşi şeyler yaptı, bir kızın yüzüne, karnına, göğsüne tekme atarak kendini kanıtlayan polisler? Bu merdivenlerden aşağıya inene kadar dövülen, hayır dövülmeyip vahşice törensel bir şekilde ısrarla kurban edilen kızlarım, bütün bunlar yuvamızın içine kadar sokulan barbarca bir savaş. Dövülmediler evet daha kötüsü oldu çünkü -PEZEVENKLER- diye bağırıyorlardı, onları tutuklayanlar kadar iğrenç bu söz onların ağzında ihtişam kazanıyordu. Sevgi ve gururla neredeyse kendimden geçtim. Çocuklarım birer kahramandı. Bir an her tarafı sessizlik kapladı. Sonra polislerin sıralarını bozmasıyla kıyamet koptu, şeflerinin, "Sırayı bozmayın," diye bağırdığı duyuluyor ama o kadar etkisiz ki aptalca oluyor. Bir kızın ağzından çıkan bu söz onları delirtiyor, kuduruyor önlerine gelenin başını çılgınca copluyorlar. Güney Sahasına kadar sürülüyoruz, önümdeki bir çocuk düşüyor, başının yere çarparken çıkardığı ses beynimde ebediyen çınlıyor. Ve onu döven copun havadaki görüntüsü, bir cinsi sapık gibi duruşu ve işini bitirisi, cop onun erkekliği.

Şimdi yine kimsenin canının yanmamasını sağlamak gibi imkansız bir görevim var. Onları tel örgülere sürüp tellere sıkıştırıp kanlı birer et parçası haline gelene kadar döveceklerini tahmin ediyorum. Bu sürüden önce Johnson Binasına erişmeliyim. İsterik bir

halde odacılara bodrum kapılarını açmalarını emrediyorum, böylece insanlar yatakhanelerde sıkışıp kalacakları yerde sokağa dünyaya çıkabilsinler. Yatakhanelerde başlarına ne geleceğini kim görüp bilecek? Huxley'in Yeni Dünya *(A Brave New World)* adlı kitabındaki gamma'lar gibi sürekli olarak köle ve insanlık dışı yaratık muamelesi gören üniversite personeline bu durumda bile profesör rolü oynamaktan utanmama rağmen feci şekilde üstten alıp emirler yağdırıyorum. Bu kapıların Binalar ve Bahçeler Bölümün emri dışında asla açılmayacağı bürokratik kuralını aşacak kadar çılgın bir kadınım şu an. Can kurtardım. Ya da kurtarmaya çalıştım. Polis Güney Sahasında nihayet duraklayıp geride kalanları coplamayı sürdürdüğü için bu önlem gereksiz oldu. Felsefe Salonunun yaralılarla dolmasını gece boyunca çaresiz seyrettim. Lisans üstü öğrencilerinin huzursuz kahve molalarına sahne olan salon şimdi bir hastaneye dönüştü, daha önce lisans üstü öğrencilerinin eski ayakkabılarından başka herşeye yabancı olan doğu halıları kanlı çarşaflarla kaplı.

Ve ertesi günü Barnard'ın ciddi meclisinde ben sesimi yükselttim. Şimdi sakin bir şekilde konu ettiğimiz baskını gerçekten gören bir iki fakülte üyesinden biri olarak fakülte toplantılarına her zaman koyduğum sanatçı tavrından vazgeçip söz aldım. Gözlerimin önünden hala gitmeyen kanı onların da görmesini istiyorum. Başkan, iyi bir kadın, bu tutucu fakülte üyelerinin çoğundan daha iyi. Columbia'nın yönetimine hafif bir eleştiri yöneltmesini sağlamaya çalışıyor. Öyle kaba birşey değil tabii ki, biz Columbia'nın küçük kız kardeşiyiz, küçük bir kuruluş yerini bilmeli. Bana oturmamı söylüyor. "Bu bir gösteri değil," diyor. Öğretmen tarafından mahvedilen bir ilkokul öğrencisiyim. Fakülte üyeleri kahkahalarla gülüyorlar. Herşeyi affedebilirim ama daha küçük insanlara yapılan ucuz şakaları asla affetmem. Ve bunu yapmak o kadar kolaydır ki. Yıllarca öğretmenlik yaptım ve bütün numaraları bilirim, birisi sınırı aşarsa onunla alay edersiniz; otoritenizi kullanarak diğerlerinin içindeki köleye hitap edersiniz ve onlar sizin tarafınızı tutup kendileri için konuşan ile alay ederek kendi kendilerine ihanet ederler. Ama ben burada kimse için konuşmuyordum çünkü geçen gece ya yatıyor ya da televizyon seyrediyorlardı veya sınav kağıdı okuyorlardı. Kız okulları polis baskınları, köktenci politikalar gibi konula-

ra karışmaz. Hayır, bizim görevimiz yumuşak başlı kızları nezaketle eğiterek Columbia'nın kapılarını aşıp Broadway'e çıkarak yumuşak başlı doktor veya avukat eşleri olmaya hazırlamaktır. Bu bizim kızlarımızın kavgası değil. Ama onlar herşeyi bırakıp ona koştular.

Bu bar bana çok fazla şey hatırlatıyor. Öğrencilerle geçirdiğim birçok akşamüstü. Grev sırasında film sınıfı burada toplanırdı. Tutucu öğrencilerim bile St. Paul'ün bodrum katında buluşmaya devam edebilmek için Barnard Binasından ayrıldılar. Grevdeydik ama yine de kitaplar hakkında konuşmak ve sohbet etmek istiyorduk. Onun için burası bana sevilmeyi anımsatıyor. Ve nefreti. O gece Nick Olafson'un dairesinde yaptığımız küçük fesatçılar toplantısında, beş "köktenci" fakülte üyesi Albany'den ve oradan da öte Washington'dan gelen yeni grev yasaları konusunda çocukları nasıl uyarabileceğimizi araştırıyoruz. "Bunu kabul ederlerse tüm akademik özgürlüklerin tehlikeye gireceğini, yalnız öğrencilerin değil fakülte üyelerinin ve diğer görevlilerin özgürlükleri de, bizim meslekleriniz bir öğrencinin kayıt formu değil ki -onlar paralarını başka bir yere taşıyabilirler- fakülte üyeleri ve görevliler bunu yapamaz." Kampüs gazetesi için bir yazı yazarak yasaların anlamını açıklamayı ve öğrencilere ret oyu vermelerini önermeyi teklif ettim. Uzun bir duraklama oldu. Birisi "Hayır, sen yazma," dedi. "Hiçbir şey yazma, işi bozarsın." Diğerleri başlarını salladılar. Birden son güvendiğim yerden de kovulduğumu anladım ve gözlerim yaşardı, onların arasında bile istenmeyen kişi olmuştum.

Bir ay sonra Kamboçya savaşı başladı. Ama o zaman ben konuşmasına izin verildiği ender anlarda bile kimsenin dinlemediği bir kızıl cadıydım. Fumio'nun benim için gerçek olduğu kadar gerçek insanların katledildiği, okullarda köşeye kıstırılıp beton duvarlar önünde çığlıklar arasında öldürüldüğü ve kamyonlara doldurulan cesetlerin geceler boyu vardiyalar halinde taşındığı gerçeğini görmeleri için onları kışkırtıyordum. Bu arada bizim fakülte üyelerimiz Devamsızlık ve Eksik Dersler konusunu tartışıyor ve yalnız Broadway'de değil dünyanın uzak yerlerinde öldürülen insanlar adına tüm ülkede yapılan barış grevine katılıp katılmama kararını almaktan kaçınıyordu. Dinlemekten vazgeçmişlerdi. Ben kahanetleriyle onları güç durumda bırakan pis bir deli kadar sinir bozucuydum. Sonum gelmişti.

Columbia'daki altı yılım burada, şimdi ona en fazla yaklaşabildiğim yer olan, bu barda son bulmuştu. Beni işten attıkları zaman derslerime burada devam edeceğim diye övünürdüm, ebedi gönüllü öğretmen. Ama artık öğrencilerim yok. Ve geçen bahar Doğu Kıyısında örgütleme görevi yaparken öğrencilerin her yerde olduğunu keşfettim. Smith'de Kamboçya savaşı sırasında büyük toplantı salonu onların GREV GREV GREV bağırışlarıyla inlerken dışarıdan gelmiş tanınmayan bir kışkırtıcı olarak onları dinledim. Bu anın gerçekleşmesine yardım ettiğimi bilerek. Ve artık üniversiteden ötede, yaşam gibi daha çılgın bir yerdeydim. Barnard'dan başka yerler de vardı. Columbia'dan bile.

Viski buzun üzerinde parlıyor, bardak eski tahta masanın üzerinde duruyor. Şimdi başka bir anlamda da üniversiteden ötedeyim. Yazmak istiyor ve yargıcımın, Vita'nın önünde oturuyorum. Söyle benim insanlarım kitabımdakiler, Celia, Fumio, Miriam, hakkında yazmaya değen kimseler mi? Söyle, bu mümkün mü? Ama söylemiyor. Söyleyemiyor. Bizde içkimizi bitirip eve gidiyoruz.

Yatakta yatmış onun Bowery'de çıkardığı patırtıyı dinliyorum. Dosyalarımı benden alıp götürüyor. Nereye diye sorduğum zaman düzenlemek için evime diyor. Memnun olmalıyım. Her taraftan başvuran yardım edemediğim kadınların imkansız sorumluluğunun ağırlığından kurtuluyorum. Chicago'dan yazan o siyah kadının hala cevaplayamadığım mektubu. Onun yaşamını çözümleyemem, benden bunu istemesi beni utandırıyor: "İlk defa ünlü bir kişiye mektup yazıyorum." Tanrım, ünlü bir kişi. Sonra düştüğü tuzağı açıklıyor, kendine ait hiç parası yok, çalışmasına izin vermeyen bir kocası ve iki çocuğu var. hangi kitapları okuması gerektiğini soruyor. Kitap listesi mi göndermeliyim? Gerçekte başka türlü bir yaşama gereksinmesi varken. Mektubu kocasının. siyah bir maçonun evde yapılmış bir tanımlaması, onun siyah karısı olmak nasıl birşey? Ve ben yaşamları çözümleyemem, kendiminkiyle zor başa çıkıyorum. Ve şimdi Vita bu parçaları elimden alıyor. Altı yıldır tutmaya çalıştığım kayıtlar, ebediyen yetersiz, yine de beni boğmaya yetecek kadar kağıt var. Ben hareketi kendi stüdyomdan yönetemem, bu insanlar niçin bana yazıyorlar? Davalar, yaşamlar, araştırmacılar, kadın uzmanlar, Eşcinsel Özgürlük, barış, kadın araştırmaları. Bütün

bunları, son engelleri o götürürken midem dinliyor. Rahatlamalıyım. Halbuki dehşet içindeyim. Zaten pek derli toplu olmayan bu dosyalar karmakarışık edilebilir. Haftalardır onlarla ilgilenemedim. Yeni dosyalar alıp onları etiketlenmiş şık dosyalara yendiden mi yerleştirecek? Tertipli Vita, kusursuz çalışma odası, etiketleri. Onları çalıp, içinden çıkılmaz hale mi getirecek?

Yatağa dönüyorum. O toplanıp patırdarken yazmaya düzeltmeye ve teype okumaya devam etmeliyim. Benim büyük bir bölümümü de alıp gidiyor. Yazmayı sürdür. Kapıdan çıkıyor. Çılgın gibi devam ederek Wellesley hakkındaki bölümü bitirmeye çalışıyorum. Yazmadığım kısımlar olduğunu hissediyorum çünkü farkedecek, şimdiden güvensizim. Vita'nın ilham perisi, parlak yıldızım, bana yardım eden her zaman yardım eden sımsıcak anne olabilmesi için mahsus yapılan hatalar. Beni delirmekten koruyor. Bu arada içgüdüm karnımdan fısıldıyor: "Sana ihanet ediyor. Ondan kaç yoksa kitap falan olmayacak." Vurdum duymaz şekli "Hepsi saçma," diye telaşla çıkışıyor, "bunlar senin hayalinde, sen kuruyorsun." Yalnızca bir gözlemi bir tahmini şaka yolu dile getirir gibi söylediğim zaman, "Beni engellemeye çalışıyor olman mümkün mü? Bilinç altından demek istiyorum, benim ne kadar tuhaf olduğumu bilirsin, insanlar kitap yazmaya çalışırken böyle oluyor. Bu sadece benim bakış açım tabii, zaten herşey ikimizin de bildiği gibi öznel," bu fikre hiç itibar etmiyor. Halbuki bu akşamüstü beni baştan çıkardığını söyleyip ona takıldığım zaman, Vita müthiş kızdı, uzun ince bedeni şimdiki gibi gerildi. O sözü bir kez daha söyleyecek olursam diye korkunç tehditler savurdu. Vita gümbür gümbür merdivenlerden inip çıkıyor. Daha rahat nefes alıyorum, zamana karşı yarışıyorum. Vita göğsümde oturan bir cisim.

Eski çiftlikte şifoniyer boyuyorum. Bn. Horner kızının bu mutfağı bir keresinde ev idaresi projesi olarak kullandığını söylemişti. Sorun: modern kullanıma nasıl çevrilebilir? Hep sekiz gibi görünen yedi kapısı var ve tezgah koyacak yeri yok. Bir tren istasyonu. Kızı çabalamış, yenilip kırık not almış. Birisi üstteki katı kaldırıp bir "katedral tavanı" yapmamızı önerdi ve "köktenci çözüm" olacağını belirtti. O zaman kaloriferi olmayan bölümün üstündeki gizli odam yok olacak. Çok romantik bir oda. Aynı zamanda da aptalca.

Tamiri umutsuzca imkansız, tavanı çöküyor. Bu yeri nasıl düzenleyebilirim? Maddi şeyler sert, katı ve dirençli. İstediğin için yerlerinden oynamıyorlar, belirgin bir özelliği olmayan bir yontu sorunu.

Bowery'de Zoe ile birlikte kaldığımız bunca yıl gibi. Burayı etkileyecek hiçbir şey yapmadık. Zoe ilgilenmiyordu bile: "Bırak böyle kalsın, kiracıyız." Bu yüzden pislik içinde ve sahipsiz kaldı. Japonya'dayken burayı muhteşem bir yer olarak hatırlayıp müthiş övüyordum, uygar hatta güzel bir hale sokmak için binlerce plan yapıyordum. Fumio da başlangıçta Bowery'ye karşı koydu, bir göz atıp burada yaşanmaz deyip işin içinden çıktı.

7. Sokak'taki dört odasında bütün gün sevişiyorduk. Tekrar birlikte olmaktan öylesine mutluyduk. Benim dönüşümün şerefine döşemeyi yeşile boyamıştı. Japonya'dan ona dönmemi beklerken. 7. Sokak'ta yüksek binaların altında kol kola yürüdük. New York bize aitti, sokakta şarkı söylüyorduk. Dükkanların vitrinleri önünde öpüştük. Bir günde yedi kez seviştik ve Janey'nin benim için verdiği hoşgeldin partisine gittiğimiz zaman Fumio'nun migreni tuttu. Rostonun ortasında, tam masaya otururken. Bill'in bıçağı eti kesmeye hazırken, Fumio'nun hemen 7. Sokak'taki evine gidip yatması gerekti. Benim de onunla gitmem gerek. Ama eski dostlarımla beraberim ve şeref konuğuyum. İkimiz için kalmam gerekiyor. Ayrıca çok eğleniyorum. Birkaç dakika sonra onun ne kadar hasta olduğunu düşünüp ayrılıyorum. Daha önce tanık olmadığım bir acıyla tüm gece hıçkırırken korkuyla başında oturuyorum.

Tatili bitince Fumio yeniden kölemsi işine dönüyor. Ağustos sıcağında Noel için hazırlanan Noel Babaları saati yetmişbeş sente boyuyor. Yabancı işçi işi, beyaz adamınki değil. Bowery'yi ben tek başıma düzenliyorum. Janey'nin kedisi pisliyor, Milly'nin köpeği pisliyor. Merdiven tepesinde kanter içinde tavanı boyuyorum, boya gözlerimi yakıyor. İmkansızı bile gerçekleştirip elektriği bile tamir ediyorum. Akşamleyin 7. Sokak'taki Duchin Hırdavat Dükkanının üstündeki pencereden sarkan başı ve omuzları beni bekliyor. Onu görünce göğsüm sıkışıyor, gözlerim doluyor, sonunda biri beni seviyor. Mutfaktaki küvette banyo yapıp votka içiyoruz. Bu yeni ülkede yalnızlıktan içmeye başlamış. Her gece bir şişe. Beni endişelendiriyor.

Uçurtmaları oturma odasında şöminenin yanında duruyor. Ha-

yatı boyunca resim yaptıktan sonra şimdi yontu yapıyor, bambu ve kağıttan yaptığı ilk uçurtmaları, çalışmayan şöminenin önünde duruyor. Yan dairede uyuyamayan bir kız var. Orta yaşlı, dertli bir Japon ressamı. Japonca konuşarak kente karşın birbirlerini teselli ediyorlar. Fumio'ya bu yeri Matsumi aracılığıyla o buldu. Matsumi dedikoducunun biri ve Fumio'ya benim Lezbiyen olduğumu söylemiş. Ben de ona söylemiştim ama değişik bir biçimde. Amerika'ya gidince Zoe'yla tanışmasını onun bir zamanlar sevdiğim biri olduğunu söylemiştim. Birlikte Çin mahallesinde yemek yemişler ve ondan hoşlanmış, onun hüznünü paylaşmış. Janey ile de tanışmış, elektrikli tencerede birinin istakoz pişirdiği bir partiye gitmişler. Suyun kaynaması yedi saat sürmüş. Herkes sarhoş olmuş. Bazıları sabredemeyip gitmişler. Bazıları yatağın üzerinde birbirlerini okşayıp kokluyorlarmış. Fumio hayretler içinde, "Sırayla yapıyorlardı," diyor. Sonra Janey eğilip onun kucağına kusmuş. Fumio başını tutup ona yardım etmiş. Doğal olarak Amerika'lıların çılgın olduğunu düşünüyor. Fakat Whitney'de Joseph Cornell'i keşfetmiş, en iyi Amerikan sanatçısını bulduğunu insanlara anlatırken yüzü ışıyor. New York ekolünü, benim kahramanlarım Kline ve de Kooning'i sıkıcı buluyor. Onların karmakarışık, dağınık olduğunu ileri sürüyor, Calder'i övüyor. "Calder keşfi yaptı, yontuların uçmasını sağladı, insanların onları oyuncak saymasına aldırmadı." Uçurtmaları şöminenin önünde oturuyor, çoğalıyorlar.

Bowery bittiği zaman orada uyuyor ama çalışmıyordu. Forsythe Sokağı'nda iki adamla birlikte bir stüdyo kiraladı. Onu her ziyaret ettiğimde beni iyi karşılamıyorlar. Önemli adamlar, kocaman tablolar. Bir tanesiyle, Dick ile, bir Çin Lokantasında Yanan Yaratıklar *(Flaming Creatures)* konusunda kavga ediyor filmin anlaşılmaz belki de kötücül olduğunu söylüyorum. Yüzüm kızarıyor, kaybediyorum, ahlakçılık yapıyorum. Dick sadizmin saçma olduğunu homoseksüelliğin ise sanat için ilginç bir tema olduğunu söylüyor. Ve bunların ne anlama geldiği önemli değil. Eski Cedar Bar günlerinde 8. Cadde'de eşcinsellere dayak atmaktan zevk alacak bir tip. Ama şimdi o da herkes gibi Warhol'un başarısına saygı duyuyor. Artık eşcinsel olmak şık sayılıyor, erkekler için tabii.

Partilerdeki kara gözlüklü ünlü pop yıldızları. Artık kimse kimseyle konuşmuyor. Bir zamanlar Cedar Bar'da bir adres duymak yeterliydi, ama şimdi davet edilmek gerekiyor. Marjorie Strider'in çekme kattaki büyük açılışına davet edilmiştik, Pace Galerisi iki bando tutmuştu. İnsanlar geçiyor. Sizi tanısalar bile selam vermiyorlar. Herkes çarpıcı kıyafetler giymiş ama yüzleri sigorta satıcılarına benziyor. Şimdi para kazanılıyor, herkes iş yapıyor. Sadece dans gerçek, sağır edici ses eşliğinde yapılan bu hızlı enerji gösterisi. Ben pek iyi değilim ama Fumio daha az bildiği için daha cesur. Bir çemberin ortasında iki kızla dansediyor. Dans ederek uyduruyor, ince ve canlı, kıçıyla flört ediyor. Herkes bayılıyor. Alkışlıyorlar. Onu izlemek beni heyecanlandırıyor, gururlandırıyor.

Duchamps uçurtmalarını beğendi. Bizi çaya davet etti. Karısı Teenie çay veya sherry dediği halde yalnız çay vardı. Sherry iyi gelirdi ama yok ve istemeye cesaret edemem. Satranç tahtasının yanında oturan sert tavırlı bu büyük adam beni ürkütüyor. Büyük bir zeka. Bir bakışla beni eleyip can sıkıcı olduğumu anladı. Fumio memnun sohbet ediyor. Duchamps onun için yalnızca bir isim. Japonya'da ben da genç sanatçıların yaşlı azizi, ozanımız tüm gece süren partilerimizin gri saçlı başkanı cezaevinde sağlığını kaybeden Takiguchi ile böyle rahattım. Sanatçının barışçılığından söz eden Miro hakkında bir kitap yazmış. Askeri hükümet bunu yıkıcı bulmuş. Sanat eleştirmenliği yüzünden hapsedilmiş. Tahtakurularıyla birlikte bir hücreye kapatılmış ve hücrede geçirdiği iki yılda yirmi yıl yaşlanmış. Fumio önceleri ondan çekinirdi ama ben onu Yoko ile benim gibi çılgın genç kadınları Shinjiku barlarına götürmekten keyif alan centilmen tavırlı bir baba olarak görüyordum. Ama Duchamps insanı ürkütüyor.

Cissie'nin yemekli partisinde daha sonra Duchamps gibi önemli kişilerin tabaklarının kalıbı çıkarılacak. Tabaklarındaki artıklar Yunanlı bir sanatçı tarafından polyestere dökülecek. Bizim tabaklarımızın kalıbı çıkarılmıyor çünkü biz buraya sadece davet edildiğimiz için şanslı sayılan genç sanatçılarız. Konuşmuyoruz çünkü Fransızca konuşuluyor. Fumio anlayamıyor. Ben konuşmayı takip edebiliyorum ama aksanım duyulmasın diye konuşmuyorum. Yanıbaşımdaki Copley beni iğneliyor, "Fransızca konuş yoksa öğrenim-

siz sayılırsın. Jefferson da Franklin de Fransızca konuşurdu." Ona dik dik bakıp susuyorum. Duchamps tek bir sözcük bile söylemediğimiz için bizi ilginç bulmuş. Bir hafta sonra Teenie, Bn. Staempfli'nin şoförlü limuziniyle Bowery'ye geldi. Koca siyah Jaguar serserilerin ortasında park etmişti. Hanımlar ikinci katta benim çalışmalarımı incelediler. Sonra Fumio'nun uçurtmalarını görmek için Forsyth Caddesine gittik.

Duchamps'ın 10. Cadde'deki birinci kattaki evinin önü parmaklıklı ve ciddi görünüşlü, kapıdaki bir tabelada burada Mark Twain'in oturduğu belirtiliyor. İçerde duvarlar çılgınca bir zenginlik sergiliyor, orjinal Empresyonistler, Monet'ler, Renoir'lar, Cézanne'lar sıkışık bir şekilde yan yana asılmış. Bunlar herkesinkiler gibi kağıt baskılar değil. Onları bir müzede değil de burada bir evde görmek gerçek dışı. Tek Amerika'lı sanatçı Cornell. Duchamps Fumio'nun iki uçurtmasını alıyor. Onlar Cornell ile diğer ustaların yanına asılacak. Yaşlı adam şuraya kapının yanına diyor. Fiatı konuşuyorlar. Fumio cesur, her biri için yetmiş beş dolar istiyor. Daha sonra Duchamps bunun fazla olduğunu söyledi. Fumio kızgın bir samurai. Para almayacak, onları hediye ediyor. Saygın tavrı beni etkiliyor, içinde yanan kızgınlık onu parıldatıyor. Siyah saçlarının altında yüzü altın sarısı. Küçük bedeni gururuyla büyüyor. Duchamps bizi kapıya kadar geçirirken sesimi çıkarıp ona birşey söylemek istiyorum. Söyleyecek başka şey bulamadığım için Paris'teyken Henry Miller'i tanıyıp tanımadığını soruyorum. Japonya'dayken Waseda için Miller'in bir değerlendirmesini yaptığımı ve bunu ona göndermeye cesaret edebilmeyi arzu ettiğimi söylemek istiyorum. Duchamps bana bakmıyor bile. Yüzü ileri dönük. Onu ilgilendirmiyorum. Çabucak, "Evet," demekle yetiniyor. Kapıdan çıkıyoruz.

Teenie inci küpe takmış. Çok ciddi biri değil onunla rahat konuşuluyor. İyi kalplilikle bizi bütün yeni sanatçıların çalışmalarını sergileyen yeni bir galeri olan PVI'a öneriyor. Oradaki hanım bir sergi açmaya hazır olduğumu söylüyor. Sonra fikrini değiştiriyor, yüz erkek sanatçının çalışmalarını sergilemeye karar veriyor. New York'a döneli üç yıl oluyor ve hiçbir sergiye katılmadım. Orada bir dilenci gibi dururken galeri sahipleri götürdüğüm fotoğraflara bile

bakmıyorlar. Daha fazla uğraşmalıyım ve Bn. Fischbach'a göstermek için bir çalışmamı Cissie'nin otomobiliyle getirmeliyim. Ama bu bir Volkswagen ve ben viteslerini anlamıyorum. Otomobil sürmeyi unutmuşum. Trafik bana kalp krizi geçirtecek, park yeri bulmak saatler sürüyor. Ben parçaları bir araya getirirken Bn. Fischbach sabırsızlanıyor. Katsura Sarayı'nın duvarlarındaki desenlere benzeyen ve boyamak için tüm Şubat ayını harcadığım alttaki mavi ve beyaz desenlerin boyasını çizmemek için büyük bir dikkat sarfederek çalışmamı bir araya getirdiğim zaman, "çok şirin" diyor. Ona bağırmayayım diye boğazım kilitleniyor. Hiçbir şey söylemeyeyim diye, dikkatle tüm parçaları yeniden sarıp otomobile taşıyorum. Son bir umutla çalışmamı PVI'ya göstermeye gidiyorum. Merdivenleri koşarak çıktığım zaman o ortalıkta dolaşıp emirler yağdırıyor. PVI kapanıyor, iflas etmiş. Kendi sanatçılarını seçip onları destekleyecek kadar güven göstermediği için grup sergileri onu mahvetti. Yine de çalışmama bir bakması için yalvarıyorum. Reddediyor. Sadece bakması için yakarıyorum. İyi demesini istiyorum. Arkasını dönüyor.

Modern Müze'den Fumio'nun çalışmalarını görmek için gelen adam önce benim stüdyomdan geçmek zorunda. Janey ile Bill İspanya'ya gittiler ve Fumio üçüncü katta kalıyor. Müze görevlisi merdivenleri çıkarken benim çalışmalarımı görmek zorunda. Hızla yürüyüşünü seyrediyorum. Başını bile çevirmiyor. Aşağı indikleri zaman Penthouse'da sergilemek için iri bir siyah kuş seçtiğini görüyorum. Fumio onu kapıya kadar geçiriyor ve ben adam hiç bakmadan stüdyomun içinden geçip gittiği için ağlıyorum. Fumio mutlu. eseri Modern Müze'de sergilenecek. Ağlamak istemiyorum. Fumio başarılı olup para kazanınca onun sevincini yok etmek istemiyorum. Adam benim çalışmalarıma sadece baksaydı ne olurdu? Erkek olduğu için Fumio'ya daha çok önem göstermeleri sinir bozucu. Bir yabancı, şimdi Japonlar da popüler. Ama onu yanlış nedenlerle beğeniyorlar, kırık İngilizcesini Zen bilgeliği sanıyorlar. Yanlarında kalıp dil konusunda yardımcı olmam gerekiyor yoksa feci hatalar oluyor. Yine de sadece bir kadın arkadaş olduğum için ve şirret bir kadın olmak istemediğim için arka planda kalmalıyım. Bu günlerde herkes şirret Amerika'lı kadın konusunda yazılar yazıp fikirler yürütüyor.

Benim odamdan geçerlerken Fumio hep bakmalarını sağlamaya çalışır, "Bunlar Kate'in çalışmaları," diye işaret eder. Kentten gelen kişiler boş boş bakarlar, hanımın biri döşeme tahtalarında yüksek topuğunu kırar. Fumio bazen çekinip evli olmadığımız halde beni karısı olarak tanıtır. Kimse bir eşin çalışmalarına asla bakmaz. Diğer sanatçıların bazıları onun eserlerini daha çok beğenir bazıları ise benimkileri. Böyle durumlarda bile onların birimizi yeğlemesini diğerinden fazla beğenmesini istemem. İki sanatçının bir arada yaşaması o kadar zor ki. İnsanlar tek bir sanatçı bekliyorlar. İki tane varsa yine bir tek olmasını bekliyorlar. Ama ben ikimizi de farketmelerini istiyorum. Kimse buna yanaşmıyor ama biz ısrar ediyoruz. Bu bizim anlaşmamız. Fumio bunu daha önce Yoshiko ile denedi. Japonya'da elinde sepeti alış verişe çıktığı zaman bütün komşular ona güldüler. Dostları onun kılıbık olduğunu söylediler. Çin Mahllesi'ndeki Wah Kee'nin bodrumunda Forsyth Caddesi'ndeki Dick ile tartışmayı kaybediyorum. Şimdi bana eşcinselliği açıklıyor. Bir an sonra karşımda oturan Zooey ile kavga ediyorum. Sanatçı bir çiftte erkeğin eserlerinin önemli olması gerektiğini söylüyor. Ona bakıyorum. Bu benim birlikte yaşadığım Zooey. O zaman erkek kimdi? Ama biz böyle şeyleri sorun etmezdik. Dick Zooey ile yatıyor, artık insanlar onunla ancak bunu yapıyorlar.

Yaşlı ressam beni sevdiği ve beni namuslu bir kadın yapmak istediği için Inokuma'nın evinde Bn. Yoshimura olarak tanıtılıyorum. Isamu Noguchi'nin yanında oturmuş onu yontular hakkında konuşturmaya çalışıyorum. Konuşmuyor. Ben bir eşim. Bir eş olmadığımı adımın Kate Millett olduğunu ve Tokyo'daki Minami Galerisi'nde bir sergi açtığımı ona nasıl anlatabilirim. üstelik çalışmalarımı bile gördü. Karşımızda oturan adam Japonya hakkında bir kitap yazıyor. Onsekiz ay orada yaşamış ve dillerini bile öğrenmemiş. Isamu'ya Japonca olarak bu adamın bir otorite olarak geçinen aptalın teki olduğunu o kadar uzun sürede Japonca bile öğrenmeye zahmet etmediğini söylemek istiyorum. Ama nazik olmam gerekiyor. Inokuma ve Noguchi kutsal insanlar, Fumio'nun ustaları, ona yardım edebilirler. Onlara saygı duyuyoruz. Noguchi'den başka kimse benimle konuşmuyor. O da şimdi kadınlar hakkında konuşuyor, şimdiki serbest tavırları cazip bulduğunu söylüyor.

Onu dinlemem bekleniyor; kurallara uymalı mıyım yoksa onlar sadece heveslerimin umutsuzluğunu vurgulamak için mi konulmuş? Noguchi çok güçlü, çok çekici. Sağıma onun traşlı başına bakıyorum, elli yaşında inanılmaz canlılıkta bir erkek. Bu kadar kızgın olmasam ondan hoşlanabilirdim. Inokuma'nın karısının adı Fumiko, Fumio'nun adına benzeyen bir isim. Adı onunkini anımsattığı için ondan hoşlanıyorum. Birlikte kaçıp aşk evliliği yapmışlar. Göğüs kanseri ve hepimiz ölmesinden korkuyoruz. Tatlımı yerken bunu düşünüyor ve solumdaki yaşlı ressamın elimi okşayıp, bana peltek peltek Okusan - eş demesine tahammül edip kızmamaya çalışıyorum.

Yeniden çiftlikteyim, şifoniyer boyuyorum. Soyunma odası için. Hala mobilyamız yok ama şimdi en azından elbiselerimizi koyacak bir yerimiz var. İşçiler gittiler. Onlar olmayınca burası ıssız. Beş kümesimde yazmaya çalışırken damda çalışan bir grup adam ve sonuna kadar açtıkları radyo Aşağı Doğu Yakası'ndaki bir partiyi hatırlatıyordu. Ekip halinde çalışıyorlar, kirişler ve dam gibi büyük projelerin altından kalkabiliyorlar. Şimdi gittiler. Fumio kocaman stüdyonun genişliğinde cüceleşmiş duruyor ve başını sallıyor: "Bu çok büyük, bense küçüğüm, yapamayacağım." Paramız bittiği için döşemeyi tek başına yapmak zorunda, kendine cesaret vermek için marangozları kötülüyor, çıraklık sisteminin üstünlüğü konusunda nutuk çekiyor. "Amerika'lılar tahta kıyıcıları. Japonya'da sadece tahtayı tanımak iki yıl sürer. Orada hala ustalık sistemi var. Yankeecisilerde bile..." Hala kar etme umudu varken işi bitirmek için acele eden Vince'in bir araya getirdiği derme çatma ahır kapılarıyla alay ederek rahatlıyor.

Millett Anne bana işçilerin başında boza pişirmeyi öğretti. Onun tamircisi Danny örneği her zaman gözümün önündedir, bilgisizlerinden ötürü onları aşağılayan adamları çalıştırmaya mecbur kalan yalnız yaşayan kadınların asabi yoksulluğu da. Danny çoğunlukla sarhoştu, bir kere beni banyoda sıkıştırmıştı ve annem kibar dostlarını yemeğe davet ettiği zaman ortaya çıkıp başladığı içki alemini sürdürmek için para istemek alışkanlığındaydı. Fakat bizim Vince'imiz aklı başında ve Yerlinin Dönüşü'ndeki *(The Return of the Native)* boyacı gibi konuşkan, oradan oraya koşup tüm işi bir ayda tamamlayan Lawrence'vari çevik bir ormancıya benziyor. Pa-

ra kazanıp kazanmadığını merak ediyorum. Anlattığına göre durum oldukça kötü. Ağzının kalabalıklığını bildiğim için belki abartıyordur diye umutlanıyorum. Fumio arka planda kalıp kendini bu iri beyaz adamlara kabul ettirmeye çalışmıyor. Lafı bu berbat kapıları yapmanın bize üçyüz dolara mal olacağına getirene kadar çektiği uzun ve sinirli nutukları kesmeden dinliyor. O kadar hızlı ve uzun konuşuyor ki o daha asıl konuya gelmeden ben pes ediyorum.

İşçiler artık yalnız benimle konuşuyorlar. Buralarda erkek patrondur. Ama parası varsa kadın da patron olabilir. Önceleri bütün sorular usulen Fumio'ya yöneltiliyordu. Ben bir eştim, belki bir öğretmen, güvenilir biri. Sonra biri marangoza paranın benim olduğunu fısıldamış olmalı. O günden sonra Fumio'yı yok saydılar. Bizi çözümlediler. Bu beni utandırıyor, üzüyor; sona ermesini istiyorum. Ben sadece bir eş olmak istemiyorum ama Fumio'nun da buna tahammül etmesini istemem. Komşular benim varlıklı veya ünlü veya garip biri olduğuma inanıyor diye ona burada bir hiç muamelesi yapılıyor. Ona yapılan hakaretler beni yaralıyor. Buna bir son vermenin bir yolunu bulmalıyım. Bir kadın bir erkeğe saygı gösterilmesini nasıl sağlar? Kendim için savaşmak daha kolaydı. Hem onun yoksulluğunu cezalandırmaya nasıl cüret edebilirler? Fumio onların gözünde bir erkek değilse ne peki? Aşık mı? Çocuk mu? Bir garip yaratık mı? Vince onun gönlünü kazanmak için yontularının saat yapımcılığı kadar ince birer mucize fakat tamamen gereksiz bir iş olduğunu anlatan uzun konuşmalar yapıyor. Fumio her zamanki alaycı tavrıyla onu doğruluyor. "Ben sadece gereksiz şeyler yaparım," diyerek gülümsüyor.

Boya fırçası gidip geliyor, yavaş fakat sistemli. Şifoniyerin zımparalanmış beyaz çekmeceleri üst üste konulmuş renklerini bekliyorlar. Fumio ahırda sabırla döşemeyi yeniden yapıyor. Çevreden topladığı eski tahtaları kullanarak döşemeyi tek tek parçalarla kaplıyor. Yeni döşeme tahtası almak için para kalmadı ve burada tahta hem kötü hem de pahalı. Doğru dürüst nalbur veya alet satan dükkan yok. Kırsal bölge kentten daha da yoksul. Herşey paketlenmiş, her yer alışveriş merkezi, süper market. Yapay, yeni Amerika. Ve tesisatçı da yok. Bir akşam adamın biri otomobiliyle gelip bana kartını uzattı. Kurtarıcım iş arayan bir tesisatçı! Soruna

bir göz attı, boruların duvarın içinde olduğuna karar verdi, hangi duvarın içinde olduklarını çıkaramayıp gitti ve geri gelmedi.. Belki de ona iş vermeye param da yetmezdi. Böylece tesisatsız veya yarı tesisatla yaşamak zorundayız. Karıştırdığım renkleri çok sevdim: kobalt mavisi, leylak rengi, jandarma mavisi. Ve istediğim gibi olmayan pembe. Böyle bir kitabı burada nasıl yazabilirim? Benim bir eş olduğuma inanan komşularım var. Kullanılmış otomobil satıcısı olan ve Fumio'ya elden düşme bir steyşın vagon bulan yolun aşağısında oturan Baker gibi.

Bir hafta tüm çevreyi taradıktan, arka yollara sapıp toz toprağın içinde çömelip pazarlık ettikten sonra ve gazeteleri okuyan ve bana büyük bir laubalilikle Kate diyen gösterişli oto galeri sahipleri tarafından itilip kakıldık. Sonra Buchanan'da güzel eski bir Lincoln bulduk. Benim bir Lincoln almam çok saçma. Ben bir köktenciyim. Yine de bir bakın. Motor bakımlı bir hanım gibi mırıldıyor. uzun yıllar kullanırsınız. Sahibi Millbrook'lu zengin bir hanım. bütün düğmeler çalışıyor. istmesem de lüks otomobil ilgimi çekiyor. Bu benzin istasyonunu işleten yaşlı yorgun Buchanan ince yapısı. kuruyup çatlamış yolun ve garajın çatlak betonunun arkasındaki otların arasında çiçek gibi duran otomobili komisyon karşılığında satıyor. Boş bir arsada bir hurda keşfetmiş çocuklar gibi Fumio ile sırayla direksiyona oturuyoruz. Gösterişli ve şık bir model diyorum. O ucuz ve sağlam olduğuna karar veriyor. İki saat sahip olma heyecanı. sigorta anlaşması. Mezuniyet konuşmasından aldığım parayla çek yazmakla geçiyor.

Sonra bu garip balkabağı, mal sahibi, fikrini değiştirdi. Satmayacakmış. karısı otomobili oğluna verecekmiş. Köşeden bize dik dik bakan şişman kötü bir kadın. Kocası bir anlaşma yapmışken ona onurunu korumasını yasaklayan zalim birine benziyor. Şimdi aptal yerine kondu. Biz de aldatılmış ve zamanımızı yitirmiş olduk. Kızgınlıkla oradan uzaklaşırken dönüp onların güldüklerini görüyorum ve bu uyanık moron ailenin tüm bireylerini makineli tüfekle taramak için dayanılmaz bir arzu duyuyorum. Sonra Baker işi halletti. İnanılmayacak kadar dürüst bir otomobil satıcısı olan komşumuz. Pompanın bozulduğu ilk gün yirmi litre suyla çıkageldi. Baker duruma el koyup sorunun ahırdaki sigortalar olduğunu keşfetti. O günden beri en büyük dayanağımız.

Bugün Birinci Bölümü yazmam gerekiyor. Nasıl olması gerektiğine karar vermeye başladım. Delirdiğim ve başlayamadığım zamana döneceğim. Oraya dönmek beni korkutuyor, yazmak için yeniden o çukura inmek zorunda kalırsam tekrar delirmekten korkuyorum. Dün akşam bir başlangıç yaptım. Sonra dereye gidip yüzdüm ve Columbia'daki o uzun anı yazdım. En zor bölüm, hep orada takılıyorum. Baker istediğim zaman yüzme havuzunu kullanabileceğimi söylüyor ama dere daha cazip görünüyor sanki daha tarafsız. Köprüde bir grup çocuk oynuyor, birbirlerini suya atlamak için kışkırtıyorlar. Çekingen olana ibne diye bağırıyorlar. O ise benim çevremde dolanıp doktor muyum diye soruyor. Ona verebileceğim iş var mı? Bana mı hayran yoksa gerçekten harçlığa ihtiyacı mı var karar veremiyorum. Arkadaşları benimle konuştuğu için ona eziyet ediyorlar. Birbirlerine eziyet etmeleri korkunç. Geçen hafta Almanya'ya gitmeden önce birkaç gün burada kalan yeğenim Steven'i anımsıyorum. İyi haberler getirdi. Annesi sonbaharda hukuk fakültesine başlıyor. Ablam Sally benim hayalimi gerçekleştirecek bir avukat olacak. Steven bizim için çiftliği düzene sokmayı teklif etti, ahırın kapılarını boyayacak, çimleri biçecekti - binlerce proje. Ama o hala bir çocuk, yoruluyor, bir delikanlının kendini beğenmişliğiyle saçını taraması gerekiyor. Bir yerini kesince her işi bırakıyor.

Steven'i izlemek ilginç ve ondan hoşlanıyorum. Ben ondört yaşındayken erkek çocuklarla görüşemezdik, aramızda öylesine bir uçurum vardı. Onların kıskanç, hüzünlü, üzgün veya kibirli olduklarını ancak içgüdülerimizle çıkartabilirdik. Şimdi yazı yazmam için eski meşe çiftçi çalışma masasını Fumio ile birlikte ahırdan eve taşınmasını izliyorum. Arka kapıdan sığmıyor. Güzel genç ayağına düşüyor. Ne yapacağını merak ediyorum. O tam bir cesaret mucizesi, iki kapı arasına sıkışan çirkin mobilya canavarı, canı yanıyor ama pek önemli değil. Onu hava limanına götürürken charter seferlerinin kalktığı pek bilinmeyen Kuzey Terminal Binası'nın işaretlerini gören o oluyor. İçerde hepsi birbirine benzeyen ordu personeli veya aileleri var. Hepsinin saç kesimi ve ordu pazarından aldıkları gömlekler bir örnek. Taktıkları kravatlar yüzünden acıma duygusu uyandıran küçük yaşta çocuklar. Birden bir aşiret gururuna kapılıp bu çocuğu bir ordu üyesi olmaktan korumak istiyorum.

Tanrı onu diğerleri gibi sıradan biri olmaktan korusun.

Steven beni yemeğe davet etmek istiyor ve Pan Am'in lüksüne gidiyoruz.. Barda ben içerken o Michener'in Hawai'sini okuyup sıkılarak bekliyor. Dün Claire ile onu yelkenle gezmeye götürdük. Sabahleyin onu Mallory'nin evinden almaya yarım saat geç gittik. Tam çıkacakken kahvaltı sofrasında bir şehvet dalgasına kapıldık. Ben sandalyede otururken Claire önümde duruyordu, ikimiz de utanıp ürktük. Suçluluk duygusuyla yatağa döndük. Fumio ile olsaydım böyle hisseder miydim? Körfezden çıkamadığımız zaman Steven söylendi, Claire'in beceriksizliğiyle alay edip eğlendi. Marinadaki erkekler de yelkenlisi olan sarışın diye onunla alay ediyorlar. Fırtınada alabora olarak yelken kullanmayı kendi kendine öğrenmiş ve mendirekteki bütün denizciler ona akıl verirken ilk günü direği doğrultmaya çabalayarak geçirmiş. Ama şimdi hepsi pes etmediği ve teknenin bedelini ödeyen yarım günlük işi için ona saygı duyuyorlar, bu onun yoksul mahallesinden tek kurtuluşu. Yelken gezisiden sonra en güzel tarafı sadeliği ve eski şarkılar çalan bir otomatı olan küçük bir yerde kızarmış tavuk yedik. Steven dinlemediği için Claire'e babamın böyle yerleri ne kadar sevdiğini söyledim. Güzel bir akşamüstü tüm dünyayı böyle bir yere dönüştürmeyi isterdi. Bunu gerçekleştirmek için de içerdi. Adamlarına içki ısmarlardı. Yirmi yıl öncesinin olgun akşamüstleri. Zamanı en güzel anında dondurmak. Onu bu dehşet verici ideali için ne kadar çok sevmiştim. Hala bu anlamda onun kızıyım. Bir bar taburesinde oturup onu seyrediyor, ne kadar mutlu olduğunu anlıyor ve sonunda eve anneme dönmek zorunda olduğumuzu biliyordum. Daha o zamandan başlayan ayrılmalarına üzülüyordum. Hala da üzülüyorum. Birden hırçın bir acıyla seni ne kadar çok sevdiğimi anlıyorum Jim Millett, sen benim de Jamie'mdin. Ve biz hiç konuşmadık. Sana yalan söyleten yaşam sonra da seni suskunluğa mahkum etti.

Steven Pan Am Bar'da hala kitabını okuyor. Sevdiğim fakat beni deli eden bu yeğenime o kahrolası kitabını okumaktan vazgeçmesini söylüyorum. Aileden konuşuyoruz. Gelecek ay bir kuzen partisi daha olacağını söylüyor, köylü dedemiz Patrick Henry Feely'nin seksen altı torunu bir araya gelecek. "Onu kaçıracağım, o gün bir gösteri var." "Kadın Özgürlük Hareketi ile mi ilgili?" diye

ters bir sesle soruyor. "Hayır," derken içimi korku sarıyor, "Eşcinsel Özgürlük Hareketi." "O ne?" "Eşcinseller." "Ya." Diplomatça davranıp, "Eşcinselleri desteklediğim için annem bana bozuluyor," diyorum. "Büyükannem oldukça geri kafalıdır," diyerek omuz silkiyor. Etkileniyorum. "Eşcinsel olmanın kötülüğü nerede? İnsanların istediklerini yapma hakkı olmalı," diye uygarca konuşuyor. Sanırım ondört yaşında. Nebraska'da yaşadığına inanmak güç. Eski umudum yeniden parlıyor, ailem beni kabul edebilir.

Yemek yemeğe başladığımız zaman onun harika bir çocuk olduğuna karar veriyorum. Kendinden emin bir tavırla yemek ısmarlıyor, fazladan patates kızartması istiyor, ilk kez para harcayan bir çocuk. Steven'in yediği herşey ketçapla kaplı. Almanya'ya gidiyor, okulda Almancası iyi olacak. Ciddi, hırslı ve doktor olmak istiyor. İçim sevgiyle doluyor ve ona uçakta okuması için Buddenbrook Ailesi'ni *(Buddenbrooks)* almak istiyorum, Alman'larla tanışmanın en iyi yolu. Bir arkadaşıyla birlikte Paris'e gideceğini söylüyor. Ondört yaşında iki çocuğun o kentte yaşayacağı macera. Ne güzel. Artık gitmeliyiz, hostes merdivenlerin tepesinden bize gülümsüyor. Sevgili olduğumuzu mu düşünüyor? Onun oğlum olduğunu mu düşünüyor? Böyle düşünmesi olasılığı bana gurur veriyor. Steven sırt çantasını unutmuş. İncinebilir olması eşyasını kaybetmesi beni duygulandırıyor. Gülerek merdivenlerden inerken onu kucaklıyorum.

Dereden döndüğüm zaman Fumio Baker'in bizi akşam yemeğine davet ettiğini söylüyor. Baker'dan başka komşumuz yok. Tek komşumuz o. Hem iki gün önce steyşın vagonun satışını bitirmek için oraya gittiğimizde havuz kenarında oturup içki içip otomobillerden konuşarak iyi vakit geçirmemiş miydik? Baker bana halamın kullandığı gibi eski bir spor Buick bulabilir mi? Hayır ama belki benimki gibi ama aptalın biri orduya katılmadan önce motorunun ırzına geçip katletmediği başka bir Ford Galaxie bulabilir. Baker otomobillere hayran, birlikte eski motorlar ve bir zamanların güzel modelleri hakkında konuşuyoruz.

Baker şimdi de bizi yemeğe davet ediyor. Evde kalıp çalışmalıyım çünkü yakında İngiltere'ye gideceğim ve Birinci Bölümü bitirmeye vaktim olmayacak. Ama yalnız bir tane komşumuz var. Fu-

mio gitmek istiyor. Onu nefret ettiği spor otomobilimden kurtardığı için Baker'a tapıyor, onun için otomobil sadece bir taşıt. "Gidelim, komşularımız olması hoş birşey."

Gittiğimiz zaman davetin yemek değil içki ve folk müziği için olduğu anlaşılıyor. Baker ile karısı ve en iyi dostları Bert ile Alison. Mitolojik kadın tipinde iri şehvetli bir kadın olan Alison şarkı söylüyor, gitarının arkasında kocaman duruyor. Göğüsleri bir erkeğin başı kadar iri. Ondan hoşlanıyorum. Fumio kendinden geçti. Alison'un kırmızı yüzü ve sarı saçları var, gülerken başını arkaya atıyor. Folk müziğinde kullanılan haykırış biçimlerini konuşuyoruz, Fumio ses kullanımı anlamında diyafram sözünü kullanıyor, Alison beş dakika açık seçik fıkralar anlatıyor - ama o anlamadığı için ben usulca açıklıyorum. Alison onu şaşırtıyor, o da onu doğal bir güç gibi beğeniyor. Alison gülüp gitarına vurarak çalıyor.

Mutfağa gidip buzdolabının yanında ayakta konuşan erkeklere katılıyorum. Baker ile arkadaşı Bert çiftliği ucuza aldığımızı düşünüyorlar, "George Horner sandığı kadar ticari kafalı değil. Diğer çiftlik evini LaGrange İtfaiye Müdürlüğüne bağışladı. Deneme yapmak için yaktılar. 1835'ten kalma sağlam bir çiftlik eviydi." Bu öykü hoşuma gidiyor, kendimi işbilir sanmamı sağlıyor, bir finans uzmanı olmak, bu benim en sevdiğim hayalim. Fakat geçenlerde Bn. Horner çiftliğe uğradığı zaman evi hep tamir etmek istediklerini söyledi. Yaptırdığımız şöminelere bakıp George bunları görse ağlardı dedi. Birden bunları onun yaptıramadığına üzüldüm. Uçmaktan söz ediyorlar. Bert birinci savaşta pilotmuş. Kolları sarı kıllarla kaplı çok iri bir adam, bütün bu gücüne karşın yumuşak tavırlı ve eğlendirici olmasında insanı rahatlatan birşey var. Fransa'dan döndüğü zaman buralardaki insanların ona para kazandırmadığı ve geleceği olmadığı için uçmaktan vazgeçmesi gerektiğini söylediklerini anlatıyor. Birden babamın çocukken beni tek motorlu bir uçakta koltuğa bağlayıp ters uçurduğunu anımsıyorum, anısı bile delirmek gibi birşey. Uçmayı öğrenmenin eğlenceli olabileceği fikri kafamda beliriyor. Öğrencilerimden biri bunu yaptı. Klasik Edebiyat bölümü öğrencisiydi ve uçabilmesi için Devlete onun yıkıcı biri olmadığını bildiren vatanseverliğini onaylayan üç kopya referans mektupları yazıp Havacılık Bürosu'na gönderdim. O yaptıysa ben niye yapmayayım? Herşey mümkün. Hafif sarhoş oldum.

Ayılmak için havuza giriyorum ve hala yapabildiğimi kanıtlamak için kendimle yarışıyorum. Sonra Baker havuzun kenarına geliyor. Tramplenin yanında komşumuz olmak istediğini söylüyor. Gerçekten korkuyorum, "Sizin ikinizin kim olduğunuzu bilmiyorum ama komşunuz olmayı gerçekten isterim. Yeğenim onun okulunda bir konferans verdiğinizi ve bir kitap yazdığınızı söyledi. Bu Kadın Özgürlüğü ile ilgili politik bir işiniz mi var?" Kim olduğumu öğrenmek istiyor, aklı gerçekten karışmış. Benimki de öyle. Klor gözlerimi yakıyor ve onları yumuyorum. Baker benim gerçekten kim olduğunu bilsen beni boğardın. Hayır, mantıklı ol. Gülüyorum, "Ben o köktencilerden biriyim." Gülüyor, "Benim kabul etmeyeceğim birçok fikrin olmalı." Tekrar gülüyorum, "Korkarım öyle." "Ne önemi var. Tatışacak konu çıkar." Baker'in *ütopyacı sosyalizme* inanması fikriyle oynayıp eğlenirken Fumio'nun ne kadar iyi bir adam olduğunu söylediğini duyuyorum. "İkiniz iyi bir çiftsiniz." Baker beni Fumio'nun karısı sanıyor. Doğal olarak. Ona ne olduğumu nasıl söyleyebilirim? İlk varacağı sonuç "kocamı sevmediğim" olacaktır. Annemin telefonda inleyen sesi, "Katie biseksüel ne demek?" Ben Baker'in hiç anlamayacağı ve onu üzecek bir şeyim. Ben suyun üstünde kalmak için hafifçe yüzüp adamın havuzunu kirletirken o benimle el sıkışıp komşu olmak istiyor.

O geçen akşamdı. Bu sabah çayırda ve ahırın önündeki yüksek otların arasında patlar masmavi açtılar, o kadar taze görünüyorlar ki saçlarımı fırçalayıp hemen çalışmaya başlamak istiyorum. Fakat kahvaltıdan sonra komşularımın benim ne olduğumu sandığı ve ne olmam gerektiği konusunda çelişkiye düşüp parçalanıyorum. Bugün sadece şifoniyer boyamaya yarayacak. İşte Roger Baker yüzme havuzunun yanında duruyor ve ben onunla komşu olmak istiyorum. Gelecek hafta *Eşcinsel Gururu Haftası*. İşi garantiye alıp şifoniyer boyarken bile yaşadığım karmaşa yüzünden hangi renkle başlayacağıma karar veremiyorum. Mavi güvenlidir. Komşularım varken nasıl bir kitap yazabilirim? Daha da kötüsü annemin de komşuları var. Benim yalnızca bir tane var ve ondan vazgeçebilirim. Çiftlikten de vazgeçmem gerekir mi? Burası bayrak bölgesi, her tamponda bir bayrak çıkartması var. Serseriler bahçemde haç yakarlar mı? Kimseyi aldatmadığım halde iki ayrı yaşamı mı sürdü-

rüyorum? Fumio ile her zaman dürüst oldum gerisini de medya tamamladı. Fakat işte Baker'den çekindim.

Yeterince boya arttı. İri çirkin çalışma masamı da boyayacağım. Bu olumlu bir iş olacak ve bir mucize oluşturup tekrar çalışmaya başlamamı sağlayacak. Çekmeceler kolay, iki ayrı mavi tonunda boyanabilirler. Üstünü biraz alaycı bir eşcinsel bağlılığıyla leylak rengine boyayacağım. Bir desen yapıyorum ama beğenmiyorum. Ama boyanın kurumasını beklerken bir saat kazanıyorum. Bu arada herşeyi nasıl birleştireceğimi, neyi hatırlamam gerektiğini düşünüp eski defterleri yeniden gözden geçiriyorum. Onlara bakarken bile o eski panik duygusu beliriyor. Şimdi oldukça iyiyim, yeniden hastalanmak istemiyorum. Birinci Bölümü İkincisinden sonra yazmak da sahiden doğru olur mu? Bölüm bir yere kadar uzanıyor, ilgisiz. Bir karmaşa. Asla doğru dürüst bir hale gelmeyecek. Fumio içeri giriyor ve ona dert yanıyorum. Masanın üstünü leylak rengine o boyayacak. İkimiz de rengin anlamına gülüyoruz ama ben isterik bir haldeyim ve sürekli bu rengin işe yaraması gerektiğini yoksa asla yapamayacağımı bir mantra gibi tekrarlıyorum. Bu bir işaret olacak. Beyaz ile leylak rengini dengeliyor, tekrar tekrar değiştiriyor ve masanın üstünü bir tablo gibi boyayarak sabırla çalışıyor. Ben boyacıyım. O ise bir sanatçı. Ne yazarsam yazayım bana yardım edecektir. Şükran duygusuyla onu seyrediyorum, başı dikkatle eğilmiş, anlaşılmaz melodisini mırıldanıyor.

Geçen akşam Baker'lerden döndükten sonra soğuk tavuk yiyip Mann üzerine konuştuk. Ne kadar büyük biri, bir usta, herşeyi yapabiliyor. Fumio, Sihirli Dağ'ı *(The Magic Mountain)* okuyor ve bıktırana kadar onu övdü. Yazmayı düşünemiyorum. Hayır, o şekilde değil, hiçbir şekilde. Sadece kağıda aktarmak, hatırlamak, günce tutmak. On gün içinde İngiltere'ye gitmek zorundayım: hiçbir şey yapmadım ve kim olduğumu bilmiyorum.

Caddenin karşısından gördüm. Sonunda tekrar oldu. Bloomingdale'in iki koca alış veriş torbasının her birini bir elimde taşıyorum. Tezgahtar kadın kimsenin bu kadar çok çarşaf aldığını görmemiş. Ama Nell'in tek istediği buydu... "Siz Amerika'lıların inanılmaz şıklıkta çarşaflarınız var." Onları çılgınca bir alış veriş krizi içinde seçiyorum, her renkten yığınlar halinde, ben bile imreniyorum, in-

sanın ağzını sulandıran dev bir satın alma keyfi. Bunlar benim hediyem, film için bana yaptığı bütün yardımlara karşılık olarak sadece bu hediyeme izin var. Beni bu işte yalnız bırakmayan ve ödeme yapmamın söz konusu olmadığı Filmci Nell. Borçluluğumun ağırlığını hafifletecek çarşaflar hakkında tek bir ipucu verdi, şimdi her elimde on kiloluk yükle Bleecker Caddesi'nde durmuş en inanılmaz şeye bakıyorum.

Evim. Kapı tuğla duvarda kara bir delik. Evim tüm dünyaya açık. Soyuldum. Herşeyim çalındı. Sadece iki saat önce buraya uğrayıp postayı almıştım. Şehir dışında olup burayı ihmal ettiğimden değil. Sadece iki saat önce cam kapıdan görünen ve kent dışında olduğunuzu böylece sizi rahatlıkla soyabileceklerini gösteren posta yığınını almıştım. Ve Tanrım işte yaptılar, kapı her yabancının ırzına geçmesi için ardına kadar açık. Bir akşam üstünde herşeyi alıp götürebilirler. İngiltere'ye gitmiş olsaydım ben dönene kadar duvarlardaki boyayı bile alıp götürebilirlerdi. Şimdi bakarken, on yıldır yaptığım yontuların, yazılarımın her geçen düşmanı beklediğini düşünüyorum.

Soyulduğunuz zaman o bir tek anda tüm dünya size ihanet etmiştir. İlk seferinde merdivenlerden çıkarken bütün çekmecelerin açık olduğunu görünce hemen anlamıştım. Ve köpek üstüme atladı, her hırsıza yılışacak, kuyruk sallayıp sırtüstü yatıp karnını gösteren o küçük aptal cocker. Her nasılsa onu korkutmuş olmalı ki onu dövmüş. Deli mavi gözleri olan iri yarı beyaz Rus bir keresinde 2. Cadde'de bir sanatçının evine girdiğini ve salağın çalınacak birşeyi olmadığı için zahmeti boşa gitmesin diye bütün tablolarını jiletle nasıl parçaladığını anlatmıştı. Ona Bowery'de rastlardım: "Bir sigara ver, ben soyguncunum." Köpeğe bakıp ona ne yaptığını anlatır ve bu özel ilişkinin sürmesine özen gösterirdi.

O zaman tüm elbiselerim, varsıl Oxford yıllarımdan kalma eski kazaklarım çalınmıştı. Fındık ezmesini ve ton balığını bile almıştı. Daktilom, birincilik kazandığım zaman JayCee'nin hediye ettiği gümüş tabaka. Onu geri alabilmek için fahişelik bile yapmaya razıyım. Bütün bu değerli şeylerim Rivington Caddesi'ndeki çalıntı mal pazarında bir iki dolara el değiştirecekti. İkinci soygundan sonra Rus'u Palace Bar'da kazaklarımdan biriyle gördüm, köşeye

sıkıştırıp polis çağırdım. O kazağı çıkar. Ama o ve altındakilerin hepsi ikinci kalite kazaklardı. İyilerin hepsini elden çıkarmıştı.

Polis onu tutuklatmamı istiyor. Bir ceket giymek için yukarı çıkıyorum. Holden tuhaf sesler geliyor, polis gerçekten herifi dövüyor. Soyguncumu. Bir an bu sesi keyifle dinliyorum. Pis herif her şeyimi aldı, kış geliyor ve giyecek kalın giysim bile yok. Ağır ve sürekli yumruk seslerini dinliyorum. Sonra dayanamıyorum. Durması için bağırıyorum. "Benim evimde yapamazsın. Tutuklamayı da unut gitsin. Onun cezaevinde çürümesinin bana ne yararı olur?" Herşey zaten gitti. Gümüş tabakayı asla geri alamam, sahip olduğum birkaç parça eşya ile tüm geçmişim silindi. Mahkemeye çağırılırsam yedek öğretmenlik aylığımın üç gündeliği kesilir. İşe daha yeni girdim. Paraya ihtiyacım var. Onu cezaevine gönderirsem çıkınca beni öldürür. Adalet çok pahalı. Bir daha soyulduğumda polis ortalıkta dolaşıp gülümsüyordu: "Senin gibi bir kızın burada ne işi var?" Ondan sonra onlara haber vermeye gerek duymadım.

Ve şimdi açık kapı bana bakıyor. Caddenin karşısında sanat malzemelerimi aldığım on yıldır bana sınırsız kredi açan Şişko Harry'nin nalbur dükkanının yanında duruyorum. Parasız kaldığım zamanlar Şişko Harry her zaman veresiye satardı: "Tabii kızım sen çalışmaya bak, paran olunca ödersin, sana güveniyorum." Sanat mesleğimi borçlu olduğum Şişko Harry. Caddenin karşısındaki kara deliğe bakıyorum, o da bana bakıyor. Sonra karşıya geçip titreyerek merdivenleri çıkıyorum, aşağı inip birinci kattaki rehinci Tony'yi yardıma çağırsam mı? Hala oradaysalar yakalanma korkusuyla beni öldürürler. Arkamdan gelen Tony benden de fazla korkuyor. Erkekliğine halel gelmesin diye ben önden çıkıyorum, oraya buraya bakmasını söyleyip sonra onun yerine ben bakıyorum. Artık güvenli, gitmişler. Televizyon da gitmiş. Neyse, artık hiç izlemiyorduk. Bir Noel Fumio ile birbirimize hediye etmiştik. Arsız çocuklar gibi dayanamayıp daha Şükran Günü'nde alıp eve getirmiş ve deliler gibi seyretmiştik. Üç ay süreyle yemeğimizi bile onun karşısında yemiştik. Zoe ile olduğu gibi tüm ilişkimizin sıkıntıda boğulduğuna inanmaya başlamıştım. Sonra o Şubat New Haven'da tekrar bir kadınla yattım. İşler düzeldi, tükenmemiştik. Artık sonsuza dek ilgimizi çekecek kadar sorunumuz var.

Kahretsin. Müzik setini almışlar. Pikabı bırakmışlar. Setin ve hoparlörlerin gittiğini görünce sinirleniyorum. Bisiklet de gitmiş. Eski daktilomu bırakmışlar, çok ağır. Çıldırıp Fumio'nun yontularını parçalamadılarsa başka alacak şey yok. Üçüncü kata çıkıp bak. Benimkiler duruyor. O son hassas noktamız, yapıtlarımız. Ve belki de benim skandal yaratan yaşamım, mektuplarım, bantlarım, yazılarım. Herşeyi kaybetmeye hazırlıklı olmalıyım. Veya kaybetmeye hazır olmadığım veya bana zararı dokunabilecek şeyleri artık burada tutmamaya hazır olmalıyım. Hala titreyerek odalarda dolaşırken düşünüyorum. Kitabımı bitirirsem ömür boyu yaşadığım düşkünlük, bağımlılık ve korkudan kurtulmuş olacağım ve korkacak sırlarım kalmayacak.

Şişko Harry bana bir asma kilit satacak ama evi bir cezaevi haline getirip parmaklıklar arkasında yaşamadan burayı güvenli yapmanın olanağı yok. Fahişelik Raporu'nu (Prostitution Papers) okuduktan sonra burada her yalnız yattığım gece gördüğüm kendi özel korku filmimde panjurlar her gece beklediğim canilere, pezevenklere ve Mafya'ya yol vermiyor. İnsanlar New York'ta nasıl yaşıyor? İnsanlar nasıl yaşıyor? Ve ben hala burada nasıl yaşayabilirim? Bu gece burada yatmanın ne kadar tehlikeli olduğunun farkındayım. Kirasını ödediğim kendi evim, her zaman yaşadığım yer, on uzun yıl yaşamım olan bu stüdyo. Hayır, ondan vazgeçmeyeceğim, bok gibi korksam da.

"Tabii ki geliyorsun. Bici bu akşam boşanıyor." Soyulmamla ilgilenmiyor. Vita boşanmayla ilgili, orada olmamı emrediyor. "John ile Yoko geliyor." Sesi bunu önemli kılıyor. Onun boşanmasını unuttuğum ve Claire ile beraber olmak istediğim için ben bir sıçanım. Ve işte bir happening olarak yönetilen Bici'nin boşanmasındayım. Tuğla binaya girince kapı "Kadın" ve "Erkek" diye ikiye ayrılmış, Ben Geoff'un girişini değil onunkini seçmeliyim. Oturma odasının kapısına dikenli tel gererek onu mutfaktan ayırıyorlar. Geoff'un tarafında olsaydım mutfaktan bir içki alabilirdim. Dikenli tel gözlerimi acıtıyor, yeni ve parlak ama yine de dikenli tel. Fred'in delikanlı sevgilisi teli bir makaradan seriyor. George Maciunias da burada, talimatlar veriyor, olayı o yönetiyor. Buraya tahammül edemiyorum karnım aç. Başlamakta geciktiklerine göre

birşey yemek için dışarı çıkabilir miyim diye soruyorum. Fred ile Vita soruma sinirleniyorlar. Oradan çıkıp 22 sente tavuk satan büfenin normalliğine kavuşmak, hata yaptığı için bana bir parça fazladan veren Porto Riko'lu tavukçuyla şakalaşmak, bunu komik bulup hep birlikte gülmek rahatlatıcı. Bici'nin evinin önünde Beatle otomobilini görüyorum. Tanrı aşkına bu bir limuzin. Belki de onların değildir; camlardan içeri bakmamalıyım yoksa beni imza isteyen biri sanacaklar. Ama tam o sırada Yoko'nun yüzü Nishi Ogikubo'daki mahalle barımızın kapısında beliriyor. Beni kucaklayıp aceleyle onun yıllardır yapmak isteyip de başı derde girdiği için yapamadığı bütün iyi şeyleri benim yaptığımı söylüyor. Ben onu övmek isterken beni övdüğü için utanıyorum. Tokyo'da o parlak happening'leri her gece yeni bir tane, yaptığı için bütün genç erkek sanatçıların ondan nasıl nefret ettiğini hatırlıyorum. Sonra Tony onu hamile bıraktı ve çok fazla kürtaj olduğu için bebeği doğurmak zorunda kaldı. Ve hala onunla birlikte, son gördüğümde New York'ta hala onunla birlikte konser veriyordu. İkisi bir sürü astroloji lafı ederek İngiltere'ye gitmişlerdi. Fumio ile şaşkınlıkla dinlemiştik. Daha sonra bir Beatle olduğunu okumuştum. Doğum günüm için California'dan aradığı zaman burada çok yalnız olduğunu söylemişti. Beni saklandığım yerde, Alvin'in yazlığında bulmuştu. "Artık ünlüsün, her yerde senin hakkında yazılar okuyorum." "Çılgınca, korkunç birşey bu. Deliriyorum." O da deliriyor ama ilacını California'da bulmuş. "John ile ilk çığlık terapisini yapıyoruz." "Ne?" "Çok basit, hepimizin ana göğsünü istediğimizi görmüyor musun?" Bu benim için anlaşılacak gibi değil. Ben Celia'yı istiyorum. "Yoko gazetelerde hakkımda okuduklarına inanmamalısın. Dedikleri gibi saldırgan değilim." "Benim de Beatle'ları dağıttığımı söylüyorlar." "Tabii ki onlara inanmıyorum." "Medyada her zaman bir gerçek payı vardır." Bu fikir beni şaşırtıyor.

Asansörde Yoko uzak duruyor, bu dört yılda çok uzaklaştık. John ile Yoko zamanımızda yaşayan bir efsane gibiler. Efsane odaya girip divana oturdu. Tüm gözler onları inceliyor. John Lennon'un yanına oturuyorum ve sizinle tanışmak ne kadar güzel müziğiniz harikulade barış taraftarı olmanız da çok iyi diye fısıldamak istiyorum. Ama sakin ve kayıtsız davranıp ona tavuk ikram ediyo-

rum, onları yiyip bitirecek gibi bakan gözlerden korumaya çalışıyorum. Kendi küçük çapımda bunun nasıl birşey olduğunu biliyorum. Tavuk istemiyor. Yoko da istemiyor. Bir oda dolusu göz tarafından divana mıhlanmış haldeyiz. Birbirimizle konuşmamız olanaksız, onun için Japonca ufak tefek espriler yapıyorum. Yoko bunları dersini anlatan bir çocuğun titrek sesiyle John'a açıklıyor. "Kate Yoko'nun *sugoi onna* yani müthiş bir kadın olduğunu söylüyor, belki bir cadı veya fırtına gibi biri. Kate barlarda öğrendiği kaba saba bir Japonca konuşuyor, bu erkeklerin konuştuğu Japonca çünkü o erkeklerden öğrenmiş. Bir kadına hiç yakışmıyor onun için de çok komik." Tabii John bunda komik bir şey göremiyor ve üçümüz divanda asık suratla yan yana oturuyoruz. Tek bir söz söylemiyoruz. Herkes bakmayı sürdürüyor.

Şimdi "mal ayırımı" için üst kata çıkmamız gerekiyor. Geoff ile Bici'nin çarşafları ortadan ikiye yırttığı yatak odası çok sıcak, aç gözlüymüş gibi yapmaya çalışıyorlar. Öyle de görünüyorlar. Bir şaka olacaktı, happening tiaytrosunun ifadesiz yüzleriyle oynanan bir fars. Ama gerçek oldu. Seyretmek dehşet verici. Başımı çevirip arkadaşlarıma bakıyorum. Louise Mark fotoğraf çekiyor. Sidney ile Barbara Love da buradalar. Sonra Claire'i görüyorum. Barbara ile birlikte. Bici çarşafın kendi ucuna güçle asılıyor. Herkes alkışlıyor. O kadar sıcak ki burada sıkıştığım köşede bayılacak gibiyim. Claudia bir nişteki musluğu açıp bana bir bardak su uzatıyor. Yoko ondan uzak kalmaktan ödü kopan bir çocuk gibi John'un elini tutuyor. Çocuksu görünüyor, bağımlı, güvensiz, sıkılgan. John'u uzaklaştırıyor. Ben güçlü olmaya çalışıp dehşet içinde seyre devam ediyorum.

Yatağı testereyle ortadan bölecekler. Beraber yaptıkları ve sekiz yıldır birlikte yattıkları uyudukları sevişikleri yatağı. Şimdi elektrikli testere onu ikiye bölüyor. Önce Geoff kesiyor sonra da o. büyük aleti nasıl kullanabildiğini bunu nasıl başardığını göstererek hrıçın bir çocuk gibi abartılı. Bunun Kadın Özgürlüğü ile ilgili olması gerektiği ve bunu yaparak cesaret gösterdikleri için onları alkışlıyoruz. Fakat sahne çok güçlü, gördüklerimin içinde en iyisi olan gerçek bir olay. İlk defa yapmacık ve yapay değil, yaşamın kemiğine kadar dayanıyor. Elektrikli testere homurdanıyor, sonra

bir el testeresi kullanıyorlar. Tahtanın kesilip kanadığını seyretmekten midem bulandı. Fumio ile bunu yapmak istemiyorum. Yüzüklerimizi çıkarttık. Belki daha fazlasını yapmalıyız. Boşanmanın hukuksal saçmalığı değil ama bu da değil. Belki Japonya'dan ona döndüğüm günün yıl dönümlerinde yaptığımız gibi evlilik dışı yaşam partisi düzenleyebiliriz... Sonra kauçuk yatağı bıçakla et keser gibi kesiyorlar. Hayır ben kauçuk yatağımızı böyle kesmeyeceğim. Bir dakika daha burada kalırsam kusacağım. Barbarca, ilkel birşey bu, geçmişin idamını herkes bağırarak alkışlıyor. Vita'nın son olayı tüm tablolarını yakmak olmuştu. Onları parçalayıp ateşe atmadan önce hepsini teker teker asıp fotoğraflarını çekti. Sekiz yıldır üzerinde çalıştığı bir duvar panosu serisi. Yok etmek için duyulan bu karşı konulmaz arzunun nedeni acaba nedir? Tabii geriye dia'ları kaldı. Ama bundan geriye sadece herkesin çektiği fotoğraflar kalacak. Sıcak hava flaşlarla yarılıyor.

Aşağı inip holde duruyorum. Jill tuvaletin yanındaki duvara dayanmış. Her yerde üzerinden atlamak gereken polis barikatları var. Tuvaletin yanında durup konuşuyoruz. Jill Germaine'in herşeyi berbat ettiğimi söylediğini söylüyor. Bu ne demek? Jill'in, New York'a son gelişinde Germaine Greer ile kavga ettiği anlaşılıyor. Çıkarabildiğim kadarıyla Germaine bir otel odasında şampanya içip genç erkekleri Jill'e tercih etmiş. Zokayı yutmayı reddediyorum ve o konuşmayı sürdürüyor. "Germaine açığa çıkmakla medya'daki imajını mahvettiğini söylüyor." Bunu Jill'den duymak inanılır gibi değil: "Medyadaki imajını mahvettin." Germaine Greer'le hiç karşılaşmadım ama onun bunu söylemediğini biliyorum. "Panel"dekiler kadınların saçmalığından söz edip, insanlığımızı bulaşıkları kimin yıkayacağı konusundaki Suskind fıkralarına indirgerken, benim savlarıma saygınlık kazandırmaya çabaladığım aptalca "tartışma" şovlarımızı anımsayıp, Jill'in sözlerinin anlamsızlığına birden sinirleniyorum. Reklamları ileri atarak, Hiroşima'yı Fumio'nun gördüğü gibi anlatabilmem için bana kesintisiz üç dakika ayırması için Cavett'e yalvardığım gibi. Bir gece önce yatakta, milyonlarca insana erişen içi boş gri camda böyle bir olayı gerçeğe dönüştürebilecek kadar etkili sözcükleri göz yaşları içinde bulmaya çabalamıştım. Medya sonunda yalnızca bir aldatmacaya dönüşen

bir fırsattır, gerçekte fırsat bile değil sadece her fikri hiçliğe, plastik düşünceye dönüştüren bir yöntem, başlarken kontrol edebileceğini sandığınız fakat edemeyeceğinizi çok geç farkettiğiniz tehlikeli bir totaliter güçtür. Jill'e dönüyorum, "Medya beyni zehirler." Germaine'i de benim gibi kızdırabilecekler mi diye merak ediyorum. Ama o daha güçlü, daha iyi, hep esprili, bir aktris. Yine de onun için üzülüyorum. Jill homurdanıyor.

Dışarı terasa çıkıp sinir krizlerimizden söz ediyoruz. Jill kitabının önsözünde iki kez başına geldiğini yazmıştı. Ben kendi deliliğimi anlatıp onunkini soruyorum. Ama onunki benim için anlaşılır gibi değil. Uçtuğunu söylüyor. İlaçlardan mı? "Hayır sadece biriyle çok mutlu olup uçuyor gibiydim, sonra düşüyordum." Bir hastahaneye düşmüş. Benimki daha değişikti, en önemli kısmı yaşadığım panikti. Ve uçaklar, Bowery ve her gittiğim yere birlikte götürdüğüm cehennemim benim hastahanem oldu. Benim onunkini anlamadığım gibi Jill de benim deliliğimi anlayamıyor. Deneyimlerden yararlanmaya çalışıyoruz. Ben bundan kazançlı çıkmaya çalışıyorum. Çektiğim acı fırtınası ile çarpıtılmış görüntüler bana kullanılabilir birşey kazandırdı mı? Bu insanı bir şekilde değiştiren bir cins aşama mı? Bir değeri var mı? Onu hayal gücüne vurulan korkunç bir darbe gibi izlemek mi gerekir? Hayır, bu yanlış olduğu kadar da tehlikeli. Çoğunlukla tekrar gelecek diye ödüm patlıyor. Kış. Jill iyi kalpli, tesselli edici.

İçeride parti başladı. Damların sessizliğinde patlayan müzik eşliğinde dairede Geoff'un stüdyosunda dans ediyorlar. Vita dışarı çıkıyor. Konuştuğumuzu görüyor, iki ünlü bir arada. Onaylayıp tekrar içeri giriyor. Akşamı yumuşak ve gri, bahçe çer çöp dolu olsa da bu New York'ta bir yaz akşamı, bizim dünyamız. Tozların arasında çömelmiş yazmaktan söz ediyoruz. Elinde bir kurbağa tutan bir çocuk gibi destek umarak kitabımdan bahsediyorum. Jill bir kerecik de olsa yumuşak davranıyor. Onun kitabı basıldı. Bana şimdiden onun yaptığı gibi yaşadığımız gündelik şeyleri kullanarak kendimden bahsetme cesaretini verdi. Claire dışarı çıkıyor. Onları tanıştırıyorum. Jill onu önemsemiyor. Onu Jill'in kayıtsızlığına karşı korumaya çalışarak Claire de bir yazar diyorum. Fakat Jill Claire'in adını hiç duymadığı için onu yok sayıyor. Claire'in Jill'i cesaretin-

den ötürü takdir ettiğini biliyorum, şimdi ise düş kırıklığına uğruyor. Utangaç olduğu kadar da gururlu onun için bizden ayrılıyor. Charlotte Moorman çığlıklar ve kucaklamalarla terasa fırlıyor. Jill Charlotte'u tanıyor. Tiyatrovari bir şekilde kucaklaşıp ileri geri sallanıyorlar. Bu arada Jill John ile Yoko'yu yeni Kraliçe Elisabeth II'de *(Queen Elisabeth II)* şampanya içmeye ikna ettiğini söyleyerek övünüyor. Jill ondan *QE II* diye söz ediyor. Jill olaylar yaratmaktan, yaşamda sanat yaratmaktaki başarısından çok memnun Ben hepimizin olağanüstü olduğuna karar verip ayrılıyorum.

İçerde erkekler kadınlarla dans ediyor. Ama erkekler erkeklerle de dans ediyor. Ve kadınlar da kadınlarla dans ediyor. Claire dans etmek için beni buluyor. Bu kadar insanın önünde beni tekrar arzuluyor gibi. Beni öpüp, bedenini yaslayıp bana sunarken yalnız grubumuzdaki kadınlar değil bazı normal insanlar da bizi seyrediyor. Utanıyorum ama bir yandan da aldırmıyorum. Fikrini değiştirmesine öylesine seviniyorum korksam da varsın görsünler. Belki bunu yapmamamız gerekir, bu belki de grubun havasına uygun değil, belki de hep birlikte çember oluşturup dans etmeliyiz, ama kotumun içindeki bedenim gömleğimin içindeki göğüslerim o kadar uyarıldı ki, onu öpmek çok lezzetli. Bana bir erkek gibi kur yapması, dans etmek için beni arayıp bulması, peşimde dolaşması bile güzel. Herkes bana bakıyor gibi geliyor ama bu hoşuma gidiyor, beni arzulamasını o kadar çok istiyorum ki.

Odada kimse kalmayınca tekrar utangaçlaşıyor. Şöminenin yanına oturuyoruz. El ele tutuşup kendimizi gülünç buluyoruz. Biri odaya giriyor ve biz kalkıp terasa çıkıyoruz. Orada iki genç adam var. Diğer tarafa yürüyüp birlikte oturuyoruz ve kentin damlarından uzaya uzanan astronomi sohbetilerinden biriyle bana yıldızları sunuyor. Geleceğe duyduğu egzantrik belki de yarı delice tutkusunu özenle, yaşamı süresinde galaksiler arası kültür alışverişine katkıda bulunmanın alçak gönüllü bir arzusu olduğu şakasına dönüştürüyor. "İyi haber gelmeden önce dünyadan ayrılmak zorunda kalırsam utancımı düşünebiliyor musun?" Aşağıdan vuran bir sokak lambasının ışığında gülen sarışın başının güzelliğine, yüzünün gençliğine ve iyiliğine duyduğum hayranlıkla yarı sarhoş ona bakıyorum ve deli olmasına pek aldırmıyorum. Ne farkeder ki? O yazı müjdeliyor.

Nihayet içeri girdiğimiz zaman insanlar ayrılıyorlar. John ile Yoko oturma odasında sıkılmış görünüyorlar. Mutfakta bir içki koyuyorum ve biraz sonra Yoko ile başbaşa konuşma vaktinin geleceğini düşünerek heyecanlanıyorum. Birkaç kişi daha ayrılınca sokak kapısının yanında Ruth ve Vita ile oturuyorum. Jill sonunda Claire'i farkediyor, onu güzel bir sarışın olarak görüyor. Jill'in avcılığını hissediyor ve onun bu kadar erkek tavırlı olmamasını diliyorum. Bir erkek gibi dimdik başı ve güçlü görüntüsünün ardında erişilmesi güç korku dolu bir kadın var. Fred ile Vita'nın durumlarını açıkladıklarını yeni öğrenmiş, "Harikulade, herkes bunu yapıyor." Jill eşcinsel dönüşüm için reklam metni gibi konuşmayı sürdürüyor, bütün bunları *Voice*'da yazmaya heveslı.

Birden John ile Yoko aramızdan geçip kapıdan çıkıyorlar. "Daha konuşamadık dur," diye seslenmek için artık çok geç. Limuzinin cam kavanozuna girdiler bile. Yoko bir baloncuk içinde yaşıyor. Arkadaşımdan ayrıyım. Bu haksız, gerçek dışı. Daha önce yanına gitmediğim için suç benim mi? Claire ile dansetmem hata mıydı? Yoko bunu anlayabilir mi? Ve şimdi bir limuzinin tutsağı olmak için cam arkasında benden uzaklaşıyor, bir otomobilin camları ile benden ayrılıyor. Beatle dünyasında erişilemeyecek yükseklikte. Orası cehennem olmalı benimki bile kötüydü. Şimdi özgürüm, normal bir hayat yaşıyorum, çatı katının merdivenlerinde tozların arasında oturuyorum ve tekrar dostlarım var, kendi kentimde ayaklarım yere basıyor. Yeniden kendime dönebildim, eski halime olmasa bile daha sonrakine. Nedensiz göz ucuyla Claire'i görüyorum.

Vita teknede çekilen bazı fotoğrafları getiriyor. Bir tanesinde gülüyor. Profilden çekilmiş, tamamen özgür ve güzel görünüyor. Resmi istiyorum, bu arzulayıp hiç göremediğim Vita, bir an hiç olmadığı kadar serbest, hiç olmadığı kadar rahat, olmaya başladığı gibi kadınlar tarafından beğenilen Vita. Ama bu Vita'yı tek bir kere bu fotoğrafta gerçekleşmiş olarak görüyorum. Bu fotoğraf onun ne olabileceğini gösteriyor.

Bir an sonra yine eski haline dönüyor, sorgulayıcı anne oluyor. Çünkü Claire onu evine bırakmamı istedi. O'Flynn de bunu istiyor. Olur dedim. Vita suçlayarak bakıyor. Bakışına karşılık verip ne is-

tersem onu yapacağımı kendi evimde yatacağımı belirterek kendimi bile şaşırtıyorum. Kuralı bozan Claire ile birlikte: eşcinseller de normal insanlar gibi geldikleri kişiyle eve dönerler. Barbara görünürlerde yok, ayrılmış olmalı. Olan olmuş bir kere. Üzüldüm hatta Claire'in vurdum duymazlığına da kızdım ama ben onu nasıl yargılarım. Onu o kadar arzuluyorum ki bunun yansımasını Vita'nın gözlerinde görüyorum. Şimdi bana içerliyorlar. Tabii bu akşam onunla kalmamı bekliyordu -hem de bu gece- seçeceği deyimi gözlerinde okuyorum. Ama ben bu ilişkiden kurtulmak istiyorum, beni ürkütüyor. Ve Vita'nın yanında basamaklarda oturan Ruth'u var. Vita'nın bana ilk sırayı tanırken onu ikinci sıraya indirgediğini bildiği için belki o da beni suçluyordur. Ben Ruth'u seçmezdim, Vita'nın seçmesine de şaşırdım. Fakat Vita onu seçti ve şimdi de ona benden az değer verdiğini açıkça gösteriyor. Bir ghetto Musevi'si olan bozuk cilti Ruth buna acıyla katlanıyor, böyle bir hakareti içine sindirmesi insanı kahrediyor. Ama aşık olan ve Vita'yı güzel bir kadın olarak gören Ruth savunmadan yoksun. Onun olmasını istediğim şey de bu ama daha olamadı. Kendine acıyarak dudak büküyor, nefretle için için kaynıyor, dipsiz gözleriyle merdivenin üstünden beni tehdit ediyor.

Bank Caddesi'nde merdivenleri koşarak çıkıp, Japon baskıları olan fuayeyi geçip, kedileri içerde tutan tel kapıyı aşarak Lila'yı kucaklıyorum. Şimdi Bank Caddesi'nde Lila ile yıllardır yaptığımız gibi dakikada iki kilometre hızla bir sohbet maratonuna girişebilmem bir sağlık işareti. Lila kedilerinden birini andıran gevşek bedeniyle koltuklardan birine kıvrılıyor, ama zihni kurulmuş bir zemberek gibi konuşmaya hazır. Bu sohbet ve salon kadını Londra'da Nell'in kentinde yaşadığı onbir yıl süresince her akşamüstü yaptığı gibi yastıklar arasına yerleşiyor. Benden önce Nell'in arkadaşıydı. Lila bugün tam bir prenses kuaföre gitmiş ve saçını Musevi Afro biçimi taratmış.

"Ben zenci Musevi kırmasıyım," diye gülerek mutfaktan sallanarak bana doğru geliyor. Yumuşak bedeni her zaman giydiği torbaya benzeyen elbiselerden birinin içinde sallanıyor. Ben içkimi hazırlarken kırmızılı mavili elbisesinin içinde her zaman olduğu gibi bugün de hareketsiz. Hala doğru dürüst buz kalıbı yok. Birgün

ona gerçek bir buz kalıbı almayı hatırlamalıyım. "Delirmiştim ve yazamıyordum onun için seni görmekten korktum." "Delirme kısmı zor, yazamama kısmı biraz daha zor," diyor, üç uzun yıldır pek birşey yazmadığını ikimiz de biliyoruz. O roman ailesiyle arasını açtığından beri. Anne baba karakterlerinin hayaletleri hala Forest Hill'deki hayali apartman katında yaşıyor olmalı. Brooklyn'de bir deli doktoru olan ağabeyi onunla bir daha konuşmadı. Anne ve Babası hastalanarak intikam alıyorlar. Fakat Babası elli yıldır metreslerine götürdüğü gibi iyi bir şişe sherry ile onu görmeye geliyor. Babasının sevgili kızı Lila bu ziyaretlere ve hediyelerine çok seviniyor. Acı dolu ve yaşamın dışında kalmış bir kadın olan Annesi kızının yaşadığına bile sinirlenip evinde hırsla yanıp tutuşuyor. Bunu engellemek için herhangi bir suçlama bulup çıkarmaya her an hazır. "Bizler annelerimizin gerçekleşen hayalleriyiz, belki de daha kötüsü. Ben hep yazmak isteyen ve şimdi benim vasıtamla yazan Anne Millett için yazıyorum. Ama o bir de sürekli sansürcüm olmaya kalkıştı. Çelik bir dükkan kepengi gibi kağıtla arama iniveriyor." Lila koltuğuna yerleşiyor. "Anneler sorunun kökeni. Bizim gibi kadınların tüm engellemelere karşın birşey yapması bazen inanılmaz birşey gibi görünüyor. Genç erkek yazarlar hem kalemini işletiyor hem de sevişiyor. Her ereksiyon onların önüne ün katıyor. Bizim için işler bambaşka şekerim. Sürtük, fahişe ve bu gibi. Ama dosdoğru yazmazsan yazacak fazla birşeyin yok demektir."

"Eşcinsel olduğuma karar verdim Lila," diyerek destek bekliyorum. "Sonunda durumumu kabul etmeye karar verdim. Tuhaf şey ama kendimi şimdiden daha iyi hissediyorum. Azize Annemin güdümünde bu beni deliliğe sürüklüyordu. Herşeyi öyle ayarlamış ki ya ben delireceğim ya o, birimiz. Ben karar verdim delirmeyeceğim." "Bol şans şekerim, diyerek ayaklarını altına alıyor ve hazırladığı tonikli kokteylden bir yudum alıyor. İkimiz de bu şen şakrak konuşmaların suçluluk duygumuzu örten bir duman perdesi olduğunun farkındayız. Tabii ki üzülüyoruz, kuraklıkta yolumuzu yitirmişiz. Lila durumu zarifçe kabulleniyor, ben edemiyorum.

"En tuhafı ne biliyor musun, delirdiğin zaman insanlar yardım etmiyorlar, bunu duymak bile istemiyorlar. Sonra ise - ama bana söylemeliydin diyorlar. Belki de bilmek isteyeceklerine kendi ken-

dilerini de inandırıyorlar." "Tabii bilmek istemezler. Niye istesinler ki? Kendi cehennemleriyle başa çıkamıyorlar. Dün annemi görmeye gittim. Felç geçirmişti. Tanrım kentten kaçıyorum. O yastıktaki gözlerden uzaklaşmalıyım. İsviçre'de küçük bir yer var, Renos oyunculuk dersleri verebilir ben de kadın yazarlar üzerine kurslar hazırlayabilirim. İsviçre'de biraz rahat edebilirim. Ve yataktaki annemin aklındakileri yazabilirim. Onu çok iyi tanıyorum, yaşamının her santimini, yastıktaki o başın içinden geçen her düşünceyi. Hepsini kağıda dökebilirim. Ama artık ona bakmaya dayanamıyorum."

"Demek kadınlarla birlikte oluyorsun?" Karşıdan bana bakıyor. "Geçen yaz olduğun gibi seni ne zaman mutlu görsem, bununla ilgili görünüyor. Sana ne veriyor?" "Ben de bildiğimden pek emin değilim. Enerji gibi birşey. Böyle bir destekle kendimi daha iyi hissediyorum. Olmadığı zaman sanki çöküyorum. Tabii başka şeyler de var. kadın bedeninin güzelliği, özel bir yumuşaklık." Ben birden fazla kişiyi sevme konusundaki teorilerimi açıklarken, böylece çeşitlilik ve daha az bağımlılık olacağını, *sen benimsin onun için yapamazsın* anlayışının sınırlaması olmadan da görev, bağlılık ve süreklilik olabileceğini ileri sürerken Lila anlayışla gülümsüyor. "Mantıklı geliyor ama ben yapamam," diyor. "Ben orada değilim onun için olduğum yerde kalırım. Ama dinlemek isterim. Teorin erkekler hakkında ne diyor?" "İşte beni yakaladın. Ben tutarsızım. Belki de Fumio'ya duyduğum son bir sadakat yüzünden erkekler ile ilişkiye girmiyorum.. Zaten orada değilim, şimdi kadınlarla birlikte olmak istiyorum. Belki de bir süre erkeklerden çok birbirimize yakın olabileceğimiz bir geçiş süreci yaşadığımızı düşünüyorum. Herşey değişene kadar. Erkekler değişene kadar. Ama bazı erkekler bunu şimdiden yapıyor, güzel insanlar haline geliyorlar, özellikle de gençler."

"Kadınlarla olmak nasıl bir duygu?" Lila'ya bakıyorum. Ona anlatmak zor. Başarısızlığı itiraf etmekten korkuyorum. Alaycılığından çekiniyorum. Ama gerçekten ilgili görünüyor. "Bazen kadınlarla da olmuyor." Dikkatle bana bakıyor. "Celia ile hiç yürümedi, nedenini hiç bilemeyeceğim çünkü birçok neden var, çünkü o hiç konuşmuyor. Çoğunlukla eski oyunlar ortaya çıktığı için yürümüyor, ömür boyu kahvaltı, öğlen yemeği ve akşam yemeğinde önü-

müze konan aynı bayat roller, aynı bayat ekmek kabukları, sadece cinsiyetler değişik. Hayır öyle Village'de gördüğün belirgin erkeksi ve kadınsı tipler gibi görebileceğin birşey değil. Hayır, çok daha ince, güzel, zarif, ölümcül."

"Peki ya şimdi?" Ben de ona Claire ile Vita'yı anlatıyorum, Claire'i biraz geride tutuyorum belki de eşcinsel olduğu için onu koruyorum. Ve Vita'nın alışkanlıkları tam bir öykü. "Ve bu Vita senin sekreterliğini mi yapıyor?" Günî, bunun ne kadar kötü bir fikir olduğunu bir an içinde kavrayıp bunu gözlerinde okuyorum. Telaşla Vita'nın aynı zamanda eski bir dost olduğunu bu işi gönüllü olarak üstlendiğini ve sonra paraya ihtiyaç duyduğunu açıklıyorum. Lila gözlerini kuşkuyla kısıp başını yana eğiyor. "Vita gerçekten iyi bir yardımcı, sayesinde yeniden yazmaya başlayabildim, o dünyayı benden uzak tutuyor."

Lila bir falcı gibi başını sallıyor. "Kitabını anlat." "O benim, kendim. Yaşarken tuttuğum notlar. Belgesel gibi. Diğer üç kadının filmini çektikten sonra kendimi de aynı şekilde ele almanın doğru olacağını düşündüm. Herşeyi hatırlamam ve dürüst olmam gerekiyor." Ama daha şimdiden bir kırmızı karınca yuvasının üzerine oturuyorum. Lila berbat bir şeyi görmemi sağladı. Vita benim sekreterim olmamalı. Eleştirmenlerin alayları ve insanların söyleyecekleri şeylerin bitmeyen tekrarlamaları şimdiden beynime doluşuyor. "Şekerim, onlar akla gelen gelmeyen herşeyi söylerler. Şimdi rahatla ve seni mahvetmelerini bekle." "Sekreterimle yattığımı da söyleyecekler mi? Tanrım, üstelik ben Kadın Özgürlüğü Hareketindeyim..." Bunu ikimiz de komik buluyoruz sonunda ben dayanamıyorum. "Tutuculuğu bir yana itip herşeyi yazacağım." Lila gülüyor, "Herşeyi yazarsan seni yine katlederler özellikle de insanı bıktırıncaya kadar sürekli birbirini katleden hareketteki hanımlar. İsviçre şimdiden ne hoş görünüyor, bizim pis kokulu ve can sıkıcı küçük hiziplerimizden uzak. Ama sen yine de bunu yap. Yazmak istiyorsan yazmalısın ve anlatmazsan ölürsün."

Renos bütün gün süren taksi şoförlüğünden ve aktörlük sınavlarından dönüyor. Çiçekli gömleğiyle duş yapması gereken kahraman bir Yunanlı. İri bir ayı gibi kapıda duruyor. Onu yeniden görmek ne güzel. Yemek yiyecek bir yer aramaya çıkıyoruz, Bleecker

Caddesi'nde üçümüz yürüyoruz, yeniden birlikte olmak ne güzel, keşfettikleri yeni bir bahçeli lokantaya yönelivoruz. Lila bulduğum başlığı beğenmiyor, "Yaşamak".. hayır, Podhoretz'in "*Yapmak*" adlı kitabına çok benziyor. "O nasıl bir kitap. Ben okumadım." "Şey, zahmet etme değmez."

Lila buradaki yemeğin kalitesinin düştüğünü söylüyor, Musevi-Amerikalı prenses rolüne bürünüp garson kadını fena halde haşlıyor. Yemek süresince üçümüz de pop şarkılarından, eski basmakalıp deyimlerden, edebi eserlerden ve şundan bundan başlıklar üretiyoruz. Onları anımsamıyorum çünkü her zamanki gibi öğüt isteyip sonra da kulak asmıyorum. Ayrıca espri anlayışımız kağıt üstünde pek iyi görülmez, o bir ruh halinin parfümü gibi, her öneri bir öncekinden daha da gülünç ve bu biz gülmekten boğulacak hale gelene kadar sürüyor. Lila her feci öneriden sonra bir eskici gibi "Ama onun işine yaramıştı," diye dayatıyor. Peki *Cinsellik Mahkumu* nasıl? ve hepimiz yeniden kahkaha ile gülüyoruz. Lila Musevi-Mafyası şivesiyle "Bak kızım unutma ki onun işine yaramıştı," diye bu iş bilmez Hıristiyana ticaret dersi vermeye başlıyor. Kentimizde bir akşamın yaz havasında üçümüz kendimizden geçercesine saçmalıyoruz. New York, böyle akşamları bir bahçede betondan daha sert toprağımızda yetişen yegane ağaç olan sıçana benzeyen bir aylandız ağacının altında geçirmek için çok güzel kozmopolit bir yer.

Renos Sartre'ın *Altona Mahkumları*'nın gerçekten ne kadar sıkıcı olduğunu anlatarak bizi sıkıyor ama iki özgürlükçüyle uzun bir süre beraber olmaya dayanan her erkek bir aziz sayıldığı için ses çıkarmadan onu dinliyoruz. Renos ayrıca çok güzel konuşur. Fakat Lila ile ben hep birbirimizle konuşmak isteriz ve bu akşam Renos'un büyük sohbet enerjisini meşgul eden Fumio bizimle değil. Renos onu hiç dinlemediğimi söylüyor ve haklı, dinlemem. Fakat ince kıvırcık saçlı başının çevresindeki havayı, her ikisinin sıcaklığını severim. Gıcırdayan deri koltuklarında veya ilk alındığı gün kedinin üzerine pislediği ve Lila bağırıp çağırırken Fumio'nun temizlediği büyük beyaz halının üzerine kıvrılıp çektiğim içkili İrlandalı-Amerikalı devrimci nutuklarıma kaç gece sabırla katlandılar. Fumio Lila'nın her şımarık hücresine tapar ve romanı için Holl-

ywood'dan gelen ilk kıpırtıdan sonra ona gülerek film kraliçem, seks simgem der. Şimdi bir bahçede izlerken ona hayran olduğum gibi Fumio da ondaki tensel Doğulu parıltıya hayrandır. Ve Renos'un havası, o dev gibi bedendeki ruhun dürüstlüğü, cunta yüzünden ülkesine hiç dönemeyecek olan bu Frankofil Yunanlı. Geçen kış ölen babasının ölümüyle, benim benimkiyle yaşadığım gibi, birlikte yaşayan Renos. Yaban Amerika'da itilip kakılan, aksanı yüzünden kendisine asla rol verilmeyen büyük aktör. Renos, şimdi mantık hatalarını göstermek için Sartre'ın uzun ölümcül sözlerini ezberden okuyor. Bir saat sonra kentin pek bilinmeyen bir sokağındaki bir çekme katta Lezbiyenlerin mağarasına gireceğimi bilerek bu erkek ve kadını, onları kendi dünyalarında seyrediyorum. Onları sevgi dolu gözlerle seyrediyorum ve birbirinden tamamen ayrı iki dünyanın, iki kültürün, sık sık birbirinden ayrılan öyle ki bu durumun kalıcı olduğu iki ayrı toplumun gerginliğini hissediyorum, aralarımdaki çatlak beni beyaz geçinen bir melez gibi parçalıyor. Her şey ne zaman birleşecek?

VI

Otomobilde başlıyor. Vita olayı. Otoyoldaki o yer. Hangi yer? Tuhaftır orayı bir daha asla tekrar bulamadım, yolun kendisi bir tehlikeydi, ama orası yok olmuştu. Başladığı anda başım döndü. Masumca çiftliğe gitmek üzere eyaletin kuzeyine doğru yola çıkmıştık. Vita ile ben çiftliği filme çekip Nell'e hediye edecektik. Kameraları arasında toplu ve barışçıl bir kadın olan arkadaşım Louise de benim ve Fumio'nun fotoğrafını çekmek için geliyordu. Arka koltukta yanında bir bıçak kadar ince arkadaşı Peg oturuyor. Eşcinsel bilinci ve sanatlar konulu bir workshop'tan yeni döndük, bir gezi için ideal bir gün. Bütün hafta paneller ve tartışma grupları, partiler ve eğlenceler olmuştu. Hepsi bir umut yumağı oluşturmuştu ve ben o yumağın içinde Christopher Gününde şehirde yapacağımız yürüyüşün gelişmesini tedirginlikle bekliyordum.

Sol kolum direksiyona yaslanmış, sağ kolum ise güneşte koltuğun arkasında Vita'ya doğru uzanmış duruyor. Coşkuyla yarınki yürüyüşten çok umutlu olduğumu söylüyorum, ertesi gün İngiltere'

'ye uçarak Amerika'dan ayrılacağım. Haftamızın iyi duygularının beni orada ayakta tutacağına güveniyorum, yabancı bir yerde bir besin kaynağı. Bu günlerde birbirimize verdiğimiz destek bizlere moral sağlıyor. Vita'yla geçen akşamki olağan kavgadan rahatsızım, Vita yine kitabımı benden esirgiyor. Vicdan azabı çekiyorum ve bu duygu içime sızıp ruh halimi gölgeliyor. Konuyu ortaya atsam, bunalımı bir şakaya sonra da bir soruna dönüştürsem, o zaman onu inceleyip anlayabiliriz. Peg ile Louise onu çözümlememize yardım ederler o zaman hatayı hep birlikte bulacağız. "Geçen akşam tartıştık ve bu beni rahatsız ediyor..."

Vita birden bağırmaya ve sözcüklerle bana vurmaya başlıyor - "tabii ki rahatsız olacaksın, bunu hakkettin- bunu senin iyiliğin için söylüyorum, bir dostun dürüstlüğü bu."- Açık ağzıyla yüzüme doğru bağırıyor, artık onu duymuyorum ama onun sözleri gibi hızla kafatasıma doğru gelen çelik ve beton barikatlara çarpmamak için direksiyona asılıyorum. Vita evlilik kurumunun gizliliğini ısrarla korurken bir yandan da kocasından keyifle intikam alan incinmiş eş rolünü oynarken Peg ile Louise arka koltukta donup kalıyorlar. Devam Vita, kadınlık savaşını yıllarca böyle sürdürmüş olmalısın. Ama ben senin kocan değilim. Başımda biten fötr şapkayı dikenli telden o tacı, babamın o gri fötr şapkasını hissetmiş olmalısın. Bana neler oluyor? Vita'nın gök gürültüsü beni değiştiriyor, kendimi kaybediyorum, onun beni soktuğu kişilikte yok oluyorum, gerçek, fısıldanacak en zayıf bir savunma bile beni daha fazla suçlu, gülünç hale getirecek ve ölüm mangasına hazır edecek. Vita başa çıkılamayan proleter kadın, tamamen dürüst, acımasızca yaklaşan ağır ödün vermeyen adımlarıyla, yüzdeyüz saf kuralcılıkla silahlanmış bir fanatik. Gerçeğini önünde saydam, boş ve mühürlenmiş kutsal bir şişede taşıyor.

Bu otomobilden inmek istiyorum. Onu durdurmalıyım. Çığlıkları beni daha fazla suçlamadan buharlaşıp ormanda yok olmak istiyorum. Peg ile Louise de benim gibi patırtısından şaşırıp donup kaldılar. Şimdi kendini tamamen kaybetti koltukta zıplıyor. Artık onun sözlerini dinlemiyorum, pembe dizilerden ve dergilerden alınmış basmakalıp saçmalıklar, önemli olan nefretinin yıkıcı gücü. Bedeninden sıçrayan her titreyişimi suçlayıcı olan enerjinin ya-

nında sözcükler önemsiz kalıyor. Bu suçlamalara dayanmam olanaksız. Akşama kadar beni kesinlikle yok edecektir. Lila haklıydı. Vita benim sekreterim olmamalı. Kaçınılmaz olarak onu baskı altına alıp sömürmüş olmalıyım. Gerçekte veya hayalde olması neyi değiştirir ki? Şimdi çevremizde bir tuzak gibi kapanan feci bir hata. Şimdi sorun, nasıl kurtulacağız? Ama kurtuluş yok, Vita ebediyen bu durumda kilitlenip kalmamızı garantileyecektir, bu onun çıkarına uygun. Yine de bir içgüdü, Vita böyle sinirlenmişken onun ateşini körükleyip işleri patlama noktasına getirmem gerektiğini söylüyor. Fikir bir yankesicinin eli gibi aklıma uzanıveriyor, ya sorunu alevlendirip kurtulabilirsem. Bu Vita'sız olmak, ondan kurtulmak, yalnız başıma kalmak demek olur. Buna değer mi? Onun kızgınlık nöbetinin çığlıklarındaki seçeneğe kulak ver.

Aklı selimin otoyolda bir kilometre ötede olduğu umuduyla onu alaya alıp normale döndürmeye çalışmanın anlamı yok: Bak Vita, gülünç oluyoruz, benim memelerim seninkilerden bile büyük, ne yaptığımızın farkında mısın? Bu rollere sıkışıp kalacağız, makası olmayan tren yoluna dönüşecek. Üstüne üstlük ben sana baskı yapmak istemiyorum, bu işi kabul etmiyorum. İstifa ediyorum. Yılmayan acı kadınsı gücü cevaplanması olanaksız yeni iddialara girişiyor. Bizim dünyamızda kadınlar hep haklıdır. Şimdi bunu da başarmış. Peg ile Louise'e suçlarını kanıtlayıp onları da kendi tarafına kazanmış olmalı. Şimdi tam bir domuz, kadın düşmanı, şoven erkek olarak teşhir ediliyorum. Saflar arasındaki Yahuda. Kazara bir araya gelmiş bencillik ile sahtekarlıktan oluşan derme çatma kişilik idealim onun amansız araştırmalarıyla gerçek kökenlerine indirgeniyor. Maskem düşürüldü. Resmim *Playboy*'a kapak yapıldı. Bunu öteden beri biliyordu.

Annemle birlikte Redwing'de nehir kıyısında otomobille dolaşıyorduk. Ve New York'ta Zoe ile birlikte yaşayan bir Lezbiyen olup olmadığımı sordu. Otomobili ben kullanıyordum. Annem telaş içinde fren pedalına basar gibi ayağını döşemeye basturarak benim kullanmama izin verirdi. Karşıda bir otomobil görür görmez beklediği çarpışmadan önce nefesini tutarak gırtlağından tuhaf sesler çıkarırdı. Ben, ona işkence eden onu her zaman aldatan babamdım. Bir yalancı.

Ve şimdi Vita, Peg ve Louise de bunu görecek. Herkes görecek. Artık gizlenemem, beni tüm dünyaya teşhir edecek, çünkü - midem ekseni çevresinde tam bir tur yapıyor- çünkü bu olayı kitabıma almak zorunda kalacağım. Şimdi Vita kitaba engel oldu, benim olmak istediğim kişiliği her şeyi bilen gören gözleriyle yok etti, onu Ruhülkudüs'e karşı işlenen günahtan bile daha büyük, affolunmaz bir günahla suçladı. Ben Vita'nın insanlar karşısında yargıladığı, parti çizgisinin dışında ve sınır ötesinde teşhir ettiği serseri köpeğim. Herkes onu, küçük kadını çılgınca alkışlıyor. Hareket istifamı kabul edecek mi? Vita beni zorba bir erkeğe dönüştürdü, otomobili sürerken babamın şapkası başımda boynuz gibi beliriyor, siperi gözlerimin üzerine iniyor. Her ikimiz belirlenmiş yerlerimize sessizce yerleşirken çok uzaklardan görüntümüzü izliyorum, Bay ve Bayan Korkunç Beraberlik.

Yine de yaşadığımız bütünüyle bir felaket sayılmaz, en azından birşey belirlendi, berbat ilişkimizi sona erdirdik. Vita artık benim sekreterim olmayacak.

Çiftlik gözümde tüm cazibesini yitirdi. Sahip olmanın gururu gösterişe dönüştü: ahır tamir edildi, bacalar yapıldı, akşamları kocaman mavi bir lale şeklinde ışık saçan avize masanın üzerine asıldı. Işık Fumio'nun topladığı mavi çiçekler üzerinden çağrısını yaparken kapı evin sıcak aydınlığını çerçeveliyor. Tarlalarda sevgiyle dolaşıp onları topluyor sonra buketi istediği şekli vermek için bütün bir akşamüstü uğraşıyor. Otomobil durunca tepeye astığı rüzgar çanlarını işitiyorum. Kırık gazoz şişeleri, cam kavanozlar, eski çiviler, çeşitli hırdavat hurda plastikten kesilen şeritler üzerinde sallanıyor. Çanlar hala rüzgarda yaşadığını söylediği Yoshiko'nun anısına yapıldı. Bu kızgınlık sisinde onların sukunetini ve sürekliliğini nasıl içime sindirebilirim? Vita elinde Super-8 kamerasıyla otomobilden fırlıyor ve Fumio'yu ve ahırını yutan dev gibi heveslyle önüne ne gelirse bir manyak gibi filme çekiyor. Hasır şapkası altında Fumio öyle nazik görünüyor ki. Burada yaşarken bir çiftçi veya bir münzevi oldu, işgal kuvvetlerini duyup uyanan bir Meksika'lıyı andırıyor. Şaşkınlıkla dikkatini, tüm yaz süren işinden, tahta daktilodan uzaklaştırıyor. Vita'nın kudurmuş kamerası kirişleri, adanı, çiçekleri yutuyor, bütün çevre onun sahip olma ihtirasını

alevlendiriyor. Bizler cüceleşip tembelleştik, selamlaşmalarımız zayıf ve yetersiz. Bu bir eve dönüş değil.

Yemek masasının çevresinde oturuyoruz. Vita'nın benim için yarattığı ıstırap vadisinde çiçekler arasından Fumio'yu görüyorum, misafirlerimin önünde utanç içindeyim. O kapılardan girip çıkarak telaş içinde hemen buracıkta filmini çekerken dördümüz doğru dürüst konuşamıyoruz. Benim film çekmeye hevesim yok. Belki yarın, ama o zaman da çekmeyeceğimi biliyorum. Vita bunu engelledi, çiftliği bölüştürüp güçlü hevesiyle onu yuttu, bizler de bu arada şaşkınlık içinde oturmuş parçaları inceliyor ve içki içer gibi yapıyoruz.

Sonra Celia telefon edip beni Pazar günü bir partiye davet ediyor. Fakat Pazar günü yürüyüş var. Hayır, konser yürüyüş saatinde ama parti daha sonra, beşte. "Ben yürüyüşe katılamıyorum, benim için de katıl. Ben lavta çalacağım sen de slogan at." "Güzel, böylece devrimi müzik ve çiçeklere taşırız." "Bu onu birleştirmek olur," diye gülüyor sonra Ses Gazetesinde *(Voice)* mazoşist-sadist özgürlüğü konusunda aylar önce okuduğu bir yazıya atlıyor. "Bunun neyle ilgisi var?" diye soruyorum, şimdiden içimi bir korku sardı. "Şey, bu da birleştirmek oluyor," diye cevaplıyor. Yine her zamanki gibi can çekişen fıkralara sığınıp yan çiziyor.

Tekrar diğerlerine katılıp oturduğum zaman hakareti biçimleniyor. Onun mazoşisti, bir etiket, önemsiz birşey, işkence edebileceği birşey olduğumu yüzüme söylemeye nasıl cesaret edebiliyor. Louise darmadağın halimin bir iki fotoğrafını daha çekiyor. Deklanşör tıkırdarken Fumio'nun geniş hasır şapka altındaki yüzü parıldıyor. Birimizin hala bütün ve aklı başında olduğunun bu kanıtı rahatlatıcı. İnsan görmenin mutluluğuyla sohbet ediyor. Dostluk onun tüm yaşamı, sevgisinde her zaman cömert, çekingen ve İngilizcesini anlamaya çalışacak herhangi birine her zaman gönlü açık. Super-8 kamerasının arkasında büyük film yönetmeni Vita girip çıkıyor. Bugün çok önemli kişi rolünü oynuyor. Film çekmeyip surat asıyorum

Olağandışı gün akşama kavuşuyor, grubumuzda herkes kendi mutsuzluğunu yaşıyor. Yalnız Vita hayatının en iyi gününü yaşıyor. Louise ile Peg piknik masasında somurtuyorlar, Amerika'yı terketmeye kararlılar. Barış Gücünün ve barış hareketinin başarı-

sızlığını hala unutamadı. Ve Peg'in ailesiyle aralarındaki son tartışma, bu ikisinin birlikteliği fikrine alışmaya çalışan liberal bir aile. Herşey yolunda gidiyor ama bir akşam hep birlikte yemeğe çıkmaya karar verilince ortalık karışıyor. Hüzünlü gri ışıkta otururlarken Peg'in ailesiyle yaptıkları kavga aralarında bir yenisini yaratıyor, uzlaşmaya çalışıyorlar. Peg bankta oturuyor Louise ise bahçeye bakan tarafta oturmuş uzun kışlar önce bir başka sevgiliyle keçi yetiştirdiği çiftliği hatırlıyor. Hayvanlar teker teker ölünce iflas ediyorlar. Ev sahipliği yapmaya çalışıp çevrede dolanıyorum. Vita içerde birden editörlüğe soyundu ve harıl harıl son ev filminin montajını yapıyor. Işıkları yanan odalarda gümbür gümbür dolaşıyor. Evi ona bıraktık. Fumio ile ben sadece yapışkan bant, makas veya ataş getirmemiz için haykırılan emirlere itaat etmek için içeriye girmeye cesaret edebiliyoruz. Louise ile Peg bizi burada istemiyor olabilirler ama gidecek başka yer yok. İçkileri yenileyip kendime de bir tane koyuyorum. Bu kuruyemişin bile bayat olduğu bir gün.

Bir saat sonra patateslerin başındayım ve bu işle biraz oyalanırken yeni bir sorun çıkıyor. Elizabeth ile Jacob geliyorlar. Evliliğimizin iki dostu, nikah şahitlerimiz işte buradalar. Ve penye bluzlarında iri harflerle Eşcinsel Özgürlüğü yazan Peg ile Louise de burada. Bir açıklama oluşacak. İki dünyamın çarpışarak birleşmesi için ne uygun bir zaman! Louise sarhoş. Vita ise kimseye tanıştırılamayacak kadar kaçık bir halde. Jacob daha önceki bir ziyaretinde Vita'yla tanışmıştı, bu belki de kendini benim sekreterim diye tanıttığı bir zamandı. Jacob geceyi burada geçirmiş ve uslanmaz şehvet düşkünlüğüyle ona sulanmıştı.

Jacob kadınlara asla doymayan sevimli bir Slav'dır ve kolunda Auschwitz'den kalma bir dövme taşır. Yazın gömleğinin kollarını sıvadığı zaman onu ilk gördüğümde ne olduğundan habersiz bir telefon numarası olması gerektiğini söyleyip ona takılmıştım. Kamplardan dedi, bu terim bana Yavrukurt ve İzcileri hatırlatır. "Auschwitz" deyince bu sözcük bilgisizliğime balyoz gibi indi. Aptallığıma ağladım ve tenine yazılı "A" harfi ile sayıları düşündükçe hala ürperirim. Cehennemde geçirilmiş bir ergenlik. Bir yıl mülteci olarak kamyonlarda yatıp kalktıktan sonra köyünün yok olduğunu görüp Amerika'ya gelmiş ve Musevi lokantalarında garsonluk yapa-

rak okumuş. Okula gidebildiği tek yer Coney Adasıymış. Sonra burslar ve zekası sayesinde fizikçi oldu. Onunla tanıştığım zaman eski bir otomobil kullanan bir nihilistti ve şizofren karısı için yas tutuyordu. Yenilmez umudu onu bu konuda basılan her yeni kitabı okumaya itiyordu. Japonya'ya gidip Fumio'yu bulabilmem için ilk yontumu alacak kadar cüretkar olan ilk insan Jacob'tu. Ve Jacob burada kalıp onu benden çok hak eden Elizabeth'i buldu. Bowery merdivenlerinin dibinden bana, "Seni seviyorum," diye seslenen Jacob. O gece eşcinsel olduğumu söyleyip onu evine göndermiştim. Aslında onu sevgilisi olamayacak kadar çok seviyordum aynı zamanda da yeterince sevmiyordum. Japonya'dan sonra Jacob, benim çalışmalarım zevkine uzak kaçınca Fumio'nunkileri satın alarak, yoksulluğumuzda kurtarıcımız oldu. Otomobilini ve Millbrook'taki küçük evini kullanmamıza izin verdi. Çiftliği satın alana kadar orası benim kaçıp saklandığım yer olmuştu. Bu akşamki felaketin sahnelendiği yer. Tüm dikkatimi patateslere yöneltiyorum ve tereyağda kızarmış patatesin bir lezzet örneği olan Nell ile Londra'da yarattığımız tarifi uyguluyorum. Ayrı toplumlar herşeyi kendi aralarında yerli yerine oturtmak zorundalar, ben yemek pişiriyorum.

Vita, döşeme tahtalarını tehdit edip temel taşlarını tehlikeye atarak cinnet halinde dansedip oturma odasında oradan oraya zıplıyor. Sarhoş olan Louise onu yüreklendiriyor, ikisi vahşice dans ediyorlar. Dansetmesini bilmeyen Jacob da bu gösterinin büyüsüne kapılıp onlara katılıyor, üçü Joplin'le hoplayıp zıplarken, ben mutfaktaki köle ocağın başındayım. Mutfaktan geçerken Vita yardım etmeyi öneriyor ama istemiyorum. herkes kendi havasındayken benden başka kimsenin yemek hazırlamayı düşünmeyişine sinirleniyorum. Elizabeth gelip musluğun yanında durarak bana eşlik ediyor, Denver'deki yılın kitabı konferansını dağıtan eşcinsel militanları hoşgörülü ve liberal bir aydın tavrıyla anlatıyor. Ben çaresizlikle ocağa sığınıyorum. Çevremde bütünleşme mucizeleri oluşurken ben karşı konulmaz bütünleştirici hepsinden bıkmış usanmış haldeyim. Daha masa bile kurulmamışken yedi kişilik yemek hazırlamam gerekiyor. Tabakları kırmamak tüm yiyecekleri yere atmamak için nasıl kendimi hakim olabilirim. Patateslerin halı üzerine yayılması hiç de hoş olmayan bir kabalık gösterisi oluşturur. Üstelik hala kutladığım tek ayin olan yemek partisine de saygısızlık olur.

Nihayet oturduk. Kahretsin bu farsı ben yönetip hepsini mutlu etmeye çalışacağım, haydi tabaklarınızı uzatın servis yapacağım. Kadehlerde beyaz şarap var ve kadehlerimizi kaldırıyoruz. Ama bu hiç de zor bir iş değil hepsi birbirini çok ilginç buluyor. Vita'yı yok sayıp gülümseyebilsem, onları eğlendirebilsem bu iş olacak. Üzerimizdeki ışık lalesi ve ortadaki kır çiçekleri, sarı ve beyaz papatyalar, yonca ve müğeler parıldıyor. Japonya'da bu çiçeğe "bahar sisi" diyorlar. Solumda Jacob'un panvari sakalını, sonra Peg'in hüzünlü yüzünü, Louise'in bir meleği andıran şişkoluğunu, Fumio'nun dostları için parıldayan esmer yüzünü görüyorum. O çılgınca şairane İngilizcesiyle konuşuyor, her konuştuğunda tekrar yaratılan yepyeni bir dil. Ve Vita, evet sen de buradasın. İyi vakit geçirirken aldığın halini sonunda sevmek zorundayım. Masanın çevresindeki her yüzde duran gözlerim onun rahatlığını ve mutluluğunu algılıyor. Ve karşıda çiçeklerin arasından görülen Elizabeth'in kadınca güzel yüzü çiçeklerin telkarisinin arasından bana gülümsüyor, görünüşü duygusal, güçlü. Çember şimdi dostluğun mucizesiyle tamamlandı. Barış.

Christopher Günü olduğunu bilerek uyanıyorum. Ve Fumio'ya dönüp arzuyla ona dokunuyorum. elimde yumuşacık olan organını uyandırıyorum, sertleşiyor, beni aptalca uyaran organ sözcüğünü tekrarlıyorum. Ne garip bir sözcük. O delikanlı yüzüyle gülümserken okşayışlarımda kıpırdanan harikulade bir şey. Yalnızca sarhoş olduğu zamanlar onu düş kırıklığına uğratan bu güvenilirlilik örneği belki onu da şaşırtıyordur. İnleyerek canın istiyor mu diye soruyor, sonra Japonca "Skaebi" diye fısıldıyor, sevgili küçük bedeni kollarımda ince ve güçlü. Sonra bu güzellik içime girerken pencereden dışarı bakıp bu bildik sabahta gemileri andıran ahırları ağır yeşil ağaçları ve benim gibi güneşe açılıp günü kutsayan yeni çiçek açmış patları görüyorum. Ben onun içimde hareket eden organı ağaçlar ve ahırlar ve geçen sene yaptığımız gibi açık ve özgür olacağımızı bağıran seslerimiz ve şehir olmak istiyorum. Şimdi içimde onu hissediyorum ve diğer herşey kararıyor, üzerimdeki yüzü nerdeyse sert hamleleri hızlanıyor ama yumuşak işte güçleniyor içimde büyüdüğünü hissediyorum o bir iki saniyenin ucundayız kısacık bir zaman ama birlikte olduğumuz yıllar kadar uzun. Birkaç

hamleden sonra ona daha sıkı sarıldığım sırada boşalıyor o her bir yanımı birleştirirken geliyorum, yavaşça birlikte o yumuşarken sıcaklığımızda kalbi parçalanacakmış gibi ismimi bağırıyor. Titrek kocaman öpücüğümle ona ruhumu sunuyorum bayılacak gibi oluyor erkek bedeni kollarımda yumuşacık.

Kahvaltı tam bir felaket. Peg akşamdan kalma ve sıkkın. Louise kitabının kapağı için endişeli. Resmi için ona para ödediler ama basacaklarını garanti etmemişler. 16 milimetrelik filmi makineye takarken Vita düğmedeki parmaklarıma onları büyülercesine bakıyor. Bir anne gibi birkaç öğüt vererek ben ve makinelerin bağdaşması fikrine öldürücü bir darbe indiriyor. Yüzlerce kez film taktığım makineye yine film takarken üç dakika içinde yabancılaştım. Bugün takamıyorum. Vita çocuk gibi davrandığımı söylüyor. On yaşındaki bir çocuk gibi kızgınlık krizi geçiriyorum. Haklı, aptalca davranıyorum. Vita ise çekimlerini kutulara yerleştiriken serinkanlı ve becerikli. Dışarı çıkıp çekmeye başlıyorum. Ama incelemeye, düşünüp bakmaya vakit yok. Ahırı çekerken bir metre film harcıyorum ama iyi olmuyor. Makine sıkışıyor. Tekrar eve dönüp kontrol ediyorum. Sıkıştığı gibi anlaşılmaz bir şekilde açılıyor. Uzun otların üzerine oturup yeniden başlıyorum, özenle ve dikkatle. Yeniden sıkışıyor. Bu makineyi anlayamıyorum, ilkel bir insan gibi düğmelerden nefret etmeye başlıyorum. Sinirlenip bırakıyorum.

Şimdiden geciktik. Film şirketi yürüyüşü filme alacak ve bizler Sutter'da buluşacağız. Gecikirsem çok kızarlar. Peg ile Louise gitmeye hazırlar. Birden Vita yine başlıyor. İfade edilemeyen bir güç halini alıp film kutularını yemek odasında oraya buraya atmasını hayretler içinde izliyoruz. Şimdi de "ücretsiz bir film yönetmeni" olarak sömürülüyor. Çiftliği Super-8 ile çektiği için. Bana zorbalık yaptığı düşüncesi bir ilham gibi içime doğuyor. İlk kez tünelin öbür ucunu görebiliyorum, bu sefer o haksız ben ise haklıyım. Kendi acımasız öz yargılarıma rağmen bir kerecik olsun bundan eminim çünkü ben her zaman kendime karşı Vita'nın tarafını tuttum. Ondan varlıklıyım birine yardım eden insanın kaçınılmaz olarak ona patronluk tasladığının da farkındayım. Vita üç çocuklu bir kadın ve ömrünün yarısını yaşadığı çocuk-eş durumundan kurtulmaya çabalıyor. Bu, otomobilin bagajından bir şey isterken takındı-

ğı tavra sinirlenmemi engellemiyor. Sesinin tonu normal birşey söyler gibi değil, dostça bir emir bile değil ve suçlamanın tüm anahtarlarını elinde tutup bunları bir uzman gibi kullanan bir mahkumun acınası talebi şeklinde oluyor.

Fumio ile vedalaşıyorum, yarın İngiltere'ye gitmeden önce onu bir daha görmeyeceğim. Onu öpüyorum ve elimi omzundan bir türlü çekemiyorum. Babasını sevgilisini ağabeyini dostunu annesini herşeyini yitiren bir çocuk gibiyim. Hayatımın merkezi. Geçen sefer İngiltere'de montaj için kalacağım için haftalarca ayrı kalacağımızı bilerek Oxford'daki köprüde yürüdüğümüz zamanki gibi dehşet içindeyim. Sinirli belki de korkuyor, "Bu sefer o filmi eve getir," diye takılıyor. O orada dururken otomobili çalıştırmak bir kolumu yitirmek gibi geliyor. Çizgili gömleği ve hasır şapkasıyla bir çiftlikte yalıtlanmış, yaşayacağı yalnızlığıyla başbaşa ufak tefek biri.

Otoyola çıkınca Peg'den direksiyona geçmesini istiyorum. Bir çanta dolusu nefret uyandıran posta var ve bazıları acil olabilir. Vita bundan sonra sekreterim olmayacak, buna dün karar verdik. Ama işi doğru düzgün bırakmak için bu mektupları halletmek istiyor. Hiç önemi yok, sömürüldüğünü düşünmediğine yemin ediyor. Nasıl cevaplandırılmasını istediğimi bir notla üzerlerine yazmam yeterli. Mektupları açarken bile bunun ne kadar kötü bir fikir olduğunun farkındayım. Postaya bakmadan ülkeden ayrılırsam onun vereceği tepkileri ve yansımalarını öngörebiliyorum. Peg otomobili deli gibi sürüyor. Taksi şoförü lisansı sahibi ve eski spor otomobili kontrol altında tutulabilecek hızın çok üstünde bir hızda sürüyor. Direksiyondan korkuyorum ve frenlerin çok yumuşak olduğunu anımsıyorum. Yavaşlamasını istemeye cesaret edebilecek miyim? Bir korku krizi içinde postayı okuyorum, kaza yapacağız, yürüyüş bir düş kırıklığı olacak, film şirketi cinai bir ruh haliyle bizi bekliyor, mektuplar acele yanıtlanmak için yakarıyor, göz ardı edildikleri zaman hepsi birer gizli tuzağa dönüşmeye aday. Fumio geride kaldı yok, hemen yarın İngiltere. Üstü kapalı otomobilde arka koltukta yanımda oturan Vita bir başka hayvansı şiddetle yine patlıyor. Herkesin tüm dikkatini çekerek gizemli bir şekilde ağlayıp bağırıyor, acısı herkesinkinden muhteşem. Deliler gibi garip

sesler çıkararak hıçkırıyor - hiç böyle ağlama görmedim. Yoshiko öldüğü zaman Fumio korkutucu bir sesle hıçkırmıştı, belki de hayatında ilk kez ağlıyordu. Erkekler demek böyle ağlar diye düşünmüştüm. Annem köpeğimiz Ryan çiğnendiği zaman babamın ağladığını söylemişti. Ablam acıyla ağlayarak ölüsünü kucağında eve getirmişti. Polonya düştüğü zaman da Museviler için ağlamıştı. Hep bir Musevi düşmanı gibi konuşurdu ama Museviler için ağladı. Keşke onu duysaydım, belki o zaman onu daha çok severdim.

Vita'yı, otomobili sarsan, hepimizi bir nöbet gibi saran ve merhametimize el koyan hıçkırıklarıyla sevmeye çalışıyorum. Mektupları kaldırıyorum. Titizliğin sırası değil. Peg'in şoförlüğü daha da kötüleşti, artık yolun kenarında bir o yana bir bu yana yatarak gidiyoruz. Onu kırmamaya özen göstererek yavaşlamasını sağlamalıyım. Sonra Vita'yla ilgilenmeliyim. Kolumu omzuna atıp ne istediğini soruyorum, sevgili dost anne koca eş? Acaba ne istiyor hepsini tek tek sıralıyorum o ise hepsini reddedip koltukta debeleniyor. Ne zaman beni yeterince cezalandırdığına ikna olacak? Hadi şekerim... Merhamet ile şakacılığı deniyorum. Hiçbiri işe yaramıyor. Herşeye fazlasıyla kızgın ve elinin altında ben varım. Ayrıca ben puro içen kapitalistim, o tüm devrimci hıncın gideremeyeceği kadar sömürülmüş yoksul işçi kız. Yığınlar tarafından linç edilmeliyim. Tam anlamıyla içten olmayan bir kucaklamayla onu yatıştırıyorum, bu içe kapanık hırsı okşamak kolay değil. "Ağlamama bile izin vermiyorsun!" En son sitemi bu. Neredeyse kahkahayla güleceğim. Bu o kadar eşekçe ki, önde oturanlara bunu söyleyip kahkahalara aklımızı başımıza toplamak, otomobilin üstünü açıp parlak sabah ışığında bir festivale giden dört kişi gibi şarkı söylemek istiyorum. Bu mantıklı olurdu. Ama tabii böyle olmayacak. Vita istemiyor ve yönetim Vita'da. Ve idamı çok yakın olan ben şarkı söyleyemeyecek kadar çaresizim.

Öndeki iki kişi bize arkadaki iki kişiye yardım edebilse. Olaya biraz mantık şırıngalayabilirler. En azından birşey söyleyebilirler... Ama korkuyorlar. Olay çıkartmaya bayılan Vita iletişim kurmaktan nefret eder, konu anlaşılmaz kalırken gürültücü gösterilerle skandal yaratılan özel hayata inanır. Ona sarılıp beklersem belki konuşur. Ve konuşuyor, tüm sorun ben değilim, hep başka bir sorun var, be-

nim roller ve oyunlar üzerine kurduğum teorileri kabul etmeyip kendine özgü açık olmayan tanımlamalar getiriyor. Sorun yeni işi. Bundan daha önce hiç bahsetmemesi ne tuhaf. Joe Kaplan onu "yuvadan atıyor" diye anlamlı bir şekilde açıklıyor. Pazartesi günü gerçek bir filmin montajına başlayacak. Tabii şimdi ücret almayacak ama adam filmi satabilirse sonra alacak. Ağlayarak bunun hayatının ilk ücretli işi olacağını söylüyor. İnanmakta zorlanarak dinliyorum, Vita neredeyse otuzbeş yaşında ve hiç para kazanmamış. Evlenmeden önce de mi? Hayır. Evliydi ve hisse senetleri vardı. "Niye bir çatı katımız olduğunu sanıyorsun?" Soruyu bir suçlama gibi bana fırlatıyor. "Para insana engel olur." Vita hıçkırıyor, şimdi de parası için ağlıyor. Vita derdini açıkladı artık hepimiz bir olup onu neşelendirebilir ona güven verebiliriz. Ben direksiyona geçip Pegy'nin bir felaket yaratmasına engel olabilirim. Hala fevkalade gecikmiş durumdayız, bir telefon kulübesinden Sutter'ı arayıp ard arda üç yanlış numara düşürdükten sonra karşıma tümüyle nezaketsiz bir adam çıkıyor ve nihayet onları bulabilirse mesajımı ileteceğini homurdanıyor. "Bana baksana sen, orada ellerinde film makineleri olan kaç kadın var..."

Hava beklenti ile canlı, kıpır kıpır. Sheridan Meydanı'na geldiğimiz zaman her tarafta balonlar görüyoruz, küçük güneş öbekleri, havalandıkları gün kadar özgür. kavşakların aydınlığında sapsarı parlayan balonlar, yürüyüşe katılanların toplaştığı dar sokaklarda daha soluk ışıklar halinde balonlar. Eşcinsel hatta esrik. Lezbiyenleri en önde kocaman leylak rengi flama altında görüyorum. Kendi türümü görünce yutkunuyorum. güzel genç kadınlardan adaleli erkek kılıklı kadınlara kadar çeşit çeşitler. Ve neredeyse bir sakal uzatmayı başarmış biri de var. Anlayamadığım o kadar çok şey var ki. Philadelphia'dan geldiğini bildiren bir pankart taşıyan biri tuhaf bir maske ile şırıngayı andıran torba gibi bir giysi giymiş. Şırınga Özgürlüğü de mi var? Anlaşılan öyle. Travestiler ellili yılların kadın modasını alaya alan yüksek topuklar ve payetli elbiseler giymişler. Bu giysilerin içindeki erkek yaratıklar bugün kadınların başlangıçta oldukları gibiler. Ama yoo, aslında hiç olmadıkları gibiler. Her ikisi de. Her neyse bu bir genç adamın hayallerinin gerçekleşmesi. Diğerlerimizin başka rüyaları var. Eşcinsel Özgürlüğü

hareketinin genç yakışıklı erkekleri her erkek kadar erkeksi ve çoğundan biraz daha yakışıklı. Sakalları ve gelişmiş kasları deri ve dövmelerle tam takım giyinenlere kadar uzanıyor. Her çeşide yer var. Hepsi burada.

Gözlerim şimdi ortalarda görünmeyen uzakta olan Delora'nın merceği gibi ayar yapıyor. Hiç sorun değil o işini biliyor. Ben de kendi işimi yapıyorum, tüm dostlarım ve politik arkadaşlarım ortaya çıkıyorlar. Yıllarca hemen hergün beni suçlayanlar bile bugün öpüyorlar. Christopher Caddesi Günü. Üç yıl önce bugün Stonewall Bar basıldığı zaman eşcinseller sokaklarda polisle çatıştılar. Birleşik Devletlerde kaçak olarak yaşayan bir yabancı yakalanıp hapsedilmekten korkup kaçmak için bir pencereden atladı. Sivri uçlu bir parmaklığın üstüne düşüp St. Vincent Hastanesinde on gün yattı. O gece polisler bizim hiddetimiz karşısında geriledilər ve bu karşı koyma tavrıyla hareketimiz doğdu. Her yerde kameralar ve teypler var. Olay yaratıyoruz, tarihte medyada ve bu günde. Ses Gazetesinden *(Voice)* birisi mikrofonla aramızda. Korkacak birşey yok bu bizim yerel gazetemiz. Bu Arthur Bell ve ben onun teybine bir Topluluk oluşturduğumuzu ve bugün bizim bayramımız olduğunu memnuniyetle söylüyorum. Topluluk fikri birden heyecan veriyor. Kentimizle gurur duyduğumuzu ve burada yaşadığımızı söylüyorum. Bugün caddeleri bize verdiler.

İşte Jill. Kahve içmek ister miyim? Tabii. Fakat Delora film stokumuzun kontrol edilmesini istiyor. Fazla satın almadık, ne çekeceğimizi pek bilmiyorduk, sadece yılda bir kez olan bu olayı görüntülemek istedik. Rhoda şimdiden fazla çekti. Elde kalan son ruloyu kimin alacağı konusunda barışçıl bir karara varmalı. Vita nerede? Gruptan dostlarım buradalar. Yürüyüşün başındaki diğer kadınlarla flamanın çevresinde niye birleşmiyoruz? Sayımız çok az ve erkekler büyük çoğunluğa sahipler. Emir verir gibi davranmamalıyım yalnızca bir öneri. Herkes önerimi kabul ediyor ama hemen burada o kadar çok hareket var ki, birini kucaklıyorum, bir diğerinin esprisini dinliyorum. Boston'da ilişki kurulması gereken bir isim soruyorum veya bir yazıyı nerede yayımlatabileceğimi araştırıyorum, bir kolej konuşmacı arıyor, evet, film yakında gösterilecek, Rochester'de bir Kadın Özgürlüğü kursu düzenleniyor, ve işte Jill kahve getiriyor.

Kalabalıklar onu sinirlendiriyor. Jill gürültü arasında yarın akşam onda Pan Am'da John ile Yoko onuruna bir parti verileceğini söylüyor. İngiltere'ye giderken oraya uğrayabilirim. Kışın karanlığını parlak balonların çok sayıda dostun denizinde unutup hayatımın bir bayram gibi olduğunu düşünüyorum. Ve bu bütün yıl beklediğimiz gün, Christopher Günü, kamuoyu karşısında güneşe çıkıp yaz insanları olarak bir başlangıç yaptığımız gün. Claire kaldırımın kenarında çekingen duruyor, yüzünde şaşkın bir ifade var, kıvırcık saçları parlak sarı bir çember. Göğsünde, "Çevreyi Kirletmeyin - Yelken Kullanın" yazan rozeti var. Quaker'larla ve kent dışında şiddet karşıtı konferanslar düzenleyen bütün o insanlarla yaptığı barış çalışmaları dışında politikadan uzak göksel bir yaratık. Yedi yıl psikoloji okuduktan sonra şimdi yıldızlara veya mistisizme dönmüş. Gülerek karşı çıkıyor, "Burada niye olduğumu bilmiyorum," gözleri olayın ortak deliliğini yansıtıyor. Sokak ortasında kucaklaşıyoruz. Bugün bu gibi şeyler yapabiliriz. Onu gördüğüm için o kadar seviniyorum ki tüm bir an yerimin Vita'nın yanı olduğunu düşünüp suçluluk duymuyorum. Claire kalabalık arasında kayboluyor. Onu yitiriyorum.

Büyük bir haykırışla yürüyüş başlıyor. Delora bu anı önden yakaladı mı, yürüyüşün başladığı o harikulade an zamanda ebediyen yakalanıp zamanın dışında kağıt üzerine basılıyor. Daha önceki yürüyüşlerin dondurulmuş başlangıcını hatırlıyorum. Bizim farklı büyümüzle insanlar hareket edecek ve bunu sürdürecek. Veya istediğin gibi kesebiliyorsun. Vita nerede? Bugün bizler için ayrılan Avenue of Americas'a doğru gitmek için Village'ın sessiz ağaçları altında ilerlerken çevreme bakınıyorum. Biraz dağıldık. Dostlarım neredeler? Cesur olmak zorundayız ama onlar olmadan kendimi rahat hissetmiyorum. Claudia Vita'yı arıyor. Ruth da. Üçümüz de yetersiz kalan üç anneyiz. Sonra birden ortamızda beliriveriyor Super-8'iyle hayatından çok memnun. Film almaya gitmiş.

Village'ın ana caddesi olan 6. Cadde'de ilerleyip Waverly Tiyatrosu'nu ve şehrin kuzeyinden Brooks Brothers takım elbiseleri giyen bir doktorla, Terrence Dwyer'la yemek yediğim O'Henry'i geçiyoruz. Beni terkeden Zoe yerine 1.90 boyunda bir adamla birlikte gören eski bir arkadaşım Dylan'ın Tavernası önünde beni ifşa

etmişti. Hiddetinin sokak lambalı karanlık vadisinde avaz avaz bağırmıştı. Aynı yıl o arkadaş, onu Noel gecesi bir çocukla bırakıp gidecek olan bir bıyıklı ile evlenmek için kadın sevgilisini terk etti. Benim Fumio'nun yaşadığı Japonya'ya gittiğim yıldan bir önceki yıl. Herşey nasıl da bir ileri bir geri yapıyor. Ve işte yıllar sonra ben kendimi dünyaya göstermek için gün ışında açığa çıktım, hala kent merkezinde olduğumuz için henüz titremiyorum.

Ruth görevli, sıralar boyunca koşup atılacak sloganları belirliyor. Eşcinselliğin normal cinsellikten iki kat daha iyi olduğunu bağırmak istemiyorum, bunun saçmalık olduğunu biliyorum. Ama niye söylediklerini anlayabiliyorum. Baskı altında kalınca savunma için söz oyunlarının gücüne sığınılıyor. Her hareket can sıkıcı bir şekilde Panther'leri taklit ediyor, kadın hareketinin dev bir geri adım atarak yeni ırk ayrımcılığına dönmesi gibi, yengeç gibi ilerliyoruz ama belki de kendi sorunlarımızı bir araya toparlamak için bu gerekli. Politika daireler çizer. Her nasılsa ırkçılığın vurgulanmasından kurtulmak için onu vurgulamak zorunda kalıyoruz. Cinsellikte de öyle, hizipler, modalar, sloganlarla hep aynı hesaplaşma. Çünkü insanlar çok yavaş öğreniyor. Geleceği zehirleyen bir geçmiş ile zehirlenmiş insanın kendi öz kişiliği de öğrenmekte en yavaş olanı.

Fakat önümüzde yürüyen New Haven'lı Lezbiyenlerin müziği eşliğinde keyifli tempolarına uyup şarkı söylemek eğlenceli. Feminizmin en güzel anını bir İngiliz kadın yürüyüşünün kısa bir filminde gördüm. "Sevilmek istiyorsan genç ve güzel görün" adlı romantik şarkının müziğiyle kankanı alaya alarak sokakta dans eden kadınların görüntüsüydü. Müzik ise kaldırımda yürütülen bir bebek arabasındaki antika bir gramafondan geliyordu. Elleri birbirlerinin omuzlarında kadife pantalonlu uzun bacaklarını havaya fırlatıyor ve sessiz ve şaşırtıcı karın örttüğü caddede ilerliyorlardı. Tam bir beraberlik anı. Harikulade bacakları, mükemmel ritmleri ve gülen yüzleri ile bu yeni kadınlar bir nefes temiz hava gibiydiler. Gösterileri de bir sevinç gösterisiydi. Onları bu gurur ve sevgide birleştiren şarkı da alay ettikleri şeyin ta kendisiydi. Stil ve espri anlayışı olan bir özgürlüktüler. Bugün ise kıçına dikilen bir gül goncasını göstermek için bir sokak lambasına tırmanmış bir adam var. Bir

melek gibi giyinmiş bir adam açtığı kanatlarıyla yürüyor. Eşit istihdam politikalarına yardımcı olmasa da gerçek devrim kabul etmektir. Bu da herşeyi ve herkesi kapsar, aşırı kilolu çirkinleri, ilginç saç kesimleriyle kamyon şoförlerini, travestilerin pırıltısını ve alkolün çeşitli yüzlerini. Evet ama sürekli görüş alanına girip çıkan şırınga gibi giyinmiş o tuhaf tip ne olacak? Gerçeküstü, korkutucu. Bilinmeyen mi yoksa delilik mi?

Kalabalık caddelerin kenarına toplanmış. Yirminici caddede binaların üst katlarındaki pencerelere bakarken geçen seneyi ve yürüyüşün heyecanını anımsıyorum. Kendimizi sokaklarda hatta televizyon kanallarının göz kamaştırıcı ışıkları önünde açığa çıkarmıştık. Annelerimiz akşam haberlerinde ne olduğumuzu televizyondan öğrenebilirlerdi. Daha deneyimli yolcular olarak bugün bu konuda şaka bile yapabiliyoruz. Taşıdığım pankartta "Merhaba anne gel bize katıl. Eşcinsellik iyidir." Çevremdeki yürüyüşçüler bu mesajı çok seviyorlar, bu konuda şakalaşıyorlar. Yine de bir taraftım geçtiğimiz her kavşakla Annelerin sorunun kökeni olduğunu kavrıyor, pankartın pek de nazik olmayan gururu ütopyayı yansıtıyor. Ya kendim gibi olmama izin verse? Ya içimden çıkıp gitse, ya da kendi kendimi ondan arındırabilsem?

Çevrede yine Vita'yı arıyorum, memnun kamerasıyla oynuyor. Claudia da film çekiyor. Bunlar en iyi filmler olacak, dostların filmi, olayın özel yönü, kendi yürüyüşümüz olacak. Film şirketinin çekimleri ise daha genel bir kayıt, daha geniş bir görüntüleme olacak. Rhoda ile Robin'in bir çatıdan film çektiğini görüyorum. Dillerinin gücüyle bir barı ve merdivenleri aşıp herşeyi kuş bakışı çekmek için kahramanlar gibi çatıya çıkmayı nasıl başardılar? Vita her an her yerde. Benimle birlikte yürümüyor, kimseyle birlikte yürümüyor, çalışıyor. Yürüyüş çok meşgul teknisyen Vita için bir olay mı? Çevremdeki insanların hepsi birer kamera. Ben de bir kamerayım, gözlerim ile aklım mercek ile film, ama daha sonra bunları geri verip kağıda basmayı başarabilecekler mi? Aldırma, bir kerecik olsun sadece yaşa, böylece herşey senin bir parçan olsun. Ben de öyle yapacağım, hayatımı yaşayacağım, artık kendiminkini. Kendim olacağım. Önce bunu başarmalıyım, bunu sözcükler yoluyla değil ne demek olduğunu hissederek öğrenmeliyim. Daha

sonra bunu uygulayıp başkaları için yaşayabilirim. Yeterince hissettiysem. Kendim yaşayabildiysem.

Bu benim için bir olay değil, bu benim yaşamım, yıllarca gizlendim, sonra artık gizlenmedim. Geçen yıl ilk kez bunu yaptım. Claire'in omzumdaki kolum onun titrediğini hissediyor, kimse benim gibi hem politik lezbiyen hem de eşcinsel değil. Vita bunu bilemez. Birlikte yürürken neler hissettiğimizi, izlenirken kendimizi izlememizi. Sevginin mutluluğuyla parlayan iki kadın olduğumuzu görüyoruz. Fakat onlar, cadde kenarına dizilmiş kalabalıklar, ne görüyor? Yüzleri kapalı. Ne düşündüklerini bilmiyoruz. 42. Cadde'de durum gerginleşiyor, korkutucu. New York'un canavarları burada toplanmış, gece dolaşan serseriler polisler Porto Riko'lu boyalı fahişeler. Sinemalardaki el peşrevleri erkeklik düşleri, eşcinsel avcılarının gelen geçene kamışını gösterdiği balkon tuvaletleri. Amerikan zorbası. Etli domuz suratlar bize bağırıyorlar. Claire titriyor, kimseye "domuz" dememek gerektiği konusunda verdiği kararlı küçük nutkundan korktuğunu anlıyorum. "Onun yerine onları merhamete boğmalısın." Bir mucize yaratır gibi elini sallıyor, yapmacık büyüsüne kendi de gülüyor. Büyü saçının güneşinde, yüzünün mükemmel iyiliğinde gerçekleşiyor. Bir an kötülük yok.

Yine de Time-Life Plaza'yı dolduran çalışan insanların bilmecesi var. Maskeli. Bomboş. Ne düşündüklerini merak ediyorum ama onlar yalnızca bakıyorlar. Onların perdeli bakışları bir sonraki blokta küfür yağdıran ve el işaretleri yapan inşaat işçilerinkinden daha mı az korkutucu? Eşcinsel erkekler onlara maço tavırlarla karşılık vererek kargaşayı yaygınlaştırıyorlar veya ince seslerle bağırıyorlar. "Şekerim bir de öbür türlü dene." Öldürücü cinsel ağırlıklı küfürlere aldırılmıyor. Yirmibeş metre yükseklikte olmaları beni rahatlatıyor ve onları tüneklerinde sarsmadığımızı umuyorum. Erkek olmak zor iş. Ya da Hilton'da garson olmak, pembe ceketleriyle sıralanmışlar, alaya alınan adamlar diğer alaya alınanlarla alay ediyorlar. Yoksa yakınlık mı duyuyorlar? Kim bilir. Ve taşlı gözlüklerinin üzerinde tüllü şapkalarıyla turist hanımlar, benim yetiştiğim Orta Batıda annemin giydiği şapkalar. Ve herhangi bir yerden olabilen takım elbiseli satıcılar. Bir an değer yargıları anneminki gibi olan düzgünce sıralanmış bu insanların gerçeklerine saldırdığımız için utanıyorum.

Herşey yerli yerinde. Varlığınız başkalarını bu kadar kızdırıyorsa o zaman var olmak bir çeşit zulüm olmaz mı? Yüzyıllardır bu düşüncelerle mi gizlendik? Çocuklarınız olan bizler.

54. Cadde'de Magda'ya gitmek için sapılan yerdeki CBS Binası. Artık oraya hiç gitmiyorum, onu korkuttum ve artık hiç evde olmuyor. Kahverengi camdan bu televizyon binasının üstünde iri harflerle CBS yazıyor, inanacak başka şeyi olmayan Amerika için yalanlar üretiyor. Ama şimdi biz gerçeğin kendisiyle onları geride bıraktık, milyonlara yayın yapan medya gerçeklikle aşıldı. Kaldırımların güvenli uzaklığına sıralanmış bizleri dehşetten donmuş yüzlerle seyredip gördüklerine inanamayanların önünden geçiyoruz.

57. Cadde'de, galerilerin ve sanat eleştirmenlerinin caddesinde, bir başka gerilim. Salı geceleri. Janey ve Zoe ile tüm bir akşamüstü Bowery'de kolejdeyken ailelerimizin bize aldığı eski güzel şeyleri bir araya getirerek giyinip açılış gecelerine giderdik. Bazı genç kadınlar büyük şapkalar ve iddialı elbiseler giyerlerdi. Biz bunu yapamayacak kadar taşralıydık. Önce elektrik ocağında ısıttığımız suyla çinko küvette yıkanmamız gerekirdi. Orijinal rengi zehirlenerek kuruyup ölmüş bir fare gibi kasvetli renklerin her tonuna bürünmüş Peck ve Peck bluzumun kadife yakasının üstünde saygı değer görünmeye çabalardım. Veya çalışmalarımın fotoğraflarını içeren ve terli elimde ıslanmakta olan kahverengi zarfı galeri sahibine titreyerek uzatırdım. Bir editör yerinde olsun mu olmasın mı diye düşünürken ofisin dışında beklerdim... 57. Cadde'de Claire'i galeriler ve yayıncıların ortasında öpüyorum. Size kötü olduğunuzu söyleyip sizi en hassas yerinizden ihtirasınızdan vuran bu en büyük güçler. Ve sanatınızdan. Omzunu sıkarak onu öpüyorum, bu bir politik davranış, yeterince cesur musun? "Yenilmezim, Katsie, Super Fareyim." Benim için uydurduğu o aptalca ismi kullanıyor. Benim Fumio'ya kuş onun da bana Balkabağı dediği gibi. Başkaları duysa ölmek isteyeceğiniz aptalca isimler, bir duyan olsa sizi moron sanacaktır. Claire'i 57. Cadde'de öptüm, ne kadar aşık olduğumu anlamaya başlıyorum. Aşık olmak, deyimi ne kadar sıradan halbuki deneyimin kendi o kadar macera dolu ki. Deyimi etkisi altına alan güç o anda çok inandırıcı, daha sonraları aptallık ve boşluk. Ama bugün caddedeki beton kadar gerçek.

Sonra parka giriyoruz. Önümüzde bağıran yeni bir grup, genç ve ilerici tipler bize barış işaretleri yapıyorlar. Şimdi çevremizde yeşillik var, güvendeyiz. Ve akşamüstünün sıcağını farketmeye fırsat buluyoruz. Vita elinde altılık soğuk bir bira kutusuyla ortaya çıkıyor. Bir kutu alıp ona teşekkür ediyorum. Bana var ama Claire'e yok. Diğerleri Ruth, Claudia ve diğer arkadaşları için gerekli diye beni paylıyor. Bir yudum alıp kutuyu Claire'e uzatırken Vita'nın sitem dolu bakışlarına benimkilerle karşılık veriyorum, Claire'i yüzüne karşı böyle terslemesi gerekmezdi. Hava daha fazla yürünmeyecek kadar sıcak, kalabalık çayıra ağır ağır yayılıyor. Konuşma olmayacak. Bu haberi rahatlama ve düş kırıklığı ile karşılıyorum ve ikincisine şaşıyorum. Gerçekte birkaç cümle söylemek için kendimi hazırlamıştım. Acelesi yok, sosisli bir sandöviç yiyelim. Film şirketi bir toplantı yapmak için buluşuyor. Claire yakında bir banka oturup bir kitabın içinde kayboluyor, normal hızında basılı yazıyı yutuyor, burada dünya ona çok yakın, şimdi sakin bir yerde okuyor. Bu ruhsal uçan balon için zor bir gündü. Rhoda daha fazla film istiyor. Param yok. Israr ediyor. Peki öyleyse bu seyahat çekini al ve bir taksiye atla. Ama kendi uğraşmak istemiyor ve kent merkezine gidecek ve her zaman hatta Pazar'ları bile açık olan Wall Street yakınındaki o dükkana gidecek kimse de bulamıyor. İkimizin de yapmak istemediği işi yapacak bir uşak arıyoruz. Tabii kimseyi bulamıyoruz. İşlerin bazen kendi kendine hallolması hoş birşey.

Birlikte olalım bölümü için Sheep Çayırı'na doğru yürürken Türkiye, Yunanistan, Tunus gibi olmadık bir yerden gelen bir kadın gazeteci burada ne yaptığımı soruyor. Kadın Özgürlük Hareketinin bu işlere karıştığını bilmiyormuş vs... sesi tehlike vaadedecek kadar güvenli, Kadın Özgürlük Hareketine soyut bir şekilde katıldığımdan olduğu kadar, yanlış yürüyüşe katıldığımdan da emin. Sıcakta kadın olduğum için kadın hareketine katılan bir kişi olduğumu görev bilinciyle anlatıyorum. Fakat aynı zamanda eşcinsel olduğum için de Eşcinsel Özgürlük harketindeyim. Bakakalıyor. Dostlarım ilerliyorlar ama ben iki hareketin de ortak yanları olduğunu anlatan formüleri tekrarlamak zorunda kalıyorum. Sıcak ve yorgun cinsel roller, kimlikler konusunda analitik bilgileri sıralıyo-

rum. Bunları hiç duymamış, tekrar sıfırdan başlıyorum. Bu saçmalıktan kurtulup gölgeye kavuşmayı ne kadar çok istiyorum. Claire sıkılıp gitti. Her zaman yapacak bir iş çıkıyor arkadaşlarım dönüp gülümseyerek Katolik genç kızlığın verdiği o ciddi suçluluk duygusu demek istiyorlar. Bense yalnızca sorumluluk olmasını ummayı yeğlerdim. Kendim de asla emin olamadım. Ve bu arada gazeteci de bir kadın oldu, gözardı edilemeyecek bir soru soruyor. Claire uzaklaştı.

Çayırda Vita'yı arıyorum. Beline kadar soyunmuş olan Fred onun yanında oturmuş üç çocuğuyla oynaşıyor: bilmiş küçük kızları ve oğulları Sandro, denizci kıyafetiyle kimsesiz bir çocuğa benziyor, ağzı şekerden kıpkırmızı, büyük oğulları Jerome. Vita Ruth ile birlikte. Fred'in sevgilisi bir delikanlı. İlginç bir aile oluşturuyorlar. Onların yanına kendimi atıyorum ve bir an için Claire'in sessizce arkamda oturduğunu farketmiyorum. Dönüp sohbete onu da katmak istiyorum. Utangaç ve uzak katılmak istemiyor. Çevremizde eşcinsel erkekler giysilerini çıkarıyorlar. Bence bu çok hoş bir görüntü, bir kadın asla yeterince çıplak erkek görmüyor. Gösteri benim onuruma yapılmıyor ama özgürlük herkes için ben de çevredeki tüm penislere bakıyorum. Bedenler o kadar çok daha basit ki, çıplak olunca herşey çok basit... Seyirciye yabancı olan bir çıplak grubunda kişilik acaba nereye saklanır? Belki de sakala ve yüze?

Biz kadınlar gölgeye çekiliyoruz, ağaçların altında sakin bir yer, bize özel boş bir alan. Çimene uzanıyoruz, başlarımız kucaklarda, barış içinde, kendimizden memnun akşam üstünü değerlendiriyoruz. Burada olmak ve Celia'nın partisine gitmek için ayrılmak gerekene kadar serin çimeni sırtımda hissederek Claire'i beğeniyle seyretmek ne güzel. Rhoda film kamerasını veriyor onu taşımak, gözetmek ve kiraladığımız dükkana teslim etmek artık benim görevim. Bu değerli ve karmaşık güzel büyük Ari'nin tüm parçaları tamam mı? Yarın dükkanlar açılana kadar Vita onu deposunda saklamama izin verdi. Rhoda kutuları kontrol edip makineleri sırtıma yüklüyor, şimdi hazırım. Claire evine gidiyor ama Park'tan çıkıp metro girişine kadar bunları taşımama yardım edecek. İkimizin birlikte ayrılışını görünce Vita kabarıyor. "Sen daha eve gitmiyorsun

ama Claire gidiyor." Vita'nın dipsiz gözleri çifte büyü yapmaya çalışıyor. "Özel mülkiyetin modası geçti"... İşte söyledim, ona söyledim. insanları hep terslemek isteyip de bir türlü beceremediğimi becerdim. İyi kalplilik ve korkaklık beni hep onların tarafına çeker ve söylenecek en iyi sözler hep ertesi gün aklıma gelir. Vita'nın her tarafından doğaüstü güç yayılıyor ama bir kerecik olsun etkilenmiyorum. Bağımsızlığımı elde edeceğim. Ve Celia bekliyor. Acelem var.

İki dindar putu taşıyoruz, Claire ile ben makinemizle uzaklaşıyoruz. İlk fırsatta kameranın gücünü ona da göstermeliyim ki o da bu makinenin mucizevi gücünü tatsın, yönetmenlik oynasın. Kahramanlıklara tutkun olan Claire bundan çok hoşlanacaktır. İnsanlar bize bakıyor, bir adam sizin mi diye soruyor. İçimde karşı konulmaz bir heves doğuyor. İçinden geçtiğimiz park sihirli. Omuz omuza yürürken taa Plaza Oteline kadar önemli kişilere öykünüyor daha sonra da onları aşıyoruz. Oyalanmamız yarım saat aldı ve ben artık metroya binemeyecek kadar geciktim. Ama önemi yok, hiçbir şeyin önemi yok, herşey düzeltilebilir - işte bir taksi. Şimdi Claire'in kent merkezine gitmek için otuzbeş sente ihtiyacı olduğu ortaya çıkıyor, hep ona para gerekene kadar parayı sorun etmez, bozuk para gerekiyorsa bir dolar borç almayı reddeder. Hiçbirşey keyfimizi kaçırmıyor, herşey eğlendirici. Bu havada vedalaşıyoruz, pratik, gösterişten uzak, doğal. Beni bir taksiye bindirip arkamdan kapıyı kapatıyor. "İngiltere'den sonra görüşürüz."

"O makineyle bugün çekim yaptın mı?" Kendimi yeterince önemli hissettiğim için artık önemsizliğimi itiraf edebiliyorum. "Hayır, onu dükkana geri taşımak bana düştü." Gülerken burnu kırışan Celia'nın gözleri beni daha da önemsiz buluyor. İkimiz de sevinçliyiz yorgun olduğum için bana bir içki veriyor, beni şaşırtacak kadar iyi kalpli ve yardımsever.

Bir sandalyeye oturtuluyorum ve Celia ayaklarımın dibinde. Bir değişiklik var. Ya da bir yenilenme, şimdi ben leydiyim o benim nedimem. Ama New Haven'da beni sevebildiği zamanlar da böyleydi. Hala kur yapılabilir olduğum zaman. Sinirliyim, kameranın ağırlığından ve aceleden elimdeki bardak titriyor. Celia Musique Ancienne önünde benden utanacak mı? Yoksa bana üstten bakan bir tavır mı takınacak? Her iki olasılıktan da korkuyorum. Yalnızca

onu sevmek. Birgün yeniden onun sevgilisi olmak. Önümdeki yüzünün ender rastlanan zerafetine bakıyorum. Bir zamanalar Provincetown şapkası adını verdiği kocaman bir hasır şapka altında saçlarının oluşturduğu sisi yalnızca görmekle kışlara dayanabilirdim. Evet, o veya yüz hatlarının inceliği, gözlerinin güzelliği, zekası, espri yeteneği ve ruhu gibi daha da fevkalade şeylerle. İkimize gönderdiği gizemli kartpostalda yeniden dost olmak istediğini yazmıştı. Bunun için bugün yalnızca dostuyum, buna razı olmalıyım. Ve Musique Ancienne'e tanıştırılacağım. Odanın karşı tarafındaki, uyanık genç yüzlü ve pek de dostça olmayan Ann'a bile nihayet tanıştırılıyorum. Musique Ancienne beni inceliyor, nefesimi tutuyorum. Biri kamerayı soruyor. Nereden geldiğimi ve Eşcinsel Özgürlüğü yürüyüşünü ve Central Park'taki topluluğun filmini çektiğimizi anlatıyorum. "Benim için çok güzel ve çok önemliydi," diyorum. Korkunç birşey olmuyor. Birkaç kişi keşke gidebilseydik ama Kilisede Celia'yı dinlemeye gittik diyor. Hoşgörülerine daha sonra da bazılarının bu yüryüşe katılanlar tarafından olduğunu farkedip şaşırıyorum. Grup bilinci politikadan daha etkili bir güç mü diye düşünüyorum. Müzisyenler garip bir şekilde birbirlerine yakınlar ve dışardakilere kapalılar. Onları denemek için, "Hala Park'ta sürüyor," diyorum. İki genç adam daha sonra gitmeye gönüllü oluyor. Celia da merak ediyor. Biraz sonra birlikte gideceğiz.

Bugün kendimi hep istediğim gibi yeterince iyi hissettiğim ve bu yabancılara kendimi açıklayacak kadar cesur olduğum ender günlerden biri. Şimdi de odanın karşı tarafına geçip Ann'ın yanına oturacak denli cesurum. George Eliot'dan söz ediyoruz, şehveti yakalamaktaki beceriksizliğinden. Dorothea'nın cinsel coşkusunun onun gülünçleşmesiyle sona erişi, kadın kahramanın nefes nefese odada dolaştıktan sonra yatağa yatıp fenalık geçirmesi gibi. Gülüşüyoruz, üstünlük taslamamız gerçekte birbirimizden korkumuzu gizlemeye yarıyor. Eliot'a düşkünlüğümüz ise sohbete gerekçe oluyor. Ondan hoşlandığımı farkedince şaşırıyorum.

Diğerleri kostüm kavramını tartışıyorlar. Esmer bir çingene güzeli uzun elbiselerin konserleri daha özel daha eğlenceli kıldığını söylüyor. Bizimle birlikte Park'a gidecek olan genç adamlardan biri kostümün proletaryayı uzak tuttuğunu ileri sürüyor. "Yoksullar

niçin Eski Çağ müziği dinlemesin?" "Sizin konserlerinizden uzak kalmalarının altı bin nedeni var ama eminim ki giysiler listenin en altına yakındır," diye takılıyorum. Sağımdan biri, "Senin gömleğin de bir kostüm," diye ekliyor. Gömleğine bakıyor, ona yakışan işlemeli bir Üçüncü Dünya malı. Hepimiz gülüyoruz. Esmer kadın sürdürüyor: "Özel giysiler, belirli bir döneme ait olmaları gerekmez, bir olayı vurguluyor onu kutluyorsa, neden olmasın?" Tartışmayı kaybediyor ama yılmadan daha yüksek sesle konuşuyor. Erkeksi özgüvenini takdir etmemek elde değil. Daha sonra yanında karides yerken, onu terslediğimi düşünebileceğini söyleyerek özür diliyorum, bunun nasıl birşey olduğunu iyi bildiğimi, çünkü onun gibi estetlere karşı çıkan politik görüş sahibi olduğumu belirtiyorum. Homurdanıp can sıkıcı tartışmayı sürdürüyor, Solun sanata karşı önyargılarını ve işin özünü ve eğlenceyi gözardı eden şaşmaz geleneğini taklit ediyor.

Kapıda kargaşa ve vedalaşmalar var. Müzisyenlerden biri gruptan ayrılmayı düşünüyor ve diğerleri buna üzülüyorlar, parti de onun onuruna verilmiş. Kararsız görünüyor diğerleri ise yalvarıp onu kandırmaya çalışıyorlar. Celia, Ann ve Zorba ile Nazik adını taktığım iki genç adamla, lavta ve kamerayla birlikte Park'a gitmek üzere ayrıldığımız zaman o hala karar vermiş değil. Asansörden çıkarken Nazik kostüm konusunda ona karşı çıkan esmer kadının göğüsleri hakkında zalimce bir şaka yapıyor. Kadının ıstırabını görünce ona karşı iyi niyetli bir teyze gibi davranmak artık içimden gelmiyor. Kadın bizden ayrılıp evine çocuklarına gidiyor.

İki genç adam önümüzden yürüyorlar, konuşmalarından bu günlerde eşcinsel olmanın sanatçı gibi veya modaya uyar görünmekle eş anlamlı olduğu anlaşılıyor. Eyaletin kuzeyinde bir grup çalışmasına katılacaklarını söyleyip gruptaki önemli kişilerin isimlerini sıralıyorlar. Ona sahip çıkan bir ses tonuyla, "John Cage," diyorlar. Celia ile Ann kararsızlar. Bu genç adamlar sahip çıkma konusunda ne kadar da becerikliler, Park'taki olayları hemen sahiplendiler, tekellerine aldılar. Bana olaya yeni katılmış biri gibi katlandıklarını hissediyorum ve onlardan önce burada olduğumu kendime hatırlatmam gerekiyor. Tıpkı Cage'i on yıl öncesinden bu tip müzisyenler tarafından nefretle karşılandığı zamandan hatırladığım

gibi, New School'daki konserinin arasında iri bir California'lı çiftçiye benzeyen o zaman bile kırışıklarla dolu yüzüyle yapayalnız bir adamdı.

Park'ta pek kimse kalmamış. Sona ermiş. Olayı görmek için çok geç kaldık. Çimenlerde sadece birkaç kişi kalmış. Zorba ile Nazik huysuzlaşıyorlar, gerçek eşcinsellerin hala burada olduğunu söylemek istercesine geride kalan birkaç kişiye tepeden bakıyorlar. Yoksullar ve siyahlar, bazı ilginç siyah kadınlar frizbi oynuyorlar. Ama birlikte olduğumuz adamlar onları "birileri" olarak algılamıyorlar.

Parktan çıkıp Çimen Tavernayı geçiyoruz, müziği çimler üzerinden bir davetiye gibi bize uzanıyor. Bizimki gibi bir grubun böyle bir yere uğrayıp birlikte dans edeceği günün ne zaman gerçekleşeceği aklıma takılıyor. Akşamın umutsuzluğu var. Celia yanımda, adımlarımız gri beton bloklar üzerinde uyumlu. Ann için endişeliyim, kızıp kıskanacak mı? Celia'nın eskisi gibi bana takılan, flört eden, beni güldüren, yumuşak sesi bir okşayış, kulağa giren bir dil gibi.

Kent merkezine partilere gideceğiz. Ama önce Celia'nın evine uğrayıp kedileri beslemeliyiz. Nerede yaşadıklarını göreceğim. 90. Cadde'nin batısında beni nazikçe yukarı davet eden ve yol gösterip iki küçük oda ile kediyi çıkaran Ann oluyor. Nefret ettiğim kedi pisliği kokusunu aşıp çevreyi beğeniyle seyredip kişiliklerini okuyorum. Bu kokuyu iğrençlikte ancak ölüm veya cezaevi aşabilir. Yaşadıkları yeri görmek küçük fakat kaçınılmaz bir acı veriyor, gerçekten yanan şömine, yatağın üstündeki güzel tablo, daha az ilginç olan holdeki... bunların estetik yargılar mı yoksa duruma gösterilen tepki mi olduğunu düşünüyorum. Ama onlar da yatağın üstündekini tercih ediyorlar, holdeki daha coşkusuz onu bunun için oraya asmışlar. Gitme zamanı geldi bile. Merdivenlerden inerken tavandaki kartonpiyerleri görüyorum ve gözüm merdiven sahanlığının duvarındaki ilgisiz ve gereksiz bir nişe takılıyor. Bir zamanlar bir heykel veya çiçek konmuş olmalı ama şimdi boş. Sonra bir merdiven daha, onların evi benim umutlarım gibi geride kalıyor. Ann bana herşeyi açıkça gösterdi. Buna saygı göstereceğim. Tek eşliliğe inanmıyor ama, orada gençliğini ve masumiyetini bir cüm-

leyle açıkladı "Bütün bunlar benim için çok yeni." Gözleri dürüst ama yakarmıyor. Dinlerken Celia'nın onu baştan çıkardığını ve şimdi bu güvenc karşı sorumlu olduğunu kavrıyorum.

Batı Yakası Otoyolunda gidiyoruz, yol başka günleri hatırlatıyor, o gün konserden sonra Fumio ile ben önden gitmiştik Celia ile Miriam diğer otomobilde bizi izlemişlerdi. Celia bir ara yalnız olmamızın güzel olacağını fısıldadığı için Miriam bizlerle kent merkezine yemeğe gelmek istemiyordu. Köprünün altında durduk. Celia otomobilden inip kuşkuları olduğunu söyledi. Ama yine de geldiler. Biz kent merkezine varana kadar Miriam hastalandı. Fumio onu çorba, sıcak su torbası ve merhametiyle tedavi etti. Miriam'ın gözleri bir köpeğinki gibi Celia'yı istiyordu, öyle ki insanda acıma duygusu uyandırıyordu. Ve bize düetler söylediler, Bach'tan aşk şarkıları, sesleri birlikte öylesine mükemmeldi ki onları dinlemek acı veriyordu. Celia kendini öyle iyi hissediyordu ki en saygın görünüşlü şapkasını bana hediye etti ne yazık ki onu bir barda kaybettim. Şimdi Celia'nın kolunu omzumda hissediyorum. Platonik mi flört mü? Yoksa hayal mi? "Eline geçen fırsatı kaçırma." Joplin'in pes sesi mezardan öğüt veriyor. Ama Ann var. Ön koltuktaki Zorba Celia'nın yelkenlisini Maryland'dan dördünün yazı birlikte geçireceği çiftliğe nasıl götüreceğini soruyor. Celia Chesapeake Körfezi araba vapuru hakkında bilgi veriyor, bu ayrıntılar onun için günlük şeyler hatta can sıkıcı. Zorba'nın ses tonu Maryland'a gitmenin bile pahalı ve şık birşey olduğunu belirtiyor. Bu snopluk mu diye düşünüyorum, kendimi yokluyorum ve bu kez benim böyle duygularım olmadığını farkediyorum. Önce Vita'ya uğramalıyız, ben kamerayı bırakırken onlara otomobilde beklemelerini söylüyorum.

Evde kimse yok gibi görünüyor, ben kamerayı depoya bırakıp çıkacağım. Fred holde beliriyor. Kamerayı bırakmak için geldiğimi söylerken birden Celia ile arkadaşlarını görüyorum. Eve girmişler. Vita oturma odasından fırlıyor. Ruth ile Fred'in erkek arkadaşı da. Holde bir kalabalık oluşuyor. Yine su ile yağı bir araya getirmeyi başardım, onları tanıştırırken birbirlerini nasıl karşılayacaklarını merak ediyorum. Ama çok iyi karşılıyorlar, sanatçıların birbirlerine duydukları hayranlık.

Celia salıncağa kuruldu. Bir kraliçe, hükmeden koket gibi hepi-

mizle flört edecek, o garip gücünü kullanarak herkesi eğlendirip mutlu edecek. Bambu salıncakta tasasız ve kendinden emin bir havayla Vita ile ortaçağ şarkıları söyleyişini izliyorum. Esmer ve zarif Vita onun yanında kanapenin öbür ucunda oturmuş, gözleriyle Celia'nın onu yüreklendirmesini izliyor. Tabii Vita ortaçağ şarkılarının öğretildiği özel bir okula gittiği için ortak bir yanları olduğunu keşfettiler. Bir keresinde grubundaki öncü sanatçılarla birlikte Berlin'de bir kahvede otururlarken hepsinin Virginia'daki aynı liseye gittiklerini farkettiklerini anlatmıştı. Çok şaşırdıklarını söylemişti. Ben daha az şaşırıyorum. Yine de Vita'yı iyi bir sesle şarkı söylerken duymak ne güzel, bu kez kendinden emin, kendini ifade etmenin mutluluğu ile parlıyor.

Bir kenarda oturup Celia'nın bildiğim Celia olmasını izliyorum. Çiçekli pantalon giymiş bacaklarını sallayarak açık saçık şarkılar söylüyor. Flört taşkınlığını alaya alan şarkıda aşık alçak gönüllülükle kur yapmaya başlıyor fakat hanım çok utangaç ve erkek bu oyundan sıkılıyor ve nakaratı "Öyleyse kıçımı öp," diye bitiriyor. Kahkahalarla şarkı sözünün gerçekten böyle olamayacağını söylüyoruz ama Celia bunun gerçek bir 17. yüzyıl şarkısı olduğuna yemin ediyor. "Yalnız aksanları biraz değişikti o kadar," diyerek Fumio'nun "hınzırlık" adını verdiği o özgüvenle bizlere gülümsüyor. Yanımdaki rafta Fred'in kutulara konulup etiketlenmiş dia'ları duruyor. Biraz ileride Zorba gergin oturuyor, kimse onunla konuşmadığı için endişeliyim. Nihayet Fred yanına gidip ona bir kitap gösteriyor. Ciddiyetle konuşuyorlar. Ruth bizlere bir İrlanda şarkısı öğretiyor, pes perdeden olduğu için ben de katılıyorum, kimse farketmediği için eğleniyorum. Beni duyamadığından emin olduğum için Celia'nın beni görmesini istiyorum. Şarkı söylemekten eskiden beri korkarım. Okulda tek tek ayağa kaldırılıp seslerimizi kontrol ederlerdi. Herkesin karşısında donakalmış durmuş ses çıkaramamıştım. Rahibe sonsuza dek bekledikten sonra bana tokat atmıştı. Herhangi bir ses çıkarabilseydim diğerleriyle birlikte *The Messiah*'ı (Mesih) söylememe izin verecekti. Fakat ben orada duruyorum ve sesim çıkmıyor, üstümde temiz kolalı gömleğim, siyah serj üniforma eteğimin plileri titriyor, bacaklarımdan akan terler üniforma ayakkabılarıma kadar iniyor... birlikte şarkı söylerken tekrar Celia'ya bakıyorum.

Televizyon zamanı. Yürüyüşü gösteriyorlar. Kendimizi görme hevesiyle televizyonun önüne toplanıyoruz. Ama göremiyoruz. Kadın göstericilerle röportaj yapılmıyor. Eşcinsel Özgürlüğü erkeklere mahsus görünüyor. Bir kanal travestileri ve diğer egzantrikleri gösteriyor, diğeri aşırı tutucu, vatandaşlık hakları konusundaki isteklerimizden bile kuşkulanıyor. Günümüzün tümü hafif bir hareketle bir kenara itiliyor. Amerikan medyasını hiç etkileyemediğimiz anlaşılıyor. Beklentilerim de kapanan televizyonun ekranı gibi kararıyor, boş gri ve neşesiz. İşimiz her zamankinden de zor görünüyor. Burada ilgililerin heyecanını duymamız gerekirken bizler umutsuz ve bölünmüşüz. Zorba ile Nazik kente inmek için sabırsızlanıyorlar; Fred partilerin çoktan sona erdiğini söylüyor. Vita gelmiyor, daktilo yazması gerekiyor. Bırakması için onu ikna etmeye çalışıyorum. Hayır hayır, kurban edilmiş eş rolünde. Bu akşam daktilo yazmasına engel olacak olan Ruth'un yanında geride kalıyor.

Önce Firehouse'a gidiyoruz, tek bir bekçi ışıkları söndürüyor. Bitmiş. Sonra Mattachine. Orası da kapalı. "Sizinkileri denedik, sıra bizimkilerde." Erkekler karşı çıkıyorlar, DOB'ye erkek alınmıyor. Bu haksızlık diyerek beni suçluyorlar. DOB'nin hala açık olup olmadığına bakmak için bile onlara yalvarmamız gerekiyor. "Kapalıysa hepiniz birlikte eve dönersiniz, açıksa ben Celia ile Ann'i evlerine bırakırım." Arkamızdan yürüyorlar, kızgınlıkları beni korkutuyor. Şimdi de karanlık Soho caddelerinde her yer birbirine benziyor, kulübü bulamıyorum. Celia yanımda yürüyor. Alçak sesle erkeklerden yakınıyoruz, çok kabalar, arkamızda yüksek sesle söyleniyorlar. Giderek daha çok korkuyorum. Şimdi kayboldum. Ve son anda buluyorum. Celia ile yukarı çıkıyoruz. Kapı kilitli. Onu utancımızın ölüler diyarında burada merdivenlerde görmek bile bütün bunlara değiyor ve geçen Ağustos konserinden sonraki akşam Barış Kilisesi'nin önünde kaldırımda hissettiklerim arasındaki çatlağı gideriyor.

Volkswagen'a geri dönüyoruz. Celia ile ben vedalaşmak için ağırdan alıyoruz, farların ışığıyla mıhlanmış gibiyiz. Ann'in ihtiyaçları ile kendiminkileri ve benimkinin aciliyetini tartıyorum, yarın İngiltere. "Ameliyat ne zaman?" "Temmuz'un on altısında." Genç adamlar otomobilde sabırsızlıkla bekliyorlar. Ann da onlarla,

farlar zavallı ve yoksul bir vedayı aydınlatıyor. Celia'ya, "Seni seviyorum," demek istiyorum ama bunu söylediğim için benden nefret edecektir. Üzerimizdeki farlar ancak medya kadar gizlilik tanıyor. Çaresiz ve gereksiz sevgim tehlikeye atacağım tek şey, bir an sonra ağlayabilir veya istemediği duyguları sergileyebilirim. Kısa bir söz, "Kendine iyi bak, Celia..." "Peki." Kucaklaşarak vedalaşıyoruz. Bir saniye onu kollarımda hissediyorum. Kahrolası farlarınız. Ve gitti bile.

Sokak boş, 1919'larda New York'u gösteren eski bir resim gibi. Bir an kendimi İrlandalıların oturduğu herhangi bir arka mahallede yuvarlanan bir sarhoş gibi hissediyorum, tam da bu sırada bir sokak lambasının altında önümden bir kedi geçiyor. Celia'nın sahibi var. Vita Ruth ile birlikte. Fumio çiftlikte. Claire? Onunla daha önce vedalaştım bu saatte karşısına çıkıverirsen alınabilir. Onu kaybetmek çok kolay olabilir, hep çok uzaklarda. Eve yalnız dönerken kendime acıyorum. Hayır, aslında öyle değil. Duygularımı yeniden gözden geçirince, bu hiç de fena değil. Kendi kendimle beklenmedik bir barışıklık anı. Bağımsız kendine yeten biri olabilirim. Geceleyin Soho'da yürüyüp cesurca tek başıma otomobil sürüp, büyük rahat otomobilimle evime stüdyoma gidebilirim. Yaşamım inanılmayacak kadar maceracı dolu, film yapıyorum ve İngiltere'ye gidiyorum. Sabahleyin kalkınca birinci bölüm üzerinde çalışacağım, uçmadan önce bitireceğim. Hayatım şaşırtıcı, dramatik. Houston Caddesi'ne saparken ışıkların kaldırımda yansıdığını görüyorum. Anımsayınca Zell'e teşekkür ediyorum. Sonra merdivenleri çıkarken burada gece yalnız kalmanın bildik dehşeti. Ama yatakta titreyemeyecek kadar yorgunum. Uyuyorum.

Telefon sürekli çalıyor. Ahizeyi yerinden kaldıramıyorum. Eski numaram geçici bir süre için kapatıldı. Hala onu açtırıp yeniden telefon rehberine girmeyi umuyorum. Böylece birinin bana ihtiyacı olduğu zaman beni bulabilsin. Harekketteki her kadının bana erişebilmesi gerekir. Rehberde bulunmayan numaraların itici ve seçkinci bir yönü var. Fakat eski numaram günde yüz kezden fazla çalıyordu. Kapattırmak zorunda kaldım. Ve şimdi de herkes rehberde olmayan numaramı biliyor.

Çalıyor, durmadan çalıyor. Birkaç saat içinde, daha doğrusu bu

akşam İngiltere'ye uçmak zorundayım, bu şeytanca alet tarafından sürekli rahatsız edilirsem bu bölümü nasıl bitirebilirim? İnsanlar yardım istiyorlar, bizim için bir tanıtım yap, bir konferans ver, bize ücretsiz bir makale yaz biz sonra basıp basmamaya karar veririz. Veya lüzumsuz şeyler için arıyorlar, son hakareti okudun mu? Veya dedikodu yapmak için, biri bir partide dedi ki - doğru mu?

Bugün asla çalışamayacağım. Yine de ahizeyi yerinden kaldırmaya cesaret edemiyorum. Beni azarlayıp tersliyor. Eskiden bir düdük sesi duyulurdu, şimdi uzaklarda konuşan gerçek bir ses. "Ahizeyi yerine koyun." Bir bant kaydı. Tıpkı bir telefon kulübesinde dünyada başka bozuk para kalmadığı düşüncesiyle ter dökerken aradığınız numaranın doğru olmadığını söyleyen o amansız ses gibi. Meraklılığım sonumu hazırlıyor, kim aradığını asla bilemem. Belki bir dost, hatta belki Celia. Ahizeyi kaldır.

Yine Vita. İşten arıyor. Hala Joe'nun yuvasında. Beni bugün hava limanına götürecek. Sonra Mallory. "Mallory, bu kamerayı geri götürecek ve biletimi alacak birini bulabilirsem bu bölümü bugün bitirebilirim." Fakat Mallory'nin kendi sorunları ona yetiyor üstelik bugün onun için de çok dolu bir gün. Heyecan verici yaşantısı tüm dikkatini alıyor. "Ben işlerine asla koşamam Kate, birinden böyle bir şeyi istemek benim aklımın ucundan bile geçmez, bu baskıcı bir tutum." "June, orada o yapabilir mi?" "June, iyi otomobil kullanamıyor." Peki kamerayı ben geri götürürüm. Ama ne zaman yazacağım? "Uçakta yaz." diyor. " Ozaman biraz boş vaktin olacak."

Onu boğmaya hazır hatta hevesli bir ruh haliyle telefonu kapatıyorum. Paul kimse senin kitabını senin için yazamaz demişti. Anlaşılan kimse bunu yazmam için gerekli zamanı bulmama yardım etmeyecek. En sinir bozucu yanı Mallory haklı, kendi pis işini kendin yapmalısın. Hem işini kendin yapmak uzun vadede başkalarının yardımından hem daha kolay hem de daha ucuz. Yine de kent içi trafiği düşüncesi beni sinirlendiriyor, bu şeyi 8. Cadde'ye götürmek saatler sürecek. Bir yan uğraş olan film çekimi uğruna bu kitabı feda mı edeceğim?

Bowery'nin kapısını kilitlerken caddenin öbür tarafında mavi iş gömleğini görüyorum, mutlu bir yüzle bana el sallıyor. Fikrini de-

ğiştirmiş. Sevgili Mallory bana acıdı ve beni yarı yolda bırakmayacak. Biz kardeşiz, yardım etmeye geliyor. Mallory bir kahraman gibi trafiğin arasından geçip gülümseyerek bana doğru geliyor. Ama vantilatörü almaya gelmiş. Geçen hafta onun için Long Beach'ten buraya otomobille getirmiştim. "Yaz sıcağında çok işe yarar. Hadi bir iyilik yap gidip onu bana getirirver." Mallory bu emri verdikten sonra kadın sömürüsü konusunda bir söylev çekiyor. Özellikle de onun sömürülmesi konusunda. *Cinsel Politika* gibi konuşuyor. "Evet Mallory tabii ki haklısın, kimse başka birinin işini yapmamalı. Evet, Mallory seninle aynı fikirdeyim. Mallory, sen niye yazmıyorsun, kendine zaman ayır, o editör film için doldurduğun bantları, kauçuk ağacının öyküsünü, ne kadar beğenmişti biliyorsun. Oturup onları daktiloya çeksene. Konuştuğun gibi yaz. Roslyn Drexler'den bile daha iyi konuşursun." Kızgınlığımı onu överek bastırıp kucaklaşarak vedalaşıyorum. "Superstar, filmini getirmeye gidiyorum." Bir elinde vantilatörüyle beni kucaklıyor, sevgili sinir bozucu küçük kız kardeşim. Kontak anahtarını çevirirken dün bizimle birlikte film çekmediği için kamerayı geri götürmediğini anlıyorum. Halbuki onu da aramıza katmak isteyip tam üç kez telefon etmeye çalışmıştım. Yazdığım için bana deliler gibi kızıyordur. Kurtuluşum onun da yazmasını sağlamakta. Ancak böyle rahat ederim.

Otomobil sürerken film şirketiyle, Vita ve Mallory ile tartışıyorum. Annemle. Sonra yine Vita'yla. Kadınlar niçin birbirinin işini bozmaya çalışıyor, birbirlerinin çalışmasını engelliyorlar? Yardımcı olmak çok daha akıllı ve verimli olmaz mı? İngiltere'ye kaçsam mı? Kitabı orada yazarım. Bir daha buraya dönmem. Bir kere daha JayCee ile İngiltere'ye kaçtım. Ama oraya gittiğim zaman onun tutuklusu oldum. Tabii onun yazıları benim bilimselliğimden daha iyiydi, daha asil. Yazarlar gerçek insanlar biz bilim insanları ise elimizde fenerle Keats'e giden yaratıklarız. O yazabilsin diye ben ömür boyu ona bakacaktım. Carolina'daki işimle bizimle birlikte yaşamaya gelen arkadaşı Pauline'ye de bakabilirdim. JayCee yazacak Pauline resim yapacaktı. Ben öğretmenlik yapıp onlara bakacaktım ve birgün bir sanat galerisi açacaktım. Bu arada bütün gün Üniversite birinci sınıf öğrencilerine İngilizce dersi verip aylığımla

yaratıcılığı destekleyecektim bu arada Pauline ile JayCee... ben yokken sevişiyorlar mı? Böyle birşeyden şüphelenmem bile aşağılık bir davranış ama JayCee o kadar uzak ki, artık beni arzulamıyor. Bir gün her şeyi göze alarak yatmadan önce sordum. Uzun bir süre birşey söylemedi. Sonra evet sevişiyoruz dedi. İçimde birşey koptu, tüm dünya ve içindeki mantıklı, düzenli, anlaşılabilir herşey kopup parçalara bölündü. Alt kata inip şöminenin önünde oturdum ve onları nasıl öldüreceğimi planlamaya başladım, gereken şeyi yapacak, bir Yunan trajedisindeki gibi kan dökecektim. Ter içinde işlerin hiç de böyle olmadığını anladım. Hiçbir şey yapamazdım. Böylece hayvanlaştım, ailenin köpeği oldum. Oturma odasını, çalışma odasını, mutfağı ve şimdi bana ayırdıkları tek kişilik yatak odasını kullanmama izin verdiler. Onlar ön odada yatıyorlar, onların yatak odası, benim asla girmeme izin verilmeyen kutsal oda. Pauline'ye bir anlık ilgi duymuş fakat bunu vefasızlık olarak reddetmiştim, pervasızca hepimizin birlikte sevgili olabileceğini söyledim. Bu fikri reddedip bir zamanlar bizim olan odalarında yaşamayı sürdürdüler. Ben faturaları ödemeye devam edip kıskançlık nöbetleriyle delirmeye başladım. Beni gitmekle tehdit ettikleri zaman korkuya kapılıyordum. Ya JayCee birgün değişirse, beni sevmekten vazgeçtiği gibi yeniden sevmeye başlar ve Pauline'yi sevmekten vazgeçerse? Giderse o anı kaçırmış olacaktım. Kalmaları için ağlayıp yalvardım. Birgün yeniden beni tehdit ettiler. Kızgınlıktan doğan bir cesaretle gidin dedim. Ama bunları şimdi niçin anımsıyorum?

Amy Perkins'in önünde park ediyorum. Vita'nın bitişiği. Amy bir profesyonel, ona jenerikler konusunda nasıl kavga ettiğimizi anlatacağım ve fikrini soracağım. "Jenerikler hep sorun yaratır. Kavgalar hep olur. İnsanlar film yaparken çıldırır. En zor dönem sona doğru yaşanır, çekimin heyecanı bittikten sonra ve montaj tamamlanana kadar. Görünce beğenirler, onlardan çekinme. "Jenerikleri dosdoğru yapabilirdin, yapımcılar deyip isimleri alfabetik sırayla koyabilirdin. Fakat insanlar iş arıyorlarsa o zaman belirtmek gerekir, kamera, ışıklar her neyse." "Peki ya ben ne olacağım?" "Film için ne yaptın?" "Fikir benimdi. Çalışanları ben bir araya getirdim. Ben çektim. Masrafları ben karşıladım. Sonra montajını yaptım."

"O zaman yönetmen sensin. Başkaları yönetmen olmak istiyorsa ve sen buna izin verirsen aptalca davranmış olursun. Kendini yapımcı olarak göstermek yönetmenlik kadar etkileyici olmaz, ama sen bunu hakketmişsin."

Çöp bidonunun kapağını kapatıp gidiyor. Vita'nın evine çıkıp kamerayı almak için içeri giriyorum. Deponun anahtarıyla uğraşırken Amy'nin kararı beni rahatsız ediyor. Halbuki tam da istediğim bir karardı, olgun, mantıklı ve adil. Ama kendimi yönetmen diye adlandırmak bencillik gibi geliyor ve suçluluk duygusu uyandırıyor. Bunun kuralı nedir? Bir grup olmalıydık ama olamadık. Fikir grupta doğardı ama bu olmadı fikir benimdi, bu yüzden daha başından hataliydık. Film yapmak bile benim fikrimdi, diğerlerini zorladım kandırdım, isimlerini duyup onları buldum, bazılarıyla raslantı sonucu tanıştım. Rhoda'yla Carmine Caddesi'ndeki yüzme havuzunda tanıştım. Bir tiyatrodan yeni ayrılmıştı, eğlenceli olabileceğini söyledi, Rhoda yalnızca Robin'in tanıdığı mayolu bir yabancıydı. Robin'i de yanlızca bir kere bir toplantıda görmüştüm. Sonra grup bir kişinin parasıyla değil müşterek bir bütçeyle çalışırdı.

Bir grup filminin montajı nasıl yapılır? Kim yapar? Her kesilecek yer için oylama mı yaparlar? Montajda her kararı ben verdim, öyle ki yedi saatlik çekimler yetmiş dakikalık film haline geldi ve Mallory bunu söyleyip öbürünü asla söylemeyecek ve bir bilgiyi ancak diğerinden sonra öğrenebileceksiniz. Böylece kişiliği azar azar ortaya çıkıp izleyicinin tanıyacağı karaktere dönüşüyordu. Mallory'nin her söylediği değil benim seçtiklerim filme giriyordu. En çok şeyi en hızlı söyleyebilen sözleri seçiyordum. Üç kez sorun çıktı. Nell bana ipuçları veriyordu... onun "dondurulan etkileyici görüntüleri".

Ama biz bu anlamda bir grup değildik. Ancak bir toplu çalışma sayılabilir. Bu yüzden bu bir hataydı, kabul etmelisin. Büyümelisin. Ortada kimse kalmayınca da film senin oldu. Ama sen bir "yönetmen" olmak istedin ve Sybil bunu engelledi. O, Robin ve Rhoda yönetmenler oldular, Sybil uluslararası telefonda bana avaz avaz bağırıyordu. Nell'in bürosundaki halıda yuvarlanıp ağlamıştım. Adımın jenerikte yönetmen olarak geçmesini o kadar çok istiyordum ki. Sonra vazgeçmek zorunda kaldın. Evet, "yönetmen" ol-

mayı istemek kendini beğenmişlikti. Ama benim de adım geçmeli, bir sanatçı çalışmasının karşılığını ister. Yalnızca bir grubun içinde olmak istemiyorum. Bu insanı yok ediyor. Ne de olsa ben bireyciyim. Bencil miyim? Onu da olmak istemem. İsmim hiç geçmemeli mi? İsmimi filmden çıkarayım mı? Sonra da yok olayım. Dağıtımcıların ilgisini çekebilmek için benim ismim gerekli olduğu için onu satamazlar. Çözümsüz görünüyor, ayrıca kilidin şifresini de açamıyorum. Vita'ya telefon etmeli. Sesi sabırla şifreyi tekrarlıyor. "Bir daha dene." "İşte oldu. Haklısın, sinirli olmamalıyım, teşekkürler."

Dönüşte yolda hala İngiltere'de yazma umuduna sarılıyorum. Tartışıyor, kendimi Vita'ya karşı savunuyorum. Filmi de orada, film şirketinden uzakta tamamlayabilirim. Orada yazarsam bir editörüm olmayacak. Vita olmayacak. Özgür olacağım. İşi bitirmek için film şirketinden kaçtığın gibi ondan da kaç. Tanıdığım herkes güzel, parlak ve sürekli konuşuyor. Çok azı iş bitiriyor. Ama ben bitirmeliyim, işleri bitirmek benim takıntım, özel lanetim. Kırmızı ışıkta yanımda iki siyah kamyon duruyor. "O bebeğin mi?" diye sorarken gözleriyle yanımda duran kamerayı işaret ediyorlar. Otomobili sürerken bir elimle onu bir bebek gibi sarıyorum. Şimdi kiralık olduğunu itiraf etmeliyim. Bu fikre üçümüz de gülüyoruz. Bu piliçin böyle büyük siyah bir kamışa benzer şeyle üstü açık bir arabada oluşu hoşlarına gidiyor. Birbirimize gülümsüyoruz, içimden onları öpüyorum. Barış anı.

Columbus Meydanı'nda İtalyan-Amerikan İnsan Hakları Günü yürüyüşünün flamalarını görüyorum. Hep Eşcinsel yürüyüşünün ertesi günü yapılır. Mafya hem İtalyanları kendi barlarımızda bizi kazıklayarak hem de eşcinselleri yönettiği için bu hoş bir rastlantı. Yollara gerilmiş flamalar işbirliğimizin, gizli ilişkimizin bir işareti. Mafya ve eşcinseller, her ikisi de yasa dışı, bizim dünyamız pezevenk fahişe uyuşturucu satıcısına komşu. Claire ile Paolo'da barış konusunda sohbet edip, tarih ve uygarlıkla flört etmemiz gerçekte bir gangster filminin bir parçası. Flamalar para kokuyor. Bu gösteri için yapılan masraf epey olmalı. Dün eşcinsellerin tek kuruşu bile yoktu. Ya İtalyanlar yürüyüşlerinde ne hissediyorlar, bizler gibi rahatlıyorlar mı, tüm kent tarafından aşağılanmadan önce kişilikleri

dönme dolabın en yüksek noktasına mı yükseliyor? Makarnacılar. Zoe da bir makarnacıydı.

Columbus meydanından hemen önce yol ikiye ayrılıyor. Columbia'ya giden yola sapıyorum. Macera heyecanla sürüyor, ama ne ad vermeli? Bilinçli bir heyecanla başı dönmüş bir mistik gibiyim, *Yeni Yaşam Söylemi* diyebilirim. Böylece ciddiyetten uzak pop olur. Şaka olursa insanlar kabul ederler, affetmeye daha eğilimli olurlar. Hem o zaman Dante'nin değil bizim şimdiki kendi yeni yaşamımız olur. Bu bir film, hatta filmin seslendirilmesi. Yaptığım filmleri seslendirmeye çalışıyorum diye bir levha as. Bu uyarıyla insanlar anlayabilir veya en azından hoşgörü gösterebilirler. Columbia'ya yaklaşıyorum, okurun kitabı fırlatıp yere attığı hayali beni rahatsız ediyor. Onun zamanını nasıl harcarım? Sinirlendiğini mükemmel bir şekilde görebiliyorum. Bir kadın değil de bir erkek. Parasını iade edebilir miyim? Defolup gitmesini ve parasız olduğum zamanlarda yaptığım gibi kitap satın alacağına onları çalmasını böylece para kaybetmeyeceğini mi söylesem? Aklımdaki ıvır zıvır topluluğunu, bu kitabı kim okumak isteyebilir? Vita'nın beni suçlaması aklıma geliyor. Sonra Columbus Caddesi'nde birden anlıyorum.

Vita'nın annem olduğunu anlıyorum. Ona hep beni kocası yerine koyduğunu söyledim. O ise bana hep bununla bir ilgisi olmadığını annelerle ilgili olduğunu söyledi. Belki de öyledir. Ben Vita'nın annesi değilim kadını hiç tanımadım. Ama Vita bir şekilde benim annemin yerine geçiyor, belki de bu yüzden kendimi kötü hissetmeme neden oluyor. Annemi yüksek sesle yayın yapıp benim çok kötü olduğuma beni inandırır... onun Lezbiyen kızı. Vita, benim annemin erkeği olduğumu farketmeme neden oldu, otomobilin kapısını açıp, şoförlüğünü yapar, hızda yürürken koluna girerdim. Babam ayrılınca bizlerin onun yerini aldığımızı hep söylerdi. Almıştık da. Buna ihtiyacı olduğu için bunu gerçekleştirmişti. Söz dinlemediğimiz zaman Annem iki dik kafalı kızı olduğunu ve onları hizada tutacak bir erkeği olmadığını söyleyerek ağlar ve isteri nöbetleri geçirirdi. Ablam uzakta okuldaydı. O zaman Mary olan Mallory ile ben, ikimiz artık karşı çıkabiliyorduk. Annem küçüktü, bizi dövmekte tehdit ettiği zaman gülerdik. Ve Annem iki çocuğa

sarılarak boğulmak üzere olan bir kadındı. Ben ona destek olacaktım. Ondört yaşındaydım, benim ergenlik sorunlarım ise daha büyük travmamızın gölünde sadece damlacıklardı.

Nancy Kelly'ye aşık bir okul çocuğuydum ve ziyarete gelen Ablamın erkek arkadaşı oturma odasında otururken telefonda her zamanki heyecanlı konuşmalarımızdan birini yapıyorduk. Bana at resmi çizmeyi öğreten erkek arkadaş salıncaklı sandalyede oturmuş annemle sakin sakin sohbet ediyor. Sonra birden katı ve dışlayıcı bir sesle, "Kızınızın bir Lezbiyen olduğunu anlamalısınız," diyor. Onu duydum. O sözcüğü. Daha önce hiç duymadığım bir sözcüğü söyleyen sesi onu hemen kavramamı sağlamıştı. Bu tını onu bir hastalık haline getiriyor. Annem birşey söylemiyor. Ama artık gizlenmem gerektiğini anlıyorum. Kimse beni duymamalı. Zamanımın çoğunu odamda okuyarak geçiriyorum. Telefonu geceleri annem üst kattayken alt kattaki paralel hattan kullanıyorum. O telefonu, "Çocuklar durmadan gevezelik ediyorsunuz, kapatın bir müşterimi arayacağım," diyerek açınca hemen susuyorum. Caddenin öbür tarafındaki St. Thomas Askeri Akademisi'nin Alay Balosu hakkında, "Sen kiminle gidiyorsun?" gibisinden birşeyler söylüyorum. Bunlar konuşmam gereken şeyler. Bana doğru söylemeyi öğreten kadından şimdi de aldatmayı öğreniyorum.

Suçlanarak eğitiliyorum. Sabah Ayinine gittin mi? Evet, Anne. Ayin süresince kilisenin yakınlarında bir arka sokağa park ettiğim arabasında oturup roman okuyorum. Kilisenin dağılmasını bekleyip sorgulama için vaktinde eve dönüyorum. Vaazın konusu neydi? Ayinin hiç değişmeyen bölümünden bir kısmı veya İncil'den veya Yeni Ahitten bir bölüm seçiyorum. Sonra rahiplerin konuşma biçimlerine dönüp, Rahip Corrigan'ın sıkıcılığını Rahip Gilligan'ınkiyle karşılaştırıyorum. "Çok alaycısın," diyor. "Acımasızca gülüyorsun. İnsanlarla eğleniyorsun." Saat onda başlayan en çok sevdiği ayine onunla birlikte gitmem gerektiğinde, bunu Latince'mi geliştirmek için değerlendiriyorum. Onun Latince bilmemesinden yararlanıyorum. "Sana öğreteyim mi, o zaman ayini izlemek daha ilginç oluyor." Annem alınıyor, "İstemem, öğretme."

Sonra birgün bodrumda çamaşır yıkarken ona söyledim. İri kurşun küvetler. Onlara hareketsiz küvet diyor. Çamaşır makinesinin

yanında durup çalkalayıcı dediği ortada dönen garip biçimli parçayı seyrederken söyleyiverdim - artık ayine gitmiyorum. "İnancımı yitirdim." Çalkalayıcı aramızda dönüyor ve küvetler hareketsiz duruyor. Her hafta ona yardım etmek için tek başıma çamaşır yıkadığım için artık küvetler benim emrimde. Schunneman'ın bodrum katındaki çorap reyonundaki işim elektrik ve su faturasını karşılıyor. *Highland Village* gazetesine verdiğim gerçek bir ilandan sonra bulduğum çocuk bakıcılık işleri ile telefon faturasını bile ben ödüyorum. Kasabanın iyi semtlerindeki iyi ailelerin çocuklarına bakıyorum. Hepsi Musevi. Beni evden alıp sonra yine getiriyorlar. Saati otuzbeş sente bulaşıkları yıkayıp temizlik yapıyorum. Çocuklar beni seviyor. Çok iyi bir çocuk bakıcısıyım. Çekmecelerini karıştırıp prezervatifler buluyorum. Onları Protestan'lar da kullanıyor. Denemem gereken bir göğüs pompası var. Erkek çocukların penisleri var. Bir kere elledim ve dikleşti. Bir kuzenimde denedim. Olmadı. Çok küçük. Çok yumuşaktı. Doğru olmadığını biliyorum, affolunmaz bir günah. Bundan da kötü çünkü bunu ona ben yapıyorum, beraber yapmıyoruz, o anlamıyor bile daha bir bebek. Ama nasıl bir duygu olduğunu öğrenmek zorundaydım. Yüzüm kızarıyor. Nasıl birşey? Erkeklerle kadınlar yapıyorlar. Onun küçük şeyi birşey yapmıyor. Onu yaptığın zaman bir kadın oluyorsun. Büyüyorsun. Hiç konuşulmayan ama her yerde mevcut olan gizem. Yaptıkları herşeyi açıklıyor. Evleniyorlar. Bebekleri oluyor. Aileleri. Ailelerim için kartoteksim var. Rondo Sokağı'ndan bir zenci ararsa, annem tehlikeli olduğu için gitmememi söylüyor. Bir yerde buzlukta supozituarlar var. Denedim, insanın kıçında eriyor. Ne işe yarıyor? Bir günah olmalı. Hem karıştırmak da ayıp. Ama çok ilginç.

Frankie Luger bize penisini gösterdi. Erkek çocukların nasıl işediklerini. Luger'lerin bodrum katındaki tuvalette durup baktık. O beş ben sekiz yaşındaydım. Frankie bizler için işedi. Biz seyrettik. Daha kolay görünüyor. Oturmak veya pantalonunu indirmek zorunda kalmıyorsun. Fışkırtabiliyor. Komik. Şirin. Sonra Bay Luger'in oyun odasında kendi için yaptığı bara baktık. Ama tam o sırada Frankie'nin ablası bizi yakaladı. Bunu olay yaptılar. Frankie küçük, onun yaptığı önemli değil. Ama ablaları daha büyük ve bizlerin kötü, pis olduğumuzu söylediler. Annemin mutfağında Camp-

bell'in Domates Çorbasını içerken Tim McMann Sally'nin kanamasının çorbanın renginde olup olmadığını sordu. Luger kızları sayesinde onun pis olduğunu anladım. Sally bunu duysaydı çok kızardı. Tim çok iyidir ama bunu söyledi. Erkek kardeşi Donald pis, bize göstermek için garajda işedi ama ben artık bunun kötü olduğunu bildiğim için bakmadım. Sonra Bn. McMann annemi arayıp artık erkek çocuklarla oynamamam gerektiğini söyledi. Çok büyümüşüm. Frankie, Tim ve diğer Tim. Hepsi benim çetemdeydi. Artık Mor Tüy Klübümüz olmayacak ve Büyükanne McMann Marshall Caddesi'ndeki herşeyi satan o dükkandan alacağımız o harika naylondan bize kostüm dikemeyecek. Bütün gün orada kalabilirdim. Ama şimdi kızlarla oynamak zorundayım. Ben de McMann çocuklarından yirmibeş sente bir lokomotif aldım ama o gece gelip onu kırdılar. Bn. McMann beni çeteden attırdı. Artık Murphy'lerin yakınındaki boş arsada kardan kaleler veya siperler yapamayacağım. Ambalaj kutularının içine sürünerek girip orada saklanırdık. Ve baharda caddenin karşısındaki kavakları budadıkları zaman onlardan kızılderili çadırları yapardık. Bütün gün içinde oturup veya nehir kenarında dolaşıp sigara içerdik. Düşmanlara ve serserilere dikkat ederek kızılderililer gibi tek sıra halinde yürürdük. İlahiyat Okulunun yanında çarmıh olan bir çukur var. Ormanda dindarlaşıp İsa için üzülüp dua ediyoruz. Çarmıhın acıttığı yüzünden okunuyor. Belindeki diğer şeye hiç bakmıyoruz. Bir yukarı bir aşağı bakarak dua ediyoruz. Babam buna güler. Ama Kutsal Cuma ve harikulade karanlık. Paskalya'dan önceki hafta okunan dua Latince ve okumak çok zaman alıyor ama heyecan verici. Onlar mihraba gidebildikleri ve biz gidemediğimiz için onu yalnızca erkek çocuklar okuyabiliyor. Mumlar teker teker söndürülüyor ve ilahi yükselip alçalan tonlarda söyleniyor, o kadar güzel ki ağlayabilirim. Bizim kilisede Kutsal Hafta boyunca üç kez yapılır. Sonra Paskalya.

Küvetin kendi ucundan, "Günah çıkarmaya gitmelisin. diyor. Derham'da sınıf öğretmenim Sör Agatha Marie çok genç ve güzel, herkes böyle söylüyor. Uzun eteklerini sallayarak ve tesbihini şıkırdatarak uzun boyuyla yürüyüşünü seyretmeye bayılıyorum. Sınıf koridorunun altındaki tuvalette bizi yakalıyor. Konuşmak için oraya gidiyoruz. Oturma odası son sınıflara ait ve dokuzuncu sınıfların konuşabileceği tek yer tuvalet. Sigara içmek için de oraya gidilir

bunu herkes biliyor ama yakalanırsan okuldan atılabilirsin. Bazen Nancy ile oraya gidip birbirimizi ne kadar çok sevdiğimizi konuşuyoruz. En ilginç konu bu ve beni heyecanlandırıyor. Onu kilisede önümden merdivenleri inişini veya manastırda beyaz tül peçesiyle yürürken görünce bayılacak gibi oluyorum. O kadar güzel ki. Yanında yürürken kalbimin atışları hızlanıyor. Tanrıyı çok seveceğim. Kutsal Bakireyi de. Okulda yalnız onun için ilahi söylüyoruz. Bütün gün onu inceliyoruz. Nancy bana çok güzel bir dini kartpostal verdi. Annem, "Görevini yapmak için bu son şansın," diye sürdürüyor. Bunu yapamayacağımı anlamıyor. Son kez Nancy Kelly'den söz ettim. Rahip daha sonra Rahip Odasına gidip onu görmem gerektiğini söyledi. Beni görürse kim olduğumu anlar ve anneme söyler. Artık bir daha günah çıkarmaya gidemem. İyiliğe karşı işlenen günahlar, yalanlar veya masumiyete karşı işlenen daha ciddi günahların hesabını tutamam. Kendine dokunmak veya bunu düşünmek böyle bir günah, ve ben çok düşünüyorum. Bu yüzden bir kalem veya ortada ne bulduysam onunla denediğim zamanlar için iyi bir sayı bulmak yeterli.

Ama Paskalya'da günah çıkartmaya gidemem çünkü son gittiğimde Nancy Kelly'yi öptüğümü söyledim. Öpücükleri itiraf etmek zorundasın. Bunun affolunmaz bir günah olup olmadığını bilmiyorum. Bunun için bir kızı öptüğümü söyledim. Bu belki de affolunur bir günahtır. Ne, dedi. Bu yüzden yinelemek zorunda kaldım. Sonra niye diye sordu. Sesi korkutucuydu. Ne diyeceğimi bilemedim onun için onu sevdiğim için dedim. Bunu söylerken bir erkekle yapmaktan daha iyi sayılacağına güvenmiştim. Ama daha kötüymüş. Sör Agatha Marie ile son sınıftakilerin aldığı tavırdan sonra bunu bilmem gerekirdi ama doğruyu söylemek zorundasın. Şimdi de Anneme niçin Günah çıkarmaya gidemeyeceğimi söylemek zorundayım. Gerçeği söyleyemem çünkü o zaman o da öğrenir. Bu yüzden inancımı yitirdiğimi söyledim. Dramatik. Kader gibi büyük bir sözcük. İnancını yitirmek bir Katolik için olabilecek en kötü şey, ölüm gibi. Bunu söylerken kendimi önemli hissediyorum. Sandığımdan da fazla. Şu protestan kitapları okuyan ukalanın biri olduğumu söylüyor. Geçen yaz H. G. Wells'in dört ciltlik *(The Outline of History)* Tarihin Ana Hatları adlı kitabını okudum. Ve

Katoliklerin Engizisyonda çok kötü şeyler yaptıklarını söyleyen Van Loon'u okudum. Bana ukala diyor ama aslında korkuyor, şimdi de ağlıyor. Ne yaptım da böyle bir çocuğum oldu? Babam gitti. Hepimiz korkuyoruz. Onu bu kadar korkutmak istememiştim, ben de korkuyorum. Geçen sefer Rahip Odasına gitmezsem günahlarımı affetmeyeceğini söylemişti. Böylelikle beni tanıyıp anneme haber verebilecekti. Kiliseden koşarak çıktım ve doğru eve geldim. Tekrar günah çıkarmaya gidersem Tanrı yalanımı anlayacak ve günahlarımın affedilmesini engelleyecektir. Şimdi ölürsem yandım demektir çünkü bu affolunmayan bir günah. Yaşamımın bundan sonrası bir aldatmaca olmak zorunda.

Bugünün Kutsal Cumartesi olduğunu ve saat yediye kadar günah çıkartıldığını bu yüzden hemen kiliseye gitmem gerektiğini söylüyor. Bu akşama kadar zamanım var, Paskalya görevini yerine getirmemek de affolunmayan bir günah. İnsanlar sabırla sırada bekliyorlar, çevreleri loş, tütsü kokuyor. Mihrapta mum ışıkları. Artık uydurmam gerektiğini bilerek diz çöküyorum. Sadece sayılarda hile yapmak değil, bunu herkes yapar, aklından kaç tane kötü düşünce geçtiğini nasıl bilebilirsin? Önemli olan yaptıklarını anlatmak, itiraf etmek. Ama şimdi yalan söylüyor olacağım. Din dersinde söylediğimiz gibi yalandan kutsanmış olacağım. Bunu daha önceden bilirsen böyle deniliyor. Ama günah çıkarmaya gittiğime yemin etmezsem beni eve sokmaz. Ve yarın şarap ve ekmek ayininde beni izleyecektir. En iyisi günah çıkartmaya gitmek ve taa en arkadaki parmaklıklara kadar yürüyüp küçük yassı ekmekle Tanrının etini ağzıma almak, dilimle damağıma bastırmak. Bunu kim bilir kaç kez yaptım? Günah çıkarırsam Nancy değilse bile belki başka bir günah, kendime dokunmam veya söylediğim yalanlar veya anne babama saygısızlıklarım, silinir. Zaten yalnız annem var....

O otomobile dikkat etmeliyim.. Ve nereye gittiğimi de unutmamalıyım - uçak biletini almak için Dacdalus'a gidiyorum. Bir hava yolu şirketi için çılgın bir isim bu. Evet Vita Annem ve ben Vita'yla yatarak günah işledim. Bu da onu beni suçlayabilen annem yapar. Üstelik onun da annem gibi sürekli yutkunma tiki var. Annem ilk aldatılan kadın. Vita da aldatılan bir kadın, bunu söylemekten asla vaz geçmiyor. Akşam yemeği bulaşığını yıkarken onun ağ-

layıp sızlanmalarını dinlediğim ve dayanağı olduğum gibi hep kadınlara arka çıkmalıyım.

Zaman yakınmalara geri dönüyor. Annem ellerini ovuşturup güçsüzlüğün o korkunç göz yaşlarını döküyor. "Hiç paramız yok. Açlıktan öleceğiz. St. Paul'de herkes onun içki düşkünü olduğunu biliyor. Bizi terkettiği herkesin dilindedir. Ve siz ikiniz de birer Jim Millett'siniz. Onun bıraktığı yerden devam ediyorsunuz." Annem ağlayarak bize bağırıyor, biz de ağlayıp bağırıyoruz. Mary kısa sürede isterik bir hal alıyor. Ben kusana kadar kendime hakim oluyorum. Sonunda dört köşe çöp kutusunun ve yemekten kalan tereyağlı sarı patates püresinin yanına bulaşık suyunun üzerine kusuyorum. Bezelyelerin yeşili. Ve işte artık yoksul olduğumuzu söylüyor. Onu zenginleştiremiyorum. Onun kadar kötü olduğumu söylüyor. Nefret etmem gereken adam, o zorba, babam. Gerçekte daha da kötüyüm halama ona ve tüm Millett'lere bağlıyım. Bu beni onlardan biri yapar mı? Babam gibiysem hala bir kız mıyım? Ama Annem haklı ve o haksız, kötü, bizi terketti. Ama o gülerdi. Dansederdi. Şarkı söylerdi. Öyküler anlatırdı. Yakışıklıydı. Gittikten sonra onu gördüğümüz o tek gün bizi yemeğe götürdüğü zaman ne kadar keyifliydi. Ve ben Christina Halama tapıyorum, keşke onun kızı olabilseydim. Noel'de onun evine gittiğimiz zaman şöminede hep bir ateş yanar ve Millett'ler hep neşelidir. Büyükler içki içer ve bütün halalarla amcalar gülerler. Sonra da kendi uydurdukları "Hastings Bir Çayırken" gibi gülünç şarkılar söylerler. Çılgınca danslar yaparlar ve Rog Amca başında bir abajurla kadın kılığında tavanarasından aşağı iner. Babası bir ressam olduğu ve Fransa'da doğduğu için resim yapar. Maude ve Dennis Amca Vali Stassen hakkında tartışırlar. Tartışırlar ama kavga etmezler. Maun masa ve bardaklar. Yemek yerken müzik dinlenir. Geniş renkli kurdelelerle bağlı sarı ve gümüş rengi yaldızlı kağıtlarla sarılmış bir dolu hediye vardır. Bir keresinde uşak balkondan içeri kocaman bir balina soktu. Benim hediyemdi. Beni evlat edinseler ne harikulade olurdu. Ama ben Annemin çocuğuyum ve burada kalıp yaşamamızı sağlamalıyım, onun için güçlü olmalıyım. Artık yalnız üçümüz varız. Ben burada yaşıyorum. Ama Millett'ler gibi kötüyüm ve yeterli para kazanamıyorum.

Gittiği ilk yıl Paskalya sıralarında iki yanında yürüyerek onu nehirden eve getirdik. Marshall Caddesi Köprüsü'nde intihar etmesinden korkmuştum. Floss McCarthy ile birlikte orada bir kadının boğulduğunu görmüştük. Bisikletlerimizden inip seyretmiştik. İtfaiyeciler oradaydı. Elbisesi paslı bir teneke kutu bir yağ bidonu gibi pembeydi. Pembe elbise suda yüzen bir kadın bedeni gibiydi. Seyrettik. Can kurtaran eğitimi görüyordum. Derham'da jimnastik dersinde öğreniyordum. Derham'da bir yüzme havuzumuz var, bir kolejin lisesi sayıldığımız için onların havuzunu haftada iki defa kullanabiliyoruz. Yüzmek istemiyorsan regl olduğunu söylüyorsun. Nancy saçları ıslanmasın diye böyle söylüyor. Soyunmak için kabinlere girdiğimiz zaman çekilen perdeler var. Rahibeler buraya gelmezler. Bazı kızlar dolaşıp perdeleri kancalarından çekip çıkarıyor ve gülüyorlar. Bana yaparlarsa diğer kızlar beni görür. Ya Nancy beni görürse? Onun önü dümdüz. Benimkiler ise şimdiden büyük, bu yüzden onları gizlemeliyim.

Can kurtarma dersinde, suda sırt üstü yatıp kurtarılmayı beklemesi gereken Nancy'yi kurtardım. Baştan da tutulabilinir ama çapraz göğüs tutuşu sarılmak veya öpüşmek gibi, daha güzel. Çalışıyoruz. Herkes boğuluyormuş gibi yapıyor. Çabalayıp sizi de boğmaya çalışıyorlar. Onları suyun altından alttan tutup yan taraftan kaldırmak gerekiyor. Yoksa her ikisi de boğulabilir. Çalkalayıcı dönüyor, çamaşırlar ileri geri gidip geliyor. Annem çamaşır makinesinin içine bakıyor. O artık terkedilmiş bir kadın.

İşte Daedalus'tayım. Adı gerçekten Daedalus (Mitolojide Kral Minos'un hapsettiği yerden balmumundan kanatlar yaparak kurtulan becerikli bir sanatçı Ç.N.) gece uçuş yapan bir charter şirketi için iyi bir isim. Yüzmek ve uçmakla ilgili bütün bu saçmalıkların anlamı ne? Sinsi Joyce'un sürgün sessizliği ve kurnazlığı. Daedalus seksenli caddelerde terkedilmiş bir blokta sıradan bir tuğla binada. Binanın görünüşüne bakılırsa erimesine bile gerek kalmadan yıkılıp gidecek gibi. Köşedeki polis yasak yerde park etmeme izin veriyor. Daedalus tehlikeli ama bu suyun üzerinde havada olmanın riski. Vita New York'da boğuluyor. Ona yardım ederdim ama o suskunluklarında benim kötülüğümü sergileyerek beni de boğuyor. Beni delirtecek. Sonunda Vita ve Annem için yazmıyor muyum?

Ama onlar beni boğuyorlar. Ben de kentten kaçıyorum. Polis Annem için çalıştığımdan habersiz. Ve Vita için. Irkımızın bilinci vs. hakkında laflayarak bir uçak bileti alacağımı söyleyerek zararsız bir yalan söylüyorum. Canımı kurtarmak için Vita'dan ve Annem'den kaçtığımdan kuşkulanıyor mu?

Girişte siyah bir adam konuşmadan sol tarafı işaret ediyor. Anlıyor. O büyülü biri. Bir rehber. Daedalus'ta herkes ya Peter ya da Stephaine adında. Vita onları arayıp rezervasyonumu yaptırmıştı. Biletim hazır mı? Evet. İşte parası. Peter bana iyi şanslar dileyip Columbia'dan atılmanın bir onur olduğunu söylüyor. Beni tanıyor ve onaylıyor gibi görünüyor. Vita onu bu aldanmadan kurtarmalıydı. Uçakta yazabilir miyim? Stephaine daktilo bile kullandığını söylüyor. "Uyuyanları boşver." Cüretkar biri, gerçek bir yazar, Columbia'da gazetecilik lisansüstü öğrencisi. Yazıları basılmış. Yazdıklarım asla tekrar basılmayacak çünkü son seferinde delirdim. Şimdi yeniden başladım ama ilk bölümü bile zamanında bitiremedim. İngiltere'den önce bitirmeliydim yoksa çok geç olacak. Dışarıdaki polis hala park etmeme izin veriyor. Daedalus beni suyun üzerinde kurtaracak. Vita'dan.

Köşede bir Sabrett el arabası duruyor. Siyah bir iş adamı sosisli sandöviç satın alıyor. Sabrett adamı ona su tabancasıyla su fışkırtıyor. Sabrett adamı beyaz, bir İtalyana benziyor. Küçük bir çocuk zıplayarak gülüyor. Siyah adam dönüp ona sen mi yaptın diye soruyor. Sabrett adamı suçu çocuğa yıkıyor. Garip, anlaşılmaz bir olay. Kimin kime su fışkırttığını bilerek ve siyah adamın aşağılanmasını hissederek olanları otomobilimin camından izliyorum. Bu Bowery'de yaşlı beyaz adamların saldırgan siyah gençler tarafından soyulduğu zaman duyduğum kızgınlığın aynısı. Birkaç yaz önce penceremin önünde toplanan çete ellerinden Sosyal Sigorta çeklerini çekip alıyordu. Onlara engel olmaya çalışsam bana saldırırlar, cam kapıyı kırıp, yukarı gelip boğazımı keserler. Hepsi bir jilet taşır. Aşağılanan zavallı yaşlı adamların çığlıklarıyla dolu akşamüstleri. Gençlerden biri adamın kollarını tutarken diğeri ceplerinde bozuk para arıyor.. Tüm parası beş sentti. Bunu eğlence olsun diye yaparlar. Asıl kazanç pezevenklikte. Veya uyuşturucuda. Bu can yakmak için bir oyun, bir eğlenceydi, ucuz bir ırk intikamıydı.

Şimdi de sosisli sandöviç büfesinin önündeki bu siyah adamın, o aptal beyaz adamın üstüne su sıkmasını, bu hakareti kabullenmekten başka çaresi yok. Siyah adam çok kızgın, beyaz adamın türünün çılgınlığı ile deli olduğu açıkça görülüyor. Olay saçma olduğu kadar da tipik. Bugün tüm şehir şiddetle kaynıyor. Bazı günlerde bu elle tutulur hale geliyor. Burada trafik ışığının değişmesini beklerken şiddet havada patlayıp otomobilin üstünü boya gibi kaplıyor. Şiddet bizi yutuyor. İyilik kalmadı. New York, Amerika patlıyor, kendi saldırganlığında boğuluyor. Herkes nefret dolu. Siyah adam Sabrett'e saldıracak mı? Bekliyorum. Hayır. Gidiyor. Onu teselli etmek istiyorum ama o elinde çantasıyla uzaklaşıyor. Ne olduğunu gördüğüm için sesimi çıkartmalıydım. Sorumlu olunca insan karışmalı.

9. Cadde'ye varınca tam olarak bildiğimi söyleyemem. Ama ellili caddelerde güçlü birşeyin farkına varıyorum. Her yer polis dolu. Birşey olmuş. Caddeler Mafya'yla dolu. Onları otomobillerinden tanımak mümkün, yalnız Mafya bu tip otomobil kullanır. Camların arkasındaki yüzler imkansız. Kavşağı geçerken sarı harflerle yazılı bir tabela dikkatimi çekiyor - Roosevelt Hastanesi. Birisi öldürülmüş. Büyük biri. Ortalık polis kaynıyor. Bir diplomat mı vuruldu? Şimdi işin boku çıktı. Cinayet duygusu çevreye yayılıyor, insanı kıyamet korkusu gibi boğuyor.

Şimdi kent parçalanacak, insan onun çılgınlığını hissediyor. Buradan uzaklaş, kent merkezine git. Polislerle Mafya bazen değişik kostümler giymiş aynı insanlara benziyorlar. Ama kotlarını ve postallarını giyen Sol da öylesine devrimcidir ki, sizi öldürmek için pusudadır. Amerika uyarılmış bir kanış, çılgına dönmüş hasta bir boğa.. New York Amerika bu akşamüstü gösterilen bir gangster filmi. Çabuk eve git ve çalış, yapılacak en akıllıca şey bu. Hem o *Yeni Yaşam Söylemi* saçmalığını da unut gitsin, fazla Amerikanvari. Filmlerimiz ve kentimiz gibi sevimli, nefret dolu sonuçta dayanılmaz. Başkalarınkinden olduğu kadar kendi şiddetimden de kaçmak istiyorum. Cebimde güvende duran Daedalus beni kurtaracak. Kentte çılgın gibiyim, tüm duyularım seferber, ortak cinayet cinnetiyle kalbim çarpıyor.

Şeytanlarımı kovalayıp otomobili park ediyorum. Yemek masa-

sına oturup İngiltere'den önce bitirmek için daha da çılgınlaşıyorum. Kışın delirdiğim zaman yazdığım defterden parçalar ve kağıt parçacıkları masayı kaplıyor. Kitabın kendini sakladığım tam bir heybeye benzeyen alış veriş torbasında daha da var. Onları kaybetmekten bir kocakarı gibi korkuyorum. Kağıt parçacıkları torbanın dibinde karmakarışık, onları bir anlam oluşturacak şekilde bir araya getirmeliyim. Uçaklarda telaş içinde karalanmış bir patlamanın yarattığı bu parçacıkları, deliliğimin karalamalarını birleştirmeli, kötü kışın bir kolajını yapmalıyım. Kendimi kurtarmalı sonra da Vita'dan kaçmalıyım. Ama İngiltere karşımda bir baskı unsuru oluşturuyor, bu gece aşamamız gereken koca su birikintisi. Uçak onbirde kalkıyor. Acele etmeliyim. Kitabı yeniden kaybetme.

Telefonun araya girmesine karşın panik içinde çalışıyorum. Tekrar Vita. Ne zaman gelmeli? Vefalı Vita beni havaalanına götürecek, iyilik sever dostum beni geçirecek. Otomobilimi ona bırakacağım. Bozulmazsa ona özgürlük sağlayabilecek güvenilmez bir armağan. "Lütfen hemen şimdi gelme." Aklımda onunla tartışıyorum. Bu onun kitabı değil. Benim. Onu ülkeden gizlice çıkarmak zorundayım. Gözlerinden kaçırmalıyım. Bu editörden kurtulmalıyım. Sansürcü. Yeniden sandalyeme çöküyorum. Şimdi de kapı zili. Mallory anahtarlarımı almaya gelmiş. Bakkala giderken uğramış, ve nasılsa gittiğine göre benim için de bir konserve alabileceğine karar vermiş. Onun için bir sorun olmayacağı konusunda beni ikna ediyor. Dün parkta yediğim sosisli sandöviçten sonra birşey yemedim. Para getirmek için üst kata çıkıyorum. Mallory arkamdan çıkıyor, adımları kader gibi. Bu beni öldürse de ona şimdi söylemeliyim. Bıçaklaması için göğsümü açacağım. Arkam ona dönük, "Mallory sana birşey söyleyeceğim," diyorum. Yüzünü görmüyorum. Gözleri üzerimdeyken bunu söyleyecek cesareti asla bulamazdım. "Jenerikler konusunda. Benim görevim." Merdivenleri çıktık, çalışma masama doğru yürüyoruz. Şimdi tüm gücüyle soruşturuyor. "Evet, ben de sana bunu soracaktım," diyen sesi tiz ve alaycı. "Sahi senin görevin ne, Kate?" Adım bir suçlama darbesi gibi saplanıyor. Herkesin görevi belli. Hepsi kendi seçti. Mallory kendine üç görev seçti. Yazı masamın iki yanında duruyoruz, değerli kağıt parçaları masaya dağılmış. Onların varlığı bana güç ve-

riyor. "Son karede yapımcı olduğumu belirttim." Sesi bir siren gibi patlıyor. Tükürür gibi "Ah evet. Sen Sybil ve Robin ve Rhoda gibi yönetmenlerden biri olamazsın, özel biri olmalısın. Seçkincisin," diyor. Titreyerek anlatmaya çalışıyorum - "Uzun süre düşündüm. Bence buna hakkım var, film için yaptıklarımı gösteriyor." "Sen bir faşist domuzsun, General Motors'un başkanısın kapitalist boksun." Mallory her zaman ne diyeceğini nereye vuracağını bilir. Dönüp titreyen bacaklarla yontularımın arasında yürüyorum. Yıllardır sakin varlıklarıyla benimle birlikte olan sihirli iskemlelerde odanın her tarafında oturan tahta insanlar. Sonra birden Mallory yatışıyor, durup konuyu değiştiriyor. "Dükkandan ne istiyorsun?" Otobüslerde, yatakta, uçaklarda, otomobil sürerken bu anı beklemiş ve ölmeye hazırlanmıştım. Haftalardır idama benzer suçlamalarından, olduğum veya olmayı umduğum herşeyi yargılamasından çekinmiştim. Ve o bunu sonuna kadar götürecek dikkatten bile yoksun. İki cümleden sonra ilgisini yitirdi. Cezam ertelendi. Garip bir şekilde sinirlendim: bir kelebeğin aklına ve bir ana okul çocuğunun dikkat süresine sahip. Ben işkence çektim, ruhumu ölüme hazırladım. Ve o dükkandan ne istediğimi soruyor. "Campbell'in Barbunya Fasulyesi." Ona para verirken elim hala titriyor. Anahtarları dönünce alacak.

Ben toparlamaya çalıştıkça daha da asileşen parçaları bir araya getirmem için bana on dakika bıraktı. Mallory dikkatimi yine kapı ziliyle dağıtıyor. Bu sefer bir hippi oğlanla birlikte. Yeni bir Philip mi? LSD çılgını Philip'ten kurtulduğumuz için hepimiz rahatlamıştık. Mallory sonunda onu öldürmeye kalkıştığını iddia edip kapı kilidini değiştirmişti. On dakika içinde bu yılışık yaratıklardan birini nasıl buldu? Sokakta bulmuştur, tamamen yabancı biri. Ona anahtarlarımı vereceğim ve o uyur uyumaz öbürü gelip herşeyimi alıp götürecek. Tanrı aşkına eve gidince bunları saklı anlamına göz kaş ediyorum. Oğlanın neşeli küçük yüzü çevreyi kolaçan ederek yanımdan geçip merdivenleri tırmanıyor. Bir tek kelime söylesem parlayacak. Ve öbürü de uyarılmış olacak. Tek bir sözcükle uyarmaya kalksam Mallory sinir krizi geçirecek, ben ona büyük insan muamelesi yapmıyorum vs. Saatlerce devam eder. Sokakta bulduğu başıboş birine herşeyimi terketmek zorundayım. Bir yandan da

Fumio İtalya'dayken İngiltere'den arayıp eve göz kulak olmasını istediğim zaman ona güvenmemi söylemişti. Ve başardı da. Onun için ona şimdi de güvenmeliyim. İnsanlara güvenmek gerek. Herkese değil tabii ama hesaplı bir güven. Zor da olsa. Filmi de böyle çektik. Herşey güvenle oldu. Bu bir çeşit büyü ve işe yarıyor, kuşkudan tamamen arınırsanız insanlar sizi ender olarak aldatıyor. Bir kumar oynamalıyım. İşte anahtarlar.

Kağıtların başına tekrar dönüyorum, genel hatlar sonunda ortaya çıkıyor. Parçalar bir blok daktilo kağıdının üzerinde bir keçe kalemin ucunda yerlerini alıyorlar. Defterlerin, pasajların ve uçaklarda kotarılmış kişilik açıklamalarının karmaşasına etiketler ve kodlamalarla açıklık kazandıran ayrıntılı bir anahtar. Bowery'den kaçtığım anlar. Fumio'nun onaylanaması. Sonra onaylaması. Birden aklımda şimşek gibi çakıyor, kitabın kendi kadar delice. Bu kitabı anneme ithaf edeceğim. Beni yüreklendirdiği için Zell'e de. Ama Anneme de. Yaraları saracak. Tam bir pembe düş ve hayal dünyası. Okuyacak beni tanıyacak ve kabul edecek. Hep, "Arkadaşlarıma gösterebileceğim bir kitap yaz," derdi. Bu o gereksinmeyi pek karşılamayacak. Annem eşcinsel şöhretimle St. Paul'de yaşarken başarımla duyduğu ilk anki gururu yok oldu. Ve şimdi bu seferki ne kadar daha kötü olacak? Ama ya ithafımı kabul edecek olursa? Deneyeceğim. Ama dur bir dakika. Birinci Bölümü bu akşam uçakta tamamlamak hilekarlık olur mu, çünkü tersine oluyor. Gerçek Birinci Bölüm Amerika'ya doğru giderken geçiyor halbuki bu akşamki uçak diğer yöne İngiltere'ye doğru gidiyor. Okyanusun üstündeki grilikte bunu hatırlamaya çalışırım.

Bir şey daha var, Erikson'un *Ghandi* adlı kitabının son sahifesindeki sözler nerede? En kötüsü, kışın en dibi, yazamayacağımı anladığım o en korkunç gece. Belki de uymayacaklar ama ben yine de onları sıkıştırmaya çalışacağım. Kitabı aylardır durduğu yerden yatağın yanında döşemeden alıyorum. Heyecanlıyım. Uyuyamadığım zaman yazdığım sözler hala orada son sahifede duruyor. Aklımda jilet vardı. Herşeyi bitirmek. Ustaların ustası Beckett beni yıldırıyor, imbikten damıtırcasına yazması. Kafeslerim üstüne bir şiir. Paniğimin izini klostrofobiye sonra bir kadın ve eşcinsel olmama kadar sürüyor. Onu bir yere kopya edeyim de tüm kitabı Lond-

ra'ya taşımak zorunda kalmayayım. İşte planın iskeleti tamamlandı. Son parça da yerinde. Mutlulukla Bowery'nin döşeme tahtalarında volta atıyorum. Bir yazar olabilirim. Çabuk, masaya dönmeliyim. Şişinmeye zaman yok, bu kadarı bile pahalıya mal olmuş olabilir, alış veriş torbasının dibinde bir kağıt parçası kaybolmuş olabilir.

Kilitte anahtarın döndüğünü duyduğum zaman bitirmek üzereyim. Merdivenleri tırmanıyor ve oturma odasını aşıyor. Vita çalışma odamın kapısında beliriyor. Bakmak için dönüyorum. Gözleri dayak yemeyi bekleyen bir köpeğinkini andırıyor, beni babamın ağır eli olmaya davet ediyor. Bu gözler tarafından yargılanıp suçlandım bile. Hayır. Ömür boyu babam olmamaya çabaladım. Bu yüzden idam edilmeyeceğim. Neşeli bir sesle hemen hemen toparladığımı şakıyorum. Söyleyebileceğim en kötü şey ama bu benim kurtuluşum. Gözlerinin o korkunç karanlık çukuruna çekilmeyeceğim.

Vita diğer odaya girip kayboluyor. Yazmalıyım daha bir saatim var, bitirebilirim. Ama onu incitmiş olabilirim. O bir misafir, bir içki ikram etmeliyim. Hiç içimden gelmiyor. O oturuyor ve ben buz çıkarıyorum. Her hangi bir şekilde Vita'ya hizmet etmek rahatlatıcı. Joe'nun nasıl her şeyi bildiğini, onu tamamen anladığını, doğru veya yanlış bir çekim yaptığı zaman hemen farkettiğini anlatıyor. Yanılmaz biri. İçimden karşı çıkarak dinliyorum, onun film öğretmeni ama bir Tanrı değil. Kul köle olduğu bu adam kim oluyor? Yeni evli biri gibi konuşuyor. Onun için ücretsiz çalışması sinirime dokunuyor. Bense ona ücret ödüyorum ve ısrarla daktilo etmek istediği iki kısmı bile daha bitirmedi. Yazmak için iki hafta vakti vardı. Şimdi ise onları bana göndereceğini söylüyor. Sesi acıma uyandırıyor. Yüzü yoksullarınki gibi ezik.

Mutfak masasının arkasında durup içimi dökmeye karar veriyorum. "Vita, sekreterlik işini bitirdik. Böyle bir şey yok artık." Hayır, yumuşak davranmalıyım. "Bana bantları versen, onları İngiltere'de yazdırabilirim." İçki bardağıyla önünde duruyorum. Gerçekten çok mutsuz görünüyor. Yavaşça yazımı geri istiyorum, onun için daha iyi olur. İngiltere'de birini bulabilirim. Şimdi kan yerine para ile ödeme yapmak için yanıp tutuşuyorum. Nell'in yemek odası masasında el yazısıyla kopya ettiğimi görür gibiyim. Hayır, işini

bitirmek istediğini söylüyor. İçimdeki köylü karşılığını ona ödediğimi anımsatıyor. Gözleri yalvarıyor. Şimdi bunu önermekle bile zorbalık etmiş oluyorum. İçgüdüm her ne pahasına olursa olsun onları geri almak istiyor, gerekirse herşeyi teslim etmesi için ona yalvarmaya bile hazır. Ya da elinden çekip almaya. Hayır, Birinci Bölüme ve daktilo edilmiş birkaç sayfaya, önsöz ve Zell'in cenaze törenine razı olmalıyım. Tüm yardımlarını hatırlamalıyım, film için o koca seneryoyu daktiloya çekmişti, bağlılığı, İngiltere'den bir bölüm için aradığım her sefer gösterdiği ilgi, değerli orjinal negatif kutularını Fumio ile birlikte tüm bir gün nakliye şirketine taşıması. O olmadan kitaba başlayamazdım. Ona teşekkür borçluyum. "Birbirimizi affedelim Vita, belki de kendi ilk adımlarımızı atmak için ipleri koparıyoruz." Geleceğimizi trajik görüyor. İnsanları ortada bırakmadığımı ısrarla yeniliyorum. Yavaş yavaş yeniden dost oluyoruz, halının üzerinde oturup içki içiyor filmlerden konuşuyoruz.

Yerde dosya dolabının yanında yatıyorum. Onunla sevişmek istiyorum. Vita'yla bir kere kalpten sevişmeyi bütün gün istedim. Bu gece ayrılmadan önce. Sonunda bantları dinlediğini söylüyor. "Böyle heyecanlı bir yazar olmasan seni bu kadar çok sevmezdim." Bu iyi geliyor. Sonra abartılı görünüyor. "Bu sözü tekrarlayıp iltifatlarla geviş getiren bir aptala mı benzeyeceğim?" "Buraya kadar en rahatsız edici şey ne?" "Sekreterimle sevişiğim hafta sonu." "Bu senin kuruntun. Hiç de böyle bir ilişki değildi." "Evet öyleydi. İki gün süreyle onu öyle kıldın." Vita bunu kabul etmeyi reddediyor. İnatçı. Ve ben o havadan çıkıyorum. Yeniden havaya nasıl girebilirim? Gitmeden önce onun sevgilisi olmak istiyorum. Birer içki daha içip bagajı kontrol ediyoruz. "Eşcinsel yürüyüşünden bazı yerleri kesmek ister misin?" Bu fikir onu sevindiriyor. Yeniden Vita ile çalışınca neler olabileceği beni ürkütüyor.

Yatağa uzanıp bir içki daha içiyoruz. Hala zaman var. Tüm dostlarımızı konuştuk, o Joe'yu övdü, ben Nell'in taklidini yaptım. Tam havamızdayız. Fumio'nun deyimiyle bu gün ikimiz de "mantarlanmış" durumdayız, aynı anda regl olmamız bir çeşit ikizlik duygusu yaratıyor. Vita gülüyor. Yeniden ondan hoşlanıyorum. Bedeni ne güzel. Çıplak bedenlerimiz boyunca teni tenimde. Bütün dikkatimi vererek onunla sevişiyorum. Ona yakınlık ve mutluluk

verme gücünü içimde hissediyorum. Geldiği zaman, "işte böyle olmalı," diyor, ben de aynı şeyi hissettim mi? "Senin hislerini bilemiyorum benimkinden farklıydı," diye kaçamak yanıt veriyorum. "Belki gelecek sefere..." Vita kayıtsız. Başım yastıkta öbür tarafa bakarak Evet diyorum, istediğim gibi olmadığını söylemeye utanıyorum, onun verdiğini değil aldığını istemiştim.

Duşta yine de hepsi güzel diye filozofça karar veriyorum. Utanmak aptallık. Belki o da bunu demek istedi. Dünyanın suçlaması tuhaf. Bazen erkeklerle tersten sevişmek gibi, ama bu barsakları duman ettiği için pek sık yapılacak şey değil. İbneler nasıl dayanıyorlar? Marcus'u anımsayarak suyun altında gülümsüyorum. Mailer'in kitabının bir bölümünde Rojack'ın karısıyla tersten sevиştiğini sanmıştım. Marcus ofisinin kapısını kapatıp hayır, o *analingus* demişti. O nedir? Bilmediğim için utanmıştım. Marcus kent haberleri editörü gibi katı bir havayla dilin kıça sokulması diye açıklamıştı. Harikulade konuşmalarımız olurdu. Harikulade kavgalarımız da. Şaşırtıcı bir küfür alış verişinden ibaret olan tamamiyle bilimsel tartışmalar yapardık. Fakat Marcus bana ihanet edip bunu Mailer'e anlattı, o da bir dergide bilgisizliğimle alay etti. Şimdi duşta hepsi çok komik görünüyor. Mailer'in engin deneyimleri karşısında ben budalanın tekiydim. Bilimsellik açıklama ister. Düzeltmeler yapıp, yeniden yazıp, bilgili alaycılıkla yeni bir dipnot hazırlayıp Mailer'in "yanlışları düzeltmekle" yaptığı iyiliği belirterek gerekli referansları bulup, tüm o kahrolası sayıları, cilt numaralarını, zımbırtıları, sayfa numaralarını, tarihleri vs. belirtsem mi?

Yaşadığımız tensel yakınlıktan sıyrılmadan hala birbirimizin sıcaklığı içinde evden çıkıyoruz. Sınıf konusunda, onunki, benimki, Celia'nınki hakkında gevezelik ediyor içgörülerimiz ve inceliklerimizde bir yakınlık algılıyoruz. Yönetmenlik hocalarımızı veya İrlanda'yı veya Vita'nın çekmek istediği filmi özenle tartışıyoruz. Vita çocukken yazları geçirdiği ailesine ait bir kumsal hakında bir film yapmayı planlıyor. Celia'nın ailesi gibi onların da özel kumsalı varmış. Vita bunun anısına şiirsel bir film çekecek. Queens tüneline girerken aynalardan ve onlarda kendimizi nasıl hissettiğimizden söz ediyoruz. Vita için onlar yalnızca şiirlerde kullanılacak şeyler. "Bir yönetmen ol ve film çek Vita. Ama bir şair olduğunu

da unutma." "Aynalar sonsuz yansımalardır, su ve ışık gibi güzel. Kendini bir başka kadında görüyorsun." "Deli doktorları buna narsisizm diyorlar." "Halbuki aynadaki görüntüm benim için hep suçlayıcı bir simge olmuştur." Eşcinsel yazında aynanın bir simge olarak önemi konusunda birisi bir araştırma yapmalı. Dorian'ın portresiyle başlamalı. Kimlik sorgulandığı zaman Capote ve diğer yazarlar da onlara başvururlar. Veya ondan korkulduğu zaman." Bu fikri tartışıyoruz, Vita hevesleniyor ama sonunda karşı çıkıyor.

Kent dışına çıktık bile ve Grand Central Parkway'de yol alıyoruz. Vita onu dinlemediğimi iddia etmeye başlıyor. Benimle hiç konuşmadığını, kendi ve geçmişi hakkında çok az şey anlattığını ileri sürerek kendimi savunuyorum. "Sen çok konuşuyorsun da ondan." "Sen konuşmaya başlarsan ben seve seve susarım. Senin benim konuşmadan bıkkınlık duyduğun kadar ben de senden mahrum kaldığımı hissediyorum." "Babam çocukken beni sustururdu, o zamandan beri hiç konuşmam." Bu Anglosakson beyaz varlıklı babaların sorunu ne? Celia da aynı şeyi söyler. Ve Celia yazmak istiyor. Vita yavaşça, "Yaşamım boyunca sadece yüksek sesle söyleyemediğim şeyleri yazdım," diyor. Kadınların yüksek sesle konuşmalarını engelleyen tüm şeyleri paylaşarak yeniden yakınlaşıyoruz. Söylememiz gereken tüm şeyleri. Onları bu gece paylaşmadık mı?

Vita, Fred'e işi konusunda sinirlenip kızıyor. Ve Keith konusunda. "Keith onun dengi değil." Kendimizden emin bir tavırla eşcinsel erkekleri asla anlayamayacağımıza karar veriyoruz. Onlar da normal erkekler kadar değişik bir tür. Fırsat bulsalar erkek olarak kadınlara yapacakları şeyleri birbirlerine yaparak büyüyorlar. Üstelik birbirlerine karşı kadınların erkeklere karşı geliştirdiği soğukluk numarası gibi savunmalardan da yoksunlar. Kendi aralarında hiçbir engel olmamalı. Kimbilir birbirlerini nasıl yaralıyorlardır? O dünya duyarlı bir erkek için kim bilir nasıl bir ıstıraptır? Nasıl bir çok eşlilik ve sömürü tuzağı oluşturuyorlar? Daha incelikli de olsa öldürücü sadizmimizi gözardı ederek bu dünyanın dışında olduğumuz için kendimizi kutluyoruz. Erkekleri ele̊stiren kadınlarız.

Pan Am'da parti yok. Bir bar bile yok. John ile Yoko da görünürde yok. Herşey için çok geç. Yalnızca saf balmumundan yapıl-

mış gibi görünen peynirli bir sandöviç var. Onu almayacağım. Vita şımarık olduğumu belirten bir ifadeyle bakıyor. Onun komününde sıcak yemek yiyorlar. Komünde yaşayanlar ya oda kirası ödüyorlar yahut da çocuk bakıcılığı karşılığında oda kiralıyorlar. Sandöviçe bakarken bunun bir komün mü yoksa bir pansiyon mu olduğunu merak ediyorum. Sandöviçi reddettiğim zaman Vita bana, halama benzeyen kaprisli bir dilbermişim gibi hayranlıkla bakıyor. Sandöviç büfesinin gri sevimsizliğine bakarak herkesin yemek gönderdiği bir happening'i anlatıyor. "Bu gibi şeyleri bazen yapmacık bulmuyor musun?" diye karşı çıkıyorum. "Hayır, ben kızımı emzirirken yediğim bir yemeği gönderdim." Her nasılsa bu olaya ciddiyet kazandırıyor. Vita bir anne ben ise asla bebek emzirmedim. İki adam bizi süzerken plastik sandalyelerde yan yana oturuyoruz. Lezbiyen olarak mı? Yoksa kadın mı? Ne olarak? Mektup yazmanın sorunlarını tartışarak onlara aldırmıyoruz. Çocukluğumda babama yazdığım mektupların mektuplaşma konusunda beni isteksiz kıldığına hemen o anda karar verdiğim için iyi niyetle doluyum. Aldığım kararla çoşkuluyum. İngiltere'de yüzlerce mektup yazacağım. Hepsi de, ilkokulda yoksul yabancı çocuklar için para veya hurda demir toplama projesi için elbise askıları getirdiğin zaman alına yapıştırılan sarı yıldız gibi tümüyle hoşgörü dolu olacak. Gülüşüp belki de masum olan iki iş adamına bakıyoruz.

İngiltere'ye yedi saatte gideceğim. Açlıktan öleceğim. Şimdiden söylenmeye başladım. Dış Hatlar binasında yiyecek olduğunu öğreniyoruz. Giysilerimizi yerlerde sürüyerek koşuyoruz. Telaş içinde yürüyen merdivenle çıkıyoruz. Koridorun sonunda açık bir büfe. Bir hamburger ve süt için Tanrıya şükürler olsun. Vita bunun ölü sandöviçten neden farklı olduğunu anlayamıyor. Ben ya iyi yemek yahut da Amerikan ıvır zıvırı yiyebildiğimi arasında birşeye ise dayanamadığımı söylüyorum. Üstelik Annem hiç almadığı için çocukken yiyemediğim Amerikan çocuk yiyeceklerine bayılırım. Çocukluklarımızın farklı olduğunu düşünürken, müşterileri yok sayarak kafa bulan hamburger pişiren serseriyi seyrediyorum. Ona havlar gibi bağırıyorum. O da havlayarak yanıtlıyor. İkimiz de İrlanda'lıyız. Hırsım kahkahaya dönüşüyor.

Koşarak park yerine dönüyoruz. Vita yine otomobili kaybetti.

Onun için dua ediyorum. Birden bağırıp çağırıp zıplayarak kollarını çırpmaya başlıyor. Filmlerdeki kovalamacalar gibi yan yatarak charter uçağım için o sığır ağılına dönüyoruz. Hava Limanı yollarının terkedilmiş görünüşü cehennemin ikinci kısmı gibi. Vita'nin labirenti Kennedy benimkisi ise New Haven. Geciktik mi? Hayır, tam zamanında geldik. Ama sigaram kalmamış. Yedi saat boyunca tütünsüz yazma ihtimalini düşünüyorum. Vita bir dolar alıyor ve ben sıradaki yerimi tutarken o bozuk para dileniyor. Bu bir azizin yapabileceği bir iş. Orta yaşlı Amerika'lılardan yirmibeş sent bozuk para koparmaya çalışan Vita sevimliliğin ta kendisi. Yolcuların geri kalanı gençler. Sarah Lawrence korosu benimle birlikte İngiltere'ye gidiyor. Herkes gülümsüyor, yolculuğa çıkacağımız için hepimiz heyecanlıyız. Bir otomattan sigara alan Vita tam anlamıyla özverili bir dost. Onları avcuma sıkıştırdığı zaman nihayet birbirimizle barış içindeyiz. Cömertliği saf, hiçbir ödül beklemiyor. Vedalaşıp öpüşürken ona tutkunum. Sonunda aşık oldum.

Ve şimdi olmak üzere olduğum kişi olacağım. Otobüste yalnız başıma kalınca kendimden memnunluk duyuyorum. Mavi gözlüğümü takıyorum, çok şık olanı, taktığım zaman insanların beni tanıdıkları gözlüğü. İnsanların beni bazen tanıyıp bazen tanıyamaması anlaşılır gibi değil. Bu kişinin yaydığı enerjiye mi bağlı? Öyleyse hemen şimdi Kate Millett olacağım. Mavi gözlüğümü takacağım. Gösteriş yapacağım. Bir an sonra yine suçluluk duyuyorum. Her zaman tanınmayan biri olmayı istemeliyim. Bu daha az bireyci bir tutum vs. Ama şu an Kate Millett olmak çok daha eğlenceli. O kadar mutluyum ki buna cesaret edeceğim, o korkutucu mankenin içine gireceğim, elbiselerini giyip onu bir gerçeğe dönüştüreceğim. Daha önce alçıdandı. Başkasının yarattığı biriydi. Ben değildi. Başka biri de değildi. Onu canlandıracağım, cesede can vereceğim, onu gerçek bir insana dönüştüreceğim. Gidip o filmi getireceğim. Mavi gözlüğümle. Ünlü bir kişinin kendini beğenmişliği, saçmalık ve keyif. Bu gece hepsi çocuk ve beni görmelerine aldırmıyorum. İyi kalpli bile olabilirler. Zalim de olsalar zararı olmaz. Onlar benim çocuklarım ve ben medya çağında uçaklarla dolaşan gezgin bir bilim insanıyım.

Oturacak yer yok. Uçağa son binen benim, itiş kakışa karşı ko-

yamayan bir becceriksiz. Metroda da bunu hiç beceremem. Yerim olmadan oracıkta ayakta kalmaktan sıkılıyorum. Göze batıyorum. Kendimi şişman, çirkin yaşlı bir kadın gibi hissediyorum. Bir an önce genç, güzeldim. Ünlüydüm ve bir an için bundan keyif aldım, bir ego tatmini. Kimse beni tanımıyor, kimse benim kim olduğum hakkında en ufak bir fikir sahibi değil. Bitmeyecekmiş gibi gelen bir rahatsızlık süresinden sonra hostes bana yeni evli bir çiftin yanında yer buluyor. Havalanıyoruz. İçkimi gömleğime döküyorum. İleride karşıda iki güzel kız oturuyor. Konuşan yüzlerini izliyorum. Saçları güzel. Birisi bana doğru geliyor, yeşil bir gömlek giymiş. Sarı saçlar. Gençlik. Yorgunum. Belki de başaramayacağım. Birinci Bölüm olmayacak.

Karanlık yükseliyor ve biz onunla buluşmak için hızla ilerlerken aydınlık gökleri aşıp bize doğru geliyor. Çalışmaya başlıyorum, parçaları birleştirip bir başlangıç oluşturuyorum. Dışarıda güneş sabaha ve aydınlığa dönüşüyor. Çalışmayı sürdürüyorum. Işık, Japonya'ya giderken geminin çevresindeki temiz hava gibi uçağın pencerelerinde kabarıp dalgalanıyor. Görüntülerin, hayallerin ve başlangıcın ortamı olan ışık. Bu kitabı bitirdim diyelim sonra ne yapacağım? Belki politika okurum. Ölürüm. Bu kitap basılınca yaşamaya dayanabilir miyim? Sadece yazabildiğim için mutlu olmalıyım. Başka birşey istememeliyim. Sonrası. Skandal. Eleştiriler. Basın yoluyla beni öldürecekler. Yeni utanç turları. Hareketten zehirli suçlamalar. Niçin dostlarımla birlikte yaşamayı sürdürmeyeyim? Ölmeden. Ama onlar yeterince güçlü olabilecekler mi? Onları da Celia gibi yine kaybedecek miyim?

Uçak bütün gece zamana karşı doğuya doğru uçuyor, Amerika'nın karanlığı aydınlığa dönüşüyor, gün geride kalıyor şimdi ise şafak vakti. Eski dünya gün doğumu gibi önümüzde. Gelecek, İtalya ve İngiltere konusunda derin düşüncelere dalıyorum. Millett'ler beni Kelt alaca karanlığıyla tıka basa doldurana dek Roma benim için Dublin'den daha gerçekti. Her ikisi de Amerika'dan daha gerçek. Aile tarihçimiz Dennis Amca ne yazık ki ben ondan yararlanamadan öldü. Hızlı bir Sinn Fein taraftarı içki içen rahiplerle kafa çeken belki de para toplayan sevimli bir amatördü. Tanrı gibi güzel konuşan ömür boyu güzel öyküler anlatan biriydi. Benim kahrama-

nım, öyküdüğüm model, tek ozanımız. Zengin kız kardeşinin sırtından geçinip böyle güzel öyküler anlatmak varken ne diye Baro sınavına girip avukat olacaktı ki! Celia bana Millett'leri geri verdi, kendimi yeniden buldum.

Uçak, önümüzde dümdüz uzanan İngiltere'nin aydınlığında ilerliyor. Ve işte İrlanda. Daedalus, yaradılış kadar zafer dolu sabah ışığında havada yüzüyor. Çevremde çocuklar. Delikanlılar öylesine yumuşak, güzel ve iyiler ki içimden dilimi uzatıp kollarını yalamak, birinin alnını veya kulağını öpmek geliyor. Bir uçak dolusu yeni dünya eski dünyaya gidiyor. Hepsi sırt çantası taşıyor, uçakta müzisyenlerin dışında bir öğrenci dağcı grubu da var. Daedalus on dolarlık seyahat çekleriyle az bagajla seyahat eden tüm yazı sırt çantalarına sığdırmış göğe tırmananlar ve dağcılarla dolu uçuyor. Işık göklerden İngiltere'nin üzerine dökülüyor. Uçak yere doğru iniyor, içlerine dalarken bulutları öpüyor. Ben kendinden geçmiş Dante'yim. New Haven'daki o üç gün, Cennetten çıkma o sabah vakti Celia altı penceresinin ışığında gülüyor. Geçen akşamdan beri onun aşığı olmanın mutluluğuyla sımsıcağım, ve o sabah onun yüzünde tüm halkları görüyorum. Floransa yerlileri, İspanya, her gerçek prenses, bir çok Rönesans tablosu, İrlanda'lı yoksulları bile. Bir zamanlar onunki gibi saçlardan nefret ettiğimi itiraf ediyorum, "Masnastır okulunda seninki gibi tuhaf saçları olan kızlardan nefret ederdik." Buna nasıl da gülmüştük, zaten herşeye gülerdik. Kolej arkadaşlarıyla Northhampton civarındaki barlara gittikleri zaman kamyon şoförlerinin ona nasıl laf attıklarını taklit ederek anlatıyor. İri yarı suratsız bir adamın baş parmağını göstererek ona "haydi tak fişi" demesi. Celia'nın bunu duyup anlamını dehşet içinde kavramasına bile gülmüştük. Kardeştik. Sevgiliydik. Arka bahçedeki güller rüzgarda sallanırken döşemesi mermer kubbeli odanın altı penceresinin ışığında gülerken onu kaybedebileceğimi hiç düşünmemiştim. Bir zamanlar. Akşamleyin bir kırmızı bir de beyaz gül kopardım. Birini seçmesini istedim. Aydın cömertliğiyle bir ara uğrayan bir başka sevgilisi, gerçekten Isolde adlı bir genç kız, için de gül toplamıştım, Kıskançlığa gerek yoktu. Celia benim olduğu sürece. Celia benim zamanımı doldurduktan sonra, ben yokken başkası ondan zevk alıyorsa bundan bana ne!

Biz onunla buluşmak üzere dalış yaparken ışık İngiltere'yi ve

okyanusu sarıyor. Yeni yaşam Celia gibi keşfediliyor, yaşanıyor. Dışarıda içinde yüzdüğümüz hava, tuhaf bir şekilde cennete girer gibi oluyoruz. Pencerelerimizin dışında meydana gelen mucizede Celia'nın dümdüz saçları var, lavtaya eğilen kalın örgüleri. Bir pırlanta gibi İngiliz semalarında belirivermesi olacak iş değil, krem şantiye üzerinde portakal suyunu andıran bir ışıkla sırılsıklam bulut tünelinden ağır ağır geçerken en parlak ışık onunki.

Celia, yeni yaşam, burada yanıbaşımda.. Bir gün önce New York'ta Soho Caddesi'nde farların ışığında vedalaşırken olduğundan daha gerçek. Bir ruh ve ışık gibi. Ve şimdi İngiltere ve denizi aydınlık, uçağın içi gün ışığıyla dolu. İnsan pencerenin dışında ışığın daha büyük mucizesinde bir melek göreceğini sanıyor. Gelecek veya vaadettiği şeyler kadar saf bir ışık, çoğalmasıyla olanaklar sel gibi akıyor. Güneşe doğru uçuyoruz ve düşmüyoruz. Işığa güven insanı havada tuttuğu için şimdi parlaklık çok doğal. Ve benim bütün endişelerim bol pantololonlu sevgilinin tekrar aşığı olmak için gerekli cesaret için. Celia. İngiltere, İrlanda kadar yeşil gözler, İrlanda şimdi altımızda. Sonra bir ara ve İngiltere. Tekerleklerimize kavuşmak için hızla yükseliyor. Celia, o ucuz pembe abajurun ışığında güzel ve zarif gözlerini gördüğüm gecenin üstünden bir yıl geçti. Sadece bir yıl. O zamandan beri cehennemi aştım. Şimdi yeniden dostuz. Aşık değiliz. Henüz.

İngiltere'ye bir sarsıntıyla çarpıyoruz. İngiliz sesleri bizi karşılıyor ve gürültüye boğuluyoruz. Bir delikanlı uçak kazasından mı söz ediyor? Aşağı bakınca Kennedy'deki o Lockheed'in rengini görüyorum. Altımızdaki yeşil çayırlardaki tuhaf turuncu tekneleri kontrol ediyorum. Güvendeyiz, bu yalnızca bir yankı. Burada uçaklar güneşin renginde. Birinci Bölüm bitti. Cennete güven. Daedalus erimedi.

BLİCK İNGİLİZ DEFTERİ

VII

Kilometrelerce tünel. İçinden Amerika'lıların İngiltere'ye püskürtüldüğü bir labirent. Fakat borular Gümrük'te tıkanıyor. Sıradaki bavullar koridor boyunca santim santim itiliyor. Çiçek çocukları toplaşıyorlar, bagaj telaşlarına kapılmışlar. Sıra kapıyorlar. O kadar yorgunum ki birinin yardım etmesini isterdim. Ama onlar da kendi başlarının çaresine bakmaya çalışan bir grup Amerika'lı. Kendimi şimdiden onlardan uzaklaşmış hissediyorum. Ciddi tavırlı İngiliz gümrük görevlisi kim olduğumu araştırmaya başlıyor. Ben de merak ediyorum. Ona hangisini söylemeliyim; yontucu, yazar, öğretmen, film yönetmeni? Filmcilik, bir film için buraya geldim. Kuşkuyla beni süzüyor, bir film yönetmeni olamaz o bir kadın. Yoksa porno mu, başka ne olabilir ki? Yapım masraflarınız? Düşük maliyetli, bir Amerika'lı milyardere benzer halim var mı? Sinirlenmeye başlıyor. Ondan hoşlanmaya başladım. Onunla flört ederek onun mermer kadar sert aksanıyla cevap veriyorum. Bunu hoş karşılamıyor. Sanki Cennetin anahtarıymış gibi İngiliz pasaportu taşımadığımı hatırlatıyor. Hizaya gel yoksa seni ülkelerine sokmayacaklar. Zararsız kişi rolüme bürünüp geçiyorum. İlk karşılaşma pek lehime sayılmaz. Yürüyen merdivende çıkarken İngiltere'de pek de başarılı olmadığıma karar veriyorum. Yürüyen merdivenler bile değişik.

Bagaj sırasına giriyoruz. Amerikalı çocukların hepsi sırt çantalı ve uzun saçlı. Onları izlerken biz yeniyiz diye düşünüyorum. Bu

eski ülkeye sel gibi yayılıyoruz. Değişmek zorunda kalacak. Yaz çocukları, bir işgal ordusu. Avrupa buna nasıl karşı koyabilir? Kültür şokuyla fetih. Fabian Sosyalistlerinden olduğum için biraz dinlenip sonuçları bekleyeceğim. Bagaj için niye telaşlanayım? Zamanı gelince gelir. Beklemek için eşyalarımdan oluşan krallığımın ortasında yere oturuyorum.

Sonra kocaman korkunç bir tren istasyonu. Amerika'dan bile daha çirkin, Coca-Cola reklamına aşılanmış İngiliz iğrençliği.. Gatwick. Veznedar hanım dolarlarımı pound'a çeviriyor. Gerçeküstücülük. Bir öğrenci olarak geldiğim zaman kendimi trende kendi eserini Çağdaş Yazın Serisinde okuyan Isabel Archer gibi hissediyordum. Ve şimdi aynı kişinin büyümüş bir tiplemesi olarak buraya bir filmi almaya gelen biriyim. Ben nasıl bir film yapmış olabilirim? Burada herşey benden daha büyük ve benim çok bagajım var. Üç koliyi oradan oraya taşıyorum ve bir taksi bulmaya çalışıyorum. "Çok pahalı," diyorlar. İçimdeki köylü duruma el koyup trende karar kılıyor, bu arada elim bacaklarım bir taksinin komforu için yakarıyor. Deri koltuğa yaslanıp bir sigara yakmak.

Ama önemi yok, dostlarım var. Nell'i arayabilirim. A ve B tuşlarını yine karıştırıyorum. Islington'daki evde yabancı bir ses yanıt veriyor. Ursula olduğunu söylüyor. Demek Berda ayrıldı yeni biri var. Beni bekliyorlar. Eve mi yoksa büroya mı gitmeliyim? Bu çantalardan kurtulmak iyi olurdu. Ama daha erken. Hemen çalışmaya başlayabilirim. Bu akşamüstü yeni çekimleri Betty'ye gösterebilirim. Victoria'ya gitmeliyim. Orada karar verebilirim, en azından Londra'da olacağım.

Çıkış kapısında kapıcıya yanaşıyorum. Bana bir hammal buluyor. Tüm eşyamı almasına izin veriyorum ama film kutularıyla alış veriş torbasını kendim yükleniyorum. Üzerinde artık herkesin Uluslararası Gıda Pazarlarından alış veriş ettiğini ilan eden kahverengi kağıt bir torba. Tıklım tıklım buruşuk kağıtla dolu. Bu benim kitabım. Sonra biletçinin başının arkasında onu görüyorum. Duvardaki İngiliz Demiryolları posteri: "Hafta sonu mühendislik faaliyetlerimiz yolculuğunuzu etkileyebilir." Böyle konuşulan bir yerde fazla kalmak olanaksız. Kitabımı yitirebilirim. Hamal bir mucize gibi yeniden peronda beliriyor. Dürüst biri, hala güvendeyim. Ne

kadar bahşiş vermem gerektiğini soruyorum. Düşündüğümün dörtte birini istiyor. Yarısını veriyorum. Hoş bir Cockney aksanıyla konuşuyor. Victoria'ya doğru giderken o poster tekrar beni rahatsız ediyor. Bu onların İngilizcesi, benimki değil. Buradan gitmeliyim, burada yazamam. Çaresizlik içinde burada dostlarım olduğunu kendi kendime anımsatıyorum. Islington'da bir ev. Bir İngiliz karyolası. Beni bekliyorlar. Karşımda Amerikalı turistler tipik Long Island aksanıyla sohbet ediyorlar. Öğrencilik günlerimde burada Amerikan karşıtı tavrımı takınırdım. Başarılı olamazdım, Peck ve Peck yağmurluğumdan beni hemen tanırlardı. Latince yemin etmiş kayıtlı üniversite öğrencisi olsam bile. İki cümleden sonra hangi eyaletten olduğumu sorarlardı? Sınıf öğretmenim Minnesota'yı hiç duymamıştı. Onu rahatsız etmemek için kuzeyde ortada Kanada yakınlarında diye birşeyler mırıldandım. D treniyle Coney Adasına gider gibi görünen ipek tayyörlü Amerika'lılar bugün size ihtiyacım var. Heyecanımı belli etmemeliyim. Oysa bu manzarayı tekrar görmeye can atıyorum, on iki yıldır belleğimde sakladığım İngiltere. JayCee beni terkettikten sonra ruhumu Bn. Prichert'in Greensboro'daki dupleks dairesinin yağlı boya duvarlarında parçalıyordum. Sevişmelerini duyup merdivenin başındaki odalarına saatte bin kilometre hızla dalmıştım. Amerika'da İngiltere'yi hatırlıyorum ağzım kupkuru ben onları dinlerken JayCee başka biriyle gitmişti. Southampton'dan dönerken gördüğüm oyuncağa benzer koyunlarını ve küçük ağaçlarını tekrar görünce bir tuhaf oluyorum. Kırmızı deri kaplı Spenser masanın üzerinden bana bakarken görüntüler zihnimde canlanıyor. Bir konferans hazırlaman gerekiyor. Aynı deriyle kaplı Fielding raftan bana gülümseyerek onunla birlikte gideceğini hatırlatıyor. İngiliz Edebiyatı öğrencilerine ders verirken ağlamamaya çalışıyorum çünkü her satır Oxford'u hatırlatıyor, bu da JayCee demek, hiç olmamış gibi silinip giden tam iki yıl. Çünkü benim için olmamıştı, ikimiz için olmuştu. JayCee benim İngiltere'm. Kendiminki hiç olmamıştı. Ama o bir asalak gibi beni sömürdü. Onları üst kattan duyuyordum. Gri Carolina kışı tren penceresinin dışında aniden beliriyor. Tren traversler üzerinde yola devam ediyor ama ben edemedim. Yağmurluğumun içinde buz gibi eve döndüm. JayCee ağladığımı görüyor. Önemi yok. Yüzü bunun hiç

önemi olmadığını söylüyor. Dışarıda yeniden İngiliz kırları var. Şimdi o kış niçin geri geldi?

Çabuk bir sigara yak, dikkat et kusma. Pencereden dışarı tarlalara bak. Buradaki küçük ağaçlara. Bu İngiltere. Şimdi pencereden ona yeniden sahip oluyorum, benim kendi İngiltere'm. Bir yazda iki kere görülen İngiltere, on iki yıl sürgünden sonra müthiş bir lüks. İngiltere bana geri veriliyor. Ama kitabı yitireceğin, tüm Amerikan bakış açısı bu lüks seyahatte yanlış yönlendirilecek. Filmi New York'a göndertmeliydim. Evde kalıp, çalışmalıydım. Kitabımın yeri Amerika'da dostlarımın arasında. Burası yanlış yer. Ama İngiltere'de de dostlarım var, Nell, Paul ve Winnie.

Victoria İstasyonu. Gri platformda çıkış kapısına yürüyüp sıraya giriyorum, İngilizlerin sıra için kullandığı sözcüğü, bildiğim için kendimden memnun içimden fısıldıyorum. Her herşey için hatta içki satış saatini beklemek için bile sıraya girip her zaman beklemeye hazır İngiliz'ler ne kadar komik görünüyor. İşte şimdi benim sıram, taksi kaldırımın biraz açığında duruyor. Herşeyim yanımda. Yerde çevremde duruyor. Biri ismimi söylüyor. Dönüyorum. Elim birinin elini sıkıyor. Tanıdık gelen fakat şimdi çıkaramadığım bir yüz. Kuzey Carolina'daki ilk öğretmenlik günlerimden Sally David. Hala orada ama şimdi Londra'da. Yıllar öncesinden, o yıldan birinin aniden bugün ortaya çıkıvermesi anlaşılır gibi değil. Şöhret olduktan sonra beni hiç görmemiş vs. Kendimi bir aptal gibi hissediyorum. Alaya alınmış gibi. İnsanlar keşke böyle şeyler söylemeseler. İri yarı sevimli kadın bu sözlerle beni utandırıyor. Heyecanlı, benimle gurur duyuyor. Bu bir dolaylı sitem olabilir mi? Ben Carolina'dan ayrıldım. O yılları yaşayıp aşmakla o döneme ihanet mi ettim? Yolda sohbet etmek için benim taksimi paylaşacak.

Ben ofise gideceğim. Hemen Nell'i göreceğim. Şimdi bekleyemem. Taksi şoförüne Soho'da Old Compton Caddesi, Cambridge Circus'tan sapacaksın diye yolu bir Londra'lı gibi tarif ediyorum, tüm eşyam yanımda.

Londra güneşinde beyaz ve şık görünen binalar yanımızdan akıp gidiyor. Sally Herrick üzerinde bir araştırma yapmak için bu yaz buraya geldiğini söylüyor. Herrick için yılın uygun bir zamanı. Bir şiir adı söylüyor. Ben yalnızca Corinna'nın *Kır Gezintisi*'ni

(Going a Maying) anımsıyorum. Yaz tatiline çıkmış bilim insanını oynayıp uygarlaşıyoruz. Bu kent Amerika'lı İngilizce öğretmenleriyle dolup taşıyor. İngiliz Edebiyatı sınav sorularını hatırlayabilir miyim diye düşünüyorum. Üniversiten ayrıldım diye artık bilim insanı sayılmaz mıyım? Ama önemi yok, bugün film heyecanındayım, hala bir profesör olmadığıma seviniyorum. Bir kitap yazıyorum, hepsi öndeki alışveriş torbasında. Victoria heykelini, yüksek bir kaidenin üstündeki koltuğunda oturan yaşlı bir kadın, geçerken herşey harikulade çılgınca diye kendimden emin düşünüyorum. Güzel isimleriyle, mükemmel tarihi görüntüleriyle büyük meydanları geçiyoruz, St. James, bir parkın pırıl pırıl yeşili. Herşey tertemiz boyalı güneşte parıldıyor. Sally başkanın terfi ettirmediği için bir kadın öğretmenin Kansas'ta bir yerdeki başka bir okula geçmek zorunda kaldığını söylüyor. Ayırımcılık aleyhine söyleniyoruz. "Kitabın ne hakkında?" "Kendim hakkında ve başıma dert açabilir." Yıllardır gizli kalmış iri bedeni yanıbaşımda, iyilik dolu, belki de korkuyor. Korkuyorum. Sonra korkmuyorum. Onun kuşağı tutsak, ama biz kurtuluyoruz, genciz ve bunu başarıyoruz. Onlar için hep daha zordu, küçük kasabalarda sıkıcı işlere mahkum olmuş, bilgiçlik taslayıp bunu bilim sanıyorlardı. İnatçı iyi öğretmenlikleri bile onlara onur kazandırmıyordu. Bizlerin daha şanslı olması ne büyük haksızlık. Ve şimdi kolejlerdeki çocuklar hemen hemen hiç örselenmemişler. Hiç pişmanlık duymadıklarını iddia eden Fairbanks'deki öğrenciler. Geçen bahar onlarla çimlerin üzerinde otururken hiçbir eşcinsel bara gidip gitmediklerini sordum. Tabii ki gitmemişler. Gitmeleri için bir neden yokmuş. Kendi kuşaklarının rahat havasında yaşıyorlar, neden canlarını üzsünler. Ama yaşlı insanlar yapayalnızdılar. Dikkatle konuya yandan girerek, ona New York'taki Eşcinsel Yürüyüşünün filmini çektiğimizi söylüyorum, "Çok güzeldi, herkes kendini özgür hissediyordu. Herşey değişiyor," diyerek tehlikeyi ortaya koyuyorum.

Deri koltukta rahatça oturan şişman, iyi niyetli orta yaşlı okul öğretmeni belki şimdi mesajımı almıştır. Yaz sonunda Carolina'ya dönecekmiş. Sally'yi yaşından, giysisinden ve kilosundan ötürü yüreklendirmeliyim. Greensboro'ya yalnız başına dönecek, yazın dayanılmaz sıcağı, oranın gök gürültülü Ağustos'ları, can sıkıntısı, köpeğimle açık hava sinemalarına gittiğimi anımsıyorum.

Shaftesbury Caddesi'ne geldik, porno film meraklıları *İsveç Usulü Aşk, En Sıcak An, Babbette'in Mesleği*'ni izliyorlar. İngilizlerin şu aralar bunlara ihtiyacı olmalı. Ve yirmi yıldır oynanan bir oyun. *Fare Kapanı*. Eski moda aktörlerin şişinerek yıl dönümlerinde tekrarladıkları oyunlardan resimler. Sally bir armağan kadar güzel bir fikir verince bu cadde bile güzelleşiyor. Nehirin üstünde yemek yemenin çok güzel olduğunu söylüyor, Thames kıyısında bir hana gidip bir tekneye binip yemek yemeliyim. Böyle güzel bir günde Londra'ya yeni gelmişken insan böyle bir şeyi o akşam yapmak istiyor. Nell ile Paul'ü bu akşam davet edeceğim.

İşte geldik. Taksi parasını ödemek için ısrar ediyor. Burada inecek. Londra'dayken onunla yemek yemeye vaktim olacak mı? Bilemiyorum. Aklım arkadaşlarımda, tam ofislerinin önündeyiz. Şu merdivenleri çıkmak için Amerika'dan geldim. Bir savaşçı kadar zafer dolu yukarı onların olduğu çatı katına bakıyorum ve onlara, "İşte döndüm! Herşeyi getirdim!" diye bağırmak istiyorum. Nell'in çarşafları, film kutularım, ilk baskı ve orijinal kopyalar, bavulum. O zaman onu göremediğimi farkediyorum. Alışveriş torbası orada değil. Kitabım yok olmuş. Hepsi alışveriş torbasındaydı. Ama alışveriş torbası yok. İnanılır gibi değil, önde şoförün yanında değil. Onu arkaya yanıma koymalıydım. Tanrım onu nerede kaybettim? Taksi beklerken elimdeydi. Şimdi kalbim hızla çarpıyor, Compton Caddesi, yanımdan geçen insanlar, yeşil triko gömlekli adam dönüyor. Pencereler çok uzakta. Şoför bekliyor, bakıyor. Bindiğim zaman elimde miydi? Geri dönmeliyiz. Sally'den özür diliyorum. Ona bizi Victoria İstasyonu'na geri götürmesini söylüyorum. O da benimle birlikte geliyor. Şimdi onun sıcak varlığından çok memnunum. Dehşet içinde ellerimi ovuşturuyorum, bir elim korku içinde kolumu sıkıyor. Çok saçma ama kitabımı Victoria İstasyonu'nda kaybettim. Önce istasyondan kilometrelerce uzak olan heykelin yanından geçmek zorundayız. Onun donuk bakışlarına yaklaşıyoruz, mermer şimdi ölü gibi beyaz, çaresizlik gibi katı, donmuş kalmış. Yanından hızla geçerken yaşlı kraliçenin öldürücü bakışları beni mahvediyor. Kaybettik. Ve yanımda oturan birlikte öğremenlik yaptığım on yıl kadar önce bir yıl süreyle biraz tanıdığım kadın var. Victoria'ya bakıp gülüyor, - "O herhalde onaylamazdı," diyor.

Gülüyorum, çiftlikte esmerleşmiş kolumu sımsıkı tutuyorum. "Victoria böyle şeylerin var olmadığını söylerdi. Wilde için inanabilirdi ama kadınlar için böyle birşey olamazdı." İki suç ortağı gibi gülüyoruz. Şimdi ikimizde öne doğru eğildik ve enerjimizle sanki taksiyi daha hızlı gitmesi için itiyoruz. Sally bir anne baba veya herhangi başka biri gibi davranmıyor, beni suçlamıyor: Aptalın teki olduğumu biliyorum. İngiltere'ye vardığım ve iyi vakit geçirmeye başladığım ilk anda kitabımı nasıl kaybederim? Taksi şimdi taksi sırasının yanında ağır ağır gidiyor. Onu görüyorum! Orada kaldırımda. Bir torba. Orada kaldırım yüzeyinde bir çıkıntı oluşturarak durması mucizevi birşey. Yanında insanlar var. Kalkan otomobiller. Tanrım gerçekten de dürüstler, taksiden atlayıp onu kurtarıyorum, kurtuldum. Ben yerimde mutluluktan zıp zıp zıplarken "Beni görünce yere bırakmış olmalısın," diyor. Beni bir mucize kurtardı. Ama onu niçin kaybettim? İlk işimden tanıdık bir öğretmene rastlamak beni niye korkuttu? İlk düşüncem, kendini beğenmişcesine, ben şimdi seyahatimin sonunda dostlarıma kavuşmaya can atarken ve meşgul edilmek istemediğim bir anda bir Amerika'lı beni meşgul ediyor olmuştu. Bunu yazarken bile utanıyorum. Ya okuyup üzülürse, yanımda Soho'ya geri dönen Sally insanların en iyisi. Tüm cesaretimi kaybettiğimi aptalın teki gibi davrandığımı gören Sally. Kendimden o kadar emindim ki. O kadar varlıklıydım ki, yaşamda ve sanatta bir hovarda, filmler çekiyor kitaplar yazıyordum. Sonra yere kapaklandım. Sally hepsini izledi. Ve hiç suçlamadı, beni yatıştırdı ve tüm yeni kitabı kaybetmek gibi büyük bir aptallık yaptıktan sonra bile yanımda kaldı. Torbanın karışıklığına bakıyorum, kağıtların altında yüz dolarlık bir teyp vardı. New York'ta arkanı döndüğün an yok olurdu. Tekrar Victoria'nın yanından geçiyoruz, ona bakıp gülümsüyorum, bu sefer kazandım. O hala İngiltere'yi yönetiyor ama ben onun halkından değilim. Alışveriş torbama kavuştum.

Nell'in ofisinin önündeyim. Bu sefer kabadayılık yok, küçülmüş ve sarsılmış olarak ağır paketleri hole taşıyorum. Sally'ye el sallayıp zili çalıyorum. Cevap yok, bütün bu eşyayı dört kat yukarı taşımam gerekiyor, hiçbirini gözümden ayıramam. Soho'da hırsızlık olur. Betty ile montaj yaptığımız gün iki adamın çantalarımızı karıştırırken yakalamıştık. Bir kat çıkıyorum sonra inip öbür paket-

leri çıkarıyorum, altısını birden taşımama imkan yok. Şimdi çok yorgunum, seyahat yirmi saat sürdü ve neredeyse iki gündür sürekli yazıyorum. İşte kapımız, tahta ve pirinçten, büyük kolu ortada, burada görülen tipten, tam bir İngiliz kapısı. Yardım istiyorum. Sonunda geldim. Hepsi yardım etmek için koşacaklar. Bir ses cevap veriyor kimse görünmüyor. Mantar duvarlar ve kahve rengi halıyı aşarak son bölümü de tamamlıyorum. "Ben geldim." Kimse farketmiyor. Telefonda yeni biri var. Dün New York'ta ben 9. Cadde'de Roosevelt Hastanesi'nin yanından geçerken vurulanın Joe Colombo olduğunu söylüyor. Dün New York'ta. Şimdi bir çete savaşı başlayacak. Mafya, haberi kendim hazırlıyorum - "9. Cadde'den geçerken Mafya'nın varlığını hissetmiştim ve Londra'ya vardığım zaman Joe Colombo olduğunu söylediler." Dün New York caddelerinde şiddet bir elektrik ceryanı gibiydi. O kentin feci hareketliliği. Ama burada Londra'da bu yalnızca tuhaf görünüyor. Bu uzaklıktan New York sadece yabancı bir çılgınlık. Ama insan New York'ta kenti hissediyor. Ona yakın yaşadığınız zaman nabzı içinizde atıyor. Londra dışarıda. Camın arkasında. Taksi penceresinin dışında akşamüstü bembeyaz parlayan binalara bakıyorum.

Nell "toplantıda". Bir yapımcı, keçi sakallı kısa boylu bir adam, bir reklam ismarlıyor. Dışarıda beklemeliyim. Sonra başında şapkası dışarı çıkıyor ve beni film dünyasının insanları gibi kucaklıyor. Kısa şort giymiş, ince siyah çorapları uzun bacaklarını sarıyor. Ve sevdiği o saten tişörtlerden biri. Birgün Poughkeepsie'de, orada kırsal kesimin en iyi dükkanından, Fumio ile ona bir tane daha aldık. Üstünde büyük saten bir yıldız var. Bunun üstünde miki fare var, Tanrım. Londra'da birçok kimse O'Rourke'nin kaçık olduğunu düşünüyor. Son moda. Bence o bir kahin. Elleri kolları yüzükler ve bileziklerle dolu beni tiyatrovari bir şekilde kucaklıyor, "Superstar!" "Machree Anne, işte yine döndüm." Bir anlık ilgi. Sonra telefon çalıyor. Tekrar gidiyor. Bekleme odasında beklemek için oturuyorum. Bir dergi okuyorum. Yeni kızla konuşuyorum. Nell geri geliyor. "Sen Angus ile çalışacaksın," diyor. "Betty tatilde. Ellen de Kanada'ya döndü. Angus'tan başka kimse yok. Senin editörün o olacak." Nell yüzüklü elini sallıyor. Karar verildi. İç sesim isyan ediyor. Filmde hep kadınların çalışması gerekiyordu. Sesi susturup

teslim oluyorum. Bunu düşünmekle tutuculuk ettiğimi hissediyorum. Angus filmi bilmiyor, çok yavaş konuşuyor, ağzının içinde mırıldanıyor, aksanını anlayamıyorum. Portakal rengi uzun saçlarıyla insanda tam bir edilgenlik duygusu uyandırıyor. Nell'in ofisinde dosya dolabı boyunca göz gezdiriyorum, eski kovboy heykeli, müzik seti ve içki dolabı, telefon - Betty'nin ayrıldığını bilseydim geri dönmezdim. Dondurulan görüntülerin bitip bitmediğini kimse bilmiyor. Angus yarın sabah laboratuvarı arayacağını söylüyor. Şimdi Nell için bazı baskılar almakla meşgul. Açıklama yaptığı zaman onu anlamıyorum. Filmim nerede? Negatiflerin kesimi bittikten sonra ne olacak? Tabii darmadağın olacak. Senkronizasyonu bozulacak, birşeyler yitirilecek. Yeniden oturup beklemeliyim. Angus telefonda konuşuyor. Sabırsızlanıyorum. Buradaki insanlar çok yavaş ve oldukça belirsiz. Nell niçin yeniden çekim yapmam gerektiğini söyledi? New York'ta buna gerek olmadığını söylediler. Bir ilk baskın var ondan bir kopya çıkarman yeterli dediler. Joe Kaplan orjinal kopya kaybolsa bile ilk kopyayı bazı ilaçlara sokup çizikleri yok ederek yeniden kopya almak mümkün dedi. Cinelab'deki Marvin de aynı şeyi söyledi. Buna "Fluidgate," diyorlar. Betty parçaları toparlayıp laboratuvara göndermeye yanaşmamış olabilir mi? Ben başlarında durmadığım zaman herkes filmi ihmal ediyor. Önemsemiyorlar. Zaten başkasının filmine kim yeterince özen gösterir ki? Uluslararası telefonda Nell bağırarak yeniden çekmem gerektiğini söylüyordu. Sonra ilk kopyanın başında ve sonundaki flaşların onu kullanmamızı engellediğine dair uzun ve anlaşılmaz bir açıklama. Nell Winnie yüzünden mi geri gelmemi istedi? En kısa zamanda gelirsem bir yararı olur mu diye sormuştum. "Hayır, çok yardımcı oldun ve evde bizimle birlikte bir üçüncü kişinin olması iyi oluyor. Gerilimi azaltıyor. Winnie ile başa çıkarız." Ama asla birşey isteyemediğini biliyorum. Verir fakat asla istemez. Bunun için ısrar ettim. Sonunda hemen gelirsem yararlı olacağını söyledi. Ve ben bunu yapmadım. Film kaybolup bulunamazken ben kitabıma başladım. Herşey yanlış. Şimdi İngiltere ile ara vermekle kitabı da yitirebilirim.

Uyandığım zaman Japon çiçekleri şimdiden pörsümüştü. Nell beni yatağıma götürürken vazoyu bana vermişti. Sanırım ikimiz de

sarhoştuk. O kadar yorgundum ki sandalyede uyuyakaldım, elim ve omzum seğiriyordu. Garip bir uyuşma duygusu. Nell, "Hiç ayrılmamalıydın," diyor. "TV'deki büyük gösteriyi kaçırdın." Büyük şapka her rolü tek tek oynayarak filmi canlandırıyor. Bu bir öğretmen olan kahramanımızla bir silahşör arasında geçen bir kovboy filmi. Ana caddede çekmişler. Nell barları ve fahişeleri sıralıyor. Kısa şortu ve çizmeleriyle kasabanın içinden geçen kovboy oluyor. Paul ile ben izleyicileriyiz, Hollywood'un masumca sattığı filmle eğleniyoruz. Sonra Nell süvari albayı olan erkeğini korumak için kovboya ateş ediyor, ikisi sonsuza dek mutlu olmak üzere gün batımına doğru kol kola yürüyorlar yürüyorlar. Paul süvari albayı ben de kovboy muyum? Winnie'nin odasında yerde oturuyoruz, renkleri plastik torbalarından fırlayan ve ofisteki gibi kahverengi olan halıyı kaplayan yeni çarşaflar bizi çevreliyor. Halı şimdi Amerika'dan getirilmiş parlak canlı ve heyecan verici renk lekeleriyle elektriklenmiş gibi.

Winnie'nin odası bodrumda. Emekleme kutusu duvara dayalı. Onu Liberty'den aldıkları Morris desenli duvar kağıdı ile kaplamışlar. Ama ondan nefret ediyor. Aşağı indiğim zaman beni tanımadı. Çelik tellerle çarmıha gerilmiş yerde yüzükoyun yatan zavallı küçük bir beden. Sonra beni tanıyıp emekleyerek kucağıma geldi. O kadar sevindim ki. Onu terkettiğim için beni affetmiş gibiydi. Daha iyi görünüyor. Nell elinde içkiyle aşağı indi. Winnie'nin durakladığını söylüyor. Bir düzlüğe eriştiğini onu aşamadığını. Haftalardır bir ilerleme yapmamış. Şimdi karşı koyuyor. Isırıyor. Biz konuşurken o halının üstünde oynuyor. "Bir film yapalım," Nell gerçeküstü hayallerle dopdolu. Happening'ler yapan bir arkadaşımız bir bebek arabasına oturmalı ve ben çok ciddi bir tavırla asık suratla arabayı itmeliyim. Başka ne yapmam gerekecek? Nell, "Birşey tasarla," diyor. Gerginim. Bunlar sadece boş laf. Bu filmi asla yapmayacak. Sonra Paul aşağı iniyor ve kovboy filmini bizim için canlandırıyor. Daha da gerginleşiyorum. Üçümüzün alaya alınmasına benziyor - ya da bir kehanet. Paul nehirde yemek yiyemeyeceğimizi söylüyor. Winnie'yle kalacak kimse yok. Yeni kız dışarı çıkmış. İzin gecesiymiş. "O zaman yarın gideriz." "Bu turistler için, hoşuna gitmez." "Gidelim ve turist olduğumuzu hayal edelim. Eğlenceli

olur." "Hayır." "Paul, turist olduğumuzu düşünürsek turist oluruz." "Hayır." Sanki babama yalvarıyorum. Yemek yiyoruz ve Paul yukarı çıkıyor. Nell ile mutfakta oturup içiyoruz. Manyaklar gibi çene çalıyoruz. Her söylediği o kadar komik veya doğru ki. Onu duyuyorum ama hatırlayacak kadar dikkatle dinleyemiyorum. Onu tekrarlamam olanaksız. Doğrudan doğruya yüreğime işliyor ve beni iyileştiriyor. Uyuyakalana dek.

Fakat sabah herşey bambaşka. Bir sesle uyanıyorum - o kitap sadece cinsel yaşamın hakkında. Bunları yazamazsın. Yatağımın yanındaki sandığın üzerindeki çiçeklere bakıyorum. Şimdiden pörsümüşler. Oda aynı oda ama bu beni yıldırıyor. Yatağımın ardındaki kitaplar daha az ürkütücü. Paul'ün askeri baskıları duvardan bana dik dik bakıyorlar. Çoğalmışlar. Ve 1919'lardan kalma sabun reklamı posteri. Hala elbise askısı yok. Çalışma masası yok. Sandığın üstünde çalışabilir miyim? Çalışma masası olmayan bu odada nasıl çalışabilirim? Belki yemek masasında... Kimse onu kullanmıyor. Ama masa örtüsünden nefret ediyorum. Victoria devrinden kalma antika kadife bir örtü. Yüzlerce mavili beyazlı tabak var, Paul'ün kolleksiyonu. Bu gerçekte o kadar güzel bir ev ki, ustaca restore edilmiş George devrinin tipik bir örneği. Dekore edilmiş. Eşyayla dopdolu. Ama beni anlatamayacağım kadar çok sıkıyor. Küçük. Klostrofobi yaratıyor. Daha ilk gördüğümde dayanamayacağımı anlamıştım. "İçinde 117 tane antika saat olan bir evde yaşamayı düşünebiliyor musun? Üstelik yalnızca bir tanesi zamanı gösteriyor." derken Fumio'ya bir deli kadının gözleriyle bakıyordum. Güldü. Oturma odasına gidiyorum. Paul'ün büyük renkli televizyonu burada. Ve Nell'in kadınları, yüzyıl başlarından kalma alçıdan mitoloji kahramanları. Boadicea. Federica. Dişi aslanlara benziyorlar. Beni korkuturlardı. Bugün daha az korkutucu görünüyorlar. Hatta biraz da komik. Uzun elbisesiyle bir sokak lambasına yaslanmış duran o art deco kadın niçin bana bu kadar acınası görünüyor? Geçen seferki kadar kötü olmasa da sifon hala çalışmıyor. Sifonu çekip umutla bekliyorum. Sonra bir kere daha deniyorum. Nefesimi tutup sayıyorum. Çok sabırlı olursam çalışıyor. Kurtuluşu bahçede buluyorum. Bir volkan gibi fışkırıyor. Rengarenk. Güller var. Ama işe geç kaldım ve oyalanmamalıyım. Kahvaltıda mısır gevreği var.

Bayağı Amerikan kutusu 15. yüzyıl İspanyol büfesinin karanlığından fırlıyor.

Sokakta kitabı yazamayacağımı anlıyorum. İnsanların yüzleri, tütün dükkanı, kasap, Kuzey Oxford'daki gibi tuğla duvarlar, yoksul mahalleler, can sıkıcı giysiler bana sitem ediyor. İngiliz işçi sınıfı. Reklamlar surat asıyor. O sakin ve anaç leydi, öğretmenim buna ne derdi? 19 numaralı otobüsü kaçırınca ofise taksiyle gidiyorum. Nell'in o filmi onunla birlikte yapmamızı mı, yoksa tek başına yapması için bir şekilde onu zorlamamı mı istiyor diye düşünüyorum. Belki de her zamanki gibi boş laf. Burada herşey zor yapılıyor. Buranın iklimi tüm umutları solduruyor.

Montaj odasında Angus'un tenis ayakkabıları sürekli koşuşup telefona bakıyor. İngiltere'ye gelmemeliydim. Ya beklemeliydim yahut da geçen sefer bitirip dönmeliydim. Çok karışık. İngiltere'ye gidip gelmek, herşeyi iki kere yapmak kitabın biçimini bozuyor. Her zaman herşeyi tekrarlamak zorunluluğu. Burada yazamam. Herşey bambaşka. Sözcükler bile. Buradaki insanlar giysilerinden yalnızca giysilerinden ibaret, moda giysileri ancak bir avuç yetenekli insan giyiyor. Nüfusun geri kalanı tam oniki yıl önceki gibi görünüyor. Hiçbir şeyin anlamı yok. New York'taki fikirlerimiz burada aptalca görünüyor. Ofise giderken kavşaklar benimle alay ediyor -New York kentinde bir avuç Lezbiyen neyi kutluyorsunuz- yaşamları harikuladeymiş, bir anlamı varmış gibi gevezelik edip duruyorlar. Caddelerdeki insanlara bakıp başarılı akılcı tavırlarını onaylıyorum, ama tam ne için yaşadılarını merak edip kaygılanıyorum.

Montaj odasında filmi tekrar izliyorum. Ne kadar yabancı. Yine de her sözcüğü biliyorum. Mallory'ye dikkatimi veremiyorum. Makaralar boşalmış ve onları yeniden sarmayı bilmiyorum. Lillian'ın filmi anlaşılmaz olmuş. Onu gerçek boyda bir perdede seyretmeliyim. Kumsaldaki eski çekimleri Steembeck'in ekranında seyrediyorum. Yeni çekimleri yaparken bunlara uymadık. Film makaralarda ve makinenin küçük ekranında ileri geri gidip geliyor. İşte Lillian'ın evinin arkasındaki körfez. Daha geçen hafta oradaydım. Daha iyi görünüyordu.

Makineyi kapat. Git bir defter satın al. Merdivenleri in ve al..

Cesur ol.. Kitapçı dükkanına git onlarda var mı diye sor yoksa bulabileceğin en yakın yeri bilebilirler. Seni hatırlamazlar. Ama hatırlıyor. *Cinsel Politika*'nın Fransa'da satıp satmadığını öğrenmek istiyor. Hiç araştırmadığımı söylüyorum ve İngiltere'deki satışı da sormuyorum. İçeri girerken vitrinden bana bakıyordu. İki ay sonra bile imzalı elli kopyalardan birkaçı hala duruyor. Utandığım için dükkana hiç girmezdim. Satmadığı için utanıyorum. Amerika'da çok fazla sattı. Burada da hemen hemen hiç satılmadı. Ellerini ovuşturuyor, bir eşcinsel, bizden biri ama kadınsı. Dalgın. Yüzüme bakmadan konuşuyor. "Kırtasiyeci biraz ileride." İşte orada, dört köşe plastik topuklu ayakkabı giyen hanımın şişman bacaklarının arkasındaki yeşil tabela. İngiliz ayakkabıları. Yeşil bir defter satın alıyorum, çiçekli saçmalıklara burada yer yok. Üstünde Blick'in Defteri yazıyor. Bugün filmimi izlemem gerekiyor. Ama ben burada oturmuş bir haylaz öğrenci gibi yeni deftere yazıyorum. Kapağına yeniden bakıp Blick'teki tırnak işaretini kontrol ediyorum. Defterleri bile cesaret kırıcı, herhangi bir şeye Blick adını vermeyi düşünebiliyor musunuz?

Ama tabii ki onlar haklı ben haksızım. İngiltere durağandır, değişime karşı koyan tüm bir toplum. Sokaktaki insanlara bakarken onların değişmediğini görüyorsunuz. Ama sokaktaki insanlar işlerine gidiyor, doğru şeyi yapıp, akıllı normal bir yaşam yaşıyorlar. Yeni bir yaşama başlamak güzeldi ama hemen rayından çıktı. Burada bir gün kaldıktan sonra uyumsuz olduğunuzu farkediyorsunuz. Dün Nell'e eşcinsel olduğumu söyledim. Öylece söyleyiverdim. İkimiz taksiyle eve dönüyorduk. Paul Winnie'nin egzersizlerini yaptırmak için önden gitmişti. Heyecan içinde sürekli konuşarak gidiyoruz, söyleyecek o kadar çok şey var ki. Paketlerimiz taksinin içinde yerde yığılı, leylak rengi çizmelerini onların üstüne dayamış. "Ama çok iyi görünüyorsun," diye karşılık verdi. Paul bile böyle demişti. "Kilo vermişsin, müthiş görünüyorsun." Gözleri beğeni doluydu. Gardrobun yanındaki duvara dayandım, oysa çok yorgun, çok umutsuz, biraz delirmiş gibiyim ve aklım saçma sapan şeylerle dolu. İngiltere'ye gelmek yirmi saat sürdü. Uçakta yazdım. Birinci Bölümü bitirip son birkaç saatte küçücük bir deftere Celia ve ışık hakkında yeni belki de anlaşılmaz birşeyler karaladım. Saç-

ma sapan şeyler. Belki de kaybetmişimdir. Paul'e gülümsüyorum. İnsanlardan güçlü olmalarını bekliyor. Kendi hep güçlü. Bir lord kadar güvenli. İltifatına sevinip mutluluğu bulduğumu söylüyorum. Paul benim bir kadın olduğumu hiç farketmezdi. Ama şimdi farketti. Ben eşcinsel olduktan sonra. Ama bunu ona söylemiyorum, Nell'e söylüyorum. "Nell belki de sonunda karşı koymaktan vazgeçip sorunu çözümledim. Kendimi şimdiden o kadar iyi hissediyorum ki." Bunu söyleyecek kadar cesurdum, leylak rengi çizmelerine baktım ve ona söylemek zorunda olduğuma karar verdim. Uzun bacaklarını paketlerin üzerinde yerleştiriyor. Çarşaflar. "Celia nasıl?" "16 Temmuz'da Mercy Hastanesinde yumurtalıklarını ve herşeyini alacaklar." "O kötü bir ameliyat. O zamana kadar dönmelisin."

Dün çok güçlüydüm ama bugün aynada çirkin görünüyorum. Montaj odasının yanındaki tuvaletteyim. Sabahtan beri bu üçüncü girişim. Barsaklarımı bozmuşum. Şimdilik çok feci değil. Angus eşcinsel. Bitişik montaj odasında önce iki adam vardı daha sonra üç oluyor. Filmi makaraya yapıştırmak için seloteyp bile bulamıyorum. Ne yaptığımdan habersiz olduğumu farkedecekler mi? Seloteyp bulup hemen çalışmaya başlamalıyım. Bu filmi bitirmek sandığımdan çok daha fazla zaman alacak. İpin ucunu kaçırmamalıyım.

Paul yazmayı bırakıp hemen o anda yemeğe gelmemi emrediyor. Zorbalık edip takılırken bile yorgunluğu belli oluyor, uzun süredir birşey yazmadı, film yapmadı. Eski yerimize gidiyoruz, Amerikan hamburgerleri, yangın merdiveninden çıkılıyor. Paul yuvarlak masaya oturuyor: Bu sabah Sir Steven Runciman'a bir mektup yazıp Haçlı Seferleri ile ilgili kitabının film hakkını istedim. Onu çekmeyi çok istiyorum. İçinde süvari alayı olan bir Forsyte Saga." "Ben tükenmeden biraz şarap isteyelim" - bu da Nell'den. Bugün sesleri çekilmiş iki bıçak gibi. Filmleriyle rekabet etmemeleri çok zor.

Nell'e Lila'nın Cenevre'ye uçarken Londra hava limanında beş saat bekleyeceğini söylüyorum. "Gidip onu görelim. Barda sohbet ederiz." Sandığımdan daha az hevesli. Tuhaf, yıllardır arkadaşlar, beni Nell'e Lila tanıştırmıştı. Nell Paul'e nereden yapay kauçuk alabileceğini soruyor, Winnie emekleme kutusuna başını vuruyor. Yapay kauçukla kaplamak gerekir. Sonra kendi cevaplıyor. "Angus'a sor. O yapay kauçuk konusunda bir uzmandır. Tüm evini onunla

kaplamıştı." Winnie'nin duraklaması ve egzersizlere karşı koyması dehşet gibi üstümüze çöküyor. İlerleme yok. Burası İngiltere olduğu için balık ve patates kızartması söylüyorum. Paul ülserini yatıştırmak için malt içiyor. Nell ile birlikte ilk roze şişesine başlıyoruz. Paul'e scampi'nin ne olduğunu soruyorum - menüde gördüm.

"Istakozla karides arası birşey. Daha çok ıstakoz türünde, sert kabuklu." Gerçekten de kabuklu diyor. Nell ile gülümsememeye çabalıyoruz. Büyük sarkık bıyıklarıyla, Paul. Bir şampiyon futbolcunun bedenine ve bir sanat tarihçisinin ruhuna sahip. Nell, her ikisinin de Anne dediği Ethel'in bir "iş krizine" girdiğini söylüyor. Aparthcid'e karşı çıkma çabalarını bir araya getirmek olan işini bırakmak istiyormuş. Uzun yıllar tek başına çalıştı, kamuoyunun duyarsızlığına ve kurumun içinde karşılaştığı saldırılara artık dayanamıyormuş. Kurumda onun altında çalışan adamlar aldığı küçük aylığı çok görüp sonra da kurum hesabına pahalı yemeklere gidiyorlarmış. "Ethel onlara kalori sağlayacak parayı bulmak için yardım çalışmalarıyla kendini öldürüyor. Ayrıca bu sistemin içinde çalışarak bir yere varamayacağını da anlamaya başlamış. Ethel Güney Afrika'da bir devrime gerek olduğunu sonunda anlamaya başladı." Ethel'i hatırlıyorum, şehvetli dudaklarını, esmer Musevi yüzünü ve toplu bedenindeki gücü. Ethel, politikanın içinde olmanın ne demek olduğunu açıklayan o kitabı yazmasını istediğim kişiydi. Politikanın içinde yaşamanın.

Menünün arkasına birşeyler karalıyorum. Paul ne yazdığımı soruyor. Yeni bir kitap. Claire gibi alaycı süslü sözcükler kullanarak kendimi savunuyorum ve varlığımın belgeseli diyorum. "Ah, yaşamın potası," sesi sözcüklerle alay ediyor. Yumuşak tavırlı bir zorba, insanın nefesini kesen darbeler indirebilen biri, herkesi tersleyen bir sanatçı olan Paul'ü anlamaya çalışıyorum. Paul şimdi Parti'deki günlerini alayla anlatıyor. "Kitleler ve Akımlar *(Masses and Mainstream)* adlı bir dergi vardı. Orada her hafta ikinci paragrafı 'yaşamın potasında' deyimiyle biten bir makale yayınlanırdı. Makale Romanya yoluyla İngiltere'ye gelirdi. Sürekli Barış *(Lasting Peace)* adıyla basılırdı. Her hafta yeni bir gerçek. Almanca'dan çevrilmiş. Akla hayale gelmeyecek derecede hantal bir İngilizce kullanılırdı. Oturup tumturaklı sözler üretirdik. Sonra beni

halkın kültür kurumu adını verdikleri şeyi ele geçirmekle suçladılar. Kurumdaki herkes parti üyesiydi - halkla pek ilişkisi yoktu. Steinberg hariç. O önderdi. Beni partiye sürükleyen cinsellikti, sahi şimdi aklıma geldi Nell. O esmeri, hatırlıyor musun?"

Nell soruyu duymazdan geliyor ve erkeklerin zorunlu olarak daktilo öğrenmeleri gerektiğini söylüyor. "Harikulade bir fikir, orduda öğretiyorlar," diye ona hatırlatıyorum. Paul çok iyi daktilo kullandığını söylüyor. "Öyleyse yazını niçin benim yazmamı istedin?" diye soruyor. "Elektrikli daktilolara alışık değilim de ondan." Nell bıçağını masaya bırakarak, "Tuşlara daha hafif vuruyorsun," diye onu tersliyor. Leylak rengi koca şapkasıyla tarihe dalıyor. "Herkes için orgazm sloganıyla 1800 bilmem kaçta başbakan adayı olan kadının adı neydi?" "Victoria Woodhull, benim benzerim. Pratik feministler için biraz fazla ilericiydi, o zaman özgür aşk çok tehlikeli sayılıyordu." Nell, "Bence harika biri ," diyor. "Biraz da kaçık," diye ekliyorum, "Astrolojiye inanıyordu ve John Jacob Astor ile evlendi. Ben en azından rotadan bu kadar sapmadım." Yargılanmamak için sözcüklere sığınıyorum. Nell, "Hayır, Woodhull daha çok Germaine'e benziyor," diye kestirip atıyor.

"Benim asıl beğendiğim Florence Foster Jenkins." Nell bir notayı bile seslendirememesine karşın şan resitali vermek için Carnegie Hall'ü kiralayan yaşlı kadını bize anımsatıyor. "Tabii herkes onu dinlemeye koştu. Titrek bir sesle Yarasa'dan bir aryayı söyledi." Nell'in titreşimli sesi lokantayı dolduruyor. "Herkes ona güller gönderdi, düzinelerle, binlerce gül. O en acımasızca şeyi yaptı tabii. Florence Foster Jenkins aynı zarif aryayı söyleyerek gülleri teker teker izleyicilere attı. Paam pam, paam pam. Birer birer. Sonra onları tekrar atmak için toplattırdı." Anlatılanlarda kendimi görüp titriyorum. Belki Nell'i de. Ama bunu bir filmde yapmasını ne kadar isterdim. Onu filme çekmeyi ne kadar isterdim.

"Aşkın Vahşi Kıyıları *(The Wilder Shores of Love)* adlı bir kitap var," diye Nell yeniden başlıyor. Onu yatak odamda diğer kitaplar arasında görmüştüm. Nell hızlanıyor. "Egzotik kadın aşk kahramanlarını konu ediyor. Bir haydutla birlikte mağarada yaşayan Jane Digby El Mezrac var. İşler bozuluyor ve Jane sabrının sınırına ulaşıyor. Avrupa'daki tüm krallar ile sırayla evlenmiş. Onları

fethetmiş. Teker teker. Ama biyografi yazarının dediği gibi İslam aleminin kara çadırı onu çağırıyor. Ve şimdi bir haydutla birlikte yaşıyor onunla bütünleşiyor. Kalbi uygarlık için ağlıyor."

Nell kadın kahramanlarının öykülerini abartılı ve keyifli bir güldürü anlayışıyla canlandırıyor. Hem keyifle gösterisini izliyorum hem de anlamsızlığına sıkılıyorum. "Asıl Isabel Eberhardt gibi o berbat bol uzun elbiseli eski kadın kaşiflere bayılıyorum. Asya ve çölleri katır sırtında aşmış. Tam da 19. yüzyılın ortasında. Bir kente girer ve onlara çölü yanlız geçtiğini söyler. Sahi mi diye sorarlar. Bir kaplana, gerçek bir kaplana rastladığını anlatır. Isabel onunla nasıl başa çıkacağını biliyordu. Şemsiyesini kaldırıp kışt dedi. Ve kahrolası şey gitti. Ağır ağır gitti."

"Sufrajetlerin Yüzüncü Yılını çekerken David Frost'un programında bir kaçık kadını da çektim. Bir politik panel yönetiyordu. Herkes orada yumruklarını havaya kaldırmış bağırıyordu. Siyah Özgürlüğü. Mao'cular. Herkes. Sonra izleyicilerin arasından bu kadın, 'Ben de bir devrimciydim,' diye bağırdı. Ya ne yaptınız? Komik olduğunu sanıyorlar. 'Binaları havaya uçurdum. Bn. Pankhurst bir toplantı yaptı ve durumun dayanılmaz olduğunu söyledi. Ben de bir eylem planı yaptım. Sadece terkedilmiş ve boş binaları bombaladık.' Kaç bina bombaladınız? 'Tam sayısını size söylemeye yetkili değilim, ama altmış kadar diyebilirim.' Küçücük kupkuru bir kadın, Leydi Lynton. 'Bn. Pankhurst gerekeni yapın ama insanlara zarar vermeyin dedi.'"

Konuştukça heyecanlanıyordu. Ama biraz sonra büyük işler yapan bütün o büyük kadınlar onu yordu. "Yapay kauçuk bulmalıyız. Winnie'nin her tarafı çürük içinde. Sürekli ısırıyor, feci birşey. Dayanamıyorum. Kapana kıstırılmış gibiyim. Rahatlamaya ihtiyacım var." Şimdi de Paul'ü Yugoslavya'ya bir tatile gitmesi için kandırmaya çalışıyor. O Winnie ile tek başına başa çıkabilir. Hem de benim kalıp onunla bir film çekmemi istiyor. Paul giderse rahatlayacak. Paul seyahate çıkmalı. Paul de kapana kıstırılmış gibi olduğunu söylüyor. Winnie ile tek başına o da başa çıkabilir. "Ama artık birlikte yapamayız. Sorun egzersizler değil, bu günde sadece birkaç saat ama asıl sorun onunla birbirimize yaptıklarımız." Şimdi benimle saklamak zorunda oldukları sırları olan evli bir çift gibi

değil de dostlarım gibi konuşuyorlar. Nell'e açık kalplilikle, "Bence Paul'ü baban yerine koyup ondan sonra da o engin Katolik günahkarlık duygunu ortaya çıkarıyorsun, böylece onu canavarın haline getirip sonra da soğukluğa sığınarak veya Soho'da sarhoş olup egzersiz yapmaya gitmeyerek ona karşı koyuyorsun, "diyorum. Ona dosdoğru söylüyorum o da böyle kabul ediyor. Paul iri bedeninde yapayalnız, "Hepsi çözümlenemeyecek kadar büyük," diyor. Nell bir gösteri için ayrılıyor. Paul ile başbaşa kalıyoruz. Paul konuşmak istiyor gibi. İlk kez.

Paul'e bakıyorum. "Artık yürümeyecek," diyor. "Ayrılmak istiyorum." Onu dinlerken Nell için korkuyorum. Çoğunlukla Nell kıyametleri koparır Paul ise sakindir. Artık yetmiş. "Winnie ısırıyor. Bir hayvan gibi bana karşı koyuyor. Bazen onu öldürmek istiyorum." Paul'ün iri kollarına bakıyorum. Her zaman sabırlı. Her zaman yumuşak. Oğlu olabilecek şeye yürekten bağlı. Ama o hala bir sebze. Ölmesini umarak onu yıllarca bodrum katında gizlediler. Sonra Paul egzersizler yapıldığını öğrendi. Philadelphia'ya gitti. Ameliyat. Ama bu yeni egzersiz tedavisi yıllar sürüyor insanın herşeyini tüketiyor. Zamanını, parasını ve enerjisini. Bu bir misyon, bir yaşam şekli. İnsanlık dışı. Şimdiden dört ayda onlara pahalıya mal olmuş durumda. Paul o kadar bedbin görünüyor ki. Kurtulması gerekiyorsa bunu yapmalı. O zaman Nell de ne yapmak istiyorsa onu yapar. Ama bu asil deney ne olacak? Onun için de korkuyorum. "Ama Winnie var, onun iyileşme şansı ne olacak?" diye soruyorum. "Bakılması için birilerine bırakabiliriz. Sahilde egzersizleri bilen kimseler var. Veya birimiz onu alabiliriz. Ama artık birlikte yapamayız." "Sen ne yapacaksın?" diye soruyorum. "Bir yere gidip yazabilirim." "Ama Paul herhangi bir yerde de yazabilirsin, ben uçaklarda yazıyorum." "O zaman evde kalıp yazarım. Ne yapmak istediğimi bilmiyorum ama kurtulmak zorunda olduğumu biliyorum." Ona yaşadıklarımı, eşcinselliğimi, sonunda onu nasıl kabul ettiğimi anlatıyorum. Şimdi o kadar daha kolay ki. "Geçen sefer buradayken oldukça deliydim. Sinir krizi gibi birşey geçirmiştim. Filmi bitirmek hayatımı kurtardı. İkiniz hayatımı kurtardınız. New York'a dönünce yeniden yazmaya başladım. Enerjim var. Kendim olmama izin verdiğim için." Paul bunun iyi birşey olabileceğini

söylüyor ama onun hissettiği tamamen başka birşey, kapana kıstırılmış gibi olmak. "Ama her şeyinizi bozmak ne acı. Uzun süredir berabersiniz. Hepsini niye yok edeceksiniz?" "Zaten yok oldu," diyor. "Yıllardır çürüyor. Tensel ilişkimiz tamamen bozuldu. Artık var olduğu bile söylenemez." Paul'ün deyimi. Tensel ilişki. İnanılmaz bir terim. Onu bunun için seviyorum. Bu kadar ince duyguları, ince terimleri olabilen çok iri bir adam. Paul profesyonel Amerikan futbolu oynamış bir Kanada'lı, eminim siktir demişlerdir.

"Paul, kadın olmama rağmen bir kadın tarafından reddedilen bir erkek olarak seni anlayabilecek garip bir durumdayım. Aşık olduğum kadın beni bıraktı. Acı çektim. Kendimi çok kötü hissettim. Kendimi bir canavar, şehvet düşkünü, berbat biri gibi hissettim. Dayanılmaz bir suçluluk duygusu. Kendimden nefret ettim. Kadınlar insanı bu hale getirebiliyor. Lezbiyen olduğumuz zaman aynı şeyi erkekler yerine birbirimize yaparız. Sonra bu kadar da kötü olmadığıma karar verdim. Sen de değilsin. Çok güzel bir adamsın. Ne yaptın ki kendini bu kadar cezalandırmak istiyorsun?" Kaşığıyla oynuyor. Sanırım beni duymuyor.

"Paul, harekettcki kadınların çevrelerindeki erkeklere nasıl davrandıklarını gözlemledim. Pislik gibi. Fumio'ya aldıkları tavır beni deli ediyor. Beyaz olsaydı hu der onları sindirirdi. Siyah olsaydı ona büyük saygı duyarlardı. Ama o sessiz ve kendini kanıtlamaya çalışmıyor. Onlar birbiriyle dakikada iki bin kilometre hızla çene çalarken o onları ağırlamaktan zevk duyuyor. Onu farketmiyorlar bile. Onlara sürekli içki ikram ediyor. Ona Japon bir uşak muamelesi yapıyorlar. İçkisini içerken onu görmezden geliyorlar. Ellerinden gelse onu yaşadığına pişman ederler. Bunu en yakınımızdaki duyarlı kişiye hep yaparız. Siyah erkeklerin birlikte yaşadıkları beyaz kadınlara da bunu yaptıklarını gördüm. Dövebildikleri en yakın kişi, aslında yegane kişi."

"Başlangıçta öyle güzel zamanlarımız oldu ki." Gözleri kanıyor gibi. "Yıllarca. Ama artık tadı kaçtı. Sürdürmenin anlamı yok. Yalnızca onu mutlu görmek istiyorum. New York'taki o adamı tercih etse bile aldırmam." Alvin'i kastediyor olmalı. "Bak, adamla tanıştım. Nell'e deli gibi aşıktı ve onun için çok üzüldüm. Ama sonra seninle tanıştım ve Nell'in doğru karar verdiğini düşündüm. O se-

nin eline su bile dökemez." Böyle aptalca şovenist bir laf söylemek tuhafıma gitti ama tam böyle düşünüyordum. İltifatkar ve yardımsever Alvin'i, filmimi büyük reklam ajansında bir veya iki kez ücretsiz bastıran sonra ortalardan yok olan Alvin'i acımasızca bir kenara fırlatıverdim. Sonra acınacak halde, muhtaç, kırık kalpleri onunki Nell için benimki Celia için, oynamak üzere çevremde dolaşan Alvin. İkimiz de fevkalade bir şekilde birbirimizden yalıtılmıştık. Sonunda Alvin yeni kız arkadaşıyla birlikte yok oldu. Alvin'e son bir kez baktıktan sonra onu bir hamam böceği gibi masadan elimin tersiyle atıyorum. Paul çok daha iyi, onu arkadaşım O'Rourke'u sevdiği için seviyorum.

Paul bitkin. Keşke onu kucaklayabilsem. "Önemli olan istediğini yapması. Belki de bir leydiye ihtiyacı var." Tanrım bunu duymak. "Hayır Paul sanmam. Onun benden de beter bir Katolik suçluluk kompleksi var. Ve ben delirdim. Nell'in böyle bir şeyle başa çıkabileceğini hiç sanmıyorum. Bir arkadaşına yakınlık duyduğunu söyledi. İspanya'ya sonra da deli doktoruna gitmesi gerekmiş. Nell'e çocukken çok berbat şeyler yaptılar. Sanırım o hala korku içinde. Ve bu bir erkekle birlikte olmaktan çok daha zor." Bazıları için doğru olduğunu bildiğim halde. Ama onun için böyle olduğundan eminim. Paul onun tekrar deli doktoruna gitmesini istiyor. Yardımcı olmak için ne yapmak gerektiğini öğrenmek istiyorum. Doğru olan ne? Gerçek olan ne? Ne yapılabilir, ne yapabilirim? Hep başladığımız yere dönüyoruz. Kendimi çaresiz hissediyorum.

Paul hesabı ödüyor. Hayır kendi payımı ödememe izin vermiyor. Jenerikler sorununu çözümlemek için beni yemeğe davet ettiği günkü gibi güçlü becerikli erkek oluyor. Önündeki sarı kağıttaki upuzun jenerik listesini karalıyor ve beni utandırana kadar fonların ne kadar romantik olduğunu söyleyip filmimle alay ediyordu. Paul benim yönetmen olmam gerektiğinde ısrar ediyordu. Ben ise onu dinlediğim için bile kendimi bir hain gibi hissediyordum. Bir şovenist erkeğin öğüdü vs. "Sen yönetmensin," diyordu. "Paul, bunu yazarsam beni öldürürler." Şimdi onlar gibi düşünmeye başladığımı ona söylemeye cesaret edemiyordum. Saçma diyordu. "Politika bir sanatçıyı öldürebilir. Partiden ayrıldıktan sonra iki yıl çalışmadım. İş krizi - veya istersen sinir krizi de diyebilirsin. Belirtiler aynı."

Sonra "yapımcı" adında karar kıldık. Nell bunu da kabul etmezsem bir daha benimle asla konuşmayacağını söyledi. "Bir kez daha sözünü edersen bağırırım."

Dönüşte püro almak için duruyoruz. Paul'ün Dunhill'i tamir ediliyor. Dükkandaki adamla esprili fakat sertçe konuşuyor. "Becerıksizliğiniz olağandışı. Artık başka yerden alışveriş edeceğim." Çıkınca sorgulayarak ona bakıyorum. "Bu aramızda bir şaka. Yıllardır arkadaşız." Kendimi onun küçük kardeşi gibi hissederek peşinden gidiyorum. Paul'ü asla anlayamayacağım. Sonra menüye karaladığım notlarımı hatırlıyorum. "Geri dönmem gerek Paul. Birşey unuttum." Bir rahip gibi beni sorguluyor. Bıyık altından gülüyor. Ona göre gülünç biriyim. Yaramaz bir çocuk. Nevrotik bir kadın. Kaldırımın ortasında durup bana imkansız biriymişim gibi bakıyor. Alaycılığıyla beni öldürse de dönüp onları almalıyım. Yeşil kağıdı bulana kadar koşuyorum. Güneş resminin altında "Kral Bamba" yazıyor. Portakal rengi keçe kalemimle yazdığım notlar arkada. Notlar yan tarafta alt alta sıralanmış: şarap, Lila, sert kabuklu, yapay kauçuk, Ethel, yaşamın potası, Parti ve cinsellik, Victoria Woodhull, daktilo, Florence Foster Jenkins, Jane Digby El Mezrac, Isabel Eberhardt, kaplana kıst, bombacı Lynton.

Ofisin dışındaki köşede Angus'la vedalaşıyorum. Saatlerdir birlikte çalışıp hiçbir şey yapamadık. Çok sabırlı. Ben telaşlıyım. Teknoloji yine bana pes ettiriyor, film yapımından hiç anlamıyorum. Burada negatifleri mi kesmeliyim? Yoksa bunu Amerika'da yapmak daha mı iyi olur? Buraya niye geldim ki? Old Compton Caddesi'nin görünüşü bana bir kamyon gibi çarpıyor. Yanyana ucuz lokantalar ve striptiz barları. Sağdaki erkek kuaförü boyalı samana benzeyen çirkin peruklarını bronz rengine boyanmış iki garip plastik başın üstünde sergiliyor. Yamyam büyüsü gibi. Biraz ilerde vitrinlerde memeler, pornografinin gri olumsuz göğüsleri sergileniyor. Yaşlı adamlar kitapçının vitrinindeki Lezbiyenlerin resimlerini seyrediyorlar. İngiltere'nin şehvet yolu ile püritenlikten kurtulmak için yersiz çabaları. Çaresizlik duyuyorum. İngiltere hep aynı. Compton Caddesi hiç değişmemiş. Bowling salonlarının arkasında Sinema Sarayında Neşeli Günler *(The Sound of Music)* için müthiş kuyruklar daha sürüyor, binlerce kişi onu izlemek istiyor. Benim filmimi görmek istemeyeceklerdir. Veya onların görmelerini iste-

yeceğim diğer filmleri de. Bunu istiyorlar. Buna ihtiyaçları var. Sinemanın dış duvarına yapıştırılmış şirin mutluluk resimleri. İçeride rüya alemi var. Resimler kartondan kesilmiş çiçekler arasından fırlıyor. Gerçek çiçekler değil. Kartondan. Kağıttan güller. Büyük ayakları plastik ayakkabılara sıkıştırılmış iri yarı İngiliz kadınları genişleyen bedenlerini sımsıkı gerilmiş lastik korselere hapsetmişler. İnanılmaz çirkinlikte giysiler. Hazin görünüşlü İngiliz takım elbiseleri giymiş adamlar. Hepsi mutlu görünen bu kahrolası görünümden daha mutsuzunu bulmak olanaksız.

Normal insanlar arasındayım Normal insanlar. Hep aynı kalırlar. Onlarla çevrilmişim ve farklı olduğum için kendimi deli sanıyorum. Köşedeki sandöviç büfesine gitsem mi? İşleten neşeli biri, yeni açılmış. Ve çok iyi iş yapıyor. İçeri girersem eskisi gibi olacak. Geçen sefer olacak. Geçen sefer deli olduğum için yeniden delireceğim. Hala St. Paul'lü olduğum ve maceraperest olmadığım için hep beyaz ekmekle su tereli iki tavuklu sandöviç. Altı yeni penilik bir şişe süt. Sonra montaj odasına dönüyorum. Eskisi gibi. Hiçbir şey yerini değiştirmemiş. Hayır Kiev usulü tavuk yemek için o eski yere gideceğim.

Köşedeki fahişenin kahverengi elbisesi hep aynı. Onu tekrar görmem için beni bekliyor. Baştan aşağı portakal rengi. Saçı, giysisi, ayakkabıları. Ayakkabılarının tamire ihtiyacı var. Gerçekten hiç profesyonel değil. Berbat bir halde. Beni rahatsız ediyor. Orada tek elbisesiyle ve korkunç gözleriyle öylece oturuyor. Yaşı kaç, yaşı yok mu? Nerede yıkanıyor? Üstünü değiştirmediği anlaşılıyor. Aynı giysiler. Bu bağlamda çoğul kullanmak terbiyesizce olduğu kadar da yanlış. Ve hala çok sigara içiyor. Bunu dert etmem tuhaf ama ediyorum. Acısı bir çığ gibi bu yüzden sadece kenarına yaklaşabiliyorsunuz. Geçen sefer de bu sefer de. Yine onunla konuşmuyorum. Aklımda öylesine canlı ki. Büyüklere yaklaşmak güçtür. Güçlü acıları onları bir ağ gibi sarmalar. İnsan kendini aptal gibi hissediyor. İnsanın değersizliği gizlenmesi gereken bir çeşit ahmaklık gibidir. Utanılacak birşey.

Örneğin Bowery'deki serseriler. Dilenmelerinden o kadar çok utanmasam onlara daha sık para verirdim. Fumio ile kavga ediyoruz. Bunun bir sadaka, burjuva iyiliği olduğunu ileri sürüyor. O serserinin hemen şimdi bir içkiye ihtiyacı varken kapitalizmin çök-

mesini bekleyebilir mi? Hippiler daha başka. Doğu Village'de beni sıkıştırdıkları zaman bazen sinirleniyorum. Gereksinmenin gerçek olduğu yerde, güzel bir günde benim mahallemden birkaç dakikalık kotlu bir yürüyüş uzaklıktalar. Onların da ihtiyacı olmalı ki dileniyorlar. Gerçekten de yardım istemek zor olmalı. Hiç yardım istemeyen Nell iyi bir örnek.

Bu akşam Londra'da Kiev usulü tavuğa razı olacağım. Bir kadeh beyaz şarabım bodrum kattaki bardan geliyor. Akşam yemeği için iki akşam gazetesi var. Ama onları açmıyorum. Aklım vermekte. Vermek ve almakta. Nell ile her zaman birbirimize yardım etmemizde. Ben onun filminde çalıştım. Sonra onun dağıtımı için çalıştım. Başaramadım, kopyayı Teksas'ta bir yerde kaybetmişlerdi. Bulmak için daha çok çaba harcamalı mıydım? Sonra o benim filmime yardım etti. İdeal bir öğretmen, ne zaman ne kadar yardım etmesi gerektiğini biliyor. Ve ne zaman gerekmediğini de - en zoru da budur. Kendi sorunları varken başkasına yardım edecek büyüklüktedir. Vita da bunu yapmıştı. Fakat Nell asla ücret istemedi. Benim için o kadar çok şey yapan O'Rourke. Ben de onun için yapabileceğim birşey aradım ve Winnie'yi buldum. Önce Winnie'yi onun için düşündüm. Daha sonra Winnie'yi kendi için, olabileceği çocuk için. Büyük deney. Ve şimdi herşey parçalanıyor. Nell ile Paul, sevdiğim bu iki insan için ne yapabilirim? İkisi de asiller kadar gururlu öyle ki bunu düşünmek bile zor. İnsan onlara yardım etmeye bile nasıl cüret eder? İçe kapanık, üstün kişiler. O kadar özeller ki yardım etmek fikri bile anlamsız geliyor. Önce neye gereksinmeleri olduğunu iyice araştırmak gerekir. Nell'in işine gereksinmesi var. Paul'ün de. Ama Winnie var. Bu yüzden yapmaları gereken filmler yerine reklam filmi çekiyorlar. Son zamanlarda bunlardan da yeterince yapamıyorlar. Paul bu akşamüstü iflas etmek üzere olduklarını söyledi. Winnie, Vietnam savaşı gibi herşeyden önce halledilmesi gereken bir sorun. Winnie'yi nasıl halledebilirim? Burada kalıp Winnie'nin egzersizlerini yaptırabilirim, filmi burada bastırıp tüm gün Winnie'nin egzersizlerini yaptırabilirim. Onu kitabım için terkettiğim zaman herkesi düş kırıklığına mı uğrattım? Ama okyanus ötesi çocuk bakıcılığı nasıl yapabilirim, bir çocuk için okyanusu nasıl aşabilirim? Niye olmasın? Bu masraf bir

lüks, gerçek dışı. Herşeyi bu iyileşebilecek çocuk için feda edemem. Ama onlar buna zorunlu. Anne ve baba. Her zaman söylediğim gibi çocuklar hepimizin çocuğuysa o zaman Winnie de benim sorumluluğum. Nasıl bir dost olunur? Bu neye mal olur? Yaşamda o kadar çok sorumluluk var ki. İnsanın kendi kendine de sorumlulukları var. Bu kitap da kanlar içinde dünyanın bir ucundan diğerine taşıdığım, istasyonlarda unuttuğum bir bebek gibi. O benim. Hayır, burada olmak bir hata. Kitap için iyi değil. Londra'da beyin özürlü bir çocuğa egzersizler yaptırarak geçen uzun akşamüstleri, bu nasıl bir konu? Kimse ilgilenmez. Bunlar okurun ilgisini çekmez. Zaten okur da yok ya. Kitap asla yazılamayacak. Kahrolası kitap. İnsanlar daha önemli olmalı. Winnie bir kişi olabilir. Uzun vadede. Ve bir tuzakta işkence çeken iki insan, Nell ile Paul de var. Dostluğu hep bir kült haline getiririm onun için birşeyler yapmalıyım.

Televizyon merdivenlerin üzerinde karanlıkta parlıyor. Paul koltukta oturmuş kendini TV ile uyuşturuyor. Nell hasta. Yardımcılar egzersizler için gelmemişler. Bu yüzden Winnie'nin başını tutacak bir üçüncü kişi olmadan egzersizleri ikisi yaptırmış. Bir dizi egzersizi tamamlamışlar. Sonra Nell ateşler içinde yere yığılmış. Lila'ya telefon etmeyi öneriyorum. Eğer Nell'in yarın hali olursa Gatwick'e gitmesi gerektiğini düşünüyorum. Eski bir dostu ona bu ara çok iyi gelir. Paul içini çekiyor, "Tabii hemen kalkıp gider," diyor. Onaylamadığı belli oluyor, onun içki içmesine tahammül edemeyen bir Yeşilaycı. "Paul bu içkiyle ilgili değil dostlukla ilgili." Doğrudan Amerika'yı arayabilmek ne güzel, bazı düdükler arasında Renos'u bulabilmek bir iletişim zaferi. Okyanusun uğultusu ve diğer konuşan insan sesleri arasında onu hala duyabiliyorum, alçak sesle doğrudan Cenevre'ye uçacaklarını söylüyor. Londra'da aktarma yapmayacaklar. O'Rourke aşısız kaldı.

Çıkıp ona bakıyorum. Işık yanıyor. Yatak odaları. Benim değil Paul'ün Nell'ine ait bir oda. O burada benim arkadaşım değil bir eş. Zarif yüzü yastığın üzerinde uyuyor. Yatağın üzerinde, "Tanrı Evimizi Korusun" diye bağıran bir poster asılı. Şimdi zalimce görünen bir şaka. Paul'ün onu terkedeceğini biliyor mu? Nell eski cep saatleriyle dolu bir odada yatıyor. Bu antikaların arasından çıkmalı. Ama onun yerine hastalanarak karşı çıkıyor. Uyuyan yüzü yastığın üzerinde. Onu uyandırmıyorum.

Alt katta Rus astronotlar televizyonda ölüyorlar. Rahat koltuklarımızda onların ölmelerini izliyoruz. Gerçekle ilgisi yok. Halbuki Bengal'deki kıtlık ne kadar gerçek görünüyor. İnsan açlıktan ölenleri ekranda yakalayıp beslemek istiyor. Ama astronotları değil. Spiker ağırlıksızlıktan ötürü öldüklerini söylüyor. İlginç bir terim. Uzmanlar sorunu tartışıyorlar. Biri uzun süreli bir ağırlıksızlıktan sonra atmosfere girmenin tehlikeli olduğunu ileri sürüyor. Yer çekimi öcünü alıyor. Benim İngiltere'deki sorunum da bu olabilir mi? Astronotlar üç haftadır oradaymışlar. Ama diğer gezegenlere varmak bundan çok daha uzun sürer. Dünyanın yalıtılmışlığı için kötü bir haber. Claire için kötü haber.

Paul yapay yer çekimi önererek herşeyi çözümlüyor. Bir saniye sonra ekrandaki uzman onu destekliyor. Paul'e bakıyorum. Uzay sorunlarını çözebilen bu adam zihnini gece televizyonunun sıkıcılığıyla öldürüyor. Sonra şekerleri görüyorum. Tanrım şeker yiyip televizyon izlemeye yeniden dönmüşüz. Paul benim en çok sevdiklerimi yiyip bitirdiğini cömertlikle söylüyor. Artık hüznümüze daldık, renkli yaldızlarla dolu mavi bir porselen tekneyle akşama açıldık. Can sıkıntısı veya sağlık, bıkkınlık veya günlük yaşam denilebilir. Üçümüz bu akşam nehrin üstünde olabilirdik. Egzersizleri tamamladıktan sonra biraz eğlenebilsek herşey bu kadar kötü olmazdı. Böyle yaşamak için bir neden yok.

Kapı çalınıyor. Nell'in eski bir arkadaşı, bir gösteri için bu hafta Londra'ya gelen bir müzisyen. Caddenin karşısındaki barda içki içiyor olacak eğer iyileşecek olursa oraya gelebilir. Paul ona söylemiyor. Doktor çağırmış. Tüm giysileri çantası hepsi simsiyah ciddi bir adam. Bronşit diyor. Düşündüğümden daha ciddi. Onun iriliğini görmek bile insana rahatlatıcı bir güven veriyor. TV'de eski kötü bir film başlıyor. Paul terlikli bir prens gibi şık deri koltuğa uzanmış. Nell'in yerinde. Ben renkli mihrabın sağındaki diğer koltukta oturuyorum, Paul'ün yeri. Çoğunlukla sallanan koltuktaki arkam televizyona dönük otururum. TV sohbet umudunu tümüyle yok ettiği zaman yerden seyrederim.

Hastanın odasına tekrar çıkıyorum. Bir yudum çay ve bir gülücük. "Machree, ne yapmak gerek? Ne yapabileceğimi bana söyle." Aynı çıkmazı yeniden deşiyoruz. Yastığının üzerinde zıplıyor -

"Egzersizleri yaptıracak yeterli sayıda insan olsaydı, Amerika'da olduğu gibi bir alay insan, yüzlerce insan, biri hastalanınca onun yerini alacak kimseler, yerleşmiş bir düzen vs. sizin orada olduğu gibi pek işi olmayan klüp üyesi hanımlar. Ama İngiltere'de gönüllü yardımcılar çok az. İnsanlar Amerika'daki gibi gönüllü iş yapmıyorlar. Ben bunu hareketten de isteyemem. Onlar da kendi sorunlarına odaklanmış durumdalar - dadılar, au pair'ler, bu gibi şeyler konusunda hep sorunları olur. Başka insanların çocuklarıyla uğraşacak değiller. Hele özürlülerle hiç değil. İngiltere arka odalara tıkılmış veya ön camlarda sakince güneşlenen özürlü çocuklarla dolu. Doğan her on çocuktan biri özürlü. Tabii herkes utanç içinde. Varlığını bile kabul etmiyorlar. Çocuk çoğunlukla sekiz veya onbir yaşlarında ölüme yeniliyor. Eğer şanslıysa daha da önce ölebilir. Winnie düzelebilir ama ikimiz bunu tek başımıza başaramayız. Onu artık kendi malım gibi görmüyorum, benim çocuğum sen nasıl karışırsın gibisinden. O kurtarılması gereken bir yaratık ama bunun için birçok kişi gerekli. Herşeyi denedik, bütün kilise cemaatini, kadın yardım gruplarını, ama olmadı. Sürekli yardım edecek gönüllüler, büyük bir grup gönüllü olabilse. Ama dostlarla olmuyor. Yardım olsun diye bir veya iki kere yapıyorlar. Sonra sıkılıp hasta olduklarını veya bu hafta sonu tatile gideceklerini söyleyip gelmiyorlar.

Bütün bunları bir araya getirmem gerektiğini söylüyor olabilir mi? Egzersizleri düzenlememi? Ama ben İngiliz'leri nasıl düzenleyebilirim, ben bir yabancıyım, İngiltere'de kimseyi tanımıyorum bile. Nasıl yapabilirim? Anlıyorum ama karşı koyuyorum.

Paul içeri girip ceketini çıkarıyor. Çılgın bir an hepimizin yatağa uzandığını hayal ediyorum. Bu görüntü beni hem eğlendiriyor hem de dehşete düşürüyor. Cinsel özgürlük beni yörüngemden çıkardı. Bunu unutup konuya dönmeliyim, şu anki soruna. Paul çalışma masasının yanında duruyor. Cuma günü Cheltenham'a gidecek orada egzersiz yaptırmasını bilen birkaç kişi varmış. Winnie'yi bakması için bırakabileceği güvenilir birini bulmaya çalışacak. Programı kendi başlarına yapmaktan vazgeçmek zorundalar. Ama bütün bunların halledilmesi zaman alacak. O bunu söylerken içim burkuluyor. Onu terkedecek. Asil bir deneyim olan Winnie çıkmaza gir-

di. Pes edilişi izlerken fena oluyorum. Bu yapılacak en güzel şeydi. Fevkalade bir kumar. Asil bir tavır. Onlar gibi. Bunun küçük bir parçası bir uzantısı olmaktan bile gurur duyuyordum. Birinin bunu para için yapması fikri beni endişelendiriyor, ona bakacak olan kimseler yeterince çaba gösterecekler mi? Winnie programa sevginin tüm gücünü ve enerjisini katabilen insanların sınır tanımayan özverisi sayesinde başarabilir. Para için çalışanlarda buna pek rastlanmaz.

Yatağın ayak ucuna oturup her ikisiyle konuşuyorum. "Ben burada kalacağım. Filmi burada tamamlayacağım. Bu iki hafta eder. Hergün egzersizleri yaptırabilirim. Bu birinizi tamamen serbest bırakır. Veya sırayla yapabilirsiniz. Fazla birşey değil ama burada olduğum sürece bütün vaktimi sizin için harcayacağım. Bana ne yapılması gerektiğini söyleyin yeter. Şimdi yatmaya gidiyorum. Ama bana bir söz verin." Paul başını kaldırıyor. "Tanrı aşkına biraz da iyi vakit geçirmeye çalışın, gezin dolaşın." Bıyığının altından ağır ve zarif gülüşüyle gülüyor, güzel tonlu sesiyle gülüyor. Ve hiçbir söz vermiyor. O'Rourke yeni çarşafları arasından gülümsüyor. Aşağı iniyorum.

Sarı yatağımda uykuya dalıyorum. Celia'nın adını düşünüyorum. Ve bir kapı görüyorum. Geniş karanlık ve serin bir yer olan manastırdaki yemekhane. Koridorun üzerindeki Sör Saint Sebastian'ın piyano odası. Küçük piyano duvara dayalı. Sağ elimle sol elimi ayırdedemiyorum. Sağ el soprano. Kuzey gibi. Annemin evinde durup arka bahçeye baktığın zaman orası kuzey. Çalışmadım. Bana vuruyor. Bir keresinde pencerenin pervazındaki begonyadan bir dal koparıp vermişti. Eve giderken yolda yitirdim. Dikkatsizliğime çok üzüldüm. İngiltere'den uçakla döndüğüm zaman Celia'nın organı hayır o sözcüğü söylemeliyim ama doktorlar tarafından kesilip biçilmiş olacak. Ona bir veda öpücüğü veremedim. Bowery'deki avokado'dan başka hiç bitki yetiştirmedim. Fumio'nun avokado'su. Derse gittiğim zaman Bay Amendula benden bir yanak alırdı. Minneapolis Senfoni'deki profesyonellere ders veren ve benimle vakit kaybeden Bay Amendula sarmısak kokardı. Herhalde paraya ihtiyacı vardı. Ücretini Christina hala öderdi. Tüm müzik öğretmenlerinin ücretini öderdi. Bir çoğu beni kabul etmedi.

Paraya ihtiyaçları olduğu halde benimle uğraşmaya değmeyeceğini söylediler. Annem halan sana bir piyano aldı otur çalış derdi. Ama ben nefret ederdim. Sayfada can sıkıcı siyah noktalar, herşeyi tekrar tekrar yapmak hatta Mozart bile sıkıcıydı. Bu yüzden Amendula'dan bana teori öğretmesini istedim. Asla müzik öğrenemeyeceğime göre bu daha az hilekarlık olacaktı. Teori cebir gibi, küçük bulmacalar. Lise birdeki yüksek cebir. Schunneman'daki işime gidip gelirken otobüste çözmek çok eğlenceli. Sonra geri kaldım ve Sör Agatha Marie'yi anlayamaz oldum. Artık düşman olmuştuk. Kara tahtaya yazdığı işaretleri ve onu izleyemiyordum. Dersten çıktım. Anneme bunun seçme ders olduğunu derslerimin zaten ağır olduğunu, zararı olmayacağını söylediler. Northrup Hall'de siyah etek ve beyaz bluz giymiş yer göstericiler duvar kenarına diziliyorlar. Şimdi üniversitedeyim. Üniformalarımızla yerimi alıp konserin başlamasını bekliyoruz. Müzikten uzmanlar gibi söz etmeliyiz. Artık her Cuma bedava Senfoni konserine gidebilirim. Arada Christina Halamı öpüyorum. Ama buraya kendi başıma geldim. Birinci balkonun ikinci sırasındaki öbür koltuğa oturmak için davetiye beklemem gerekmiyor. Lisedeyken Cuma akşamları birinci balkondaki o koltuk ile basketbol maçlarında Nancy ve diğerlerinin yanındaki yer arasında karar vermem gerekiyordu. Hem şimdi Frederick Amca da var. O benim yerim olan boş koltukta oturuyor. Mokasen ayakkabı giyiyor. Ve smokin. Dünyanın en zarif adamı. Ama zalim. Janey'nin Archie Amcasının intihar ettiği akşam arada bir şaka yaptı. Frederick Noel'de piyano çalar. Viyana'da okumuş. O yaz Oxford'dan önce JayCee'yi duyunca Millett'ler her taraftan uçakla geldiler, tam bir aşiret toplantısıydı. Ve Frederick, "Bu onun kendi hayatı," dedi. Bunu duyduğum zaman dünyanın en garip sözü diye düşündüm. Kimsenin kendi hayatı olamaz, biz bir aileyiz. Ve ben de ailenin asi üyesiydim. Christine beni öğle yemeğine klübüne götürdü. Bir keresinde Celia Halayı da benzer bir felaketten kurtardığını söyledi. Yoksa Christina'yı Celia mı kurtarmıştı? Onu zar zor işitebiliyorum. Sözcüklerle değil suskunluklarla konuşuyoruz. O sözcüğü kullanmayacak. Zaten yalanlardım. Yalan söylerdim. "O kadın seni parmağında oynatıyor," diyor. JayCee'yi buraya, Virginia Caddesin'deki evden Frederick ile birlikte taşındığı göl kenarın-

daki o büyük eve getirmek bir hataydı. Ama ben gurur duyduğum bu iki insanı tanıştırmak istemiş, öğle yemeğinden sonra JayCee'ye *Tristram Shandy*'den bir bölüm okumasını istemiştim. Onun güzel sesini halam da beğenecekti, üstelik bu onun en sevdiği kitaptı, ilk baskısına sahip. Ama o JayCee'ye dul kadın diyordu. Annem de öyle söylüyordu. Ben de, "Sen de öylesin," dedim. Annem de dul. Halam kocasının soyadını kullanarak ismin garipliğini hatta Musevi ismi oluşunu vurgulayarak ona, "O Stein denen kadın," diyordu. Ben, "Onun adı Markham," diyordum. O Wellesley'den mezun. Tavuk salatasının arkasında titreyen halamı dinliyorum. Burada porsiyonlar o kadar büyük ki. Annem bile sekiz doların her sentine değdiğini düşünürdü. Bu klubün kadınlar için özel bir giriş kapısı var. Kapıcı ön kapıdan giremeyeceğimi söyledi.

Celia bir erkeğin elindeki bıçaklarla, çelik aletlerle kesilecek. Bu akşam bahçede dolaşmadım, fazla yorgunum. Ve asla onun aşığı olamayacağım. Yaranın kapanması aylar sürer. Evet, belki birgün. Bunu o zaman, o akşam söylemeliydim. Farların ışığında dururken. Onu sevdiğimi söylemeliydim. Şimdi o kaldırım o kadar uzakta ki. Ama yüzünü buruştururdu. Ya buruşturmazsa? Yeniden başlarsak? Hayır, yine onun kurbanı olurdum.

Angus ile kahve içiyoruz. Nescafe, burada hep nescafe içiliyor, her gün ofiste içilen fincanlarca kahve insanın midesini kaynatıyor. Kahveyi ben yapıyorum, editörlerimin benim için çalışıp karşılığında ücret almamalarından özür dilercesine onlara böyle olağan küçük hizmetler sunuyorum. Nell bunun ahmakça olduğunu söylüyor. "Sen Angus'a iş veriyorsun ve onun paraya ihtiyacı var." Oxford'daki öğretmenim, "Herhangi bir Amerika'lıyı biraz kurcalarsan altından Rousseau çıkar," derdi. İngiltere'de herşey o kadar farklı ki, sınıf bilinci, o kahrolası şey hala sürüyor. Ona talimat vermekten korkarak arkasında oturan benim bilgisizliğime tepeden bakan Betty Steembeck'de bu bilinçle dimdik otururdu. Film ona hem anlaşılmaz hem de çok tanıdık görünüyordu. Ben Betty'yi rahatsız ediyordum. Sınıf sistemini bozuyor, sınırları aşıp dost olmaya çalışıyordum. Betty doğal olarak çalışkan ve mesafeli olmayı yeğliyordu. Ama sonra çatıda sandöviç yerden bana Eleven Plus'tan söz etti. Niçin Üniversite'ye devam etmediğini anlattı. Ma-

tematiği zayıflı ama kimse bunu farkedip ona yardım etmemişti. "Bu yüzden okuldan soğudum, buna zorunlu olduğumu anlamıyor musunuz?" Onbeş yaşında okulu bırakıp yıllarca laboratuvarlarda film kesip yapıştırarak kölelik etmiş. Sonra yükselerek Nell'in yanına girmiş. Nell'e anlattığım zaman, "Tuhaf Betty eğitimi hakkında bana hiç böyle birşey söylemedi," dedi. Betty güçlü. Sert. Nell ona sendikanın öngördüğü ücreti ödeyemiyor. İçimdeki yorulmaz öğretmen heveslenip ayaklanıyor ve kurşun rengi damların üstünden uzaklara bakıp okula dönmesi için ne yapmak gerektiğini düşünüyorum. Ama zaten şimdi gitmek istemeyecektir. Sonra bir ipucu, müzik sevdiğini öğreniyorum. Beste yapmak istermiş. Nell ise Betty'nin hiç yaratıcılığı olmadığını söylerdi. "Ama hiç." Paul de tamamen aynı fikirde. Ben ise herkeste olduğunu inatla savunuyorum. Hayretle başlarını sallıyorlar. Ben sürdürüyorum, "Yetenek diye birşey yoktur. Yıllarca öğretmenlik yaptıktan sonra doğuştan zeka diye birşeyin varlığına hala inanacak değilim. Ressamlar ve yontucular arasında sanat dünyasında biraz zaman geçir Nell bak bakalım yeteneğe hala inanabiliyor musun?" "Hepiniz sarhoşsunuz." Paul odadan çıkarak tartışmayı bitiriyor.

Ellen'la çalışmak değişikti. Onunla eşittik. Kimin en iyi kesintileri bulacağı konusunda biraz rekabet bile ederdik. Ama yerimi almasından korkarak kıpırdamadan kaba montajı kendim yaptıktan sonra. Kesin tavırlıydım, öneriler istemiyordum, editör bendim. Ellen buna izin verdi. Bu önceki filmdi. Robin. Bir dolu güzel şey vardı ama sorun onu bir araya getirmek, anlaşılır bir anlatım bulmak ve ona diğerlerinden daha dinamik bir şekil vermekteydi. Paul'ün aşağılayıcı deyimiyle onu "kafa ütülemek"ten kurtarmaktı. Bu yararlı oldu, beni daha çok uğraşmaya itti. Ellen hareketteydi ve filme yakındı. Ben bir editörü işin içine sokacak kadar güven kazandığım zaman birlikte yemek yiyip dahi çocukları hakkında konuşan iki anne gibi her sekansı tartıştığımız harikulade sohbetlerimiz oldu.

Angus ile işler değişik. Yumuşaklığının altında güzel inatçı bir erkek egosu var. Benim için çalışmak onu daha az rahatsız ediyor. Kendi de film yapıyor. Asabiyetime tahammülü takdire değer, patırtım rahatsız edici olmaya başladığı zaman onu duymazlıktan ge-

len sakin bir yapısı var. Geçen sefer söylediğim birşey için özür diliyorum. Nell'in mutfağında oturuyorduk ve o Japonya'ya yaptığı son seyahati anlatıyordu. Angus kendinden emin bir tavırla, "O insanlar kalabalıktan bizler gibi rahatsız olmuyorlar," demişti. Aslında çok rahatsız oluyorlar dedim, küçücük bir odada dört kişi yaşamak herkesin hayatını rezil eder. Ama Japonya'yı ondan daha iyi bildiğim için üstünlük taslıyordum. Sonra onun da orada yaşamış olduğunu öğrendim. "Çocuktum," diye itiraf ediyor, "savaş sırasındaydı." Pencerden dışarıya, şimdi yaz güneşiyle parlayan eski damlara bakıyoruz. Kendi filminden nefret ediyor. Bitirmeye değmeyeceğini düşünüyor. Onu yüreklendirmeye çalışıyorum. Nell ile Paul'ü konuşuyoruz. Angus, "Çok az reklam filmi çekiliyor," diyor. "Nell iş bulabildiği için şanslı sayılır. Çoğu kimse işini kapatıyor." Tanıdığı herkes işsiz. "Ama reklam filmleriyle kendini tüketiyor," diye karşı çıkıyorum, "İstediğini yapmamak ölüm gibidir." Kabul ediyor ama yürekten değil: "Bu yoksul bir ülke ve herşey o kadar uzun süredir böyle devam etti ki işlerin değişebileceğine artık kimse inanmıyor. Tartışıyoruz tabii ama birşey olduğu yok. Tüm yeni moda teoriler, psikolojik devrim, hepsi laf, Nell çok konuşur. O uzun öğle yemekleri onu rahatlatıyor. Hafta sonlarında da ikisi antika satın alırlar." Angus içini çekiyor. Sönmüş lastik gibi. Eleştirel olmaktan utanarak "Ve herkes o kadar güzel konuşuyor ki," diyorum. "Espri enerjinin yerini almış. Geçen akşam Nell başını yastığından kaldırıp bana hiç enerjisi olmadığını söyledi." Düşünceli, "Evet," diyor. Bedeni hiç enerji yaymıyor. Sonra tenis ayakkabılarıyla uysalca telefona koşuyor.

Akşamüstü negatifleri kesim için götürüyoruz. Pat isimli iri yarı adam Angus'a, "Merhaba civciv," diyor. Ben farkedilmeden bir kenarda duruyorum, film kutularını taşımak için birlikte gelen kız. Angus beni kesilecek filmin yönetmeni olarak tanıştırıyor. Pat bir sineği kovalar gibi elimi sıkıyor. Erkekler iş konuşuyorlar. Benim dinlememe izin veriliyor. Kahretsin bu benim filmim, lütfen ne dediğinizi yavaş yavaş ve özenle bana açıklamaya gönül indirin diye bağırmak istiyorum. Nell elinde şarap kadehiyle koltuğuna uzanıp bana bunun her zamanki işler olduğunu söylüyor. "Adamın birini bir çekimde sendikanın istediği ücretle işe alıyorsun motor tabela-

sını bile bulamıyor. Orada elleri belinde duruyor ve herkesin gördüğü gibi bir kadın olmama rağmen nasıl yönetmenlik yapacağımı merakla bekliyor."

Bir saat sonra negatifleri kesecek adamla telefonda bir heyecan krizine giriyorum. Üç makara filmi kaybetmişler. Lillian'ın filminin sonunda herşeyin karardığı o bölümü. Onsuz film tamam olmaz. Hayır efendim, "o kısmı çıkaramam." Üstelik jenerikler de aynı makarada. "Arayın..." diyorum. Sigaramın dumanını üfleyerek birazcık sabırlı olmaya çabalıyorum. İçimden ağlamak ve Amerika'ya dönmek geliyor, burada bitirmeye kalkışmak büyük hataydı, dün birisi İngiltere'de herşeyin Amerika'dakinin iki misli pahalı olduğunu söyledi. Deneyimli Paul'ün, "Laboratuvarlar filmini mahvedebilir, kesildikten sonra onu bir daha göremeyebilirsin," deyişini hatırlıyorum. Laboratuvardaki adam aksanıma tepki gösteriyor, bense ağlamaklıyım: "Arayın, aramak zorundasınız. Hayır, vazgeçin. Ben gelip arayacağım. Hemen geliyorum." Filmci paranoyası ile dopdolu Soho sokaklarında Angus'u sürükleyip antika asansöre biniyorum. Artık terbiye ve nezakete aldıracak halim kalmadığı için ortada gördüğüm her kutuyu ve tenekeyi deli gibi araştırıyorum, o film benim çocuğum. Ve şirket onu bekliyor! Bir kısmını bulana kadar arıyoruz, Pat adlı adam artık bu karının kaçık olduğuna iyice inandı. Sonra ofise dönüp kestiğimiz parçaları araştırıyoruz.. İki manyak gibi ne kadar küçük olursa olsun her makarayı orada olmadığından emin olana kadar araştırıyoruz. Sonra kesimi yapan tekrar telefon ediyor. "Evet filmi şimdi bulduk." İngilizlerin bu tahammülsüz ciddi tavırlarına tersçe karşılık verirken içimden küfürü basıyorum, manastırda öğrendiğim ilk küfürden başlayıp Bowery'de zenginleşen Amerikan küfürleri dağarcığımı sıralıyorum. Kesmelerini izlemek üzere yeniden laboratuvara gidiyorum. Erkekler çalışırken bekleme odasında beklemem isteniyor. Bakmak için içeri girdiğimde iri yarı Pat'ın bir başka bölümün rengi konusunda Angus'un fikrini sorduğunu duyuyorum. Kimse bana sormaya gerek bile duymuyor. Soruyu yanıtlıyorum. Sonra Angus cesaretle mahvolan son üç metreyi gidermek için saniyenin sekizde biri kadar karartma yapma fikrini ortaya atıyor. Keşmek için koşarak geri dönüyoruz. Sonra nefes nefese eski asansörle son bir kez daha

yukarı çıkıyoruz, her an duracak gibi, en azından yüz yıllık olmalı - burada demir bir kafeste tutsak kalacağım, klostrofobi. Sonunda kesim yapılan katta duruyoruz elimizde filmle kapıdan içeri girip kapanış zamanından bir dakika önce filmi veriyoruz. İşte oldu.

Wanda ile fıskiyeleri seyrediyoruz. Trafalgar. Geçen sefer o üzüntülü gece onları seyrettiğim lokantadayız. Bu akşamüstü ne kadar farklılar. Yaz güneşinin parladığı bu Londra gününde Soho'yu ve Meydanı geçerken aştığım mesafeyi ölçebilirim. İyiyim ve burada bir arkadaşla beraberim. Neşeyle film sohbetini sürdürüyorum, güvenle ve bitirmek üzere olmanın sevinciyle doluyum. Bu arada bana destek olan ve seloteypli günlerde onu Steembeck'te seyretmiş olan Wanda'ya açıklamalar yapıyorum. Mallory'nin üç değişik çekimini de seyretti. Akşamları barlarda ne çok içki içip Amerika'dan konuştuk. Wanda Mallory'nin yaptığı gibi kapıyı kocasının suratına çarpıp Philip'in kollarına atılmayı istiyor, Mallory'ninki gibi genç bir sevgili ama farklı. Her şeyi bitirmek. Artık Henry'nin karısı, bir gazetecinin ev sahibesi olmak istemiyor. Onun ve benim sorunlarımın arasında Paul ile Nell'den ve Winnie sorunundan konuşuyoruz. Ve bunun ikisini ne hale getirdiğinden. Ben bunun Paul'ü katılaştırdığını ileri sürüyorum. Wanda, Paul'ün kız kardeşi, "Evet, Paul çok ters olabilir," diyerek sigarasının külünü silkiyor, yüzü kararsız, çaresiz. "Ama gerçekte o bir kurban, ilk evliliği de berbattı." Londra'dan duruma bakan Paul'ün kız kardeşi Paul'ün aylar süren tutsaklığını izliyor. Bir çözüm olmadığını düşünüyor. Ama ben burada İngiltere'deki hareketten umutluyum. Nell onlara başvurmaktan çekiniyorsa ben çekinmiyorum. Herşeyi göze almış bir Amerika'lıyım. Planlar yapıyorum. Nasıl düzenlemeli. Her zaman iltifatkar olan Wanda, "Burada olmakla onlara yardım ediyorsun," diyor. "Ama sonra gideceğim ve bu sürekli bir yardım değil, egzersiz için bir tek kişi işe yaramıyor."

Garsonlar bizi süzüyor. Wanda'yı ilk kez Mart'ta Fumio buradayken ofiste görmüştüm, baştan aşağı mor kadifeler giymiş bu şık kadının elli yaşında ve beş parasız olduğuna inanmak çok zor. Aynı zamanda yontucuymuş, asabi bir tavırla Fumio'ya çalışmalarının fotoğraflarını göstermişti. Onu yüreklendirmişti. Sonra onun çalışmalarını Bowery'deki stüdyomun karşısındaki Start Turtle Galeri-

si'nde gördüğümü anımsıyorum. Beğendiğimi de. Bir yaz önce Princetown'da yaptığı çalışmalar. Henry onu Londra'ya çağırıp para ve geçkin yaşı konusunda onu sıkıştırana kadar orada Philip ile yaşamıştı. Kışı eski yaşamına dönmeye çabalayarak geçirdi ve sonunda çalışamaz hale geldi. Sonra yaşamı çekilmez oldu, tutsak gözleri bir uçak bileti arayan korku içinde bir kadına dönüştü. Paul ile Nell kaçarsa nasıl yaşayacağını düşünüp Henry'nin ona bir miktar para vermesini umuyorlar. Bu onun için de zor. Çalışmaları umut vericiydi, iyi kötü ne olursa olsun onun onları yapmaya ihtiyacı vardı, bir gereksinme olursa sanat yaşama kendini kabul ettirir. Her sefer söylediğim gibi ona yine güvenden Londra'dan, buradaki evinden ve kocasından vazgeçecekse, bunu New York'a veya Princetown'a gidip yontu yapmak için göze almasını söylüyorum. Bunu onu yarın terkedecek bir çocuk için yapıp da kendini yaşlı ve beş parasız bulmasından korkuyorum. Herşeyi aşk için değil de mesleği için sokağa atarsa mesleği hep olacaktır. Ona uçacağı tarihi her ileri atışında Philip bir sinir krizi geçiriyor. O hiç kendine ait bir yaşamı olmamış orta yaşlı güzel bir kadın. Onun yerine dört kocası ve bir dizi yarı mesleği olmuş. Wanda nihayet, Manhattan'da Chrystie Caddesi'nde adi bir çekme katta onu bekleyen bir gence uçmaya hazır.

Bugün gün ışığı oynaşır fıskiyeler umudun parlak ışığında dökülürken Wanda uçak biletini ayırtmış. "Şimdiye kadar kaç defa bunu yaptın?" diye ona takılıyorum. "Hayır, bu sefer karar verdim." İlk kez ona inanıyorum. Bir hayalin gerçekleşmesini görmek güzel. Ofiste veya Islington'daki evde veya akşamları buluştuğumuz neşeli barlarda Wanda ile binlerce defa endişelerimizi dile getirip birbirimize cesaret vermeye çalıştık. Ne olursa olsun istediğimizi yapmak gerekiyordu. Ama korkuyorduk.

Ve şimdi akşamüstü Trafalgar'ın altın pırıltısını seyredererek son bir içki içiyoruz sonra Wanda gidip Henry ile konuşacak. Gideceğini biliyor ama tarihini bilmiyor. Wanda habersiz gitmeyi düşünüyor. "Ona bir not bırakma, daha dürüst davran," diye karşı çıkıyorum. "Ondan korkuyorum." "Korkmana gerek yok ama onun acısını da düşün." Huzursuz kıpırdanıyor, uzun süre birçok erkeğin baktığı güzel bir kız olarak yaşamış, her zaman güzelmiş. Yaşlan-

manın acısı. Bir disk kayması da geçirmiş, Paul bana söylerken endişeliydi. Henry ona hasta yaşlı kadın muamelesi yapıyor ve yontu yapmak istemesini çılgınlık olarak görüyor.

Ben yemek yiyorum, Wanda Henry'nin misafirleri için bu akşam ev sahipliği yapması gerektiği için yemiyor. Henry, son bir davet planlayarak bir davet borçlu olduğu kişilerin hepsini aradan çıkarmak amacıyla bir editör ordusunu yemeğe davet etmiş. O gitmeden önce. Burjuva yaşamının garip ayrıntıları. Ama Amerika'ya gidince nasıl yeniden yaşamaya başlayacağını anlatan Wanda'nın gözlerindeki canlılık. Birlikte Amerika'nın enerjisini övüp İngiltere'nin hüzünlü havasına şaşıyoruz. Son bir martini ve ayrılacağız, Trafalgar akşam güneşinde pembeleşirken bir gizi paylaşmakla daha da olgunlaşan eski iki dostuz. Varoluşun yalın politikasıyız. İnsanın dost bir ruhla yaşama devam edip, çalışıp varacağı yere erişeceğini ileri sürüyoruz. Aşk, dostluk, çalışma - hala yaşam demektir, sisteme rağmen. Trafalgar romantikliğimiz, öznelliğimiz ve kurumları tanımadığımız için bize sitem ediyor. Hesabı ödeyip Meydan'ın yumuşak akşamına çıkarken fıskiyeler anlayışla yavaşlıyorlar. Çevreme bakarken Londra'daki diğer akşamlar gözümde canlanıyor, Oxford'dan geceleri tiyatrolara gelişim, St. Martin's Lane, JayCee ile Fransız lokantalarında yediğimiz yemekler, Ulusal Galeri'de geçirdiğim akşamüstleri. Wanda'yı bir taksiye bindirdiğim zaman kaldırım sanatçıları parlayan akşamda hala çalışıyorlar. 19 numara için Soho'ya doğru yürürken Wanda, Henry'ye ve mücadelesine doğru gidiyor. Dışarıda yemekle evdeki işleri azalttım. Otobüs ve sigara için yeterli parayla Londra'da tek başıma olmak ne güzel. Herşey eskisinden daha iyi.

Bu akşam Hedda yemeğe geldi. Nell ile birlikte şarap içip bahçede oyalanıyorlar. Paul televizyonu kadınların dostluğuna yeğliyor. Artık akşam yemeği yemiyor. Ülseri azmış. Cinsime bağlılığımdan ve televizyondan nefret ettiğim için ben de hanımlara katılıyorum. Hedda geçen hafta LSD denemiş. "Müthiş güzel," diyor. Bu hafta astrolojiye merak sarmış. Nezaket göstermeye çalışarak dinliyorum. Nell ilginç buluyor. Herşey onun ilgisini çekiyor. Londra'nın her modası ayrımcı olmayan merakını çeliyor. Sonra mevsimin yeni kitabını tartışıyorlar, Castenada'nın *Don Juan*'ı.

Nell onun filmini yapmak istiyor. "Herşey havalanacak," diyerek akşamın son ışıklarında binlerce gri hayal yaratıyor. Karanlıkta sallanan elleri film yapıyor. Hedda şimdi edebiyat dedikodularına geçti. Cooper'in Ailede Ölüm'ü *(Death in the Family)* hala olay yaratıyor. "Cooper'ı alkolik olmakla suçluyorlar," diye zalimce kıkırdıyor. "Birşeyle suçlamaları gerekiyor," diyorum. "Çünkü hepsinin kafesini sarsıyor. O garip adam adı neydi bir cinsel eğitim filmi yaptığı zaman bütün gazeteleriniz onu canlı canlı yaktı. Canterbury Piskoposu evlilik öncesi cinselliğin bir Hristiyan davranışı olmadığını söylüyor. Hristiyanlık tekelinde olduğu için o ve ona inanan binlerce cahil insan gerçeği biliyordur."

Bana aldırış etmiyorlar. Onlar "yakan top" oynayan iki iyi arkadaş. Ben ortadaki "ebe"yim, topu bana vermiyorlar. Hedda bütün sanat eserlerinin devrimci olduğunu söylüyor. "Bu çok saçma," diyorum. New York'taki her ressam Rocky'nin kolleksiyonuna girmeyi ister. Ben de tüm bir sabahı onun benim stüdyoma geldiğini hayal ederek geçirirdim. Ve bir gece SDS Sanatçılar Derneğine gelip de Modern Sanat Müzesi yöneticileri ile sistemin arasındaki işbirliğini belgelerle açıklayınca sanatçılar artık bundan etkilenecek durumda değildiler. Hala Müzede sergilenmek istiyorlardı. Venezuella'nın büyük bir kısmı Rockefeller'e aittir. İnsanlar orada açlıktan ölüyor. Hedda, "Sen bir politik tutucusun," diyor. Onlar beni dışlamayı sürdürürken bunu iyice düşünmeye vakit buluyor ve ona hak veriyorum. Evet, tüm sanat eserleri devrimcidir. Fahişelik konusunda onunla ters düşünce yeniden sinirleniyorum. Hedda bunun sadece bir kazanç yolu olduğunu söylüyor. Ben bunun özel bir cehennem olduğunu söyleyerek karşı çıkıyorum. Geçen yaz saatlerce dinlediğimiz fahişeleri anımsıyorum. "Senin iddia ettiğin gibi parlak ve kolay bir iş değil, o kadınların anlattığı acıları dinlemek insanı perişan ediyordu." Hedda, aynı şekilde genç erkekleri sömüren meslek sahibi kadınların öykülerini anlatarak karşı koyuyor. "Hiç duymadım," diyorum. "Senin de bilmediğin şeyler var," diyerek gülüyor. Niye yukarı çıkıp Paul ile televizyon seyretmediğimi düşünerek geçirdiğim nezaket dolu bir akşam oluyor. Hedda beni delirtiyor. Altı dakika içinde onun kafasına birşey indirebilirim. Ama üstünlük taslayışı beni şaşırtıyor, kayıtsız düşmanlığı hayretimi

uyandırıyor, midemdeki sinir uçları bana duyduğu nefretle titreşiyor.

Sonunda gidiyorum. Paul konuşmak için televizyonu kapatıyor. Bana politika dersi veriyor, engin bilgisi olan ve Komunist Partisi'nin tarihini, Amerikanın kuruluşundan bu yana Amerikan köktenciliğini ve Yeni Sol'un her yönünü ezbere bilen eski bir usta. Paul bana öğretiyor. Sevgisi. Sertliği. Ortaya koyduğu her gerçek beni biraz daha yıldırıyor, olmam gereken kişi olamadığımın geniş çaplı bir kanıtı daha. Veya Paul'ün aklından geçenlerin. Anlatısında cinayetler birbirini izliyor, tarihi kötülüğün geniş bir tablosu. Ben kaçınılmazlık dizinine karşı çıkıyorum. "Sen çok duygusalsın," diye beni bir kenara itiyor. Şimdi ben bir hiçim. Yok oldum. "Zaten bir sanatçının politikada yeri yok," diye yeniden başlayayarak O'Casey, Gorki ve Garcia Lorca'yı anlatıyor. Bunu bana daha önce de yapmıştı. İtilip kakıldığımı hissediyorum. Ayrıca kendimi çok saçma buluyorum. Beni ciddiye alarak iltifat ederken çok fazla ciddiye alıyor. Paul benim bir çeşit politika meraklısı olduğuma karar vermiş bir kere. "Bak Paul ben yalnızca değişimle ilgiliyim. Bir şekilde kendimi buna hasretmek isterim. Bunun ne olduğunu ve ne yapabileceğimden de pek emin değilim. Ama güçle ilgili olmadığını biliyorum. Düşündüğüm şey yaşam deneyimine "politika" denen şeyden, ki bu para ve iktidarla ilgili, bir şekilde daha yakın birşey. Beni ilgilendiren şey tamamen başka bir şey ve ben onu önce kendimde keşfetmeye çalışıyorum - onu nasıl bir araya toplayabilirim, kendimi nasıl değiştirebilirim." Bıyığı homurdanıyor. "Bunların anlaşılmaz olduğunun farkındayım Paul. Ama senin de biraz önce gösterdiğin gibi politika en iyi haliyle çok az bir değişiklik getirir, en kötü haliyle hiç değişiklik getirmezken korkunç yeni cürümler üretir. Genelde reklamını yaptığı şeyleri satar." Bunları doğru bulduğunu ama benim için endişe duyduğunu söylüyor: bu gibi şeylere hiç "uygun değilim". "Giderek iyileşiyorum hem artık kendimi daha az yalnız hissediyorum." "Ama yalnızca medya bile tek başına seni mahvedebilir. Geçen kış yediğin darbeyi bir daha kaldıramazsın." "Bir insanım Paul ve yalnızca medya bile diyemezsin. Arkasında ona inanan ona gerçeklik kazandıran milyonlar var. *Time* dergisi anneme Ginsberg'in ağzı bozuk bir ibne oldu-

ğunu ve Belediye Meclisinde açık saçık rezillikler okuduğunu söylersc annem ona tamamen inanır. Bir hafta sonra ben Minnesota'ya gidip de ona bunun çok güzel ve etkileyici olduğunu ve Ginsberg'in annesinin ölümü için yazdığı şiirin hem dehşetli hüzünlü hem de güzel olduğunu söylesem bile inanmaz, *Time* benden önce oraya vardı. O bana inanamaz. Ve kaç kişinin, annem gibi kaç kişinin alternatif görüş duyma şansı var? Kamuoyuna açık olan tüm bilgilendirme kanallarını medya kontrol ediyor. Sanatçıyı oynayıp medyayı göz ardı edemeyiz. Onun gücü gerçek bir güç. Onunla oynamak tehlikelidir." "Ve yakar," diye bana anımsatıyor. "Evet, ama seçeneği ne? Sadece bir avuç zeki insan tartışıyorsa değişim olmaz. Kişisel deneyimimde acılar yaşamış olabilirim ama bu kaçınılmaz görünüyor."

Hedda'nın bindiği taksinin kapısı kapanıyor. Nell her zamanki Valpollicella ile beliriyor. Bir tepside iki kadeh. Paul yatmaya gidiyor. Daha önce binlerce defa oynadığımız sahneyi yeniden canlandırıyoruz. O kapıda durup Nell'e biraz sonra gelmesini tembih ediyor. Nell elini sallayarak onu gönderiyor. Ben hangisinden yana olacağımı bilemiyorum. Onun sohbetine bayıldığım için onunla kalıyorum. O onu bekletiyor. Paul de onu bekletiyor. Ben sadece kahin, arkadaş, öğretmen olan O'Rourke'yi dinleme arzumu gideriyorum. Ama bu akşam ilk defa uyumasını isterdim. Ama benimle oturmak isteğinde ısrar ediyor. Koltuğuna uzanmış Nell. Hasta. Paramparça.

Eskisi gibi yine başka bir yerde kalmayı önermek istiyorum, çekinerek, geçen sefer filmin montajını yaparken bıktırıncaya kadar her an onunla filmi tartışmaya ihtiyacım olduğu zamanki gibi. Paul sürekli araya girerek bunu yasaklıyordu. "Liz Moore ile Swiss Cottage'da kalabilirim veya bir yerde bir oda tutabilirim." Nell bunu duymak bile istemiyordu. "Hayır, burada olman iyi geliyor. Paul de öyle düşünüyor. Bizim taraf sız bir güce bir tampona ihtiyacımız var." "Nell, ben stüdyomda uzun süreli misafire katlanamam." "Ne tuhaf. Bizim hep misafirimiz olur. Ama bizim için bir çaba sarfeden ilk kişi sensin." Bu iltifat hoşuma gidiyor ama huzursuzum. Zaten şimdi nasıl gidebilirim? Şimdi egzersizlere başladım. Takımdan biriyim, verdiğim sözü tutmak için kalmak zorundayım, ger-

çekten ev halkından biriyim. Ev halkının da sorunları var. Nell, "Rollerimize kilitlenmiş durumdayız," diyor. "Ben kedimiz Badger'i bir tabakta beslerken Paul bir başka tabak kullanmak gerektiğini düşünüyor. Winnie için sosis pişirmeye kalksam yanlış pişirmiş oluyorum. Hepsini kafasına atmamak için kendimi zor tutuyorum." Paul onu yatağına sürüklemek için kırmızı bornozuyla kapıda beliriyor. Söyleniyor. Nell surat asıyor. Paul onun iyiliğini düşünen zalim bir baba. Nell gitmemek için direnen dayak yemiş bir çocuk. Onun güçlü ve güzel bacaklarından sonra Nell'in zavallı küçük bir kızınkini andıran yüzüne bakıyorum. Gülünç ve trajik kişiler. Onları seviyorum ama yardım edemiyorum. Seyretmek çok acı. Birgün hepimiz kahkahayla gülene dek ikisinin Mavi Sakal ile güzel genç kızı oynadıklarını konuşsak hatta canlandırabilsek. Hepsini bir şaka olarak görebilsek. Zeki Paul sonunda bize katılsa. Şimdi ise canlandırırken bir yandan da tartışıyoruz. Burası insanı içine çeken kum gibi. Hepimiz ne yaptığımızı biliyoruz ve yapmaya devam ediyoruz.

Bahçede dolaşıyorum. Baş yapıtları. Mutfakta ışık yanıyor. Batı Village'deki sakin sokaklarda rastlanan sihirli evler gibi güzel bir ev. İnsan yürürken burada kimin oturduğunu düşünür bir lamba veya kitaplık görüp öyküler uydurur. Londra'daki bu eve bakıyorum, güzel sağlam bir bina. Eve bahçesinden bakınca insan burada yaşayanların çılgınca mutlu olduğunu düşünür. İnce bir zevk. Hepsi O'Rourke'nin reklam filmlerinin geliriyle satın alındı: ödül kazanan çikolatalar, büyülü çekimler, filmlerin her santimi teknik yönden olağanüstü. Ama bu yapmak istediği şey değil. Veya öyle söylüyor, bir taraftan da Paul gibi sanatta en sıkı disiplin, şaşmaz dürüstlük ve mükemmel onur arasında bocalıyor. Ve para. Tabii insanlar burjuva rahatlığına alışabiliyor, kentin kuzeyindeki partilerde sanatçı olmak isteyen onun yerine para kazanan binlerce sarhoşla tanıştım. Ama bu ikisi onlardan değiller. Daha gerçekler. İkisi de şimdiden iyi filmler yaptılar. Hayır, onlar sıradan orta sınıf tiplerinden değiller. Ama seçenekleri yok. Winnie için bu gerekli. Bodrumdaki zalim tüm bir evin rahatlığını istemekle kalmıyor Ursula için bir oda ve bu yaz Winnie'nin odasının bitişiğindeki odada kalacak olan Amerika'lı kız Letty için de bir başka oda istiyor. Bu sabah Letty

ve Ursula ile egzersizleri yaptırırken bu işin yabancılar için ne kadar kolay olduğunu düşündüm. Winnie ne kadar neşeli ve eğlendirici. Biz kendi çocuğumuz olmayan bir çocukla oynayan üç kadındık. Kahve molaları ve dedikodu arasında bir çocukla oynuyorduk. Egzersizler Nell ile Paul için olduğu gibi ağır sinir bozucu bir iş değildi, endişenin gerginliği, umut, kızgınlık - Winnie ve egzersizleri yaşamlarını bir kafese dönüştürüyor. Bu özürlü çocuğa bakmak için mesleklerini öldürüyorlar. Amerika'da yapılacak ameliyat ve egzersiz programı için büyük paralar gerekli. Ursula ile Letty gibi yardımcılar için de. Bunun için hepsinin ücretini ödeyecek bir ofisleri olması gerekiyor. Ofis bu yüzden reklam filmi yapıyor ve ayakta kalabilmek için yılda yirmibin kazanması gerekiyor. Ve ofis iflas ediyor.

George devrinin tuğlalarından havada yaptığım şatoların yükselip yıkılışını seyrediyorum. Çözümsüz. Buraya geleli iki gün oldu şimdiden yenildim. Benim akrabam değiller. Başkalarının hayatlarına karışıyorum. Bir çözüm bulabilseydim o zaman değişik olurdu. Belki affedilirdim. Sevgimden başka bir çıkarım yok. Onlar sevdiğim dostlarım. Ama bunu dikkatle incelemeliyim. Dikkatle araştırıp masum olmayan birşey varsa bulmalıyım. Hayır, ikisinden de çıkarım yok, tarafsızım. Evdeki eşcinselim. Bu model normal insanların yaralarına melhem olarak onlara insanlık değerini kanıtlamaya hevesli bir eşcinsel olarak çocuğu ve evliliği kurtararak kendimi kurtarmaya çalışıyorum. Bu yüzden uygun bir şekilde konunun dışındayım, ilgisizim bu ve benzeri duygular. Hem olmasam bile bu onlara çıkmazlarında yardım etme arzumu nasıl geçersiz kılabilir ki? Kendimi borçlu hissederek yarattığım endişe tek kabahatim sayılır. Onlar benim için benim yaptığımdan o kadar fazlasını yaptılar ki, o filmi tamamlamama yardım ederek hayatımı ve aklımı kurtardılar. Japonya'da Giri no ong diyorlar, insanın ödeyemeyeceği ağır borçluluk duygusu. Veya ödeyebileceği. Ben ne verebiliyorum? Birkaç saatlik egzersiz ve geceleri Nell ile oturup kafa çekme alışkanlığı. O bundan hoşlanabilir ama Paul hiç hoşlanmıyor. Nell dostlarıyla iyi vakit geçirmeye hakkı olduğunda ısrar ediyor. Paul'ün dostu yok. Buna izin vermiyor, halbuki Londra'da onun kadar çok insan tanıyan başka kimse yoktur ve Nell kent dı-

şındayken fevkalade dost canlısı oluverdiği de söyleniyor. Paul'ün dostu olmak zor iş, bunu bir tecavüz gibi görüyor. Ben ona hayran olduğum halde benden hoşlanmayı reddediyor. Bir keresinde Paul'ü onları yemeğe davet etmeme izin vereceğini söyletebildim. Katagiri'yi onayladı. Her zaman pişmanlık duyacağım bir hata işleyip kaçınılmaz olarak çok pahalı olan Japon yemeklerini beğenmeyip dudak büktüm. Paul asla affetmedi, bir daha buna izin vermedi.

Kahretsin ben de onun kadar inatçıyım. Güllerle vedalaşıp hole giriyorum ve çalışan tek saate bakıyorum. Bizim sorunumuz gibi kocaman. Peki demek sorun çözümsüz, yine de kalıp bir kumar oynayacağım.

VIII

Winnie'nin odası garip seslerle dolu. Parazit vızıltısı. Tedavinin bir parçası. Müzik dinleyemiyor yalnızca banttan çalınan bu sinir bozucu gürültüleri dinliyor. Sevgiyle özenle Paul'ün doldurduğu bantlar. Ne müzik ne de parlak renkler. Paul, "Onlar alt korteksi, beynin daha ilkel kısmını uyarıyorlar," diye gelişigüzel değinmeler yaparak beni bilgilendiriyor. Bu açıklamaları her duyduğumda daha fazla içerliyorum. "Tıbbi barbarlık," diyorum. Paul, "Bilim," diye beni ikna ediyor. Winnie. Garip koca başıyla emekleyerek kucağıma geliyor. Şimdi bir çocuğa daha çok benziyor. Boşluğu yok oldu. Sonra beni itiyor. Bu yeni saldırganlık iyi bir işaret. Biz onu zorladıkça iyileşmesini istedikçe o karşı koyuyor. İrade gücümüz sonunda işe yarayabilir. İyileşmesini isteyen inatçı ısrarımız egzersizlerden çok daha yararlı olabilir. Israrlı ellerimizin gücü. Düşmanı olan emekleme kutusu Liberty'den alınmış neşeli kaplamasıyla kötülük saçıyor. Dışarı atlamasını engellemek için üstünde ipler gerili. Egzersizlerini yine masada yaptırıyoruz başı her zamanki gibi ellerimin arasında sallanıyor. Bundan dolayı ben işte şimdi görev başındayım, egzersizler belimi, bir keresinde Bowery'de incittiğim yeri yoruyor. Raspa makinesi tehdit edici bir şekilde odanın içinde vızıldamayı sürdürürken ben boylu boyunca döşemenin üzerinde sırt üstü yatıyordum, tam bir George Samsa, böcek gibi ve hareketsiz.

Biz sayarken Winnie'nin başı küçük bedenini masanın üzerinde aramızda çeviriyor, zaman durunca belim sızlıyor, bitmez gibi gelen ikiyüz sayısına kadar dayanıyorum. Winnie olmak nasıl birşey? Nasıl bir duygu? Hoş mu? Hiçlik mi, küçük kırmızı Londra otobüsü elinde ağzından salya akarken yüzündeki boşluk gibi mi? Toooo - Toooo - Toooo, çıkardığı anlamsız ıslık sesi. Hayvansı, itici, ahmakça, yine de müthiş çekici. Ona kapılırsam yanında oturup sonsuza dek hayal kuracağımdan korkuyorum. Ergenlik çağının akşamüstlerinde çocuk baktığım zamanlardaki gibi bebeklerin boş birlikteliğini yeniden yaşayabilirim. Gelecek yok ve şimdiki zaman esaret. O garip ıslığı, kendi küçük sesi. Kendi kendine şarkı mı söylüyor? Rahatlatıcı mı? Yüreklendirici mi? Başı yine sallanıyor. Ama şimdi daha ender. Tahammülün ötesinde sıkılmış, terleyen, sigara ve kahve molasını bekleyen büyüklerin arasında Winnie'nin kolları ve ayaklarını onların ritmine uygun hareket ediyor. Ritme dikkat ederek dört yaşındaki bedenine ve içindeki ondan üç yıl daha geri beynine emekleme egzersizini aşılamaya çalışıyoruz. Hareketleri inatla yatay sinirlere geçirmeye çalışıyor ve yaşayan hücrelerin ölü hücrelerin görevini devralmasını umuyoruz. Paul bu programla dört ay kazandığını söylüyor. Nörolojik olarak altı aylık olarak başlamış şimdi onikiye kadar yükselmiş.

Winnie'nin başı zorlamamızla dönüyor. Daldığım düşüncelere, onun bitkinliğinin ipnotik çekişine ve şehvetli vızıltısına karşı koyarak Winnie'nin büyüsünde, hareket ve ritmin gücünde boğuluyorum. Onun gücüne karşı çabalıyoruz. Onun bizi cezbettiğini hissediyorum. Bunu diğerlerinden daha fazla hissediyorum, en azından böyle bir fikre gülecek olan Paul'den fazla. Acaba güler mi? Bunu kabul etse bile onu düşman olarak mı görür? Winnie'nin gücünü tersine çevirerek devam ediyoruz. Onu kendimiz gibi yapacağız. Ve büyüsünü yok edeceğiz.

Onu ilk kez geçen kış üst katta kucakta sallanan geri zekalı bir hata gibi misafirlere gösterilmek üzere getirildiği zaman gördüm. Ağzından akan salya. Gözleri bomboş. Korkunç bir rahatsızlık anıydı. Bu utanç verici bir şeydi. İnsan gözlerini ondan kaçırıyordu. Ama yakınlaşınca beni cezbetti. Boş bakan gözleri, kendi kendine hafifçe ıslık çalan ağzı. Onun yeri neresi? Orası nasıl bir yer?

O bölgenin hangi yankılarını duymuştum? Ve beni bu edilgenlik denizine sağırlaştıran nesnel dünyanın değeri neydi? Yeniden beni çağıran, bana bildiğim birşeyi anımsatan. Başı bir el feneri veya elinden düşmeyen kırmızı otobüse eğilmiş yatarken onu saatlerce izledim. Sonra buna başladık, bu kumara. Winnie'yi bir çocuk haline getirecektik. İşe yaradığını görüyorduk, gözleri odaklaşmaya, beyni şekillenmeye başlıyordu. Artık mırıldanmıyor, bakıyor, gerçekten nesnelere bakıyor ve onları görüyor. İçi canlanıyor, hatta kızıyor. Tekrar emekleme kutusuna bakıyorum, üstünde ip gerili tahta bir kızak. Günde yirmi dört kez zorla onun içine yerleştiriliyor. Evet, zorla. Kendimizden utanarak onu kutusunun içine sokuyoruz, kızgınlığı içinde ona işkence ediyoruz. Ondan nefret ediyor.

Başlangıçta bunu Amerikan şarlatanlığı sandım. Çaresizlikten baş vurdukları bir şey. Ama işe yaradı. Egzersizler, planlar, Paul ile Angus'un yaptığı tahta kutular, programlar, şemalar, zamanlama çizelgeleri, yiyecek, renk ve müzik ile ilgili kurallar. Tüm bir bürokrasi. Ama sonuçlar gerçekti. Winnie, şimdi başka bir kutuda, kullanmayı öğrendi hatta hoşuna bile gidiyor, ayak parmaklarının ucuna basıp başının üstündeki parmaklıkların altında yürüyor, hatta elleriyle tutunuyor bile, kötü olan sağ eliyle bile. Gülümsüyor ve ben yokken öğrendiklerini bana gösteriyor. Sonra kollarıma düşüyor.

Geçen bahar bunu yapmak istemedim. Bir bebek kurtarma projesine karışmak istemedim. Onu unutup film üzerinde çalıştım. Umut bir yolculuktur hem bu umutsuz bir durum. Onu kendi aptallığına terkettim. Duru, sakin. Ama tehlike çok güzeldi. Ve sonra işe yaramaya başladı. Başarılar alışkanlık haline geldi. Masanın üzerindeki başını çeviren ellerim ve aynı ülkeden olan biz üçümüz birlikte küçük bedenine eğiliyorduk. Bir süre sonra iyice kapılıp bunun bir yaşam nedeni olup olmayacağını düşünmeye başladım, o kadar az ki. Sonra onlardan ayrıldım, hemen geri dönmedim. Amerika'da kendi evimde dostlarımla ve Fumio ile birlikte olmak için kaldım, çiftliği tamir ettim. Kitaba başladım. Onları düş kırıklığına mı uğrattım? Ben dışarıdan biriydim, onlar anne ve baba. Bu haksızlık. Winnie herkesin sorunu. Ne zaman yardım edecek yeterli sayıda insan olacak? Winnie işimize, kitaplarımıza ve filmlerimize

karşı çıkıyor. Ama o da sanat, biz onu yaratıyoruz. Hepsini yapabilir miyiz yoksa bir seçim yapmak zorunda mıyız? Şimdi seçimlerini yapıyorlar

Winnie'yi izlerken yeniden gayretli biri oluyorum. Onlara niye inandım, yalnızca işlerinin önemli olduğuna başka hiçbir şeyin önemi olmadığına, yalnızca yaşayıp iş yapmaları gerektiğine? Tuzağa düştüklerini ve böyle devam edemeyeceklerini söyledikleri zaman onlara kandım. Önemli olan Winnie. Onu kurtarmalılar. Ofisi açık tutmalılar. Para kazanmalılar. Winnie'ye egzersizlerini yaptırmalılar. Amerika'lı doktorlara tedavi ücretini ödeyip daha fazla yardımcı tutmalılar. Nell'in reklamları Cannes'da gümüş aslan kazandı.

Dün gece üst katta içerken, koltuğundan sarkan Nell, yeşil gözleri yaşlarla dolu şunları söyledi: "Kazanmıyorum. Ancak ayakta kalabiliyorum. Niçin Paul'e askeri baskılarla dolu bir duvar almalıyım? Reklamlardan nefret ediyorum. Para kazanmıyorum, ancak faturaları karşılıyorum. Son ameliyat için hala on bin dolar borçluyuz. Bir buçuk senedir Paul'e ben bakıyorum ve bunun sinirime dokunduğunun farkındayım. Ben ne yapıyorum?" Saymayı sürdürüyoruz, Winnie'nin başı ellerimde dönüyor. Bu çözümsüz.

Ruh halinin cıvaya benzer değişkenliğiyle bir içki daha koyup planlar yapmaya başlıyor. New York'a gidecek, Carlos Castenada'nın kitabını filme çekmek için Tommy Hutchens'dan bir dolu para isteyecek. Meksika'da çekecek. Kendini yeniden bulacak. Winnie, Paul, film şirketi, Londra'daki evi ve beslemesi gereken kedisi Badger da olmayacak. Sonra bir tekmeyle eteğini havaya savurarak bana yine filmlerde ne yapmak istediğini anlatıyor, kimsenin daha önce görmediği görüntüler, yaşamın yüzeyi altındaki gerçeklik. Görüntüyü yitirene kadar şiirini izliyorum. Görmesi için ısrar ettiğim Alain Fournier'nin Gezgin *(Wanderer)* adlı filmine geçiyorum, belirsiz uçuk renkler, gizemi, tamamen görsel anlatımı. "Böyle bir film yapmak harikulade olmalı. Ama niye başka birinin kitabının filmini yapacaksın O'Rourke? Kendin yaz ve filmini şimdi yap." Ama geri çekiliyor. Haftaya bir reklam filmi çekecek.

Onlar ofisteyken Ursula ile birlikte bahçede çilek yiyoruz. Yeterince olgunlaşmışlar. Toplayıp yiyoruz. Nell ile Paul hiç yemezler.

Bizim yememiz bile önce onları şaşırtıyor. Bu alışılmış davranışlardan uzaklaşmak oluyor. Katı kurallarına gülüyoruz. Toprağı parmağıyla kurcalayarak, "Kemik gibi kupkuru," diyor. Bahçeyi sulamak için hortumu arıyorum. Ursula bana bir yazar olan kocasının düşünce suçuyla hapiste olduğu Güney Afrika'dan söz ediyor. Ursula günde oniki saat burada. Winnie'yi benimsediği için yalnız ücretle çalışan biri değil. Musluğu açmadan duraklıyorum. Paul bunu yapmama alınır mı? Doğru olur mu? Devam edip, gözüpek davranmayı sürdürüyorum. Ama dişimi fırçalarken kusmamaya çabaladığım mutfak musluğunda doldurduğum bahçe kovasını kullanıyorum. Paul beni görebilirdi. Geçen bahar. Bugün musluğun gürültüsü arasında Claire'in bana takılan sesini duyuyorum, "Evet şekerim," derken Boston aksanıyla sözcükleri açıp uzatıyor. Claire gerçek mi? Musluğun başında durup böyle birinin benim hayalimde değil de gerçekten var olduğu fikrine şaşırıyorum.

Dün Blick'in İngiliz defterinin beyaz bantına bir çizgi çizdim. Portakal rengi mürekkeple yapılan bir büyü. Blick zaten donuk zeytin yeşili ve Kral Bomba'nın zümrüt yeşiline çok az benziyor. Lokantada portakal rengi kalem yeşil beyaz üzerinde taptaze görünmüştü. Bu küçük tavırlarla İngiltere'ye karşı koyuyorum. İrlanda'daymışım gibi. Bir an kalemimi kaybettim sandım. Defterlerim ve alışveriş torbam gibi onu da sürekli kaybedip buluyorum. İngiltere beni duraklatıyor. Duvar ilanlarının yanından geçerken otobüsün penceresinden *Daily Express* gazetesinin Cardinal Bilmemkimin yazdığı "Bir Piskoposun Yaşamı'nı *(The Making of a Bishop)* Pazar ekinde yayınladığını öğreniyorum, Daily Mail ise Upper Caddesi'ndeki adi kırtasiyecilerin vitrininde iri siyah harflerle "Hristiyan Kahramanlığı"nın reklamını yapıyor. Başbakan Heath bir toplantıda konuşmak üzere televizyonda beliriyor. Yüzü fazla beslenmiş bir atletinki gibi neşe dolu, bize herşeyin burada İngiltere'de mükemmel olduğunu söylüyor. Bütün köktenci fikirler her sabah kahvaltıda *London Times* gazetesi tarafından reddediliyor. Herkes yoksul, bıkkın görünüyor, sokaklardaki dükkanlar ve insanlar. Herşey gereğinden fazla adi görünüyor. Başka bir otobüsün içindekileri camdan seyrediyorum. Sinek kağıdındaki karıncalar kadar uzaklar.

Eve döndüğüm zaman Nell bahçede çalışıyordu. Filmi için yazıyordu. Portakal rengi saçları kaleminin üzerine eğilmişti. Yazabilmek için hastalanması çok kurnazca. Mutfak penceresinden onu izliyorum, olanlar beni sevindiriyor. İşler düzeliyor. O kadar güzel bir akşam ki, Londra'da yürüyeceğim. Geçen sefer keyfine varamadığım kentte gezeceğim. Sokakta Letty'ye rastlıyorum, çiçek çocuğumuz, donuk İngiliz sokağında Amerikan yazı gibi parlak sarışın bir kız. Bütün gün Regent's Park'ın gül bahçesinde mektup yazmış. Saçlarında Claire'inkileri görüyorum, ikisi de güneşi yansıtıyor. Köşedeki evin portakal rengi yeni bir kapısı olduğunu farkediyorum. Boyamışlar. Yeniliyorlar. Hatta yeniden de iyi çünkü o restore edilmiş Georgian stili eski ve güzel bir ev. Ama onlar orta sınıftan. Nell ile Paul gibi. Caddedeki diğer evlere doğru ilerliyorum, bunlar çalışan sınıf. Buradakiler donuk tuğla belediye evleri. Restorasyon işe yaramaz. Buna kalkışacakları da yok; perdelerin bile cesareti kırılmış. North Oxford'daki oldukça yoksul aydın mahalleleri gibi, on iki yıl önce yaşadığım tanıdığım İngiltere. Çimler ve kuğular ayrıcalıklılar için, umutsuz tuğla donukluğu geri kalanlar için. Keyifsiz ve zevksiz en alt düzeyde bir konfor. Portakal rengi kapı bir alamet gibi görünüyor. Çiftlikteki kapıları böyle bir portakal rengine boyasam mı? Önce New England'dakiler gibi kırmızı boyamak istemiştim. Vita adi olacağını söyleyip sarıya boyamamı önermişti. Kapıları boyayınca ev değişmiş olacak.

Bisikletçinin, tütüncünün ve ilaç reklamlarının yanından geçip Kuzey Londra sokaklarında yürüyorum. Herşey yeniden tuğla donukluğuna bürünüyor. Umudumu kırıyor. Emlakçılar, sekreterlik büroları, güzellik salonları. Eski kültür. Dostlarımın görüntülerini gözümün önüne getirip güvenimi yeniden kazanıyorum ve Angel'a doğru yürüyorum. İşte burası neşeli bir bar. Karşıda bar açılana kadar oturup düşüncelere dalabileceğim bir gül bahçesi keşfettim. Angel ve Crown (Melek ile Taç), hoş bir isim. Kuralları bozarak çimene oturuyorum. Ufak tefek yaşlı bir adam gelip, "Oradaki hanım için mi yazıyorsunuz? O size yazıyor," diyor. Başımı kaldırınca bankta oturan kadını görüyorum. Gerçekten de birşeyler yazıyor. Ne demek istiyor? Garip bir flört şekli. Herşey burada biraz garip, yoksa garip olan bu günün kendisi mi?

Barda bira ısmarlarken herkes beni süzüyor. Aksanımı farkedip, "Tek başına bir kız," diye takılıyorlar. "Evet şekerim bira soğuk," adamlar Lawrence'nin oduncu kahramanları gibi kaba ve neşeli. "Yeterince soğuk mu?" Bardak buğulu. Onlara gülümseyerek bana takılmalarına göz yumuyorum, onları dinlemek hoş. Barın önünde tentenin altında tek başıma oturmak yazı anımsatıyor. Yandaki masada Mr. ve Mrs. oturuyorlar. Kaçınılmaz pembe surat ve üstü basık kasket. Kadının elbisesi inanılır gibi değil, yeğenlerinden bahsediyorlar. Birbirimize gülümsüyoruz. Güzel bir akşam. İngiltere'deyim defterime yazıyorum. Onları seviyorum. Herşeyi seviyorum.

Bugün egzersizlere yardım etmek için Stephanie geldi. Kolalı yazlık elbisesi ile sevimli ve becerikli, ipek eldivenleri masada yanında duruyor. Bodrumdaki çabalarımızdan sonra şarabımızı alıp bahçeye çıkıyoruz. Stephanie ile Nell psikoloji konusunda sohbet ediyorlar. Ben sohbetten uzaklaşıp bu güzel akşamda güller arasında hayale dalıyorum. Londra hatta Amerika, dostlarım, onları bir anda buraya getirip çevremde sandalyelere yerleştiriyorum. Fumio çılgın İrlanda'lı kadın Nell'i görünce gülümsüyor. Claire İngiltere'yi hiç görmemiş. Altın başı ilgiyle öne eğiliyor: "Ohio nehrinin ötesine bile gitmedim ama zihnimde seyahat ederim," diye espri yapıyor. Nell onu övdükçe Vita parıldıyor: "O filmin gerçek kahramanı sensin, kaybolan o metrajı bulana kadar savaştın, uluslararası telefonda hep seni arıyorduk." Celia'nın bir kere bunalım geçirdiği İngiltere'ye yeniden gelmesi tehlikeli. Koleji bitirdikten sonra girdiği ilk işte bir öğrenci kıza aşık olmuş, düştüğü bunalımı atlatması için ona yardımcı olan iyi bir gençle burada Islington'da bir süre kalmış. Bazen ona cesaret veren bazen de Fransız manastırı masumluğuna bürünen genç bir kız. Yarı gerçek yarı hayal bir genç kız. Celia onu ve sınıf arkadaşlarını ski yapmaya ve pikniklere götürmüş ama alay edildiğini hissedince işten ayrılmış. Varsıl bir aileden gelmemiş olsaydı işten atılabilirdi. Bir gemiye binip İngiltere'ye gitmiş bir daha da dönmemiş. Sonra dönmüş tabii. Taa Connecticut'taki aile ocağına kadar dönüp kendini bir lavtayla odasına kilitlemiş. Çalmaya hazır olana kadar altı yıl çalışmış. Sonra yok oluyorlar, hayalimin perdesi kararıyor; görmelerini çok istediğim şeyi güzel bir günün akşamında bir İngiliz bahçesini gördüler.

Solumdaki sohbette psikoloji yeniden yerini alıyor. Nell yeni bir şişe kırmızı şarap aramak için içeri giriyor. Stephanie'ye bakıp, nasıl keşfettiğimi hatırlamadan, belki uzmanların saçmalığındaki bir tutarsızlıktan yola çıkarak, onların hiçbir fikirleri bile olmadan bizim kim olduğumuza karar verdiklerini ve profesyonel oldukları için bunun doğruluğunda ısrar ettiklerini söylüyorum. "Örneğin benim durumum, tam bir hilkat garibesiyim, bir biseksüel, onların teorisinde olmayan birşey. Freud hepimizim biseksüel olduğunu söyledi ama bunu uygulamamızı hiç düşünmedi. Ona göre hepimizde diğer tamamen yabancı cinsiyetin de bazı ögeleri vardı, yağ ile su gibi, ama karşıt cinsiyetiniz ortaya çıktığı zaman onu bastırmanız söyleniyordu. Size ihanet eden sakat bir eklem gibi. Biseksüel derken ben tabii bundan söz etmiyorum." Stephanie başını çeviriyor. Sigarasının külünü silkeliyor. "Nasıl böyle oldun?" diye soruyor cüzzama yakalanmışım gibi. "Eşcinsel mi demek istiyorsun?" "İstersen öyle diyeyim. Kolejde mi böyle oldun?" Yanıtı bilmediğim için soruyu cevaplamıyorum. Sorunun ima ettiği şeyi cevaplayarak hepimizin biseksüel olduğuna inandığımı söylüyorum. "Üstelik ben bizim ne heteroseksüel ne de eşcinsel olmadığımıza inanan bir sürü çılgın fikri olan sıradışı biriyim. Yetiştirilişimiz ve deneyimlerimiz bizi bunlardan birine hapsediyor." Stephanie belirgin bir şekilde rahatsız oluyor. Biraz önce onun da benim kadar tuhaf biri, bir Lezbiyen, bir düşkün ve bu gibi biri olabileceğini ileri sürdüm. Bu bir önceki iddiamdan da kötü. Onu reddediyor. "Demek hiçbirimiz ne olduğumuzu kesinlikle bilmiyoruz üstelik benim yaşamım yeterince karışık." "Bazı kişiler programlandıkları gibi normal bir yaşam sürdürürler, bazıları da değişik nedenlerle bunu yapmaz. Ama başlangıçta hepimiz cinsel yaratıklarız. Ama bu da karışık bir konu. İnsanların belirli bir eğitim sonucu olmadan cinsel ilişkiye girdiğini gösteren bir kanıt yok. Belki güvenebileceğimiz tek şey zevk alma prensibidir. Bu da insanı öğrenimsiz mastürbasyona kadar götürür ama bundan sonrası açık secik değil." "Ama emzirmenin, kucaklaşmanın, sevginin ve diğerlerinin sağladığı tensel tatmin ne olacak?" Stephanie tartışmayla ilgilenip karşı çıkıyor. "Evet bunlar çok eskiye gidiyor, ama kabile töreleri ve çocuk yetiştirme yöntemleriyle ilgili ve çok karmaşık. Hem şimdi yalnızca organlardan değil karmaşık toplumsal duygulardan söz ediyoruz."

O'Rourke'nin dönüşü ve birer kadeh daha ucuz kırmızı şarapla ikimiz de rahatlıyoruz, bense dünyanın başıma yıkılmadığına şaşıyorum. Herşeyi birinin önüne sıraladım üstelik bir dost da değil bir yabancı. Hiç de ihtiyaç duymadığı bu açıklamayı alışılmış liberal tavırla karşılıyor - bütün bunları bana anlatmanıza gerek yoktu, görmezlikten gelmek çok daha işime gelirdi. Sohbet sürüyor ve O'Rourke piyasa için çalışırken aynı pansiyonu paylaştığı ve iyi dostluklar kurduğu Lezbiyen ve fahişelerden övünçle bahsediyor. Onlarla barlarına gittiğini ve seyrettiği müthiş ağız dalaşlarını ve saçların yolunduğu kavgaları anlatıyor. Müthiş. Barların yerini hala biliyor. Nottinghill Gate'de. Beni götürmeyi öneriyor. Götürmeyeceğini bildiğim için kabul ediyorum. Ona bunu söylemeyi göze alamıyorum ama bu garip gösteriye de sinirleniyorum. "Herkes beni Lezbiyen saniyor," diye olmayacak bir iddiada bulunuyor. "Tabii neden olmasın? Profesyonel bir kadınım, kendimden emin oldukça da başarılı, başka nasıl olabilirim ki diye düşünüyorlar. İş yaptığım adamlar bana çekinmeden soruyorlar. Üstelik ben orada eşcinsel olan televizyonda çalışan zarif bir eski dostun yanında otururken soruyorlar, onu nasıl koruyacağımı bilemiyorum. Fırıl fırıl dönen gözleri imalarla dolu olan bu heriflerden onun sırrını saklayacağım diye aklımı kaçıracak hale geliyordum - bu kadar para kazanan senin gibi bir kadının mutlaka bir kenarda küçük bir sevgilisi vardır, değil mi ya?"

Dünya beni şaşırtıyor. Bir içki daha alıyorum. Stephanie ayrılıyor. Paul yine yemek yemiyor. Nell ile patates pişireceğiz, birkaç şişe daha kırmızı şarapla birlikte hazırlanan değişmez İrlanda tarifi. O'Rourke'nin konuşmasını sahneleyişini izliyor ve bunu bir film yapmayı istiyorum. Ya da banta almayı. Sözler ve yaşamla dopdolu bu yeteneği yaşam boyu saklamak için herhangi birşey. Ertesi sabah mutfakta ölmemesi pırılısının sarhoş akşamların sabahında ebediyen yitmemesi için onu bir şekilde saklamak istiyorum. Mutfak masasında onunla birlikte sarhoş olan benden başka kimsenin bilmediği bu sınırsız gücü. İrlanda aksanıyla konuşan altın yüzüklerle donanmış ellerini bilinmeyen zamanlara sallayarak lavaboya ve çöp tenekesine zümrütler saçan, yeşil gözleri şimdiden ölen bu müthiş kadın. Yüzü gözlerinden o kadar yaşlı ki, benden çok daha

genç ama dertlerle yaşlanmış ve ben onu bir teyze, bir anne, bir büyücü, bir cadı, bir azize, İngilizler bizi küçük düşürmeden önce İrlanda'da varlığına inandığımız bir doksan boyunda bir melek gibi görüyorum. Yabancı insanların beyaz atlara binip trompet çaldığı sizi ava çağırdığı ve sizin asla geri dönmediğiniz şimdi acısıyla ölen Machree gibi geri dönmediğiniz zamanlar gibi. Londra'da film yönetmenliği yapan otuzdört yaşında profesyonel bir kadın özürlü bir çocuk annesi hayal alemine dalıp konuşurken tereyağında patates pişiren biri. Televizyonda hep savaş varken film yapmanın anlamsızlığı ve saçmalığı üstüne çeşitlemeler yapıyor. "İnsanların ölümünü izle. Şimdi sıra futbol ligi sıralamasında. Hıristiyan iyi kalpliliği üzerine bir vaazdan sonra milli marşı çalıyorlar." Bu öyle bir gösteri ki ses tonunu ve ifadeleri göstermeyen bir kağıt üzerinde anlatmak olanaksız. Hepsini banta kaydedebilsem ama bu doğallığımızı yok eder. İçimdeki tarihçi bir canavar. Sesi hatta düzenleme çabalarını aradan çıkarıp kendi beynime kaydedebilsem, beyin dalgalarını doğrudan doğruya kağıda geçirebilsem... bir zamanlar Lila'nın kitabını yazdığı Nell'in mutfak masasında mavili beyazlı tabaklarda patates servisi yaparken bu özel hayalim aklımdan geçiyor.

Ben de guru'ma içimi döküyorum. "İngiltere'de nasıl yazabilirim? Sokaklardaki yayalar beni tamamen deli olmakla suçluyorlar. Shaftesbury Bulvarı'ndaki çalışan sorumlu kişiler, gerçek normal dünya, yerine getirmek zorunda oldukları görevlerini yapıp gerçek yaşamı oluştururken NewYork'ta bir avuç Lezbiyen ve birkaç dosttan bir efsane yaratmak isteyen birini hayretle karşılıyorlar. Bir taksiye bindim ve pencereden seyrettiğim yüzler bu duyguları yansıtıyordu." "Çok normal," dedi. "İngiliz taksileri cenaze arabası gibidir. Sen burada daha rahatsın. Geldiğin zaman uçuyordun. Şimdi yeryüzüne indin. Güçlüydün. Senden hoşlanmamıştım. Lütfen kendine eşcinsel demekten vazgeç. Zalim bir sözcük, jilet gibi. Kendini onunla kesiyorsun." "Hayır, bundan gurur duymaya başlıyorum." Bana gülümsüyor. "Bu ziyaretinde insanlara kendini tanıtıp, onları sorgulayıp denediğini görüyorum. Bunda insanı üzen birşey var. Kendi içinde eşcinsel oluyor, bir kimlik kazanıyor buna alışıyorsun. Sen yalnız bu değilsin. Fumio da var." "Evet ama Fumio

uzun zamandır var. Ve ben sadece bir yıl önce eşcinsel oldum. Dengeyi sağlamalıyım. Ayrıca, bütün dünya bir erkeği sevmenin suç olmadığından emin." "İşte bunda hatalısın. Bazı yerlerde olabilir. Tutuculuk her tarafta var ve kaçınılmaz olan eşcinsel şovenizmi yaygınlaştığı zaman, siz bunu aşana kadar, senin gelecekteki biseksüel tiplerin için çok zor olacak."

"Ama bu bir rezalet. Nell, rezilce birşey. İnsanlar korkuyorlar." "Sonuçta bu çok basit, tamamen bir korku sorunu. Yahut da korkmama ve korkuyu anımsama. Hepsinin veya hemen hemen hepsinin ödü patlıyor. Hiçbir şey erkek kadın çocuk hepsini bizim kendi kararsız cinsel kimliğimiz kadar ürkütmüyor. Ve sen tüm sorunu ortaya atarak ortalığı karıştırıyorsun. Tabii ki senin kelleni isteyeceklerdir. Beynini yiyip bitirdikten sonra da onu duvara asacaklardır."

"Sabırlı mı olmalıyım?" "Sabır söz konusu değil. Ayakkabın vuruyorsa, canının acıdığını söyleyebilirsin. Niye söylemeyesin ki? Bu gerçek. Senin işin gerçeği söylemek. O imaj konusu da çok saçma, üstelik de zararlı bir saçmalık. Tanrı aşkına sen bir boksör müsün?" Ben çatalını bırakıp gülene kadar boksör taklidi yapıyor. Saçlarını kendi nefretinden gizlemek için her zaman giydiği büyük şapkasının kenarlarından taşan kırmızı saçlarıyla mutfakta boksörler gibi zıplıyor. Mutfakta boks yaparak ayaklarının ucunda dansediyor tam bir Norman Mailer tipi, sonra pamuklu ceketinin içinde dünyanın ve Winnie'nin ağırlığıyla çökmüş sıska omuzlarıyla oturup İngiltere'nin bir alışkanlık haline getirdiği "herşeye katlanma" rolüne başlıyor. "O'Rourke seni çok seviyorum." Doris Day taklidiyle şakımaya başlıyor. "O'Rourke'yi sınırlandırma bu çıkara dayanmayan beğeni olur, dünyanın en büyük özgür filmi karşısında duyulan estetik bir taraf sızlık." Evet, bütün durumların dışladığı büyük ve hüzünlü leydi. Her seferinde beni kurtaran sabırlı, sadık ve uçarı kadın ben seni nasıl kurtarabilirim? Akşamdan kalmış kaprisli kraliçe rolünde bile tanıdığım en cömert kadın.

Sokağın köşesinde bir dairede oturan Sarah geldi. Üst lisans öğrencisi ve Winnie'nin programının ana direği. Ethel'in apartheid'e karşı savaşının da. Başkalarına çok özverili olan nazik yalnız biri. Ondan daha yaşlı olup onu sevenlere. Sarah özverisinin ödülüyle

yanlızlığının boşluğunu dolduruyor. Ama onu boş sanmak kolay. İlk tanıdığım zaman ben de öyle sandım, kendi kibirliliğimle üst lisans yapmadığım için şanslı olduğumu düşündüm, incir çekirdeği doldurmayan konularda verilen konferanslar ve dehşetli sıkıcı projeler, öyle ki ilgilenenleri de kendileri kadar sıkıcı hale getirirler. Özellikle de bu hastalığın yıllarca sürdüğü bu ülkede; Sarah beş yıldır tezini yazıyor ve sıkıntıdan dikkati dağılıyor. Ben onu tanımadan önceden beri. Yabancı yerlerde kafesleri keşfetmek ne kadar daha kolay, farklı manzarada daha kolay tahmin edilip farkediliyorlar. İçindeki insanları görmemek ne kadar da kolay.

Herşey beni eğitmek için işbirliği yapıyor. Bugün dünyaya katılıyorum. Winnie'nin bodrumundan çıkıp apartheid karşıtı bir konferansa gidiyorum. Sarah düzenleyici olan Ethel'e destek vermek için önden gidiyor. Egzersizler bitince ben de bir taksiyle arkadan gideceğim. İlk konuşmaları kaçırabilirim ama olay bütün gün sürecek. Caroline Hunter'i kaçırmayacağım. Merdivenleri çıkıp broşür satan Solcular arasından geçiyorum ve kapıya varmadan iki poundluk teksir edilmiş metin almak zorunda kalıyorum. Sonra Angela rozetiyle süsleniyorum. Büyüklüğüne karşın bir lekeye indirgenmiş bir Angela. Cezaevi kadar gerçek olan Angela ve onun cesaretiyle gösteriş yapıp kahramanlık rüzgarına yelken açan bir dünya. Bu arada gerçek bir kadın elleri kelepçeli demir parmaklıklar arkasında bizim duygusal taşkınlığımız için hırpalanıyor. Belki Solun çıkarları için de. Onlardan beklendiği gibi insanlık dışı olan sağcıların adı bile anılmaz. Şimdi bu hafta ekranda ve basında ipliği pazara çıkarılan Devlin'e mektup yazmadığımı anımsıyorum. Kendi başına çocuk doğurdu. Hanım gazeteci saplanan bıçağı döndürüyor, "Bu mesleğinize mal olmaz mı?" Mick Bernadette insanca ve güzel yüzüyle hamleleri benzer teknikle savuştururken bir zamanlar benzer bir durumda olan ben onun için iç geçiriyorum.

Geniş bedeni ve göğsüyle tam bir anneyi andıran Ethel politika ile insancıllığı hatta dostluğu bir araya getirerek beni Caroline Hunter'la tanıştırıyor. Nell, Baldwin gelmeyince bir an için beni davet etmeyi düşündüklerini söylüyor. "Ama senin barışçılığın bir engel oluşturuyor." Şaşkınlıktan kalakaldım. "Tek engel bu değil, O'Rourke, Güney Afrika konusunda hiçbir şey bilmiyorum. İki

günlük dersten Londra'daki tüm broşürleri okuduktan sonra bile söyleyecek birşey bulamıyorum." Paul burunlarını politikaya sokan yazarların çifte sömürü yaptıklarını söylüyor, "Zavallı Baldwin'i düşün." Bense ona Baldwin'in geçen seferki konuşmasının muhteşem olduğunu anımsatıyorum. Ekonomi istatistikler politik ideoloji hakkında değil çekilen acılar hakkında bir konuşmaydı. Güney Afrika da bu zaten. Paul, "Yazarlar," derken sözcüğü aşağılamasıyla katlediyor. "Bugün Caroline Hunter'i izle ve gerçek bir pofesyonel nasıl olurmuş gör."

Caroline olağanüstü bir kadın. Onsekizinde Cambridge, Massachusetss'deki Polaroid grevini yönetti sonra gerçek bir faşist devletin vatandaşlarını kimlik kartları, fotoğraflar, süper bürolar ile dosyalayarak kurbanlarını nasıl kontrol ettiğini yerinde incelemek için Güney Afrika'ya gitti. Diğer devletler bu işi öğrenene dek dünya çapında kontrol için iyi bir örnek. Konuşmaya neşeli bir şekilde geleceğin totaliter bilgisayarı kara mizahı ile başlıyoruz. Uyanıkken yaşanan bir Kafka karabasanı. Becerikliliği ve ateşiyle onu dehşetli beğeniyorum. Mizahını bile. Kendi politik takıntılarımı onda deniyorum ve değişimin, hepimiz ölene ve gösteri bitince perdenin indiği silahların konuştuğu eski bir film olduğuna inanmış olan Amerikan Solundaki beyaz çocukların intihar merakını ele alıyorum. Onaylayarak başını sallıyor. Sonra kadınlara geçiyoruz ama programı öğrenmek isteyen bir beyaz adam araya giriyor sonra da gücü elinde tutanın kendi rızasıyla istifa etmeyeceğine dair bir nutuk çekerek benim gerçek dışı olduğumu söylüyor. Sonra siyah Afrika'lı kavga arkadaşı bize katılıyor. Yalnızca broşür dağıttığı için iki yıl hapis yatmış, bunun üzerine Caroline paranoyaya kapılmış, evinden dışarı bir adım bile atsa Londra polisi tarafından yakalanacağına inanıyor ve ırkçılığın burada Güney Afrika'daki kadar kötü olduğunu söylüyor... Farklılıklar belirsizleşiyor, sesler yükseliyor. Erkekler toplantıya el koyuyor. Caroline onların yankısı oluyor. Herkes bağırmaya başlıyor. Şiddetsiz değişimin olasılığı hatta tercih edilmesi gereğini ileri süren kendi savım bile Amerika'yı örnek almıştı. Afrika hakkında konuşamam orada özgürlük savaşlarının kaçınılmaz olduğuna bile ikna edilebilirim. Ama ulusal özgürlük savaşlarının devrim sayılması gerekmez. Ve Ameri-

ka'daki durum da bizim meydana gelmesini arzuladığımız değişiklikler de tamamen farklı. Ama şimdi üçü de şiddetin tek yol olduğunu bağırıyorlar, sokaklarda yürütülen silahlı devrim, Chicago gibi, sokaktaki insanları birer gerila yapalım, Caroline, "Domuzlara ölüm," diye bağırıyor. Bu Nixon'un ordusu mu?

Aşağılanan şiddet karşıtlığı iki dakikada duvara dizilip idam ediliyor, en çok sesi beyaz İngiliz entelektüeli çıkarıyor, siyah kavga arkadaşı ısrarlı, Caroline onların peşinden gidiyor. Karşılarındaki üstün askeri güce dikkatlerini çekip, önlem almaları gerektiğini hatırlatmak istiyorum, belki bunu dinlerler. Ama böylesine cinai sesler karmaşasında benim gerçek değer yargımın ahlaki olduğunu söylemek gereksiz görünüyor.

Caroline benden uzaklaştı. Artık birşey tartışmıyoruz. Yalnızca bağıran birkaç insanız. Ben herkesin şiddet karşıtlığına karşı beslediği mantıksız şiddetin hedefi oldum. Böylece söylememe asla izin vermeyecekleri şeyleri kendi kendime mırıldanarak uzaklaşıyorum, hiç olmadığım kadar güvenliyim. Utandırıldım ama pek de kızgın değilim, sadece biraz hüzünlüyüm. Bu karşılaşma yaşamımda klişeleşmiştir. Bağırılarak susturulmanın yeknesaklığı. Bazen insan savaşa katılmamakla fikrini daha iyi ifade edebiliyor. Ama Caroline ile dost olamayışımız beni üzüyor. Karanlık toplantı salonunda beyaz kadınlar ve siyah erkeklerden oluşan malum izleyici grubu. Özel bir toplantı olduğu için bazı beyaz erkekler bile var. Sahnede önemli görünüyorlar. Bu gibi şeyler hizmet aşkıyla hareket eden beyaz kadınlar tarafından hergün yapılır, işlerin şık olmayan gerçek yanı, bildiriler, yardım grupları ve bu gibi başarılar başkasının yerine suçların işlendiği yerin çok uzağında yapılır. Siyah adamlar önemli zamanlarda kahraman olarak ortaya çıkarlar. Beyaz erkekler ise bu günkü gibi önemli günlerde olayı uzmanlıklarıyla onurlandırmaya gönül indirirler. Her zaman gözardı edilen ve en kötü şekilde sömürülen siyah kadınlar hiç ortalarda gözükmezler, yine de bugün birkaç tanesi izleyiciler arasında görülüyor. Caroline işin başında. Yalnızca tek bir kadın kahramana yer var.

Öğrenmek için geldim bu yüzden bir üniversite öğrencisi gibi hızla not alıyorum. Savaş bazı yerlerde şimdiden sürüyor. Angola. Mozambik. Seyrek gerila operasyonları bir yerde kazanıp güçleni-

yor diğerinde kaybediyor. İngiliz entelektüelleri durumu değerlendiriyorlar. Ekonomi. Coğrafya. Güney Afrika ve Rodezyanın parasal gücünün gerçekleri, operasyonların etkinliği, genişleyen gros milli hasıla, dünya ticaretiyle desteklenmesi. Sahnede panelin arkasındaki flamada "Güney Afrika Özgürlük Günü" yazıyor. Neredeyse alay eder gibi. Londra o kadar uzak ki. Yine de birilerinin birşey yapmaya çalışması, kendilerini bilgilendirmeleri, başka bir yerde hergün feci olayların meydana geldiğini diğerlerine söylemeye çalışması iyi birşey. Bir konuşmacı sonunda baklayı ağzından çıkarıyor: "Güney Afrika ve Rodezya gibi cehennem çukurlarındaki yatırım sistemini şöyle bir sallarsanız kapitalist sistemi ciddi bir şekilde sarsmış olursunuz. O da sahte bir büyüme aşamasında genişleyen Amerika ve Avrupa'dır, çok büyük yeni karlar başka yerde uygulanan zorunlu kölelikle elde edilmektedir, Güney Amerika ve Asya'nın bazı bölgelerinde köle gibi işçilik ve Afrika'nın bu bölgelerindeki gerçek köle emeği. Bu sistemi sarsarsanız kendi içinde yaşadığınız topluma saldırmış olursunuz."

İngiliz Sanayi İlişkileri Yasası ile yeni Göçmen Yasası bu yeni parasal sömürge imparatorluğunun yeni biçimleridir. Nakit silahtan çok daha ucuz ve etkili fetih yapar, son yirmi yıldır dünyayı yöneten dolar buna iyi bir örnek. Ve kendi ülkemizde bize uygulanması düşünülen yeni yöntemler, vatandaş kontrolüyle yürütülen yeni bir alt hükümet, Amerikan sisteminde giderek yaygınlaşan bilgisayar kontrolü ve vatandaşlarının sekizde birini fişlediğini kendi itiraf eden bir hükümet. Şimdilik gözardı edilenlerin çoğu hala çocuk veya önemli olmayacak kadar çok yaşlı veya çok yoksul. Ve böylece tüm dünya için iyi bir örnek oluşturan Güney Afrika'ya dönüşüyoruz. Bu hepimizi tehdit ediyor. Bu konu ırkçılıktan bile önemli. Kölelik ve özgürlük demek. Bir yerde yeni köle ekonomisi diğerinde ise totaliter bürokrasi demek. Batının özellikle de İngiltere'nin mali istikrarı Afrika'daki apartheid'e dayanıyor. Ama Güney Afrika devleti tarafından mükemmelleştirilen yöntemlerin ve kontrollerin yaygınlaştırılmasıyla Batılılar zamanla apartheid'i kendi ülkelerinde yaşayabilirler. Tabii sınıf farkı ırkçılığa ek olarak yerini alacak veya onun yerine geçecektir.

Çareler o kadar az ki. İngiltere, Fransa ve Amerika apartheid'e

silah satmak için yarışıyorlar ama o silahlarını kendi yapacak kadar akıllandı. Afrika devletlerinde aşı tutmaya başladı, onlar da kendi vatandaşlarını satıyor veya ayakta kalabilmek için bunu görmezlikten geliyorlar. Gerçekten de tek umut başkaldırı gibi görünüyor. Yine de kimse niçin Gandhi'nin emperyalizmle mücadele yöntemlerini hatırlamıyor diye merak ediyorum. O Güney Afrika'da başladı. Ve bu, Hindistan'ı hatırlaması gereken İngiliz eğitimi görmüş bir izleyici topluluğu. Herkes unuttu mu? Hem zaten nasıl uygulanabilinir ki! O bile sadece İngilizlerle baş etmek zorunda olduğunu itiraf etmişti. Hitler'e karşı çıkmak zorunda kalsaydı ne olurdu? Yine de Norveç'lilerin bu işi oldukça iyi başardıklarını hatırlamalıyız. Ama günümüzde Güney Afrika? Ve Angola'daki acımasız emperyalistler, Portekizliler. Orada tek çözüm silahlı başkaldırı gibi görünüyor. Demek ben de onlarla aynı fikirdeyim. Öyleyse Caroline'yle niye tartışıyorum? Çünkü Amerika hakkında konuşmaya başladık ve Amerika farklı bir yer: Afrika ve Güney Amerika'dan çok farklı toplumsal koşullara, ekonomiye, değişik bir ekonomik gelişme durumuna sahip. Kurbanları bile Güney Afrika'daki veya Güney Amerika'daki kölelikten farklı deneyimlere sahip. Harlem'in Vietnam veya Bed-Stuy'un Capetown olduğunu söylemek şapşalca olur. Benzerliğin savunulduğu ve solcu savlarının olduğu gibi başka bir yere hemen uyarlandığı durumlarda bile tartışma anlamını yitirir. Bu dile hatta aklı selime yapılan bir saldırıdır. İnsan düşünme yeteneğini yitiriyor. 125. Cadde'de sidik kokan bir holde esrarla kafayı bulmak başka şey napalmla bombalanıp, derisi yanmış köyü yok olmuş olmak başka şey. Ev kadını ile eşcinsel berbat durumda olabilirler ama onlar bu akşam Bengladeş'te açlıktan ölmüyorlar. Hatta Mississippi'deki raşitik zenci veya yoksul beyaz çocuk bile beslenme yönünden ölmüş küçük cesetler kadar kötü durumda değildir. Arada fark var ve farklar gerçeklerdir. Acı çekmenin bile nesnel dereceleri var mıdır?

Peki bunu kabul ettik diyelim, kendimizi değiştirerek Amerika'yı değiştirebilir miyiz? Sonra da yönetimi ele geçirebilir miyiz? Peki Tanrı aşkına nasıl? Bilmiyorum, ben bir program yapamam, önce kendi değişimimle meşgulüm. Amerika herkesin sonunu da hazırladığına göre acaba yeterli zamanımız var mı? Mantıksal ola-

rak her çeşit şiddetin sona ermesi olan değişim şiddete başvurmadan nasıl güç kazanır? Daha da iyisi değişim gücü nasıl ortadan kaldırır, onu düzene dönüştürür, ideal politika, insan sorunlarının adalet ve iyi niyete dayalı mantıklı düzenlenmesi nasıl elde edilir? Toplumsal değişim günümüz politikalarının acı gerçeğiyle nasıl başa çıkar - nihai olarak şiddete, nihai olarak paraya, nihai olarak askeri güce dayalı, güce dayanan kontrolle? Parasal (kan dolaşımı) askeri (kas gücü). Hepsi son çözümlemede erkeksi. Sonuçta bürokratik, kurumsal ve kişiliksiz, ofislerde mevzilendiği için daha büyük ve daha ölümcül bir makine. Subayları ve deliliğe dinsel inanca ve düşünmeden baş eğmeye bebeklikten itibaren eğitilmiş milyonların kaderi, tiranlarından daha büyük ve kötücül bir ideoloji. Nixon kağıttandır, tuvalet kağıdı gibi atılabilir. Her zaman bir yenisi bulunur.

Dikkatim konuşmasını yapan İngiliz adama dönüyor: politik, anlaşılır, erkeksi. Not alarak izliyorum, üretilen malların, şirketlerin şemalarını, tutar ve tarihleri kavramaya çalışıyorum. Sonra sol tarafımda müthiş şaşırtıcı birşey oluyor. Çıplak ayaklı, elinde çiçekler, kollarında teksir edilmiş kağıt yığınları taşıyan bir deli içeri giriyor. Konuşmacıya saçma sapan birşeyler bağırıp, oturuyor, alkışlıyor, bağırıyor. Konuşmacı istatistiklerine dönüyor. Deli sahnenin kenarına çiçekler yerleştiriyor. Ethel anne rolünde deliyi yatıştırmaya çalışıyor. Konuşmacı, "Şu anda Angola'da bir savaş var," diyor, "ve savaş yayılınca İngiltere yanlış safta ona katılabilir." Panel bitiyor. Deli giderek çoşuyor. Ethel ona bir sigara veriyor. Onunla aklı başında biri, bir dost, bir insan gibi konuşuyor. Paneli yöneten öğrencileri kaçıp gitmeden acele eden bir öğretmen gibi hızlı hızlı konuşuyor. Deli şimdi platformun önünde duruyor. Bir çocuk oyuncağı gibi katlanmış gazete kağıdından yapılmış bir şapka giymiş. Herkes kıkırdıyor. Yönetici sakin olunmasını öneriyor bir önceki toplantı beşyüz poundluk zararla bitmiş, büyük bir para kaybı. Kağıt şapkalı sahneye sıçrıyor konuşmaya çok hevesli. Bir kehanet. Ama sadece ÖZGÜR EDEBİYAT diye bağırıyor. İstediğini pek yapamamış gibi, krizi geçmiş, spot ışığında duruyor. Kağıt şapka bir yıldız gibi parlıyor. Barış mı karmaşa mı?

Bir gazeteci onun gerçekten Bryan Mattisson olduğunu söylü-

yor. Bir zamanlar bir politik bilim uzmanı daha sonra da bilgisayar uzmanı olan bir Cambridge hocası. Öykü önümdeki kişiyi değiştiriyor, beyaz cübbe giydiriyor, okuldan ayrılana kadar, sonra LSD ile aklını yitirmiş. Ağabeyi Güney Afrika'da hapsedilip işkence gördükten sonra. Mattisson akademik kariyerine En Büyük Ruh Tanrı olduğunu açıklayarak son vermiş. Gazeteci deli adamın acıyla, intiharla, uyuşturucularla, sabah boyu dinlediğimiz mantığın ötesindeki öngörüyle çıldırdığını anlattıkça olay daha kötü daha korkutucu bir hal alıyor.

Gazeteci apartheid içindeki yaşamı anlatarak konuşmayı sürdürüyor. Evlere yapılan baskınlar. Güney Afrika geleceğin dehşet verici cehennemi olarak büyüyor ve canlanıyor. Bir an onlardan biri oluyorum, beni tutuklamaya gelen polisi görüyorum. Cezaevinde geçen çaresiz yıllar. Polis elinde mektupla kapıyı çalınca açan ben oluyorum. Beni lanetleyen kağıtlar elime veriliyor. Hayali sürdüremiyorum. Delirmek bir tepki. Bir başkası var mı? Biz konuşurken belgesel film gösteriliyor, bir piskoposun seyahati sırasında gizlice çekilen siyah beyaz bir film. Kameraman bir din adamının zararsız kılığına bürünerek bu dehşet terörünü gizlice çekip bizim ceset yığınlarını, cinayetleri, siyahların yaşamlarının mahvedilmesinin programlanışını, yaşama insanca bir katılım yapamayacak şekilde sınırlandırılışını görmemiz için getirmiş. Köleler. Madenler. Listeler. Kartlar, evrak, kayıt formları, gazeteci dostum kısa cümlelerle konuşmayı sürdürüyor. BBC İngilizcesiyle ama orada beş yıl çok fazla yaşamış bir adamın ruhuyla konuşuyor. İnsanın orada delirdiğini söylüyor - herşey öylesine tahammülün ötesinde. Gerçeklerin ve hayal gücünün son ayrıntılarını açıklıyor, cezaevlerinin nasıl olduğunu, tüm bölgenin ve toplumun kocaman dayanılmaz bir cezaevi olduğunu söylüyor.

El yordamıyla ikinci film için iki yer buluyoruz. Mozambik'teki devrim konusunda renkli bir film. Beyaz Portekizliler ile siyah gerillalardan oluşan iki çeşit asker yeşil cangılın içinde konuşuyorlar. Mondlane ile kahraman kültü. Siyah ordu iyi bir ordu. Siyah. Askerlerini danslarla eğitiyor. Adamlar mutlu görünüyor. Bir orduları var. Kendilerine ait. Eğitimde jimnastik yaparken, yürürken, gülümsüyorlar. Yeniden birlikte dans ediyorlar. Harikulade görünüyorlar.

Orduda kadın yok, görebildiğimiz kadarıyla hiç yok. Sadece birkaçı danslara katılıyor. Çoğu sırtlarında bebekleriyle sadece izliyorlar. Onlar köylerde eğitiliyorlar. Sömürge kadınları, tebanın tebası olanlara erkekler politika dersi veriyorlar. Joachim bir konuşma yapıyor. Beklenmedik bir anda film ordudaki kadınları tanıtıyor. Ordunun yeşil üniformasını giymiş iki kadının gülümsediğini görüyoruz. Sonra erkekler un öğütmekte kadınlara yardımcı oluyorlar. Filmde hala pek az kadın var. Onlar marjinal mi? Biraz daha politika dersi. Devrim muhafızları çiftleri ayırıyor. Savaşanların çocukları ve yetimleri için kreşler, hem erkeklerin hem de kadınların çalıştığı görülüyor. Pedro Jama çiftlik kooperatiflerini anlatıyor. Kadınlar şimdi sömürge zamanından ve geleneksel aşiret toplumlarındakinden daha iyi durumda görünüyorlar. Daha sonra okul inşaatlarının görüntüsü. Çocuklar okuma yazma öğreniyorlar, onları nazik bir adam eğitiyor. Çimlerin arasında yanında duran tüfeği görebiliyoruz. Bir makineli tüfek bir çocuğun gözünde parlıyor. Onunla gurur duyuluyor. Tüfek bir özgürlük bayrağı. Manyakça. Mantıklı.

Sonra öbür taraf. Yeniden beyaz yüzler. Batı kapitalizminin nasıl yardım ve cesaret verdiği açıklanıyor. Sonra gerilla eğitimindeki Güney Afrika'lı beyazlar. Gerçekten de faşist görünümündeler. Ama genç Portekizli çocuklar Vietnam'daki bizim çocuklarımıza benziyorlar, isteksiz askerler. Paul bir seyahatte onlardan biriyle tanıştığını anlatıyordu, çocuk AWOL'e katılmış ama annesini tutsak almışlar. Sonra yine siyah gerillalar. Ne yaptıklarını biliyorlar. Devrim onların yeni yaşamı, şarkı söyleyen gruplar. Film doğa görüntüleriyle sona eriyor. Felix Greene'nin Çin hakkında çektiği filmi hatırlıyorum, delikanlının sıra dağların önünde bir su aygırı üzerinde flüt çalışını gösteren son kare izleyicide orayı, Çin'i kendi gözleriyle görme arzusu uyandırıyordu. Bir propaganda filmi mi? Hayır. Tabii ki haklılar. Ama savaş? Kadınlar. Silahlar. Yeşil üniformalı siyah yüzler.

Öğle yemeği süresince bir travma içindeyim. Neşelenmeliyim, burası yalnızca İngiltere ve şiddet dolu bir devrim ile herkesin işe yaramaz dediği barışseverlik arasında bir seçim yapmak zorunda değilim. Her ikisi de asil, köktenci ve aynı biçimde iğrenç iki sala-

tadan birini seçip tepsimi ilerletmeliyim, gönüllü garsonlarla şakalaşıp çantamı ve film parasını yitirmemeye çalışmalıyım. Ve acele etmeliyim çünkü bir dakika sonra Caroline konuşacak. Holde yine dostça davranan Caroline tartışmamızı tamamiyle unutmuş görünüyor ve konuşmasını dinleyeceğimden emin olmak istiyor.

Caroline herkesle bacı kardeş. Sonra ciddileşiyor. Polaroid başlangıcını Güney Afrika'da yapmış. Birkaç dakikada çekilen fotoğrafların dünya çapında tekelini de elinde tutmuş. Polaroid gelişti. Polaroid'in hızlı fotoğrafı keşfetmesinden bir yıl sonra Güney Afrika da geçiş belgesini keşfetti. Fotoğrafınız iki dakikada yok edilemeyen plastik üzerine çıkarılıyor ve siz ömür boyu belirlenmiş oluyorsunuz. Ama Cambridge fabrikasından başlayarak Caroline ile diğer fabrika işçileri konuşmaya, titizlenmeye, sorular sormaya başladılar. Güney Afrika veya Polaroid hakkında pek bir bilgisi olmayan fabrika işçileri de siyahlar gibi bunun yanlış olduğunu içgüdüleriyle anlamışlardı.

Caroline militanlaşıyor, Bryan'ın garip giriş çıkışları arasında onu ara ara duyabiliyorum, zamanı yakalayın, domuzlara ölüm. Grev için yapılan ilk çağrıda, bildiri veya öyle birşeyden sonra Polaroid bunun yıkıcı bir dil olduğunu söylemiş. Polaroid'de otuz yıldır çalışan işçiler Güney Afrika bağlantısından habersizmişler. Şirket bir Tanrı gibi yalan söylüyor: Polaroid kimlik makinelerini Güney Afrika'ya satmadığını, sadece orduya sattığını söylemiş. *Onlar* Güney Afrika'ya satmışlar. Bryan dışarıda yüksek sesle konuşuyor. Koridorda yüksek sesle karşı çıkıyor.

Caroline'nin anlatısına göre Polaroid şimdi de Güney Afrika ile bir bağlantısı olduğunu reddediyor, oradaki iş hacmini küçümseyerek sadece meraklıları için marketlerde satılan malzemesi olduğunu söylüyor. Ayrıca Güney Afrika'da beşyüz Amerikan şirketi olduğunu ve bunlardan en iyisinin Polaroid olduğunu ileri sürüyor. Caroline liberalizmin ırkçılığın bir çeşidi olduğunu iddia ediyor. Polaroid'in siyahların kültürel eylemlerine yaptığı yirmibin dolarlık yardımın sadece bir rüşvet olduğunu açıklıyor. Yarısını grevciler almalı diğer yarısını da Afrika'daki özgürlük ordusuna göndermeliler. Artık kahrolası baleye ve sepet örmeye zaman yok, silahlar ve mermiler daha önemli.

Daha sonra Polaroid durumu bir avuç seçilmiş kuklaya araştırtmayı önermiş. Yanlışlıkla Caroline ile bir siyah militanı da almışlar. Apartheid devletine makineleri satan şirketin genel müdür yardımcısı da komitedeymiş. Diğerleri ilgisiz kişilermiş. Caroline ile siyah militanın gazetecilere poz vermesi istenmiş. Polaroid reklamlar yaparak Amerika'lı vatandaşlarına herşeyin yolunda olduğunu ve Polaroid'in "sistem içinde" değişim için çalışacağını, yerlilerin eğitimi için kırıntılar bağışlayacağını bildirmiş. Komite Güney Afrika'ya gidince ortalıkta koşuşup onlara oranın bir cennet olduğunu söyleyen bir iki siyah Güney Afrika'lı bulmuşlar. Başka şey söylerlerse boğazları kesilecektir. Bütün bu sürede kimse Caroline'yi tanımıyor.

Güney Afrika'dan ayrıldıktan sonra Caroline Polaroid'in politik bir tehlike olduğunu bütün dünyaya açıklıyor: Trudeau'nun Kanada'daki askeri yönetimi bu işlem için görüşmeleri sürdürüyor, Berkeley şimdiden gençleri üniversite girişinde fişliyor, ama California'daki diğer okullar bunu onüç yaşındakilere yapıyorlar. Kimliklerini her zaman yanlarında taşımak zorundalar. Bazı yerlerde oy kullananlara da veriliyor. Cambridge, Massachusets'de otomobil kullananlarda da var. İngiltere'de Birmingham'da polislere de böyle kimlik veriliyor. "Sıra kimde?" diye bağırıyor.

Bundan sonraki adım bilgisayarla çizilen yüzler olacak. Parmak izlerinizi değiştirebilirsiniz ama yüzünüzü değiştiremezsiniz. Caroline konuşmayı sürdürüyor, bu teknolojik faşizmin karmaşık bir türü. Kreşendolarla konuşuyor. Fotoğrafçılık şeytani mi? Fakat devrimci film de filme alınmış. Bir Mayıs günü gözaltına alınan bütün Amerika'lıların büyük bir makineyle siyah beyaz fotoğrafları çekilmişti. Tam onbeşbin insan, orta sınıftan gençler. Caroline sözlerini özetlerken herşey birbirine daha da yakınlaşıyor. 1 Mayıs çocukları artık FBI bilgisayarlarında sonsuza dek fişlendiler, bu da diğer devletlerin ajan fişlerine ve ordunun siviller için hazırladığı bilgi fişlerine eşdeğerdir. Tüm Amerika'nın milyonları yakında kağıda basılacak. Aklın cezaevi. Beden sonra geliyor. Caroline finiş çizgisine doğru koşuyor. Amerika'da şimdiden Güney Afrika yasaları var: önleyici gözaltına alma, durdurup üstünü arama, vatandaşlık haklarının kaldırılması; Mitchell, masum olduğunuz kanıtlanana

kadar suçlusunuz diyor. Birleşip karşı koymalıyız. Bunun için Gerekli Her Yolu Kullanmalıyız. Sıkılı yumruklar kalkıyor.

Güç Halkın Olmalı diye bitiriyor. Herkes alkışlıyor. Gazeteciyle ben onun için ayağa kalkıyoruz. Sonra bir İngiliz erkeği bizlere onun söylediklerini açıklıyor, onun heyecanını mantığa, İngiliz erkek mantığına çeviriyor. Sonra anti apartheidin güçlü yerli savunucularına en önemli konuya gelip, Güney Afrika'yı destekleyen şirketlerin isimlerini sıralıyorlar ve ne yapmak gerektiğini söylüyorlar. Karları zaman zaman yüzde otuzu buluyor. Konuşmacılar bütün gün İşçi Partisi'nden yakınıyor ama yine de ona bağlı kalıyorlar. Üniversitelerin Güney Afrika'daki yatırımları: Edingburgh Üniversitesi bir ara köle madenlerine yarım milyon yatırmıştı, öğrencilerin baskısıyla geri çekti. Iskoçya Kilisesi Güney Afrika senetleri satın alıyor, İngiltere Kilisesi de.

Bryan telaş içinde geri geliyor. Konuşmak için izin istiyor. Susması söyleniyor. Kapı kenarlarında duran kara gözlüklü siyah adamlar tehditkar tavırlarla onu süzüyorlar. Ama şimdi sorular bölümü ve ona söz vermek zorundalar. Sonra çıplak ayaklarıyla çıkıyor. Bir an önce önümde dururken gömleğinde kurşun deliğine benzeyen bir leke gördüm. Güney Afrika'dan kovulan bir rahip bilgilendirildiğimiz zaman sorumluluk duymamız gerektiğini söylüyor: İngiliz Kilisesini ele alacak. Bir hanım kalkıp herşeyi ortaya döküyor: "Bütün gün işçi sınıfından söz ettik halbuki hepimiz orta sınıftanız, yatırımlardan bahsediyoruz ama burada kimsenin yatırım yapacak parası yok, Afrika'dan bahsedip sayfiyede yaşıyoruz. Irkçılıktan söz ediyoruz ama hiçbirimizin başka ırktan biriyle hiçbir ilişkisi olmadı. Yıllardır bunu yapıyoruz. Şimdi hepimiz evlerimize gidip üzülelim mi?" Yönetici burada bulunanların tanıdıklarına bile el uzatmadığından yakınıyor. Seçilmiş bir politikacı aydınlanmamız gerektiğini savunuyor. Dünya vatandaşı olmak falan filan. Gitme vakti.

Sözümü tutmalı eve gidip egzersiz yapılmalıyım. Merdivenlerde Bryan'ın yanından geçerken gözlerimiz karşılaşıyor ama birşey söylemiyor. Taksi beklerken onu delileri ve azizleri olarak alaya alan Solun çocukları arasında yalınayak tekrar görüyorum. Öğrencilerle ilişki kurmanın bir yolu da bu. Beton üzerinde Bryan yapa-

yalnız oturmuş tekrar tekrar, "Ateşiniz var mı?" diye sorup bir kibrit için yalvarıyor. Onu hem kovalayıp hem de yüreklendirenler arasına sığınıyor. O politik olmayan birşey. Acı çekme ve delilikle ilgili birşey. İçimde onun eski çağrısını hissediyorum, iyileştiğim için minnettarım, taksinin camından İngiltere akıp giderken beni sağlığa götüren adımları sayıyorum. Barın önündeki, "Cesur Olun," sloganı bana bağırıyor. Politika nedir? Değişim ne demek?

Nell, "Eh bugün orada ne gördün?" diye soruyor. Üç şeyin birleştirilmesini gördüm: politik ve ekonomik gerçeklerin mantıklı bir şekilde açıklanmasını, Bryan'ın deliliğini ve Caroline'nin mistik şiddet anlayışını. Bilmecenin gizemini bunları söylerken kavrıyorum. Sonra egzersiz yaptırıyoruz. Bugün masanın üzerindeki bedenin başında üçümüz birlekteyiz. Winnie sonunda devrimin kendisi olabilir. O gerçekten de bir başkaldırı, Paul'ün yüzünü çizip kollarımda yabani bir hayvan gibi debeleniyor, korkunç güçlü. Emekleme kutusuna konulurken yüzü dehşet içinde. Kendimizi canavar gibi hissediyoruz ancak mizah gücümüzle buna dayanabiliyoruz, birbirimize yakınlaşıyoruz. Egzersizler arasında devrimci filmi düşünüyorum, cangıl yeşili üniformalarla anlatanın sesindeki mantığa gidip geliyorum. Başka çare yok... nesnel ekonomik ve askeri koşullar karşısında... barışçılık... özgürlük... değişim değil, politika... roller... kadının sırtında bebek erkeğinkinde silah. Ya eşcinsellik? Winnie'nin başı ellerimde sallanıyor.

IX

Paul yemek yemiyor. Hiç yemek yemiyor. Ben ve O'Rourke canlıların dünyasında mutfak masasındayız. Sohbete dalıyoruz, hareket ayrıntılarla parlak bir şekilde inceleniyor, ruhu, sonra kişiliği, hepsi içten duygularla ele alınıyor. Dostlarımızı azizlere veya dahilere dönüştürüyoruz, onlara inanıyor, sorunlarına üzülüyor, mesleklerini geliştiriyoruz, başarılarına seviniyor, zayıf taraflarını savunuyoruz. Ve eleştiriyoruz. Mallory yazmıyor. Vita'nın sürekli yardımları insanı yaralıyor. O'Rourke, "İnsanlar sevme biçimleri için sorumludurlar," diyor. Tam da affedildiğim anda, Vita'nın cömertliğinden nasıl yararlandığımı görüp basitliğimi farkediyorum. Başka tür bir hırsızlık.

"Hepsi eski alışkanlıkların bir parçası," O'Rourke roller konusuna el atıp ocaktaki ızgarayı yakıyor, gaz bifteklerimiz için ıslık çalıyor. "Bütün kadınlar yapar. Ofiste ağlayarak beni bir çift pantolon haline getiren Wanda'yı görmelisin. O bilet için işte bir çek. Git," dedim. O'Rourke'nin yüzüklü parmakları ocağın üzerinde şaklıyor, konuştuğu gibi heyecanla yemek pişiriyor. "Kahrolası bir an içinde erkek oluveriyorum." Nell dimdik duruyor, kızgınlığı yüzünden okunuyor, yeşil gözlerini kocaman açmış. Pencere pervazındaki saksıya gidiyor, kuru bir sardunyayı koparıyor, buz dolabından kremayı alıp biftekleri çeviriyor. "Kim bir erkek olmak ister ki?"

Bir patatesi alıp pişmiş mi diye bakıyorum, her zamanki gibi ilerliyor muyum yoksa geriliyor muyum diye düşünüyorum. "Nell, sanırım ben yeterince politik değilim." Solun suçlamalarını duyuyorum -aptal kadının biri, ne dediğini bile bilmiyor. Politika gerçektir- katı davranmak, para, güç, cinayet, silah, ölüm. Erkeklerin dünyası, heves etmiyorum. Ama etmem gerekiyor, güç için yanıp tutuşmalıyım, onu ele geçirip ütopyayı herkesin boğazına tıkamalıyım, o zaman bir köktenci olabilirim. "Kitabımda politika yok, Nell, ciddi olamaz, sadece kişisel. Günah çıkarma kokuyor." "Yakarıcı bir biçem," diyerek günah çıkarma odasını taklide başlıyor, "Babacığım ben kötü biriyim. Kızım beş tane Kutsal Mary okumalısın." Kahkahalar içinde birlikte duayı ezberden okuyoruz Rahminin meyvası kutsaldır'da ikimiz birden takılıyoruz- Tanrım! Tabii Winnie bodrumda kıyameti koparıyor.

Çiçek çocuğu Letty merdivenlerin altındaki odasından çıkıp mutfakta yemeğini hazırlıyor. Bizimkine bir göz atıp, "Sahiden patates yediğinize inanamıyorum," diyor. Hemen bir gösteri yapıyoruz, yarı sarhoş İrlanda aksanıyla konuşmaya başlıyoruz. Letty bugün 4 Temmuz olduğunu hatırlatıyor. Tam bu gece Claire'in penceresinin altında tüm Aşağı Doğu Yakası göçmen vatanseverliği çoşkusuyla çıldırır, Porto Rico'lularla Çin'liler üç hafta süren bir krizi çatapatlarla sona erdirirler. Angel'lar deri elbiseleri ters soluk yüzleriyle kaldırımlarda oturup kırbaçlarını gelen geçenin ayak bileklerinde şaklatırlar. Şeytan, karmaşa ortasında rüzgarda dağılan bir karahindiba çiçeği gibi dolaşan o sarı saç yumağını sakın, ona dokunma. Nell'e Claire'den niye hiç söz etmiyorum? Benim gizim.

Nihai duyarlığım, burada bile. Bu bağımsızlık kutlamasında O'Rourke'ye daha önce hiç olmadığım kadar yakınım, aramızda üç şişe şarabı bitirdik ve sohbetimiz öylesine müthişti ki Eflatun'un tenis topunun iki ucundayız. Yine de bir fark var. Mesafeli mi davranıyorum? Hayır, aramızda deneyim kadar görünmez bir çizgi var.

O'Rourke Mossman'ın notunu yeniden okuyor. *Ne olduğunu bilmiyorum ama artık daha fazla dayanamayacağım.* Sonra intihar, BBC'deki Mossman, dünyanın bütün sıcak noktalarını, cinayet, sel, acı ve Vietnam'ı gördü. Hem de dürüsttü. Bu yüzden onu sanat bölümüne gönderdiler. Ama o hala görüştüğü insanları çözümlüyordu. Programını önemli kişilerle görüşmeler yapmak için kullandı. Kültür tehlikesizdir ama Nell'in dostu Mossman buna izin vermedi. Bütün bildikleri onu öldürürken, ölürken bile ona bir ad veremedi. *London Times* gazetesi ölüm haberinde onun bir eşcinsel olduğunu belirtti. Belirsiz bir değeri olan bir örnek oluşturdu. O'Rourke, "Acı çekmek gerçeğin yoğun biçimidir," diyor. Kedisi Badger kucağında. İrlanda'nın yaşlı kadını, keskin gözleri onun tembel bakışında, eli şehvetli hırıltısının üstünde. Acaba ben de Mossman gibi miydim, iyileşerek hayatta kalarak değiştim mi? Ne yararı olursa olsun o panikle yaşamak istemediğimi biliyorum, mide bulantısının korkunç gücü, ama bu bazı şeyleri kavrayamamak mı oluyor - onu da yitirirsem geriye ne kalacak? Orta halli gri gündelik yaşam, renksiz tatsız anlamsız, Yoksa dalgaların kıyıya attığı birşey var mı, oraya gidip döndüğüm için asla yitirilmeyen birşey?

Paul TV haberleri ile içeri giriyor. Bizleri geç saatteki filmi izlemeye özendiriyor. Kıpırdamıyoruz. O da bize katılmıyor, keşke katılsa, iri yapılı sırtı bizi reddederek kapıdan çıkıyor. İnatçı. Başka bir kanaldaki futbol maçına dönüyor. Sonunda ona söylemek zorundayım. O hep biliyordu ama ben yine de masanın üzerine ziyafetin artıklarının yanına sermeliyim, ekmek kırıntıları ve soğuyup donan biftek sosunun yanına. Ya onların arasında bir hainsem? "Sen ile Paul kitabıma giriyorsunuz. Kural onun bir kayıt gibi olması. Başıma gelen herşey. Bu yüzden siz de içinde olmalısınız. Ama okuduğun zaman ne diyeceksin?" Onları bir kitaba sokarak dostlarımı kaybedecek miyim? Yoksa yalnızca iyi şeyler mi söylemeliyim? Basite indirgeyip, değiştirmeli miyim? Uydurmalı mı-

yım? Güzel şeyler mi yazmalıyım. Dostlarımı çok sevdiğim için buna yatkın olabilirim. Korku ve kararsızlıkla titriyerek onun kararını bekliyorum, anlaşılmaz birşeyler söyleyince iyice rahatsızlaşıyorum, yeşil gözleri içimdeki haine bakıp için için kaynıyor. "O kitabı kendin için yaz!" Sertçe söylüyor. "Senin gerçeğin. Onlarınki değil." "Ama onlar kitap yazmadılar," diye kaçak güreşiyorum, "onun için karşılık verme şansları yok." "O tamamen onların sorunu," diyor. "Yaz ve onlara gönder, onlara kendi isimlerini değiştirme şansı tanı, onlara onların değil kendi bildiğini, öznel olarak kendi deneyimlerini yazdığını söyle. Değişiklikler yapmaya, yeniden yazmaya, yamamaya, emirler almaya, onların istediğini yapmaya kalkışmamalısın yoksa hiç bitmez."

Kitabı kendin için yaz: bunu bir kehanet gibi söylüyor. "Başka kimin için yazıyor olabilirim ki?" "Hayır, kendin için, hareket için değil. Herhangi bir hareket. Politika insanlarla hiç ilgili değildir. Gerilla filmini gördün değil mi? O insanlarla ilgilenmeyi çoktan aşmış. Artık yalnız onun gibiler ve düşmanları var. Ve politik görüş kartvizit değiş tokuş eder gibi sürekli terim üreten senin o uygar Solcu entelektüellerinin arasında bir çeşit silahtır. Sen kendini Columbia'da açıkladığın zaman anneni düşünmezler! Seni kullanırlar. Doğal olarak. Çünkü birini kullanmaya ihtiyaçları vardır. Sen yalnızca bir ögesin. Bir nesne, bir dama taşı. Politika birilerinin kullanılmasını gerektirir. Ve sen el altındasın. Bu işler böyle yürür. Ethel'in Caroline Hunter'in annesi için endişelendiğini mi sanıyorsun? Dün Caroline'nin annesi bir kriz geçirseydi antiapartheid yalnızca bir konuşmacı yitirmiş olacaktı. Onların konuşmacılara gereksinmesi var. Politika budur."

İçindeki guru şimdi iyice ortaya çıktı. Büyük birşey söylemek üzere duraklıyor. "Sana politikadan daha devrimci, Soldan daha köktenci birşey söyleyeceğim. Destek Sadece destek. Aptalca geliyor değil mi? Aptalca, politik değil, ama düşünebildiğim en büyük değişim, bir başka insana tam destek vermek. Hiç duraklamadan, onlar işlerini toparlayana dek yürekten desteklemek. Başka bir insana verebileceğin en büyük şey. Bu herşeyi kökünden değiştirir. Daha incelik gerektirdiği için eleştiriden daha da üretkendir. Bu günlerde çok az rastlanan birşey, herkes deliler gibi konuşuyor,

onu bunu yapıyor ama kim başarıyor?" Celia'nın insanları yaptıkları şeylerle tanıyabildiğimizi söyleyen cümlesini anımsıyorum. Niyetten çok davranışlar. "Egzersizlerle ilgilenen yığınla insan tanıyoruz, harika bir fikir, yapılacak iyi bir iş diyorlar. Bir kere geliyorlar. Bir dahaki sefere gelemeyeceklerini farkediyorlar."

Geç oldu artık bırakmamız gerekiyor ama yapamıyoruz. New York'u hatırlamak zorundayız, ben Bowery'yi, Nell ise benim kentimde yaşadığı gençlik yıllarını. "Pencere açık uyurdum, kahrolası yerde herkesin tecavüzcü olacağını nerden bilebilirdim ki?" Bale için Electra'yı sahneye koymuştu. Yaptığı çalışma çalınmış şimdi başkasının adıyla Londra'da sahneleniyor. Bundan bahsederken hep gözleri yaşlarla dolar, onun büyük şansı, müthiş bir mültimedya projesi: film, dansçılar, ışıklar, dekorlar, büyük bir bütçe. Sonra bebek doğdu. Winnie ve işler ters gidince dünyanın üzerine kapandığı Londra'ya dönmek zorunda kaldı. Şimdi musluğun başında ölmek istediğini söyleyen acılarla dolu yaşlı bir kadın. Afganistan'da harem belgeseli yapma işini Norman aldığı zamanki gibi şimdi de ruhu kırık. Yönetmen ona söz vermiş sonra da işi kendi eğitip yetiştirdiği kişi olan Norman'a vermişti. Çaresiz oturuyorum, herşeyden vazgeçmesini seyrederken içim ağlıyor. Burnunu çekip küfrediyor. "Yeniden film çekebilirsin, ilk reklam biter bitmez başlayabilirsin." "Hayır, önce yazmalıyım." Birlikte sorunu inceliyoruz.

Ve Paul kırmızı bornozuyla içeri dalıyor, ikimize de öfkeli, bağıran bir Mavi Sakal, "New York'lu içki arkadaşın burada diye bütün gece oturmak zorunda mısın?" Öfkeli. Aniden patlıyor. Tamamen bilinçaltı, uyarısız. Kıskanıyor. Sohbetimizi. Kendini tehdit edilmiş hissediyor. Fumio da, cinsellikten değil de sevginin yok olmasından korkar. Ama biz birbirine aşık kadınlarız. Ve Paul bizim aşkımızın sohbet etmek olduğunu biliyor. Bunu hissediyor ama itiraf etmektense ölür. Veya öldürür. Saldırı yerine iki yaramaz küçük kız gibi yataklarımıza gönderiliyoruz. Saat biri on geçiyor, o kadar da geç sayılmaz. Dayak yemiş iki çocuk gibi onun arkasından merdivenleri tırmanırken niye karşı koymayı akıl etmediğimizi düşünüyorum. Siktir ol git ya da gel bize katıl, iyi vakit geçiriyoruz. Kötü bir ağabey, emirler veren yaşlı bir adam veya cüsseli, huysuz bir babaymış gibi ona söyleniyoruz. Karısına kur yaptığımı

mı sanıyor? Heteroseksüelliğin önemli kuralı; erkek her zaman kadın arkadaştan önce gelir. Ve biz hırpalanmış iki İrlanda'lı çocuk buna katlanıyoruz. Rezil birşey, hepimiz için.

Üst kattaki odamda dolanıyorum. İnatla bir içki daha alıp yukarı çıkarıyorum. İçki arkadaşın ha? Ama tabii ki o haklı biz darmadağınık haldeyiz, kahinimin mutfağa saçtığı bütün o sözcükler sabahleyin ölüyor. Ziyan oluyor, asla kağıda, banta veya filme geçirilmiyor. Bir kadeh şarap ve kalıcı olmayan konuşmalardan başka bir çıkış yolu hiç bulamayacak mı? Şimdiye kadar ona ancak onu dinleyen bir kulak verebiliyorum. Daha iyisini yapmalıyım. Çıkmazını aşmalı, egzersiz yapacak insanlar bulmalıyım. Çalışabilmesi için onu özgür kılmalıyım. İnsanlara yardım etmek o kadar güç ki, ne yaparsanız yapın bir yerde bir yanlış yapıyorsunuz. Paul eşekçe davrandı. Belki de arada bir itiraf etmekte yarar var. Onun gibi tam anlamıyla dürüst insana zor rastlanır. Onu sevdiğim için memnuniyetsizliği bir yumruk gibi geldi. Londra'da işler iyi gitmiyor. Kalkıp gitmeli miyim? Yoksa bir kumar oynayıp egzersiz yapacak insanlar mı bulmalıyım? Gönüllüler, ücretliler, ne mümkünse yapıp Londra'daki herkesi zorlamalı mıyım? Kumar.

Ursula hasta. Gelmedi. Bugün Nell ofise gitmeyip evde kaldı. Sırayla Winnie'ye bakıyoruz. Ama dört saatlik egzersiz değil artık tüm günlük iş oldu. Benim çalışmam gerekiyor. Birinci Bölümü yemek masasında temize çekiyorum, Selby Caddesi, çocukken ders yaptığım yer, evin çocuğu. Çocuk rakipten, Paul'den daha masum. Ama böyle bir şansım yok, Winnie hem çocuk hem değil. Henüz değil. O bodrumdaki despot bir güç. Her anı yönetiyor. Aklımdan gelişigüzel şeyler geçiyor: ben bir kadınım. Şimdi bir çocuğum var. Bunun için bir kadınım. Bilinen tanımlama. Bir kadın olmanın ne demek olduğunu anlamaya başlıyorum. Hiç vakit yok. Dikkatimi toplayamıyorum. Bir işe başlayıp bırakıyorum.

Üçümüz bu evde kafese kapatılmış gibiyiz. Tek başıma uçup geldim, rüzgarda bir kuş kadar özgürdüm. Ve benimle konuştular, tuzağa yakalandıklarını söylediler. Şimdi üçümüz aynı durumdayız, kurtarıcı da yakalandı. Benim görevim onları çıkarmaktı. Ahmakça burnumu işlerine soktum. Evlilik kutsaldır. Onun kutsiyetini hissediyorum. Saçmalama, evli bile değiller. Her neyse, bir "çift-

ler", aynı şey. Ve biz çocuğa bakıyoruz, asil bir uğraş. Çekirdek aile onuruna yazılmış bir broşüre benzedim. Çocuklarla başka ne yapılabilir ki? Onları sokağa atamayız ya? Winnie'ye bakmanın başka yolu yok - sadece biz, bizden başka ilgilenen kimse yok. Ve ben bir ziyaretçiyim, aklıma estiği zaman Amerika'ya dönebilirim. Son çözümlemede onlar ikisi kalıyorlar. Birden hatırlıyorum, dün Pazar'dı. Paul bir çözüm aramak için Cheltenham'a gidecekti. Gitmedi. Yanımdaki telefon çalıyor. Paul ofisten arıyor. Sesi çok neşeli. Midesi kötüymüş. Ona Cheltenham'ı sormalıyım. Tamamen kayıtsız: "Cuma telefonla erişemedim. Hatlar arızalıymış." Onu affediyorum, barışmak için ona yeni keşfettiğim kremalı çırpılmış yumurta pişirmeyi öneriyorum. "Akşamları yemek yemediğimi biliyorsun, şekerim. Ama sizin için ne getireyim?" Paul hiç akıllanmayacak. Üstelik hepimiz o kadar uygar, o kadar anlayışlı ve o kadar iyi dostlarız ki. Bu arada hiçbir şey hallolmuyor. Tedbirli ve incelikli sorumsuzluğumuz bir suç gibi. Tamamiyle gerçek dışıyız. Ve bana da bulaştırdılar, onları hoş görmekle kalmıyor onlara katılıyorum. Beni yenilgiye uğratıyorlar.

Peki, başka birşey yapayım, kendi sorunlarımla uğraşayım. Bir gösteri planlayıp Amerika'ya dönmeden önce filmi buradaki harekete göstereyim. Bir sekreter Crown Sineması'nın ayın onbeşine kadar dolu olduğunu söylüyor. Uçağım o sabah kalkıyor. Erteleyeyim mi? Ama Celia onaltısında Mercy Hastanesine yatacak. Onun yanına yaklaşmama izin verecekler mi?" Hemşire, "Normal değil," diyecektir, skandal yaratacak bir ilişki. Anne ve babası da orada olacak. Tabii onlar bana engel olacaklar. Zamanında gidemem, Ancak akşam vakti Kennedy'ye ineceğiz. Hep film Celia'ya karşı çıkıyor. Ameliyata girmeden önce onu tam ve sağlıklı görmek istiyorum. Hiç yolu yok. Nell, "Birkaç gün geçip kendine gelmesini bekle. Çiçek gönder. Ameliyattan bir gün önce onu New York'tan telefonla ara," diyor. Evet Atlantiğin ötesinden ona iyi şanslar, yaşamak için enerji ve güç dileyen bir öpücük göndermeliyim. Kendini ölmeye bırakır mı? Geçen sefer buna çok yaklaşmış. Kaldırımı ve New York'un karanlığını, Soho'nun binalarını, otomobilde sabırsızlanan arkadaşlarını anımsıyorum. Farların ışığında gözleniyorduk. Ona söylemedim. Gurur ve inatla söylemeye korktum.

Onu son görüşüm. Ve şimdi Londra'da böyle olmasından korkuyorum.

Sonra Nell ile bodruma Winnie'ye iniyoruz. Solumasını güçlendirmek için maskeler, refleksleri öğretmek için tıkaçlar, duymasına yardım etmek için banttaki gürültüler. Onu uykusundan uyandırıp plastik içinde debelenmesini izliyoruz, üçümüz de bundan nefret ediyoruz. Egzersiz bitince bekleme nöbeti bende. Winnie bir kriz geçiriyor, ona göz kulak olmalıyım. İri başını yüzüme çarpıyor. Yazı yazmamı engellemek için dudağımı yardı. Yazmayı bıraktığım zaman ise benimle ilgilenmeyip doğum günü kartıyla oynuyor. Bakışı. Yeniden başlayınca bağırıp kendini yere atıyor. Başını vuruyor. Tüm dikkatimi istiyor bunu başarınca da ilgisini yitiriyor. Vazgeçip defteri kapatıyorum. Okuma yazma bilmeyen kültüre karşı amansız Winnie tarafından yenildim. Bu anda ondan nefret ediyorum. Gürültü makinesi fonda anlamsız Stockhausen çalıyor. Bu oda bir karabasan. Yazma umudundan tamamen vazgeçiyorum ve Winnie sessizce oyuncaklarıyla oynuyor.

Nell nöbeti alıyor. Ben telefonda gerçekle ilgileniyorum. Regency Grand salonunda bir gösteri ayarlıyorum. Sekreter salonun "Londra'daki en iyi akustik cihazlara" sahip olduğu konusunda beni temin ediyor. Acaba hiç dinledi mi? Alt kattaki ofisinde o korkunç ses sisteminin duyulmadığı yerde oturuyor. Korkunç olduğunu ben bile biliyorum. Nell herkesin tüm Londra film dünyasının Regency Grand'deki ses düzeninden yakındığını söylemişti. Ama başka seçenek yok, Paris Pullman dolu, Kentish Town'daki o ücretsiz kullanabileceğimiz yer de çok uzak. Bu gösteri Londra kadınlarına bir armağan. Filmin altından kalkamayacağı bir masraf çıkaracak. Şimdiden bütün faturalarımı ödeyebilecek miyim diye endişeleniyorum. Ama armağan vermeye bayılırım. Hem niye ücret versinler ki! Kardeşlerim. Makiniste fazla mesai yaptırıp bir gece gösterisi hazırlamak anneler ve çalışan kadınlar için yararlı. Kadın Merkezindeki İrlanda'lı kız Una bağış toplamayı önerdi. Nell hayır dedi. Ücretsiz olmalı. İrlanda'lılar yoksullaştıkça cömertleşirler.

Şimdi Nell için çalışmalıyım. Una'ya Winnie'den bahsediyorum. Egzersizlerden. Tüm yeteneğimle gücümle konuşuyorum. Gönüllülere ihtiyacımız var. Una anlayışlı. Bir çocuk yaratmanın ver-

diği çoşkudan uzun süre umut bile yokken zeka belirtisinin görülmesinden söz ediyorum. Una bültene bir yazı koyacak. Bu konuyla o da ilgili, beyin özürlü çocuklarla ilgili bir kitap okumuş. Gönülden ilgilenen birine rastlamak ne büyük mutluluk. Bana tepeden bakıp kendinden emin bir tavırla kadınlarımızın kendi sorunları olduğu vs. kreşlerin yetersizliği başka birine yardım etmelerinin olanaksız olduğu hakkında uzun bir nutuk çekmeyen biri. Hepsi doğru tabii ama o kadar insafsız ki.

Ben yardım isteme planlarımı yaparken Nell mutfakta oyalanıyor. Aylardır onlardan bunu isteyememiş. Ona zor geleni ben kolayca yapıyorum. Başkaları için istemek her zaman daha kolaydır. Planım şekilleniyor: önce bültende bir yazı yayınlayacağım, sonra Kadın Merkezine gidip gönüllü arayacağım. Herşeyimi ortaya koyup çok etkileyici bir konuşma yapacağım ve burdayken bu sorunu çözümlemeye çalışacağım. O kadar da az zaman kaldı ki. Filmim şimdiden laboratuvarda. Ya zamanında yetişmezse? Filmle uğraşan iyi kalpli Jim Hutton'la hergün telefonda konuşuyorum. Aile doktoru gibi güvenilir biri ama baskının yetişeceğinden pek emin değil. Dönüşümü ertelesem mi? İmkansız, onaltısında Celia'nın ameliyatı var. Onu göremesem bile orada olmak istiyorum. Göze almalıyım. Sonra yeniden Winnie.

Nell inip bana katılıyor. Birer sigara yakıyoruz. "İçimden ona vurmak geliyor." "Haklısın hele İrlanda'lıysan," diyorum. İkimizin de çocukluğu, şiddete ve onun yaygınlaşmasına karşı duyduğumuz nefret işe karışıyor. Şefkat için duyduğumuz acı gereksinme ve Winnie ile uzun uğraşımız bizi yaralıyor. Bir bakışla bu günün acımasız sıkıntısının yarattığı bitkinliği paylaşıyoruz. Nell, "Düşünce olarak ne kadar asil bir iş, ama onu yaşamak çok sıkıcı," diyerek yere çöküp sigarasını söndürüyor. "Bugün saçını çektim. Öylesine. Başını yere vuruyordu ona engel olmak için yaptım." Onu dinlemek acı veriyor. "Saçından tutup başını geri çektim. Ona hiç vurmadık ama bağırdığı zaman karşılık vermeyi akıl ettiğim zaman işe yaradı." Bakışıyoruz. Moralimiz bozuk.

Uzun bir günün sonu. Bahçede şarap içiyoruz, iki yorgun komando. Paul eve geliyor, "Başardım," derken sesinde daha önce yalnız bir kez duyduğum o ender rastlanan gizli sevinç var. Porto-

bello Caddesi'nde bir askeri baskıyı değerinin altında bir fiyata satın aldığı zaman duymuştum. Gerçekten de hepimizi bir bara götürüp içki ısmarlamıştı. Tekrar tekrar, "gerçekten şaşırdım, çok şaşırdım, adam sattığı şeyin değerini bilmiyor," diyordu. Bugün de gazete kağıdına sarılı porselenleri açarken bıyığı gülümsüyor. Nell parayı ödeyecek olanın dikkatli gözüyle onları inceliyor. Ben yokken yalnızca iki reklam filmi yapmış. Paul, "olağanüstü bir sır," diyor. Büyülü tabağın birinin arkasında bir yıldız işareti görünce kataloglarıyla karşılaştırmak için yukarı çıkıyor. Kahrolası mavi beyaz porselenlerine rahatça küfür edebilmek için içeri giriyorum. Yemek masasında durup sinirimi Blick'e not ediyorum.

Paul yandaki mutfağa birşey almak için geliyor. Yazdığımı görüyor, lanetlerken yakalandım. Kapıya yaslanıp, "Ne yapıyorsun? diye soruyor. "Birşeyi not ediyorum," derken şaşırmış bir haldeyim ama yalan söylemiyorum. Gözündeki yargıçtan dehşetli korkuyorum ama defterimi kapatmayıp yazmayı sürdürüyorum. Paul gidiyor. Pişman olmak için zamanım var. Ben bir hainim. Adamın evinde kalırken onun fazla para harcamasını eleştiriyorum. Bu çok saçma, taraf tutuyorum. Ya Nell'in parasını sokağa atıyorsa? Paul bir porselen uzmanıdır. Birisi ondan bir uzmanlık araştırmasına yardımcı olmasını istemiş. Belki de Christie's için o sanat filmi dizisini o çekecek. Şu anda pazarlık yapıyorlar. Henüz iş ortada. Steven Runciman gibi. Nell'in anında yarattığı senaryolar gibi. Yargılamak için değil yardım etmek için burada olduğumu hatırlamalıyım.

Akşam yemeğinde oyun oynuyoruz. Yumurta pişiriyorum. Paul gerçekte Aziz Francis olduğunu ve benim bir "iç huzur" hissedebilmem için yumurtamı yediğini söylüyor. Paul'ün bu deyimi söyleyişini dayanılmaz derecede komik buluyorum. Asık suratlı komedide bir dahi, kendine ciddiyet payı ayırmakla bu sanatın zirvesine ulaşıyor, böylece bir deyimi hem olumlu hem de olumsuz anlamda değerlendirebiliyor. Sarah uğruyor ve bize Totenham Court Caddesi'ndeki yeni seks dükkanını anlatıyor. "Adı Aşk Aletleri. Dükkanın tam bir antiseptik havası var. Herşey plastik ambalajlarda. Bir çok eşya var ve hepsi bol miktarda sergileniyor, insanı rahatlatmak için. Bir tane alın, o kadar çok var ki, bize de kalır. Bir duvar baş-

tan aşağı tamponla kaplı. Egzotik bir şeymiş gibi sergilenmiş. Bol miktarda yapay erkeklik organı var. Çeşitli renklerde, çoğunlukla kırmızı, bazılarından kauçuk kan damlıyor. Diğerlerinde çıkıntılar var. Hatta çengeller. Ne kadar rahatsız edici olacaklarını düşününce insan bu fikri iğrenç buluyor." Erkekler için olmalı belki sevici kadınlar da satın alıyorlardır diye düşünürken Sarah en ilginç parçaya geliyor. "Bunu dinlemelisiniz, bekar erkekler için elektrikli bir vajina var." Paul elektrikli vajinanın destanı üzerine bir araştırma yazıp ün kazanmaya söz veriyor. Nell ticarete başlayıp bu nesneyi ele takılan bir kukla olarak pazarlamaya karar veriyor. Uçan elektrikli vajina görüntüleri hayal ediyoruz ve onların erkekleri canlı canlı yediğini anlatan kısa öyküler tasarlıyoruz. Başlıklarımızı not edebilmem için Sarah bana kalemini ödünç veriyor. *Diş Doktorumla Geçirdiğim Gece, Yalnız Adamın Dostu* ve bu gibi. Blick konusunda cüretkar ve açık davranıyorum, potamı gizlemeyeceğim. Yemek masası üzerinde gözleri önünde onu mürekkeple doldurduğumu Paul izleyebilir. Hayır Paul, seni "haşlamak" istemiyorum, bir kahkaha dalgasından diğerine sürüklenirken harikulade espri gücün bizi eğlendirmek için canlanıyor, saçma olmanın mucizesini keyifle yaşıyoruz.

Ender bir akşam, Paul bizimle birlikte dışarı bile çıkıyor. Bir yürüyüş yapıp bara uğramak için güzel bir akşam. Paul bizimle olunca mahalle antika dükkanları ve satılık evler topluluğuna, George stili harikulade meydanlar dizisine dönüşüyor. Bara geldiğimiz zaman içeri girmeyi reddediyor, barlardan nefret ediyor, bize katılmayacak. Tek başına yürüyüş yapmayı tercih ediyor. Biz üç hanım 1920'li yılların şık dekoru altında bara sıralanıyoruz. Nell yönetimi ele alıp önerdiği çok korkunç bir kokteyli hazırlaması için barmeni kandırıyor, meyva salatasına benziyor. İçkilerimizi beklerken kıkırdıyoruz, olağandışı birşey yapan küçük kızlar gibiyiz, bir saatliğine hovardalık yapıyoruz. Ama dışarıda masamıza oturup akşamı seyrederken durgunlaşıyoruz. Paul'ün yokluğu keyfimizi kaçırıyor. Masanın üstündeki tentenin altından Viktoria döneminden kalmış eski bir duvara bakıyorum ve bir başkasının yaşamına açılan bir pencere görüyorum. Biri pencereye geliyor. Dışarı bakıyor. Atletli bu yabancı için nostalji, geçmiş, nedenler herşeyi

kurguluyorum. Islington'daki evin dışında kalan Londra'yı hissediyorum. Arada bir Paul ortaya çıkıyor ve yeniden yok oluyor. Dükkanlara girip çıkıyor ağzında pürosu ile son derece uygar ve rahat görünüyor. Nell onu övüyor. Biz takdir ediyoruz. Akşam alacasında yakışıklı ve kendinden emin bir tip. İnatçı ve üstün tavırlı. Gölgesi köşe başlarında ve yol boyunca onu çağırırken o kendini saklamıyor. Sonunda dolanarak eve döneceğini söylemek için bize yaklaşıyor. Televizyonda rugby maçı var. Sarah'ın çalışması gerekiyor, Nell ile ben King's Head'de bir içki daha içeceğiz. Sarah ile yürüyoruz Nel elleri kotunun cebinde evin dışında olmaktan keyif alırcasına yürüyor. Adamın biri bana ıslık çalıyor. Gülüşüyoruz, ona kendimi sonsuza dek genç hatta güzel hissetmeme neden olduğunu söylüyorum. Sonra O'Rourke'nin evet öylesin dediğini duyar gibi oluyorum. Tuhaf. Yanımda kot takımıyla yürüyen Nell'in bir delikanlıyı andırması da tuhaf. Şu anda insan onu bekar hatta olmadık birşey, bir Lezbiyen bile sanabilir. Benim kadar hatta benden çok. Yürürken bacaklarını nasıl da geriyor. Hemen duruma el koyup ikimize de eşlik ediyor. Sarah veda ediyor. Biz King's Head'e doğru yürüyoruz, Nell'in kotlu bacakları özgür. Onun Winnie'den ve sorumluluktan uzaklaşması çok iyi. Geç ve hovardaca olsa da uzun sıkıcı günden sonra bu neşeli bir zaman dilimi olacak.

Ama oraya vardığımız zaman herşey değişiyor. Nell viskimi bitirmemi sabırsızlıkla bekliyor. Eve yürürken Londra Belediyesi'nin herkesi zührevi hastalıklardan uzak durmaya yönlendiren sağlık afişinin uyandırdığı ciddi bir tartışmayla canımızı sıkıyoruz. Kapıya vardığımız zaman koşan çocuklar bir espri yapıyorlar. Ben duymuyorum ama Nell onun yaşıyla alay ettiklerine inanıyor. Bütün keyfi kaçtı. Yalnız ikimiz dışarı çıkmakla hata ettik, buna üzülüyorum. King's Head'de New York'lu boksörlerin ve tiyatro yıldızlarının fotoğrafları arasında otururken biri benim ne olduğumu farkedecek diye korktum. Bu onu fena etkiler. Yalnız çıkmamalıyız.

Beni uyandırmadan ilk egzersizleri yapmışlar. Paul her sabah sekizde elinde bol sütlü neskafe ile odama gelip bıyığının altından yumuşacık ve iyilik dolu sesiyle, "Günaydın güzelim," diye mırıldanıyor. Ben yatakta doğrulunca fincanı elime veriyor. "Bundan sonraki iki egzersizi Nell ile yapın, ben ofise gidiyorum." Bunun

için Nell ile evde kalıyoruz. Ursula telefon edip bütün hafta hasta olacağı haberini iletti. Winnie ilc sabrının ve gücünün sonuna gelip ciddi bir enfeksiyonla hasta düşmüş. Egzersizler arasında mutfakta bir fincan kahve daha içiyoruz. Nell Durham *Gala*'sını filme çekişini anlatıyor. İngiltere'nin her tarafından gelen madenciler kalabalığı. "...Atlı arabalarla bile geliyorlar. Müzik ve hiç duymadığın danslarla dolu dört gün. Hayatlarının en büyük olayı." Kuzeye Yorkshire'ye yaptığı seyahati anlatıyor: "Oralardaki insanlar canlı, farklı İngilizler, yaşlı, katı. O madenlerde köle gibi çalışıyorlar ama eğlenmesini de biliyorlar." Hasta olduğu akşam uğrayan Kuzey'li oğlana geçiyor. "Orada olduğunu bilmiyordum. Paul'ün bana söylemesi gerekirdi. Kalkardım." Sesinde keder ve nostalji. Dikkatini gerçek soruna nasıl çevirebilirim? İhtiyacı olduğu için onu dinliyorum, bunu ondan esirgemek imkansız. Ama Winnie sorunu var, Paul'ün yakında onu terketmesi ve belki de iflas. Paul, en şık elbisesini giyip bugün bankaya biraz daha zaman tanımaları için yalvarmaya gitti. Çizgili gömleği ve beyaz kravatıyla son moda giyinmiş bir pezevenge benziyor. Nell ise şimdi beni bu şarkıcı oğlanın plağını dinlemek için üst kata sürüklüyor. Şarkının sözlerini dinlerken bakışıp gülüşüyoruz, şarkı ona hayatı zehir eden bir kadınla evli olan bir adamı anlatıyor. O ölür ölmez bir başkasını bulacak kadar da aptal. Nakaratı duyunca kahkahayı basıyoruz - Ah keşke yine bekar olsam. Suç ortaklığıyla gülüp onun hüznünü paylaşıyoruz. Gelip onu Durham'a çağıran bu kızıl saçlı gezgin oğlanın cazibesini hissediyorum. Gala bu hafta sonu. Çıkmazda olan Nell'in gözleri çevrede hızla dolaşıyor." Bir ekip oluşturup yeniden yapabilirim. Bunun için uğramış olmalı." Üçüncü egzersizler için geç kaldık.

Paul öğleyin eve geliyor. Kusuyor. Biz Winnie'ye bakarken onu izliyorum. Ona bunun ne demek olduğunu söylemek istiyorum; kusma, kendi hatırladıklarım. Ama o ülseriyle ilgili olduğunu söyleyip hiçbir şekilde psikolojik olmadığında ısrar ediyor. Cesaret edip Kadın Merkezine gideceğim. Gönüllü bulmayı umuyorum. Acı çekişini izliyorum, izlemek acı veriyor. Acısıyla dopdolu. Dinlemiyor bile, yardımı reddettiği için ona yardım edemiyorum. Beni çaresiz kılıyor. Beni görmek bile istemiyor. Ben de ayrılıyorum. Bu akşamüstü görev sırası onda.

Nell ile mutfakta buluşuyoruz. "Suçluluk duygusunun canı cehenneme. İnsan işkence çekeceğine istediğini yapmalı. Bea'yı kendim için çektim. Bitirince yatağa düştüm. Artık arkasına saklanacak birşeyim kalmamıştı. O zamana kadar sanatın veya Ku KLux Klan'ın arkasına saklanabiliyordum. Ama o filmle bu imkansız. Anlamıyor musun, Bea benim. Film ekibi hasta bir kadın olduğumu söyledi. Dürüst bir filmdi. Hem de bayağı. Bayağılığı unutmamak gerek. Hayat kahramanca değil."

Şimdi hız kazandı, yeşil gözlerinde manyakça bir güçle, anlatıyor, "Öfkemizi yok ettiler, bu kadınlara karşı işlenen en büyük suç. Ben benimkini o grup terapisi sayesinde buldum. Grup terapisinde erkekler ve kadınlar farklı davranıyorlar. Erkekler korkularını keşfediyorlar. Kadınlar saldırganlıklarını. Katıldığımız ilk grupta Paul'e fiziksel olarak saldırdılar. Öfkelenmeyi öğren, alçak gönüllü olmaktan ve kendine eşcinsel demekten vazgeç. İçinde bağıran ölüler var. Anneni susturmak zorundasın. Orada senin içinde titriyor, sana bağırıyor." Telefondaki sesini duyuyorum, onüç yaşımdaki sesini. "Aile kafataslarımızın içinde ölü bir alan," O'Rourke sürdürüyor. "Kendini sonsuza dek cezalandırma yeteneğinden kurtul. Rahatla. İstediğini yap. İçindeki sesler seni cezalandıramaz. Onları sustur."

Öğle yemeğini bir gündüz gösterisi yapılan King's Head'de yemeği kararlaştırdık. Ben bardan içkileri getirirken Nell bir masa ve sandalyeler için savaşıyor. Oturduktan sonra böyle değişik kadınların hiç dayanamadığı işçi sınıfı aksanıyla konuşan iki kılıksız beyfendiden kurtulmak zorunda kalıyoruz. Sohbetimizin sınırlarında oyalanıyorlar. Sohbetimiz de, "Seni çekmek istiyorum, " ve "Hayır ben seni çekmek istiyorum,"larla sürüyor. "Amerika'ya geldiğin zaman." Bu arada O'Rourke gelecek hafta çalışma iznini yenilemek için New York'a geleceğini söylüyor. Gerçekten kaçabileceğini hiç sanmıyorum. "Aslında seni burada çekmeliyim." "Birbirimizi çekebiliriz."

Film konularına doğru havalanıyoruz, yaşanan şimdiki zamanı yakalamanın yollarına. Bildiğimiz yaşamı yakalamak, yeniden yorumlamak, onu kadın olarak kendi terimlerimizle göstermek. "Herşeyi tek boyutlu ele alan eski tavırlardan o kadar bıktım ki, medya,

önyargılı tarihçiler, hiçbir şeyi yakalayamıyorlar. Bir kere eski bir fotoğraf görmüştüm, ilk feministler, bir aşiret toplantısında gibiydiler, hepsi asık suratlıydı. Böyle olmadıklarını biliyorum." "Tabii ki değildiler, onlar mizah anlayışı ve hayal gücü olan, eksiksiz, ateşli, parıltılı gerçek insanlardı." "Onlara inanmak gerekirse, can sıkıcıydılar, yalnızca kütüphanecileri ilgilendirecek birşey. Bu beni boğuyor."

Erkeklerimize dönüyoruz. Kendi karşıtlarımıza ihtiyacımız olduğuna karar veriyoruz. Paul'ün suskunluğu ikinci martinisiyle büyük İrlandalı planları yaparken sesi kısılan heyecanlı büyük şapkalının tam karşıtı. Sonra birden Harrods'un o çikolatalı pastasından getirebilirsem ikisine de "büyük bir hizmet" yapmış olacağımı anımsıyor - "Bu durumda ancak onu yiyebiliyor." Fumio'nun çiftlikteki yalnızlığını hatırlıyorum: "Onun en güzel yanı her zaman gerçek oluşu, benim olmadığım zamanlarda bile. Hem kimsenin olamadığı zamanlarda da benimle beraber olabiliyor. Böyle birini nasıl terkedebilirsin?" "Etmezsin." "Ben de terketmeyeceğim." Birden pratik konulara geçen O'Rourke, "New York'taki yerini kiralamalısın," diyor. "Çok fazla para harcıyorsun." "Hayır yazmak için Bowery'ye ihtiyacım var. Kente de ihtiyacım var. Hem sevdiğim kadınlar da orada. İki yaşamım var. İkisi de ayrı yerde. Ama insana bir yaşamı bile çok gören bir toplumda iki yaşamı nasıl yürütebilirim ki? Ya o, ya o." Ne olduğumun acısı birden bire bir Londra barında yediğimiz yemekte, salata ve berbat bir hamburger, mönüde başka birşey yoktu, bardak sesleri, konuşmalar, duvarlarda şehrimin eski resimlerinin ortasında üstüme çöküyor. Ve eski kahramanlarının arasında. O'Rourke ile boş laf üretiyoruz. En baş döndürücü film sohbetimizde bile teröre şaşırıyoruz. O, "Bir martini daha," derken ben gerçeklik prensibine ve duvar saatine yorgun yorgun bir göz atıyorum. Bankaya yetişmeliyiz.

Oraya koşuyoruz, onun uzun bacaklarına yetişmeye çalışıyorum, Upper Caddesi boyunca bir yandan da yüksek sesle Bergman hakkında fikir yürütüyoruz, ve işte Barclay'ın kollarında güvendeyiz. Eski moda veznede çeki bozduruyoruz, veznedar işini yapmazsa takım elbiseli yelekli adamı çağırmak için yan tarafta bir zil var. Veznedar yaşamının baharını bu morgda yitirmiş genç bir adam.

Sonra akşamüstünün telaşına çıkıyoruz, Nell işlerine dönüyor ben 73 numaralı otobüsün üst katına çıkıyorum. Burada sigara içip King's Cross'ta Dickens'ın Londra'sını görebilirim, kocaman eski tuğla yığını dünyanın en büyük binası gibi görünüyor. İşte *Time* Out dükkanının önü. İnip bir ilan mı vereyim? Yoksa devam edip Liberty's'e mi gideyim? İniyorum. Film gösterisinin ilanının yayınlanmasını sağlamalıyım. Regent's Caddesi'nde tekrar iniyorum, gazeteciye Liberty's'in yerini sormam gerekiyor. Oxford günlerimden beri buraya gelmediğim için kendimi bir turist gibi hissediyorum. Glacier Park'ta garson olarak çalıştığım yaz bile Liberty eşarpları almak için Kanada sınırını geçerdik. Calgary'de Banff hayali kurup kırık dökük kamyonlarda kızılderililerle otostop yapıp rodeoya yetişirdik. Onların sağlam pamuklu döşşemelik kumaşlarından bir elbiselik kumaş almak Nell'in fikriydi. William Morris desenli üst üste dizilmiş kumaş toplarını inceliyorum. Onlara bakmak bile beni yendiden bir Victoria uzmanı yapıyor. Hepsini satın almak istiyorum, pembeyi, şu yeşili. Maviyi de. Onun içinde enfes siyah çiçekler var. Yüzlercesini isteyen açgözlülükten vazgeçip beş tanede karar kılıyorum. Planladığımdan da fazla. Bir adam, Antil adalarından bir siyah ölçüp keserken diğeri, bir İngiliz, benim sevincim karşısında ciddiyetini koruyor, üçümüz de bu kadının bu seksen papeli harcamaması gerektiğinin farkındayız. Ama burada herşey baştan çıkartıcı, indirimli satılan harikulade güzel iki parça kumaş daha görüyorum. Hayır, burada durmalıyım. Heyecanla titriyerek çeki yazıyorum. Etekleri yere kadar uzanan bu beş yeni elbise çok şık olacak. Hayatımın sonuna kadar giyebilirim. Şimdiden geciktim, terzinin yol tarifi elimde, hazinemi, iki iri paketimi taşıyarak çıkıyorum. Liberty's kapanmak üzere. Ve ben bir hanımefendi oluveriyorum. Asansörcü gülümsüyor. Liberty's asansörü limonlu sabun ve deri kokuyor. Biz de bu Yardley sabununu satın alırdık. Ya da İngiliz lavantası. Hepsi rahatlık duygusu veren kadınsı şeyler, bir kürk manto gibi sımsıcak. Yavaşça aşağı inerken burjuva gizemine kapılıyorum. Asansör ve ben birbirimize ve aradaki katlarda içeri giren hanımlara hayranız. Asansörden indiğim zaman artık herkesin göz bebeği değil de on kiloluk kumaş paketini taşımak zorunda olan bir yabancıyım sadece.

Nell'in sabahleyin bir baş ağrısıyla uyanıyor. Dün gece sarı yatağımda herkesi özledim. Akşamı Amerika'lı eski dostla St. Martin's Sokağı'na açılan küçük bir pasajda içerek geçirdim, sonra hiç gönüllü bulamadığım kadınlar toplantısı. Düzenleyici olma şansım azalıyor. Belki de burada olmam bir hata. Kalkıp Fumio'yu aradım. Frieda çiftlikte. Onun dönmesi rahatlatıcı, reddedilmek ona hüzünlü bir acı veriyordu. Üstümden büyük bir yük kalktı. O başkasını sever ve sevilirse ben de başkalarını severek ona ihanet etmiş olmam. O zaman hakça olur. Yoksa haksızlık olur. Sonra da onun orada olduğunu hemen söylemediği için hafifçe sinirleniyorum. Köşeye kıstırılmış. Benden korkması çok acı olur. Belki de gizemli kişiliği ağır hareket ediyordur. Onu bir süre yalnız bırakmanın zamanı.

Yatağa dönerken bir pilicin onu bir gün kapıp, kandırıp onunla evleneceği ve onun dünyanın en zarif adamı olduğunu keşfedip onu bir dolaba saklayacağı düşüncesiyle bir an dehşete düşüyorum. O zaman Fumio'yu kaybetmiş olacağım. Rahatlamalı ve bunun ona kendi kendine karar vermesi için pek hak tanımadığını düşünmeliyim. Hala yalnızlıktan kurtulamayınca en son şeyi yapıyor ve mektup yazıyorum. Bir tane Celia'ya, daha önce söylemediğim sevgimi açıklamak için, hatam şimdi uçak mektubunun ince mavi kağıdında tamir ediliyor. İçine başka birşey koymayın, diye uyarıyor.

Bu sabah O'Rourke yatağından kalkamıyor. Paul onun şövalye tavırlı uşağı, elinde tepsiyle bir sevgili. Ben enerji dolu Winnie'ye bakan bodrumdaki kül kedisiyim. Onunla birlikte yerde oturuyorum. Gözlüklerimi tekrar halının üzerine fırlatıyor. Başı kırmızı trenine eğik. O aptalca ıslık sesini çıkarıyor. Geriliyor. Şimdi de emekleme kutusunda kıkırdıyor ve içine sokmak için ittiğimiz zaman kıpırdamıyor. Bu hareket etmeyi tamamen reddettiği ve öfkeyle avaz avaz bağırıp başını kutunun kenarına vurduğu o kriz halinden daha iyi. Paul çaresiz. Onun canını acıtmasından korkuyorum. Büyük kollarıyla sabırlı olmaya çalışıyor. Bıyığının arkasından derin derin nefes alıyor. Letty masanın öbür ucundan Amerikan iyimserliği saçıyor, "Haydi Winnie." Morris deseni kumaşla kaplanmış emekleme kutusu bir umut aracı. Paul midesi için hazırlanan kakaosu ve bir Mariner kül tablasıyla mutfaktan aşağı iniyor.

Mariner kül tablası art nouveau değil. Winnie'nin oyuncakları dışında evdeki tek bayağı şey bu. Ona bayılıyorum ve en içten duygularla sigaramın külünü ona silkiyorum. Paul'e bakıyorum. Sorun çözümsüz. Winnie çözümsüz yapıyor. Paul'ü kucaklamak istiyorum ama o hareketsiz. İçine kapanık. Teselliden uzak. Bu sabah beni uyandırdığı zaman Una'nın iyimserliği ve bültendeki yazıdan sonra umduğumuz gönüllüler haberi ile onu neşelendirmeye çalıştım. "Onları bulacağız." "Harikulade," diyor. Sesi dostça ama hiç de harikulade değil. "Ben buna güveniyorum." Ama Paul hiçbir şeye güvenmiyor. Ursula'nın ne zaman döneceğini bilmiyoruz, dönerse tabii. Paul'e, "Başaracağız," diyorum. Ama nasıl hiçbir fikrim yok. Aptalca konuşuyorum. Ve onun alaycı tavrı bana pes ettiriyor. İkisinin ne yapmayı planladığını sormak istiyorum. Belki onlar da bilmiyor. Devam edecekler mi? Ayrılacaklar mı? Bu asil deneyimi bir bakıcıya mı bırakacaklar? Paul tek umudun bir tür ayrılık olduğunu söylemişti. Nell bahçede oturmuş evin üstüne çıkacakları yeni katı anlatıyor. Hedda'ya. Tanrı aşkına neden bahsediyor? Paul onu terketmeyi düşünüyor. Ve Cheltenham'a gitmeye bile gerek görmüyor. Ne yapıyor? Onlara ne zaman inanmam gerekiyor?

Paul'e dün duyduğum öyküyü anlatıyorum, *Village Voice*'de Fumio'ya "vize fetişisti" demişler, birinin ancak böyle bir ihtiyaçla o seviciyi sevebileceğini ima ediyorlar. İlgilenmiyor. Beni teselli etmiyor. O ilgi göstermezken ben niye onunla ilgileneyim? Nell'in kahvaltısını hazırladı. Akşamdan kalma. Ben yukarı çıkaracağım. Paul neskafe yapmayı bilmediğimi sanıyor. Birkaç bin fincandan sonra belki de unuttum. "İkinizin de ofise gidebilmesi için ne yapabiliriz?" "Boşver," diye homurdanarak Winnie'ye gitmek için merdivenleri iniyor. "Paul beni kullanmıyorsun, zamanımı boşa harcıyorsun." "Boşver," diyor. Ne inatçı adamsın, diye içimden sırtına bağırıyorum. Çaresiz kuşatılmış Paul evinde koşuşturup duruyor. Elinden birşey gelmiyor. Ama gelmeli.

Nell, yeni kahverengi çarşafların arasında. Yastık yüzlerinde kır çiçekleri. Bowery'de kullandığımızın aynı, Fumio'nun en sevdiği. Nell rahatça uzanmış. Siyah gecelikli film kraliçesi. "Hala kendimi güçsüz hissediyorum." İkisinin de imkansız olduğuna karar veriyorum. Alt kattaki banyo boş. Banyo yapacağım. Küvete girerken ol-

gun davrandığım için kendimi tebrik ediyorum. Bu sabah Nell'e Fumio ile Frieda'dan bahsettim. İyi birşey olduğunu düşünüyor. Ben de. Banyoda onun için seviniyorum. Paul'e söyledim bana deliymişim gibi baktı. Fumio New York'un kuzeyinde neden mutlu olmasın? Niçin biriyle sevişmesin? Ben Londra'da yalnız yatıyorum, altı bin kilometre uzaktan bana ait olduğunu iddia edip buzda paketlenip transatlantikle nakledilmesini isteyerek penisine yasaklama getiremem ya. Şu anda birimizin yaşamın tadını çıkardığını bilmek insanı rahatlatıyor. Fumio benim en iyi dostum ona iyilikler dileyerek sabunlanıyorum.

Akşamdan kalma halinden mucizevi bir şekilde sıyrılan Nell çocuk bezi lazım diye bağırıyor. Yukarı çıkarıyorum. Dışkıyı yıkarken öğürüyorum. Anne olmak için yaratılmamışım. Kim yaratılmış ki? Bezleri mutfak lavabosunda bırakıyoruz. Merdivende dün gittiği partiyi anlatıyor. Yalnız gitmiş. Paul gitmek istememiş. Eve gelince McLuhan'ı okumuş. Herşeyi unutup merdivende oturuyor ve McLuhan'ı konuşuyoruz. Kolejde iki arkadaşız. Kitap okuyup kendini entelektüel sanan kızlar. Telefonla gönüllü bulmaya çalışmalıyım, toplantılar düzenlemeliyim. "Bir akademisyen olarak aklın bir çekirgeninki kadar," diyor. "Hepsi ev kadını sendromunun bir parçası," diye karşılık vererek aşağı iniyorum.

Ben çıkarken o mutfakta bir sandalyede oturuyor Paul koruyucu bir tavırla önünde duruyor. Salı günkü reklam filmi için ekip oluşturuyorlar. Herşey yeniden yolunda. Böyle değişken insanlarla birlikte yaşamak mutluluk. Birden bire çalışkan ve üretken oluveriyorlar ama ben Birinci Bölümü yemek masasında daktilo edilmesi için temize çekemedim daha. Londra'ya gelmeden önceki New York bölümünü de yazamadım. Bütün kitabı bir anda yazmak istiyorum. Henüz birinci kısım fazla uzun bir müsvedde halinde. Çok fazla sözcük kullandığım ve alışılmışın dışına çıktığım için şimdiden utanç duyuyorum. Onu yaşamın baskısı altında bitirebilecek miyim? Ve herşeyi nasıl hatırlayacağım? Heyecanlı İrlanda'lıların her konuşmasını. Olanaksız. Bir yandan niye yazdığımı anlayamazken yine de Blick'e notlar alıyor en azından şimdi ve burada olan gündelik şeyleri yazıyorum. İngiltere nedir? Çıkaramıyorum. Artık yalnızca bir ara verişten ibaret değil, ama bunun ötesinde ne?

Nell arkamda telefonda gülüp, "Biraz balık burcuna özgü migren ile İrlanda'lılara özgü ölüme yakalandığını" söylüyor. Son reklam filimiyle alay edip cıngılı söylüyor. "Baştaki kahrolası cıngılı kestiler mi?" Angus'la konuşuyor. Ona, "bir tanem," diyor. Bir iyilik isteyeceği zaman kullandığı hitap şekli. Böyle anlarda o kadar sahte ki yine de onu reddetmek imkansız. Masanın çevresinde yine konuşuyoruz. Paul konuyu değiştiriyor ve film konusunda uzman kesiliyor. Birinin filmini yeriyor. Nell karşı çıkıyor. Yapan adam onun bir arkadaşı. Öfkeyle bakışıyorlar. Paul onu ayrılmakla tehdit ediyor ama parası yok. Yeşil gözleri öfke dolu, "Defol o zaman," derken sesi kırık ve katı. Paul aşağı, Winnie'nin yanına iniyor. Nell sinirli bir şekilde, "Bugün bazı sorunlar var," diye itiraf ediyor. "Aslan burcundan olanlar için zor bir gün. Birazdan düzelir." Dinlerken, İtalya'da, New York'ta, Afganistan'da hatta St. Paul'de olmayı diliyorum. Ya da sorunu çözümlemiş olmayı. Sonunda kahvaltı bulaşıkları beni kurtarıyor. Nihayet anlamlı bir iş.

Nell telefonda bir dadı arıyor. Şirketleri arıyor. Bulaşıkları yıkarken doktora yapmış birinin aniden neden Winnie'nin maskelerini, tıkaçlarını, egzersizlerini numaralamak için kartlara numaralar yazamayacak kadar aptal bulunduğunu merak ediyorum. Nell özürlü çocukları sevmediğini fakat paraya ihtiyacı olduğunu söylemek için "bir telefon kulübesinden arayan tescilli bir ahmak" ile yaptığı görüşmeyi bitiriyor. Ben becerilerimi sıralıyorum. Üstelik tasarruf da yapmış olur. "Hayır, bize bir köle gerek." Umutsuzca kölelikten başka bir yol olması gerektiğini savunuyorum. Ve planladığım toplantıları sayıyorum.

Nell Winnie'yi bahçeye çıkardı, beyaz küçük denizci şapkasıyla güneşte büyük bir kapta suyla oynuyor, kırmızı ve yeşil plastik oyuncakları suda yüzüyor. Gerçek küçük bir çocuğa benziyor. Mutlu. Güneş daha sık parlasaydı burası İngiltere olmazdı. Winnie pencerenin dışında memnun mırıldanıyor. İşler tıkırında. Paul dışarı çıkıp en becerikli ve egzersizleri bilen tek kişi olduğunu birinci kez açıklıyor. Sabrımı yitiriyorum: Böyle devam edersen o kadar yalnız kalacaksın ki sonunda haklı çıkacaksın. Sonra tarafsızlığıma, şiddetli iki ters akıntının arasındaki dalga kıran rolüme dönüyorum. Tabii ikisi de haklı. Nell Winnie'yi güneşe çıkarmakta hak-

lı. Paul egzersiz saatlerini izlemekte haklı. Titizliğinde. Sonuçta bilimsel yöntem konusunda bu evdeki tek umudumuz o.

Çalışmak için nihayet yemek masasına yerleştiğim zaman Nell manastır okulunda ona öğrettikleri referansı bana göstermek için karşımda beliriyor. Bütün çalışma umudumu terkedip onu keyifle seyrediyorum. Çocukluklarımız aynı. Durumlar değişik. Nell yükselmekte olan kibirli bir esnaf ailesinin burslu kızı, "senin geleceği parlak manifaturacı ailen vardı bense bütün sene aynı gri elbiseyi giyerdim." Rahibelerden bahsediyoruz. En sevilen ve en fazla nefret edilen. Gülüp uzun yıllar öncemizin Sör St. Agnes, Sör Mary Theresa, Sör Margaret isimli kişilerini hatırlıyoruz. Ve bana kitapları öğreten Sör St. Edmond, Byron ve Hardy gibi ünlü, yasaklanmış ciddi şeyler.

Una için bir liste hazırlayacağım. Çizgili kağıt üzerine özenle çizelgeler yapıyorum. Elimizdeki bütün gönüllüleri sıralıyorum, doldurulması gereken koca boş saatlere serpiştirilmiş sadece bir avuç isim. Aç gözlülükle yeni adayların yanında ayrıca bir yedekler listesi bile istiyorum. Ursula bir bürokrat olacak, bodruma bir telefon koyduracağız, artık onun egzersiz yaptırmasına gerek kalmayacak, yalnızca işleri düzene sokacak, her sabah herkesi arayıp kontrol edecek, gelemeyenlerin yerini alması için elinde bir yedek listesi olacak. Bir daha hastalanmaması için işini insanca bir boyuta indireceğiz. Nell ile Paul ofise gidecekler ve Winnie'yi iş saatlerinden sonra görecekler. Dinlenme zamanlarında yorgun olmadıkları zaman onunla oynamak için. Egzersizlerin daha az ilgili kimseler tarafından yapılması en doğrusu. Bunun doğruluğunu şimdiden gördüm. Kağıt tomarım hazırlandı. Herşey çizgili kağıt üzerine düzenli bir şekilde yazıldı, bir düzen mucizesi. Londra Eşcinsel Özgürlüğü Cephesine gidiyorum, her nedense Una listeyi almak için benimle orada buluşmayı istedi. Son bir defa daha bahçeye çıkıyorum. "Bana şans dile." Paul mutlu pürosunu tüttürüyor. Sir Steven Runciman evet demiş.

Taksinin karanlık ininden çıkıyorum. Şoför eşcinsel ama bu toplantıyla bir ilişkisi olduğunu ele vermemeye özen gösteriyor. Hepimiz gizli ajanız. İpucu vermiyoruz. Veya yalnızca en az göze batacak ve en kısa ömürlü olanları veriyoruz. Soru sorulduktan bir

saniye sonra Londra yeniden derlenip toparlanıyor sakinleşiyor. Sokaktaki bir adam o tarafta diye işaret ediyor. Bir işaret Middle Earth diyor. Alis gibi bir delikten içeri girmeliyim. Önümde iki kız var. İngiliz Lezbiyenleri - nihayet birini değil ikisini görebildim. Demek mevcutlar. Hayır. Mevcut değiller çünkü iki kız içeri girmeyip devam ediyorlar. Uzun karanlık bir koridor. Sonunda bir masa. Bir parkta yapılacak olan gösterinin el ilanı. Çekinerek tarihini soruyorum. Masada oturan ifadesiz yüzlü adam gerçek dışı bir davranışla saatine bakıyor. Saati tarihi biliyor.

Cehenneme benzeyen geniş yuvarlak bir oda. Tek kadın benim. Herkes gruplar halinde duruyor. Konuşuyorlar. Tanışıyorlar. Ben onlara katılamam. Üç metre ileride duvara dayanmış duran iki adamdan farklıymışım gibi davranmaya çalışıyorum. Onlar da yalnız. Sandalım kopuyor. Her zamanki gibi bir raptiye ile geçici olarak tamir ediyorum. Tam bir kayıtsızlık gösterisi.

Çelik sütunu masa gibi kullanarak el ilanının arkasına izlenimlerimi yazıyorum. Yazarak meşgul görünürsem dikkatleri üzerime çekmem. Kolum yoruluyor. Zamanı geçirmek için başka ne bulmalı? Sütunun çıkıntıları var. Paslı. Cehenneme özgü. Metro kadar korkutucu. Yerin altındaki yerlerden niçin korkuyorum? Bodrumlardan?

Burada başka kadın yoksa Una'yla nasıl buluşacağım? O tabii normaldir ve buraya "politik nedenlerle" geliyordur. Tek Lezbiyen benim. Adamlar modaya uyan tipler, bıyıkları korsanlarınki gibi. Paul'ünki gibi. Onların Paul'e bu kadar benzemesi tuhaf. Bir kadın çıkageliyor. Umutlanıyorum. Meğer BBC'denmiş. Yakınımdaki grup New York'taki durumu konuşuyorlar. Onlara anlatabilirim. Haber verebilirim. Ama araya giremem. Adamın biri gelip gözünü el ilanıma dikiyor. Okuması için veriyorum. Gösterinin ayrıntıları ilk sayfaya basılmış. Arkasını çevirip notlarımı okuyor. Geri istiyorum. Utanarak alıyorum. Gülümsüyoruz ama o kuşkulanıyor.

Bir kız. Evet, gerçekten de burada bir kız var, yerde oturuyor. Bir dergiye ihtiyaçları olduğunu söylüyor. "Saçma sapan *Lonely*'den (Yalnız) başkası yok." Dairesini paylaşmak için birini arıyor. "Hayır, hala görüşüyoruz. Hemen hemen her gün. Yürümedi. Çok farklıyız." Sözcükleri başarısızlığın kokusu gibi kalıcı, hala

görüşüyorlar yürümüyor hemen hemen hergün çok farklılar. Bu sözlerde yüzlerce acı, yaşam, sıradan New York trajedisi var. Benim, Zooey'in. Hala görüşüyoruz. Hergün değil çünkü bu çok acı veriyor. Ama arada sırada. Yürümedi - sevdiğim ve beraber olduğum kaç insan bir gün aynı sıkıcı nakarata dönüşecek? Kışlar. Ve değişik yönlere sürüklenen yaşamlar. Yalnızca bir zamanlama mı? Şubat ayında ara sıra evlerde yenen yemeklere dönüşen büyük aşklar. Yazın bir veya iki defa buluşmak. Yaşlılık ilerideki kavşakta gri saçlı biri, ama uyarılıp karşılaşmayı önlemek için yan sokağa sapılıyor.

Ve bütün bu yeni cesur laflar -özgürlük müzik kahkaha toplantılar yürüyüşler bağırışlar değişimler- kaçınılmaz acımızı gizlemek için sadece ince bir perdeden başka birşey değil. İnsanlara mahsus, herkes bunu yapıyor. Biz daha mı fazla yoksa daha az mı yapıyoruz? Asıl önemli olan coşkumuzun bir maske, umudumuzun da körlük olması. Yaşamı yenmek mümkün değil. Belki de bayağı ve gösterişliyiz. Artık yazmıyorum, özgürlük olmadığını kavramış sütunum yanında şaşkın duruyorum. Adamın biri basından mıyım diye soruyor. Birden kalemimden utanıyorum. Suçüstü yakalanmış bir CIA ajanı, hain. Karalamalarım yüzünden Yahuda kadar suçluyum. Paranoya sürüyor.

Charles toplantıyı başlatıyor. Rönesans tarzı kocaman bol kadife bir şapka giymiş, güzel kıvırcık saçlı ve bıyıklı bir genç. Zamanın dışında yeraltında başka bir çağdayız. Yeni katılanlar uyum eğitimi için yukarı çıkacaklar. Yeraltı geçitleri mağaralar ve yeraltındaki odalar. gerekli eğitimi görmeyenlerin eskilere katılması yasak olan Eski bir Kilise. Ben yeniyim; burada yeniyim. Bu yüzden ayrılıyorum. Yeniden birinci sınıfta olmak egomu sarsıyor. İngiltere insana bunu yapıyor. Yeniler merdivenleri tırmanıp karanlık koridorları geçip sağ taraftaki bir odaya gidiyorlar. Hepsi erkek ve bir de ben. İşi pişkinliğe vurup yere oturuyorum. Nihayet bir başka kadın içeri giriyor. Oda kıpkırmızı boyanmış. Eğitmenlerimiz tepemizde simsiyah deriler ve korsan şapkalarının şıklığıyla diziliyorlar. Eğitmenlerden biri hukukçuya benziyor. Alçak gönüllülük ile eski tüfek olmanın verdiği kendini beğenmişlik karışımı duygularla bekliyorum. Bakalım işlerini nasıl yapacaklar. Gerçekten de çok

iyi yapıyorlar. Mantıklı, laf kalabalığından uzak, rakip kuruluşlar konusunda diplomatik, yasa ve anayasa konularında bilgili, gösteriler, imaj ve güç konularında gerçekçiler. Yanımdaki çocuk anne ve babalar hakkında bir soru soruyor. Cevaplar insancıl hatta psikolojik. Ama onun sorunu daha derinlere iniyor, verdikleri güvenden çok daha korkunç. Anne ve babasının öğrenmeye onun da onları üzmeye dayanamayacağını söylüyor. Liderler duraklıyor. Sonra aptalca öneriler getiriyorlar, onları ziyarete git ve geride açık saçık bir dergi bırak, vs. İğrenç kişiliğin kartviziti. Biz iki kadın için kadın eğitimen vermelerini istiyorum. Diğer kadın siyah, enerji güç dolu, adını duyamadım. Eğilip o gençle çok daha derin bir anlayışla konuşuyor, güçlükleri kabul ediyor ve onu formül bombardımanına tutmuyor. Kimsenin dikkat etmediği iki kadın lavobonun yanında kahve yapıyorlar. Yanımdaki kadın psikologları soru yağmuruna tutuyor. Liderler şaşkınlık içinde yanıtlıyorlar.

Buraya gelmem bir hataydı, Una diğer toplantıda olmalı, onu bulup programı vermeliyim. Çok geç olmadan buradan çıkmalıyım. Bunların hepsi çok ilginç ama benim işim değil. Siyah kadına yaklaşabilsem belki Una'yı tanıyordur. Boğucu bir gerginlik oluşuyor, uyumluluk - kalkıp gitmek bir suç işlemek olur. Odanın öbür tarafına geçip ondan nasıl yardım isteyebilirim? Bu durumda hapsolmuş gibiyim, bu bütün gece sürer, kurtulamayacağım. Derdimin büyüklüğü ile kalkıyorum. Holde bir dakika onunla konuşmak istediğimi söylüyorum. Anlatmak ihtiyacıyla titriyorum. Herşeyi. Winnie ağzımdan hızla dökülüyor, onun ve ailesinin fena halde yardıma ihtiyaçları var ve program sürüyor. O beyaz değil, İngiliz değil, duygusallıktan korkmuyor. İki çocuğu var. Beni Charles'e götürüyor. Bildiriler okunuyor, Una'nın burada olup olmadığını sordurabilirim. Charles Winnie Nell ve Paul'ün daha sakin bir anlatısını dinliyor. Gönüllü istememe izin verecek.

Birisi "eşcinselliği" tartışacak bir ruhban toplantısını anlatıyor. Bir sinema salonunda yapılacak halka açık bir tartışma. Eşcinsel Özgürlüğü Hareketi salonu doldurmayı planlıyormuş ama bu duyulunca Katolik rahip çekilmiş. Birisi, "Takım elbiselerle gitsek..." diyor, bir başkası gülüyor. Ben bir konuşmadan önce içime dolan dehşetle yutkunurken bir karara varıyorlar. Herkes konuştuğu ve

sesim çok az çıktığı için kimse ilk üç cümlemi duymuyor. Sonunda onlardan yardım istemeye geldiğini söyleyen kimsenin tanımadığı tipik bir Amerika'lı ses oluyorum. Bazı arkadaşlarımın onlara ihtiyacı var. Korkuyorum ama iyice bastırmam herşeyimi ortaya koymam onları etkilemem gerektiğini biliyorum. Beni dinlemeliler, programı aldığımız sonuçları, çabalar işe yaramaya başladı, bir insanın oluştuğunu görebiliyorsunuz. Bir çocuk yaratıyoruz. Ama sayımız yeterli değil ve bu iş bizi paramparça ediyor. Yardım gerekli. Sesim odanın karanlığında bana dönük yüzlere doğru konuşmayı sürdürüyor. Görüş alanımın kenarında bir yerdeki çıkış işaretinin kırmızı lambası gölgeleri parlatırken dinlediklerini görüp daha da bastırıyorum. İlgilenmeleri için yalvarıyorum; bu insanlar boğulmak üzereler. Sizler için anlamsız bir iş olmaz. Topluluğumuzun kendine özgü fikirleri çocukların, herkesin sorumluluğu olduğunu söyler ve bizler çocuksuz olduğumuz için onlara yaklaşamayız. Bu yardıma muhtaç bir çocuk, ona anne babalıktan daha büyük bir yardım yapabilirsiniz, sadece sözü edilen bir çocuk bakım merkezinden, uzaktaki belli belirsiz bir misyoner projesinden daha gerçek. Bu çok acil bir durum.

Sonra susuyorum. Sonra elden ele ön tarafa geçirilen üzerinde adres yazılı kağıt parçalarını görüyorum. Daha fazla daha fazla, tam bir avuç dolusu. Hazinem elimden taşarken çevreme toplanıp kağıt istiyorlar. İşte bir kalem. Telefon numarası. Yol tarifi. Sabahları yardım gerekli mi? Bir arkadaşımı getirebilir miyim? Üç dakikada onlar için yarattığım yabancıların sorunlarına duyarlı olan bu adamlara duyduğum şükranla gözlerim yaşarıyor. Bu yabancılardan biri olan, büyük Paul, bu fikri duyunca kıyameti koparabilir. Diğeri ise uğradığı bir toplantılarında tek kadın olduğu ve ona Lezbiyen olup olmadığını sordukları için bundan hiç hoşlanmamıştı. Nell kısık bir sesle hayır demiş. Olayı bir yeraltı gazetesi için izliyormuş. Adres demetim arka cebimde güvende, bu zafer anımda gerçekleştirdiğim bu darbeyi nasıl karşılayacaklarını merak ediyorum.

Ama onlar Paul ile Nell'i değil Winnie'yi soruyorlar. Onun şansını. Ve ona bunu tanıyorlar. Şimdiden endişelenmeye başladım, sürekli olacaklar mı, gelmeyi sürdürecekler mi, yoksa sıkılıp has-

ta veya meşgul olduklarını mı söyleyecekler? Bunu sahiden becerebilecek miyim diye kuşkuya kapılıyorum. Sonra olanlardan büyük mutluluk duyuyorum: insanlar duyarlılık gösterdi, yardım önerdiler arkalarını dönmediler. Bu bir değişim. Yeni yaşam Charles Caddesi'nde peltek bir oğlanın uzattığı bir kağıt parçasında.

Sara nöbeti geçiren birini andırdığım için Eşcinsel Özgürlüğü sırtımı sıvazlamak ister gibi çevremi sarıyor. Ya da Napolyon'u, taksinin rahatlığında daha çok Napolyon'u andırıyorum, gri kent binalarını, çiçekleri, demir parmaklıkların ardında Hyde Park'ın yeşilini geçerken utanmadan kendimi sevinçle kucaklıyorum. Paul'ün erken dönem endüstri yapılarının bir baş yapıtı olduğunu ileri sürdüğü korkunç çirkin gazhaneyi bile. Bir barın önündeki "Cesur Olun" ilanına bile dik dik bakıyorum, gerçekten başarılıyım. Hayatımda iki kez bir toplantıya birşey istemek için gittim, almak zorundaydım, bunu açıkladım ve kazandım. Kadın hareketinin önde gelenleriyle *Time* saldırısını Eşcinsel Özgürlüğü için birleşik bir cephe ve manifestoya dönüştürdüğümüz o akşam. Ve şimdi de Winnie. Sevinç içinde taksinin deri koltuğunda zıp zıp zıplıyorum. Yeraltı dünyasına gittim, labirentinden geçip endişeyle bekledim. İstedim. Ve aldım. Kendi insanlarımdan.

Şimdi öbürleri ne diyecek? O kadar mutluyum ki şoförün arkasında kıkırdıyorum, gönüllü istiyorlarsa kabul etmek zorundalar. Nell için sorun yok. Ya Paul? Oğlu. Winnie bir oğul olunca babacrkil onuru hemen onu sahiplenmeye hazır olacaktır. Nell gibi prova yapıyorum: Winnie bir mal değil insan olacak. Ama sahiplenme duygusu kolay kolay yok edilemez. Porselenleri ve yüzük yerine her ikisinin de taktığı gümüş bileziğe rağmen tanıdığım en erkeksi adam. Ben Islington'a doğru yol alırken kıllı bileğinde gümüş yuvarlak parlıyor.

Sabahleyin Nell'e söylüyorum. Gururluyum. Sonra nasıl karşılayacak diye endişeleniyorum. Harikulade karşılıyor. Ama Paul için endişeli. Taksiyle ofise giderken birlikte endişeleniyoruz. Onu orada bırakıp tül arkasından çekilmiş bir İngiliz yazında, Hyde Park'ın güzel sabah sisinde yola devam ediyorum, Beauchamp Meydanı'ndaki terziye gidiyorum. Kadınlara değil erkeklere ilgi duyan bir erkeğin zarif kayıtsızlığıyla ölçüm alınıyor. Parktan dönerken İn-

giltere daha az etkileyici görünüyor, burada doğa insanlardan niye daha candan? Çimlerde yatan İngilizlere bakıyorum. Yalnızca giysileri mi, son moda giysiler, yoksa bedenleri de mi hafifleşiyor, kovalamaca oynayan o genç çift gibi?

Sonra Soho pazarı, ev için fırtına gibi alış veriş yapıyorum. Gördüğüm herşeyi almak istiyorum. Onları biftek ve tavuk yağmuruna tutmak istiyorum. Geçen gelişimde onlara tanıttığım enginarlar o kadar beğenildi ki bir fetiş haline geldi. Nell ile Paul bıkana kadar her gece yediler. Ömür boyu yetecek kadar enginar. Onun yerine çilek alıyorum. Paul'ün kasabı pilicin zevk sahibi insanlar için olduğunu anlayınca ciddileşiyor. Sonra üç çeşit patates yemeğimiz için krema ve tereyağı. Bir el arabasından onlara gül alıyorum. Paketlerimle ofise giderken eski bir geçitten süzülüp kaldırım taşlarına vuran gri ışıkta üç güvercin görüyorum, Londra ve İngiltere yüzyılların güzelliğiyle beni yaralıyor. Ebediyyen taşlaşmış bir yumuşaklık. Ve pazar yerinde güneşli bir günde sevdiğim Oxford kadar sevilen ülke.

Paul beni öldürecek, Winnie'nin egzersizleri için geç kaldım. Onun da bugün bir gösterisi var. İri kolundaki saati işaret ederek, dörtten önce dönerim demişti. Yirmi var. Takside bir an önce eve gitmeye can atan bir tavşan gibiyim. Sonra kapıya kadar koşuyorum, girer girmez kafamı kesecek. Ama o yalnızca gülüyor. Gösterim iptal edilmiş, tamamen kayıtsız bir havada. Ama bu onun için önemli olmalı. Chrsitie's için umutları ona bağlıydı. Benim uçarılığıma karşın Paul sabırlı. Telaş etmeme hiç gerek yokmuş, egzersiz yaptıracak yedek biri bile var. Yukarı telefona koşuyorum. Eşcinsel Özgürlük Hareketindekilerin isimlerini o sarı çizelgemdeki boş karelere doldurmak için enerji doluyum. İlk numarayı çeviriyorum. Hatırlıyor. Evet, gelecek. İçimden hayır duaları okuyorum. Kendi evimmiş gibi yol tarifi yapıyorum. Sonraki. Evde yok. Üç kişi daha evde yok. Sonra telefon kendiliğinden çalıyor. Gerçek bir gönüllü. Şimdi öğrenmiş. Yarın gelecek. Hepimizi ortaya koydum aman beni mahçup etmeyin. Ya bütün kareleri doldurursam ve gelen olmazsa. Paul ne der? Paul'ün daha haberi bile yok.

Kahve için yukarı geliyor. Ve ona söylüyorum. Dün gece onbeş gönüllü buldum. Yüzü aydınlanıyor. Eşcinsel Özgürlük Hareketin-

den. "Fevkalade," diyor. Nell'in kullandığı sözcük. Gözünü bile kırpmadı. "Eşcinsel olmaları seni rahatsız etmiyor mu?" "Saçmalama," diye tersliyor, sesi sakin ve rahat. Ona hayran kalıp tekrar telefona dönüyorum. İki kişi daha sıraya girdi. Beş kişi daha evde yok.

Islington'da Gala Haftası. Daha sonra hep birlikte Hoopla gösterisini izleyeceğiz. Ama daha önce bir parti var, gösteri dünyasında ünlü iki Amerika'lı büyük bir parti düzenlemişler. Paul ile Nell davetliler. Saatler süren hazırlıktan sonra çok şık aşağı iniyorlar. Nell en çılgın tişörtüyle beyazlar içinde. Önünde içinden saten bir dil çıkan koskocaman bir ağız. Paul son moda bol paçalı kadife pantolon giymiş. Filme çekilemeyecek kadar üstün bir numarayla ortaya çıkan iki harikulade tip. Film endüstrisinde patron-oyuncu rolünde Nell bir iki dönüş yapıp şapkasının altından bana kalın sesiyle laf atıyor. Hayran kalıyorum. St. Paul'den gelen köylü Londra'nın şıklığına, modasına ve havasına hayretle bakıyorum. Çocuklarıyla iftihar eden meraklı ve titiz bir İrlanda'lı teyzeyim. Böyle insanları tanıdığım için gururlanıyorum, dostlarım. Sahte göründüklerini düşünüp gülüşüyoruz. İnsan arasına girmeye ender olarak gönül indiren Paul şıklığını sergilemekten memnun, kocaman güzel bir kediyi andırıyor, yıkıcı mizah anlayışının sözleri ağzının üstündeki iri bıyıktan dökülüyor, kendi gücünden tamamen emin olduğu böyle anlarda onu sergilemekten kaçınmaz. Partinizdeki insanlar çok şanslı. Ama belki de hepsi fevkalade olacaktır. Londra'nın bütün pırıltısı bu akşam orada olacak. Bu olaya katılmamaktan her an biraz daha memnun oluyorum. Giyecek dikkat çekici bir giysim yok. Ve söyleyecek ilginç sözlerim de yok.

Tekrar yukarı çıkıp hazırlanmalarını bitiriyorlar. Yemek odasına el ele giriyorlar. Krallara yakışır bir şekilde reverans yapıp çıkıyorlar. Bir baloya giden anne ve babam gibiler. Babamın smokinini giymesini hayranlıkla izlerdim. Önce siyah kravat. Sonra kol düğmeleri. Bir uşak gibi ona hizmet ederdim. Sonra leylak rengi tüller arasında bu gece bambaşka görünen annemin koluna giriyor. Bu gece o bir fare değil bir leydi. O da. Bu akşam patron da olsa sarı çizmeleri çamurlu Kanada'dan özel sipariş edilen on iki sedef düğmeli iş gömleğiyle bir inşaat işçisi değil. Hayır o smokinli bir cen-

tilmen. O benim babam, bir prens, onu o kadar çok seviyorum ki daha fazla seyretmeye dayanamayıp ters birşey söylüyorum. Ve o beni saatin altında turkuaza boyalı mutfak duvarına çarpıyor. Bayılıp ölmeyi böylece onu üzmeyi diliyorum. O zaman utanç duyabilir. Veya beni farkedebilir. Ama ben döşemede ağlayan bir yumağım. Kızdan çok oğlana benzeyen ama büyük adamla dövüşüp başa çıkamayacak kadar küçüğüm. Dışarı çıkamayacak kadar küçük biriyim. Evde kalmalıyım. Londra'da St. Paul'deki geceler önceki o geceyi şimdi hatırlamam tuhaf. İyi kalpli Paul ile babamı karıştırmam ne garip. Nell'in havasına kapılmış olmalıyım. Nell şimdi onun kolunda Ana Kraliçe rolünde.

Ben görev bilinciyle evde oturup bir çocuğun hatırı için telefonda eşcinselleri toparlamaya çalışırken onlar kentin altını üstüne getirsinler. Çocuklar için yapılan herşey gerçekte kendimiz için değilmiş gibi, bir zamanlar çocuk olup da hala acısını çektiğimiz için. O'Rourke da dayaklarla hırpalanan Dublin'deki bir çocuk. "Başlangıçta her ikisi de döverdi, demokrasi ve eşitlik içinde. Annem bizi terkettikten sonra babam bunu tam günlük bir iş haline getirdi. Küçük erkek kardeşlerimi elinden kurtarmak için onların yerinde de ben dayak yerdim." Ve dövmek için değil tüm çocukluğunun acısını affettirecek onu unutturacak bir çocuğu olduğu zaman da - Winnie doğdu. Aldatılmıştı. Onun durumunda her kadın kendini aldatılmış hisseder ama böylesi çok azdır. Öyle ki bazen ona verdiği acıdan ötürü ona bakmakta bile zorlanıyor. Egzersizleri zorla yaparken bağırmasına dayanamıyor, birgün bir çocuk olabilmesi için bir çocuğu emekleme kutusuna zorla sokan manyaklarız. Eğer kazanırsak. Öbür yanda Paul mantığın ta kendisi. Tanrıya şükürler olsun o mantıklı. Kuralları uyguluyor. Bir fanatiğin bağlılığıyla. Oğlu önünde vaadedilmiş topraklar gibi parıldıyor. Belki de onu kurtarmak için ahlaki bir sorumluluk duyuyor. Belki inatçılık. Belki alışkanlık. Belki bütün bunların hepsi. Mizah gücünün altına sığınarak kibirle, "Erkekler bu işleri daha iyi yapar," diyor. Bazı anlarda haklı olabileceğini düşünüyorum.

Şimdi telefonda eşcinsel seslere yalvarıyorum. Onların Paul gibi güçlü kasları olacak. Nell gibi duyarlılıkları. Ve hiçbiri baba değil. Winnie'yi bahçe fuarına gezdirmeye götürdüğümüz gün Pa-

ul'ün acısını anımsıyorum. Turnikedeki kadın yaşını sormuştu. Üçün altındakiler ücretsiz giriyor. Hanım onun bir bebek olduğunu sanıyor. Paul öfke içinde ücreti ödeyerek, "Dört yaşında," demişti. Büyük gururu utanca dönüşmüştü. Ama bu adamlar için kolay olacak. Başkasının çocuğuna sahip çıkmayacaklar. Sadece çocukların vaadettiği gelecekteki umut. Winnie bunun en önemli sınavı onunla ilgilenirseniz ailenin anlamını aşmış ve bireyi bulmuş olursunuz, yontulmamış taştaki cevheri.

Kayıtsızlığımı kanıtlamak için Winnie'nin barbunya fasulyesi konservelerinden birini açıyorum. Dört sürekli gönüllü daha ayarladığım için mutfakta biraz dansediyorum. Hepsi bu hafta geliyor. Letty bodrumdaki odasından çıkıyor. Yalnızca iki hafta dayanan İrlanda'lı bakıcı Berda için odayı hazırlarken Paul'ün aşırıya kaçıp odayı süpürüşünü hatırlıyorum. Letty ne kadar dayanacak? Winnie hesabına onu inceliyorum. Ama iyi bir Amerika'lı kız olduğu için ondan hoşlanıyorum - yemek ve yatacak yer karşılığında yaptığı bu iş zor bir iş. Bahçede sohbet ediyoruz ve ben yine ona nutuk çekmeye başlıyorum. Bunun Nell ile Paul için tam bir cehennem olduğu ve güzel dayanışmalarının artık çözüldüğünü söylüyorum. Geceler dışında haftada bir akşamüstü de çalışabilir mi? Ya Pete? Holde bekleyen veya hepimizin gözü önünde cesurca odadan çıkan erkek arkadaşı. Biraz yardım etse bütün yaz kira ödemeden burada kalmasına kimsenin karışmayacağını ima ediyorum. Bir gönüllü daha bulmanın heyecanıyla yanıp tutuşuyorum. İncil satıcısı gibi konuşmaya devam ediyorum. Bir kareyi daha doldurmak için. Kırkyedi kişi gerekli. Şimdi otuz kişi buldum. Ama Pete'nin egzersizler için fazla narin olduğu anlaşılıyor. Winnie'nin bağırdığını duymak bile onu sarsıyor. Evet anlıyorum bütün bunları ben de önce garip hatta zalimce bulmuştum. "Fakat Winnie'deki değişim çok güzel, bunu sen de gördün." Bir fakülte üyesi gibi konuşuyorum. Ya da bir tarenin üzerine eğilen bir kedi gibi. Ama o elimden kurtuluyor. Bunu hissediyorum. Zora gelmeyen bir öğrenci. Tutumunu beğeniyorum. Kendi bildiğinden şaşmıyor, olması gerektiği gibi. Pencereden Nell ile Paul'ü görünce bu çok sevdiğim insanlar için Letty'nin yanından ayrılıyorum. Onlara bağırarak gönüllülerin sayısını söylüyorum.

Beni Gala'ya götürmek için uğramış olmalılar. Ama oraya zaten gitmişler. Can sıkıcıymış, parti ise önemsizmiş. Bir su yatağını patlatan ve altıyüz litre suyu döşemeye boşaltan John ve Mary adında birileri dışında. Beni almak için dönmeyi unutmuşlar. Yeni kavuştukları özgürlüklerine kapılıp beni öksüz gibi evde bırakıp sorumsuzca çekip gitmelerine alınıyorum. Ama bunu yapmaları da ne güzel. Sonunda tuzaklarından kurtuldular. Nell, "Bir hediye aldık," diyor. Bir an benim için olduğunu umuyorum. Teselli mükafatım. Paul'ün kalın bileğinde parlayan turkuaz taşlı gümüş bir bilezik. Sonra onun olduğunu anlıyorum. Ona yakışmış. Elini çenesine dayayıp sergileyerek poz veriyor. Jigolosuna verdiği armağanı beğeniyle seyrediyor, beyaz pantalonlu uzun bacaklarıyla erkeksi bir tip. Kendimi ele vermediğim için sonsuz bir rahatlama duyarak onlara gülümsüyorum. Onları tanımak yeterli bir armağan. Hele bu akşam gezmeye çıktıklarını görmek. Kaygısız. Yaz akşamında genç. Winnie Eşcinsel Özgürlüğü Hareketinin himayesinde olduğu için neşeliler.

Birinci sınıf bir telefon cevaplama servisi gibi üstelik tanımlamalarla arayanları sıralıyorum. "Antiapartheid konusunda bir Leydi aradı. Bu kadar hoş bir kadınla hiç konuşmamıştım." Oxford'daki ev sahibim Colin Merton-Taylor adında kazmanın biriydi. Annesi Lady Merton-Taylor'ı ilk taşındığım gün temizlikçi kadın sanmıştım. Başına bir havlu sarmış dolapları temizliyordu. Başka ne olabilirdi ki? Bu yüzden ona iyi kalplilikle davranıp dolarla pound'u karıştırıp hammala beş pound bahşiş vermiştim. Şapşal yaşlı kadın baktı ve gözlerini yuvarladı. On dakika sonra herife ondört papel bahşiş verdiğimi farkettim. Ama az önce de temizlikçi sandığım ufak tefek kadının bir leydi olduğunu öğrenmiştim. "O andan beri burada kendimden pek emin olamıyorum." Gülüyorlar ve birlikte üst kata çıkıyoruz, ikisi de iyi geceler dileyerek beni öpüyorlar. Ben Oxford'da Birincilik kazanmak ve Winnie Sorununu Eşcinseller Özgürlük Hareketiyle çözümlemek için ortaya çıkan ahmağın tekiyim.

Çok güzel bir sabah. Nell canlı ve sağlıklı her zamanki gibi akşamdan kalma değil. Planlarla dolu. Mutfak masasında bir filmin hazırlığını yapıyor. Yalnız griler ve yeşiller. Dün akşam gördüğü

bir rüya. Büyük yumuşak bir tünel ...seti kaplamak için kumaş seçiyor. Kumaş kaplı olacak. Ve çok büyük. Ben boş metrolar görürüm. Nell'in rüyası aniden sola sapıp bir çukurda son buluyor. Dante'nin akıl manzarası, Hardy'den, Minnesota'dan ve Tennyson'un Maud'undan birkaç çukur ilave edilmiş, Cehennemin karanlık ormanı, kahverengi havası ve rüzgarlı bozkırı. Arkasından dehşetin el ettiği bir umut rüyası."Filmini yap. Kimsenin daha önce görmediği bir film," diyorum. "Görmek isterdim." İnsanlar görmek istedikleri şeyleri yaparlar. Bir yontu onu yapmam için beni sıkıştıran gözlerimin arkasındaki bir fotoğraftır. Böylece onu yapar ve görürüm." "Önce bir rahim daha sonra da bir hangar gibi olacak, ışıklandırması bayağı zor olur..." Nell bırakıyor. Ama filmini anlatırken araştıran gözlerle ona bakan Paul yüzünden değil. Bir öyküyü tartışmaları gerek. Salı günkü reklam filmini.

Geçen akşam kaktüsün arkasında çikolatalar konusunda birşeyler mırıldanan adamın ağzında Cadbury'nin yeni ürününün oyuncak pürolar gibi nasıl patlayacağını konuşmuşlardı. Vahşi Batının İngiliz ifadesi. Bir öksüzünkü kadar soluk, komünyon gevreği gibi küçük yüzüyle Nell dinlerken Paul bir rahip tavrıyla kaktüsün çekileceği kareleri çizip kamera açılarını oklarla belirliyor. O bir kare daha çizerken Nell titriyor. Yönetmenliğini bile yapmayacağı saçma sapan bir reklam filminin yapımı için her şeyi bilen baba tavırlı bir erkeğe güvenen bu beceriksiz kadın benim film öğretmenim mi diye hayretle izliyorum. Geri zekalı biri önceden herşeyi yazdığı için o bir makineye, kamera açılarını belirleyen bir teknisyene indirgeniyor. Onların bu küçük karelere tüm dikkatlerini vermelerini görmek yaşam kadar sefil birşey. Paul'ün sanat tarihçisi birikimi bir kaktüsün arkasındaki kovboy eskizleri için harekete geçirilmiş. Nell'in çılgın düş gücü sayfaya özenli çizilmiş kareleri izlemek zorunda. İçimden hıçkırmak geliyor ama cesaret edemiyorum. Bu ziyankarlığı kabul etmek zulüm olur.

Nell hazırlanmak için yukarı çıkıyor. Paul bana ölümcül gen üzerine bir söylev çekiyor. Behan'da varmış. "Bir süre için bir başka arkadaşla ben onun dairesini paylaştık. Behan burada Londra'da *Rehine*'yi (The Hostage) çekmeye başladı. Bu geni çalışırken izlemek için iyi bir fırsattı." Dublin'e yolculuk. Eline para geçen Behan

McBilmemkimin Liffey'deki barında yaşayan İrlanda'lı gevezelere içki ısmarlıyor. Bar suyun üzerine yapılmış. Bu tipler yıllardır aynı yerlerinde oturup konuşuyorlar. Yaptıkları tek şey bu." "Yaşamın özünü akşamüstlerinin sarhoş esprilerine sıkıştırıyorlar." "Evet, Paul, bu geni tanıyorum. Ben onun kızıyım." Beni uyarmak için mi yoksa tüm geleceğimi yok etmek için mi bana bunu anlatıyor. Paris bürosunda ard arda başarısızlık öyküleri anlatan Fransız editör gibi karamsar bir kahin. Önünde oturmuş bundan sonra benden başka kitap beklememesi gerektiğini ondan gizlememiştim. Sözünü ettiği zaman sadece gülümsemiştim. Durrell'in artık sürekli içtiğini ve bir karavanda yaşadığını söyleyen döner koltuktaki hazret. Mary McCarthy'nin işi bitik. Miller artık yaşlı bir adam. Bunak. De Beauvoir'ı bile harcamaya cesaret etti. İçimden masasını başına fırlatıp kahrolası burjuva peki sen ne yaptın diye bağırmak geliyordu. Mutlu evliliğin ve elli yaşında dünyaya gelen küçük oğlun seni kanlarını canlarını sattığın ve şimdi tüketip bir kenara attığını söylediğin sanatçılardan daha mı üstün yapıyor? Senin artıkların bizim gıdamız oldu. St. Paul gibi yerlerde bunlarla büyüdük. Paul Behan'in New York seyahatini anlatıyor. "Brendan televizyona girmek, bedava seyahat etmek istedi, hem Amerika'yı görmemişti." Ed Sullivan programı. "Ve onu sürekli sarhoş ettiler, Amerikan gösteri dünyasının elektrikli dünyasıyla ilişki kurmaktan için için korkarken onların palyaçosu oldu." Behan'ın sarhoş olmaya gereksinmesi olduğunu söylemek istiyorum, bu da ayakta kalmanın bir yolu. Paul beni susturuyor ve Behan'ın neden ayakta kalamadığını anlatıyor. Şöhreti onu bizar etmeye başlayınca karısı da ondan uzaklaşmış. Ve adamın sonu gelmiş. Paul Joplin için duygularını da açıklıyor, onun bir patlamayla gerçekleşen ölümüne dehşetle karışık bir ilgi duyuyor. Şimdi beni iyice korkuttu. Bana bunları niçin anlatıyor? Ben bir punk'um, onların sınıfından değilim. Üstelik içkici de değilim. Millett'ler benim için de içtiler. Alkolik bir babayla ondört yılı, Yeşilaycı bir anneyle yirmibir yılı boşuna geçirmedim ve orta yolu seçtim. Arada sırada fazla kaçırsam da bu hiçbir şeyi değiştirmez. Acaba Nell'den mi söz ediyor. Gözlerini asla kavrayamadığım bir endişe ve kötülük karışımıyla bana dikiyor. Paul kendini şimdiki zamandan çektiği ve herkesi de simgeleştirdi-

ği için ben de sanki artık bir efsaneyim yaşamıyorum. Bir sanat meraklısı gibiyim. Yok oluşumuz için endişe duyuyorum çünkü bu alışılmış birşey normal sonumuz, tarih.

İkisi de ofisteler. Ben bütün akşamüstü sefilce koşturdum. Sanat dünyasının güç yönü. Fumio'nun "yüzme" dediği yönü. Bütün gayretimi Winnie'ye hasretmiş film için uğraşmamıştım. Ama bir gösteri yapacaksam bunu yapmamak hovardalık olacaktı. En azından BBC'ye başvurmalıydım, bunu film şirketine borçluydum. Sekreterler ve ofisler arası bir karışıklık. Patron şehir dışında. Bu yüzden filmi sekreterlere tanıtmaya çalışıyorum. Her anlatışımla film biraz daha küçülüyor. Her durakta biraz daha harcanıyor. Çok uzun. Çok kısa. Sadece kadınlar hakkında. Çok sıkıcı. Ah, Kadın Özgürlüğü. Berbat. Rezalet. Müstehcen. Can sıkıcı. Propaganda olmadığını, insanlıkla ilgili belgesel vs. olduğunu anlatmaya çalışıyorum. Bu terim öylesine iddialı ki boğazıma takılıyor.

İstemeyen insanlara sigorta satmaya çalışan annem gibiyim. Alçak gönüllü sesiyle onların huysuz aşağılamalarına karşı koymaya çalışır telefonu yüzüne kapattıkları zaman tıkanırdı ama yine cesaretle bir sonraki numarayı çevirirdi. Ben de yandaki odada ders çalışmaya çalışırdım. Kalbim telefonun her tıkırtısı ve çevrilen her numaraya asılı kalırken bir şiir kitabını okumaya çalışırdım. Onun satış formülü hepimiz için bir duaydı, hem onun hem de iki gururlu çocuğunun ihtiyaçları için gerekliydi. Güçlü sevgim süpermen hayaliyle odaya girip telefonu duvardan çekip çıkarırdı. Ben sana bakarım. Ama sandalyemden kalkamazdım. Çünkü ben hepimizi geçindiremezdim ve o bunu yapmalıydı. Adres listelerinden, gazetelerden telefon rehberlerinden derlediği numaraları sürekli aramalıydı. Bir casus gibi. Tatil günlerinde insanları rahatsız ediyordu. Faturalarını ödemekte güçlük çeken aileleri. Sigorta satıcılarından nefret eden snopları. Acıyıp gelmesine göz yuman iyi insanlar. Sonra satın almaz akşamını boşa harcatırlardı. Annemin güvenle yaptığı satışa imza atıp sonra primlerini ödemeyen kaytarıcılar. İşine gerçekten inanırdı. "En kaliteli sigorta," der ve buna inanırdı, ve acente kesintilerinin en az olduğu en sağlam sigorta çeşidini satardı. Telefonda dünyaya yalvaran Annem.

Çok sevdiği tiyatro sonunda kasabamıza geldiğinde bir kere

Annem ile birlikte Satıcı'yı *(Salesman)* seyrettim. Kennedy ailesinden biri ile Bir Başkanın Öldürülmesini seyretmek gibi. Japonya'dan yeni dönmüştüm ve Amerika Albee'nin keskin nefret-sevgi bıçakları kadar taze ve gösterişliydi. Satıcı öbür amblemimiz. Willy'nin ağır çöküşü Annemin geleceği. İşten attıkları Martha ofisteki o şişman kadın gibiydi.

"Sigorta işinde başarılı olduğumu hiç kimseye söylemiyorsun," derdi. "Beni hayatını kazanmaktan aciz bir aptal gibi gösteriyorsun." Anne senin o tarafını da biliyorum, şirket gazetesinde çıkan taşlı gözlüklü resminle gurur duydum. Altına "Yılın Adamı" yazarlardı. Biraz da seni öveyim. Yuvarlak Masa Kadınları Başkanı oldun. Üç yıl üst üste. Ülkedeki sigortacılık yapan kadınlar içinde en başarılısıydın. Her hangi bir yerdeki acentalara adın söylendiği zaman ününe saygı duyuluyor. Her zaman hakkını alamadın. Katolik Kilisesi'nden sonra en çok bağlı olduğun kuruluş olan şirketinden bile. "Arkanızda sigortacınız var." Logo'da Bağımsızlık Binasının resmi var. Kadın olduğun için sana aylık ödemeyen eli sıkılar. Yeni işe başlayan parlak genç delikanlılara karısı, çocukları, birden fazla otomobili ve yaşam standardı düşünülerek güzel bir aylık bağlıyor. Ama sana yalnızca komisyon verdiler. Birinci yıl satışlardan altıyüz dolar kazandın. Ama bize de baktın. Babam bizi ortada bıraktı. Ama sen hayat sigortası sattın ve biz ayakta kaldık. Sonra biraz daha fazla sattın ve önemli biri oldun. Kongrelere davet edildin. İş arkadaşların diğer önemli kadınlardı. Ellibeş kişiydiniz. Şimdi ölüyor. Bir park yerinde yetmiş yaşında tecavüze uğrayan Sylvia Franklin. Natalie'nin hastanede geçirdiği kanserli aylar. Irene'nin orta yaşta evliliğe sığınması. İsmini değiştirdiği zaman bunu tartışmıştık. Şimdi neredeler? Yaşam sana dostluk yönünden ne kazandırdı? Yalnız yaşıyorsun. Kilise yeniden evlenmeyi hoş karşılamıyor. Akrabaların da. Aldatıldın. Hayat seni aldattı. Annelik de. Biz kötü evlatlarız. En kötüleri de benim. Sen ölünce kavgaya tutuşacağız, ev, arsa ve gümüş takımların paylaşımı için tartışacağız. Vasiyetnamen hemen yarın okunacakmış gibi paylaşımını sürekli değiştirdiğin küçük servetin. Vahşi ortaklığımızın sona ermesinden, aşiret kanının, başlarında bir önder, toplumsal koşul sayılan bir erkek olmadan Selby Caddesi'nde yaşayan dört kadının anısının

yok olmasından korkuyorum. Sen gittikten sonra yine buluşacak mıyız, hep kavga eden vahşiler kadar ilkel üç kız kardeş? Savaşlarımızın merhemi, barıştırıcımız, bizi bir arada tutan ip, zincir ve pranga olan sen ölünce. İlmeğimiz. Bir aile olmaktan çıkacağız. Ve ev satılacak. Üçümüz dünyada başıboş kalacağız. Nihayet erişkin olacağız. Kökleri olmayan insanlar. Anne hayatının hep seninki gibi olmaması için çalıştım. Onu yinelememek için. Senin gibi olmamak için. Ama sonra yine de oldum. Erkekleri aldattım, onları asla sevmedim ve onlara inanmadım, uzak durdum, onlarla oynadım, beni sevdiklerini söyledikleri zaman yalan söylediklerini bilerek içim burkuldu. Yakalanmayacaktım. Ama onların yerine kalbimi kıracak, beni senin gibi terkedilmiş bir kadın haline getirecek kadınlar buldum. Senin vefasız Millett'lerini Celia'da buldum. Jay-Cee'de. Yaralı ruhlu zavallı deli Zooey bile. O ilişikiyi bile yine terkedilen ben olacak şekilde yönlendirdim.

Ve tezimi verdiğim günün mutluluğu. Senin olmak istediğin bilim kadını oldum, Minneapolis Üniversitesi'nde İngilizce bölümünü bitirip sonra öğretmen oldum. Sally daha iyisini yaptı. Ama o da bıraktı. Her ikinizin de kocası ve çocukları oldu. Ve onlar herşeyi elinizden alırlar, çocuk bakıp karılık ettiniz. Ama ben sonuna kadar götürdüm. Her iki tarafta da ailede ilk doktora yapan ben oldum. Her iki taraf da göçmen, ondan öncesi de okuma yazması olmayan İrlanda'lılar. Ve bir kitap yazdım. Hayatının en büyük hayali buydu, Anne. Ve birkaç saniye için dergilerde ünlü oldum. Sonra da *Time* dergisi eşcinsel olduğumu açıkladığı zaman komşular bunu duyduğu için sen St. Paul'de ağlarken ben nefret nesnesi oldum. Hayatımın en büyük ayıbı sonunda evime erişmişti. Yıldızım söndü. Yılın adamı değil bir skandal olmuştum. Benimle duyduğun gurur St. Paul'ün çelikten gözleri önünde skandala dönüştü. Millet'lerin de. Gazeteler Babam hakkında çirkin şeyler yazdılar. Ve sonra o öldü. Soğuk bir kıştı Anne. Kızın herşeyi başına yıktıktan sonra senin yaptığın gibi dünyanın karşısında korkuyla sindi. Uzun sürede yapayalnız geliştirdiğim kişiliğim Bowery'de parçalanıp senin mirasın olan korkuya dönüştü. Hep seni değiştirmeyi kendi yoluma çelmeyi umdum. O zaman umut da yok oldu ve inancım eriyip ikimizin de gerçekte olduğu korku dolu yaratıkları ortaya çıkardı.

Dünyanın acımasız olduğunu ve nankörlüğünün buz gibi bir taş parçasını andırdığını mutfak masasında geçirdiğimiz Üniversitedeki dört yılını anlattığın o uzun gecelerde sen bana öğrettin. Sana yazmasını öğreten Harvard profesörü: "Asla bir sözcüğü ziyan etme, büyük sözcükleri bildiğini bile unut." Tezime bildiğim tüm büyük sözcükleri koydum. Bana öğrettiğin o zengin sözcük dağarcığı, sevdiğimiz sözcükler. Onun akşam yemeğine gelmediği zamanlar yaptığımız sözcük testleri. Hepimizi çalıştırırdın. Yazar olmamız için bizleri zorlardın. Daha konuşmayı öğrenmeden bana şiir okurdun. Annem ana dilim aramızdaki bu uzaklığın ve tehlikeli bağın ötesinden senin için yazıyorum. O Harvard'lı gencin yirmi yıl önce sana öğrettiklerini, yirmi yıl önce sana verilen dersleri, bize mal ettin. "Birşeyi İngilizce olarak yazamıyorsan onu bilmiyorsun, düşünmemişsin veya anlamamışsın demektir." Ve tiyatro oyuncusu olan sevdiğin o kızıl saçlı delikanlı, bir Minneapolis entelektüeli. Ama onun yerine Babamla, çılgın babam ve kız kardeşleriyle evlendin. Ben hiç Üniversiteye gitmemiş olan Babama benzeyen bir erkek olan Rick ile evlenmedim. O da Üniversiteden ayrılıp konserve fabrikasına girdi, ve sürekli yollarda olan çamurlar içindeki kahraman büyük Jim gibi bir tutsak oldu. Fumio ile evlendim. Pek evlendim de sayılmaz. Annem evdeki tek sağlam iskemleye oturup evlenmemizi istedi ama biz bunu yalnızca Göçmen Yasaları yüzünden yaptık. Evli değil aşığız dostuz. Sen hiç anlamayacaksın. Ve şimdi de kadınlar, bu günahların günahı dinden de öte St. Paul'de toplumsal bir suç. Bir Lezbiyen. Ve kitabın satışı durdu. Önce garip geldi. Karşıtlığın kapitalist bir afrodiziyak olması gerekir. Sonra rahatladım, her nedense bu doğru görünüyordu, çok fazla satmıştı. Para aklımı karıştırıyordu. Satışlar durursa Sol da başarı suçlamasıyla beni hırpalamaktan vazgeçebilirdi. Başarısız olursan senden daha az nefret ederler.

Tahmin edebileceğim gibi oldu. Granada'yı aradığında Anabelle ayrılmıştı. Atmış olmalılar, yerini alan parlak genç adam benim adımı hiç duymamış, aradığım için sevindi, gösteriye gelebileceğinden pek emin değil, hoşçakal derken rahatladığı seziliyordu. Sonra çok garip birşey oldu. Beni aradılar. Baş editör aradı. Beni öğle yemeğine davet edip bundan sonra ne yazacağımı soran Rey-

nolds. Durgun mavi gözlerinin içine bakarak normaller ve eşcinseller hakkında diye birşeyler mırıldanırken o öksürüp ekoloji gibi bir konu önerdi, bu günlerde ekoloji tutulan bir konuymuş. Başım dönmeye başladı. Tanrım beni konulu kitap yazarı sanıyor. Her zaman kaybedenlere özgü kaya gibi sağlam ve hiç şaşmayan içgüdüm bu işin bittiğini söylüyordu.

Ama şimdi telefonda beni akşam yemeğine davet ediyor. Tabii filmi izlemeye gelecek. Patrick de gelecek. Şimdi başka bir bölümde çalışan Annabelle de gazetecileri toparlamaya çalışacak. Onun başka bir hatta bunu yapmaya çalışan sesi duyuluyor. Kendimi bu telefon görüşmesinin yarattığı yarı sarhoşluktan kurtarıyorum. Kurtarılıyorum. Kapitalizmin içindeki insanlar tarafından. Annem yanılmış olabilir. Ticaret hayatının amansız düşmanı olan içimdeki köktenci şaşkın. Granada'nın çok büyük anlamsız bürosunda bile Rupert Hart-Davis gibi yayıncıların kitaplarını görmüştüm, Oxford'daki kitapların sırtında isimleri yazılı ünlü büyük kişiler, bütün bu onur karmaşasında bile geriye canlı birşey kalmış. Şirket değil insanlar.

Paul bahçeye geliyor. "Afrika'ya git. Bir devrimi izlerken kendi barışçılığını oradaki gerillalar karşısında değerlendirebilirsin." "Evet.. devrim mücadelesi yapılan bir yer." "Ve Rusya, elli yıldır değişim sürecinde olan bir ülke." Yüzümü buruşturuyorum. "Pek birşey değişmedi." "Üst yapılar." Ben görmek istediğim değişimleri sıralıyorum. Tabii politik ve ekonomik yapılar ve sosyalizm. Ama daha da fazlası. Kişisel dinamiklerde değişim, grup yaşamında ve toplumda, cinsel rollerde, kişinin serbest bırakılışında. "O ne demek?" "Ben de tam olarak bilmiyorum. Sanırım baskılara, güce ve yetkiye karşı alınan tavırlardaki değişim demek. Çocuklara karşı tavrın değişmesi, çünkü öğrendiğimiz ilk şiddet şekli çocuklara uygulanan şiddettir."

"Geri kalmış ülkelerdeki devrimciler önce insanların ne yiyeceğini düşünmek zorundalar." "Tabii ama yaşam mücadelesini veya eski bir düşünce olan milliyetçiliği devrimcilikle karıştırmamalısın. Ekonomik öncelikler vardır ama sevişmek, çocukların birlikte bakılıp büyütülmesi ve özgür düşüncenin fiyatı nedir?" Toplumsal sınıfları hangi ekonomik uygulamalar haklı çıkarabilir? Bir kabilenin

on parça kemiği olsa bunu eşitçe bölüşebilir." "Ama bu politika değil. Politika gerçeklere dayanan bir bilimdir."

"Ama Paul hepsi insan ilişkileriyle ilgili. 'Politika' insanlarla kaderleri, kişilerle ihtiyaçları arasında bir seraptır. Onu öylesine karmaşık bir hale getirdik ki." "Ama o karmaşıktır." "O zaman onu yeniden insani düzeye indirmek gerekir. O Eşcinsel Özgürlük Hareketiyle Winnie demektir. Sen ile Nell. Veya bir yaz akşamında iyi vakit geçirmektir. Devrim dediğimiz şey sadece sokaklardaki başkaldırı veya yönetimi ele geçirmek olmak zorunda değil. Sol onun hep böyle olduğunu hayal etti. Devrim değişim demektir. Yalnızca yönetimin yeniden biçimlendirilmesi değil içimizde de oluşması gereken derin duygusal bir değişimdir. Daha iyi bir yaşam şeklidir. Bu yüzden de güç, bürokrasi ve kurumların mekanizmasından daha asal bir şeydir. O....." Ama Paul karşı çıkıyor. Konuşmamız sohbet olmaktan çıktı, benim ona söylev çekmeme dönüştü. O değişim yapabilmek için önce gücün ele geçirilmesi gerektiğini savunuyor. Bense gücün peşinde koşarken nefret ettiğimiz şeylere bulaşacağımızı, karşı çıktığımız adaletsizliklere benzer yöntemler geliştireceğimizi savunuyorum. Yerini almak istediğimiz düşman haline geliyoruz çünkü onun güç kullanma yöntemi kokuşmuştu. Niye bir adım daha atıp gücün kendisinin kokuşmuş olduğunu keşfetmeyelim? Kokuşmuşluğu yaygınlaştırıyor. Başkalarına hükmetmek isteği duygusal ve mantıksal olarak öyle bir cürüm ki bunu aşıp yeni yollar bulmalıyız.

"Saçma gücün ne olduğunu açıklamak için bile güce sahip olmak gerekir," diye karşı çıkıyor. Güçlü değil etkili olmak gerekir derken ikisinin farklı olduğuna inanıyorum. Farklı olmalarını umuyorum. "Ya baskı?" diye soruyor. "Gücün değişikliğe karşı koyduğunu unutmamalısın." "Fakat değişim değişkendir," diye tartışıyorum. "Yeni davranışlar ürettiği halde o aslında ruhsaldır, bir tavırdır. İma eder. Yönlendirir. Ona karşı çıkan güçleri atlatır. Yasalara karşı gelmez, onlara meydan okur. Sorgular. Onların savunulmasının veya zorla uygulanmasının olanaksız olduğunu gösterir. O bir düşünüş şeklidir bu yüzden de çok yönlü olmak durumundadır. Karşılık vermek yerine kurnazlık yapar. Öfkeye veya hınçla saldırıya karşılık vermez. Kayıplar vereceği veya ahlakça belirsiz tavır

alarak önyargı sergileyeceği durumlarda karşı çıkmaz. İntihar veya çaresizlik değildir. Bu Panther'lerin verdiği ders. Veya..." Paul sıkıldı. Beni tek başıma tartışmak üzere bırakıp kahve almak için mutfağa gidiyor. Sol ile Sağ arasındaki mücadele iyi ile kötü arasındaki mücadeledir. Sol yönetimi ele geçirmek için kötü işler yapıyor, orada kalabilmek için bunu sürdürüyor. Tarih. Daha iyisini nasıl yapabiliriz? Nasıl ayırım yapabiliriz, seçenekleri ideolojik değil nasıl daha akılcı, daha esnek, ahlaki ve insanca yapabiliriz? Kült düşüncesinin endişeli tutuculuğu olmaksızın. Şimdiki durum ile değişimin arasındaki seçenek olan ile olabileceğin arasındaki farktır.

Hala içimden tartışıyorum. İngiltere'nin ağır akşam alacası, arka bahçenin hüznü. Şaşkınım. Biraz önce Paul'ün yanında fikirlerimi açıklamaya cesaret ettim. Bir bencil gibi konuştum. Bir ahmak gibi. Uçaklarda koşuşturduğum kışı hatırlıyorum. Önlerinde üstadı oynamak zorunda bırakıldığım öğrencilerin ve üniversite dinleyicilerinin yüzleri beni bir bira kupası gibi boşaltıyordu, öyle ki her hafta daha az şey bildiğimi daha az fikir sahibi olduğumu hissediyordum. Daha güvensiz. Hiçbir şeyden emin olmadığımdan biraz daha emin oluyordum. Ocak'ta kendime söz verdiğim gibi evime çekilip *Ghandi*'yi okumaya can atıyordum. Beş parasız biri olup ortadan yok olmayı istiyordum. Tanınmayan biri. Halbuki Bryn Mawr'da öğrenci kompozisyonlarının konusu oluyordum, fikirlerim ahmaklığa indirgeniyor güldürüye dönüştürülüyordu. Ben birine nasıl yaşaninası gerektiğini nasıl söyleyebilirdim? Gençlerin aklında geleceğe ait belirsiz bir öneri olarak nasıl teksir edilirim? Kendim bunu yapamazken. Celia, Fumio, Miriam felaketi. Devrimin ötesindeki yaşama bir göz atabildim. Başaramadım kaçırdım. Kanıtlayamadım. Bir çift müzisyen ile bir Japon yontucuyu sevmekle herhangi birşeyin başarılı veya başarısız olarak kanıtlanabileceğini hayal etmek garip bir öznellik tabii. Ama bu benim kendi yaşamımdı, içimdeki veya herhangi başka bir yerdeki. Bozuldu. Başarabilseydim kendimi doyuma ulaştırmış bir ütopya olacaktı. Claire, "Öyleyse işe kendinle başla," demişti. "Onu toparlarsan diğerleri için hazır olabilirsin."

Paul geri geliyor. Winnie hakkında konuşmak için. Umutları.

Tutkusu. Paul asla bunları açıkça söyleyecek kadar çoşkulu olmaz ama insan hissediyor. İnsan bunları ölçülü tutumundan anlıyor, hüzünlü umutsuzluğundan çıkarıyor. Paul gerçekte bir Kanada'lı değil balıkçı teknelerinin yalnızlığında büyümüş bir Yugoslav. Açık denizde geçirilen haftalar. Bıyığının sükunetinde çelik gibi yıkıcı bir irade. Birşey öneregeğim. Tehlikeli. Çok şeyi tchlikeye atıyor. Ama şaka yapmayı göze alıyorum. Dikkatle ve özenli bir yumuşaklıkla onun sahiplenmesini sorguluyorum, gayretini, Winnie artık Paul'ün olmayacak. Onu gidebileceği yere kadar götürecek olan Eşcinsel Özgürlük Hareketiyle birlikte olacak. Bir gün Paul'ün karşısına çıkacak ama sahiplenilmiş biri olarak değil.

Paul içeri girmek istiyor. Nell'e katılacağız ve üçümüz masanın çevresinde ayakta dururken onlara soracağım. Birbirlerine öylesine tutkunlar ki sormaktan korkuyorum. Ama sormam gerek. Çabalarımızın onların çocuğu için değil Winnie için olduğundan emin olabiliyorlar mı veya en azından bunu kendilerine sorabiliyorlar mı? Başlangıçta ben de Winnie'yi onların sorunu olarak görmüştüm. Onları sevdiğim için bu sorunun çözümlenmesi gerekiyordu. Konunun Winnie'nin kendi sorunu olduğunu daha sonra anlayabildim. Bir çocuğun tam bir insan olma hakkıyla insanlığa geçmesiydi. İnsan olamasa da bu onun hakkıydı. Tam da olmasa. Ama şimdi hedefimiz çocuk. Bu an onun takdis töreni gibi. Sorduğum zaman korkuya kapılıyorum, çok çirkin kaçmayacağını umuyorum. Paul'e Sarah ile onunla birlikte çalışırken zorlandığımızı kendini egzersizlerin ustası gibi görmesinden rahatsız olduğumuzu bile söylüyorum. Buna izin veriyor. Kolları masaya dayalı duruyor, içini çektiğini duyuyorum. Onu incittiğim için utanç ve korku duyuyorum. Henüz akşam için lambası açılmamış mutfağın karanlığında aramızdaki masanın kahverengi tahtası parlıyor. Ve bunu bildiklerini söylüyorlar. Uzun bir süre düşünmüşler. Bir şey daha var, geçen gün birinin ortaya attığı fikir: ya Winnie başarır ve bir erkek olursa. Size ikinize neler borçlu olacak? Bu onun için taşınması güç bir yük olmayacak mı? Paul, "Onlar durumu değiştiriyor," diyor. "O kadar çok kişiye borçlu olacak ki bu bir sorun yaratmayacak." Bunun için ona tapınabilirim ama sadece kucaklıyorum. Üçümüz de çok etkilendik. O'Rourke şarabı çıkarıyor. İşlerinden söz ediyoruz.

Sevinçli ve gürültücüyüm. Artık herşeyi yapacaklarını önlerinin açıldığını söylüyorum.

Sonra Paul beni garip bir şekilde uyarıyor. Onu dinlerken bunu asla aklımdan çıkaramayacağımı hissediyorum. "Yaşamın yalnızca üretmek için olduğunu düşünmemelisin," diyor. "O aynı zamanda yaşamak için. Onu hep sanatın içine sokamazsın. Bu onu ucuzlatır. Ya ateşini sonuna kadar yakarsın yahut da ölürsün." O'Rourke da aynı fikirde. Yerler değişiyor ve yalnızca Paul benden büyük olduğu halde ben yine onların küçük kardeşi oluyorum. İkisinin de farklı biçimde hizada tuttuğu öğrencileriyim. Onları Japonya'da öğrendiğim büyüklere veya sensei'ye - öğretmene ustaya üstada duyulan saygıyla onurlandırıyorum.

Yatma vakti geldi ve saati geçirmiyoruz, Paul yukarı çıktı bile. Nell ile Kilise konusunda şakalaşıyoruz. Ve üzerimizdeki etkileri. Dindarlık bataklığı. Suçluluk acısı. Gülüşüyoruz. Öfkeli. Hüzünlü. Paul ile arasındaki soğukluğu delmeye çalışıyorum. Konuya girmeye çekiniyorum. Ama Paul çok acı çekiyor. Ve ben bu acıyı çok iyi tanıyorum. "Buna zorlanamam," diyor. Düşünmek bile onu aksileştiriyor. "Tepemden birilerinin bana emirler vermesini istemiyorum." "O'Rourke, Kilise hala kafanın içinde. Ailen de." Parmağını masaya vuruyor ve dövülen bir çocuk gibi ağlayarak ısrar ediyor. Hayır buna izin vermeyecek. Zorlanmayacak. Yaygaracı özgürlükçü konuşmacı Nell hep Paul'ün çocuk karısına dönüşüveriyor, akıl almaz testler ve nöbetler sonunda Paul bağırınca boyun eğiyor. Beni olduğum yerde bırakıp hayran gözlerle onun iri kolunda götürülüyor. Uzun bacaklı kendinden emin bedeninde Miki Fare tişörtü parlıyor. New York'taki bütün kameramanlar onu çok hoş buldular. Değişikliklerinin, ruh hallerinin ve farklılıklarının rüzgarıyla esen Nell yine de Paul'e sığınıyor. Erkeği kadına tercih ediyor. Çünkü yapılacak şey bu. Sonra da ondan nefret ediyor.

Bulaşıkları yıkayıp ışıkları söndürdükten sonra merdivenleri çıkarken kentteki bir caddeden söz ediyor. Ben Claire'in 5. Caddesi'ni hayal ediyorum. Angel'lar ve sidik birikintileri. Resimlerle dolu adi bir daire. Masada oturmuş yıllarca bitmez tükenmez kitaplar okuyan biri. 1969 psikoloji. 1970 felsefe ve tarih. 1971 uzay ve bilim kurgu. Yerden dikitler gibi yükselen kitap yığınları. 19. yüzyıl-

dan beri kimsenin yapmadığı gibi sistemli okuyor. İri sarışın baş bir bebeğinki gibi, akıllı, sakin, merdivenleri tırmanırken dördüncü katta nefesim tükeniyor onun bedeni kapıdaki bir çatlağın arkasında dimdik. Bir tebessümle yeniden canlanıyorum. Kapı bana her zaman açık. Herkes ona Bookie diyor. Birlikte öğrenirken ben de ona Bookie diyorum. Seviştiğimiz zaman Claire. Dostlukta belirsizleşen bir ayırım.

Tutkusunun anlamı ne? Şevkle başını arkaya atıyor, tensel hazlardan büyük zevk almasına rağmen kendini münzevi sayıyor ve geçmişin aykırı görüşlü yazarlarını okuyor. Tutkusu beni ürkütüyor. Kontrolü güvensiz. Claire'den söz etmekten hatta onu düşünmekten bile niçin bu kadar korkuyorum? Çok okuduğu, şakaları, sürekli sıcacık yüreklendirmeleri dışında onun hakkında ne biliyorum? Yüreklendirmelerinden de hep kuşkulanıyorum. Çünkü bu bir gıda. Ve o kadar güzel ki. Korkuyorum. Bu kadar tatmin edici birşey günah olmalı. Köktenci katolikliğimi araştırıyorum. Günahlarımı çıkar, Rahip Marx, çünkü büyük günah işledim bir kadını sevdim. Benim "olağanüstü bir insan" olduğumu söyleyen bir sarışın. "Benim gibi," diye ekleyip elini çenesine koyarak kahkahayla güler. "Ve özel korkulu anlarında senin ebedi dostun olduğumu hatırlamalısın; sen de, zavallı şey, hayatının büyük aşkısın, eminim bu fikir canını çok sıkıyor ve tüm devrimci teorilerine ters düşüyordur. Ama ben de en az senin kadar inatçıyım. Ve senin kadar da bencil."

Londra'daki yatağımda biraz da sarhoşum ve aklımdan geçenleri niçin Blick'e yazmadığımı merak ediyorum. Kendimi engelliyorum. Tembellik. Lila, "Hayır tembellik değil," demişti. "Tembellik diye birşey yok. Bizi çalışmaktan alıkoyan hep başka birşeydir." Baskı altında ve korku içinde karanlıkta el yordamıyla ilerliyoruz, başarı ile başarısızlık olan Amerikan çıkmazındayız. Kendimizi böyle öldürüyoruz. Sahiden bütün kış egom yüzünden hastaydım. Ve ölmek istiyordum. Böylece o kişiliği öldürüp başka biriyle yaşamaya karar verdim. Steembeck'in ekranında hayata döndüm, selülozdan bir film yapmak için deliler gibi çalıştım. Nell, "Ölümüne endişeliyken en iyi halindesin," diyor. "Senin bu yönünü seviyorum. Endişelerin. Çalışman." Ama tabii o da İrlanda'lı. Celia'nın peşinden koşmak için bile beni heveslendirdi.

Akşamın ve sabahın düşünceleri birleşiyor. Işık ve kuşlar. Geçen akşam Nell, "Ama ölebilir." diyordu. Celia'dan söz ediyor. Parlayan bıçaklar ve ameliyat, aklım şimdi bir güvercin gibi Mercy Hastanesine uçuyor. Nell de ölebileceğini söylüyor. "Bu sefer kanser arayacaklarını anlamıyor musun?" Bunun İrlanda melodramı olduğunu söylüyorum. "Mümkün olmadığını mı söylemeliyim?" Yeşil gözleri kocaman açılmış. Duyarlı. O'Rourke, bunu ben de düşündüm.

X

Bodrum'da güneş var. Ursula geri döndü. İnce kollarına bakıp Winnie'yle mücadele etmeye ne kadar dayanacaklarını merak ediyorum. "Yardım bulduk," diye bir mareşal, sırdaş, politik analizci ve manyak gibi övünüyorum. Londra Eşcinsel Özgürlük Hareketi yardım edecek. Sözlerini tutarlarsa herşey halloldu sayılır." Ursula hiç böyle bir kuruluş duymamış, ne olduğunu soruyor. "Eşcinsellerin Derneği." Eşcinsel ne demek diye soruyor. "Homoseksüel demek." Duraklayıp alay bombardımanını bekliyorum. Ursula siyah bir Güney Afrikalı. Cezaevleri, yüzyıllardır süren kölelik, soğuk İngiliz yazında sürgün. Memleketimi özledim diyordu, en çok vatan hasreti ona dokunuyor. Onu bir daha görememek. Bu yüzden dehşet içinde bekliyorum. "Homoseksüeller birleşmiş mi? İyi fikir, geç bile kalmışlar." Şimdilik kurtuldum. Devam edip hiç gerek yokken ondan destek dileniyorum. "Bizlerin hasta hastalıklı düşkün olduğumuz düşünülür ve asla çocuklara yakın olamayız. Bu adamlar uzun süre kendilerinden nefret etmeye koşullandırıldıkları için sinirli olabilirler." Çocukları hakem olarak görmeye hepimiz alışığız. Winnie bana tekme vurduğu zaman dünyanın gözünde yaşamaya layık olmayan bir yaratık olarak yargılanırım. Ursula nevrozuma gülümseyerek kaçınılmaz sulu neskafeyi hazırlıyor. Kahverengi kupalar ve bir sigara. Geç oluyor. Gelmiyorlar.

İşleri yoluna koymak için üst kata koşuyorum. Londra'nın öbür ucundaki ses çıktıklarını ve yolda olduklarını söylüyor. Paul etrafta dolaşıyor, ben halının üzerine çöktüm. Beni yarı yolda bırakıyorlar, benim insanlarım. Sonradan fikir değiştirmiş olmalılar. Yolu bula-

madılar. Unuttular. Paul volta atarken ben içimden yalvarıyorum, uzun savunmalar hazırlıyorum, suçu başkasına atıyorum, daha kısa bir cümle için çekişiyorum, yerlerde sürünüyorum, yaltaklanıyorum, dans ediyorum, ayak sürüyorum, işe yaramayan küçük fikralar üretiyorum. Zaman kazanmaya çalışıyorum. Paul ofise gidiyor. Nell iki kat yukarıda yatakta yatıyor. Adamlar gelmezlerse onların yerini alacak sayıda kadın var. İkinci fincan kahve için aşağıya inip sinir içinde söylevimi Ursula'ya tekrarlıyorum, bir kahya gibi ellerimi ovuşturuyorum. Detroit grevdeyken aşırı hırslı müşterileri olan bir otomobil satıcısıyım. Tuz, karbonat ve ezilmiş aspirin satan uyuşturucu satıcısıyım. Ve sonumu bekliyorum.

Sonra kapı vuruluyor. Ve bir kazadan yeni çıkmış iki genç adam içeri giriyorlar. Otomobil otobüse çarpmış. Biri "Biraz geciktik," diyor, işe koyulmaya hazır elleri hala hafifçe titriyor. Ursula ile birlikte kahve ikram edip yöntemi açıklıyoruz. Beyin, beden, egzersizler, maskeler ve tıkaçlar üzerine bir söylev vererek onları eğitiyor. Aptalca fıstık ezmesi ve çocuğu günde iki kez birer dakika ters tutma gerekliliğini bile açıklıyor. İnce siyah kolları Winnie'yi sallıyor, o buna bayılıyor. En şık haliyle Nell içeri giriyor, onlara hoş geldiniz diyor ve telaşla ofise gidiyor. Ben propaganda yapıp kahve hazırlayarak hizmet yönüne ağırlık veriyorum. Ama ilk egzersizi kendi başlarına yapmalarını izliyorum. Aynı anda hem erkek hem de kadınlar. Winnie emekleme kutusuna konulmaya karşı çıkınca güçlüler. İkisi de uzun boylu, uzun kollarıyla ona daha rahat hakim oluyorlar. Görevlerini erkeklerin nesnelliği içinde yerine getirirken ona tam bir kadın yumuşaklığıyla dokunuyorlar. Çocuğun hırsıyla ve acısıyla etkilenmemek en akılcı tutum. Ursula mükemmel. Genç adamlar yaptıklarından keyif alıyorlar. Fumio olsa, "Winnie'den keyif alıyorlar," derdi. Egzersizler arasında onunla oynuyorlar. Onu beğeniyle seyredip tanımaya çalışıyorlar. Onları kapıya kadar geçirirken ben bir programcı gibi sapında bir hatmi çiçeği gibi sallanan en büyük şansımı deniyorum. "Diğerlerine de söyleyin." Toplantıyı yöneten kadife şapkalı yönetici de yarın burada olacak. Kendi başarımı kutlayarak odada dolanıyorum. Tam bir Fuller Fırça satıcısının ruh halindeyim. Boşuna bir satıcının kızı olmamışım.

Sabahleyin yemek odası ile mutfak arasındaki kapıda uzun bir an duruyorum, geniş güneşli pencereden bahçeye bakarken bir kadının kendini beğenmiş kavgacı sesini duyuyorum. İtham edici. Başka bir ses yabancı bir dilde karşılık veriyor. Sesler arka cephesi karşıda olan binadan geliyor. Bir güney dili konuşuyorlar. Birden Londra'daki bahçem, duvar kenarındaki gülleri, önde pencere kenarındaki saksılardaki sardunyaları, çömleklerdeki portakal rengi nergizleriyle İspanya oluveriyor. Hayır, İtalya diye düşünüyorum yazarken. Bir an burada değil orada dingin güney diyarında, gizemli sıcağıyla Akdeniz'deyim. Günışığı güllerin üzerine dökülüyor, bodrumda Winnie'nin mekanik bantları çalıyor, holdeki büyük saat tik taklayıp onbiri vuruyor, evin içinde yüz saat tik taklıyor veya çalışmıyor.

Zaman duraklarken döşemenin ıslaklığını farkediyorum. Benim çabalarımı yetersiz bulan Nell yeri silmiş. Amerika'da beş kuşak süresince sulandırılan İrlandalı'lığım asla yeterli sayılmıyor, doğru tavırlara sahip değilim. Demek yeniden sildi. Hiçbir şey söylemeden. Ama sessiz marleylerin daha temiz daha parlak bir görüntüsü var. Kahverengi ve siyah marley. Onları inceleyip eski bir İngiliz evinde bir Amerikan havası farkedip bunu eğlenceli buluyorum ve sonra bahçeden yine güneyin cazibesini hissediyorum. İnsanı o kadar çok ülke aynı anda çekebilir ki. Dün İngiliz Magda, Magda Bernstein, İtalya'dan yeni dönmüş henüz oranın havasını taşıyordu: "Eve dönerken niye oraya uğramıyorsun?" Ve ben elimde valizimle Stazione köprüsünde durduğum o ilk sabah gördüğüm Venedik'i anımsadım. Ben seyrederken Venedik şafağın gül rengine bürünmüştü. Suları ve gökyüzü bir sis buğusuyla örtülü resimleri nefesimi keserdi. İngiliz Magda, içten kahverengi gözleriyle yazımı daktiloda yazmayı öneriyor. Başka bir Magda'nın ismini orada okuyunca ne düşünecek? Paranoya boğazıma bir düğüm daha atıyor. İtalya'da başka bir Magda'nın adını duydu mu? California'lı bir şarapçının kızı olan ve onların manastırlarında bir öksüz gibi büyümüş olan bizim Magda'mız her yıl Milano'da çalışır. Bir zamanlar sevgilim olan Amerika'lı Magda. Ben onun güzelliği karşısında yok olana dek. Onun mükemmelliği beni dehşete düşürmüştü. Kendi değersizliğim. İnsan her konuda eşit olmalı. Ama ben onun en

çok yaralandığı yerde ona erişemedim. Ve sevişmekten kaçındım, onun koyu renk saçlarında parlayan orgazma erişemedim. Ve o anda beni terkedeceğini anladım. Bir başka günah daha işledim. Aşık olur gibi oldum. Bir tencerenin inecik kenarında sallanan bir hamamböceği gibi. Ve bu onu ürküttü. Maceraperest olmak 58. Cadde'de bir akşamüstü avluya yağmur yağarken sevişmekti. Ama sevgi işin içine girmemeliydi. Böylece Magda erkeklere döndü. Sevmek zordu. Kadınların yapışıp bağlandığın söylerdi. Ne demek istediğini anlıyordum. Naomi ile Vita'yı tanıyordum. O iki akşamüstü teselli için ona giderken aklımda bu yoktu. Celia'dan canım yanmıştı dostluk, bir şişe beyaz şarap ve sohbet arıyordum. Magda iyi kalpliydi. Beni teselli etti. Yanıma oturdu ve bu kadar uzun süredir arkadaş olduğumuza ve birbirimizi şimdiden sevdiğimize göre artık sevgili olmamız gerektiğini söyledi. Beni öptü ve yüreklendirdi, bu bir lutuf gibiydi, halıya uzandık ve o giysilerimi çıkardı. Başım dönüyordu, parıldayan güzelliğiyle üstümde benim yoksul güzelliğimle sevişirken nefesimi tutuyordum. Gözlerinin o cesur parıltısı. Ondan sonra kayıtsız ve naziktik. Onu sıkmak istemiyordum.

Bu kez İtalya'ya gitmeyecağim. Angelo'nun bana bir zamanlar sunduğu Floransa'sı, ciddi ve genç bir sanat doktoru ayaklarım kanayana ve hepsini görene kadar beni kiliseden kiliseye sürüklemişti. Tam bir meraklıydı. Sonra stüdyosu ve kullanmak için çömelmek gereken holdeki tuvalet. Ben Isabel Archer'dım, kısa bir süre sonra JayCee ile bisikletlerimizi rüzgara karşı sürerken yüksekten inecek olan genç Oxford mezunuydum. O sırada ismimin birinciler arasında sıralandığını gördüm. Ama bu daha sonraydı. Tek başıma Viva Voce ve İtalya'yı gezdikten sonra. Burada Angelo ile tanışıp sanata aşık oldum, modern resimlere bile. Kızışmış bir kancık gibi Roma caddelerinde yeni tablolar arıyordum. Ama bu daha sonraydı. Önce Angelo ile tanıştım. Venedik'teki Academia'da. Onu peşime taktım. Bildiğiniz Amerika'lı Daisy Miller kendine bir İtalyan aşık ediniyor. Benimkinin farkı şu ki iki yıl sonra bile mektuplaşıyorduk ve bu o benim adresimi kaybedene ve benim artık onun öğretmenliğine ihtiyaç duymadığım zamana kadar sürdü. Mezun olmuştum. Artık yontucuydum. Onun öğrencisi. Avluya bakan yüksek pencereli yediyüz yıllık bir sanat eseri olan o eski odada

beni duvara dayayıp bana dokundu ve geldim. Harikuladeydi. Ama sineklerin bizi ısırdığı yatakta olmuyordu, yıkanmamış çoraplarının kokusu, diğer zamanlar ciddi ifadeli yüzünde hiç görünmeyen feci bir nefretle içime soktuğu kamışının acısı. Tanıdığım ilk nazik adam diye düşünmüştüm. Yoksulluğu, öğrenci yemeklerinin masumiyeti, hergün İncil gibi okuduğu yıpranmış Dante cildi beni etkiliyordu. Bir bronz heykel almak istediğim zaman hayır çok pahalı demişti. Haklıydı. Son gün kahvaltı zamanı süt alacak parası kalmamıştı. Ben, "Herşeyin parasını sen ödedin bırak bunu da ben ikram edeyim," dedim. Ağzı gurur ve öfkeyle kasıldı. Angelo ve onun Floransa'sı. Veya Oxford. Sarah geçen gece bu sefer orayı görmeye gidecek miyim diye sordu. Belki yeterince güçlü değilim. Belki de Winnie'den ayrılamam. Ama Oxford'u görmek zorunda olsaydım şimdi orada olurdum.

Sarah'ın sorusu aklıma getirdi, Oxford'a gidip bir oda kiralayıp, o yılları an be an hatırlıyabilirim. Stanley Sokağı 11 numara ve JayCee. Hayır dedim, belki bir şeyi saklayacak, açılmadık bir çekmece bırakacağım. Tekrar yazmak istersem, söyleyecek bir şeyim kalsın. Çünkü bu kitapla kendimi açtım. Savurganlık. Sonra da bir boşalmışlık duygusu. Köylü bazı şeyleri gizliyor. Gelecek sefer için.

Bunları yazarken bir uyarı notu yazmak aklıma geliyor: hepsini anlatmadım. İnsanları, özellikle Nell. Onları tam olarak yazmadım. Onları benim tanıdığım gibi tanıyamayacaksınız. Tam olarak. Teneke yankılar duyup zayıf eskizler görecceksiniz. Bu edebiyat değil. Tabii bunun olmasını arzulamıştım. Ve acı bir düş kırıklığıyla hevesimden vazgeçtim. Bunu da ancak devlerin gölgelerine daha fazla hizmet etmenin beni suskun kılacağını ve delirteceğini anladığım zaman yaptım. Benimki henüz başlamamış olanların hevesiydi. Bitirenlerin hepsini aşmak istemiştim. Kitapların kitabı. Şimdi hayret içinde anımsamak bile ahmakça geliyor. Ama içine dalmadan işler böyle oluyor. Sadece başlamak için bile umutlarımı saçma sapan sözlere indirgemem, güçlükle yutkunup konuşmalarımın cansızlığını kabul etmem gerekti. Yalnızca konuşmak için bile. Kağıtla hava kadar ucuzmuş gibi oynamam gerekti ve sözcükleri izlemek bir sarhoşun saçmaları kadar az sabır gerektirdi.

Hala sarhoş gibiyim. Giyinmek için üst kata fırlıyorum. Bir o gömleği bir diğerini giyip odada turluyorum. Nell'in boy aynasında giysilerimi deniyorum. Bugün dünyayı hangi bluzla şaşırtsam? Keyifle bir banyo yapıyorum. Evde yalnızım, bir tek bodrum'da Winnie'ye sevgi sözcükleri mırıldanan Ursula var. Büyük banyoda keyif yapabilirim. Bahçede güller açıyor. Güneş her odada parıldıyor. Bahçeden mutfağa ve banyoya mutlulukla gidip gelmekten başka yapacak işim yok. Bütün gün boşum. Ve çalışmak istmiyorum. Ama yine de çalışmalıyım. Başlangıcın bölümlerini alelacele ve büyük titizlikle ve çekinerek banta okuyorum sonra endişeyle sonu gelmeyen duraksamalarla teybi kapatıyorum, yeniden açıp buradaki Magda için bantı yavaş yavaş ve dikkatle dolduruyorum. Bryn Mawr'ın arkasındaki bölüm nereye gitti? O Oxford seyahatinin niye iki farklı şekli var? İkisini de banta okuyup sonra birini seçmeliyim. Kayıp bir kısa bölüm beni telaşlandırıyor. Bir düzen oluşuyor sonra yine kayboluyor. Bir sözcüğü değiştirsem mi? Evet. Ama bunu da beğenmiyorum. İlk sözcüğü kullanmalıyım. Defterdeki o ilk duyguya güvenmeliyim. Ben İngiltere'den ayrılmadan Magda yazmayı bitirebilir mi? Artık çok az zaman kaldı.

Yerdeki umut kırıcı kahverengi halının üstü kağıt parçalarıyla doldu. Sandığın üstü yetersiz. Paul'ün askerleri duvarlardan beni izliyor. Kitap rafları basılmış ciltlenmiş onaylanmış gerçek kitapların kuşkusuyla bana tepeden bakıyor. Onlar telefon görüşmeleri ile anlaşılmaz bir dil arasında koşturan bu fare tarafından değil aklı başında kişiler tarafından yaratılmışlar. Nasıl karşılanacağım? Bunu boşverip hepsini banta okumalıyım. Sonra düzeltebilirim. Yeterince düzeltme yapmayacağımı bildiğim için şimdiden kendimi suçlu hissediyorum. Sonunda beni kurtaran kendimi beğenmişliğim mi olacak? İsmi çevresinde söylenenler hakkında çok hoşgörülü. Hele yazış tarzı! Tanrım bir tarzı olduğu bile söylenemez. Kaçık bir naylon çorap gibi. Yazmayı sürdürmem yeterli. Zaman geçiyor hala bitiremedim. Sarah ile bu akşam Fortnum'y için randevumuz var. Bu akşam Danny La Rue'yu görüp İngiltere'deki son hayaletle karşılaşacağız.

Sonra bant elimde yola çıkıyorum. Bir komşu ilk bantı alıp onu bu akşam yemeğe gelecek olan Madga'ya verecek. Belki de anlam-

sız olacak olan bu selefon bant için entrika çeviriyoruz. Rol yapıyoruz. Belirlenen yere koşuyorum. Aklı başında bir İngiliz erkek paketimi alıyor. Başını sallıyor. Benim egzantrikliğime karşın o akıl selim sahibi biri. Şimdi Upper Caddesi'ne ve otobüs durağına gitmeliyim. Ama karışık yollardan. Yeni caddeleri deniyorum. Çevreyi keşfediyorum. Kendimi bulabilmek için mahsus yolumu kaybediyorum. Bir Islington turistiyim.

Bir yangın var. Benim için kotarılmış. Yanmış bir pencereden 1.90 boyundaki bu sarışın İngiliz itfaiyeciyi beğeniyle seyredebilmem için. Adam Bede. Lawrence'nin Kaptan'ı. Bir maceraperest olan kendi film kahramanım. Onun gizemi yıkık bir kemerin, camları kırık kararmış bir pencerenin ardında. Hareket ediyor. Hayranlıkla nefesimi tutuyorum, göz göze geliyoruz ve aramızdaki cazibe güçleniyor sonra benim utancımda yok oluyor. Onu hemen oracıkta baştan çıkarmalı, utanmasızca önünde diz çöküp üstüne çıkmalı, terkedilmiş bir evin döşemesinde kollarında çırpınmalıyım. Veya onun esin perisi veya annesi veya can yoldaşı olabilirim. Mağaramın kuytu bir köşesinde onun kahramanca yürüyüşüyle Claire olup olmadığını merak ediyorum. Sonra o sadece bir itfaiyeci oluveriyor ve başka itfaiyeciler de var, o an normal yaşama dönüyor. Sonra tam olmasa da gösterişli Amerikan aksanımla kaptana hoşunuza giderse bunu sizinle de yapabilirim diyorum - o da ne? Otobüs nerelerde? Maceraperestliğimi abarttım ve yolumu gerçekten kaybettim. Kaptan Baba rolüne bürünüyor ve bana kızım diyor, yaşam bir anlığına düş ve oyuna dönüştüğü için işte oynanacak bir bilmece oyunu daha. Adonis izlerken ben pantalonlu bacaklarımla hortumların üzerinden atlıyorum, sandallı ayaklarım New York'ta Greenwich Village'nin 4. Caddesi'ndeki Allen Block kadar Amerika'lı.

Erkekler ne kadar da güzel. Dönüp Upper Caddesi'ne ve 19 numaralı otobüse doğru gidiyorum. Bir Cehennem Meleği gibi dövmeli, feci çirkin birine rastlayana kadar. Ve günlük İngiliz bunalımına yakalanmış ölü gibi yürüyen bir diğerine. Ve işte bir İtalyan tablosundaki meleğe benzeyen başıyla büyük bir adam olmuş Winnie. Ben otobüs beklerken benden uzun boyuyla birgün bana doğru gelecek. Upper Caddesi'nin görünümü karşıma çıkıyor. Hareketliliğin görsel bir aldanış, değişimin bana mahsus bir serap olduğunu

söylüyor. Bir sigorta şirketi, karakol, radyo dükkanı, şekerci, kredi şirketi. Sutton Place viraneleri. Ekonomik bunalımın havası. Kuzey Thames Gaz Şirketi, Mobilya'da Büyük İndirim. Evet bu bir ekonomik bunalım. O'Rourke ekonomik bunalımın gerçekten de bunaltıcı olduğunu söylüyor. Her yönden. Yoksulluk değil çaresizlik. Değişme umudu olmayan kalıcı bir çirkinlik duygusu. Kendi kendinden memnun. Bilinçsiz. Çocuk arabaları ve aile ve Pazar günleri havası. Futbol ve dinle dolu haftalık dergiler. Kasvetli bir geçmişe ve renksiz kurumlara duyulan biteviye bağlılık. İtfaiye aracı geçiyor. İri tahta çarklarıyla kırmızı kahraman bir kamyon.

Sonra Upper Caddesi'nde benimle otobüse binen Fumio'ya rastlıyorum, hasır şapkası ve çizgili gömleğiyle en sevdiğim İngilizce yanlışlarını yaparak mutlu bir sesle konuşuyor. Sıkıldığını söylemek istediği zaman, "Sıkıcıyım," demesi gibi. Üst kata güzelce kuruluyoruz ve ben esprileri açıklarken reklamları beğeniyle izliyoruz ve Bloomsbury'ye yaklaşınca kulağını öpüyorum. Virginia Woolf ve çevresini anlatıyorum sonra da Gray'in Hanını yorumluyorum. Bir virajı alırken o camdan uçup gidiyor. Ben onu kurtaramadan veya yerine başkasını bulamadan Cambridge Circus'a varıyoruz. Şimdi kapalı olduğu ve çalışmadığı için film şirketinin seyahat çeklerini bozdurduğum zamanki gibi tehdit edici olmayan bankanın karşısındayız. Sona her gün biraz daha yaklaşırken ticari formlarla oynayan beceriksiz bir kadın olarak her an yasanın güçlü kolunu omzumda hissetmeyi bekliyordum - hanımefendi bir film şirketi olmak için yeterli parasal kaynağınız yok. Danny La Rue Palace Tiyatrosunda. *Daily Express* gazetesi bir afişte Fare Kapanı *(The Mousetrap)* kadar uzun oynayabileceğini ileri sürüyor. "Şıklığın ve parıltının dönüşü" - duvardan başka sözcükler de sesleniyor. Uğursuz görünen pembe sarı cicili bicili tuhaf yazılar. *"Danny Superstar."* Terim mide bulandırıcı. Bu "star" karanlık gökyüzünde bembeyaz ve dehşetle parıldayan haritalarda çanlar gibi çınlayan Claire'in göksel cisimlerinden ne kadar da farklı. Onlara bakarak galaksimize gelen telaşlı bir şehvetle sevişeceğiz. Ama şimdi ve burada kaldırım ve Bradley Otobüslerinin sırası var. Her penceresinden yapay leopar derisiyle kaplı koltuklar görünüyor. Midland'dan gelen İngiliz kadınları iniyorlar. Aile tipi eğlence için ge-

len yerli turistler. İri yarı şişmanlar, ayakkabı ve çorapları en rahat cinsinden.

Sarah Eşcinsel Özgürlüğü Hareketinin balkonları doldurduğunu söylüyor. Onları son gördüğümüzde saygıdeğerlilik denizinde yüzerek lüks Victorian bara gidiyorlardı. Kırmızı kadife koltuklu. Danny plak kapaklarından önce erkek sonra da kadınsı kimliğiyle bize bakıyor. Nasıl İsterseniz'deki *(As You Like It)* Rosalind gibi mi? Woolf'un *Orlando*'su? Yo hayır hiç değil. Çünkü onlar gerçekti, cinslerini değiştirip her ikisi de olabilme özgürlüğüne sahiptiler. Danny ise kağıttan, hayalden bile daha az gerçek bir numara.

Tüm parter kadınlarla dolu. Orta yaşlı ev kadınları. Homoseksüellikle ilgili bir gösteri olmadığına karar veriyoruz. Eşcinselliğin olumlu bir anlatımı bile olamaz. Bir yer değiştirme. Başka birşey. Salona bakarak başımızı sallıyoruz. Danny boruların fanfarından sonra bir Tanrı gibi ortaya çıkıyor. Sahnedeki koro kankan dansı yaparak "Erkek eşittir kadın," diye bağırıyor. Yapay bir sevinçle bizi 1.90 boyunda kadın kılığında bir erkeği izlemeye hazırlıyorlar. Sürekli olarak onun erkek olduğunu tekrarlıyorlar. Kadın kılığında. İki unsuru da aynı anda aklımızda tutmamız için. Ve her ikisine de inanmamalıyız. "Jack ile Jill'i ayırt edemezsiniz," diye bağırıyorlar. Belirsizlikle şaşkına dönmemiz gerekiyor. İngilizleri bu mu rahatlatıyor? Belirsiz bir cinselliği alaya almak veya dehşete düşürmek.

Danny beyazlar içinde bir hayal. Onu kadın dergilerine özgü yazılardan başka hiçbir yazın tanımlayamaz. Klişeler kendiliğinden akla geliyor. Güzelliği tertemiz simli ipek, bir kendinden geçmişlik, tülden bir çayır. Normalden altı kez daha iri harikulade omuzları olan bir gelinlik. Normal nedir? Son derece erkeksi bir sesi var. Erkeksi göğsünden söz ediyor. Açık saçık ve eğlendirici. Liz Taylor olduğunu söylüyor. "Aramızda çok az fark var. Endişelenmeyin göstermeyeceğim." Hanımlar ona hayran. Giderek adileşen şakalarına bayılıyorlar, ne kadar bayağı olursa o kadar iyi. O bir gösteri ise, onlar ondan da iyi bir gösteri. Bu sabah çocukların ekmeğine tereyağı sürdüler. Dün gece kocalarını arka arkaya 28. kez reddettiler. Bu akşam ise Danny'nin iri kamışını emiyorlar. Çünkü onların en uçarı düşlerinde bile hayal edemeyecekleri kadar güzel bir elbise giymiş, lastik korseye sıkıştırılmış kilolarından çevreye çoşku

yayıyor. Her yönden onlardan üstün. Onu daha cazip yapan bir kamışı var, elbisesinde gizlenmiş bir hayalet. Elbise tam bir hayal şekerim. Bir kadın olarak olamadıkları herşeyin hayali. O onların hiç yaşamadıkları hayatın her yarasına tuz basarken onu keyifle yudumluyorlar. Ünlü biri. Endamı bir Tanrıça gibi. Üstüne üstlük bir de kamışı var. Şekerim, dayanılmaz birşey.

Çocuk filmleriyle ilgili masum bir aradan sonra Danny Başbakan'ın taklidiyle tekrar karşımızda. Önce hoşlanıyorum, yaşlı geri kafalıya bu gerek. Sonra karşı tarafa geçiyor. Güzel bir tarafsızlık örneği diye düşünüyorum. Sonra gelişigüzel düşmanlıktan başka birşey olmadığını anlıyorum. Sadece kötülük. Fikirlerle bir ilişkisi olmayan bir çeşit delilik, çocuksu bir yıkıcılık, tüm toplum dışı duygular. Gösteri dünyasından başka hiçbir şeye inanmayan bir inanç. Ve kendi egosundan başka. İnsan onun kurbanlarına acımaya başlıyor. Hepsinden daha fazla muhafazakar olmasına rağmen muhafazakarları alaya alıyor, başarısızlık giysisinin arkasına gizlenen snopluk gösterisinin tam bir özeti. Baş cellat Danny İngiltere'deki her ismi katlediyor. Sonra bir dostun ismini ele aldığını duyuyorum, Yoko. Şimdi ahmaklar için bir şaka. Televizyon ve bulvar gazeteleri için, tatminsiz yığınların tükürebileceği yakınlıkta bir hedef. Bunu gerçekten yapacak kadar dışlanmışlar. Nesnelleştir ve bir kenara fırlat, nesnelleştir ve alkışla, nesnelleştir ve boğazla.

Ara, barda içtiğim bir viskiyle nöbet değişimi gibi geliyor. Sarah kadınların cezalandırmaya karşı duydukları önüne geçilmez hayranlıktan ötürü Danny'yi beğendiklerini söylüyor. Ona Nishi-Ogikubo'daki kadın tütün satıcısının altın dişleriyle gülümseyerek onu baştan çıkaran Takarazuka'nın sevici resimleriyle süslediği büfesini anlatıyorum. On Shinsei'yi yüz yene bozarken cam tezgahta nikel paralar altta da selefonlu ve karton sigara paketleri düzenli sıralar halinde dururdu. Takarazuka onun için ne ifade ediyordu? Düş. Göz yumulan bir genç kızlık hayali. Ben ona bakarken arkadaki kotatsu'dan kucağında bir yorgana sarılı çocuğuyla kocası belirdi. Karın Lesbos hayali yaşıyor diye ona bağırabilirdim. Ama yapmadım. Çünkü yalnızca hayaldi. Duvarlarını süsleyen altın dişli kadın kahramanların kılıç oyunları tümü kadınlar tarafından oynanan kabuki tiyatrosunun bu adi şekli asla sanat sayılmaz bir ba-

yağılık olarak görülür. Gerçekte erkek olan kabuki tiyatrosunun "kadınları" çok gizemli yaratıklar olarak kabul edilen oiyama'dan bile çok aşağı görülürler. Onlar sahneye çıkınca üst balkondaki marangozlar, "Matchimashita" - "Seni bekliyorduk." diye bağırırlar. Takarazuka aşağı tabakadandır. Ama onların senin duvarında ne işleri var, Bn. Tanaka? Günün büyük bir kısmında yarı uykulu olan gözlerinde onlar için nasıl bir gizli hayranlık saklı? Tütün satmak insana düşünmek için zaman bırakıyor. Bebek de engel çıkarmadan uyuyor. Adam da ona karışmadan başka bir yerde yaşıyor.

Sarah bana viski ısmarlıyor. Kimin ödeyeceği konusunda çekişiyoruz. Dost oluyoruz. Gözlerinde o tuhaf yaralı bakış içimde sevgi uyandırıyor. Sonra el yordamıyla, bizi bekleyen büyük fars, sahnedeki mekanik Tanrı, Danny'ye dönüyoruz. Bundan sonraki numarası Dünya Güzeli. Sarah Londra Kadın Özgürlüğü Hareketinin bu yılki Kainat Güzelliği yarışmasını dağıttığını fısıldıyor. Birkaçı tutuklanmış. Herkes çok eğlenmiş. Danny'nin yarışması alayla alay ediyor. Mayolu milliyetçilik. Bir turistin bakış açısından coğrafya, bir uçak şirketinin afişi, İsviçre ve Hollanda olan güzel bir kız. Adayların karakterlerini anlamamız için bizi yüreklendiriyor. "Varsa." Hanımlar bayılıyor. Mazoşizmle önlerindeki mayolu sadiste gülüyorlar. Çok iri bir adam. Bir as futbolcunun omuzları var. Önü düzleştirilmiş. Amerika'lıya benzeyen Miss İngiltere. Keşke uluslararası politika bu gösteriye dayandırılsaydı. Danny mükemmel diplomasinin ta kendisi. "Kendi deliğinizi kendiniz açın," diyor. "Aletinizle." Herkes beğeniyor. Bunlar onüç yaşında suçluluk ve yaramazlık duyguları içinde isteriyle kıkırdadığımız espriler. Adem ile Havva Cennet bahçesinde. Adem Havva'nın deliğini deldi. Bunu Jerome McMann söylediği zaman Floss McCarthy ile Marianne Schwartz çığlıklar atmışlardı. Tanrı ve rahibeler ve annelerimizin bizi dövmek için beklediklerini bilerek korkuyla gülüyorduk. Bu akşam ergin ve orta yaşlı kadınların aynı şekilde kıkırdayışını seyrediyorum. Annemin mastürbasyon yapışını seyretmek gibi birşey. Hayretten donakalıyorum.

Danny iğdiş edilme fıkraları anlatarak binlerce İngiliz kadının gözünde yüceliyor. Baskının mizahı. Fahişelere atılan sevimli taşlar. Swinburne ve İngiliz hastalığı. Kamçı sevenler ile deri giyenle-

rin oluşturduğu uzun sıralar. Çirkin suratlı adamların karıları hakkında söyledikleri aşağılayıcı basma kalıp sözler. Eşlerden oluşan bir deniz bunları yalayıp yutuyor. Sarah ile ben birbirimize bakmaktan vazgeçtik. Hanımlar coşku içindeler. Salon dehşet verici bir cinsel düşmanlıkla kıpır kıpır. Mükemmelce dağıtılmış, zerafetle güçlendirilmiş. Öyle ki kimse farkına bile varmıyor. Mizahın labirenti, sürekli hareket eden top, öylesine şeytani ki ona bir amaç gerekmiyor. Kimsenin birşeyi anlaması gerekmiyor. Anlayan gözler gerçeği gören bir yüz oluşturacaktır, hatları anlayışla değişen. Onun yerine kahkahayla şekil değiştirip çatlayan makyajlı bir cilt var.

Hippiler, çağdaş yaşam, gençler hakkında fıkralar. Eski günlerde cinsellik. "Nasıl buldun Dede?" "İçgüdüyle," diye cevaplıyor. İtaatkar gülüyorlar. Siyahlara karşı şakalar. Gülerken kendilerini ne kadar iyi hissediyorlar. Sütyen veya iç çamaşırı giymeyen ilerici genç kadınlarla ilgili şakalar. Hanımlar onaylıyorlar. Onlar demirden külot istiyorlar, gülerken korselcri genişliyor. Soğukluk hakkında şakalar. "Karısı çikolata istemiş adam da onunla yatmasına izin vermiş. Karısı hala ı-ıh diyor." Kadınlar isteri nöbeti geçiriyorlar. Hassas bir noktaya değindi.

Sonra duygular - bilinen numaraların öbür yüzü. Nostalji numaraları, silindir şapkalar, eski filmlerden ünlü parçalar. Güvenli zararsız şakalar. Önce Garbo sonra da Dietrich Danny'nin üstün taklit gücüne terkediliyor. Son parça yalnızca bir reklam. Danny çok hoş. Sonsuza kadar Palace Tiyatrosunda oynayacak. Baştan aşağı payet kaplı. Son elbisesi. Kurbanlar her elbiseyi alkışlıyorlar. Onların hayal sınırlarını bile aşıyor. Korodaki kızlar, gerçek kadın oldukları için ikinci sınıflar. gösterinin bittiğini bize şarkıyla duyuruyorlar. Normal erkekler bize on üstünden on puan veriyor. Başarılı öğrencileriz. Danny en son elbisesiyle. Herkes bizden tekrar tekrar gelmemizi istiyor. Danny sonsuzca Palace Tiyatrosunda. İnsan inanıyor.

Beni yalnızca Jill'in kolunda Amerikan bayrağı dikili kocaman kot demiryolu ceketi yıldırıyor. Otuz dakika geç kaldığımı söylüyor. Bu arada o herkesi uyarmış, barmenle bile aramızda düşmanlık yaratmış. Burası erkeklerin barı olduğu için bu saatte öğle ye-

meği için gelmiş bir sürü sert erkekle dolu uzun karanlık bir salon. Maço tipler tüm kıyafetlerini kuşanmışlar. Ben başka bir yol seçip en az rahatsız edici insan rolüme bürünüyorum, ama tek bir martini alabilmek için bile Gal'li barmenin önünde secde etmek gerekiyor, kadınlardan öylesine nefret ediyor ki bunun nedenini ona gerçekten sormalıyım. Cevap yok ve içkiler on dakika daha gecikiyor. Hiç bir barışçı tebessüm onu yatıştırmıyor. Onun şahsında barışçılığın en mükemmel karşıtını görüyorum. Veya kara mizahın. İlgimi çekmeye başlıyor. Böyle sarsılmaz bir inanca karşı koymak çok güç. Bu herifin aksanım ve cinsiyetim yüzünden beni azametli tavrıyla yeterince cezalandırdığına ikna olmasını sabırla bekliyorum. O tatmin olana dek. Ama tatmin olunca bile gülümsemiyor. Zor bir vaka.

Jill ile karşılıklı oturuyoruz. Ve küçük dansımıza başlıyoruz. Bu bir sohbet değil. Bir satranç oyunu. Bir saray dansı, bir düello. Her iki tarafımızda burjuvalar tehlikeli bir yakınlıkta oturuyorlar. Geniş çeneli bir adamla karısı. Biz onların yakınlığıyla tehdit edildiğimiz gibi kadın da bize tabi olmak durumunda. Renkli bir camdan içeri sızan ışık karanlık bir dindarlığı çağrıştırıyor. Jill omuz silkiyor, bayraklı omuzlarıyla, kollarındaki markalar İngiltere'yi uzaklaştırıyor. Boston Çay Partisi başkaldırısını planlıyor gibiyiz.

Jill karşımda oturmuş burada kahramanlık için yeterli fırsat bulunmadığını söylüyor. Amerika'lılarla dolu bu berbat bara gelmekte geciktim. Martini için saat erken ama ben yine de istiyorum. Jill bir sandöviç yiyor. Kahramanlık kuşkuludur, diyorum. İçtenlikle bir kahraman olmak istiyor. "İtiraf et, sen de istiyorsun," diyor. Bazen. Şimdi değil. Şimdi bir aldatmaca gibi görünüyor. Yüksek sesle söylediği için.

Onu dinlerken rahatsızım. Kadınların çok gergin olduğunu söylüyor. Hep sevmek istiyorlar, halbuki erkekler gibi yatmaya hazır olmalılar. Beni tanımlıyor. Ben özgürleşmedim. Farkedecek mi? Haklı olabilir mi, diye düşünüyorum. Peki benim tapınak fahişeliği düşüm ne olacak? Dünyadaki tüm kadınları sevmek, ve bu gibi. Ama Jill erkeksi. Bu da beni itiyor. Benim suçum snopluk. Aslında dünyadaki bütün kadınları sevmeyi hiç de istemiyorum. Güzellik, zeka ve mizah sahibi kişileri arzuluyorum. Jill bu özelliklere sahip mi diye onu değerlendiriyorum. Onun saçmalık detektörü benim te-

mel desteklerimde dolaşıyor, teori yoluyla beni baştan çıkarmayı umuyor. "Kadınlar hep duygusallıklarının kurbanı oldular," diyor. Duygusallığımın kokusunu alıyor. Yerimde kıpırdanıyorum, kadınlardan yana bir kadınım. Tartışamayacak kadar sindirilmişim. Ahlakçılığa başlıyorum. Aşk dostluğun gereği. Yakınlık yaşadığın birine bunu sonsuza dek borçlusun. Peki ama ya Vita? Hayır, bu sorun değil. Şimdi Vita'yı seviyorum. İngiltere'de.

Jill macerasını anlatıyor. Geçen gece Gateways'de. Londra'lı eşcinsel kadınların basma kalıp bir yaşam şekli var, barlarında twit takım elbiseleri veya etekleriyle can sıkıcı bir şekilde oturuyorlar, yabancılarla konuşmuyorlar. Boston'lu bir kadın birlikte geldiği birine karşı duygusal davranmaya kalkışmış. Bir bardak kırmış. Jill suçu anlatırken ben gömleğimin içinde sakinleşiyorum. Orada olmadığım için rahatlıyorum. "Bir komünde yaşayan üç tane Boston'lu piliç," diye öfkeyle söylenirken komşularımız öksürüyorlar, "ve bu kadın diğerini sahiplenmeye kalkışıyor." Neyse ki ben en azından kimseyi sahiplenmem, ya da öyle sanıyorum. Masaya dayanan dirseğimde bir kas gevşiyor. Levi ceketinin kavgacı havasına takılıyorum ve DOB'de gömleğini çıkartmayacak kadar utangaç olduğunu hatırlıyorum. Jill bir bilmece.

Çünkü herşeyden o kadar emin ki. Herşey onun için bu kadar kolay olabilir mi? Hiç kuşku duymuyor. Açığa çıkmaktan söz ediyoruz. Çok beğendiğim Lois Lane yazısı. *Time*'ın bombardımanından sonra *Voice*'de okumuştum. Güven verici sonra yeniden ürkütücü. Okurken, bir aslanın cesareti var, diye düşünmüştüm. Sonra durup dururken St. Louis'i çıkarıyor. Martinimin berraklığına atıveriyor. Orada iki çocuğu var. Tıp Fakültesinde okuttuğu kocası şimdi yeniden evli saygın bir vatandaş. Çocuklarını görmesine izin vermiyor. Büyüğü bir oğlan. Onun tarafında. Okula gidiyor ve Village Voice'i yönetiyor. Lois Lane onun annesi. Kızı daha küçük ve uzaklarda, kadınsı, üvey annesinin tarafında. Jill kadınları aşağılamayı sürdürüyor. Dinliyorum, onlardan yanayım. Haftalardır kafasına sokmaya çalıştığım feminizm hep aramızda masanın üstünde. Niçin hep yaşam zor değilmiş gibi yapıyor? Çok zor olduğu için. St. Louis'i bilmiyordum.

Jill Medyaya savaş açmayı istiyor. Çaresizliğin verdiği cesaret.

"Devrim şu anda oluşuyor, dergiler sadece birer ses yükseltici." Ona inanıyorum. Sonra yine inanmıyorum. Ses yükseltici değil. Ses boğucu. Herkesin kafasını karıştıran, amaçları geçici yapan, her özgürlük olayını bir sayılarında balon gibi patlatan. Herşeyi yutan. "Yutuluyoruz," diyorum. Jan D'Arc olmaya kendini ateşe atmaya hevesleniyor. Saçma diye karşı çıkıyorum, hayatta kalmayı yeğlerim. Kurbanlık kötü bir numara. Feci. Rahatlatıcı. Herkes cinayet işliyor ve haftalarca kendini iyi hissediyor. Hiçbir şey değişmesin diye insanları öldürüyorlar. Seyirlik. Değişim bundan daha zor, daha derinlere iniyor ve herkesin içinde oluşmalı. Jill'inki bir ego tatmini. Şövalyelik. Tutku. İstenmeyen insanın acısını paylaşmaya kendini zorluyor, ödülü şöhret. Ve hala aç. Farklı bir iştah. Ben kustum ve delirdim. O ise bunun bir rol olduğuna inanıyor. Kim bulduğu kadarını yemez ki? Jill'in şöhreti daha ince, daha ustalıklı, sağlam, kendi şehrinde yıllardır yazıdıkları üzerine kurulmuş, özel sanatçı dostlar tarafından saygı duyulan. Benim yolum farklıydı. Tanınmayan yontucudan birkaç hafta içinde medya delisine dönüştüm, bir doktora tezi yüzünden. Farklı yollar, üne karşın dile düşmek.

Şimdi ben iç dünyamı yeniden düzenlemeliyim. Winnie yardım ediyor. Nell de. Jill'e Winnie'den bahsediyorum. Onu ilgilendirmiyor. Biraz daha uğraşıyorum. Ama o ilgilenmemekte kararlı. Yeniden eşcinsel konulara dönüyoruz. Aramızdaki bağ. Ama benim başka konularım da var. Fanatikler için yeterince eşcinsel değilim. Jill'i tanıdığım için normal insanların yanında şaşırıyorum. Normal insanları tanıdığım için Jill ile birlikteyken şaşırıyorum. Ve Winnie. Ama Winnie ile de yaşayamam. Kendim olmalıyım. Onun da kim olduğunu merak ediyorum. Bir Londra barında.

Sinemaya gidiyoruz. Benim filmim. Onu bugün Bn. Fennimore'ye gösteriyorum. Jill izlemeyi kabul etti. Hızlı adımlarla Soho'yu geçiyoruz. Greek Caddesi'ni geçip Montage Filme giriyoruz. Salınarak kapıdan giriyoruz. Önemli kişileriz. Benim randevum var. Laboratuvarın filmi gönderip göndermediğini kontrol ederken önemli havalara giriyorum. Tabii ki göndermemişler. Telefondaki bıkkın ses filmi kamyona yüklediklerini söylüyor. Akşamüstü oraya erişebilir. Filmi izlemeyi kabul eden bir İngiliz distribütörle be-

raberim ve onlar kahrolası filmi gönderemiyorlar. Sonra filmin üst katta Bn. Fennimore'nin bürosunda olduğunu öğreniyoruz. Ama bu arada o randevumuzu unutmuş. Önemli insanların tam karşıtıyız. Kot giymiş çok garip iki Amerika'lı eşcinseliz. Jill bana daha ne bekliyorsun solucan hemen buradan çıkalım bakışıyla bakıyor. Ama bu onun filmi değil. Bu filmi o, büyük suçlayıcı bir anne gibi davranan ve iş konu olduğu zaman sinirlenip çekip gidemezsin diyen bir film şirketinin yardımıyla yapmadı. Satıcının kibirli olma hakkı olmadığını bilmiyor. Gururlu da. Herneyse. Bella Fennimore randevularına sadık kalmak zorunda. Bu yüzden yerimden kıpırdamıyorum. İyi huylu bir kararlılık sergiliyorum. Bn. Fennimore'nin saat beşte aniden boş vakti oluyor. Saat henüz dört. Döneceğiz.

Bir saatimiz var. Ne yapalım? Jill striptiz seyretmemizi istiyor. Neden olmasın? Soho'daki binlerce afişin çağrısına kapılıp aylardır bunu kafamın içinde zaten seyrediyordum. Gerçeğini deneyip göreyim. Bir büfede tipsiz birini buluyoruz. Kişi başına bir pound diyor. Jill pazarlık ediyor, elli yeni peni. Anlaşıyoruz. Suçun büyülü kapılarını açmasını bekliyoruz. Cesaret yarışında içeri giriyoruz. Adam bizim düşkün kadınlar olduğumuzu düşünecek ama ne düşünürse düşünsün.

Büfesinden çıkıyor. Sert bir sesle, beni izleyin diyor. Arkasından şaşkınlıkla bakışıyoruz. Cesur davranıp omuz silkiyoruz. Ve izliyoruz. Bir sürü yol gidiyoruz. Sonunda korkuyoruz. Bir garajın yanından geçerken Fumio ile 40. Cadde'de bir sinemanın balkonunda patlamış mısır yiyerek seyrettiğimiz bir filmdeki depo cinayetlerini hayal ediyorum. Her taraf kıpkırmızı kan. James Bond veya Jimmy Brown çevresi katillerle kuşatılmış samuray rolünde hepsini teker teker yere yıkıyor. Hiç de bu havada değilim, teşekkürler. Jill de sıkılmış. O hangi filmi oynattıysa ikimizin makaraları aynı anda boşaldı. "Hey Bayım bizi nereye götürüyorsun?" Uyanık Amerika'lı turistler gibi soruyoruz. Başını bile çevirmeye tenezzül etmiyor. Bir pezevengin peşinden giden enayileriz. Bu sinirime dokunuyor, ben vazgeçiyorum. Sonra Londra'nın gri sinesine sapıyoruz. İşe bak. Benim kendi gizemli tiyatro salonum. Evime gelmiş gibiyim. Perdeyi tutan hanımın yanından pişkince geçip içeri giriyoruz. Kalabalığı görene kadar utanç içindeyiz. Tam bir

çatlaklar topluluğu. Akşamüstünü aynı biçimde geçiriyorlar. Utanarak bir koltuğa otururken hemen yargılama özgürlükçü kadın diye kendi kendimi uyarıyorum. Bizden başka tek kadın ön tarafta oturan bir sevici. Gösteri başlamadan önceki uzun bekleyiş sırasında Jill ile farklılıklarımıza sahip çıkmaya çabalıyoruz. Kendi kendime eğitim peşinde olduğumu anımsatıyorum. Bilgi topluyorum. Kendimi çok berbat hissediyorum.

Solumdaki koltukta oturan Jill, "Bu belki de insanoğlunun en eski eğlence türü," diye fısıldayarak felsefe yapıyor. İngiliz baskıcılığı konusunda akıllı ve hoş görülü davranıyoruz, belki de böyle insanlara yardımcı oluyordur. Başkasının ihtiyaçlarını zevkini yasaklamak saçma. Ve bu gibi. Müşteriler şu kadar ücret ödüyor. Soho'daki diğer işlerden daha iyi kazanç sağlıyordur. Kızlara şu kadar ücret verilir. Hep kızlar, alçak sesle polislerden ve nezarette fahişelere karşı kötü davranışlarından şikayet ediyorum. Sanatçılar ve mankenler diyoruz. Arkadaki bir adam susmamızı söyleyene dek. Bir paragraf daha konuşsak atılacağız. Gösteri de daha başlamadı. Susmaya karar veriyoruz. Günahın parlak kırmızı ışığında hareketsiz bekliyoruz. Kaç kişi var? Dizlerimiz önümüzdeki boş koltukların arkasına dayalı. Küstah yabancılarız. "Acaba buraya daha önce iki kadın birlikte geldi mi?" "Evet, bence her çeşidi geliyordur." Biraz sonra sert tavırlı bir kadın bira satıyor. Sonra portakallı gazoz. Patlamış mısır ne zaman gelecek? Ama hiç gelmiyor. Onun yerine gösteriyi başlatıyorlar. Sabrımız yeşil eşarplı canı sıkkın bir kızla ödüllendiriliyor.

Cızırtılı pikap yılan dansı çalıyor. Giysilerini çıkarırken eşarbı ve diğer eşyalarıyla oynuyor. Aynı zamanda eşarbı üstünde kaydırarak ağır ağır dansediyor. Onunla mastürbasyon yapıyor gibi. Erkek hayali: yapayalnız piliç ona hasret çekerek mastürbasyon yapıyor. Beklenmeyen bir olay duruma el koyuyor, plak 33 devirden 18'e düşüyor. Üzerimize felaket çöküyor izleyiciler kıkırdayamıyorlar bile. Yeşil eşarp artık dans edemiyor, ortalarda aksayarak dolaşıyor, sinir içinde yüzünü buruşturuyor, sahne dışında birine şu kahrolası şeyi çalıştır diye işaret ediyor. İlk akla gelen gülmek oluyor. Teknolojinin sanatı mahvetmesinin olağan bir örneği. O zaman gülemiyorsun. Aynı şekilde güzel bedeni keyifle izleyemiyor-

sun. Çünkü yüzü dışlanmış parçalanmış bedbaht. Devir şimdi 7'ye düştü. Orada hareket etmeden duruyor, hareket etmeye bile çalışmıyor. Sahnede tek başına. Önümüzde ön sıralarda oturan adamların görüntüleri arkasında çıplak. Yeşil paçavra elinde. Her durumun alaya aldığı yalnızlığının mükemmelliğinde. Yaşam tarafından aşağılanmış. Perde iniyor. Paralarının karşılığını aldılar.

O sırada Jill'e, "Haydi sarılıp koklaşalım," diyorum. Arkadaki koltuklarımızda sarılıp koklaşsak. İki kadın sevişerek, belki dışarı atılarak bu yeri ancak protesto edip karşı çıkıp yok sayabileceğimizi düşünüyorum. Önerirken korkuyorum. Kabul edeceğinden korkuyorum. O buna cesaret ederse ben de edebilirim. Yapmıyoruz. Sonraki striptizci Lila'ya benziyor. Ve gülümsüyor. Bu daha iyi olacak sanıyorum. Ama olmuyor, daha da kötü. Sportmence tutumu insanı daha da üzüyor. Son kadın kırmızılı, soğuk safkan İngiliz. Buz gibi Sakson görünüşü mastürbasyon ve bu efsanenin yarattığı bildik ölçülü keyifle kirletiliyor. İzlerken midem öfkeyle buruluyor. Jill'in hıçkırdığını duyar gibi oluyorum. Saçları yüzüne düşmüş, profilden görebiliyorum. Nezle mi yoksa bana mı öyle geliyor? Bodrumdan çıkıp filmime gidiyoruz.

Lionel Rogosin burada. Filmimi görmesine izin verecek miyim? O Flaherty'nin mirasçısı ve izin verecek miyim diye soruyorlar. Beyaz saçlı iri yapılı çekingen bir adam, bir kadın gibi yumuşak ve sessiz. Böylece küçük perde aydınlandığı zaman dört kişiyiz. İlk izleyicilerimin karşısında gerginleşiyorum. Gördüklerini hissediyorum. Her fikri karanlıkta seyreden gözleriyle beyinlerine ulaştırmayı umuyorum. Jill solumda, enerjik. Lionel ile Bn. Fennimore arkamızdalar, onları izleyemiyorum. Arkamda omuzlarımdaki gözlerim onları yönlendiriyor, onlar için endişeleniyor. Ama kontrol edemiyorum. Jill'i de. Peki öyle olsun, onların filmi olsun. Mallory'yi izliyorum. Tam anlamıyla orada. Gerçek olduğu zaman. Sahte olduğu zaman. Dürüst, hayalci, merhametli, edepsiz. Tüm cazibesi bakışları. Sesleri ve yüzleri. İri sol gözünü kırpıyor - "Ben Paris veya Roma gibi bir yerde yaşayacağımızı sanmıştım..." Sonra yıkılmış ve bedbaht. Sonra alaycı. "Ama siz benim zavallı kocamı bilmezsiniz!" Veya ucuz melodram - "Beni bırakmamak için çok uğraştı." "Ama işte ben New York'tayım," arkasındaki perde porta-

kal rengiyle ona can veriyor, "Hollywood'da kötü bir hayat yaşamış kötü bir kadınım. Bu çocuğu niye istedim ki? Onu ne yapacaktım?" Soru hayat kadar çıplak ve sade. Sonra siyah beyaz görüntülerle aynı sahnenin başka bir şekli. "Annelik, özgürlüğünü gerçekten yitirdiğin andır." Ve kendi çocukluğu, üzerinde en çok tartıştığımız bölüm. Benim çocukluğumu anlatmasını istiyordum. Ama onun kendi çocukluğu vardı. Mallory filmden, "Sekiz yaşımdayken babam bizi terketti," diyor. Benimki onüç yaşımdayken terketti. Mallory perdede ellerini ovuşturuyor. Benim gibi. Annem gibi. Hepimiz çaresiziz. Kadınlara özgü panik davranışı. Annem o yıllar boyunca bir fareyi andırıyordu. Ondan ne kadar kolayca nefret edebiliyordum. Taa ki o kış kendim de fareye dönüşünceye dek. Şimdi Mallory orada yakınıyor. Hepimiz şikayet etmekte ne kadar başarılıyız. Bana-sakın-vurma tatavasının öbür yüzü.

Mallory huysuz kadın rolünde. Ailenin güzel kızı. "Manila'da kendimi çok tembel hissettiğim bir an geldi." Kamera perdede ilerliyor, istediğimiz gibi ilerlemesi için Betty ile altı saat sinir içinde montaj yaptık, tam istediğimiz gibi. Mallory devam ediyor, yirmi beş yaşına girdiğini farkediyor, "Tanrım bu yaşa gelmek ne kadar da kolay oldu. Biraz sonra elli veya ellibeş olacağım. Ve şehir kulübünde zengin kocaları olan diğer kadınlarla birlikte oturup onların yirmi yaşındayken ne yapmak istediklerini dinleyeceğim. Bu sözün hep çok acı birşey olduğunu düşünürdüm." Nell ile birlikte bu sahneyi izlediğimiz zaman hep korku duyardık. Steembeck'te her izleyişimizde bakışıp Mallory'nin çok önemli bir noktaya parmak bastığını, bir yaşamda ne yapılabileceğini düşünürdük. Acele etsen bile asla yeterli değil. Hele Nell gibi tuzağa düşmüşsen ne yapabilirsin?

"Robin bir at arabası sürücülüğünden söz etti," diye Mallory garsonluk yapmasının nedenini ve koşullarını anlatmaya başlıyor. "Ondört işten kovuldum. Ondört iş bulmak bile birşeyl Akla gelen herşey için kovuldum, patronla yatmamaktan ..." bayağılığı içindeki sağlam sert karşı koyma gücünü vurgulamak için gözlerini açıyor. Mallory daha güçlü. Herkesten fazla. Sonra öz beğeniyle yarı sarhoş, "..işe gelmemeye kadar. En azından ilginç bir yaşamım var." Dürüst olmayan bir saniye var, "kirayı ödemek için borç aldım, bunu yapmak hiç hoşuma gitmez," derken ağzı sahte.

Sonra çekme katındaki son güzel sekans. Eisenstein kadar saf bir çekim. Çekme katın onun için anlamını açıklayan uzun konuşması. Sonunda tek başına yaşamayı başarması. "Herşeyin temiz tertipli ve Amerikanvari titiz olduğu bir ortamdan sonra Bowery'ye yakın bir çekme katta yaşamaya başlamak. Kendi yaşamımı yeniden kurmak." Caddenin karşısında bir itfaiye aracı çalışmaya başlar. Mallory iş gömleğiyle yatağının üzerinde oturmuş onun gürültüsünü konuşmasının arasında dokuyarak dehasını gösteriyor." Şu asansörle aşağı inerim. Ve orada bir serseri olur. Kendi kusmuğu, sidiği ve bokunun içinde. Ve ona bakıp vaz geçmenin ne demek olduğunu anlarım." Kamera ellerine çevriliyor. Bu çok önemli anda Delora'nın yüzden uzaklaşması, bekleneni yapmayıp onun yerine o telaşlı bir çift eli görüntülemesi çok yerinde.

"Düşündüğüm tek şey para... Bu New York kentinde tek düşündüğüm şey para." Kızkardeşim yüzü çaresizlik içinde bana bakıyor. Sesi kırılıyor, "Kime gidip istesen.. sana bokmuşsun gibi bakarlar.. Cehennem azabı çektiğimi söylemek istiyorum. Mutlu olmadım diyemem." Sesinde isterinin cesareti var. "O gidebilir. Ona ihtiyacım yok. Sonsuza dek gidebilir." Herşey karmaşık. Ne demek istediğini duyuyoruz. Doğru olduğunu da. Ama yine de değil.

Sonra Lilian. Küçük gizemli öykü. İki kadın. Kamera birini görüntülüyor, öbürü görünmüyor. Görüntü donarken diğeri konuşuyor, kişiliğinin öbür yönünü anlatıyor bunu kameraya anlatmak istemiyor. Kameraya konuşmak istemeyen biriyle ne yapılır? Onu dondurup çılgın konuşmasını verdik. Son çaremiz buydu. Anlamlı olması için başka bir seçeneğimiz yoktu. Çılgın sesi verirken sakin görüntü insanlar oturmuş bant çalıyormuş izlenimini veriyor. Kamera için ayrılan "uyumlu kadın" görüntüsüne karşıt oluşturuyor. Bir göçmen evi, hala çok sevip beğendiği sert bir baba. "Kolejc gidebilmek için babama yalvardım," diye anımsarken çok sakin. Kör inanlarını hala içinde taşıdığı bitkin bir anne, onun soğuk olduğuna inanmış. "Onun kuşağında böylelcri çoktu." Sonra cinselliğin erkekler için işemek gibi bir şey olduğunu söylüyor, "Tuvalete gitmek gibi birşey," Lilian ne dediğini farketmeden bu sözün tüm acısını seslendiriyor. Hala kendi annesi olduğunu anlamayan annem yaşında bir kadın. Babasından yalvararak güçlükle ele geçirdiği

eğitim özgürlüğünü bir kimyager olan kocasına teslim etmiş. Onunkinin hatırına kendi kimyagerliğinden vazgeçmiş. Yeterince iyi değilmiş. Büyük bir bilim insanının bağlılığına sahip değilmiş. Ya kocası? O da değilmiş. Ama kocası bunalım geçirmiş. Bu da bir intikam. Ya biri ya da diğeri için. Bir yaşamı söndürmenin bedeli. Siyah su perdeye saldırıyor, benim çılgın gece hayalim onun gözünde. "Neden oldu?" Lillian'ın sesi uzaklaşıyor. Hâlâ anlayamıyor.

Sonra köktenci laflarıyla hippi Robin. Kendi yalanlarının gerçeğinde kendini yakalıyor. Katı araştırıcı bir beyin. Politik bir cizvit. Büyü ve astroloji konusunda saçmalayarak ilgi çekiyor. Bir saniye sonra size hepsinin deli saçması olduğunu söylüyor. Duygusallığın yaralarını gizleyen bir kuşkucu. Hep kendi taşındığını söyleyen evden atılan yaralı çocuk. Brooklyn'de, karda kışta sokağa atılan bir çocuk, sahne sanatlarına yeteneği olan ama yine de sokakta beş parasız bir çocuk. Babasının eşcinsellere tahammülü yok. Ağaran perdede gösteriş yapıyor. Hayır işe girmek istemiyor. Çalışacağına dünyayı parçalar daha iyi. Özgürlüğünün bomboş olduğunu farkediyor. Uyşturucularla geçirdiği o yazın sonunda hala hayatta. "Ahmakça kendimi öldürüyordum," diyerek intiharını bile küçümsüyor. Hala nedenini söylemiyor. Robin benimkine çok benzeyen kafeslerinin içinde. İkimiz de yontucuyuz. Ve Robin şaşılacak biri, yönetmen, aktris, yazar. Onun "taşınabilir kafesi" var. Cehennem Vadisi adlı öyküsü. Ellen ile bu kısmı keserken yaptığımız hilelerle epey eğlendik. Delora'nın gölge çekimleriyle oynadık. Robin'in şirketi yönettiği egzersiz bölümlerinde çapraz kesim yaptık. Yirmi yaşında başarılı bir yönetmenlik repertuarı olmuş. Sonra bu işi bırakmış. Bu iş kendini "tuhaf" hissetmesine neden oluyormuş.

Ve sonunda başlıyor, tuvaletteki sahne, Robin'in baştan çıkarılması. Queens'li iyi bir Musevi kız. Yazın turneye gitmiş. Uzun üçlü konuşma. Kısaltıp onun üçlü saldırı biçimini koruduk: oda arkadaşı gülerken Yalnızlık Kuyusu'nu *(Well of Loneliness)* okuması, kaldırımı keşfetmesi ve gecelerin tuhaf biriyle karşılaşması. Zararsız bir çingene cüce. Ama korkuyor. Deniz ve macera sevgisi büyük bir dalga gibi üzerimizde patlıyor. Karnavallar ve garip kişiler. En sonda da ona acımasızca tecavüz eden oğlan. "Bana bunu yaptığı zaman çok şey öğrendim," derken öfkeli değil. "Sadece çalışmam ge-

rek. Git, düşünmeye zamanım yok." Sonra ona, "Makarayı yarıladık," diyen benim sesim. "Peki ne yapmak istiyorsun?.. Tamam kes," diye sesleniyor. Gerçek bir çekme katın bodrumundaki gerçek bir tuvalette biz kavga ederken perde boş. Bu kısmı olduğu gibi bırakmalıydım. Bana çok çiğ gelmişti. Şimdi izlerken keşke daha cesur olsaydım diyorum. Şekilciliği çöpe atmalıydım. Onların orada karanlıkta oturup gerçekliğe görüntüsüz tahammül etmelerine izin vermeliydim.

Kendini savunan eşcinsel Robin yeniden perdede. Dünyanın canı cehenneme. "İşte bir söz - LEZBİYEN." Bunun anlamsızlığını göstermek için bize yüzünü buruşturuyor. İstenilen biçime sokulamayacağını söyleyerek uyarıyor. Söylev çekiyor. Yalvarıyor. Bize korkularımızı anlatıyor. Kendininkileri de. Kamera ve ekiple biraz daha çatışıyor. Sopalar. Robin bana susmamı söylüyor. "Sonunda insanı delirtiyorlar." "Doğru kendini anlaşılmaz yapıyorsun." Sonunda tiyatrosunu anlatıyor. "Ya onları aldatacaksın ya da hiç kimseyi. Bu yüzden kendimi tuhaf hissediyordum." Ve sonunda, koca tahta makaraların arasında başı önünde, o son hüzünlü gerçek üstü çekim. Sesler, Robin Robin sus, diyor. Bir tecavüzden sonra gibi. Tam o da değil, her zaman akıllı ve dikkatli olan Robin kendi koşullarında görünmesine izin verir. O kimsenin film lezbiyeni değil. Jeneriklerden sonra şimdi başka biri olduğunu açıklıyor. Yerinde bir son söylev ve değişim, onun için yazdığım konuşma dilin artıklarından derlenmiş bir bilmece oyunu gibi.

Dikkatim arkamdaki seyircilere dönüyor. Robin'den önceki o arada onlardan ayrıldım. Laboratuvarda tüm film için yeterince büyük makara olmadığı için makinist gergin bir sessizlikte filmi yeniden sarmak zorunda. Ben de işlerin böyle profesyonel olmayan görüntüsüne içimden küfür ediyorum. Bn. Fennimore karakterlerimin anne ve babalarının yaşamlarını yankıladıklarını söylüyor. Böyle yapmalarını ben istedim. Ama o bunu onaylamıyor gibi. "Babalarından bahsediyorlar," diyor. Ben savunmaya geçiyorum, gerçekte yanıtlamıyorum, üçüncü makara da gösterilene kadar sabredeceğim sonra buradan çıkıp gideceğim. Umutsuz bir şekilde Robin'i izlemeyi sürdürüyoruz. Bn. Fennimore aslında çok hoş ama uygun değil, onu kullanamayız diyeceği küçük konuşmasını aklında ha-

zırlıyor. Zarifçe reddedilmeye kendimi hazırlıyorum fakat o tam başlayacağı sırada Lionel elini dizine vurarak, harika bir film dağıtımını yapabilir miyim, diye bağırıyor.

Pantalonunun paçalarına düşüp bayılmamak ayakkabılarının bağlarına salyamı akıtmamak için kendime nasıl engel olmalıyım? Dikkatle onu dinleyerek bunu başarıyorum, evet Bleecker Caddesi Sineması, ona ait. Son on yıldır benim sinema dershanem. Sevgili küçük yangın tuzağı sinema tapınağı. Lionel'in bir kolej dağıtım zinciri de var, heyecandan onu dinleyemediğim için dört kere açıklamak zorunda kalıyor. İngiltere'de tesadüfen bir Amerika'lı dağıtımcı buldum ve Bn. Fennimore da fikrini değiştiriyor. Bir erkek filmin iyi olduğunu söyledi. Şimdi o kararsız. Kocası görmeli. Merdivenin başında beceriksizce duruyoruz, bir kopyasını buraya mı bırakmalıyım, ne zaman almalıyım, kısa zaman sonra ayrılıyorum. Jill şimdiden ayrılıyor. Lionel de, ama önce onunla konuşmalıyım, dağıtım sorunlarından yakınarak Greek Caddesi'nde yürüyoruz. Bunun film yapımcısını nasıl etkilediğinden. Üstelik yapmak için son kuruşunu da harcamış olsan köktenciler filmi bedava seyretmek isterler. Jill uzak kalıyor. İşim için onun zamanını harcaman hoşuna gitmiyor. Lionel ile en beğendiğimiz film yapımcılarımızı konuşuyoruz. Sonra ben onun belgesellerini övüyorum o da benim ilk filmimi övüyor. Bir ustanın beğenisi, Lionel daha çok film yapmamı söylüyor, bu sözlerinin inanılmaz güzelliğinde yüzüyorum. Birisi benim filmimi beğendi. Jill tabii bu kadar ileri gitmez, Mallory'yi beğenmiş, güzel bir piliç. Ama Robin yeterince iyi değilmiş çünkü Jill gibi olmalı, eşcinsellerin bayrağını taşımalı. Tabii kimse bunun için yeterli olamaz. Jill saldırgan, memnun etmesi zor. Robin'in, "Kitaplar oldukça önemsizdir," gibi ukalaca gelişi güzel sözleri için beni azarlıyor. Jill şimdi bunun benim hayat felsefemin doruğu olduğuna karar verdi.

Sonra Lionel ayrılıyor. Kıvancımı rafa kaldırıp Jill ile bir bardak viskilik daha sohbet etmeliyim. İmajlarımız hakkında konuşmak istiyor. "Onlar sihirli. JERRY RUBIN sokakta yürüdüğü zaman insanlar bunu görüyor. Yalnız o kendisi yürüyenin sadece jerry rubin olduğunu biliyor. Devrim medyada böyle oluşuyor. Kendini bir efsane haline getiriyorsun." Ben efsanelerin tehlikeli

olduğunu söyleyerek karşı çıkıyorum. Üstelik, uydurmaca. Ama o benim gerçekçi olmadığımı iddia ediyor - "Hem sonra niye tadını çıkarmamalı?"

Jill Johnston olmak hoşuna gidiyor, bu barda rolüne uygun görünüyor ama o aynı zamanda aynanın içinde yaşayıp görüntüsüyle beslenen yaşlı bir kadın. Beslediği kişiler ona bu görüntüyü veriyorlar ama bu arada iliğini kemiğini de sömürüyorlar. "Tek başına uyandığın zaman kimsin?" diye sorarken, kıştan dehşetli korkuyorum. Cevap vermiyor, dinlemiyor. Kendi içimde konuşmaya devam ediyorum, hayır ben gerçek olma uğraşını sürdüreceğim, gün ışığında sadece cıva gibi parlayan gümüşi düzeyi terkedip camın altındaki sulara dalıp bir ruh geliştirmeye çalışacağım. "Ama sen yine ciddileşiyorsun," diyor. "Sen gerçekten kendini Kadın Özgürlük hareketi sanıyorsun değil mi?" Alıştığım tersleme. Tahteravallideymiş gibi sallanıyorum, masaya tutunuyorum, üçüncü ve son bardak viskiyi bekleyip şunu söylemeyi tasarlıyorum, "Niye ciddi olmayayım Jill, basındaki politik ahmak olmak istemiyorum ki." Ama arzumu sözcüklere dökmeye bu kadar utanırken nasıl söyleyebilirim. Bir katalizör olmayı umduğumu ve yaşamımı bu uğurda harcamak istediğimi, yeter ki gerekli şekilde gelişip, bulup, uğraşıp, bekleyip, yapılandırıp, daha iyi bilgilenmek için yer açıp, tabii ki mükemmelleştirmek için değil ama yaratmak geliştirmek için... pencereden sızan gün ışığı Jill'in saçlarına vuruyor, gri telleri aydınlatıp sonra benim gözlerime akşamüstünü yansıtıyor... keşke sürdürüp yapabilsem ve olabilsem hayır, iyi değil, gün ışınları her teli aydınlatıyor... yine de başlangıçtan daha iyiyim, geceleri korkuyla büzülen o ahmaktan. Altın kadeh boşaldı ve gidiyoruz.

XI

Merdivenleri çıkmayı başarıyorum. Bir kasa Valpolicella. Ve birkaç şişe Iskoç viskisi. Yarın uçacağım için kileri dolduruyorum. Ofisin kapısı kilitli. Paul otomobili park edene kadar burada sahanlıkta beklemek durumundayım. İngiltere'de son günüm. Otomobille ofise gelirken kasetleri dinledik, ben arkada parmaklarımı çıtlatıyorum. Nell şapkasının altında dimdik oturuyor. St. Pancras'taki

tren yolu köprüsünün altından geçerken bir ilan "Miyom" diye bağırıyor. Celia'ya konan teşhis. Son günüm olduğu için bugün herşey sihirli. Shaw'un bir eserini oynayan tiyatronun önünden geçtik. Edebiyat bende artık dehşet uyandırmıyor. Eski bir oyunun sahnelenmesine rahatlıkla bakıyorum ve niye gerek duydular diye azıcık merak ediyorum. Telaş duygum geçti. Paul otomobili durdurup beni indiriyor. Otoparka gitmeden önce mükemmel nezaketi ile inmemi bekliyor. On dakikamı lüks tüketime harcayarak ofisteki içki dolabını yendiden canlandırdım ve tüm alışveriş yükümü dört kat yukarıya taşıdım. Birinci kattaki ne idüğü belirsiz iş yerini, ikinci kattaki sefil iş arama acentasını ve üçüncü kattaki ya kapalı yahut da Almanlarla dolu olan garip Fransız kuzini ofisini geçip yukarı çıktım. Ve şimdi de kilitli olan büyük İngiliz kapımızın önünde beklemeliyim. Keşke anahtarımı geri vermeseydim. Bir zamanlar ofise ilk gelen ben olurdum ve Betty'yi beklerdim, bu karmaşadan nasıl bir film yapacağız korkusuyla. Senaryo üzerinde çalışıp, blokları yeniden düzenleyip, kesip, yapıştırıp kağıt üzerinde yeni bir düzenleme yapardım. Bunun filmde yapılıp Steembeck'de gösterilmesini telaş içinde beklerdim. İyi olacak mı? Ve bu gece İngiltere'de gösteriliyor. Bugün faturalarımı ödüyorum.

Karton kolimi duvara yaslayıp dinleniyorum. Bugün muhteşem bir gün. Hem de zor, üçünden, Nell Winnie Paul, ayrılmak evden ayrılmak gibi. Soho'daki ofis. Islington'daki ev. En azından içkileri olacak. Winnie'nin Eşcinsel Özgürlük Hareketi var. Nell tekrar New York'a gelebilse yeniden film çeker. Paul iş bulabilse. Keşke Joplin işi olsa. Ama işte krallara yakışır tavrıyla merdivenleri çıkıyor ve beni yükümle görünce gülümsüyor. "Bari yere koysaydın." "Gideceğim için ne kadar üzüldüğümü düşünüyordum, Paul." "Neyse aldırma. Kahve içelim." Son sulu neskafeyi hazırlıyorum ve faturalara geçiyoruz. Önce mümkün görünüyor. Başaracağım. Sadece binyüz kusür. O kadarlık seyahat çekim var. Onları döşemeye yayıyorum. Bize bakan Amerika'lı yüzler. Dolar Başkanları. Paul başka tutarları da topluyor. Pariteye çeviriyor. İri omuzları kağıdın üzerine eğilmiş. Tatilinden dönen Betty girip çıkarak ateşi yeni faturalarla körüklüyor. Işıklandırma. Laboratuvar. Kiralama. Nell'in sadece baskının bin beş yüz dolar tutaca-

ğını tahmin ettiğini anımsıyorum. Ve nefesimi tutuyorum. Şimdiden bin yedi yüz dolara yükseldik ve bu beni aştı. Yarın New York'a varır varmaz ona bir çek gönderebilirim. Ama hayır borçlu ayrılmak istemiyorum. Paul'ün kredisini gerektiği kadar kullandım. Ve şimdi şirketleri iflas etmek üzere ve banka müdürü ısrarlı. Görüşmeleri tahmin edebiliyorum. Paul bir dükü andıran havasıyla zaman istiyor, günlük yaşamdan küçük bir adam olan müdür ise ödeme yapması gerektiğini söylüyor. Hayır onlara borçlu olarak İngiltere'den ayrılamam. Ama şimdi iki bin üç yüz dolara çıktık. Son büyük fatura ana kopyalar için gelmiş. Üç bini aştık.

Deri koltukları, cam masaları ve bir yontu gibi yerleştirilmiş antika kamerası ve Hedda'nın tablolarıyla Paul'ün şık ofisinde başım dönüyor. Bir Ariflex ile çekim yapan Paul'ü kahraman gibi gösteren fotoğrafı. Bir bina kadar büyük bir 25 milimetrelik kameranın arkasında daha kahramanca görünen Nell'in fotoğrafı. Paul pürosunu ezip pound'ları dolara çevirmeye başlıyor. Artık sayıları izleyemiyorum. O benden daha dürüst ve çok daha iyi bir matematikçi. Ben odada volta atıp ellerimi ovuşturuyorum. Bir akşam üstünde üç bin doları nereden bulacağım? Şaşkınlık içinde Paul'e bakıyorum.

Şaşırmış gibi. Belki yüz kere benzer durumda kalmıştır. Tüm film endüstrisi kredi ile çalışır. Her faturayı anında ödeyen hayattaki tek film yapımcısı ben olmalıyım. St. Paul'lü bu kızın isteri nöbetine kapılmasına ramak kaldı. Paul hiç de olağandışı birşey değilmiş gibi, "Yayıncını ara," diyor. "Granada telif hakkımı Doubleday'a verir, o da onları bana yılda yalnız iki kez New York'ta öder." "Onlardan borç iste." Mantığın sesi. "Film faturalarını ödeyemeyen gezgin yazarlara borç vermek zorunda değiller. Böyle bir uygulamaları olmadığını söyleyeceklerdir." "Deneyebilirsin." Telefonun başına geçmeliyim. Doubleday'deki kadınlara nezaket gösterip beni yemeğe davet ettikleri için teşekkür ettikten hemen sonra onlardan para istediğim için dehşet içindeyim. Barbara Noble yalnızca gülüp ne kadar diye soruyor. Korkunç tutarı söylüyorum. Şimdi alçalan sesiyle bana biraz zaman ver diyor. "Londra hesabımızda o kadar olduğunu hiç sanmıyorum. Garden City, New York'u aramak için yirmi dakika kadar zamana ihtiyacım var." Rüyada gibi telefonu

kapatıyorum. Yirmi dakikada üç bin dolar bulabileceğini söylüyor. Paul, İngiliz'lerin kitap yazarlarına karşı beslediği inanılmaz saygıdan söz ediyor. Neredeyse bu fikrine katılacağım. Ama bunun bir mucize olduğunu düşünüyorum. Barbara Noble'nin mucizesi. Bu arada heyecanla bekleyip ödeyeceğim gelir vergisini düşünüp tırnaklarını kemiriyorum. Telefon çalıyor, üç binlik, bulmuş. Banka kapanmadan yetişip laboratuvara akşamdan önce bir çek verebilmek için kapitalist düzenin labirentine dalıyoruz. Paul bile işlerin gelişmesinden etkilenip kuşkuya düşüyor. "Birkaç gün daha kalman gerekebilir." Ama Celia'nın ameliyatı var. Nell banka gibi birkaç engelin duyguların önüne geçmesine izin vermez. Ben de vermem.

Doris Lessing gibi biriyle yemek randevuma tam on dakika geciktim. Bu düşünce parayı ait olduğu önemsizliğe indirgiyor. Paul'ü homurdanmaya bırakarak ofisten fırlıyorum. Bugün kendimi şaşırtıyorum. Charing Cross'ta taksi beklerken Mary Marvel'in ta kendisiyim. Tek bir sözcük ve bluzum patlayarak gizemli şimşeği ortaya çıkaracak. Ben Amerika'lı bir çizgi roman kahramanıyım. Kanadı kırık kuş tipinden hemen süper kadına dönüştüveriyorum. Mutluluk duygumu kontrol altına alma çabalarım işe yaramıyor. Boyun eğip keyfini çıkarmalıyım, hayatta böyle günler o kadar az ki. Taksi doğa ötesi işaretlerime uyuyor. Bu büyük kadına erişene kadar taksi şoförü bu kocaman siyah yaratık emrimde.

Ön tarafta güller ve sevimli duvar kağıdı. Böylesine olağanüstü bir şekilde olağan olmak kolay değil. Hiçbir şey büyük kişileri çevreleyen sıradan durumlar kadar etkileyici olamaz. De Beauvoir'ın gösterişsiz beyaz taş cephenin ve bir ejderi andıran kapıcının arkasına gizlenmiş asansörsüz dairesi gibi. Merdivenlerden sesleniyorum ve elimi sıkıyor. Bugün o kadar imkansızın ötesinde bir gün ki günün içinde peri masalındaymış gibi uçuyorum. Ya da LSD almış gibi. Ya da ne derseniz deyin, öyle birşey. Şerefime kendi elleriyle yıkadığı çileklere bakarken kendimi savaştan dönen Antonius gibi hissediyorum. "Zambak kadar beyaz," diye şakalaşıyoruz. "Irkçılığın dili ne kadar şaşırtıcı değil mi?" Hayallerinin kahramanı olan profesörle yemek yiyen bir üniversite öğrencisi gibiyim ama yemek tariflerini karşılaştıran iki kadın kadar rahatlıkla konuşuyoruz.

Yazdığı odayı yarı açık kapısından gözetliyorum. Kağıt karmaşası olan mahremiyet. Derli toplu olmaması ne kadar rahatlatıcı. Garip oryantal havasıyla sevimli oturma odasında cin tonigimle bekliyorum. İran şusu busu halısı, perdesi ve minderleri. Saçlarını yaptığı topuz kadar zarif bu İngiliz odasının yumuşacık dağınıklığı.

Geçen seferki ıstırabımı itiraf ediyorum. *Altın Defter*'in yazarına yazamadığımı itiraf edememek ne kadar saçma. "Ama şimdi yazabilirsiniz," diyor. Neşeli, anaç. "Yazamamaktan korkar mısınız?" "Hayır, yazabileceğimi artık biliyorum." Bunu rahatlıkla söylüyor. Bu bir yaşam boyu çalışmanın sonucu. Sonra beni hayrete düşürüyor. "Bunu yapabileceğimi biliyorum. Benim sorunum bunu niye yaptığımı anlamak." "Ama edebiyat yaratıyorsunuz," diye karşı çıkıyorum. Hayat boyu kütüphaneler ve burslar, sabaha dek çalışmalar, kıskançlık, beğeni, putlaştırılma. Altı yıl süren üniversite. Tanrım, edebiyat yaratıp bunu niye yaptığını merak ediyor. Tabii "edebiyat" sözüne yüzünü buruşturuyor. "Öyle olsa bile. Bu neyi kanıtlar?" Hiç düşünmemiştim. Sanat kendi için vardır. Böyle bir soru beni sersemletiyor. "Sizin kitabınız birşeyler kanıtlıyor," diyor. Doris Lessing benim zavallı lanetli tezimden söz ediyor. Küflü akademik dili. Uzun lafları. "Bu gibi kitaplar değişiklik getirirler," diye ısrar ediyor.

"Altın Defter'in *(The Golden Notebook)* onu okuyan kadınlar için ne anlama geldiğini bir düşünün." "Hiçbir fikrim yok. New York'a geldiğim zaman başka bir anlamı olduğunu sandılar. O kötü bir zaman dilimiydi." Kaufmann Binasındaki fiyaskoyu hatırlayıp gülüyorum. Hareketin çığırtkanları Lessing'i kahramanları olarak alkışlamaya gitmişlerdi, ama o erkeklerden nefret etmediğini ve - barış, yoksulluk, sınıf- gibi diğer dünya sorunlarını kadınların sorunlarından daha önemli bulduğunu söyleyerek onları öfkelendirmişti. "Benim için ne anlama geldiğini söyleyeyim. Saçma bulabileceğiniz ayrıntılarla anlatayım. Kadın kahramanın bir tuvalette regl olduğunu keşfettiği an," gülümsüyoruz. "Buna St. Paul'de lanet derdik." tekrar gülümsüyoruz. "Tuvalet kağıdıyla uğraşırken kan bacaklarından aşağı akar. Kağıt mendil. Bu gibi şeyler. Hem de bir kitapta! Dünya nüfusunun yarısının yetişkin yaşamı boyunca her ay başına gelen birşey ve bunu daha önce kimse bir kitapta yazma-

dı." Mary McCarthy'nin bir bölümünde kadın kahraman yapılabilecek en ahmakça şeyi yapar, bir trende sarhoş olur ve tüm geceyi peşine taktığı bir tiple sevişerek geçirir. Bu hepimizin yaptığı ve sonradan bu yüzden kendinden nefret ettiği ahmakça birşey. Ama o bunu itiraf edecek kadar yürekliydi. Dürüsttü. "Tabii bunları yazarken insanın yüzü kızarıyor," diye gülüyor. "Ama işin en garip yanı şu ki, beni en fazla endişelendiren kısımlar, bana hayır bunu kağıda dökemem dedirten bölümler - şimdi en çok gurur duyduğum kısımlar oldu. Yazdıklarımın içinde beni en çok onlar rahatlattı. Çünkü aldığım mektuplardan ve konuştuğum okurlardan o anlarda başka insanların duygularını dile getirdiğimi farkettim. İnanılmaz birşey. Çünkü yazarken umutsuzca kişisel görünüyorlardı..."

"Kadınların kendini ifade etmesi şimdi çok ilgi topluyor," diye sürdürüyor. "Bunu mektuplardan ve olmadık yerlerde duyduğum dedikodulardan anlıyorum." Akıl hastanelerindeki insanlardan mektuplar aldığını söylüyor. Ve onları yanıtlıyormuş. Böylesi bir meziyet benim gibi mektup yazamayan birine büyük bir ders. "Bu kadını iyileştiremem ama yazısını okuyorum." Lessing gülüyor. "Ve çok ilgi çekici. Hepsi içinden dökülüyordu. Ben de ona bir kitap yazmasını önerdim. Şimdi o kitabı okumak için sabırsızlanıyorum. Gerçekte artık yalnız bu gibi şeyler ilgimi çekiyor. İnsanların yaşamları hakkında yazdıkları. Senin de yazdıklarını görmek isterim."

"Ama ben hep utangaçım. Sıkılacak o kadar çok şeyim var ki. Nedense gerekli göründüğü için birinci şahısla yazıyorum, kendimi ortaya koyamazsam benim yazdıklarımın bir anlamı olmayacak. Ama Tanrım bir Lezbiyen olduğum için de çok kritik bir durumdayım. Bu tabii bir insanlık deneyimi. Ama hiç anlatılmamış. Buna izin verilmemiş. Bir geleneği yok. Dili yok. Üzerinde anlaşılmış değer yargıları ve bir geçmişi yok." "Ama insanlar öğrenmek istiyor," diye sözümü kesiyor. "Ve sen korkup susmamalısın. Yoksa suskunluk sonsuza dek sürer."

Onun iyi kalpliliği ve çilekler beni sakinleştirdi. Ben yerde oturuyorum o incecik bedeni anaç tavrıyla karşımda koltukta oturuyor. En büyük karmaşamla söze başlıyorum. Annem. "Bu kitabı yazarsam Annem ölecek. Beni şimdiden uyardı." Lessing gülüyor.

"Anneler iddia ettikleri kadar kolay ölmezler. Benimki de niyetinin bu olduğunu her kitabımla yineledi. Ama ben sonunda onu memnun etmeyi, benimle gurur duymasını sağlamayı belki başarırım diye umutlanarak yazmayı sürdürdüm. Bu sadece yeni bir cenaze töreni daha yarattı. Anneler kitap yazan kadınlar için özel bir engel oluşturuyor. Sanırım bu evrensel." "Colette ile Sidonie var." "Ah evet ama onlar beni hiç tatmin edemedi. Ben onlar kadar şanslı değilim. Annem sonunda kendi nedenleriyle öldü. Ama onun tamamen gitmediğini hissediyorum."

Kahve içerken politikaya dönüp neden yetersiz olduğunu konuşuyoruz. Veya pek işe yaramadığını. "O açıdan saldıracaklardır," diye uyarıyor. "Barışsever olduğunuz için lanetlendiğinizi duydum." "Günahlarımdan arınmak için bir çalışma planı yaptım. Bir yıl kent dışında oturup Marks'ı okuyacağım." "Sol için büyük bir şeref. Onlar Marks'ı hiç okumazlar. Ama insan insanlık dışı tavırlarına sinirleniyor. Giderek nedenleri yok sayıp nasıla yöneliyorlar. Ve nasıl da gittikçe daha çok çirkinleşiyorlar. Çok sonra İngiltere'ye geldikten sonra Parti üyesi oldum ve benim gerçek politik eylemlerim politikanın korkunç bir gerçek olduğu Rodezya'da yer aldı. Durum hergün tüm dehşeti ve adaletsizliği ile karşımıza çıkıyordu. Ama İngiltere'ye geldiğim zaman Sol'un toplantılarda bağıran can sıkıcı insanlar olabileceğini gördüm. Egolarıyla canımı öldüresiye sıkıyorlardı. Sözcüklerle. Taşkınlık arttıkça anlamı azalan sözcükler. Sanattan nefret ediyorlar. Zamanla insanlardan da nefret etmelerinden korkar oldum. Yaşamları başka ülkelerdeki başka insanların acılarına dayanan duygusal hezeyandan oluşan bu kişiler gerçekte o insanlarla da fazla ilgilenmiyorlar ama onları belirli nevrotik gereksinme ve planları için kullanışlı buluyorlardı."

Birden bir gazete haberini anımsıyorum. "Dünkü gazetede dikkatinizi çekti mi, Ortadoğu'da bir devlet yöneticisi onu öldürmeyi planlayan on kişiyi tutuklatmış? Ya onları serbest bıraksa? Affedip bunu bir taktik olarak uygulasa. Başkalarından daha iyi bir yönetim uygulayacağı yolunda böyle bir güven oluştursa onu kim öldürmek isteyebilir? Ve bunu yapamıyorsa niçin yönetimi bırakmıyor? Devlet yönetmenin nasıl bir karabasan olduğunu bir düşünün. Sıradan bir yurttaş olarak çok daha mutlu olurdu." Ben tiranın trompetlerin

fanfarıyla reformlar getirdiği bir durumu hayal ederken, o bu günkü gazeteye göre despotun karşıt görüşlüleri idam ettirdiğini söylüyor. "Kimse hayal gücünü kullanmıyor," gülüşüyoruz, iç çeker gibi.

"En üzücü şey de köktenci, asi, devrimci oldukları zaman tanıdığınız ve insanları saklayıp, barındıran yardım eden kişilerin İngiltere'ye birer güç olarak dönmesi," diyerek koltuğunda kıpırdıyor. "Afrika devletlerinin bakanları olarak. Ve onların cinayetlerini tanımlayıp, yaptıkları tasfiyeleri açıklayıp, suçlarının iktidarda kalmaları için gerekli olduğunu iddia etmelerini dinlemek."

Saf ve ahlakçı kadınlarız. İnsanız. Politikayı insanoğlu için bir felaket olarak görüyoruz. Bununla başa çıkmak için politikadan başka yol da bilmiyoruz. Doğrudan bir yol olarak değişimi, özgürlüğü, küçük kişisel şeyleri, öznel tavırları görebiliyoruz ama bunlar yalnız sözde ilerici, gelişmiş, kapitalist ve emperyalist ülkelerde yaşayan karnını doyurabilen insanlara uygun yöntemler. Bu insanlar kendi toplumlarını etkileyebilecek belirli tavırlar alabilseler bu tavırlarını onları ayakta tutan insanların yararına da yöneltebilirler.

"Ama yedi yıldır Vietnam'daki savaşı bile durduramadık," diyorum. "Hayır, durduramadınız. Ama daha az yararlı da olsa daha dikkat çekici birşeyi başlattınız. Toplumsal gücün büyük sarkacını harekete geçirdiniz, bir kıvılcım, milyonlarca Amerika'lıya hatta şimdi ülke dışına da yayılan bir hareket başlattınız. Bir gizil güç. Evde veya kişinin kontrolünde, etkisinde, bilgisi dahilinde olan bir bölgede başladı." Onun ne demek istediğini kavrıyorum ve insanın niçin herşeye önce kendinden başlaması gerektiğini anlıyorum. Sonuçta ancak buna sahip çıkabiliriz. Ve değişim insanın umutla bekleyerek uyguladığı ruhsal disiplindir. Sizinle ve çevrenizdekilerle başlayan. Değişim zaman ister, derinden işler, canlı ve içte oluşturulan bir güçtür. Sonra onu hisseden başkalarının desteğiyle dışarıya yöneltilir. Bir birleşme. Hayır mistik birşey değil, öyle olsa bile saçmalık, dinsel, çarpıtılmış ve mantık dışı değildir. Ama gerçektir ve davranışlarla ölçülür, gerçeklikte olduğu kadar ruhsal alanda da geçerlidir, çoğu zaman da nesnel dünya kadar gerçektir. Yeni bir yaşam, davranış, hissediş şekli, değerlerin ve diğer algılama yöntemlerinin yeniden değerlendirilmesidir. Davranışların yeniden dü-

zenlenmesidir. Devrim, yönetim arabasının devrilmesi kartların yeni baştan karılması demek değildir. Bir gelişme, yaygınlaşma, yarışta yeni bir büyümedir. Yalnızca bir travma değil de gerçek olursa, tarih ağacında yeni bir çember oluşturur, bir dairenin oluşmasının kanıtı da görünmez doku katmanlarıdır.

İkinci fincan kahvede konuşulanlar önemsizdi çünkü bir kaşığın üstünde duran o an süresince umutlarımızı paylaşmış ve vedalaşıp öpüşmüştük. Ama metro istasyonuna kadar birlikte yürüdük. Taksi yok. Ve metronun daha hızlı olduğunu ileri sürüyor. Bu orta yaşlı İngiliz leydisinin küstah bir Amerika'lıyı metro istasyonuna kadar geçirmek zahmetine katlanmasını izliyorum. Coşkuyla teşekkür ediyorum ama büyük insanlara teşekkür etmek bir şekilde hakaret gibi oluyor. Ve hiçbir alçak gönüllü tavrın yerini alamayacağı dokunaklı bir kucaklaşma.

Çılgın Amerika'lı hanım Oxford Caddesi'nde koşar adım ilerliyor. Rogosin ofiste kontrat imzalamak için bekliyor. Nell ile Paul'ün filmlerinin dağıtımına da yardımcı olacak mı? Wardour Caddesi'ni arayarak hızla Soho'ya giriyorum. Siyah bir adam iki sapak aşağıda diyor. Ve işte burası. Soho'nun film sokağı. Rank ve Universal Şirketi, iki büyükler yanyana. Çok büyük bir ilan panosu pomo reklamı yapıyor, Estelle'in Sırrı. Yedi renkli bilim kurgu. Panorama tekniğiyle muhteşem savaşlar, Japon ordusunu temsil eden onbeş bin figüran. Gerçek parayla çekilmiş gerçek filmler.

Üst kata Nell'e çıkıyorum. Magda telefonda metnin yarısını daktilo ettiğini uçak kalkana kadar hepsini bitireceğini söylüyor. Nell büyük şapkasının altında sabahki kasvetli haliyle. Yarın İngiltere'den ayrılıyorum. Bu akşam halka açık ilk gösterimim yapılacak. O öfkeliyse gidemem. Bu akşam filmim gösterilecek. Nell zımpara gibi ruh halinde, Betty ile yeni çekimlerinin montajını yapıyor. 35 milimetrelik çekimlere bakıyorum. Renkli. Kusursuz çekimler. Çok güzel bir kadın ile Hampton Heath ormanında koşuşan bir küçük kız. Güzel bir görünüm. Düş gibi. Birlikte uçurtma uçuruyorlar. Üç gün sonra şekerleme reklamlarıyla doldurulacak. Tüm güzelliği yok olup saçmalaşacak. Nell, Magda'ya kızmış. Geçen gün evden çıkarken ona veda etmemiş. "Bu belki de benim suçum. Çıkacakları zaman sen alt katta Winnie ile beraberdin ve ben seni

rahatsız etmemek için onları kapıya kadar geçirdim. Tabii ki sana veda etmek istedi ama ben sana söylemeyi unuttum. Magda'ya değil bana kız." Nell ağlıyor. "Sana kızgın değilim. Magda'ya da değil. Herkese kızıyorum. Burada bu kahrolası berbat reklam filmiyle uğraşıyorum." Ağlıyor, o ağlarken ben boşlukları dolduruyorum - Ben burada bu kahrolası reklam filmiyle uğraşırken senin gerçek bir filmin, dağıtımcın ve bu akşam bir gösterimin var. Kollarımda ağlıyor, hoşçakal orada görüşürüz diye mırıldanırken ben de ağlıyorum. "Nell lütfen bu akşam orada ol, beni yalnız bırakma." Ve beni affet diyorum. Ama yüksek sesle değil. Çünkü o burada takılıp kaldı ve bana gıpta ediyor ama benim iyiliğimi istediği için ve bunu kendi için istediği şeyi başarabilmem için bana yardım ettiği için kıskanmıyor. Onları elde etmesi için ben de bir şekilde ona yardım etmeliyim.

Cambridge Circus'ta Danny'nin büyük salonunun önünde beyazlar giyinmiş biriyim. Bir taksi bulmaya çabalıyorum. Çevremde dolaşıyorlar ama durmuyorlar. Harikulade yaşamım için cezalandırılıyorum. Hem de bu gün, yirmi dakikada üç binlik ödünç para bulabildiğim, Doris Lessing ile yemek yediğim ve filmimin ilk gösterimini gerçekleştirdiğim gün. Ama bir taksi bulamazsam herşey mahvolacak, çekimi alamayacağım, laboratuvara baskıların ücretini ödeyemeyeceğim ve ilk gösterim için perde boş kalacak. Bir taksi bulamazsam herşey yok olacak. Atak bir adam yaşlı bir kadının çevirdiği taksiyi kapıyor ve ben ona kendiminkini bırakmak nezaketini gösterip göstermeyeceğimi düşünecek zaman buluyorum. Ama ortalıkta taksi yok. Hiç yok. Sonsuza dek. Cambridge Circus'ta bembeyaz pantolonum ve Meksikalı bluzumla duruyorum. Kargaşanın ortasında bir tip. Yaşamak, başarmak ve bunu sürdürmek telaşında yüzüyorum. Bir taksi bulamayacak mıyım?

Sonra Regency Grand'a doğru hızla gidiyorum. Sıkıcı düğün davetlerinin yapıldığı yer. İngiliz sosyetesine katılış partilerinin, şirket toplantılarının yapıldığı kırmızı halılı brokar duvar kağıtlı salon. Merdivenleri çıkarken bile insanın içinden kusmak geliyor. Hareket burada mı toplanacak? Amerikan tarzı giysileriyle bütün o İngiliz kadınlar, köktenci giysileri son moda tavırlarıyla o insanlar bu mezarda mı toplanacak? İçeri bile girmeyi kabul etmeyeceklerdir. Kimse gelmeyecek. Orada tek başıma oturup filmimi seyrede-

ceğim. Yurttaş Kane *(Citizen Kane)*. Paul bile gelmeye söz verdi. Mallory'nin ilk sekansını izledi ve umudunu yitirdi. Bu akşam herşeyin onun sandığı kadar umutsuz olmadığını ona kanıtlayacaktım. Merdivenlerin üstünde büyük puntolarla "Disney" yazıyor. Benim insanlarım bunu görünce çıkıp gidecekler. Disney benim gösteri zamanımı kullanıyor. Benim insanlarım o sona ersin diye saatlerce beklemek zorundalar. Disney ve taraftarları, hayatımda gördüğüm en berbat kişiler her yanı kaplamışlar. Kapı gösteri salonuna açılıyor. Rezillik. Nefret duyuyorum. Bu akşamüstü ofiste tuvalette alkışları duyduğum an. İngiliz kardeşlerimin filmimi ve beni sevdiğini düşlediğim an. Bu salonda kimse alkışlamayacak.

Kimse gelip benim kahrolası filmimi almayacak. Onu burada koridorda çalınması için bırakacağım. Bir adam pencereden içeri atlıyor. Makinist. Geri zekalı, miyop. Film kutularını alıp 16 mm. tek bir projektörleri olduğunu söyleyerek yok oluyor. Filmin ortasında durup filmi sarmak zorunda olduklarını söylüyor. Pencereden atlayıp bu kötü niyetli geri zekalıyı dar geçitte izlemeye çalışıyorum. Filmimi kaybetmemesini söylüyorum. Ve filme ne yaptığını kontrol ediyorum. Çizgi romanını okuyor sarılan filme bakmıyor bile. Zavallı Disney, o da arkamdan pencereden çıktı, şimdi ikimiz de onbeş metre yükseklikteyiz. Disney en güçlü Hollywood sesiyle bağırıyor O görüntüyü ayarla yoksa seni boğarım aşağıda orada bana yatırım yapanlar var beni mahvediyorsun. Makinist çizgi romanının bir karesini bile kaçırmadan okuyor. Disney'e, "Sen de kimsin?" diye soruyorum. "Ben Disney'im." "Disney öleli yıllar oluyor. Fantasia'dan hemen sonra öldü." "Milyonlarca Disney var," diyor. Hollywood ve filmler, para, pürolar ve çocukluk anıları, acımasızca nefret ve vatanseverlikten oluşan ipnotik bir Amerikan birikimiyle bakışıyoruz.

Merdivenlerden inerken kalabalığı görüyorum. Benim filmim için olamaz. Ama ben çıkınca bağırıyorlar, bir kahraman gibi karşılanıyorum, utanç içinde kalabalıkta tanıdık bir yüz arıyorum. O'Rourke, "Geciktin ve bizi içeri almıyorlar," diye bağırıyor. "Tekrar yukarı çık ve kahrolası kapıları açtır." Durum hala komik ve ben gülerek parkalar, sırt çantaları tüm köktenci takım taklavat arasından geçmeye çalışıyorum. Şimdi homurdanıyorlar. "Gerçekten çok üzgünüm bir Disney filmi gösteriyorlar, bir gecikme olacak, kusura

bakmayın." Kapıdaki asık suratlı hanım ne mantık ne şakadan anlamıyor. "Bu korkunç insanlar da kim?" "Benim davetlilerim Madam." Bir gazeteci öfkeli ve gerçekten de bana bir daha kimse için bu iyiliği yapmayacağım diye bağırıyor. Ve bir an daha beklemeye dayanamayan Lady Bilmemkimle birlikte çıkıp gidiyor. Üzülüyorum ama birşey yapamıyorum. Harekettekiler dışarıda normal giyinmiş medya kişilerinin onlardan önce içeri alınmasına öfke duyuyorlar. Müdüriyet normal giyimli dostlarıma anlayış gösterip onları içeri almış. Herşey ters gidiyor. Ben henüz geldim ve bu ayrımdan sorumlu değilim ama yine de zılgıtı ben yiyeceğim. Hareket erkeklerin bile içeri alınmasına öfkeyle karşı çıkıyor! Erkeklerin girmesine niçin izin veriyorum? Çünkü davetliler. Ama bu haksızlık bütün yerleri dolduracaklar! Bir şekilde hepsini içeri sokmalıyım, erkekleri bile. Çünkü hepsi davetli. Davet edip de içeri almamak uygarlık dışı bir davranış olur. Ama yeterli koltuk olmayabilir. Ve kahrolası müdüriyet hala kapıları bile açmıyor. Yönetici hanım benim acele edip içeri girmemi söylüyor.

Reddediyorum. Hepimiz içeri bırakılana kadar harekettekilerle birlikte dışarıda bekleyeceğim. Şık giyimli birkaç kişi daha sinir içinde ayrılıyor. Hareket çirkinleşiyor gürültücü olup kontrolden çıkıyor. Kendi aralarında müthiş eğleniyorlar. Haklılar. Bir ordu halini alıp bu yeri köktenci söylemin kılıcı ve ateşiyle özgürleştirmek istiyorlar. Homurtuları çok yükseliyor. Bu çok güzel, diye düşünüyorum, Disney zamanını aşarak devrimin oluşmasına yardımcı olacak.

Nihayet işte Disney kalabalığı çıkıyor. Geri çekilin ve yol verin. Gömleğimi önlerine halı gibi sermeğe hazırım. Yeter ki buradan çıksınlar. Ve biz girelim. Sonra sinirli dostlarım tiyatroyu gürültüyle doldururken beş tanesi atsineği gibi başıma üşüşüyor. Erkeklerin oturmasına içeride kalmasına izin verecek miyim? Bakalım koltuklar ne kadar yeterli olacak. Sonra bir karar veririz. Belki kalkmalarını isteyebiliriz. Yerde oturmalarını veya yerlerini size vermelerini isteyebiliriz. Bunun centilmence bir tavır oluşuna gülüşüyoruz. Seçenekleri hızla gözden geçirirken son derece zeki beş kadın onların çıkarılmasında ısrar ediyor. Onu atarlarsa Paul'ün yüzünün alacağı ifadeyi hayal edebiliyorum. Granada'dan gelen da-

vetlilerim olan Bay Reynolds ve Patrick. Harekettekilerin erkek arkadaşları da var tabii. Davet edildikleri için zahmet edip gelen masum kişiler. Çığlık çığlığa bağıran bir kadın grubu tarafından tiyatrodan atılmanın utancı. Ama karabasan sona eriyor. Herkese tam da yetecek kadar koltuk var. Nihayet şiddet yatışıyor. Herkes oturabilecek. Liğme liğme edilip parçalanmayacağım. Onlar sabırsızlıkla tiyatroyu yıkmadan makinist filmi başlatabilse. Şimdi de kalabalık havasızlıktan şikayetçi. Bir yan kapı bulup açıyorum. Serin hava akımında klostrofobi ile dolu tam bir an durup merdivenleri çıkıp kaçabilmeyi istiyorum. Dönmemek üzere. Üstümde kaç para var? Nereye kadar gidebilirim? Düşüncelerime gülüyorum.

Yerime dönüyorum. Nell'in yanında oturan Paul'ün yanına oturuyorum. Aralarında oturmak istiyorum. Paul izin vermiyor. Sonra kalkıyor ve onun yerini alıyorum. Aralarında oturunca hem Paul'ün tepkilerini izleyebilir hem de Nell ile izleyicinin havası hakkında konuşabilirim. Şimdi ışıklar sönüyor. Jenerikler bir Amerikan okyanusu ve üç kadının görüntüsü üzerinde beliriyor. Mallory konuşmasına başlıyor. Görüntüler perdeye kocaman yansıyor. Köşedeki kapıdan içeri sızan soluk ışığa hasretle bakıyorum. Kader gibi soluk. Paul pürosunu çiğniyor. Biz sigara içiyoruz. Mallory flulaşıyor. Bir kare geriden konuşuyor. Nell de farkediyor. Paul farkında değil. Daha da kötüleşiyor. Deli geri zekalı çizgi romanını okuyordur. Nell, "Arkaya git ve düzeltmesini söyle," diye fısıldıyor. Eğilerek salondan çıkıyorum. Sonra kendimi kapıya ve pencereden dışarıya atıyorum. Onu sarsmak isterdim ama bu işleri büsbütün berbat eder. Onu boğabilirim ama kibar davranıyorum ve kendi öfkemin şiddetine şaşıyorum. Bu arada o tartışıyor. Kendini haklı çıkarmaya çalışıyor. Beni teknolojik ayrıntılarla kandırırken ben ısrarla düzeltmesini istiyorum. Hızı ayarlamalı. Çocuksu kitabından başka hiçbir şeye ilgi duymayan bu adam benim için ölüm kalım savaşı olan bir konuda karar veriyor, bir yıllık emeği kayıtsızca mahvediyor, ikiyüzkırk insanın Londra'da bir akşamlarını feda edip seyretmeye geldikleri filmi sabote ediyor. Geldiler ama seyredemiyorlar. Seyredemediklerinin henüz pek farkında değiller. Kareler saniyede bir tane yavaş göründüğü, duydukları ses çok az bir miktar çatallandığı için kaşlarını çatıyorlar, nedenini pek anlamadan sıkılıyor-

lar. Yaşamından nefret eden yaşlı bir adam olan makinist sonunda merhamete gelip ayarlayacağını söylüyor. Bir fare gibi telaşla yerime dönüyorum. Şimdi ne yapacak diye dehşet içinde beklerken Nell elimi tutuyor ve gevşiyorum.

Paul sağ tarafımda derin derin nefes alıyor. Nell solumda derin derin nefes alıyor. İzleyicilerin nefesi arkamda. Filmimi izlemelerini gerçekten algılıyorum, kavrayışlarını, dikkatlerini gözlemleyip bir sekans başarılı olduğu zaman farkedebiliyorum. Başarısız olduğunu da. Anlaşılmaz olduğunu. Akıl karıştırıcı olduğunu. Fazla incelikli, yeterince vurgulamayan elle tutulur gibi olmadığı zaman da. Genelde iyi gidiyor. Kapıdan süzülen soluk ışık gözümün ucuna erişiyor. Fazla tanıdık olduğu için benim için ölü olan film onların izlemesiyle canlanıyor. Artık onu yalnız başkalarının gözleriyle görebileceğimi şimdi biliyorum. Onların vasıtasıyla. Hem bu da uzun sürmeyecek. Ama bu akşam eni konu yaşıyor, onlarla nefeslenip, kahkahalarıyla gülüyor, sevinçleriyle neşe buluyor. Tabii benim kayıtsız düşmanım makinist makaraları değiştirmek için tam on dakika harcıyor. İlk iki makaranın yaydığı tüm psişik enerjiyi yok ediyor. Onu hızlandırmaya çalışıp sonra yerime dönüyorum. Diğer kişiliğim o soluk ışık demetinin o uzak köşede beni çağıran açık kapının hasretini çekiyor. Robin görünüyor. Onların ilgisi yeniden yakalamak gereğinden uzun sürüyor. Ama güldürü anlayışları var ve onun komik olduğunu anlıyorlar. Keyiflenip doğru yerlerde gülüyorlar. Bu filmin sonuna kadar sürüyor. Sonra çılgınca alkışlıyorlar.

BBC'nin belgesel bölümünden bir adam kendini tanıtıp filmin çok zayıf olduğunu hatta bir film bile sayılamayacağını ancak bir radyo oyunu olabileceğini söylüyor. Onların hiç işine yaramazmış. Açık sözlülüğünü takdir edeceğimi biliyormuş. Tepemden açık sözlülük ve hakaret yağdıran iri yarı bir canavar. Şaşkınlık içinde ona gerçekten teşekkür ediyorum. Böylesine kendini beğenmiş ve müthiş yıkıcı biriyle yarışmanın ne anlamı olabilir? Neredeyse midemdeki kurşun yarasına gülümsüyorum. Makinist önde sağ tarafa bir mikrofon yerleştiriyor. Geldikleri için onlara teşekkür ediyorum. Kimse dinlemiyor. Oturup bekliyorum. Paul bunun en zoru olduğunu söylüyor. "Salonu fazladan o yirmi dakika için kirala-

makla aptallık etmişsin. Şimdi sana saldıracaklar." Nell cesur olmamı söylüyor. "Yaptığı film için Nell'i hırpaladıkları gibi seni de hırpalayacaklardır. Küçük hesaplar." Paul köktenci çekememezliğine lanet ederek mırıldanıyor. Kalabalığı incelerken kendimden emin görünmeye çalışıyorum. Filmimi övmeleri hoş olurdu. Ama beni parçalamazlarsa şanslı sayılırım. Beyaz pantolonlu bacaklarım titriyor. Pantalonum şimdi aptalcasına iyimser görünüyor. Onun simgelediği özgüvenden şimdi utanıyorum. Şık görünmek istemiştim. Şimdi bu da bir suç gibi görünüyor. Filmi tartışmak için kalmak isteyenlerin kalabileceğini açıklıyorum. Sıradan izleyiciler ayrılıyor. Hareket kalıyor. Nell bir el hareketiyle sadece soruları yanıtlamam gerektiğini hatırlatıyor. Ama şimdiden arkadan bir genç kadın beni suçluyor. "Film Vietnam'lı kadınlar hakkında değil!" O kadar olağanüstü bir söz ki! İlanları yanlış mı yazdırdık? Nell'in en sevdiği yanıtlardan biri beni kurtarıyor, "Haklısınız o başka bir filmin konusu." Niye bu kadınların filmini çektiğimi öğrenmek istiyor. "Çünkü onlar tanıdığım kadınlardı ve bir filmde oynamayı kabul ettiler. Hatta biri kız kardeşim. Genellikle yok sayılan insanlar oldukları için onların filmini çekmek istedim. Sıradan kadınlar, bir çoğumuz gibi."

Ve burada ölümcül hatamı işliyorum. Kendine benzedikleri için onlardan nefret ediyor. Şimdi Mallory'yi harcıyor, "Hasta bir piliç, şımarık orta sınıf üyesi." Orta sınıf entelektüeli aksanıyla Marksist sloganlar atıyor. Vietnam'lı kadınlar daha iyidir. Onlar bir devrim yapıyorlar. Üstün kişiler. Bizler filmi çekilmeye değmeyen aşağılık kişileriz. Vietnam'lı kadınların filmini çekmenin pratik zorlukları düşünülmüyor bile. Onların benim filmimdeki kadınların Londra'daki benzerleriyle bir ilgisi olmaması da gözardı ediliyor. Konuşmasına izin veriyorum. Filmimi santim santim yok ediyor selüloz şerit bir kan yığını ortasında ayaklarının dibinde paramparça. Ben ona filmimi sundum o ise onu katletti. Bir başkası sazı eline alınca onun film yapmak arzusunda olup olmadığını merak ediyorum. Nell filmlere ilgi duyduğunu söylemişti. Niye onun kendi filmini çekmesine yardım etmeme izin vermiyor? Ve benimkini rahat bırakmıyor? İki film çekilmiş olur. Her ikimizin de bir filmi olur. Ama o sözünü bitirdiği zaman ortada film falan kalmıyor. Nell bu

filmi daha önce izlemiş olan birinin tavrıyla dinliyor. Paul iç çekip pürosunu söndürüyor.

Elinde ıvır zıvırla dolu bir alış veriş torbası olan deli bir kadın mikrofona geçiyor. Ben yerimde oturuyorum. Anlaşılmayan bir konuşma yapıyor. Herkes en az sekiz dakika saygılı bir sessizlikle dinliyor. Onun prolaterya olduğunu sanıyorlar. Onun son çözüm, kadınların en fazla sömürüleni olduğunu sanıyorlar. Herşeyi lanetliyor sonra gizemli bir şekilde elinden alınan çocuklardan söz etmeye başlıyor. Yasal yardım sunabilecek biri var mı diye soruyorum. Kimse ona yardım etmeye ilgi duymuyor. O konuşmayı sürdürüyor. Dinlemekten sıkılıyorlar. Artık eğlendirici değil. Şimdi onu susturacaklar. Ona yardım edecek birini bulmaya çalışıyorum. İki kadın bir evi varsa onu oraya götürmeyi öneriyor. Biri bana saldıran kadın. Titrememe bir an ara verip onu takdir ediyorum.

Birisi filmi savunuyor. Diğeri yeriyor. Herkes sıkılmaya başladı. Artık saldırmak bile ilginç değil. Magda çok etkili bir konuşma yaparak onlara kendilerini açıklıyor ve saçma davrandıklarını belirterek sözünü bitiriyor. Tabii ki çok öfkeleniyorlar. Ama onu da pek dinledikleri yok. Makinist zamanımızın dolduğunu söylüyor. Herkes tarafından yuhalanıyor. Bittiğine sevindiğim bir karabasan.

Dışarı çıkarken insanların çoğu gelip elimi sıkıyor ve filmimi çok beğendiklerini söylüyor. Birine tartışma esnasında bunu niye söylemediğini soruyorum. Ama gözleri yılgınlığını açıklıyor. Geçen yıl Kongre'deki yazarlar konusunda bir sınıf workshop'ı yapma önerisine ben de karşı çıkamayıp aynı şeyleri hissetmiştim. Saatlerce süren ahmakça ve despotça tartışmaları dinlemiştim. Korktuğum için sesimi çıkarmamıştım. En çok suskunluğumuz için suçluyuz. Kapıda Lezbiyenler bana bir torba veriyorlar. Para toplamışlar. Salon kirası için. Madeni paralarla dolu ağır torbayı uzatıyorlar. Utanıyorum. Gösteri bir hediye olacaktı. Ama kendilerinden o kadar memnun görünüyorlar ki geri çeviremiyorum. Olaya duyguyla yaklaşanların Lezbiyenler olması ne kadar da doğru. İyi niyetle. Hatta sevgiyle. İngiltere'de birinin benim için bunu yapıyor olması.

Hedda bizi içki için davet etti. Paul merhamete gelip izin veriyor. Göğüs gerdiğim saldırıları acı acı düşünürken teselliye ihtiya-

cım olduğu için bir gül bahçesinden geçip eski bir evde bir kadeh beyaz şaraba doğru yürürken onun içindeki boz ayıya teşekkür ediyorum. Hedda'nın stüdyosu Floransa'yı andırıyor, Angelo'nun evi gibi büyük pencereleri var. Bir sanatçının dünyasının sağladığı rahatlık. Bol ışığı ve soğuğu disiplinli. Ve Hedda bu akşam iyi yürekli, politikacıların kıskançlığına, sığlığına, hoş görüsüzlüğüne söylenirken o dost bir sanatçı gibi davranıyor. Ve ben Hedda'nın yakınlığıyla şimdi rahatlayanın yalnızca içimdeki acılı ve dönek hayvan olup olmadığına takılıp endişelenıyorum. Zaman zaman belki beni kıskanıp benden nefret etmiş olan Hedda. Bu akşam beni kurban seçilmiş haksızlığa uğramış bir sanatçı dost olarak görüyor. Sanat ve politika konusunda tartıştığım ve her sanat yapıtının devrimci olduğunu söylediği zaman karşı çıktığım Hedda.

Çıplaklar kampında geçirdiği hafta sonunu anlatıyor. Hedda terapi grubuyla birlikte gitmiş. Giysilerini çıkarmak zorunda olduğun o feci ilk anın inanılmaz derecede komik olduğunu anlatıyor. Herkes orada gergin duruyor, ilk davranan kim olacak, kim bakacak, ben cesaret edebilir miyim? Onu soru yağmuruna tutuyoruz, insanlar ereksiyon yaşıyor mu? "Evet, dans pistindeki halimizin ne kadar garip olduğunu bilemezsiniz." Kimsenin dans etmek istemediği şişman bir adamdan bahsederken kuşkulanıp onu sorguluyoruz. Çünkü çok şişmanmış. Israrla insanları dansa kaldırmaya çalışıyormuş. "Bizi sinirlendirdi. Baskı yapmaya kalkıştı." Onun düştüğü durumla ilgilenmiyor. Ben ondan yanayım. O Fosta. O artık şişman olmasam da güzel küçük kız kardeşimin şişman ablası olan ben. "O niye dansedemesin ki?" Hedda "Kendi kendine dansedebilirdi," diye fikir yürütüyor. "Ama o birinin onunla dansetmesini istemiş. Hiçbiriniz bunu yapacak kadar iyi kalpli değil miydiniz? Hepiniz de birer kahrolası snop muydu? Şişman bir adamın çıplaklar kampına gitmesi için ne kadar cesur olması gerektiğini bir düşün." "Şişman olması kendi kabahati," diye karşılık veriyor. "Tabii haklısın ben de böyle düşünüyorum. Ama şişman olmaktan kurtuluncaya kadar yardım ve destek hakkı olmamalı mı?" "Anlamıyorsun çok sıkıcı biriydi." Onu unutuyor. Paul'e Joplin filmini soruyor, onu Kanada'dan çıkarıp bitirebilecek mi? Paul gümrük finans ve bürokratik sorunların labirentini anlatıyor. Yapılan pazarlıkları. Aylar

şimdi yıllar süren bekleyişini. Dinlemekten vazgeçip kendi yaralarıma dönüyorum. Saldırıların acısını bir yana bırakıp olanları anlamaya çalışıyorum. Erkeksi Solcuların yarattığı vahşi törenler. Bağırarak susturuyor, konuşma özgürlüğünü, kendini ifade etme hakkını yok ediyorlar. Tarih boyunca tüm Solcu despotların yaptığı gibi fikir ayrılığına düşenleri çizgiyi aşmış saymak. Ama kadın olduğumuz için bunu kendi özelliğimize, kültürel olarak bize verilen rol olan psikolojik şiddete dönüştürüyoruz. Anaç bir utandırma. Kadınsı şikayet. Kurbanı kalabalık önünde utandırmak, durumun dinamiğinden yararlanmak, teke karşı çoğulculuk, izleyici kitlesinin bir sınıf gibi baş kaldırması. Ve garip sadistik cinsel rol, saldıranla saldırganın törensiliği.

Eve gitme vakti. Birlikte bu son yolculuğumuzda üçümüz de biraz kederliyiz, floresan lambaların hüzünlü ışığında Islington. Evin önüne gelene kadar bekliyorum ama daha fazla sabredemiyorum. Ve Paul'e filmimi nasıl bulduğunu soruyorum. Ben Paul'ün filmlerini görmeye hiç fırsat bulamadım. Fırsat yaratmalıydım. Gerekli bulsaydım zaman bulurdum. Ağzımdan sözcükler çıkar çıkmaz sormamam gerektiğini anlıyorum. Fikrini söylememişti. Birinin beğenmediğim veya saygı duyamadığım yapıtı konusunda fikir ileri sürmeye zorlanmanın sıkıntısını kendim de binlerce kez yaşamamış mıydım? Paul dürüst bir adam. Birşey mırıldanıp kaçamak sözler ediyor. Sonra kullandığım yöntemin insanlık durumunu yansıtmak için doğru yöntem olmadığını söylüyor. Bir an içimden gülmek geliyor. Ne kadar da iddialı bir söz. Ama tekrar düşününce gerçekte tam da bunu yapmak istediğimi kavrıyorum, evet insanlık durumu. Otomobilden inerken hangi yöntemin yeterli olabileceğini düşünüyorum. Yazarken ona daha çok yaklaşabilecek miyim? Hangi yöntemin doğrusu olduğunu soruyorum. Kapıyı kapatıyor. Bilmediğini söylüyor. Öpüşüp iyi geceler diliyoruz.

Jill'i gördüğüm zaman Amerika'ya varmış gibi oluyorum. Uzun beyaz gece arkada kalmıştı. Celia'nın tatlı cesur bilmiş sesi de. "Tabii ki iyi olacağım, kadınlık organımın çevresini traş edecekler ve beni aç bırakacaklar. Uyandığım zaman herşey bitmiş olacak." Sözcüklerin ardındaki ses ne kadar herşeyin bitmiş olacağını merak ediyor. "Cumartesi günü beni görmeye gel de çevremi saracak

olan isterik kadınlarla başa çıkmama yardım et." Vita'nın evindeki garip ses de arkada kalmıştı. Hasta olduğunu söyleyen bıçkın genç adam Vita'nın gönderdiği bir mektuptan gizemle söz ediyor, sesi ürkütücü. Bir ölüm tehdidi mi? Mektubu alıp almadığını soruyor? Bir sorgulayıcının sesi, Vita'yla işbirliği sonuçlarını veriyor. Vita bana ne yazmış?

Jill, "Niçin charter ile uçuyorsun? Sığır vagonları. Kasara altı. Organize mazoşizm." Bugün Long Island Deniz Kulübü'nün bir üyesiyim, yasal bir evrakı imzaladım. Jill haklı. Kendine deri bir defter satın almış. "Dükkandaki en pahalı defter. Bir yazarın kendini şımartması gerekir." Benimkileri kırk beş sente alıyorum. Yeni bir tane alacak yer yok ve Blick doldu. Biletimi ayarlayacak olan iyi Amerika'lı çocuk birden hain Yahuda Iskaryot oluveriyor. İyi huyluluğumun özenli yapısı çökmek üzere. Filmin baskılarına, bavuluma ve içinde kitabım olan alışveriş torbasına kim göz kulak olacak? Dikkatle paketleri numaralıyorum. Ömür boyu sorumluluk taşıyan bir Harlem ana okulu öğretmeni. Tehlike anında hangi çocuğu ölüme terkedebilirim, filmi mi kitabı mı? "Zelda, Scott'tan iki misli daha yetenekli." Jill üniversite öğrencisiyle konuşan bir sanatçı tavrıyla beni tersliyor. "Ama herşeyi kaleme alanın Scott olduğunu kabul etmen gerekir." "Saçma." Jill bana dönüyor. "Tanrım şu torbaya bak. Sadece Orta Batıdan biri elinde böyle bir şeyle ortalıkta koşturabilir." Onu bu anki kadar hiç sevmemiştim.

Ve alışveriş torbasını film kutularına tercih ediyorum. Filmler yabancı bir döşeme üzerinde eriyip yok olabilir. Kayıp eşya bürolarında, kasvetli kahverengi vestiyerlerde, dini okulların karanlık tünellerinde onu ararken yaşlanıyorum. Dün gece, şafak vakti Paul merdivende belirdi. "Bana mı seslendin şekerim?" "Hayır canım, iyi geceler." Amerika'da kapatılan ahizenin çıkardığı ses onu uyandırdı. Güçlü kıllı bacakları mor bornozundan aşağı uzanıyor, o harikulade güzel beden, insan alçak gönüllü bir tavırla önünü kapattığı bornozun arkasındaki taşaklarını ve cinsel organını hissedebiliyor. Güzel adamın sevilmeyen güzel bedeni. Bir kadın sana seslenmeli. Ama bu O'Rourke'nın en iyi arkadaşı olan ben olamam. Nell'e karşı duygularım kontrolden mi çıkıyor, arkadaşlık büyük yasak alana mı taşıyor? Londra'daki bu son gecemde Fumio'yu hayalimin kollarına alıyorum. Yaz sabahı şafak sökmek üzere.

Jill İngiltere'de parasız kalmış, kalan paramdan elli veriyorum, kaya gibi dürüstlüğü yüzlüğü kabul etmiyor. Kahve içerken editörlerden ürktüğümü söyleyince beni harcayıveriyor, "Ah sen daha hala oralarda mısın?" derken yüz ifadesi lisede umutsuz bir vaka olduğumu vurguluyor. Ama yazısını tamamlayıp Voice'e vermem için bana güvenmişti. Sonra Epping Forest'te otobüste yalnızken göğsüme dokunduğunu hissettim. İki oğlunu itip kakan kurallara uygun Amerika'lı annenin gözü önünde yaşanan bir Lezbiyen fantezisi. Ve o üç vahşi ona ne kadar kaba davranmışlardı, öyle berbattı ki yasalara aykırı olması gerekir ama değil. Ve şimdi nerelerdeyiz? Neşeli İngiliz hostesler tarafından servis geçitleri, şose yollar, hangarlar çölünden geçirilip önceden hazırlanmış öğle yemeğimiz için geçici bir binaya götürülüyoruz. Üniversite öğrencilerinin sorularını bir haydut gibi yanıtlıyor ve bir yerlerde bir koleje gittiğimi sanan dört genci işletiyorum. Sonunda öğrencilik için fazla yaşlı olduğumu itiraf ediyorum. Bunaklığımı hoş görüp beni neşelendirmeye çalışıyorlar. Bir öğretmen olduğumu söyleyerek intikam alıyorum.

Terminale kadar iki koca blok boyunca kutularımı taşıyorum, bir kolej öğrencisi genç bana yardım ediyor. Yetkililer onu benim garipliğimle ilgilenmekle görevlendirdiler. Sonunda bir Dunhill satın alıyorum. Fumio'nun konyağını. Son bekleme odası bir bar. Altı yaşındaki bir siyah çocuğun elindeki sarı balon plastik iskemlelerin üzerinde yüzüyor, aramızda özgür düşünen yalnız o, Amerika, bu arada geri kalan bizler sıcaktan bunalıp pörsüyoruz. Çünkü kalkış saatimiz sekiz saat ertelenmiş durumda. Bir uçak bulamadılar. Sonra onu doğru yöne bakacak şekilde çevirmek için dört saat harcadılar. Kavgacı ruhlar şimdi sıraya girdiler. Yer kapmak için davranmaya hazır. Bu bir metro savaşı olacak. Ben bir martini içerken elimde filmimi tutuyorum, gerçek barışçı oturmuş içkisini içiyor. Uykusuzluktan bir D-47 kadar havalardayım. Ve eve dönüyorum. Gece yarısı New York.

Hızlanıyoruz altın rengi akşam üstünün sarı yeşil tarlalarında İngiltere'ye veda ediyorum. Sağımda bir çift oturuyor. İngiliz. Kendinden emin bir burun. Bıyığı ve kahkülü güneşte sapsarı parlıyor. D. H. Lawrence'yi anımsatıyor. Ama kız renksiz ve silik. Pembe

birşey örüyor. Son moda genç giysilere karşın itaatkar bir yüzü var. Tüm rahatlığına rağmen yenik bir hali var, gençliği şimdiden eş olmaya harcanmış. İleride sağda cesur bir delikanlı, bir Gall'li gibi çılgın, göz kırpıyor. Şımarık kadın gazeteci anatominin kader olup olmadığını sormak için beni uyandırıyor - yanındaki Amerika'lı kızla iddiaya girmiş. Karşıda kendi diktiği eteğiyle evcil genç bir Amerika'lı anne. Bebeğinin bacakları kolundan sarkıyor. Islak kağıt mendille onların yontusunu yapmak ilginç olurdu. Yuvarlak yumuşak şişko. Ya Celia bir anne olsaydı? Yarın bu olanağı yok edecekler.

Karanlığın altında Bangor'la Amerika başlıyor. Nixon onu karartti. Amerika şimdi görünmez halde. Uluslararası bürokrasi formlarıyla ortaya çıkıyor ve bizleri verdiğimiz bilgilere göre dosyalıyor. Amerikan formları bizleri birer aile olarak ele alıyor. Benimle birlikte seyahat eden aile fertlerimin isimlerini ve yakınlık derecelerini sıralayamıyorum. Bu bir ihmal mi yoksa bir yargı mı? Kimsenin yurt dışına yalnız çıkmaması gerektiğinin ima edildiği kesin. Amerika Birleşik Devletleri beni arama hakkını saklı tutuyor. Herkesin ortasında iç çamaşırlarımı karıştırabilirler. Bugün çantam tıka basa dolu, umarım kapatırken zorlanırlar. Filmime el koymaya kalktıkları an şiddet karşıtlığımı bir yana fırlatırım. Bana dokunabilirsiniz ama filmime asla.

Önden Cockney aksanlı biri, "Boston'un kuş bakışı görünümü çok güzel," diyor. Hepimiz görmek için ayağa kalkıyoruz, sevgili Claire'in Boston'u. Utanmaz New York orada aşağıda numarasını yapıyor, su kıyısında ışık gösterisi. Dostlarım hala var mı yoksa onları ben mi yarattım? İngiltere'den önce yaşadığım hayal dünyasının zamana dayanması olası değil. Kuruntu. Masalsı. İnişin kulak tırmayalan gürültüsünde kendimi tam bir New York'lu gibi hissederken kendi kendime sorduğum en önemli soru, bugün sevişecek miyim?

Ve kağıtları bulamıyorum. Bu filmin Amerika'da çekildiğini ve gümrük tarafından incelenmesine gerek olmadığına yemin eden aylar önce dikkatle yazılan mektupları. Filmime el konulmasından beni kurtacak olan yazılar. Bir yıllık bir çalışma sonunda onu zafer içinde geri getirdiğim andan yeniden kaybetmemem için yazılmış-

lardı. Ve işte kahrolası kağıtları kaybetmişim. İniş izni beklerken yağmur fırtınasında New Jersey üzerinde dolaşırken New York yitiyor. Cüzdanımdaki ıvır zıvır yığınını telaş içinde araştırıyorum. Yanıtlanmamış mektuplar, tüm başarısızlıklarımın hayaletlere benzeyen izleri, her buruşuk kağıt parçası uçaklar, mektuplar, faturalar yanlış giden veya çıldıran benim için çok büyük veya çok hızlı olan şeyleri anımsatan birer not. Hepsini avuçluyorum. Yaşamımızın kanserli kağıtları, hepsi yapmadığımız, yapmamız gereken veya yapmakta geç kaldığımız şeylerin suçluluğunu taşıyor. Çabuk onu bulmalıyım, inmek üzereyiz. Bulamıyorum, mektuplar burada değil. Herşeyi yitirdim, rahatlayabilirim.

Üç sıra öndeki bir hanımın başına bir çanta düşüyor, uçak şimdi bir fırtınanın karanlığında. Hıçkırarak kafasının kırıldığını söylemesini dinliyorum, sonu sakince bekliyorum - böylesi daha iyi, filmi gümrüğe vermek zorunda kalınca nasıl olsa eve dönemem. Fakat başı kanadığı için o hanıma öfkelenen hostese öfkeleniyorum, "Çok uzattı ama." Başı yarıldı ve kanadı diye korktuğu ve olay çıkarttığı için onu azarlıyor. Ve şirketin başına da dert açabilir. Uçak yere hızla çarpıyor, fazla hızla. Sonra ışıklar sönüyor ve havalandırma kapanıyor. Ve kapılar açılmayacak. Klostrofobi şimdi gerçek bir şey. Ölüm de. Çünkü uçak şimdi patlayabilir ve biz kaçamayız. Çünkü herkes bunu hissediyor. "Sıkıştı," sözcüğü uçak boyunca fısıldanıyor. Arkamda sağ tarafta oturan bir kadın çığlık atıp bayılıyor. Bütün yolcular ayakta, sorular soruyor, çıkmaya çalışıyor, karanlıkta itişiyorlar. Kalbim kriz hazırlığında, beni boğmak için güçlerini toparlıyor.

İçerisi zifiri karanlık ama karanlıkta şeyleri görebildiğimiz gibi onları görebiliyoruz. Geçit yerini kaplayan tehditkar kimseler, iri bedenleriyle kurtulma, kaçacak yer ve solunacak hava bulma umudunu yok eden insanlar. Kardeşlerim bu bizler için. Onlar ise birbirlerini itip ezerek kurtulmaya, çılgınlık yaratmaya hazırlar, Tolstoy'un şiddet ve anarşinin kaosunu anlattığı o bölüm gibi. Pencerenin dışında Kennedy'nin, yurdun ışıkları. Ama onları asla göremeyeceğiz. Bir pistte patlayacağız veya ölene dek birbirimizi yumruklayıp bağırarak bu havasız mezarda boğulacağız. İnsanlar itişiyor. Durum çirkinleşiyor. Mecbur kalınca yaptığımız gibi bütün gücü-

mü toplayıp en iyi tavrımla hepimiz oturup beklersek daha az korkacağımızı söylüyorum.

Sağımdaki Lawrence'ın kahramanlarını anımsatan adam, huysuzluk nöbeti içinde patronluk taslayan bir karı olduğumu söylüyor, benim gibileri iyi bilirmiş, herkese emir veren kadınlardanmışım. Enseye vurulan bir yumruk gibi geliyor. Elimi Gall'li adamın dirseğine uzatıyorum, "Benimle konuşur musunuz, klostrofobim vardır ve böyle anlarda..." Gülümsüyor. Yolcular oturuyor. Galli adam, editör ve gazeteci savaş mizahı ile işe koyuluyorlar, sonunda hepimiz bir Hava Kuvvetleri filmindeki gibi cesur ve dayanıklı bir hale geliyoruz Bu anlarda bana gösterdiği sınırsız iyilik.

Zaman nefesini tutuyor ve yaşamı bekliyor. Kırkbeş dakika süreyle boğazım kalbimi ve ciğerlerimi yerinde tutabilmek için mücadele veriyor. Çığlıklarını ve fısıltılarını, çırpınan kolları ve biraz hava için herşeyi kırıp dökmeye hazır öfkesiyle çılgınlığı bastırmaya çabalıyor. Herşey bittiği zaman ben ölüp dirilmiş gibiyim. Evime ve kendime geldim, yıllardır çektiğim hastalık, onu tam anlamıyla yenemediysem de kontrol altına alma yolunda önemli bir adım attım, bedenim bitkin sarsılmış. Kendimi bırakmalıyım, eğer bu ölüm anıysa onu zerafetle karşılamalıyım, bu esnada aklımı da yitirmemeliyim. Klostrofobinin paniğiyle kol güreşi yapıp onu yenmeliyim. Herşeye hazır hatta toparlanmış olana dek. Telaş etmezsem daha kolay oluyor, gözler kapalı tüm diğer yolcularda belki kendilerine hakim olmaya aynı şekilde çalışıyorlar, şimdi sessizler ya bayıldılar ya da kalp kirizi geçiriyorlar ya da dua ediyorlar veya ölümden önce ne yapılırsa hepsini yapıyorlar. Şimdi herkes sessiz, bazıları birbirlerine sarılıyor, birbirlerinin kollarında ağlıyorlar. İçerisi giderek daha sıcak oluyor. Birkaç çocuğun çıkardığı dehşet dolu ses dışında herkes sessiz, kontrolümüz altında olan olaylara karşı gösterdiğimiz gerekli tepki. Ama onlar değil. Lawrence'nin kahramanlarını andıran adam ile kollarındaki karısı gerginler. Ama o kadından daha çok korkuyor.

Yıllar süren bir an. Herkesin kulakları gibi benim kulaklarım da bu son tuzağın karanlığında kurtuluş sesinin hasretini çekiyor. Kapı açıldı. Geçit yerinden gelen hava bir lütuf gibi. Lawrence'ın kahramanlarına benzeyen adamdan özür diliyorum, kimseye emir ver-

mek gibi niyetim olmadığını yalnızca korktuğumu çok korktuğumu, kapalı yerlere karşı özel bir korkum olduğunu söylüyorum. Ve gerçekte oturup beklemenin daha kolay olacağını düşündüğümü. Birşey söyleyecek hali yok. Ama gözleri düzeliyor ve toparlanıyor. Karısı ve çok şık çizmeleri ve seyahat çantalarını idare etmenin güçlükleriyle kendine geliyor. En sonunda kurtuluş. Hepimiz neşelenemeyecek kadar bitkiniz ama yaşıyoruz. New York.

YÖRÜNGE

Yükseliş

Vita parmaklıkların orada duruyor. Şapkası ve kırmızı pantolon askılarıyla. Mor pantolonuyla gülümsüyor. Büyük boş cam duvardan sonra Amerika gelenlerin gözlerine bakıyor. Şimdi benim gözlerim Kennedy'nin yukarıdaki panosuna gidip geliyor, kimse yok. Onun önünde volta atıp paketlerimin bantta görünmesini bekliyorum. Demir tekerlekleri, benim kitabımı ve filmimi koruyan iri bir el gibi. Hiç Amerikan param yok, eve nasıl gideceğim? Veya gümrükten nasıl geçeceğim? Bir kibritim bile yok. Gözüm siyah bir adama takılıyor, ebedi müttefik. Üstelik eski bir banka oturmuş dinlenen bir gümrük görevlisi, yorgun orta yaşlı ve iyi kalpli görünüyor. Şansımı deneyeceğim. Ona mektupları kaybettiğimi ve şimdi de filme gümrük el koyarsa onu da kaybedeceğimi söylüyorum. Kibriti var ve beni yakalayacaklarını sanmadığını söylüyor. Sıcak kalpli bir baba gibi beni bankına oturtuyor. "Yorgunsun tatlım," diyerek kentimizin haberlerini anlatıyor. "Her gün biraz daha vahşileşiyor ve hava da çok sıcak."

Eşyalarımı toparlayıp kaderimi beklemeye başlıyorum. Ama deklare edecek birşeyi olmayanlar arasından geçmemi işaret ediyorlar. Kendi kendime burada binbeşyüz kilo eroin taşıyor olabilirdim ve Sam Amca beni parmaklarının arasından kaçırdı. Böylesine kolay. Şans meleğim bir işaret mi verdi? Asla bilemeyeceğim.

Sonra üzerinde "Geçilmez" yazılı omuz yüksekliğindeki parmaklığın üstünden eğilen Vita bana sesleniyor, bir kulağı şapkasının altından çıkmış, insanın içinden kulağını şapkasının altına sokup onu altı yaşındaki bir çocuk gibi öpmek geliyor. Çocukken halamın hediye ettiği taytlarla aynı renkteki fötr şapkanın altından benim de kulağımın çıktığını bana hatırlatıyor, yahni yediğimiz fakat elde dikilmiş kışlık giysilerimiz olduğu o yıllar. Saks'tan alınmış Paskalya elbiselerimiz. Varsıl akrabalar nakışlı giysiler sağlarken Annem kalorifer, kepenkler, faturalar ve evin onarımı için dertlenirdi. Ben tüm zaferlerim çevremdeki paketler içinde beklerken Vita otomobili bulmaya gidiyor. Holiday Inn'in neon reklamı ve taksi sırasının romantikliğine evime döndüm. Acaba yine kaybetmiş olabilir mi? Ve polis gücünün Carey otobüs şoförlerinin ve herkesin gözleri önünde geri geri kaldırıma çıkıyor. Bu skandala gülüşüp heşeyi bagaja atıyoruz - Tanrım onu temizlemişsin. Gayet tabii. Ama havası gitmiş, battaniyelerle, boş koka kola şişeleriyle, geçen sonbaharın yapraklarından rastgele örneklerle, tüm acil ihtiyaçları gidermek için taşıdığım eski yağ tenekeleri, huniler, kablolar, antifrizden oluşan hareketli otomobil hastanesinin berduş hali yok olmuş. Ve kağıt mendil kutusu. Çünkü böyle bir hurdada bir zamanlar berbat bir rengi olan fakat motor yağı damlalarıyla lekelenmiş bir kutu kağıt mendil olmazsa olmaz. Anglo Saxon tarzı titizliğe inanamıyorum, ona zorla kabul ettirilen Vita titizliğini görmek aslında hoş, bagajın altına yaydığı kapitone örtüyü bile belki yıkamıştır. Yıllar önce *Life* dergisinin sürpriz hediyesi, fotoğrafını çekmek için üç yontumu ödünç almışlar ve hepsini kırmışlardı. Tazminat ödemelerini istemiştim ve bu gibi konuları bilen Plexus grubu da beni desteklemişti. Yoksa böyle bir şeye asla cesaret edemezdim. *Life* tehdit etti ve fotoğrafları yayınlamayacağını ve St. Paul'deki Annemi sevindirmeyeceğini söyledi. Sonra üç yontumun kaybı için bana beşyüz onları kıran fotoğrafçıya da altıbin dolar ödedi. Taşıyıcıların battaniyesini de prim olarak bana bıraktı. Daha sonra sigortalarının yalnız altıyüz doların üstündeki kayıplar için ödeme yaptığını eğer daha büyük miktarda tazminat isteseydim onlara daha ucuza geleceğini söylediler. Deli olduklarına karar verdim. Para konusunda ilk öğrendiğim şeylerden biri.

"Hiç park cezası aldın mı?" "Tabii ki hayır, onu garaja bırakıyordum. Fred New Mexico'ya gittiği için onun yeri boştu." Yine Vita'nın yöntemlerine şaşıyorum. Belki de bazı şeylerin parasını ödemek daha kolay. "Mektubumu aldın mı?" O otomobili sürerken, büyük sorun gelip üzerimize çöküyor, otomobili ele geçiriyor. "Korkutucu geldi, Vita. Ölümcül veya öyle birşey. Almadığıma memnunum." Seslerimiz bizi yine bir çıkmaza sürükledi. Onunki yorgun benimki asabi ve alevlenip birini yakmaya hazır. Hayır, buna izin vermeyeceğim, karşı koyacağım. Onu hoş tutacağım, eğlendirici konuşmalar yapacağım, Annem ile bu her zaman işe yarardı. Bunun için gümrük görevlisi adamı büyülü bir karşılaşmaya çevirip kendimi öyküleştiriyorum. "İrlanda cazibemi utanmazca kullanıp onu iyice etkiledim," federal devlete birlikte karşı koymuşuz ve Sing Sing hapisanesinde bitişik hücrelere atılmamız gerekirmiş gibi sürdürüyorum. O gülene kadar. Sonra charter uçuşlarındaki yemekler konusunda bir tirada başlıyorum, "O garip İngilizler bize kendi ulusal ürünümüzden de berbat sosisli sandöviç ikram etmek cesaretini gösterdiler! Yenmeyecek yemekler konusunda iddialı olduğumuza asla inanma, içindeki sosis ölü bir köpeği andırıyordu." "Biliyorum," diye neşeyle otomobil sürerken benimle yarışa kalkışıyor, "sandöviç ekmeği sarı kauçuktu ve içinde bir kurt vardı." İşte güldüğü zaman onu seviyorum, sevginin faturalarını, makbuzları ve yanıtlanmayan mektupları, kalbin ticari dünyasını unutup bir espri yaptığı zaman, Triborough Köprüsü'nü geçerken bana saçma şiirler okuması, çabucak Manhattan'a giden o kestirme sapağa son dakikada direksiyon kırıp tünel için yirmibeş sent bulması hoşuma gidiyor. Hala kaybolmadık ve viyadükün altındaki bir binanın tepesindeki neon ışıklı Noel kırmızısı rengindeki bir Minneapolis Honeywell reklam panosunun yanı sıra gidiyoruz. Bütün bunlar bana Manhattan'ın kalleş kentinin doğusunda bir evim ve yuvam olduğunu hatırlatıyor. Çiftlikte de Selby Caddesi'ndeki evdekinin benzeri beni hem ısıtıp hem endişelendiren bir kalorifer var ve yakıt faturasını düşündükçe ben de bütün kış annem gibi ellerimi ovuşturuyorum. Arkamızda kalıp yitene kadar umutla panonun yanından gidiyoruz. 42. Cadde'nin derin bir vadiyi andıran yüksek binalarına varana kadar endişeliyim. Çocukken yatak odamın gizliliğinde radyo-

da dinlediğim pembe dizilerde buraya "Grand Central!" derlerdi. Ben de New York'a özgürlüğe kaçmayı ve bir sabah peronda Tanrı Poseidon gibi yürüyen zenci bir hamalın, "Grand Central İstasyonuuuu!" diye bağıran sesiyle yataklı tren kompartmanında uyanmayı hayal ederdim. Bir genç kızın evini terketmesi St. Paul'de duyulmamış bir şey olsa bile suskunluk ve hayretle dinlenirdi. Sırt çantası ve tapınak yataklarında geçirilen maceralardan sonra başka sabahlarda tatlı bir sesle, "Kyoto, Kyoto," derlerdi. Eve dönüşlerde belki de burası gibi büyük bir kent olduğu için sertçe "Tokyo!" derlerdi.

Şimdi yemek yiyecek bir yer bulmalı. Vakit gece yarısını geçti. Alış veriş yapmamış, içkisi yok. "Sırasıyla banyo, yemek, uyku istiyorum." "Banyo kolay. Diğerleri için açık bir yer arayalım." Serinkanlı Vita kendimi eve dönen kahraman sansam bile yaşamın bir oyun olmadığını bana hatırlatıyor. Hiç hazırlık yapmamış olması da tuhaf. Benim yapmaya bayıldığım birşey. JayCee'nin İngiltere'ye dönüşü için altı hafta hazırlanmıştım: bir daire, otomobil, iki bisiklet, şampanya, bonfileler ve kırmızı deri kaplı bir Fielding kitabı. Ama Vita Joe Kaplan için çalışıyor ve çok meşgul. Finale'in dış kapısının önünde bekliyorum. Kapatmışlar. Verde'yi deneyeceğiz.

Hem bir bahçe hem de yemek var. Hatta bir Martini bile. Kendime gelip O'Rourke'u ve Büyük Britanya'yı buraya taşımakta harikalar yaratıyorum. Film öğretmenimi methedip övünüyorum ama birden Vita bana gerçekten bağırarak Joe'yu harcamamam gerektiğini ve onun en büyük olduğunu söylüyor. Bu herif de kimin nesi, Vita? Senin için ne ifade ediyor, peki özür dilerim, eminim harika biridir, huysuzluk nöbeti geçirmekten vazgeç.

Geçici ateş kes sırasında Vita benim eski Zoe'mun şimdi onun grubunda olduğunu söylüyor. Hareket onu kurtarabilse çok iyi olur. Son umut. Deli doktorlarının ve tımarhanelerin başaramadığı şey. Ve ben masaya Zoe'yu iri fırça darbeleriyle çiziyorum, kahve rengi kağıt üzerine siyah mürekkeple harikulade nülerini yapıyorum. Bowery'nin tüm duvarları bunlarla kaplıydı kadın figürü çizmeye yatkın bir eli vardı onu kaybetmemin tüm acısı yeniden içime doluyor. Ona yağlı boya yapmayı öğrettiğim zamanlardaki gibi

işte şimdi de masada fırçalarını temizliyor. "Ama ben daha ona rastlamadan egosu kurulmuştu, Vita." "Kapa çeneni." "Ama çok uğraştım." "Kapa çeneni artık eve gidiyoruz geç oldu."

Armağanım olan sohbetim bir tabak spagetti gibi ağzıma geri tıkılmıştı, Lorel Hardy'nin suratlara fırlattıkları bir pasta gibi. Peki gidelim. Bu mutlu bir hoş geldin yemeği olamaz mıydı, on yıl önce sevdiğim ve beni terkedip sonra da ben Japonya'ya gittim diye deliren bir kızı kıskanıyor olamaz. Kadehimdeki Martini ile rüzgardan korunması için kristal bir kutu içinde yanan muma veda ediyorum. Ama bu akşam rüzgar yok, mükemmel bir yaz akşamı, açık hava, ağaçlar ve kentimin esrik gecelerinin ışıltısı. Vita'yı izliyorum. Bir türlü tamir ettiremedikleri holü geçip yerdeki yatağa gidiyorum. Bana aşığı olmamı emreden gözlerinin esiriyim. Arzulamıştım. Bowery'nin önünden geçerken bir an duralamış burasının daha sihirli bir yer olup olmayacağını düşünmüştüm. Hayır, onun evini denemeliyim, orada aşkın gücüyle yenilecek daha güçlü elektrik akımı var. Ama şimdi beni zorlamaya kalkışınca onu yitiriyorum. "Sabahleyin Vita," diyorum. "Gerçekten şimdi yapamam." Yakarıyorum. Çünkü gözleri hala suçlayıcı ve zorba. Ve Nell beni zorlamalarına izin vermememi söylüyordu.

Sabahleyin herşey bambaşka, uzun ince genç kız bedenini kollarıma alıyorum, koluma yaslanan göğüsleri ne kadar güzel. Ve içimde kımıldayıp dönmesini hissediyorum, artık aramızda o zorlama yok. Çünkü ben de onu arzuluyorum, yalnızca tatmin olup sonra teşekkür etmiyorum, bunun için benden haklı olarak nefret etmişti, onu yarıda bırakmama uykuya dalmama veya gelmesinden bir saniye önce dikkatimi dağıtmama ve orgazma erişememesine öfkelenmişti. Aşağılanan ve aldatılan bir kadın. Benim soğukluğum ve isteksizliğim Fred'in yıllarca süren ihmalini taşıran son damla olmuştu. Neyse ki tüm bunlar olmadı. İlk başarımızdan sonra şafakta sigara içip iki dost ve aşık gibi konuşuyoruz. İlk izmaritler güzel geniş döşeme tahtalarında dikkatle ezilirken bana macerasını anlatıyor. Gittiği bir barda bir siyah adamı peşine takmış. Onun oteline gitmişler. Ve güzelmiş. Bunu bir kere yapmak. Evet o yarışın finişini ben de hatırlıyorum, ötede özgürlük, güven, şok vardır. "Ama siyah olan arkadaşların var, niçin bir yabancıyla yap-

tın?" "Böyle olması gerekiyordu." "Tabii çünkü öyle oldu." Ben de benzer şeyler yapmadım mı? Tabii, hem bir karşılaşmaydı. "Ve bana iyi davrandı, kameralarla ilgileniyormuş. Bana Nikon'unu göstermek için oteline gidip onu getirdi. Ona güvenebileyim diye onu bara getirdi." "Yumuşak mıydı?" Kamışını silah gibi kullanan Cleaver gibi ırkının ve sınıfının intikamını ondan ve onunkinden çıkarmasından korkuyorum. "Evet, çok güzeldi." Birbirimize gülümsüyoruz onayıma ihtiyacı var. Kendimi biraz aldatılmış hissediyorum ama buna hakkım yok, unutuyorum, tekrar sevişiyoruz, kasıkları belinin güzel inceliği ateşimi körüklüyor. Ve üstüne çöküyorum, herşeyimle sevişiyorum.

Bir sonraki sigarada Tom. Çok mükemmelmiş. "Bir kadının ruhuna sahip." Bunu söylediğimiz zaman zokayı yutmuşuz demektir. "Niçin bana daha önce söylemedin Vita? Cinselliği niye sır gibi sakladın ve ne zaman başladın?" "Sır olmalı." Ben gülüp onu kızdırırken o bana sırrını saklayacağıma dair binbir yemin ettiriyor. Bizimkinin yayınlanmasına seviniyorsun da bunu niçin saklamak istiyorsun?" "Karısından ötürü." "Yani?" Birisinin Tom'u burjuva karısının ve çocukların eğitim masrafları konusundaki fikirleri tarafından kapana kıstırılmış bir adam olduğunu söylediğinden söz ettiğim zaman nasıl kendini kaybettiğini şimdi anımsıyorum. Bu yüzden resim yapamıyordu. "Bu sorumluluklar kutsaldır." Vita geleneğin ta kendisi, ağzı köpürerek konuşan tipik bir eş ve anne. "Karısı bilmiyor mu?" "Tabii ki bilmiyor, ona söyleyemiyor, öğrenirse yıkılır." "Hem onun da kafasını kırar. Aldatılsam ben de aynı şeyi yapardım. Niye ona açıklamıyor?" Vita bana masum biriymişim gibi bakıyor. Bir geri zekalı. "Vita, babam bize bunu altı yıl süreyle yaptı, evet onu affettim, adamın fazla seçeneği de yoktu. Ama Tom'un bu gün, yirmi yıl önceki Katolik St. Paul'deymiş gibi yaşamasına gerek yok." "Bundan söz etmek istemiyorum." "Peki etme."

Değişiklik olsun diye tuvalete gidiyorum. Sorgulayıcının tuvaleti, daktiloda, sifon, sıcak, soğuk, aç, kapa yazılmış parlak renkli küçük etiketlerle dolu bir tuvalet. Vita'nın çocuklara tuvalette okumayı öğretmek için iyi bir yol olduğuna inandığı hastalıklı yöntemi. O ilk geceden sonraki sabah burada suçumla yüzleştiğim tuva-

let. Sevgisiz sevişmiştim. Tebrikler, işler şimdi daha iyi. Dikenli yol ve bu gibi. Ama gerçek ilerleme. Şimdi huylarıyla herşeyiyle Vita'yı seviyorum. Tekrar yatağa dönünce Celia'nın ameliyatını anlatıyorum. Şimdi New Haven'de ameliyat oluyor. Bu sabah ölebilir ve ben yarından önce oraya gidemeyeceğim. Belki de çok geç olacak, ameliyatlarda hep tehlike vardır. Celia. Ağlamaya ve birden Vita'nın kollarında hıçkırıklarla sarsılmaya başlıyorum. Ne olursa olsun Celia'nın benim için ne demek olduğunu ve onu niye kaybettiğimi asla anlayamayacağımı, hala en küçük olasılığı bile delicesine araştırdığımı, Miriam'ın Fumio'yu, işimi mi kıskandığını bilmediğimi, yoksa benim iğrenç bağlılığımın mı, kötü şöhretimin mi onu korkuttuğunu hiç çıkaramadığımı hıçkırarak anlatıyorum. Sonunda neden aramaktan vazgeçip kontrol edemediğim hıçkırıklı bir göz yaşı nöbetine tutulup iyi kalpli bir anne gibi davranan Vita'nın kollarında avaz avaz ağlıyorum. Celia bana yaşamayı öğretti. Zevk almayı. Müzik, çiçekler, seyahat. Ve yeni yaşamın diğer sevgi dalını, dostları sevmeyi - ve nasıl da geri tepti bu! Şimdi salya sümük arasında ikimiz de gülüyoruz, iyice bir sümkürdükten sonra yine gülüyoruz. "Senin yatağında başka bir sevgili için matem tutmak görgüsüzlük olmalı." "Durumu böyle görmekle basitlik ediyorsun." İkimiz de şimdi keyifliyiz, dertler bertaraf edildikten sonra tekrar sevişiyoruz, üçüncü kez ve bu en iyisi.

Artık kalkma vakti. Telefonun başına geçip şirket için bir gösteri düzenlemeliyim. Vita Jonas Mekas'ın salonunda göstermemize izin vereceğini söylüyor. Yeraltındakilerin bu koruyucu azizi yıllardır Voice'ta yazılarını okuduğum film yapmaya çalışan herkesi yüreklendiren Jonas'ın sesi karşımda, evet izin veriyor. Böylece bu sıradan bir gün olmaktan çıkıyor. Vita işine gidecek, ben de Voice'a vereceğim ilanı daktiloda yazıp Jill'e bırakacağım. Çünkü O'Rourke'un yarın geleceği ve Vita'nın evinde kalacağını öğrendik. Bütün dostlarımın birbirini tanıyacağı bir mükemmellik, daha ne isteyebilirim? Cennet ütopik sosyalizm değil dostluğun mutluluğudur. Vita'nın her kağıdı ataşlanıp etiketlenerek dosyalanmış olduğu kusursuz çalışma odasında yazımı yazıyorum, işte dosya kağıdı ve işte bir zarf. Kahvaltım da hazır. "Bakalım bu sefer hepsini yiyebilecek misin?" Kendi yazımı daktiloda yazabilen biri olarak aşama

yaptığıma tam da inanmışken beni zayıf yerimden yakalıyor. Aşıkları Ruth Claudia ve Tom ile yaptığı telefon görüşmeleri arasında zaman bulup sinsice kahvaltı hazırlamış. Şaşırtıcı bir kadınsın Vita, bugün hepsiyle birden nasıl başa çıktın? Özgürlük mücadelesinde ilerleme kaydediyor. Daha altı ay önce bir ev kadını üç çocuk anasıydı. Kediyi yutmuş kanarya havasıyla gülümsüyor sonra bir profesör olan babası Frederick'in konuşma tarzıyla anlatmaya başlıyor; ilişki kurmak ve içgörü kazanarak anlamayı başarmak gibi birşeyler. Çocukluğu hakkında bir yazıyı yeni bitirmiş. Joe bunu yapmasını ısrarla istemiş. Ve okumam için bana veriyor. Kumsal, araba vapurları, halalar ve altı yaşındaki Vita. Bir yangın çıkmış, onların evinde değil de kumsalın başka bir yerindeki bir evde ve Vita saklanmış, kalabalık ailesi onun kaybolduğunu farkedene kadar ortaya çıkmamış. Birkaç saat sonra. Sarı kağıt üzerinde kendi kendini yetim ilan ediyor. Sonra Joe'nun teksir edilmiş film senaryolarının yığınını gösteriyor, gerçekten edebi yönü çok gelişmiş. Ama okumaya zaman yok. Çünkü şimdi Joe'nun yanına gitmesi gerekiyor. Vita telaş içinde, gönüllü de olsa zamanında işinin başında olmalı ve Joe'yu hayal kırıklığına uğratmamalı.

Joe ise çok rahat bir herif, işi yok beyaz şarap içiyor, "Haydi filmini seyredelim," diyor. Film şirketi görmeden onlara göstermekle hevesli bir orospu gibi mi davranıyorum? Ama Vita mücadelenin kahramanı olduğu için o özel bir gösterimi hakkediyor. Joe filmi sarıyor perdeleri kapatıp şarap kadehlerimizi doldurup sigaralar erişebileceğimiz yerde seyre başlıyoruz. Vita odada telaş içinde dolanıp bir sahne için beni bir diğeri için Joe'yu dürtüyor, yerinde kıpır kıpır kıpırdanmasıyla Winnie'yi hatırlatıyor. Filmin ortasında bazı yabancılar, Joe'nin dostları uğruyorlar, kesintiler bende paranoya yaratmaya başlıyor. Dikkatimizi dağıtacaklar, bu, Vita'nın onuruna yapılan özel bir gösteri. Ama hayır sessizce oturup seyrediyorlar. Ve sonunda Joe filmi övüyor, buna nasıl karşı koyabilirim? Başarımı kutlamak için bir içki ısmarlayacak. Sokağın karşısındaki barda ondan daha da hoşlanmaya başlıyorum.

Karanlık bir Manhattan barı, saat beş, sohbet koyulaşıyor. Joe *New York Times*'ın bugün "kadın özgürlüğü" için ne dediğini gösteren bazı kupürler gösteriyor ve diğer iki arkadaşına da ticari ko-

nularla ilgili olanları gösteriyor, onlardan biri de film yapıyormuş... o sırada Vita hastaneyi aramamı söylüyor. Tabii. Nasıl unutabildim ama Vita hatırlıyor. Bir telefon kulübesine tıkılıp arıyorum ve cevap veren kadının duygusuz sesi Celia'nın adını listede bulamayınca dünya başıma yıkılıyor. Celia sonsuza dek öldü, onu terkedilmiş bir koridordaki yatakta bıraktılar da geriye kolundaki etiketten ve benim anılarımdan başka birşey kalmadı mı? Ama hayır batı bölümü bilmem kaç numaralı odada ve hat kesiliyor. Şehirlerarası telefonu yendiden aramak için ne yapmalı, yirmibeş ve on sentlik paralar kargaşası, yaşamı sürdürmek için gerekli bir beş sent kimde var? Sonunda siyah bir santral memuru telefonun bu ucunda tam delirmiş bir halde olan beni rahatlatıyor. Barın altındaki bu tabutun içinde boğulmak üzereyim, ya kapı açılmazsa? Hayır hala ameliyathanede. Ameliyat saat birde bitmiş. Ben ise ameliyatı saat on birde Vita'nın kollarında hıçkırarak yaşadım. İlkel kavimlerde erkeklerin de bir banyan ağacının dibinde haykırarak doğum sancısı çektiği gibi. Ama zamanlamam yanlışmış. Bugün saat birde ben gösteri ilanını *Voice*'e vermek için otomobilimi park ediyordum veya 80. Cadde'de Rıhtım İdaresinin önündeki taksi sırasının oralarda trafik kargaşasındaydım. Böyle ameliyat olmaz. İyi kalpli resepsiyonist hanım, bakın şimdi saat dört, hala niçin ameliyat sonrası odasında yüzü çarşafla örtülü yatıyor? "Belki bir komplikasyon çıkmıştır," diyen sesi ancak Maliye Bakanı kadar inandırıcı oluyor. Bu kömür kovasından, Celia hala yaşıyor diye rahatlayıp fırlayabilirim. Veya hala tehlikede diye fenalık geçirerek. Başka kimi arayabilirim? Operatörü, çelik bıçaklı tecavüzcü hain çok meşgul bir kadın doktoruna dönüşüveriyor, daha sonra aramalıymışım. Telefon hattındaki suç ortağım eve gidip dinlenmemi salık veriyor. Ben ikinci bir martini söyleyip titreyerek burada kalmayı seçiyorum.

Sokağın soğuk ışığına çıktığımız zaman Vita bir mesajı iletiyor, kürtaj konusunda Columbia'da bir konferans varmış, açılış konuşmasını benim yapmamı istiyorlarmış. "Benimle gelecek misin?" Hayır, ona çok ihtiyacı olan Tom'a gidecek. İki çocuğunun arasında kalan endişeli küçük bir anne, suçluluk dolu yumuşaklığı, daha zayıf cinsi, Tom'u tercih ediyor. İki yaz önce bir çocuk daha doğurmamak için kürtaj yaptırdığında Fred onu Bowery'ye getirmişti.

İkisi Zazen'e katıldıkları ve doğru yolu veya bir kısmını buldukları Kaliforniya'da bir yerden yeni dönmüşlerdi. Vita'nın delilikten yeni kurtulmuş biri gibi tuhaf bir dinginliği vardı, ve kürtaj konusuyla çok ilgiliydi. Ama şimdi Tom'un ona ihtiyacı var. Otomobille uzaklaşırken ikisini gözümün önüne getiriyorum. Yemek yedikten sonra onun evine gidecekler, sırtına masaj yapıp dertlerini dinleyecek, bana yaptığı gibi onu da sakinleştirecek. Otomobilin kaputu, hepsi birbirinden tanıdık Broadway caddelerini yutuyor ve sonunda tuğla binaları ile bilimi temsil eden bir erkek ve sanatları temsil eden bir kadın yontusunun siyah kapılarını beklediği Columbia'ya varıyorum. Barnard'ın daha da amansız demir duvarı. Ve park edecek yer yok. Hiçbir şeyin değişmemesi ne güzel. İnsana kurumların gücü hakkında bir fikir veriyor. Bu, Demokrat Partili kadınlarla can sıkıcı bir yemek yediğim ve Gene McCarthy'nin iyi giyimli eldivenli hanım hanımcık politik kurumları temsil eden Abigail'iyle tanıştığım Washington'dan dönüp Bilimin taş bakışı altında Macmillan'ın kapısına koştuğum o akşamı hatırlatıyor. Kapıdan seğirtirken buraya dönmek ne güzel demiştim. Sidney, sorunlarımız var, Köktenci Lezbiyenler bu akşam konferansı basacaklar ve tertip komitesi bundan tedirgin diye fısıldamıştı. Sonra Teresa Juarez. Sonra *Time*. Sonra kışın karanlık geceleri, Celia.

Konuşmaya başlarken koltuk dizilerine bakmak bile hepsini anımsatıyor. Kırmızı kadife kaplı koltuklar ve yukarıdaki balkon, şimdi başka bir zaman ve konuşmama bir espriyle başlıyorum. Ne zaman Columbia'ya gelsem başım derde girer. Bir zamanlar burada görevliydim. Sonra konuya girip yirmi beş dakika önce bildirdikleri ve vurgulamam gereken konu başlıklarını sıralıyorum. Konferansı destekleyen kadınların bakış açısından başlayıp, ülke çapında yürütülen kürtaj yasağının kaldırılması kampanyası konusundaki fikir birliğine, cinsel özgürlük konusunda söyleyecek başka şeyleri olan eşcinsel kadınlara ve her taraftan gelen sıradan kadınlardan oluşan dinleyicilere kadar uzanıyorum. Dinleyiciler kadın özgürlüğünü onaylayıp onaylamadıklarını bile bilmiyor, birkaçı yakılan sütyenlerin kokusunu hala duyar gibi, ama kürtaj hakkında konuşulması gerektiğine inanıyorlar da sonra bu konuda ne yapacaklarını bilemiyorlar. Önlerindeki bu hafta sonunda buna karar verecek-

ler. Hepsini birleştirmeye, ortaya çıkabilecek ayrılıkları öngörerek fraksiyonları bir araya getirmeye çaba harcıyorum. Bunlardan biri sınıf sorunu olacaktır (bir grup, yasanın geri çekilmesinin ötesinde kürtajın ücretsiz olmasını talep ediyor!) ayrıca eşcinsel hareketi yalnızca kendi bedenimiz üstünde söz hakkı istemek için yapılan sıradan konuşmalarla yetinmeyip kadınlar için cinsel özgürlük isteyerek sorunu çok daha tartışmalı bir alana çekmek isteyecektir. Üst katta WISE adlı bir grup, cinsel ifade özgürlüğü istediklerini söylediler. "O ne demek?" diye sordum. Pek iyi bilmiyorlar ama bunun eşcinselleri kapsayabileceğini düşünüyorlar. Çocuklara cinsel taciz yapanları ve kadınlara tecavüz edenleri de kapsayacaktır. Hiç ayrım yapmadan. "Niçin, rızası olma durumunu ele almıyorsunuz?" "Bu kısa sürede, üzerinde anlaşabildiğimiz tek slogan bu oldu, hem diğer önerilerden daha köktenci bir ifadesi var." "Ben de köktenci olmaktan hoşlanırım ama siz anlaşılmaz oluyorsunuz," derken, eğer bir gruba katılmak istersem onlara katılacağımı düşünüyorum. Ama bu akşam görevim bu değil. Görevin kendisi de yeterince karmaşık. Desteğim gruplar arasında parçalanmış durumda, bu konferans planlanırken İngiltere'de olduğum için yeterince bilgilendirilmiş değilim, şimdi istedikleri desteği vermeye çalışıyorum. Bu benim için heyecan verici bir karşılama. İki işi birden yapmam gerekiyor, şimdi ulusal bir sorun haline gelmiş olan ve şimdiye kadar harekette olmayan kadınları da ilgilendiren kürtaj kampanyasına doğru bir bakış açısı getirmek fakat aynı zamanda da daha özgür bir cinsellik anlayışının ve New Haven ve New York'un öncü grupları tarafından ortaya atılacak belki rahatsız edici fakat önemli sorunların anlamını vurgulamak. En önemlisi de iki günde stratejilerini oluşturmaları ve yalnız sorunlar üstünde anlaşmakla yetinmeyip bir duygu birliği oluşturmaları için onları yüreklendirmeliyim. Sonra da bunu başaracaklarını umarak başka bir toplantım olduğunu söyleyip ayrılacağım.

Harikulade, onlara katıldığım zaman orgazm tartışılıyor. Buraya dönmek o kadar güzel ki, Fosta ile Ruth'un yönettikleri konuşmaları yarıda kesmek uğruna da olsa bunu söylüyorum. "Sen yokken çok büyük ilerlemeler kaydettik ve şimdi en önemli konulara geldik." Claire'in karşısındaki kendi yerime yerleşirken içimden, "Ey

İngiltere bunu duy!" diyorum. Fosta, biz mi orgazm veririz, yoksa bize mi verilir, sorusuna dönüyor. Hoş bir sorun. Elimi çeneme dayayıp dinlemeye başlarken sırtımda tatlı bir ürperti. Güçle ilgisi nedir? Ya şükran duygusu? Bunu keşfetmeye çok çalışmama rağmen asla bilemeyeceğim. "Bir Pepsi almaz mısın, son günlerde tartışırken içki içmiyoruz." Sonra O'Flynn konuşuyor. Yabancı bir kadın bulup onunla eve dönme konusunu irdeliyor, o bir siyah. "Bunu yaparken bir iletişim kurabiliyor muyuz yoksa düzenin içinde sadece birer piyon muyuz?" Orgazm olmuş gibi yapmak, bunun anlamı nedir? Üniversitede klasik edebiyat öğrencisiyken devrimi oluşturmak için okuldan ayrılan O'Flynn'in masumiyeti bu akşam devrimi ve toplumsal sonuçlarını değil kendi deneyimlerini araştırıyor. "Bunu erkeklerle herkes yapar ama birbirimizle niçin yapıyoruz, niçin böyle can sıkıcı bir hedefleme yapıyoruz?"

Sıra bende ve söylemek istediğim birşey var. Mistik bir yanı olduğunu söylemek, Celia ile aramdaki ilişkiyi tanımlamak istiyorum. Ama Claire bana bakıyor, yine de söyleyeceğim, Celia'dan söz etmeyip bunun bilinç ötesine uzanan bir deneyim olabileceğini söylüyorum. Telaşla duygularımı anlatıyorum, sözcükler aşk gerçeğinin karşısında yetersiz kaldığı için onlara iyi seçilmiş sözcükler söyleyemiyorum. Aşkın gücü giderek artıyor, öyle ki sonunda Hint tapınaklarındaki kabartma resimlerde mümkün olabilen her pozisyonda sevişen aşıklar gibi Tanrıya ulaşılıyor. Tapınılacak birşey olsaydı ki yok, o ancak bu kadar kutsal olabilirdi. Onlar kesik kesik sözlerime tahammül ederken kekelediğim için utanıp ellerime bakıyorum, ama o kocaman açılmış dürüstlük yeşili gözlerini birer projektör gibi bana çevirmiş, eminim beni dinliyor. Sarı saç yumağının altında kocaman başıyla bana bakıyor. Korkuyorum. Etkilemek için konuşma şansım yok, hayır, sadece beni ruhumdan vuran, neredeyse yok eden boğazıma dayalı mutluluğa duyduğum hayreti, aşkın gözündeki birşeyi onlara açıklayabilmenin dehşetini yaşıyorum. Belki de bir seraptı. Hayır Claire, senin tüm can sıkıcı dinbilimcilerin veya çöllerde oruç tutan münzevilerin onları zehirleyen sevgi birikimleriyle çıldırsa da bu doğru değil, hayır değil, Tanrı aşktır, sevgili Eros. Bir iğnedenlik değil. Tartışmayı bırakıp konuya dönüyorum ve alçak gönüllülükle fevkalade güzel ve anla-

masam da gücünü hissettiğim şeyin gerçeğe en yakın şey olduğunu söylemeye çabalıyorum. Böyle birşeye mistik demenin yanlış kaçmayacağını ileri sürüyorum. Dua eder gibi birleşmekten yorulan ellerim bundan vazgeçiyor.

Dans edemeyecek kadar yorgunum. Halbuki burada kıyamet kopuyor. DOB'nin hep bir şey için kullandığı eski dost kürsüsünün altına uzanıyorum. Onu yatak niyetine kullanacağım. O'Flynn başıma masaj yapıyor. Claire arada bir yanımda oturuyor. Sonra yine alıp başını gidiyor. Bir yerlere bir kitap gizlemiş olmalı, masanın altından çıkardıkları şişeden arada bir fırt çeken alkolikler gibi gidip onu okuyordur. İtalyan barının Soho sokak lambalarının altında son kez birlikte olduğumuz otomobil farlarını andıran neon ışıklı telefon kulübesinde en son telefon krizimi de yaşadım. Santral memurlarıyla uğraşıp yirmi beş sentlerimi yitirirken hala hayatta olup olmadığını düşünüyorum ve kulübeyi tekmeleyerek parçalamaya hazır bir haldeyim, kapı gerçekten kilitlendi. O anda omzuma bir el dokunuyor. Kıyameti koparmak veya kendimi bir manyağın bıçağından korumak için telaşla dönüyorum. Ama bu büyük, kayıtsız dünyayla nasıl başa çıktığımı görmek için gelen Claire. Sakince bir yirmibeşlik uzatıyor. New Haven'deki ses herşeyin yolunda olduğunu söylüyor. Uyumakla uyanıklık arasında gidip gelirken dans edenleri seyrediyorum. Filmim emniyette ve ana kopyaları içine koyduğum ucuz bir İngiliz sandığının anahtarı küçük gümüş birşey cebimde uyuyor. Ve Bn. Celia Tyburn ameliyat sonrası 608 numaralı odasında rahat rahat uyuyor. Bir keresinde beni ünlü biri olmakla suçlayan kız yanıma gelip film çekmek istediğini söylüyor, ben de onu Claudia ile tanıştırıyorum. Sonra kitap yazmak istediğini söylüyor ve ben de onu Claire ile tanıştırıyorum. İstediğini elde edince nasıl da yumuşuyor. Hiçkimsenin işi. Biri dışında. Hepsi ne kadar saçma. Ama oraya varıp da boşluğu görmeden bunu söylemek olanaksız. Bunu ilerlemek isteyen birine nasıl söyleyebilirim. Valizler, bilet, özenle biriktirilmiş para. Ölesiye, öldüresiye başarma arzusu. Biri olduğun zaman hiç kimse haline geldiğini hatta daha da kötüsü olduğunu nasıl söyleyebilirim. Bundan söz etmek ihanet olur. Ancak duyulabilir bir fısıltıyla kendine dönmenin yorucu, üstüne üstlük saçma sapan olduğunu söyleyebilmek. Üstelik dön-

düğünden de pek emin olamıyorsun. Uykuyla uyanıklık arasında akıl ve iyi niyetle doluyum. Claire beni evime götürmeden önce bir dakika için olsun dansetmeye çalışacağım. Eve dönmek veya burada kalmak, her ikisi de güzel. O'Flynn veya Claire saçımı okşarken bir şilte üzerine uzanmış yorgunluktan kendinden geçmek üzere olan Afrikalı bir Kraliçe gibiyim. Uyumayalı ve yemek yemeyeli günler oldu. Ve heyecan. Beni tanıyanları şaşırtan korkunç enerjim akıp yerde kerevetimin dibinde bir birikintiye dönüştü. Bir dakika sonra Claire ile birlikte olacağım için mutluyum.

1. Cadde ile 2. Sokağın köşesinde trafik ışığında beklerken hastalandığını söylediğini duyuyorum ama pek anlamıyorum. Astım, gece nefesi o kadar tıkanmış ki St. Vincent Hastanesine gidip kalp krizi geçirdiğini söylemiş. Onu deli doktoruna göndermişler, o da okuduğu kitaplar yüzünden olduğunu söylemiş, "gerçekten mistisizme girmeye başlanınca" bu sık rastlanan bir durummuş. Sidney'in apartmanında oturan ve tüm dostların gittiği mahallenin ruh doktoru Joanne Sontag'a gitmiş. Işık değiştiği zaman Claire konuşmayı sürdürüyor, "Bana endişenin iyilere özgü olduğunu söylüyor. Bunu duymak için on dolar ödemek zorunda kalıyorum!" Gülüşüyoruz. "Hayır, gerçekten kötü birşey, korkutucu. Bir kez daha olmuştu, sen daha önce İngiltere'ye gittiğinde. Uzun süre dönmeyince üzüldüm galiba. French ve Sandy Merman ile LSD aldım. Eve geldiğimde şafak vaktiydi - her şeyin ne kadar anlamsız olduğunu görebiliyordum." Sığınağına vardığımız zaman o hala tanımlamaya çalışıyor, ama ben yaşamın ortasında böyle sefil birşeyi anlamıyorum. "Boş bir süt şişesi gibi birşey, boşluk, sadece hava renksiz elle tutulamayan birşey, artık uyuyamıyorum. Kent de tam bir çılgınlık, o kadar çok acı bir yere toplanmış haykırıyor. Ve bu acının dineceği de yok." Tanımlaması kahkahalarla noktalanıyor çünkü hepsi çok komik, ama değil. Dehşetin anlamı ne, benimki mi yoksa onunki mi, iyimserliğim parçalanıyor mu? Umut üretmenin ebedi görevimiz olduğunu bana hep söyleyen Bookie, "Ve onu esrar gibi elden ele geçirmemiz gerektiğini." O konuşurken ben kuşkuya düşüyorum, "Bütün bu patırtının altında bir izlenimden başka ne var ki, belki sadece bir şans, ısrarla üstünde durduğumuz mantık ve olayların ötesinde, inanca dayanmayan gerçeklik prensibimiz." Eli

koltuk altını kavrıyor. "Şimdi yeni nevrozumda saldırıya karşı korunmak için yanımı tutarak dolaşıyorum." Bakıyorum gerçekten de öyle yapıyor. "Yapma." Kolunun altını istenç dışı tutan suçlu eline her ikimiz de bakıyoruz. "Tutunacak yerim," diyor gülerek. Gülerek şehvete dalıyoruz, bu kadar uzun süre kendimizi tuttuktan sonra öpüşüyoruz. Bazen kendimizi engelleyerek delirttiğimizi düşünüyorum. Duyuların yeniden üzerine çıkıp uzaklaşıyor yeniden konuşmaya başlıyoruz. Bitmeyen konuşmalarımıza. "Kahramanlıklarını anlat, İngiltere'den bahset, yumurta yer misin?"

Birden dünyada en çok istediğim şey yumurta oluyor. Ve bir bardak da süt, sihirli sıvıyla dolu büyük plastik bir kupa. İlaç gibi. Lüks. Mavili beyazlı tabağı bana veriyor. İngiliz porseleninin adi bir taklidi. Bir Çin lokantasından yürütülmüş. Onun en güzel tabağı. Zaten iki tabağı var. Ben de misafirim. Cömertliğine ağlamamak zorunda kalmamak için, "Yeterli sayıda çatalın var mı?" diye takılıyorum. Mutfak musluğunda ben yüzümü yıkarken o, pikaptan, Mahalia'ya yüksek sesle "Tanrı Amerika'yı Korusun"u söyletiyor. Üç çatal iki bıçak ve bir çay kaşığının tabakların kullanılmadıkları zaman hamam böcekleri arasında durulandıkları yerde musluğun yanındaki banyo küvetinde durduğunu görüyorum. Ona İngiltere'yi ve Winnie'yi anlatıyorum. Ve iyi not alıyorum. Filmi getirdim. Ve bir iltifat alıyorum - senin en beğendiğim yanın işleri bitirmen. Hemen oracıkta bunu hayatımın sloganı yapmaya karar veriyorum ama onun kahve yapmaya uğraşmasını izlerken iltifat mı yoksa alay mı ettiğini asla bilemediğimi düşünüyorum, çünkü onu hiç tanımıyorum. Yaptığı kahveyi görünce alay ettiğinden emin oluyorum. "Bunu şekersiz içmek zorundasın."

Mutfak masası olmaya çalışan ama bacak koyacak yeri olmadığı için bacaklarını hep kitap raflarına çarpmak zorunda olduğun çalışma masasına oturup ayaklarımızı üstüne dayıyoruz. "Sana uzay bölümümü okuyayım. Rosemary tümüyle can sıkıcı olduğunu söyledi." Sarı kağıtlarının önüne oturup Flair marka kalemiyle sözcükleri sonradan silinmek veya karalanmak üzere cesurca sayfa boyunca ilerlettiği zaman titriyor mu? Yeniden başlamış. Bookie daha çalışkan. Daha okumadan kendi eleştirisini yapıyor. "Çok soyut. Daha insanca olmalı. Kozadaki krizaliti, el arabası veya oyunlar gibi

gezegendeki daha nostaljik şeyleri konu eden birkaç paragrafı araya serpiştirmek istiyorum. Hatta ev hayvanları." Ev hayvanlarını sevmem, onlardan nefret ederim, umarım ev hayvanlarını yazmaz. Ama okuduğu şey ciddi, güzel ve izlemesi güç. Genelde doğru fakat hiç de kolay olmayan dilini anlamak için zorlanırken uykum geliyor.

"Ama çarpıcı olmasını istiyorum." Şimdi çoşuyor. "Okuyucunun paragraftan paragrafa zıplamasını istiyorum." Zıplamak diyor, bu çok güzel, heyecanlı, genç egoisti izlerken müthiş yoruluyorum. "Senin yatağında uyumak istiyorum." Benim de tam istediğim bu ama yakınlık bir dizi hüzünlü güzel sevişme için gerekli enerjiyi esinliyor. İçime girdiği beni elde ettiği zaman ağlıyorum, parmaklarının taa içimde yarattığı fırtınadan o kadar zamandır uzak kaldım ki, ensemden tutup beni içimden sarsan bir ele benziyor. Meme uçlarının inanılmaz güzelliği, açık bekleyen organına ilk dokunuşumdan sonra kaçınılmaz olan elimdeki ıslaklığı bir armağan gibi. Hayatta başarabileceğim başka hiçbir şey bu kadar övünç veremez, kendinden geçerek iri güzel başını arkaya atışını seyrederken duyduğum şükran içimi acıtıyor. Kibir, özgüven, alçak gönüllülük, hepsi bir yumuşaklık ve sürpriz duygusunda birleşiyor.

Sonra güneş sarmaşıkların arasından yepyeni ışıklı yeşil yaz günüyle uyanana dek karanlık. Cumartesi. Bugün Celia'yı göreceğim. Ona Celia'yı, benim için anlamını, niye yitirdiğimi bilemediğimi anlatıyorum. Kaybetmenin acısıyla tekrar ağlıyorum, bunu ikinci defa yapmam berbat birşey ama dostların yanından başka nerede teselli bulabilirim? Claire iri, ciddi başıyla bana bakıyor, ışık saçlarına birşeyler yapıyor garip, harikulade, ışıl ışıl, beyaz uzun bedeni yan yatmış, ne tuhaf cinsel organım çevresindeki kıllar bile sarı, geniş güzel uylukları uzanmış karnı bir çocuğunki gibi çıkık ve göğüsleri benimki kadar iri. Tanrıya şükür erkeksi bedenler konusunda aşağılık kompleksimiz yok. Celia'nın göğüsleri küçük değerli meme uçlarıydı onları itince gömülü kalırlardı. Sonra öperek çıkarırdım bir oyun gibi. Başı şimdi çok ciddi, yüz ifadesi kendini korumayı öğrenmelisin bir daha böyle bir duruma düşmemelisin der gibi. İçten ilgilenmesi o kadar şaşırtıcı ki, inanmak biraz zor geliyor. Bunu kabul etmeliyim. "Ama Celia da haklıydı," diye ısrar

ediyorum. "ona baskı yapıyordum çünkü o olmadan yaşayamıyor yazamıyordum, bir lanet gibi." "Tabii." derken tam yedibin dolarlık psikoanaliz sesinde hışırdıyor. Yıllardır okudukları da, kendi arzusuyla yaşadığı yalnızlık ve bildikleri beni şaşırtıyor. İnsan sonuçta herhangi bir şeyi nasıl bilebilir? Celia'yı benim anlattığım kadarıyla tanıyor. Bir de Celia'nın tarafı var, biliyorsun ve bu çok farklı olmalı. Ama konuşmuyor. Claire'ye bir avukat gibi savunma yapıyorum çünkü konuşurduk, umudumuz hep herşeyi söylemeye çalışmak, çözümlemek, aramızda konuşmaktı, başka bir umut da bunlara gülmekti. Yoksa bu herşeye karşı yaptığım son savunma mı? Her neyse gitme vakti, neredeyse. Ve yeniden dudaklardan içilen aşk kahvaltıdan daha besleyici.

Ama kahvaltı da var. Büyük bir kahvaltı için bakkala gidip şeker ve başka şeyler de alacak. Ondan önce yatağın kenarına oturup Princetown'da ne yapacağımızı konuşuyoruz. Kafamın içinde, şimdiden kum tepeciklerinin arasında yol alırken ön sıradaki evlerin arkasından okyanusun ilk görünüşü taptaze capcanlı parıldıyor. Çarşı Caddesi'nde yürürken ayaklarda duyulan heyecan, tişörtlü bedenler ve başlar kımıl kımıl caddeler tıklım tıklım. Akşamları Bn. Sylvia'nın ıstakozları. Dünyanın tüm yazları. Onun zevkini şimdiden çıkarıyorum, Claire ise, böylece, onu üç kere yaşadığımızı söylüyor, önce, o sırada ve sonra. "Hem ekonomiğiz, hem de mizah gücümüz var Bookie, bu iyi bir başlangıç." "Kendimizi dizginlememiz gerekir. Ve uzak kalmamız," diyor, "Sana besin kadar muhtaç olduğum şu sıralarda." Onu dinlemek beni utandırıyor. Ya bunu gerçekten hissediyorsa. Bir kadın. Ve gerçekten beni seviyor. Fumio'dan duymaya alıştım. O bir erkek. On yıl sonra eski bir dostun beni sevdiğini bilmek sıradanlaştı. Ama başı gün ışığı gibi parlayan bu ışıl ışıl kızdan bunu duymak. Bu an geçiyor ve sonra o, karanlık mutfakta, 5. Cadde'nin kırk vatlık ışığında bakkal için bozuk para arıyor. Hayır. Bir tuzak. Herşey sabah yok olur. Artık yok. Celia'nın yok olduğu gibi. Bu gibi şeylere güvenemezsin. Bu aptallık olur. Utanıyorum çünkü utanmak çok utandırıcı birşey. Çünkü o gerçekten bana saygı duyuyor, inanıyor ve beni beğeniyor. Olmayacak birşey, insan böyle bir şeye güvenemez. Bir kapan ve yanılsama.

Rilke'nin satırlarını ilkini yitirdiğim için tekrar yazıyorum, sanat yapıtlarının tehlikeyle karşı karşıya gelenlerden, deneyimin en sonuna kadar gidenlerden, hiçbir insanın gidemediği sınırdan ötelere geçenlerden çıktığını söylediği sözleri. İnsan ne kadar ötelere giderse yaşam o kadar daha temiz, daha kişisel, daha özgün olur. "Hangi eserinden?" "Eserin adı yok. Ona lirik bir bilim adamının kitabında rastladım. Bu sefer kaybetme. Ama kendi küçük aşağılık duygularına da sadık kalabilirsin. Ellerini ovuşturarak..." "Büyük sözlere bayılıyorsun Bookie, benim güzel sözlerden ödüm patlar." "Tabii çünkü o aptal yeni eleştirmenleri okuyarak büyüdün ve üniversiteyi bitirdin. Psikologum benim." Sonra suskun bana bakıyor. "Sana tapıyorum." Çaresizim, peki öyleyse içimde inip çıkan asansöre boyun eğmeliyim ve gözlerindeki zafer ışığını, yüzünün saf güzelliğini ve gök gürültüsünü andıran başını göremeyen ve asla görmeyecek olan o alaycı tiplere, dedikoduculara ve tüm insanlara boş vermeliyim. İşi oluruna bırakıyorum, zaten ağzımdaki diliyle ve elimdeki ıslaklığıyla aklım başımdan gitti. Kot pantolonumun içinde yanıp tutuşan bir çılgınım ve sıcaklık bacaklarımdan yukarı tırmanıyor, onları çıkarmamı istemesi için içimden ona yakarıyorum.

Ruhumu önce buzdolabıyla ilgili olarak dengelemeliyim. Cereyan sonsuza dek kesildi, her düğmeyi çevirdiğimiz o korkunç saniyede bir ampul masmavi patladığı zaman, Fumio, General Elektriğe, "Kapitalist Domuzlar," diye bağırır. Buzdolabının eritilmesi gerekiyor. O çözülürken ben duş yapacağım, faturayı ödeyip Şişko Harry konusunda vicdanımı rahatlatacağım ve ebediyete kadar yazı yazabilmek için yeterli ampül satın alacağım. Evi elc geçiren hamam böceklerine bakıyorum. Kendilerinden eminler, kaçmayı bile unutmuşlar. Bowery bir domuz ağılına benziyor. Geçen sonbaharda düşüp belimi incittim, sonra güm diye kış geldi, bahar çamurluydu ve ben İngiltere'ye gittim. Perili evimin pisliğine bir göz atıyorum, şimdi zaman yok, hastane, onu nihayet bugün görebileceğim, acele etmeli, pisliği unutmalıyım, suçlulukla banyoya girip iyice yıkanıyorum. Bir yandan elbisemi ütülüyorum, sokakta giyebileceğim bir gece elbisesi. Yılın en sıcak günü, içine birşey giymezsem uzun bir elbise serin olabilir. Elbisem için özürler yaratı-

yorum. Bu arada gerçek nedene çarpıyorum. Celia esrik bir mektubunda ona bir metres gibi davrandığımı söylemişti. Bu uzun elbiseme bak ve burada kimin metres olduğunu gör, eğer bu işleri düzeltecekse, yampiri şapkan ve şalvar pantolonunla sen erkek olabilirsin. İlk günlerde lavtasının üzerinden bana kur yapıp iltifat etti. Ama o şık elbisesini giyip Provincetown tipi iri hasır şapkasına rağmen tam bir Connecticut'lu kadına benzediği, filmin ilk çekimlerini izlediğimiz ve onun elini tutmak istediğim gün değil. Uzandım ama diğerlerinin bakışlarını farkettiğini anladım. Ve şık, doğal kıllı saç fırçasını eline alıp, "Sen de böyle bir fırça almalısın, seninki saçını yoluyor," dedi. Çok zaman sonra birgün Montreal'de yirmibeş doları bastırıp doğru fırçayı aldım. Bugün de yanıma bir saç fırçası almayı unutmamalıyım New Haven'a giderken saçım rüzgarda dağılır. Annem hep, "Yaşlı bir kızılderili kadına benziyorsun," der. Bu uzun elbiseyle bugün bu kahrolası dünyadaki tüm kadınlardan daha kadın olacağım. Acaba nasıl duruyor? Ayna ne diyor? Kuşkulu. Biraz kirli mi? Hayır, fena değil. Onu giyeceğim. Buna cesaret edeceğim.

Bugün tehlikeli bir gün. Neredeyse o uzun yolu otomobille gitmeye korkuyorum. Aklım oradan oraya hızla gidiyor ve ben sürat sınırını aşmamaya çalışıyorum. Aklı dünyanın her ucuna her zaman diliminde uzanan bu şoförün hız yapmaması gerekir. Otomobil sürmek -ışık kırmızıya dönmeden geçebilmek için yaşamı tehlikeye atan şu kaçığa bak- kapitalizmin çıplak görünümü veya insanların oynadığı bir oyundur. Celia bir gün Bulvardaki ışıkların ritmini yakaladığın zaman yaşamasını öğrendin demektir demişti. İyi bir ruh halinde olup da onu içgüdü ve öngörüyle doldurursan bir anlam ifade edebilir, yoksa anlamsız bir laf. Bugün neler oluyor? Sihirli tarafım Celia ile New Haven'ın eski çekimleriyle oynuyor. Burada kes ve daha öne yerleştir. Brookfield'den ayrıldığımız akşam, çocuklar onlardan bile çok bir gençlik ışığı yayan Celia'dan ayrılırken hayranlıkla ağlıyorlardı. Hepimiz ağlamıştık. Celia bizleri neşelendirmek için bir monolog sahnelemişti. Lise tipi fars tarzıyla Spartaküs. Roma İmparatorluğunun her köşesinden gelen altı kişinin rolünü tek başına oynayıp, sandalyeden masaya zıplıyordu. Oyunun heyecanı ve eğlencesiyle meme uçları sarı jarse kazağın-

dan neşeyle fırlıyorlardı. Fumio, ona yaramazlık ediyor derdi. Yaramaz oğlan çocuk hali. Hepimiz gülmekten boğulacak haldeydik. Sonra mısır patlatıp kalan viskimizi içtik. Sonra Fumio Japonya'da ayrılanların ölümden önce buluşamayacağını bildiğini ve su içilerek yapılan veda törenlerini anlatmıştı. Ama bu bize göre değildi. Çocukların hepsi ertesi hafta kitap partimiz için şehre gelmişti. Ama sonumuz o zaman belli olmuştu. Ben Bowery'den Hilly'nin Barına koştururken bekleyen ve kıyametleri koparan TV ekibinden biri ayrılmıştı bile, yayıncılar telaş içinde ben editörümü yarı yolda bırakamam diye heyecanlanırken Celia sokakta duruyordu. Celia daha o zaman beni uzak çekim görebiliyordu, ilk uzun elbisem olan o mor elbisemi görünce, güzel görünüyorsun demişti. Sözler sert Meksika kumaşını delip tenime saplanmıştı, söylemesini o kadar çok arzu ettiğim sözler kaldırımda aramızdaki mesafeden beni bir bıçak gibi vurmuştu.

Bir işaret levhası Cennecticut'a hoş geldiğimi söylüyor. Ben de öyle düşünüyorum. Sonra New Haven labirenti. Yol göstericim Dunkin Donuts. Önce otoyolda bir garaj tamircisi yolu tarif etti, yağlı parmağıyla haritada Yale'i gösteriyor. İyi tavrı benim misyonumu kabul ettiğini mi gösteriyor? Bir hastaneye gitmek için yol sorarken masum görünüyorum. Ama dikkat etmeliyim, bu düşman kasabasında yolumu kaybedecek zamanım yok, çünkü yitirdiğim her an onsuz geçen zaman demektir. Bir sonraki rehberim bir siyah adam, ilgili, canlı, kahramanca, rehberlerin en iyisi, şehre epey yaklaştım. Yerini tam olarak biliyor ve beni oraya göndermek istiyordu. Bir kavşakta yeniden yolu soruyorum, bu sefer profesöre benzeyen bir tip. Bu rehberde aşkıma karşılık akademik kurumların gücü sergileniyor. Neşeli ve kendinden emin ileriyi gösteriyor, Marcus kadar güvenli, ama yine de benim hainliğimden habersiz, çünkü gül renkli uzun elbisem sımsıcak deri koltuğa özenle yayılmış, yeni yıkanmış saçlarım spor otomobilimde parlayarak onu kandırıyor.

Sonra onu görüyorum, iri bir böcek gibi. Profesör tipli adamın dediği gibi gözden kaçmayacak kadar büyük. Kurbanlarla dolu iğrenç beton yığını, Celia'm K'nin şatosundan beter, altı kere daha karmaşık bu cehennem kutusunda tutuklu. Hepsi havasız yapay

madeni kutu gibi olan odadan odaya dolaşarak sonsuza dek onu arayacağım. Böyle bir yerde kesinlikle ağıza alınmayacak şeyler yapıyorlardır. Beton karınca ufukta bilim kurgudan fırlamış gibi yükseliyor. İnsan King Kong'un güzel kızı havada tutarak onu ezmesini bekliyor. Tanrım onu buraya hapsettiler. Böyle tehdit edici bir şeye tesadüfen rastlamak ne garip, bu duvarların arasında ona asla dokunamayacağım. Herşey yanlış. Şanssızlık. Şimdi park etmeliyim, küçük bir park yeri, bütün dişlerini göstererek gülümseyen bir adamla çocuğun nerede çiçek satıldığına dair hiçbir fikirleri yok. Çiçek bulmam gerek, parmaklarıyla biraz önce geçtiğim ve - karar verme sınavından geçip- kazasız belasız kurtulup hastane girişini bulduğum sapağı gösteriyorlar. Şimdi otomobilde otururken saçımı fırçalayabilirim, gözler önünde bu garip tip, ıvır zıvırın ortasında kendime çeki düzen veriyorum. Tabii doğal kıllı fırçayı kaybedeli çok oldu, acaba İngiltere'de miydi diye düşünüyorum. Onun tahta sapının yerini yine hep kullandığım plastik saplı fırçam aldı, son çözümlemede kabul edilmeyen kişiliğim gibi.

O da yeterli olmayacak. Çiçek götürmeliyim. Karar verdikten sonra kumar oynamayı sürdüreceğim. Onları ona verirken ne söyleyeceğimi prova ediyorum - "Bana öğrettiğin herşey için - çiçekler." New Haven'de tek bir tane yok. Ama sigara satan kadının yanındaki tombul bir genç adam küçük bir kasabada olağan bir akşam üstü uzun elbiseyle dolaşan bu yaratığa dik dik bakarak alış veriş merkezinin arkasında belki vardır diyor. Bu arada karısına benzeyen annesi de ekşi suratla beni izliyor. Kanser olmama izin vermeleri çok nazik bir davranış ama çiçekler başka bir sorun. Evet Tapınak mıydı, yoksa Kilise mi, yoksa Mabed mi? Bu çirkin mahallenin çevresinden dolaştıktan sonra bir sokağa sapınca Celia'nın eski evine gidiyordum, diğerine sapınca ise hiçbir yere gidemiyor ve kendimi bir tren köprüsünün altında New York işaretininin önünde buluyordum. Ama bu o otoyol değil ve ben Celia'nın evine artık hiç gitmiyorum, o taşındı, New York'ta 90. Cadde'nin batısında küçük bir apartman katında Ann ile birlikte yaşıyor. O ve annesi de bu gün orada olacaklar. Miriam ve bütün hak sahipleri. Asil bir davranışla bunu bir kenara itiyorum ve bir sonraki hayal kırıklığıyla karşılaşıyorum. Daha büyük bir aksilik olamaz, bir ömür hasredip ara-

sam bulabileceğim tek çiçekçi dükkanını ne kadar yalvarsam açtıramıyorum. Bu kasabada tek oteldeki çiçekçi dükkanı beş dakika önce kapatılmış, adam evine gitmiş. resepsiyon görevlisi çok üzgün. İrademin son damlalarını kullanarak kendimi toparlıyorum ve hayret uyandırıcı elbisemin uzun eteğini çimento zeminde sürüyerek hiç olmayacak bir yere park ettiğim otomobilime doğru yürürken çiçeksiz gitmeye karar veriyorum. Eski beyaz bir Cadillac'taki kaba saba adamlara da bir göz kırpıyorum. Benim delinin teki olduğuma karar veriyorlar. Tüm kasabayı aradım tek bir çiçek bulamadım böyle şey olur mu diye söylendiğim hastane görevlisi kadınlar da hakkımda aynı karara varıyorlar. Telefon rehberinin sarı sayfalarına bakmamı öneriyorlar. Bir tanesi hastaneye çiçek servisi bile yapıyor. Ama ben artık ilgilenmiyorum, ortalarda dolaşmaktan vazgeçip yukarı çıkmalıyım, geç oldu, asansörü hızlandırmaya çalışıyorum, eşit miktarda kasaplık ve bürokrasiden oluşan hastane kokusuna karşı koymak için dişlerimi sıkıyorum.

Odada ses yok. Çarşafları kadar beyaz bir beden, tüplerle kuşatılmış. Herhalde bir kolundan kan diğerinden besin pompalıyorlardır. Ama boşuna çünkü ölmüş olmalı. Bu da yetmezmiş gibi Ann da burada. Gürültü yapıp onu uyandırmamam için dikkat sarfediyor, kucaklaşıp selamlaşıyoruz. Keyfine varmak için bu kadar yol geldiğim dikkatle etiketlenmiş tüm sevinçler. Celia'nın yatakta çok hasta biri oluvermesiyle sahne boşluğa kayıveriyor. Yok oluyor. Ann, yanında durma sırası benim. Bir başucu masası kadar inatçı, izin vermiyor. Daha sonra ortadan yok ol ve ben onun yanında durup ona bakayım. Gözlerimdeki sevgi rahatsız ediyorsa onları siperlerim. Hayranlığımın gücüyle ölüyü uyandırmaya çalışıyorum. Beyaz yüzü komada gibi durgun, gözleri bile arkaya dönük, ağlamayacak kadar feci. Yine de ağlıyorum, burada böyle acı içinde ona duyduğum sevgi içimi acıtıyor, öyle ki sanki nefesim kesiliyor. Haydi Celia, uyan ve bu ruhsuz cam kavanozdan çık, büyük pencereli bu endüstri kargaşasından uçup git. Böyle bir manzara her insanı iyileşmeye zorlar. Uyan da sana bunu söyleyeyim ve birlikte gülebilelim.

Fakat bu fikir, sandalyesinde dimdik oturan Ann'ın önünde pek geçerli değil. Ne olursa olsun Celia rahatsız edilmemeli, çok sancı-

sı var ve uyutuluyor. Ölmekten korkuyordur. Ama susup Ann'ın yanındaki bir sandalyeye oturuyorum. Duygularımı günç gözlükleri altında gizlemeye çalışırken bir kağıt mendil istememek için ne yapmam gerektiğini araştırıyorum. Sonunda engin entelektüel yeteneğim tuvaleti farkediyor. Sonra yine fısıldanan nezaket içinde bekleyişi sürdürüyorum. Birbirimize ne kadar sevimli davransak da Ann odayı terketmiyor. Bu, Annesinden ve Miriam'dan kurtulduğu ilk an. Aklımda planlar yapıp hepsinin gitmiş olacağı zamanı hesaplamaya çalışıyorum. Bu arada Ann'ın önceliğine onun zamanına tecavüz etmemeye çalışıyorum. Uyumlu olmaya hazırım. Cömertim. Şimdi bunu ona anlatıp birlikte bir sigara içmeye gitmeliyim. Hayır o burada da sigara içebilir. Yine de bunun iyi bir fikir olmadığına karar veriyor. Esnek olmak diye birşeyden haberi yok mu? Bak, şu anda benim nikotine ihtiyacım var. Ama gerçekte olmadığını farkediyorum. Şu anda sigaradan çok, biraz önce Celia gözlerini açıp da beni görünce niye selam vermediğini anlamaya ihtiyacım var. Bana baktı ama tanımadı. Celia, taa İngiltere'den kalkıp geldim en azından uygar davran. Bu şeytanca bir şey. Gözleri bana dönük ama beni görmek istemiyor. Ann gerçeklere karşı çıkıp Celia'nın benim ziyaretimi beklediğini söyleyecek kadar nazik. Ne iyi bir sözcüsü var. Onun söylemeye tenezzül etmeyeceği şeyleri onun yerine söyleyip kirli işlerini yapacak biri. Görünüşe bakılırsa Ann bu açıklamaya inanıyor. Belki ben de inanmalıyım. Yanımda oturan bu çocuğa minnet duyuyorum, bütün bunlar onun için zor olmalı. Ben başka şeyler yaparken o iki gece başında beklemiş. Çünkü ben Celia'nın Ann'ı değil de olmadık hayallerle telaş içinde bu çılgın elbise içinde çıkagelen can sıkıcı aşığıyım. Sargılarla biçimsizleştirilmiş olan Celia çok sıradan bir hasta kadına benziyor. Uzun saçları yaşlı bir New England'lı yatalak kadınınki gibi örülmüş sarkıyor tamamen donuk, yüzünde bile renk yok, yine de göksel bir görünümü var. Herşeye rağmen onu hiç bu kadar güzel gördüğümü hatırlamıyorum. Sonra doktoru korkusuz bir şekilde içeri dalıp onu uyandırıyor. Ben bu arada ona dokunduğu için ona ve diğerlerine gıpta ediyorum.

Gözleri. Usulca beni tanıyorlar. Sonunda tanınıp anımsanıyorum. Ama büyük bir sahne yaratmıyoruz, ikimiz de utangaçız, ben

aklıma gelen her saçma sapan şeyi söylerken o geldiğime sevindiğini söylüyor. Onun zerafetiyle ödüllendiriliyorum. Celia, becerikli hemşire Ann'ın getirdiği sürgünün üstünde sakin ve ağır başlı oturuyor. Ben en çok da hiç değişmeyen tavrıyla etkilenmiş sadece bir hayranıyım. Yapamayınca ben dışarı çıkmayı akıl edebiliyorum. Bir süre sonra döndüğümde oturmuş şakalaşıyor. Tam gitmek üzereyken bir bardak suyla ilgili müthiş önemli bir ayrıntıyla yardım etmeme izin veriliyor. Sürekli su yudumluyor, nefes almakta güçlük çekiyormuş. Bardağı uzatırken bana kendini sunuyor. Kendi sevinç anımda onun korkusunu hissederken beni öpüyor. "Korktun değil mi?" Başını yanağıma yaslayıp kendini kollarıma bırakıyor, kollarım ona yaşama enerjisi, utanmazca bir sağlık duygusu aktarmaya çalışıyor ama onun hala bıçak şokunda yorgun teninin bir parçasını bile incitmemek için bunu çok dikkatle yapıyorlar. Bu alışılmamış sohbet sırasında Ann mucizevi bir şekilde yok oluyor. Hastanede böyle sorular sorulmaz. Yalnız Celia ile ben onun ölümü gördüğünü söylemesinin ne kadar önemli olduğunu anlayabiliriz. Bunu öpücüğünün ılıklığında hissediyorum. Onu tamamen çizginin bu tarafına getirebilmek için ona hayat aşılıyorum. Celia burası artık yaşamak zorunda olduğun tünelin öbür ucu. En kötüsü bitti, dinleyicilerin bunu senden bekler, onları düşün. Birkaç gün daha bu can sıkıntısına dayanman gerekiyor, o kadar. Ve manzaraya bak. Kent dışının özlemiyle dolu olduğunu bildiğim için, "Bu manzarayı farkettin sanırım." Dikişleri açılmasın diye gülmeyip gözleriyle bacaklarına bakıyor. "Bir de bunlar var," diyor. Ve bana tuhaf lastikli çoraplarını gösteriyor. "Tam Şarlovari değil mi?" Gülmemeye çalışarak gülümsüyor. Hoşçakal deyip kapıya doğru yürürken az daha benim dikişlerim açılacak. Birkaç saat önce hepsini öldürmeye hazır olduğum hastalara ve hastabakıcılara hayır dualarını ederek anlamsız koridorlarda yürüyorum.

Kuzey Terminalinde bir banka ilişip Nell'i bekliyorum. Uçağı üç saat daha gecikiyor. Kennedy diyen yola saptım. Batı Yakası Yolu diyene sapıp Vita'yı almak için ona uğramadım. Ancak yetişebileceğim ve bu yolculuk ile Vita'yı neden yorayım vs. gibi tutarlı ve rahat nedenlerle bunu yapmadım. O'Rourke'u kimseyle paylaşmak istemediğimi farkedince şaşırıyorum. Böylece tek başına

yediğim uzun, çok şık bir yemekte onu düşündüm. Garsonun onaylamamasına rağmen yazıyor ve muhteşem Millett halalarımın efsanesini ciddi bir ihtişam içinde yeniden yaratıyorum. Christina Halam bunu kırk yıldır yapmış olmalı. Uşak, yanan bir şömine, konyak ve diğerleri. Onu fazla abartmamalıyım ve bunu O'Rourke şerefine bir akşamlık hovardalık saymalıyım. O hırpalanmış İrlandalı çocuk ise gökyüzünün bir yerinde charter uçağında ıstırap çekiyor olmalı. Garden partide çimenin üzerinde durmuş pencereden içerdeki çocukları seyrediyorduk ve bugün şapkasız bir leydi olan koca şapka bana, "Böyle bir evde biraz önce duyduğumuz gibi müzik dinleyerek büyümek acaba nasıl birşey?" diye soruyor. Camın yanlış tarafında doğmuşuz. Doğru tarafında büyüyenler ne dinlerler?

Daha sonra da barda bekliyorum, yasa gereği kapanıyor, barmen gözleriyle beni yiyor uzun elbisemin altındaki memelerimi tutmak istiyor. Celia için giymiştim. Erkek gözlerine ziyafet oluyor. Komik yaratıklar. Beğendiğinize sevindim, beni izlemeniz de güzel ama bana sahip çıkan bakışınız beni kişiliğimi yok sayıyor. Bir kadının hoşuna gitmek için güzelleştim, hastaları yoklamak sevaptır. Ama iş çığrından çıktı. Sonra sandöviç dükkanında beklemeyi sürdürüp kokakola ile kafayı bulurken Nell'i Celia'ya olan çılgınca düşkünlüğümün ve yeni yaşam kültünün hayaller kuran koruyucusu yapıyorum. Nell'i beklerken çılgın bir içgüdü haklı olduğumu söylüyor. Kim ne dersc desin, hatta Celia'ya karşı çok kırgın olan Fumio bile. Ama yaşadığını söylediğim zaman rahatladığını sesinden anladım. Saçma sapan bir gerçeklik olsa da benim gerçeğim. Dayanmakta haklıyım çünkü Celia'sız var olabilirim ama yaşayamam. İnatçı öğrenci öğretmeninin sözünden asla dönmemesi için ısrar ediyor. New Haven istasyonuna giden yolda dostluk için yaşadığını söyleyen Celia yeni yaşam ve ameliyat masasında bir kere öldüğü için yaşama zevkinin ta kendisi. Erkek çocuğu kepiyle beni sevdiğini söylemeye cesaret edecek kadar atak. Bir yabancı. Sonsuza dek dostluğumu istiyordu. Otomobilde giderken arkadaşlarıyla yattığını ve birden fazla arkadaşı olduğunu söylüyor. Yalnız erkeklerle mi arkadaşlık ettiğini sorarak blöf yapıyorum, blöfümü görürse pek de zekice olmayan cevabım hazır. Celia trafik ışığında beni öptü ve ben onun öğrencisi oldum. New York treninde paldır

küldür giderken şimdiden kayıt makinesine dualar okumaya başladım bir rapsodi gibi bestelediğim bir aşk mektubu, bir hamal veya gitarıyla bir pop sanatçı iç dökmemi engelleyince yer değiştiriyorum. O'Rourke'u yanımda kadınlar tuvaletine götürüyorum. Sabrın son sığınağı. Kadınların arasında yeni oluşan harikulade iletişimi izlemek için. Porto Riko'lu bir anne ile sarı pantolon ve malum pudralı makyajlı oksijen sarısı saçlı bir İtalyan sokak kadınının yankesiciler konusundaki uzun sohbetini dinliyoruz. Bu tam da eskiden beni korkutan ve akademik topuzum, bağa çerçeveli gözlüğüm ile o kişiliğimi yargılayıp kadınsı olmadığım için beni suçlayan kadın tipi. Altında da hep o korkunç eşcinsel suçlaması vardır. Bu akşam uzun elbisemle uçuk ve şık olduğum için güvendeyim, onun da onu dünyaya karşı koruyacak bir muska olan takma kirpiklerine rağmen korktuğunu farkediyorum.

Sürekli O'Rourke ile içimden konuşurken kendi kendimi haklı çıkarıyorum. Nell hala göklerde dolaşırken bir yandan da defterimde yeniden büyük patates kulübü üyesi oluyor. O'Rourke'a kutsal Ana İrlanda beni kutsa çünkü günah işledim diyorum. Ona günahlarımı açıklıyorum. Vita'yı sefilce sömürmem. "Bana hizmet etmeyi iş edindi ve ben zayıf, tembel vs. olduğum için, rahatım için buna izin verdim. Şimdi de beni suçlu buluyor. Kokan bir bokum. Üstelik çevreme bulaşıyorum. Sandöviçin kenarından sızan mayonezim. Fıstık ezmesi ile yapış yapışım. Batağa gömülen bir hurda, bir sefilim. Sömürülen daktilonun hüzünlü bakışıyla beni suçluyor."

Nell tüm bilgeliğiyle beni yanıtlıyor: "Ağlayıp sızlanma. Sömürdünse sömürdün. Seni yönlendiriyorsa yönlendiriyordur. Bu toplumda hepimiz kadınız. Ama davranışlarımızı herkesten öğreniriz."

Buraya kadar geldikten sonra farkında olmadan Joyce'un *Mutfaktaki Bebek*'ini taklit ettiğimi anlıyorum, tüm İngiliz edebiyatçıları onu bilinçle taklid ederler. Sonra King's Head'e Koca şapkayla tarihi hayal gücümüzü heyecanla çalıştırıp birbirimizi ciddiye aldığımız bilgilenme ziyafetine geçiyoruz. Güç, diyor, Don Juan'ın sisteminde ikinci basamaktır. Kızılderili bilge. "Ya sonra?" diye yolu soruyorum. "Ölümle başa çıkmayı öğrenmek." Bunu tehditkar ve etkileyici bir tarzda söylüyor. Banka üç buçukta kapandığı için

King's Head sempozyumu dar zaman kısıtlaması altındaydı. Edebiyat ve müzik olgusu filmdeki ışık gibi. Belleğim o zamandan kalma mesajlar iletiyor. Karmakarışık aklımla kısık sesini yeniden duymaya çabalıyorum.

Yalnızca en acil durumlarda şirketin ikramı olan tek rahatlatma aracı ve gerçekten de bir Kahire düşkünlüğü gibi sunulan kahvelerimizi içerken yaşlı King Lear'ı andıran pilot meraklı turiste uçağın Maine'e indiğini söylüyor. "Koroner yetmezliği olan bir yolcu." Tanrım umarım bu bir İrlanda'lının kalbi değildir. Hayır bir erkekmiş. Yedi saatlik yolculuk için ona yirmiyedi sıkıntılı saat geçirttikleri için bu tutsaklığa daha fazla dayanamayıp berbat uçaklarında ölmüş. Yorgunluk. İnsanı asıl mahveden şey o plastik sandalyelerde beklemek.

Sonra herşey hareketleniyor ve O'Rourke iniyor, ilk defa Birleşik Devletler'e gelen bir İngiliz sakatla kapıdan girerken bağırıyor. O'Rourke onun bagajını bulmasına yardım ediyor. Parlak sarı film kutuları, "yanımda getirdim," diyor. Sabah oldu ve şimdi gün ışığında aptallaşıyorum ve üstelik bana sürekli arabanı burada park edemezsin hanım diyorlar. Bir dakika için. Herşeyi toparladıktan sonra spor otomobilim yükselen güneşin ışığında parlıyor ve yola çıkıyoruz.

O'Rourke'un yardım ettiği kişiyi Dallas'a gitmek üzere Pan Am'a bıraktıktan sonra Bowery'ye geliyoruz. Kot pantolonu ve ceketiyle Nell, "Buraya gelir gelmez birinin erkeği oluverdim," diyor. Bu sırada yanlış yaparsak Queens'e veya Long Island'a veya Vita'nın Montauk macerası gibi daha da uzaklara gidebileceğimiz sapağa geldik. O'Rourke, "Celia'nın annesini yatıştırmak için bebek yerine tümörler oluşturduğu hiç aklına geldi mi?" diye soruyor. "Sen belki delirdin ama onun içi çürüdü ve kesilip alınması gerekti." Bunun mistik İrlanda saçmalığı olduğunu ileri sürüyorum. Sen otomobili sürmeye devam et, diyor. Bowery'ye vardığımız zaman altın renkli şafakta o kot takımıyla ben de uzun elbisemle otomobilden inince kaldırımdaki üç uyuşturucu bağımlısı iki eşcinsel erkek ve bir travesti, "Hangisi erkek?" diye açıkça soruyorlar. Bir ağızdan gülüyorlar. Amerika'ya hoş geldin. Zavallı O'Rourke benim mahallem seni rahatsız ediyor.

Ama eşsiz tek bir ilaç var. En iyisinden bir İskoç viskisi, ender rastlanır eski bir viski. Bu, içki içilecek saat değil. Ama yatmaktan vazgeçiyoruz. Zaten tek bir yatak var. Vita'nın evine gitmek zorunda olmasak, veya O'Rourke benimle birlikte uyusa? Bana o kadar güvenebilse. Elini uzatıp istediği şeyi elde edebilirdi. Ben de bunu istiyorum, çünkü onu gerçekten seviyorum, onu diğerleri kadar hatta daha da fazla seviyorum. Başka kiminle böylesine bir uyum yaşadım ki? Cinsellik dostluğun bir başka boyutu, teorilerimin çılgın ışığında bir fanatik gibi parıldıyorum. O bardakları doldururken onu istememem için yarattığım tüm nedenleri tekrarlıyorum. Kırmızı saçları. Kendi kendime saçlarının cılız olduğunu söylerim. O da böyle düşündüğü için bunu söylemek kolay. Yoksa böylesine saçma birşeyi nasıl uydururdum? Paul'ün karısını ve Winnie'nin annesini korumak için. Şimdi tek başına Amerika'da. Burada başına birşey gelebilir. O zaman nasıl başa çıkabilirim? Bu sorun değil, bana iş düşmez. O halleder. Hiçbir şey başlatamayacağım, sessizce uykuya dalmalıyım. Yoksa başlatabilir miyim? Saatlerce sağa sola dönüp sinir içinde öksürüyorum. Ve bu gibi. Hayır teşekkür ederim, bardağımı ver her saatte içki içerim ve İrlandalı rüküşlüğünün üç esas ve dört ayrıntılı derecesi konusunda veya başka bir konuda çene çalabilirim. Aklı meşgul etmek için.

"Tertemiz, İngiliz evimi tertemiz bıraktım ve bir daha da görmek istemiyorum." Sonsuza dek burada kalacakmış gibi konuşuyor, burada yeniden antika işine girecek, Londra'dan mal getirtecek, bana bazı broşürler gösteriyor. Sabah ilk iş olarak Bloomingdale'e gidip pazarlığa oturacak. Çoğu asla gerçekleşmeyecek planları başımı sallayarak dinliyorum.Yerlerin pisliğine işaret edip onu gerçekliğe döndürüyorum. İrlandalı duyarlılığımız için ortak bir alan. "Pisliğim seni rahatsız ediyor mu?' Ben yokken hamam böcekleri burayı ele geçirmiş. Bir gün kendimi toparlayıp temizleyeceğim." Bu ona çocukluğunu hatırlatıyor, bütün kabile evi kirletirken o tek başına temizlik yaparmış. Babasının küçük karısıymış ve birçok erkek kardeşi varmış. "Ve bazı sabahlar canım yataktan kalkmak istemezdi. Anlamı yoktu," derken yeşil gözleri ünlem işaretleri gibi açılıyor. Yatağı bir işkence hücresi gibi dar, mavi ve brandadan. O anlatırken gözlerimin önünde canlanıyor. "Kendime

dokundum. Biri diğerlerini çağırıp anlattı, sonunda hepsi kalkıp beni patakladılar." Onu aklıma kaydetmeye çalışarak dinliyorum. Filmcilerin birer muhbir olduğunu düşünüyorum, içten hesaplı, ama böyle olmasa irice açıp arkaya devirdiği korku dolu göz bebeklerindeki suçlamayı başkaları nasıl görebilir? Bu rolü kamera karşısında yeniden oynayabilir mi, bir çocuk özgürlüğü filmi, erişkin kadının içindeki dövülmüş çocuk? Sabahın sekizinde viski içerken, buradayken, beni çekmek istediğini söylüyor. Utanıyorum. Film çekebilir ama niye ben? Kameranın önünde ölüveririm. Hayır, çalışmasına yardım edebilmek için her şeyi yaparım.

Ama konuyu değiştiriyor ve Vita'nın evinin nasıl bir yer olduğunu soruyor. Biraz daha buz almaya gidiyorum. "Çok güzel eski bir çatı katı ama pek onarım yapmadılar." "Çocuklar da bir yeri iyice batırır," diyerek anladığını belli ediyor. "Orada rahat edeceğini sanırım, çok geniş. Fred ile çocuklar Batı'ya gittiler, komüne katılan garip tiplerin çoğu çekip gitti. Vita ile sen olacaksın. İyi bir semt."

"Nell, baksana," diyerek onu sıkıştırıyorum, "Çekim programın nasıl? Sen buradayken bütün bu filmleri çekebilir miyiz?" "Ne olacaksa olur," diye kaçamak cevap veriyor. "Ethel buna ilkokul varoluşçuluğu diyor." "Ayrıca Ethel'in o söz verdiğin elli dolara ihtiyacı var." "Yarın ilk iş gönderirim." Kendine bir içki daha koyuyor ve Güney Afrika Evindeki son toplantıyı anlatıyor. "Gitmek istemedim. Benim davam değil. Grip olmaya karar verdim. Garanti olsun diye bir de sırt ağrısı. O sabah yağmur yağıyordu. Hayatımın en büyük sırt ağrısı. Ama gittim. Polisin çıldırdığını daha önce görmemiştim. Siyahların gördüğünü görebiliyordum. Bunun için insanın tek bir şansı oluyor."

Gün iyice ağardığı için telefon çalmaya başlıyor. "Ahizeyi kaldırmayı öğrenmelisin," diyerek uyumaya hazırlanıyor. "Evet o zaman da karşılık veriyor." O'Flynn Columbia'dan arıyor. "Buraya gelmen gerek." "Niçin, günlerdir uyumadım?" "Çünkü herşey mahvoluyor herkes birbirinin boğazını kesmeye hazır." "Ne yapmamı istiyorsun?" "Barış yapmanı," diyor, en kötü huyum, beni oraya getirmek için doğru düğmeye basıyor. Columbia Özgürlük Hareketinin kurucu analarından biri gibi konuşurken bir yandan beni beğe-

niyor mu diye göz ucuyla O'Rourke'a bakıyorum. Diğer gözüm ise sinir içinde kapanıyor, salonu terkederek konferansı berbat etmeleri ne kötü, geçen akşam kaç kişiydiniz, evet şekerim, bunu basına anlat böyle şeylere bayılırlar, ortalıkta dövüşen karılar, bunu yıllardır siyahlara yapıyorlar, kavgaları yazıp bölünmelerine yardım ederler. Peki en kısa zamanda oraya gelirim, ne kadar uyuyabilirim?

Ve uyuyorum. Nell uyumuş bile. Çarşafların dokunuşu harikulade, köpük yatak rahatlatıcı tamamen kendimden geçene dek aklımda tek bir düşünce bile yok. Belki üç saat kadar sonra O'Rourke'un yeşil ipekli sabahlığıyla ortalarda dolaştığını duyuyorum. Kalkma zamanı geldiğini söylemek istiyor. Suratsız. Ben bu kadar sakinken o niye böyle asabi? Ben ise art niyetten tamamen yoksun dostluğum için kendimi kutluyorum. Bizi kahvaltıya davet eden Vita'ya gitmekte geciktik. O'Rourke için İngiliz usulü poğaça yapacaktı. Iskoç dili, kan, soy, eski dünya, kökler. Önemli birşeyler, o yüzden gitmeliyiz.

Claire hava raporunu vermek için telefon ediyor. "Atlantik kıyısı yılda birbuçuk metre hızla denize gömülüyor, beşyüz yıl sonra Provincetown diye bir yer olmayacak. Acele edip yaşamalıyız, bu sabahki *New York Times* böyle yazıyor." Şimdi kendi taklidini yapmaya başlıyor, her saçma sapan deyimle birlikte kıkırdıyor sonra kahkaha atıyor. "Fevkalade olacak, Cumartesi Barbara ve yelkenlimle oraya gidiyorum." "Aşıklarını vardiya ile seçiyorsan o zaman sıra bende mi?" "Katsie, tek bildiğim sen devrimin beynisin ben de ruhu." Telefonu kapatırken hala gülüyorum. O'Rourke, "Bu Claire de kim?" diye soruyor. "Onu seviyorum." "Bana ondan daha önce niye söz etmedin?" "Çünkü onu tanımlamak olanaksız. Çiftliğe gittiğimiz zaman onunla tanışırsın. Çabuk ol yoksa Vita sinir krizi geçirir."

Vita üstün yapım mutfağında. Onun sanayi mucizesi. Ocağının mihrabı kişisel bir başarı, bu teknolojik harika sahnenin odak noktası olsun diye herşeyi kendi çizip planladı, o kadar modern ki ocağın açık olduğunu bile anlamıyorsun, bu masum masa görüntüsünde elini yakmak işten bile değil. Poğaça yapıyor. Saatlerdir bununla uğraşıyor. O'Rourke'un poğaçaları. Ben Columbia'ya gitmekte

geciktim. Domuz pastırması kızartılmış, kağıt peçete üzerinde bekliyor. Vita Nell'e çocuk huylu erkeğinden yakınan küçük anne sesiyle anlatıyor. "Kate için yemek pişirken çok zor - o hep azarlar." Hayretler içinde dinliyorum. Kulaklarım çınlıyor yüzüm morarıyor. Onu ifadesiz bir yüzle dinleyen Nell gibi önemli bir yargıç önünde suçlanıyorum. Bizim güzelce uyum sağladığımız örnek Lezbiyen ilişkimizden birşeyler öğrenecek olan Nell şimdi bunları dinliyor. Birinci bölüm. Vita güneşle birlikte kalkıp odun kırıp eski sobayı yakıyor günlük ekmeği pişiriyor bu arada ben yatakta yatıyorum sonra koca çizmelerimle gümbür gümbür aşağı inip onu sopayla dövüyorum. Anlattıklarını böyle yansıtıyorum. O ise çiftlikte sınıf birincisi okul çocuğu gibi hevesli, ekmek yapmak istediği günü yansıtıyor, yanlış marka un aldığı için ekmek taş gibi oldu ve biz ona takıldık, düş kırıklığını haifiletmek amacıyla Fumio ile işi şakaya vurduk.

Süt bardağımı masaya koyuyorum. "Kendin yıka, burası bir komün otel değil." Yüzüm şimdi daha da kızardı. Tokat gibi. "Bir otel olduğunu düşünmedim." Bana gülüyor. Mizah anlayışım yok. Vita'nın şakası. Artık hiçbir şeyi anlamıyorum, sadece yerin yarılıp beni yutmadığını, oturma odasının köşesindeki hezaren sallanan koltukta oturan Nell'in bakışından beni kurtarmadığını biliyorum. Nell'in hakkımda beslediği iyi fikirleri sonsuza dek yitirdiğimi biliyor ve birşey söylemiyorum. Vita'yla olan ilişkimin hastalıklı özelliğini şu anda görmüş olmalı. Ve bana karşı onun tarafını tutmuştur. İşi gücü olmayan bir hanım gibi koltukta sallanırken yeşil gözleri beni yakıyor. Bu Celia'nın da koltuğuydu. İkisinin de aynı yeri seçmesi garip. Aynı yeri. Benzerlik mi? Şimdi içgörüyü bırak, Columbia'ya geç kaldım ama önce poğaça yemeliyim. Masada taze çilekler var. Gerçekten masada oturup yiyeceğiz. Vita bu brunch davetini çok ciddiye almış. Sonuna kadar kalmalıyım, nihayet kürtaj konferansını anlatıyorum. Gelmek isterler mi, belki yardım edebilirler, en azından ne söylemem gerektiğini söyleyebilirler. Ben konuya yabancıyım, ikisinin de çocukları var kürtaj yaptırdılar. Hayır, başka işleri var.

Ben kapıdan seğirtirken kadının biri, "Niye daha önce gelmedin, hangi cehennemdeydin?" diye bağırıyor, yine MacMillan ve

beni suçlayan bir ses. Çünkü yapacak başka işlerim vardı, suçlamaktan vazgeç. İçimden konuşuyorum. Beynimin biraz arkasında onun sesini açık seçik duyuyorum, önce Celia'nın solgun hasta yatağını sonra O'Rourke'un Londra'dan gece yarısı gelişini öne sürüyorum. Sonra Vita'nın pişkin poğaçalarını. Hiçbiri yeterli olmuyor. Ve bu konferansa gerçekte davet bile edilmediğimi, hatır için yalnızca beş dakikalık açılış konuşması kısa bir giriş yapıp bana ihtiyaçları olmadığı için sonra gitmemi istediklerini hatırlıyorum. Ama bu da işe yaramıyor. Onun sesi hala söylenerek şimdiden arkamda bir merdiven oluşturuyor ve ona değişik fikirli on kişi daha katılıp geçen gece olanları anlatıyorlar, ikiyüz kişi kendilerinin feminist diğerlerin ise sahtekar olduğunu iddia ederek salonu terketmiş. Ücretsiz kürtaj oylamasını yitirmişler, cinsel özgürlük konusu da fazla tartışmalı olduğu için rafa kaldırılmış. "Oylamayı yitirmişsiniz," diyorum. "Önemli olan oylamayı yitirmemiz değil bu konferans tümüyle sahte ve SİP tarafından yönetilen düzmece bir gösteri." "O nedir?" "Sosyalist İşçi Partisi, tüm görevlileri onlar kontrol ediyor ve oyları istedikleri gibi yönlendiriyorlar, toplantıya katılanların ise ne olup bittiğinden haberi bile yok, herşey ayarlanmış." Onlara bakıyorum. Buna inanmalı mıyım? Ruth bu olaydan uzak durmamı söyleyip beni uyarmıştı. Şimdi ne yapmalıyım? Adım sponsor olarak yazılmış. "Desteğini geri çek," diye ısrar ediyorlar. Nihayet mikrofona eriştiğim zaman "Kürtaj üzerine yapılan bir konferanstan desteğimi nasıl çekerim?" diye soruyorum. Konferansı yönetenler beni görünce üstün güçlü bir makine hızıyla toplantıyı tatil ettiler. Elli ses bağırarak beni susturuyor. "Desteğini çekmesen iyi edersin." "Bırakın konuşsun." "Kendini ne sanıyorsun?" Ben de pek emin değilim. Ego tatmini için buraya gelmiş ünlü biri olsam bağırmayı sürdürmekte, beni sahneden atmakta veya ne isterlerse onu yapmakta haklılar. Eğer sponsor olarak adım kullanılmışsa desteğimi çekmeye hakkım var. Ama bunu yapmak istemiyorum. Sorun burada. Bu yüzden onları birleştireceğim. Çünkü anlaşmazlıklarını gidip bir anlaşmaya varmalarını istiyorum. Ama çok geç. Konferans bitmiş. Evet ama kavga sonsuza dek sürecek, her iki tarafın temsilcilerini bir toplantıda buluşturabilir miyiz? Koltuklar boş, hemen hemen herkes gitti, kent dışından gelen

politik olmayan masum insanların katıldıkları ilk toplantı bu karmaşaya dönüştü, itirazlar, protestolar ve kavgalar. Hayal kırıklığına uğramış olmalılar. Savaşın gerçek kurbanları. Çığlıklarla kirletilen idealizm. Her iki taraftan birkaç kişi şimdi sahnede çekişiyorlar. Bir daire şeklinde oturup sırayla konuşalım, seslerimizi yükseltmeyelim. Kavgada araya girenin aşağılamalara karşı sonsuz sabrı olması gerekir, herhangi bir olayda arabuluculuk yapmak aptallık olur, buna karışmamalıyım. Hem olaylar sırasında burada değildim, ne olup bittiğini anlamıyorum. Ama kavga etmenin bize yaramadığını biliyorum. Geçen sefer onlara aktarmak istediğim güzel duyguları ve iyi niyeti ortaya koymaya çalışıyorum. Kendimi hem bir aptal hem de kendini beğenmişin biri gibi hissediyorum ama bir barışçı başka ne yapabilir ki? Hastaneye gitmeden önce yarım saatim var. Yanımda duran Irene Rosenberg Parti üyelerini işaret ediyor. Paranoyası içinde onları birer robot gibi görüyor. Beni dürtüyor. "Bak birbirlerine nasıl kaş göz ediyorlar, nasıl pis pis sırıtıyorlar." Sahnede çılgınlık yaşanıyor ama en azından sesler alçaldı. Bir arada oturuyorlar, suçlamalar birbirini izliyor. Teker teker konuşamaz mıyız? Görevliler toplantıların düzenli yönetildiğini, oyların çoğunlukla alındığını söylüyorlar kaybedip toplantıyı terketseniz bile herşeyin dürüst olduğunu kabul etmeniz gerekir diyerek iyi bir savunma yapıyorlar. Diğer taraftakiler ise onları yıkıcılıkla suçluyor kadın hareketinin ülke yönetiminin kabul edebileceği kadar güvenli bir protesto konusu arayan bir parti tarafından politik amaçlarla kullanıldığını ileri sürüyor bu yüzden de ücretsiz kürtaj, eşcinsellerle ilgili konular, cinsel taciz yasaları, cinsel özgürlük konularının hiç ele alınmadığını söylüyorlar.

Dinliyorum ama bilemiyorum. Bu konferansın kürtajla ilgili olması gerekiyor. Eşcinsel Özgürlük hareketi kendi konularını kendi ele almalı. Ama bu eşcinsel ile normal kadınlar arasındaki ayırım. Burada uğraşmaya ne gerek var? Üstelik isteklerini belirlemeleri gerçekten ne işe yarayacak? İstemişken herşeyi iste, nasıl olsa sistemin her zaman verdiğiyle yetineceksin, her zaman çok az. Siyah bir kadın oylamanın onu tatmin ettiğini söylüyor. "Niye ücretsiz kürtaj istenmedi? Beyaz orta sınıf kadınların kürtaj yaptıracak parası var, senin var mı?" "Şekerim yasanın geri çekilmesini sağlar-

san bu yeter." Ben bilemiyorum. Ya onlar? Ama onlar düşünmüyorlar, her iki tarafın önerileri de betonlaştı, şimdi artık birer fetiş oldular, harflerle belirlenen sihirli formül haline geldiler, WISE ile karşısındaki WOONAAC. Bütün savaşlarda olduğu gibi artık ne için mücadele ettiklerini unutup ya bir tarafı ya diğerini tutuyorsun. Ve yalnız kendi tarafını dinleyip kendi tarafınla konuşuyorsun. Onlara işaret veriyorsun. Onlar sana işaret veriyor. Konuşmanı bastırıp konuşma süreni mümkün olduğu kadar uzattıktan sonra sözü kendi tarafından birine bırakıyorsun. Diğer taraftakiler insan değil sadece birer yüz, kadın değil ajan. Yirmi dakikam kaldı. Şimdi ayrı düştünüz ama gelecekte ne yapacaksınız? Birbirinizi suçlayıp basın toplantıları düzenleyeceksiniz. Feministler kadınları partiye karşı uyaracaklar. Parti yönetimi oylardan aldığı güçle koalisyonu sürdürecek. Onların başka isteklerde bulunması olanaksız çünkü parti kurulları dışında hareket edemezler. Onlar da çok demokratik olan liderlerini bırakıp gitti, vs.vs. On dakikam kaldı. Anlaşamadığınızda anlaşmanız mümkün mü? Ve birbirinizi dost olarak göremeseniz bile onları sizinkini değil de kendi işini yapan başka kadınlar olarak görmeniz ve işi gürültüye boğmamanız mümkün mü? Basın toplantısına ne gerek var? Gürültü yatışıyor, daha çok insan sesini andırmaya başlıyor, gözlerim kırmızı koltukların çukuruna kayıyor. Bugün beni suçlayan seslerde hala Teresa Juarez'in beni suçlayan sesini duyuyorum. Yaranılmıyor. Ben de yaranamıyorum. Başka işler yaptığım için geciktim ve kabahatliyim. Onlar haklılar. Bir süredir ben birşey söylemedim çünkü sonunda birbirleriyle konuşmaya başladılar. Gitme zamanı. Belki de New Haven için çok geç. İki saatlik yol ve oraya varınca geri çevirilebilirim. Arabuluculukta pek başarılı olamadım ama yapabileceğim fazla birşey yoktu.

Merdivendeki o kadın. New Haven'e kadar kadın sesleri duyuyorum. Kendileri çoğu zaman toplantılara katılamayacak kadar meşgul oldukları halde sizin tüm vaktinizi vermenizi isteyen sesler. Veya tekrar karşılaştığınız zaman ilgilenmekten vazgeçmişlerdir ve o zamanki ilgilerini geçici bir merak olarak görürler. Ya tekrar okula dönmüşlerdir, ya daha iyi bir iş bulmuşlardır, şehirden ayrılmayı veya tatile gitmeyi planlıyorlardır. Ama siz bunları yapa-

mazsınız. Siz sürekli hizmet etmelisiniz sizin bir lider olduğunuzu düşündüklerinden değil siz aptalın teki veya kamuoyunun yaratlığı bir yıldızsınız. Bu yüzden onlara ne zaman gerekirse isminize ve varlığınıza ihityaç duyarlar. Bir çek de çok yararlı olur. Sizi kullandıktan sonra bir kenara atarlar. Bir bok parçası, bir yıldızsınız. De Beavoir *etoile* demişti. Fransızcası kulağa çok komik geliyor. Solun *les etoiles*'i sömürüp yönlendirmesi. Soysuz bir davranış demişti. Sesindeki o kusursuz ahlaki güç çınlıyordu. Ama daha da etkileyici olan yüzündeki acılı ifadeydi. Birkaç düşüncesiz genç Fransa'daki ünlü yazarların hepsini bir araya getirip gazetelere kürtaj yaptırdıklarını açıklayan ilanlar vermesini isteyerek ona bu acıyı tattırmışlardı. Yasaya karşı gel. Tutuklanmayı göze al. Tanındıkları için tehlikeye karşı korunmasız olan insanlar. Veya bu yüzden korunan insanlar. İkna ettikleri sıradan insanların isimleriyle birlikte dikkatle alfabe sırasına konulmuş. Sonra da bu çabaları karşılığında ona hakaret etmişler, bir seçkin bir yıldız olduğunu söylemişlerdi. Ünlülerden nefret ediyorsanız onları niye kullanıyorsunuz? Çünkü onlara ihtiyacınız var ve onlardan nefret etmek zorundasınız. Yüzlerine tükürecek kadar yakınlaştığınız zaman tüm nefretinizi üstlerine kusarsınız. Bu yüzden bağıran sesler haklılar. De Beavoir'ın rahatsızlığı, hayır daha da kötüydü, gerçek bir üzüntüydü, onu da Nell gibi hareketten ayrılmaya itebilirdi. Bütün olay her yönüyle ahmakçaydı. Kötü. İnsanlık dışı. Üstelik uygunsuz. Yine de korkunç bir şekilde gerekliydi. Devam edin böylece bu kavramı hatta ün ve seçkinlik gerçeğini bile yok edebiliriz. Bu yalnızca benim mazoşizmim mi, o kadının sesine ihtiyacım olduğunu söyleyen suçluluk duygularım mı? Niçin? Kutsanmış bir ahmak olduğum için mi? Evet. Hayır. Belki ona borcum olduğu için. Kazanç için mi? Kazancım bir yayıncıdan geliyor. Hareketin aylıklı memuru değilim. Ama kitap hareket sayesinde satıldı. Başka kitaplar da bu sayede satıldı. Daha ilgisiz kişilerin kitapları hatta piyasa saçmalıkları. Her hafta kitabımdan izinsiz alıntı yapanların ismi çıkıyor. Üstüne de borçluyum. Neden? Bu korkunç yeni kişilik yüzünden mi? Haydi haydi, kendimi Hareketin Kate Millett'i olarak ciddiye alıyor olamam. Umarım. Medyanın seçtiği o lider şimdi benim en büyük düşmanım, ün işin içine girip herşeyi berbat edene kadar altı yıl ça-

lıştığım hareketten beni attırmak istedi. Ama ben bir sanatçıyım. Başka bir işim daha var. Kendime ait bir yaşamım var. Dostlarım hastaneye yatarlar veya İngiltere'den gelirler. Bir piyon muyum? Kendimc değil de harekete mi aitim? Umarım değilimdir. Kendim değilsem ona da yararlı olamam. Peki o zaman ben kimim? Ben olduğum şeylerin hepsiyim: Bunlardan biri hareketteki bir kadın. Yaşamımım anlamı ne? Değişim, son günlerde. Peki ya fikrimi değiştirirsem? O zaman aptallık etmiş olurum. Fikrini değiştiren bir aptal. Sanırım değiştirmeyeceğim.

Connecticut'a hoş geldiniz. Bir aptal. Bugün Columbia'ya gitmekle gerçekten aptallık ettim. O'Flynn'in ricasını dinlememeli miydim? Çok acildi. Ama kendi orada değildi. Böylece birşey öğrendim. Zararı olmadı, ben oraya varmadan savaş bitmişti. Pek yararı da olmadı ya. Savaş ve barış, düşmanlık ve iyi niyet hakkında birşey öğrendim. Dünya benim ana okulum mu? Mikrofona geçincc nasıl saçmaladığımı da kitabıma koyacak mıyım? Öğrendiklerimi anlatması gerekiyor. Katılamayacak kadar sorunlu olduğum kavgaların sonunda fikir yürütmemem gerektiğini öğrendim. Ya da çok meşgul. Hiç vaktim olmuyor. Veya ilgisiz. Evet. Bu ders planı da ne? Ghandi gerçekle yaptığı deneyim olduğunu söylüyor. Örnekler olmadan nasıl öğrenebilirim ki? Ya o, hem dindar, yaşlı, huysuz bir adam hem dc erişilemeyen aziz gerçekten büyük bir bilgeyse? Müzikten anlamayanlar da Beethoven dinleyebilir.

Benzin bitti. Nc aptalım, depoyu doldurmayı niye akıl etmedim? Bir anne aklımı çeldi. Şükran duygusundan yoksun biri olarak suçu bugün orada olan ve beni terslemeyen Celia'nın annesine yüklüyorum. Kızı hastanede rahip çağırtan bir İtalyan kadının yanındaki yatakta yatan ufak tefek korku içinde bir kadın. Yarın ameliyat, bugün günah çıkartma. İkinci kez evlendiği için onu günahlarından arındırmayacak. İlk adam onu iki çocuğuyla bırakıp gittiği ve ikincisi hepsine baktığı için aforoz edilmiş. Bağışlanmayacak bir günah. Bıçak altına yatacak. Çocuk doğurmak için yaşı geçkin. hamile kalmaktan korktuğu için tüplerini bağlatacak. Ama iyi kalpli rahip ona yardım etmeycccek. Sorunu tartıştık. Celia ile annesi Episcopal Kilisesi üyesiler ve belli etmemelerine rağmen Katolikliğin alt sınıflara mahsus bir hastalık olduğunu düşünüyorlardır. Bu

moron din adamına öfkeleniyorum, içimden onu camdan aşağı atmak geliyor. Ama belli etmiyorum. Çözümü bulan Celia oluyor. Yale'den bir başka rahip getirtmeliyiz. Birden anımsayıp, Newman Kulübü diyorum.

Daha sonra genelde pek içki içmeyen Bn. Tyburn ile bir içki içiyorum. Otomobili için endişeli. İkimiz de bir Pazar günü New Haven'de dolanıp duruyoruz, bildiği bir yer varmış ama kapanmış, el değiştirmiş ve basit bir bar haline gelmiş, eğlenceli olabilir diyor. Otomatik müzik kutusu barmenin tepesindeki mavi ışıklar ve taburelerine yapışmış altı kamyon şoföründen oluşan bir macera. Celia'nın annesine ne diyeceğim? Yasak bir aşk yaşadığımı mı?... Böyle şeyler söylenmez. Onun için söylemiyorum. Estetikten söz ediyoruz. Kısa sürede romanla filmin değişik anlatım teknikleri konusunda bir sohbete başlıyoruz - bir an başımı kaldırınca TV'de kendi yüzümü görüyorum. Barmenin tepesinde kocaman ekranlı renkli bir televizyon. Herhalde hayal gördüm. Ama yemin ederim ki gördüm. Geçen yılın haberlerinden yaptıkları bir derleme, mümkündür. İğrenç birşey, yok olup beni Celia'nın annesiyle bıraksa ya, o benden yeterince utanıyordur zaten. Ama o müthiş iyi kalpli, "Onlar sizin için herhalde zor günlerdi," diyor. Anlatmak çok zaman alır, üstelik onun ne yaptığını dinlemek daha ilginç. Tenis oynuyormuş, bu sağlığına iyi geliyormuş, bugün yeni bir raket almış. Tiyatro derslerini bırakmış. Şimdi lisede sanat dersi veriyormuş. Bu hoşuna gidiyormuş, çocukların büyümesini izlemek güzelmiş. İkinci martinimizi yudumlarken kendimizden çok memnunuz, annemin keyifli bir anındaki haline o kadar çok benziyor ki boyu bosu aynı ve tıpkı onun gibi çekingen, onu kucaklayabilirim. Sonra Bn. Tyburn gitmemiz gerektiğini söylüyor, genelde iyi çalışan ama zaman zaman sorun çıkaran otomobili için endişeleniyor. Zifiri karanlık otoparkta küçük cesur bir leydi, tüm koruyucu içgüdülerim harekete geçiyor. Günahlardan arınmak isteyen yedek güçler de. Veda eden hafif korna sesi. Ama üç dakika içinde bana tarif ettiği yoldan çıkıp kuzeye yönelmeyi başarıyorum. Kocaman levhalar ve ışıklar bana hatamı bildiriyor. Yol öbür tarafta. Otuz metre yükseklikte ve hızla geride kalıyor. Büyük bir ustalık ve dikkat sarfederek mucizeyi gerçekleştiriyorum. Ve saatte doksan kilometre hızla sa-

kin sakin yol alırken hayalimde film çekiyorum, aklım "Kendi Sigaranı Kendin Sar" adlı yeni bir projeyle kıpır kıpır, ilk bölüm Vita'nın mutfağında tüm sahneyi kaplayan asık bir surat, sonra ikimiz de bir Chagall gibi odanın içinde havada yüzüyoruz.

Sonra otomobil sarsılıyor. Bir anneyle tanışıp dağıttım, aklımda benzin almak vardı sonra filmlere takıldı. Terkedilmiş bir otoyol, zifiri karanlık, üstü açık otomobil - duracak herhangi bir delinin insafına kaldığımın farkında mıyım? Yol kenarında otururken bunu anlıyorum ama çok geç. İnanılmayacak kadar saçma, ama birlikte iyi vakit geçirdik, gülüyorum. Boş depoyla karanlıkta tek başına gülmek deliliğin şaşma alametidir. Tekrar gülüyorum, şimdi bir erkekten yardım istemek zorundayım, bir ırz düşmanı olmamasını diliyorum. Ama o hiçbir şey değil. Tekrar tekrar geçip gidiyor. Şimdi yolda durup işaret etmem gerektiği için daha da utanıyorum, benzinin bittiğini ne yüzle itiraf edeceğim, utanç verici bir ihmal bunu yalnızca garantili ahmaklar.... Sabahleyin gün ışığında belki daha az dikkat çekerim. Ama işte kocaman bir steyşın vagon. Kaderimi bekliyorum ve Kamboçya Savaşını protesto grevini hazırlamak için Vassar'a giderken lastiğimiz patladığı zaman yardım etmek üzere duran tek adamın bir sakat olduğunu anımsıyorum.

Topallamasını bekliyorum. Ama topallamıyor. Kendimi suçlayıp zamanını aldığım için özür dileyen küçük bir konuşma hazırlıyorum. Otomobiline kurulup benzin istasyonuna gidiyorum, ona güveniyorum. Sonra çok tuhaf birşey söylüyor, birine yardım edebildiği için memnun olduğunu belirtiyor. Geçirdiği günden sonra. Kontrol tablosunun ışığında ona bakıyorum, elli yaşlarında gri saçlı yakışıklı bir profesyonele benziyor Musevi tipli, bana Jacob'u hatırlatıyor, acaba o da bir fizikçi mi? Belki de bir tesisatçıdır, kendimizi ne iş yaptığımızı söyleyerek tanıtmak nedense gereksiz görünüyor, iyiliği o kadar gerçek ki açıklamaya daha fazla lüzum yok. Beni otomobiline aldı, ona sormalıyım. Fransa'da JayCee ile otostop yaptığımız zamanlar gibi. Götürüldüğümüz yolun bedelini ödemek için ben Fransızca sohbet ediyordum. Ama kamyon şoförü göğsüme elini atıp ben de ona dur eşşoğlueşek dediğim zaman bavullarımızı yola kafamıza fırlattıydı. "Nasıl bir gündü?" diye sorarken kendiminkini düşünüyorum. "Annem bugün New Haven'daki

evine giren bir adam tarafından saldırıya uğrayıp dövüldü ve ırzına geçildi. Yetmişaltı yaşında." Tanrım hayatım boyunca ne kadar üzüldüğümü anlatamayacağımı bilerek çok üzüldüğümü söylüyorum. Yetmişaltı yaşındaki kadının ırzına geçmiş. Bodrum katında yüzü kanlar içinde korkudan titreyen yaşlı bir kadına bunu yapabilmek için nasıl bir bedbaht, bir deli olmak gerekir diye düşünürken ona bodrum katını yakıştırdığımı farkediyorum.

"Bu gün size böyle birşey oldu ve siz bir başka insana yardım etmek istiyorsunuz?" ve bir kadına rastladınız, bu biraz alay eder gibi oluyor ama önemi yok, sonra yüksek sesle, "Çoğu insanın böyle bir durumda ilk tepkisi bir şekilde karşılık vermek, gidip birini yaralamak olur,"diyorum. Şiddete daha fazla şiddetle karşı çıkmadığı için Mallory'nin sözleriyle tabak çanağı kırmış olmalı diye düşünüyorum. Gerçekten en iğrenç saldırıların kendilerinden birinin tecavüze uğradığını veya kesilip biçildiğini öğrenen veya bu şekilde aldatılan kimseler tarafından yapıldığını düşünüyorum. Bunun için savaş olması da gerekmiyor. Tüm Orta Amerikan sağı tecavüz fikrine Sol'un, gençliğin, liberallerin, eşcinsellerin ağzıyla yanıt veriyor. Tüm ağırlığımızla tepelerindeyiz.

Annesi. Ya benimki olsaydı? Veya Celia'nınki, insan böyle düşüncelere nasıl dayanır? Unutmak en iyisi. Bu anlamsız felaket karşısında sakin, güçlü ve güvenli haliyle olayı anlatmasını dinliyorum. Bir pskiatrist olmasa bile böyle bir travmadan sonra bunu herhangi biriyle konuşmak iyi gelmez mi? Onun yaşında insanlık onurunun böyle acımasızca çiğnenmesi daha da kötü bir hakaret olmalı. Nasılını bilmesem de acısını dindirmeye çalışıyorum ve konuşmasına izin veriyorum. Böylesine yaralandığı zaman birine yardım etmenin onun için çok önemli olduğunu söylemesini inanılmaz buluyor onu takdirediyorum. Bir otoyolun bile değil, bir köy yolunun zifiri karanlığında Emmaeus'a yaptığımız yolculuk işe yaramaz ve saçma otomobilimin durduğu yerde sona eriyor. Bir daha karşılaşmayacağım bu şaşırtıcı adamın verdiği dersi hiç unutmayacağım, not etmediğim plakasının karanlıkta gözden yitişini izliyorum. Arkasında önemli bir iz bıraktı ve bir yoldaki bu tesadüfi karşılaşma beni sonsuza dek değiştirdi.

Orada arkadan penceredeki sarmaşıkların arasından sızan ışıkta

kendi ışığını göstermek için kapıyı biraz aralık bırakmış. O'Rourke'u bir İrlanda barında bulmadan önce yapmamız gereken işler konusunda son derece anlayışlı. Nihayet ikisi tanışacak. Birbirlerinden hoşlanacaklar mı? Claire utanıp susacak ışığını parlaklığını gizleyecek mi? Lokantada arkamdan merdivenleri çıkan Claire'yi izlemelerini izliyorum. Kentin kuzeyinde pahalı bir yer ve biz eski giysiler içindeyiz. Kent merkezinde ve kırlara giderken giyilen giysiler. Fakat O'Rourke kentte geçirdiği akşam üstünün esrikliği içinde, içerek bizi daha da çok bekleteceğe benziyor.

Önce defter satın almak için kırtasiyeciye uğrayarak kuşkuları yok ettik. Tezgahtar isteklerimi anlayışla karşılıyor, büyük fakat çok da büyük değil. Ve cazip renkli. Biz yazarız. Kağıtla kendimize güç kazandırıyoruz. Yeni defterler bizi şık lokantalardaki baş garsonlara ve iş adamlarına ve Madison Caddesi'nin şık müşterilerine karşı koruyacak. Claire uygun fiyatlı küçük kahverengi bir defteri seçiyor. Ama sekiz sente daha ihtiyacı var. Sonra ödeyeceğine dair söz veriyor, hesap tutar, borç alır ama hep geri öder. Atmış sentlik borçlar konusundaki titizliğiyle neredeyse efsaneleşmiş. Kimsenin bozduramadığı Porto Rico havaleleri.

Kağıtlarımızı kucaklayıp içeri giriyoruz. Gözlüklerini giysilerimize diken ejdarhanın yanından geçiyoruz. Eşcinsel gibi mi görünüyoruz? Yoksul gibi mi? Claire nereye gitti? Ben merdivenleri çıkıp el sıkıştım. Ama Claire yok oldu. Hayır, masaya uzanan küçük merdivenleri kader veya düş kırıklığı gibi ağır ağır çıkıyor. Seni arkadaşım Claire Bookbinder ile tanıştırayım. Ve koca şapka bir yüzük uzatıyor. Birbirlerine dokundular. Claire masa örtülerinin ortasında hafif eğik duruşuyla zarif, pamuklu pantolonu içinde ince kalçaları sallanıyor, balıkçı yakalı kazağının yakasını çekiştiren eli daha sonra koltuk altını yakalıyor. Utangaç ama cesur davranıyor. Korkmadan nazikçe onlara gülümsüyor ve Nell'in elini sıkıyor. Sonra bir başka balina meraklısı olan ve konuşmaya bir sinekle başlayıp, file geçen ve yunuslar hakkında ona bilgi verebilecek olan Joe Kaplan'la yüksek sesle sohbet ediyor. Sonra söz kaçınılmaz deniz yaratığına gelince kendine güveni artıyor kazağını çıkarıyor. Şimdi kendinden emin, güzel başı her zaman giydiği askılı bluzunun açıkta bıraktığı çıplak parıltılı omuzlarının üstünde pırıl

pırıl. Bir martini derken ikincisi, gevşeyip O'Rourke'un biraz önce Joe'ya gösterdiği film hakkında anlattıklarını dinliyorum. BBC için yaptığı pop yıldızları filmi, ticari çöp, saçmalık ama teknik olarak çok üstün, "Bildiğim her tekniği kullandım," diyor. Şimdi film dünyasının başarılı kadın yönetmeni Nell kendini acımasızca eleştirmesine rağmen onun ilk öğretmeni olan Joe alçak gönüllülükle eleştiri yapmaktan kaçınıyor. Ama Claire'ye döndüğü zaman hemen yumuşuyor, masumiyetin içimizde uyandırdığı duyarlılık gibi.

Dinliyorum. O'Rourke'u barından koparabildik ve Joe arkamızda kaldı. Üçümüz çiftliğe gidiyoruz. Nell arka koltukta uzanmış uyukluyor veya ağaçlara bakıyor. Arka koltukta şımartılan bir bebek gibi, çılgın mavi güneş gözlükleri takmış. Claire'nin satın almak istediği teleskopu tarif edişini dinliyorum, yüzseksen dolar, para biriktirebilir yelkenli için yaptığı gibi Bloomingdale'de yine bir iş bulabilir. Claire'yi dinleyen O'Rourke hırsızlar herşeyi alıp götürdüğüne göre alış verişin anlamı var mı diye yüksek sesle düşünüyor. Her yıl annesi Noel'de pikap ile daktilosunu yeniliyor. Hırsız yaza kadar uğramazsa yenilemeye bile değmez. "Hiç olmazsa baharda yazmama izin verse," diyerek gülüyor. Gülüşü tüm çevreye yayılıp yaz ağaçlarını başımıza topluyor. Dehşetli mutluyum. Nell'e Taconic otoyolunun reklamını yapıyorum. Harika bir otoyol, o adam bir dahi, yol boyunca uyguladığı bahçe mimarisi ile her bitki topluluğunu gözümüze zevk versin diye kullanmış, ne büyük iyilik yaptığını bir düşünsene. "İngiltere'de de ağaçlar var. Dinlenmem gerek. Amerika çılgın." Doğadan inatla etkilenmeyen birinin ruh haliyle uykuya dalıyor.

Lalenin ışığının altında dinliyorum, çiftlik evinde akşam yemeği yiyoruz, her ikisini de seviyorum ve Fumio'dan çok uzun süre uzakta kaldıktan sonra şimdi evime dönmüş gibiyim. Bu arada O'Rourke Claire'yi inceleyip iyilik yapma konusunda kendiyle dalga geçiyor. "Christie devremde Bonhoeffer'ı okurken çok etkilenmiştim. Serserinin birini yanıma aldım. O zaman iki yatağım vardı. Onun ve benim. Tahta kuruları onun bölgesini terk edene kadar iyi geçindik. O asla terketmedi. Sadece tahta kuruları onu terketti. O noktada bu deneyimden vazgeçtim."

Kendimi anımsayamadığım ve ifade edemeyeceğim kadar zen-

gin hissediyorum. Tüm sevdiklerim bir çatı altında masanın çevresinde. Ve Fumio. Ama kendimizi dizginliyoruz, yalnız kalınca beraber olacağız. Şöminenin başında mavili beyazlı küçük fincanlardan son yudum viskimizi de içtikten sonra. En iyi yatak odası tabii ki O'Rourke'un oluyor, kendi seçti ve büyük leydi ihtişamı ile elbisesinin hışırtıları arasında yerleşti. Film kraliçemiz, Fumio bana göz kırpıyor. Claire bağımsızlığını ilan ediyor uyku tulumunda yıldızların altında yatacak. Uyku tulumunun dar bütçeli insanlar için gösterişli ve adi çizilmiş hayvan resimleriyle süslü mavi pazen astarından çıkan sarışın başını öpmek için eğiliyorum, sevgili başı holden vuran ışıkta altın tozu gibi parlayan bir tutam samana benziyor, onu uzun zamandır görmediğimi söylüyorum. Hem İngiltere'den döndükten sonra ilk olarak onunla yattım. Mantıklı karşılıyor ama birden uyarıcı oluveriyor - "kendine dikkat etmelisin böyle yaşamak tehlikeli." "Niye?" Çimenin üzerinde yanına çömeliyorum. "O eski otomobille yarış eder gibi dolaşırsan yaşamı uzun süre sevemeyebilirsin. Yemin ederim kendini öldürecek olursan mezarına plastik çiçekler koyarım. Evet plastik, onları nerede bulacağımı da biliyorum. Orchard Caddesi'nde, bir Cumartesi piyasadaki tüm plastik çiçekleri satın alabilirim. İntikamım bu masrafa değer." Ben tulumuna eğilirken başlarımız birleşiyor ve öpüşürken birbirimizin ağzına gülüyoruz. Tepemizdeki ay ve tüm yıldızlar şehirde hiç olmadıkları kadar parlak.

Bundan sonra onun kollarının ve bedeninin sukuneti, küçük kamışı ağzımda her an irileşiyor ve dili beni gıdıklıyor sonunda sakince içime giriyor tamamen içimde olduğu o uzun süredir beklediğim an ve gelirken koyulaşan gözleri, son hamleler ve bir titreme onu sarıp içimde güçle sıkarak onu eriştiriyorum o da içimde benim gelmemi sağlıyor, aynı anda geleceğimizi bilmenin güveni. Sonra yumuşacık sakin dinlenme şimdiden uyku bir liman gibi, ışıklar söndükten sonra çocukların yaptığı gibi fısıldaşıyoruz, o dışarda güvende mi, çiftlik evinin iki kapısı sonuna kadar açık ışıklar yanıyor, ya delinin biri onu yoldan görürse, otomobilini durdurursa? Şimdiden aklımda bir bulvar gazetesi için manşet yazdım bile. Bu arada o beni yatıştırıyor, burada güvendeyiz derken küçük esmer başı o kadar nazik ki. Çiftlikteyiz.

Billings Light'ta Texaco benzincisi depoyu doldururken Claire'nin Nell'e kaygısını, koltuk altını sımsıkı tutan elini anlatışını dinliyorum. Kendi anlatım alışkanlıklarıyla alay ederek bütün olaya eğlenceli bir hava kazandırıyor sonra LSD aldığını söylüyor. Önde Fumio ile birlikte oturuyorum ama benzin pompasının mırıltısı ile yağ ve su diyaloğunun arasında onu duyuyorum. Machree'ye anlatan sesini. "Şafak vakti 2. Cadde'den 5. Cadde boyunca evime yürüyordum. Güneş kirli ve isteksiz yükseliyordu, caddenin sonunda kocaman bir karton duruyordu, buzdolaplarını koydukları cinsten. Ve rüzgarda savrularak bana doğru geliyordu. Kendi başına yürüyor, hareket ediyordu kocaman tehdit edici. Ve arkasındaki ışık tamamen anlamsızdı. Caddenin sonunda bana doğru gelen şeyin, evrenin ortasındaki dehşeti haber vermek için geldiğini anladım, bu reddedilemeyecek kadar açıktı. Hiçbir şeyin anlamı olmadığını bildiriyordu. İşte o zaman ödüm patladı ve kendime tutunmaya başladım." Sesi anlama kenetlenip dikkati sözcüklerden uzaklaşıyor ve asabi bir gülüşe dönüşüyor. "Destek için, anlıyor musun?" Hepimiz dönüp onun parıldayan gülen güzel başına bakarken o da beklenilen şekilde kolunu tutarak dönüyor. Nell ona bakmayı sürdürüyor. İngilizvari evetleri ve hım hımlarıyla yatıştırıcı olan sesi şimdi bir yerde okuduğu bir manastırdan bahsediyor ve Claire'nin oraya gitmesi gerektiğini söylüyor. Nasıl da kaynaştılar? Machree'nin Claire'nin dehşetinden algıladığı şey öylesine büyük ki otomobili kaplıyor, manzarayla aramızda elektirikli bir tel örgü oluşturuyor, üstü açık otomobilin üzerine bir balon gibi çökerek bizi Connecticut'un güzel sıcak yazından soyutluyor.

New Haven'e girerken omuzlarım geriliyor, bulmaca, hangi sapak, o da olabilir bu da ama ya biri ya öbürü olmalı ve hepsi o kadar tanıdık ki her ikisi doğru ya da yanlış olabilir. Biri yanlış ama bunu söylemiyor. Eski hatalardan tanıdık oldukları için hepsi en az seçeneği kadar doğru olma iddiasında. Claire'nin ellerinin omzuma yerleştiğini hissediyorum boyun kemiği ile yaka arasındaki o meyilde alay ediyor ama son derece ciddi bir sesle beni yüreklendiriyor, devam et, kendine güven, sadece bir bilmece ile karşı karşıyayız.

Sonra Celia'nın baş ucundayız. Hepimiz. Onları izliyorum, göz-

lerim bir körün parmakları gibi her yüze dokunuyor, onu okşuyor. Sessiz. Hepsini bir araya getirdim. Fumio, Celia, Machree ve kolunu sımsıkı tutan eliyle arkada kalan Claire. Sonra Celia'nın elini sıkmak için uzanıyorum, o sevinçli görünüyor, O'Rourke'e bu kadar uzaktan geldiği için teşekkür ediyor. Ve suskun duran Fumio'ya suskun bakıyor. Fumio köşesinden ona mutlulukla bakıyor. O hep uzak durur, ama birbirlerini tanıyorlar ve artık beni tehdit etmeyen o ince benzerliğin farkındalar. Sohbeti sürdürmek için arada araya girsem de dışında kalıp o anın sevincini yaşıyorum. Sohbet toplantılarda ve hasta odalarında hep görüldüğü gibi son zamanlarda ne yapıyorsun gibi banal sorulardan oluşan aptalca bir gösteri. Bir dost meraklısı olarak burada birbirini sevmek üzere toplanmış bu kişilerin arasında oluşan daha derin dalga boylarını gözlemliyorum. Planlanan, kotarılan, beklenen bu an. Bir kapris. Bir fikir. Bir proje. Bir umut. Onu hastane yatağı veya pencerenin dışındaki aydınlık kadar somut olarak görebiliyorum. Claire'nin gülüşü Celia'nınkinde erirken veya Fumio'nun yatağın ayak ucunda Claire ile birlikte duran Machree'ye bakan gözleri birbirine akarken bir birlik oluşturuyorlar.

Ama, tabii, kesintiye uğruyor bu, kapının dışından seslenen Nell'in gevrek sesi, Claire'yi de peşinden sürükleyerek, açlıktan öldüğünü, yiyecek birşeyler almaya gideceğini, otomobilde buluşuruz dediğini duyuyorum. Beni yoksun bırakıyor. Yalnız üçümüz kaldık. Bir zamanlardaki gibi. Fumio Celia ve ben. Söyleyecek o kadar çok şey var ki birşey söylemiyoruz. Ama işaretlerle anlaşıyoruz. Gözlerle, tebessümlerle, su bardağıyla. Sıradan hastane esprileriyle. Fumio'nun nezaketiyle. Benim İrlandalı boşboğazlıklarımla. Celia'nın hasta, sıradan ve renksizken inanılmaz yeni güzelliğiyle. Yeni durgunluğunun, ayrıksı ve uzaklaşmış yüceliğinin gücündeki göksellik. Bilgi gibi. Eskiden olduğu şeyleri yitirmeden onu aşan ve gelişen yeni bir kişilik.

Projektör hazır ama Fumio ortalarda yok. Ekip şamataya başlıyor ve niye bir erkeği bekleyelim ki haydi başlat diye bağırıyor, bütün bu şovenizme ihanet eden ve onun da izlemesini istediğim için suçlanan ben bu arada nefesimi tutuyorum. Claire de. Fumio dışında hepimiz burada Jonas'ın tabutu andıran koltuklarındayız,

baş dayanan kısımlar kavisli olduğu için yanındakinin yüzünü bile görmeni imkansız kılan çok özel koltuklar. Doğal karanlıklarından bile daha gizemli hale getirilen sinemalar. Bu koltuklardan nefret ediyorum. Sağlamak istedikleri özel dikkatin canı cehenneme, ben tepkileri izlemek istiyorum. Claire önümdeki sırada, başının arkası sağa doğru üçüncü koltukta. Ve Fumio hala yok. Sağımdaki koltuğu onun için ayırdım. Birini gönderip nerede olduğunu araştırtıyorum. Gelen haber çişini yaptığını bildiriyor. Bu erkeklik kanıtı yuhalanıyor, ne feci. Rhoda'nın kahkahası hepsini bastırıyor. Delora heyecanla elimi okşuyor. Shirley bu kahrolası şey ne zaman başlayacak diye kıyameti koparıyor. Mallory genel isteri nöbetinde. Robin şizofreni hazırlığında. Sonunda o alkışlar arasında ortaya çıkıyor. Küçük bir gülüşle özür dileyip yerine kayıyor. Salon kararıyor. Başlat.

Ama Mallory'nin yüzünü göremiyorum, elini tutup, kendini seyretme sınavında onu destekliyorum. Bitince sadece uzun süren bir kucaklaşma. Kolumu sıkıyor, "Şu anda birşey söyleyemeyecek kadar heyecanlıyım ama çok beğendim." Sonra her yandan gelen şşşşş sesi, hepsi Lilian'ı izliyor. Sonra sıra Robin'e gelince elimi başına koyuyorum, "Çok güzeldin şekerim." O ağlıyor ve herkes bağırıyor. "Oldu, başardık, film bitti." Fumio, film iyi anlamında bana bakıp göz kırpıyor. Diğerleri salonda kıyameti koparıyor. Rahatlama esrikliğe dönüşüyor. Yaptıkları ve nihayet izledikleri filmi onaylıyorlar. Şirket bağırıp çağırarak salonu tımarhaneye çeviriyor, başka birinin salona ihtiyacı olduğu için dışarı atıldığımızda koridorda hala bağırıp çağırıyor hepsi birden konuşuyorlar, filmi ve kendilerini beğeniyorlar. Film yapımcılarının esrikliği. "Yaşasın, harikaydık." Zıplayıp haykırarak öpüşüyor birbirlerinin sırtına vuruyorlar. Sonra sessiz bakışıyoruz, bütünleşiyoruz. Rhoda yeniden bağırıyor, "İyi ki o kısmı çıkarmamışsın, hani Mallory'nin" - ama Sybil, "Kırmızı horozu niye çıkardın?" diye soruyor. Ben sakinim, "Evet, iki gün bırakmayı denedik ama olmadı." Rhoda evet diyor. Delora da. Robin ikna olmuyor. Mallory gülümsüyor, şık, son moda takımı, kloş şapkası, eşarbı ve her şeyiyle çizmeli ayaklarının üzerinde sallanıyor, birdenbire çocuksu neşeye geri dönüveren Mallory. Küçük kız kardeşimin, o bayıldığım kendinden çok mem-

nun, biraz utangaç gülümsemesi. Gerçekten de beni onaylıyor. Ve kendine hayran. Beni tekrar kucaklıyor - çok iyi bir iş çıkardın. Herkes birbirini övüyor, "Biz gerçekten film şirketiyiz, başardık." Claire, sakin bir yere doğru giderken tam anlamıyla ciddi tavrıyla elimi sıkıp, "olağanüstü bir başarı," diyor. Bu tumturaklı deyimden aşağısı kurtarmıyor. Birden, onun sadece bir film olduğunu anlıyorum.

Holün karanlığında duruyoruz. Mavi ve sarı fayanslar. Trabzanların adi gümüş rengi boyası. Bu sefil evlerin sahipleri hep aynı yerden mi alış veriş yaparlar? Uzun bir süredir buraya gelmemiştim, birbirini destekleyen üniversite öğrenciliği günlerimizden beri. Düzenli olarak birbirimizi telefonda arar o kahrolası tezi bitir de buradan kurtul diye yüreklendirirdik. Ve yıllar önce bir gün istihdam komitesi için hazırlanan dosyayı elime aldığım zaman yontu yapacağım zamanı bu işlere harcadığım için kendi kendime küfür ediyordum. O gece kocaman kahverengi Meksika kazağımı giymiştim, oraya varana dek kendimi egzotik hissediyordum. Sonra utangaçlaştım, kızardım, kazak fazla kalın geldi, bedenim bir ayı kadar hantallaştı. İyi görünüyor muyum, yeterince kadınsı mıyım? İkimiz de evli hanımlardık. Fumio evde yontu yapıyordu, onun Mike'si ise bir toplantıdaydı. Henüz köktenci politikaya bulaşmamıştı ama o yoldaydı. Yakında boşanması gerekecekti. Saf güzelliği beni uyuşturuyor, konuşmamızda kesintiler oluyor. İsveçli titizliğiyle Frieda. Benim bir aptal olduğumu ve bu işi beceremeyeceğimi düşünüyor olmalı. Başlangıçlar ne kadar da tuhaf oluyor. Fumio'yu ayartmasından sonra onunla bir kez telefonda konuşmuştum. Eyalet Üniversitesinden yeni kovulmuştu.

Fumio Karl'la konuşuyor, yazın bakmak üzere kediyi almaya gelen biri. Plastik kutusu holde duruyor. Karl düğmeleri kapanmayan takım elbisesinin içinde bir ayı gibi kıllı. Erkekler sanattan bahsediyorlar, konuşma küçük adımlarla ilerliyor. Sen hangi alanda çalışıyorsun? Havada resim çizdiğini söyleyen Fumio istemeden hava atıyor. Bir psikolog olup sonradan yontuya başlayan ama hala bir entelektüel olan Karl onu anlamıyor.

Frieda bana mutfakta bir içki veriyor. Şimdi en kötüsünü atlattık, görüştük, konuştuk, tüm yazın acısı geride kaldı, kalbime sapla-

mak için elinde bir şapka iğnesiyle gelen intikam peşinde bir eş olmadığını anladı, korkusu geçti. Oturma odasına dönünce, Frieda, bir başka genç öğretmenle birlikte Eyalet Üniversitesi'nde geçen yıl homoseksüellik üzerine verdiği kursu anlatıyor. İkisi de normalmiş ama diğeri belki olmayabilirmiş. Ben de siyah kültürünün melez olduğu sanılan biri tarafından öğretilmesi gibi birşey diyerek ona takılıyorum. Kimse sözünü bile etmiyor. Her ikisi de bunu gizlice yapıyorlar, üniversite bu ders için kredi vermiş ama ücret ödememiş, ders öğretmenlerin evinde yapılıyormuş. Ben de Nebraska'da lise okulunda gizlice verilen ve öğrenci gazetesinde sözü edilen bir dersi anlatıyorum. Koparılan fırtına eyalet meclisine kadar götürülmüş ve meclis homoseksüelliği daha da ağır bir suç haline getirerek tedavi terapisini mecburi yapmayı düşünmüştü. Karl bütün bu telaşı anlamıyor. İnsanlar isterlerse homoseksüel olabilirler, bu onların sorunu, özel bir konu. Ona medyada açığa çıkmamın bana nelere mal olduğunu ve o parçalanmış kışı anlatıyorum. Beni duymuyor. Daha yüksek sesle konuşuyorum. Bunun kişisel yaşamla ilgili olduğunda ısrar ediyor. "Bana bak özel sorunlarımı reklam etmekte bir çıkarım mı vardı sanıyorsun? Bunu yaptıktan sonra sonuçlarına göğüs germediğimi mi sanıyorsun?" Şimdi çok yüksek sesle konuşuyorum. Ona hakaret etmeye başlıyorum, ona orospu çocuğu diyorum, St. Paul'deki komşuları o dergiyi okuduktan sonra annemin nasıl delirdiğini haykırıyorum. Onun gerçeği. "Onun rahatını bozmaya ne hakkım var?" "Buna hakkın yoktu," diyor. "Hepsi kişisel bir sorun." "Bana bak eşoğlueşek, Amerika'daki her eşcinsel anne ve babası için acı çeker, annesinin suçlamasından azap duyar. Hiç kimse kendini ortaya koymazsa hepimiz sonsuza dek korku içinde gizlenmek zorunda kalacağız."

Frieda bu konu hakkında konuşulmaya başlanmasının homoseksüeller için önemli olduğunu, haklar için yapılacak mücadelede kendini açıklamanın ilk koşul olduğunu ve baskı altında tutulan grupların susarak hiçbir yere varamadığını söylüyor. Tartışmanın yüz suyu hürmetine üvertürü yükselterek ona böylece tüm ailemi yitirdiğimi söylüyorum. Annem de Millett'lerin peşinden gitmişti. Karl sorunu hepimiz için çözümleyerek ön yargılı insanların kendilerini güzel dostluklardan mahrum bıraktığını öne sürüyor. Aniden

içkimi yüzüne fırlatmayı öneriyorum, halalarımı sevdiğimi, onların dostluğunun çocukluğumun en büyük kıvancı olduğunu, zekalarının, zerafetlerinin ve güzelliklerinin her zaman arzuladığım en iyi şeyler olduğunu ve şimdi onları yitirdiğimi haykırıyorum. Taptığım ve babam gittikten sonra onun yerini almasını arzuladığım bir amcam o feci Noel akşamı bahçe kapısında bana - "Böyle olmak zorundaysan," sözcük ağıza alınamayacak kadar berbat birşey, "o zaman seni tanımayız." Şimdi hıçkırıklar arasında Karl'a onları sevdiğimi ve sonsuza dek onlardan mahrum kaldığımı ve yaşlı olduklarını öleceklerini söylüyorum. "Onlar mahrum olmuyorlar, ama ben oluyorum. Onlar bir Lezbiyeni tanımak istemiyorlar, onun için onların bir sorunu yok," derken bile beni belki de bir yerlerde özleyeceklerini düşünüyorum, en sevdikleri yeğenleri, gururları, Oxford'a kadar gönderip okuttukları yeğenleri. Christina hala, masalsı çocukluğun koruyucu meleği hayran olduğum halam, her hafta tramvayla önünden geçtiğim Virginia Caddesi'ndeki o güzel evde oturan büyük bir hanımefendi, diş doktorundan eve dönerken bir kere görmeye gittiğim halam. Cesur bir günümde tramvaydan inip kapıya gittim. Uşak şaşırdı. Holde bekliyorum, siyah beyaz mermer karelerle kaplı geleneksel bir hol. Noel'de ve diğer bayram günlerinde gördüğüm için arkaya doğru uzanan odaları biliyorum. Ve bir kere orada kalmama izin vermişti, onüç yaşıma girdiğim yaz, serin loş kütüphanede Poe'nin bütün eserlerini okuduğum birkaç haftalık büyük mutluluk. Nadide ilk baskılar, yerden tavana kadar uzanan kahverengi deri ciltler. İrlanda'lı yazarların bütün eserleri.

Şimdi üç gün öncesi, Frieda hakkında yazarak çalışmaya çabaladığım sırada kütüphaneye gelince müziği de anımsıyorum. Halam hep holdeki Capehart'tan gelen müziği dinlerdi, hep Mozart gibi gelirdi, en mükemmel müzik. Ve bana Dilenci Opera'sının (Beggar's Opera) açık saçık resimlerini de göstermişti. Benim canımı sıkan süslü püslü müzikle ilgisi olmayan sahtekarlarla ilgili saygısız şarkılar. Müziği hatırlayınca birden acı içinde hıçkırmaya başlıyorum çünkü Celia'nın ilk aşkım olan halam kadar uzakta kalan müzik olduğunu farkediyorum.

Ve uşak ona haber verene kadar bekliyorum. Ve o aşağı iniyor.

Beni göndereceğini sanıyorum, uşağa benden kurtulmasını söyleyecek. Sekiz yaşındayım ve dişlerimde tel var, her hafta diş doktoruna gitmem gerekiyor ama şu anda geri çevrilebileceğimi biliyorum. Büyük merdivenlerden aşağı iniyor, altından bir miğferi andıran kumral buklelerinin oluşturduğu tacı görünce yüreğim umutla çarpmaya başlıyor. Beni göndermek için inmiş. Ben de gidiyorum. Gelmem için bir neden yoktu. Davet edilmemiştim. Toplumsal bir kurala karşı gelmiştim. Benim nedenim duyduğum hayranlıktı. O benim halamdı, kahrolası Millett ailem. Ama kurallar vardı.

Bunu yazarken çocukluk halime ağlıyorum, gerçekten sesli ağlıyorum, daha önce ne zaman böyle ağladığımı ise anımsayamıyorum. Kendi kendime aptalın biri olduğumu söyleyip teselli için kolumu okşuyorum. Yatışıyorum. Sonra başım ağrıyor ve kendimi daha iyi hissediyorum. Kapı kapanınca tekrar kapıyı vurup uşaktan onbeş sent borç istiyorum. Annemin evi halamınkinden o kadar uzaktı ki aşk bile bu kadar yolu yürüyemezdi. Bana acıdı. Paraya ihtiyacım olduğunu söylemek için üst kata çıkmadı. Sonra kapı kapandı, George stili iri bronz bir kapı tokmağı. Bedenim merdivenlerin üzerinde durdu, gözlerim Virginia Caddesi'ne tramvay raylarına doğru baktı. Sonsuza dek çekilmiş bir çizgi. Yıllar sonra rayları kaldırdılar. Ben onların deposuyum, onları bedenimde saklıyorum.

Zavallı Karl'a bağırıyordum. Frieda bana bakıyor ve bunu yapmamın iyi olduğunu söylüyor. Bir yüzleşme. Taş kafalı iyi bir köktenci olarak bu gibi konulara hiç girmiyorum. Karl'a bunun neden önemli olduğunu anlatmaya çalışıyoruz, birlikte yemek yiyeceğimiz için Fumio buz getirmeye Frieda da yemek pişirmeye gittiği zaman Karl'a teşekkür ediyorum. O soğan doğrarken onu kucaklıyorum. İngiltere'de nihayet insanlara eşcinsel olduğumu söyleyebiliyor bu zalim sözcüğü ifade edebiliyorum ama bunu ancak alçak gönüllülükle, şakaya vurarak yapabiliyorum, eğer odayı terketmez veya yüzlerini buruşturmazlarsa onlara şükran duyup kulları köleleri olabilirim. Bu akşam sinirlendim, birine bağırıp çağırdım, küfür ettim, nezaketi bir yana bıraktım ve bu zorlama rahatlama iyi geldi.

Akşam yemeği benim için bir karmaşa, çünkü sarhoşum. Birden o kadar sarhoş oldum ki Karl'ın güzel burginyonunu yiyemiyorum,

halbuki daha önce hiç böyle güzel biftek yememiştim. Ama içkinin tutuklusuyum, artık göremiyorum. Sadece yere düşmemek için gayret sarfediyorum. Odanın dönmesini engellemek için. Üniversitedeyken yaptığımız sınav gibi yatağa yatıp odanın dönmesini engellemeye çalışırdık. Kahveden önce başka bir sandalyede oturmak zorunda kalıyorum. Daha sonra artık oturamayacak haldeyim. Tuvalete gidiyorum. Kusamıyorum çünkü kusmak istemiyorum. Aynada aksime bir göz atıyorum. Yok oluyor. Beyaz giysileriyle kollarım ve bacaklarım boylu boyunca banyodaki kırmızı halının üzerine uzanmış. Oraya yapıştırılmış. Felç olmuş gibiyim. Dinlenecegim.

Sonra Fumio ile Frieda'nın beni soyduklarını anımsıyorum, beyaz Meksika bluzumu ve beyaz pantolonumu çıkarıyorlar. Hangisi hangisini çıkarıyor bilemiyorum, utanamayacak kadar sarhoşum ve daha önce hiç sarhoş olmadığımı hayal meyal düşünüyorum. Bu bir başarı. Üniversiteden beri böyle sarhoş olmadım. Sonra Fumio gidiyor. Frieda bana birşey yediriyor, üzerine acı birşey damlattığı bir kesme şeker tanesi. Birini yiyorum ama ikincisini yiyemiyorum. Sonra ikisi de gidiyor. Sonra uyanıyorum. Frieda kollarımda. Bu nasıl oldu? Neler olup bitiyor? Bir çocuktan bir öksüzden söz ediyor. Bir öksüzü evlat edinecek. Küçük bir savaş kurbanını. Adını Orpheus koyacak. Sarhoş mu yoksa deli mi diye düşünüyorum. Doktorların rahim ağzını aldıklarını ama rahmini almadıklarını söylüyor, o yinede de Orpheus'u evlat edinecek. Bu çocuğu kolayca evlat edinebilir mi diye soruyorum, defalarca bunu düşünüp şansımın ne olduğunu araştırdığımı hatırlıyorum. Evlat edinseydim şimdi kaç yaşında olurdu diye düşünerek karanlıkta gülümsüyorum. Evet, diyor. evlat edineceğim. Beni öpüyor. Akşamdan kalan beni öpmek acaba nasıl birşey. Bunu istiyor gibi. Ne yapacağımı bilemiyorum. O Fumio'nun arkadaşı, sanıyorum, benim de arkadaşımı olduğunu hatırlıyorum. Bu durumda kocamın metresini baştan çıkardığım pek söylenemez, terim saçma ve eski moda, hele şu anda özellikle saçma. Dostluğumuz ve göğüslerime dokunuşunun verdiği sıcaklık, engellemeye çalıştığım için bunu pek algılayamıyorum. Ama sonra elini böğrüme koyup aşağıya doğru kaydırıyor, bana erişiyor ve içime giriyor, duvarın eriyip aktığı o ana beni şaş-

kınlık içinde sürüklüyor. Şimdi ağlıyoruz ve o rahminin ağzını hissettiğini söylüyor. Ve kendi kaybı için ağlıyor. Ona dokunmanın çok güzel olduğunu söylüyor ve ben geçen gece Claire'inkine dokunmanın ne güzel olduğunu anımsıyorum. En yoğun karanlıkta hareket ederek bir iki santimde erişilen o elle tutulur sıcaklık. Kollarım Frieda'ya şükranla ve onu teselli etmek için sarılıyor. Ben de onu sevmek istiyorum ama hayır diyor buna hazır değil, hala korkuyor. Bedeninin kesildiğini anımsayıp korkusu fiziksel mi diye düşünüyorum, kadın olduğum için mi benden çekiniyor, belki Fumio farklı, bilse de anlamasa da birşey değişmiyor. Ziyanı yok diyorum. Ama incindim ve olayı tamamlayamıyorum. Frieda korktuğu ve merak ettiği şeyi yaptığı için memnum. Ben onun homoseksüel deneyi miyim? Şu anda onu bunu bile affedecek kadar çok seviyorum, kucaklıyorum.

Yatağın yanında yere diz çöküp bana Rilke okuyor. Önce o güzel sesiyle Almancasını okuyor. Sonra da unuttuğumu bildiği için benim için İngilizceye çeviriyor. Sonra kendi bazı şiirlerini okuyor ve bunları bana okuduğu, içini döktüğü için duygulanıyorum. Pikapta Son Yedi Sözcük *(Seven Last Words)* çalıyor - verlassen, tüm güzelliğiyle bu sözcük, kaybolmak değil kayıp.

Bir süre sonra Karl ortaya çıkıyor, herşeye kayıtsız. Veya öyle görünüyor. Oturup eskezler çizmeye başlıyor, diğer odada Fumio'nun uyurken çizdiği resmini gösteriyor. Biraz benziyor ama ağzı tam benzememiş. Yeterince yakışıklı değil. Frieda örtüyü üstüme çekiyor, beni koruyor. Beni kollayan anne abla iyiliği duygulandırıyor. Karanlık ama, nihayet odayı, çiçekli çarşafları görebiliyorum. Bu iyi birşey. Çarşaflar çiçekliyse kendinizden hoşnutsunuz demektir. Frieda yatakta yanıma oturuyor. Ayağının güzelliğini bacağının güneş yanığı tenini görüyorum. Şimdi ona yakınım ve onu arzuluyorum, Karl niçin buradan gitmiyor? Gün ışığının bu yaz sabahı Aşağı Doğu Yakası'ndan yükselip kırmızı perdelerden sızarak fitilli mavi yatak örtüsüne vurduğunu seyrederken onu arzuluyorum. Fumio geliyor ve üçümüz yatağın üzerinde oturup çoraplı ayaklarını yatağa dayamış kayıtsızca birşeyler çiziktiren Karl'ı izliyoruz.

Frieda bizi eğlendirmek için sarı bir peruk takıyor. Birden hiç

sevmediğim biri oluyor. Adi sokak kadını gibi, kendi değil. "Korkunç, çıkart onu," diğerleri eğlenerek gülerken ben rahatladığım için gülüyorum. Ama o bir an tehdit ediciydi.

Bu feci akşamdan kalma halimle başa çıkmak için duş yapıyorum. Karl çocukken kız kardeşinin banyo köpüklerini nasıl çaldığını ve onlara bayıldığını anlatıyor. Hep birlikte güzelim güneşli oturma odasında oturuyoruz. Manhattan daireleri hep karanlık olur. Frieda plak koyup Simon ve Garfunkel eşliğinde "Cecelia" dansını yapıyor, kankanı yaparken gün ışığında parlayan pırıltılı siyah saçlarıyla coşkulu, zıplayıp eğilirken mavi eteğinin altından gözüken bronz ayakları harikulade güzel. Flört ediyor. Dietrich'in genç tanrıçası gibi. Benim için dans ediyor. Ben iki adamın önünde utangaçlaşıyorum, acaba farkediyorlar mı? Aynı zamanda da müthiş memnunum. Onunla birlikte dans etmemi istiyor ama plak bitip beni kurtarana kadar ancak bir an dansedebiliyorum. Karl ile dansediyor. Rusların Chotska dansını yaparken bacakları havada her yöne uzanıyor, danseden bir kuzeyli devi andırıyor. Fumio kıçıyla flört ettiği kendi dansını yapıyor, kadınlar Akademiye alınmadan önce çıplak olarak yaptıkları Kraliyet Sanat Akademisi dansının bir yorumu. Onun dansına bayılıyorum. Karl'ınkine de. Frieda'nınkine de. Sabah güneşinde dans eden iyi dostlarız. Fumio duru sabah güneşinde hepimizin karikatürünü çiziyor, beni her zamanki gibi fener çeneli, Frieda'yı başı boş bir tüy, Karl'ı gülümseyen kıllı bir hayvan gibi çiziyor. Kahve içiyoruz, bu hayat boyu koruyacağımız anlardan biri, yıllarca acı ve sıkıntı çekebilirsiniz ama bu anı zihinc ışıkla kaydederseniz hep hatırlayabileceğinizi bilirsiniz. Öylesine bir yaz ışığı.

Karl müzedeki işine gitmek zorunda. Orada çalışan dostumuz Toshio'yu tanıyor. Ona bir haber göndermeliyiz. Ünlü Japon halk şarkıcısı, maço ve eğlendirici Toshio. Şarkılarını dinlemeyeli uzun zaman oldu özledik. Özellikle de evlendiğimiz zaman Fumio'nun verdiği yemek davetinde söylediği San-sho Ağacının türküsünü. Toshio uzun boyuyla türküsünü söyleyerken Orta Batıdan gelen kibirli akrabalar sevinmiş kaynaşmışlardı, suları sanatçıların kaynayan yağıyla karışmıştı. Toshio müthiş sesiyle ayrılan aşıkların türküsünü okurken müziğin nabız gibi atan ağır ritmine uyarak el çır-

piyordu. Karl'a Toshio'ya bu türküyü söyletmesini salık veriyorum. Saat onda sona ermesi gereken büyük partimiz sabah dörde kazar uzamıştı, bir fotoğrafla anımsanan bir an ve Zell de oradaydı, smokiniyle anneme eşlik ediyordu. Zell şimdi ölü, gümüş rengi saçları güzel yüzü patlayan flaşla siyahtan beyaza dönüşüp yok oldu. Tokyo'dan kimono getirtmiştik. Fotoğrafta Fumio kimonosunun kolunda ailesinin arması olan hilalle oldukça sarhoş görünüyor. Ve benim obi'm çözülmüş, eteğindeki çiçekler kirlenmişti. En gösterişli üniformasıyla gelen Edward Ağabey bir sanatçının dediği gibi baş garsona benziyordu. Üniformasını unuttuğu otobüsten geri alabilmek için üç gün uğraşmış olmasına rağmen Edward Ağabey bile buna gülmüştü. Birbiriyle asla bağdaşmayacak insanları bir araya getirmiştim ve birbirlerini sevmişlerdi.

Gün ışığında barın loşluğu. Müzik kutusu üçümüze de zamansız daiquiri'lerin esrikliğini aşılıyor. Rachel Godwin ile harekette yıldız olarak paranoyak kaderlerimizi karşılaştırıp bu günkü basın toplantısını konuşuyoruz. Rachel erkeksi tavırlarıyla geldi, sadece sırt çantası ve gümbür gümbür yürüyüşüyle bile geceyi birlikte geçirdiklerini ilan eden Vita peşinden geliyordu. Yükü bir başkasının sırtlaması rahatlatıcı. Medya'nın gelmesini beklerken Rachel çimde karşımda oturup Sosyalist İşçi Partisinin Columbia'daki kürtaj konferansını sabote ettiğini ve kadın hareketine sızmaya çalıştığını söyleyip çoğunlukla aynı fikirde olduğunu açıkladı ve müthiş bir düzenbazlık programı ile solcu taktiklerini sıraladı. Hareketin hiçbir partinin maşası olmaması gerektiği inancım ile büyük çabalarından desteğimi çekmemem için adeta yalvaran konferans görevlilerinin samimiyeti ve güvenilir hali arasında kararsız kalıyorum. Bu yüzden sınırı çizdim ve desteğimi geri çekmedim. Son üç gündür kavgalarda arabulucuk yapmaya çalıştım başaramadım. Bugün medya yıldızlığı konusunda kararımızda ısrar ederken ben en arkada oturup yıldızlık yapmayı reddettim. Bir kapıya yaslanmış olan Rachel toplantıdan çıkıp gitmemiz gerektiğini söyledi. "Çok iyi bir şiir yazdım gidip bir tane daha yazmak istiyorum." Sonra durup dururken okyanus kıyısındayken LSD aldığını ve bunun politika konusundaki görüşlerini değiştirdiğini söylüyor. "Çok kötü şeyler yaptım, ellerim kanlı." Rat için yazdığı herkesi dışlayan o çirkin

yazıları kastediyor olmalı. Politika değişim demek değildir diye homurdanarak salondaki politik gruplara göz gezdiriyorum, güvensizlik, kuşku, hizipler, nefret, aldatmacalar, kontrolü ele geçirmek için saldıran politika.

Wurlitzer'in kağıdı kırmızıya bulayan renkli ışıkları altında şiirini okuyorum. Geçen sefer Mayıs'ta yürüyüş için Washington'a yaptığımız seyahat ile ilgili, neyse ki bir miting şiiri değil. Otomobiller, şarap, dostlar ve yakalanıp paylaşılan bir an hakkında. Rachel şimdi de gerçek bir komünist olan bir dostunu övüyor, hatta onu göklere çıkartıyor. Doğu Avrupadan bir yerden insanları gerçekten ölümlerine göndermiş. Elleri gerçekten kanlı. Ona Kaliforniya'da bir dağda LSD alırken rastlamış, düşüncelerini değiştiren seyahat. Bu kadın yeni bir başlangıç yapmış, yaşamını değiştirmiş, dönüp insanlığa katılmış. Rachel bu gün Eichmann'ı bile affetmeye hazır.

Vita beni affedecek mi? "Hala telefon edenler oluyor." "Neden onlara benim sekreterim olmadığını benim asla bir sekreterim olmadığını söyleyip onlardan bunu herkese yaymalarını istemiyorsun?" "Benim tuvalete gitmemi ister miydiniz??" Rachel bizi kavgamızla başbaşa bırakarak gitmek üzere kalkıyor. "Hayır kal, bir hakeme, aklı başında birine ihtiyacımız var. Geçen sefer yoktu, herşey daha kötü oldu." Tabii, Rachel sevgilisi Vita'yı savunabilir. "Rachel kavgamız harikulade bir hatayla ilgili. Vita'nın bir işe ihtiyacı olduğu için benim sekreterim oldu. Onun bağımsızlığı, bir geliri olmaması ile benim başa çıkamadığım mektuplaşma kaosuma yardım etmesi çok mantıklı göründü. Sonra birden bir felaket halini aldı." "Siz ikiniz de deli olmalısınız. Kim olsa bunun daha başından saçma birşey olduğunu görürdü. Ne de olsa sevgiliydiniz ve işverenlik böyle bir ilişkiyi pek kaldırmaz." Vita'yla göz göze geliyoruz, utanıyoruz. "Ama görmedik." Gördüğümüz zaman artık çok geçti. "Sonradan anladık," diye içimi çekiyorum. Vita bunun tamamen mantıklı bir çözüm olduğunda ısrar ediyor. "Bu sadece insanların bunu nasıl yorumladığına veya kişilerin bundan ne çıkardığına bağlı." İçten bir sesle, "Yüzümüze gözümüze bulaştırdık," diyorum. "Bu durumu yarattıktan hemen sonra rahatsızlık duymaya başladın ve beni suçlamalara boğdun. Böyle sahte bir du-

ruma düşürülmeme izin verdiğim için kendime, hayatımı senin ahlaki yargılarına tabi olacak bir şekilde yönlendirdiğin için de sana öfkeleniyorum."

"Şimdi bu suçlamaları Vita'ya yönlendirdiğinin farkında değil misin?" Rachel haklı. Bunu gerçekten yapmış olmaktan korkarak özür diliyorum, aylardır karanlıkta, içinde utançla dolandığım çukura belki onu da sokmuştum. Fakat Vita konuşmamızdan harikulade bir şekilde hiç etkilenmemişe benziyor. Mahzun koyu renk gözleri inatla karşı koyuyor. Belki de kendini böyle koruyordur. Rachel kaderci. "İnsanlarda böyle etki yaratman senin kendi kabahatin. Böyle bir durumu hep yaratacaksın," diye açıklayarak tüm geleceğimi gölgeliyor. Ben tuzakta çırpınıp, dövünüyor karşı çıkıyorum.

Bardağın dibinde daha da çirkin açıklamalar var. Vita Tom'a bulaşırsa O'Rourke'yi öldüreceğini açıklıyor. "Öldürmek mi Vita? Pembe dizi gibisin. Sevdiğin adam için cinayet işleyeceksin ha, ne kadar heyecan verici." "Kuşkunuz olmasın. O dünyanın en iyi adamı. Eğer ona bulaşırsa..." "Tom'u senden önce tanıyan onun eski bir arkadaşı olan Nell ona nasıl bulaşacak sanıyorsun?" Birden esrarengiz bir hal alıyor, konuyu değiştirip Fred ile çocukların nihayet Batı'ya gideceklerini, böylece evde kurbanı Nell ile yalnız kalacağını söylüyor. Ben buna gülerken o Rachel'e yeni işinden söz ediyor şimdi çalış paranı sonra al eğer o da verirlerse cinsinden bir başka iş. Laf arasında da zührevi bir hastalığa yakalandığını söylüyor. "Bel soğukluğu mu? Şaka ediyor olmalısın. Nasıl yakalandın?" Ama, tabii, o macerası vardı, barda peşine taktığı o adam. Doktora gitti mi? Sakince, "evet," diyor, "ama yakalandıysam bir ay kadar cinsel perhizdeyim."

Bir sonraki içkimizde Rachel şiddet yanlısı olmasa da doğal da olmayan cinsel ilişki kurmaktan suçlanıp tutuklanabileceğini söylüyor. "Eşcinsel olmanın yasalara aykırı olduğunu düşünebiliyor musun?" "Şaka ediyor olmalısın," "Hiç de değil," - bir sonraki içkimizde Rachel hep birlikte kliniğe gitmemize karar verdiği için gitmeye karar veriyoruz.

Bu bir skandal. Saçmalık. Olacak iş değil vesaire, ama bunlar kayıtlara geçecek. Vita'nın hepimize belsoğukluğu bulaştırma ola-

sılığı olduğu. Macera Çarşamba günüydü. Ben Perşembe. Kendi kadın doğum doktoru onu Pazartesi muayene etmiş. Sonucu yarın öğrenecek. Rachel döndü. Aklım bir bilgisayar gibi çalışıyor. Birden boşalan bir dönme dolaptaymışım gibi aniden midem ekşiyor - Tanrım Frieda ve Claire. Benim için kolay. Hoşçakal der giderim. Tabii iğnemi olup iyileşirim. Fumio da bunu komik bulabilir, en çok bir tahrişat. Ama öbürleri bunu nasıl karşılayacak? Eski münzevi Claire? Korkuları olan ve kanser tedavisi görmüş olan Frieda? Vita'nın Macerası çok fazla kişiyi etkiliyor. Ama son derece dikkatli, nazik ve sabırlı olmalıyız. Vita kliniğe gitmek istemiyor, gözleri savunmada, sırrı ortaya çıkmış yaramaz bir kız gibi övünçlü. O "özel doktorunu" bekleyecek, aceleye neden yok. Fakat Rachel belediye kliniğinde bir adamı tanıyor, muayene bedava, insanları rahatsız etmiyorlar, bilgi gizli tutuluyor, gitmemek gerçekten sorumsuzluk olur. Bu bar çok rahat ama ben sorumluluğu yeğlerim. İki yetişkin ve bir çocuk gibiyiz. Çoğunluk bizde.

Üçümüz yanyana 8. Cadde'den aşağı uygun adım yürüyoruz bir elma kartonuna tekme atmak üzereyken vazgeçiyorum. Ne olur ne olmaz. Rachel ile can sıkıcı bir şekilde şiddet karşıtlığını tartışıyorum, bildik formülleri sıralarken canım sıkılıyor ama "devrim suçları karşı devrimi çabuklaştırır" gibi bildik terimler kullanmama rağmen onu ikna etmeyi isteyecek kadar esrik bir haldeyim. İşte kartonun yanında iri kırmızı meyva, dikkatleri çekmesi için tam da ortada. Vita'yı bir katil olarak düşündükçe hala eğleniyorum. Üstelik ön camımda park cezası da yok.

Sonra formları dolduruyoruz, hiç de komik değil. Adamlar bize bakıyor. Gözleriyle suçumuzu kaydediyorlar. Rachel'in arkadaşı başka biri, kayıtlarına geçmeyecek, geldiğimize seviniyor. Ama ben nerede doğmuştum? St. Paul ve Anne Millett, Selby Caddesi'ndeki ev, köşedeki eczane, St. Katherine Kolejinin çevresindeki demir parmaklık ve Derham Hall hepsi beni suçlamak için ayağa kalkıyorlar. Hepsi burada, bu küçük bürodalar. Annemin dehşeti, dudakları düş kırıklığı ile gergin, geçen Noel'in hayaleti bir döner koltukta oturan sorgulamacım gibi beni azarlıyor. Memurun soruları kendimizi suçlu hissetmemize yol açıyor. Rachel'e bakıyorum. O da bunu hissediyor. Ama Vita herşeyi kapatmış. Nereli? New-

port değil. Anne ve babası ölmüş, yaşamıyorlar. Evli değil. Fred böylece korunmuş mu yoksa yok edilmiş mi oluyor? Doğu Yetmişli caddedeki adres sonunda çekinerek veriliyor. Sonra soruları soran hippiye benzer çocuk bu bir ev mi diye soruyor? "Bir çatı katı ve kendi katım," diye tersliyor. Çocuk sonra gülüyor, sırıtan suratını dağıtmak isterdim, ne cesaretle ona "Hanımefendi herşeyin bir bedeli vardır," diyebiliyor. Kendini köktenci sanan kendini beğenmiş bir orta sınıf genci. "Şık bir adres," diyor. Bana bak sersem, test yaptırmak için buraya gelecek kadar dürüst veya aklı başında olan kişilere ahlak dersi vermek dalga geçmek veya onları yargılamak sana düşmez. İnsanları işte böyle uzaklaştırıp hastalığın yayılmasına neden oluyorsunuz. Ani bir öfkeyle ona nutuk çekiyorum. Vita'yı koruyorum. Tabii halkı da. Rachel ile arkadaşı da bana katılıyorlar ve bekleme odasına geçerken ona söyleniyoruz.

Plastik sandalyelerde oturan üç kadın. Rahatsız. Sinirli. Numaralarımıza bakıyoruz. Dört, beş, altı. Göçmen bir anne tarafından devlet hastanelerinde dolaştırılan Rachel için bu yoksul bir Musevinin her zaman gittiği kliniklerden biri. Kararlı bir şekilde kibar bir yoksulluk içinde saygın St. Paul'de yetiştirilmiş olan benim için ise bu yüz karası yaşamımda dayanılmaz yeni bir yüz karası daha. Yetiştirilişime hiç uygun değil. Daha sonra parasız sanatçılığımın ısıtılmamış çekme katlarında bronşite yakalandığım kışlar boyu gittiğim 2. Cadde'deki klinik. Bir Pensilin iğnesi olmak için bütün gün beklerdim. Peki Vita için ne? Hiçbir şey. Veya o öyle söylüyor.

Bir numara çağırılıyor. Yoksul, kişiliksiz, isimsiz bir kadın. Biçimsiz elbisesi bizim kayıtsız derbederliğimize bir suçlama gibi, onun gerçek sorunu bizim özenle yapılandırdığımız baş kaldırımızdan ne kadar da farklı. Gerçeküstü mizahı gücümüzle akşam haberlerini yeniden hazırlıyoruz. Bu basın toplantısından da iyi: "Kadın Özgürlük Hareketi'nin üç üyesi bugün şüpheli bir durumda görülmüşlerdir. Ülkeyi saran sütyen yakma çılgınlığının liderlerinden olan ikisi, erkek cinsiyle ilişkiye girecek kadar politik yönden az gelişmiş veya kandırılmış olan kadınları zührevi hastalık tehlikesine karşı uyarmışlardır. Erkek Dostu olduğu söylenen üçüncüsü, bu uyarıya katılmayı reddetmiş ama erkek ihaneti konusunda kuşkulu

imalarda bulunmuştur." İki numara çağırılıyor. Sonra üç. Şimdi sıra Vita'da. Onun belirsiz bir travmaya girip gözden yitişini izliyoruz. İşte eski düşmanım, doğum sandalyesindeyim, "Külotunu çıkar şekerim, evet pantolonunu da tabii, çabuk doktor için bacakları iki yana aç." Hemşire dikkat et yoksa sol bacağımı kıracaksın, bu adam çarşafın altındaki mağarada acaba ne görecek, burada feci ceryan var. Bu muayeneyi aşağılayıcı olsun diye özellikle mi planlıyorlar? Muayene koltuğunu yapanları, muayene metodunu geliştirenleri, erkek ve kadın hastabakıcılarla doktorun kurduğu kalpsiz işbirliğine göz yumanları hangi sadist dürtüler yönlendiriyor? Yüzünde onaylamayan bir ifade ile eldiveni içimi karıştırıp organlarımı kurcalıyor. Hastabakıcının yüzü onun yüzündeki nefretin bir kopyası. Onlar beni incelerken ben de tavanı inceleyerek, kahretsin buna düpedüz cesaret demek gerekir diye düşünüyorum. Pek seçme şansım olmasa da. Ama pencereden atlamak arzumu bastırdım. Üstelik demir parmaklık da yoktu. 8. Cadde'de bir çarşafa sarılarak cesaret bulmayı göze aldım. Eli çıkarken bu plastik tecavüzün bitiminde durumun komikliği aklıma geliyor - insan dostları için nelere katlanmıyor? Sevgili Vita bunu sana karşı beslediğim sadık duyguların bir kanıtı olarak kabul et. Yoksa Claire ile Frieda'nın onuruna mı? Bunu ben dostlarıma yapabilir miydim? Vita, sen bir bilmecesin, akşam olmadan diğerlerini de hemen uyarmak için şimdiden plan yapıyorum. Niye bana hemen söylemedi? Sfenksin sorusu bu? Doktor FBI sorgulayıcısı veya takdis edilmiş mezarından yeni kalkmış Monsenyör Corrigan'ın ta kendisi gibi utanmazca sorgulamaya başlayınca ben de ona benziyorum. Kiminle ilişkide bulundum? Desdemona, hiç kimseyle, kendimle, dedi ve öldü. Bir kadın diyorum ve daha fazlasını söylememekte diretiyorum.

Sizi hiç ilgilendirmez diye homurdanarak bekleme odasına dönüyorum. Rachel çağırılıyor. Ve geri gönderiliyor. Hemen dönüyor. Bir sorun olduk. Beni çağırıyorlar. Rachel, "Tanrım sen sahiden bir lidersin," diye tıslıyor. İç geçirip adamın karşısına çıkıyorum. Bu kez isimsiz karının teki değilim. Bn. Millett'im. Bir kitap yazdığımı duymuş. Edebiyatın tüm görkemiyle karşı karşıya kalınca kalbim hızlanıyor, okurların mükemmel dalkavukluğu. Ben bunun için seçilmişim. Bu gün çok heyecanlı bir gün, ona bir cilt

ayırmak gerekir diye gizlice karar veriyorum. Daha kurnaz olan ünlü kişiliğim iltifatları alçak gönüllülükle kabul ediyor. Bel soğukluğuna yakalanma olasılığım olduğu bir günde bu adamın hayatta okumayacağı, okusa bile kesinlikle nefret edeceği bir yayın için sorumlu olmaktan bir özgüven kırıntısı çıkarabilmek rahatlatıcı birşey. Fakat "çok satan" sözü sihirlidir. Bir memurun çok satan bir kitap yazmış dediğini duyuyorum, haberi muayene koltuğunda bir milyon kez gördüğü kıllı bir et parçası olduğum yere ulaştırıyor. Ama şimdi birden bire bir kadın oldum. Bir kişi. Çok satan bir kitap sayesinde. Gerçekten öğrenmek istediğim için, "Çok satan bir kitap yazmamışsanız ne yaparsınız?" diye soruyorum. O ise niçin bel soğukluğuna yakalandığımı sandığımı öğrenmek istiyor. "Çünkü bu hastalığa yakalandığını sanan bir kadınla yattım." Gülümsüyor, alaycı ve mağrur. Ya Portekiz ya da Macar aksanıyla dikkatle konuşarak bir başka kadından bel soğukluğu kapmanın olanaksız olduğunu söylüyor.

Aptal herif anlamıyor diye düşünüp ayrıntıları anlatmak üzere kendimi hazırlıyorum. Cinsel ilişki oldu, şimdi tüm felaketi ortaya koymalıyım, dinine de aykırı olacak, belki de Katoliktir, zavallı adam aldatılmışlığını yok edeceğim, bu gibi şeyler bu dünyada oluyor. Ağız ile cinsellik organının teması oldu diyorum. Tıbbi bir terimi andırıyor. Bunu duyduktan sonra çok satan kitaplara güvenin azalacak.

"Tabii" diyor, "yine de enfeksiyon olmaz." Adamı harcamışım. Bir kozmopolit. Dünyayı bilen biri. Gerçek bir bilim adamı gibi önce anımsayabildiğim kadarıyla Latince olması imkansız hiç anlaşılmayan terimlerle anlatıyor sonra İngilizce tekrarlayarak yalnızca penisin vajina içerisindeki teması basili aşılamak için yeterli ısıyı yaratacak kadar sürtünürse enfeksiyonun oluşacağını açıklıyor. Bulaştırmak için de. Ama sorun bu değil. Oysa biz burada yalnız kadınlar arasında bir tehlikeden söz ediyoruz. Lezbiyenlik için inanılmaz bir reklam. Gerçek bir mucize, arkadaşlarıma da aktarabilmek için açıklamayı kendi kendime tekrarlıyorum. Kurtulduk, rahatça gidebiliriz, temiziz. Vita hariç, onu tekrar dışarı büroya çağırıyorlar. Gözüm hastalığı kaptığını öğrenmiş olan gözleriyle birleşiyor. Rachel ile durum elverdiğince onu teselli etmeye çalışıyoruz, pek

beceremiyoruz. Onu kucaklıyorum. "Üzülme, sadece bir şanssızlık, kısa sürede geçer. Çok üzüldüm." Bu arada ölçülemeyecek kadar kısacık bir an için, beyaz Anglosakson varsıl zırhı, kendinden emin burjuva kadını görüntüsü yok oluyor. Ve gözleri mahzunlaşıyor. Ve korkuyor.

Onun kaderini bekliyoruz. Daha önce nerede gördüğümü bir türlü çıkaramadığım çok güzel genç bir siyah kadınla birlikte. O da aynı şeyi düşünüyor olmalı ki nihayet bana, Gardenia White'yi tanımıyor muyum diye soruyor. Keşke. Ne isim ama, tam bir travesti fahişeye göre. Genet'in Karalar'ındaki *(Les Noirs)* Snowball (Kartopu). Ama o çok ciddi onun için hatırlamalıyım. Çünkü Gardenia White New Jersey'de yaşıyor. Ama onu tanımıyorum. Kız beni bir yerden tanıdığını ısrarla söylüyor. Sonra Bryn Mawr diyerek beni şaşırtıyor. Birinci sınıfı orada okumuş. Beni kampüste görmüş ama derslerime hiç gelmemiş. Ne ilginç! Fakülteden tanıdıklarıma Belediye Zührevi Hastalıklar kliniğinde rastlıyorum. Bu kızın da bir nedenle buraya geldiğini anımsayana kadar kızarıyorum. Şimdi neşeyle Bryn Mawr'ın ne kadar soğuk ve fazla beslenmiş ve hiç de bir siyaha göre olmadığını homurdanıyoruz. Noel Yemeğinde masada karşılıklı oturmuşuz. Bunu çok eğlenceli buluyoruz. Hemen burada tam yerinde cinsel devrim konusunda bir seminer yaparak çok eğleniyoruz.

Vita dönüyor, testin olumlu olduğundan emin. "Arkadaşına söylesen iyi olur." "Onu ertesi gün aradım. Erkekler yakalandıkları zaman hemen anlayabiliyorlar. İdrar yaparken acı veriyor. Onu bulamadım." "Demek o eşoğluçşek sana bel soğukluğu geçirdiğini biliyordu?" Soğukkanlılıkla. İntikam için. Erkekleri anlamak mümkün mü? Dördümüz birlikte çıkıyoruz ama öğrencimin büroya uğraması gerekiyor. Dışarıda Vita hastalık kapanların oraya gittiğini söylüyor. Zavallı kız. Geri dönüp onu neşelendirmek istiyorum. Ona bir içki ikram etmeliyiz, sinirlenmiştir. Onsekizinde bir kız. Rachel, "Şu bitmez tükenmez fakülte havalarını bırak artık," diye söyleniyor, "onun yaşında seks kliniğinde profesörüne rastlamak yardımların en büyüğü sayılır."

Kaldırımda oyalanıyoruz. Gidip bir yerde kahve içsek mi, bu oldukça yorucu bir akşamüstü oldu. Ama Vita bir telefon kulübesi

bulmak zorunda, çok acil, Tom'u araması gerekiyor. "Vita ona bulaştırdın mı?" "Belki." "Ve de karısına? İkiniz onu aldattığınız için ne kadar iyi kalplisiniz, şimdi de ona bel soğukluğu bulaştırabilirsiniz." Rachel ile ben gülmekten kırılırken o, "Kapa çeneni, özel yaşam diye birşey vardır, diyor. Ona on sent ararken özel yaşamının özelliğinde kaç kişinin özel tarafını etkilediğini hesaplıyoruz. Rachel, Pentagon Dosyası'nın ev hayatına uyarlanması gibi diyor, bir kişi çoğalarak bin kişi oluyor. Camın arkasından, "Sen yola gelmezsin," diyorum. Rachel Vita'ya bakarak başını sallıyor, "Klinikteki günün devasa dersini algılamadı bile." On sent delikten aşağı düşerken Vita bize gülümsüyor, Tanrısıyla karşılaşmak üzere yüzü kendini toparlıyor.

Birden onu uyarmam gerektiğini düşünerek Rachel'e, "Bir kitaba girdiğini biliyor musun?" diye soruyorum. "Tabii." Kalın gözlük camlarının arkasında gözlerini kırpıştırıyor. "Bir kitap yazdığını herkes biliyor, hiç susmadan bunu anlatıyorsun. Bu konuda bana paranoya aşılaman olanaksız. Ve seni yaşam kadar çılgın olmaya davet ediyorum, yaşam sanattan birçok ışık yılı öndedir." Rachel, telefon kulübesinin kapısını açarken saat altı olduğu için yemeğe eve dönmesi gerektiğini söyleyen Vita'dan çok daha pratik.

O eşşoğlueşek otomobilini hareket ettirse buradan çıkabilirim. Ama gerek yok. Nasıl olsa New Haven'e gidemem. Geç oldu. Bir an için Vita'ya, bel soğukluğuna, harekete, dünyaya, direksiyona beni amacımdan alakoyan herşeye öfkeleniyorum, özellikle de barın önünde duvara yaslanıp benim telaşımı keyifle seyreden Maf'ya tipli adama. İşte şimdi otomobilini ağır ağır kaldırıyor. Yüzüm bir manyak gibi sabırlı olmaya çabalıyor. Bir Quaker kadar yumuşak huyluymuşum gibi davranıyorum. Bilgeliğe böyle mi erişiliyor? Benzin istasyonundaki adam dikkatli olmamı salık veriyor. Bu kadar uzaktan geldiğim için hastanenin anlayış göstereceğini söylüyor. Daha yarı yoldayım ve saat yedi buçuk. Celia torpidodan, manzaralı yoldan gidersen böyle olur, diye fısıldıyor. Exxon'un son yargısı kendimi parçalamaya değmeyeceği oluyor. Tutkum içimde havlarken bunu hatırlamaya çalışıyorum. Otoyol önce Connecticut'a hoşgeldin diyor sonra kürtajlardan, histerektomilerden söz etmeye başlıyor ve hiç hamile kalmadığım için bir kadın olmadığıma

beni ikna ediyor. Gerekirse kullanmak üzere annemin dolabına sakladığım tüfeğe gerek kalmadı. Üniversiteyi bitirdim ve bir fişek yatağı bile boşalmadı. Son sınıfa geldiğimde horozu yitirmiştim. Yine de bir gece belki sabah altıda eve geldiğim için çıkan müthiş kavgada bir gösteri yapabildim. "Sabah saat dörtten sonra, St. Paul'de her yer kapandıktan sonra o çocukla ne yapıyordun?" Yoksa JayCee ve son suçlamayla mı ilgiliydi? Bir sapık değilsin, değil mi? Tüfeği çıkardım gülerek parçaları tek tek takarak onu intiharla tehdit ettim. Annem bu arada iyice keçileri kaçırmıştı. Mallory de bırak yapsın o bunu çoktan hak etti böylece ondan kurtuluruz diye bağırıyordu. Şaşkın sesler çıkarırken durumun saçmalığına gülümsüyorum. O kız gerçekten uyanığın teki, hele şuna bak neler diyor. Nasıl özleneceğimi şimdiden keşfedince buna değmeyeceğini düşünüyorum. Tom Sawyer doğru yanıtı bulmuştu, ne yardan ne serden vazgeçmeyeceksin, ağzını sıkı tutup kendi cenazeni kaçırmayacaksın.

Ve sonunda duvardaki boya kadar göze batmaz bir şekilde nöbetçileri, uyarı levhalarını, hastabakıcıları, doktorları, asansörü aşıyorum ama her an - hey sen, dur, ziyaret saati bitti diyecekleri korkusunu sırtımda bir bıçak gibi hissediyorum. Ve odaya varıyorum, ondan başka kimse yok. Uzun süredir beklediğim şey, onunla başbaşa kalmak. Gözlerden uzak. Klinik maceramıza bayılacak. Ama ona anlatmaya bile fırsat olmuyor. Çünkü İngiltere'den bahsediyoruz. Gri odanın alaca karanlığında ellerimiz birbirinin içinde sımsıcak. Celia benimle birlikte gelecek. İngiltere'ye. Gelecek yaz. Bu çok fazla. İçim neşeyle dolup taşıyor. Bu bir söz olabilir mi? Eskiden olduğumuz gibi mi olduk, kibirli ve büyük aşkımızın o müthiş eski günlerindeki gibi? Ama şimdi farklı, onun gibi daha soluk ve bilgece.

Hastabakıcıyı bile beklemeden kendiliğimden ayrılacağım, yeniden sevildiğim için bir milyonerim ve on beş dakikayı cömertçe feda edecek kadar zenginim. Celia omzumda bana evim kadar huzur veriyor. Ve yorgun. Yumuşacık bir sesle hoşçakal diyor ve ben tüm sağlığımı ellerim yoluyla ona aktarmak istiyorum. Enerji gibi, al bak bende çok var, gücümü kan gibi sana verebilsem. Kararlıyım başaracağım, şimdi arzum tüm New Haven Mercy Tıp Komp-

leksi'nden daha da büyük, her türlü iyiliği yapmaya hazır, aşkın sihirli Eveready marka aküsü.

Sonra mektup taşıyan bir güvercin gibi New York'a dönüyorum. Celia'nın öngördüğü köprünün hemen sonundaki o ani sapak, işaret levhası olmadığı için dikkat etmek gerekir. Dosdoğru Batı Yakası Otoyolu'na çıkıyor. Aniden Vita'nın aylığı için pazarlık ettiği akşam aklıma geliyor. Kadife'ye benzesin diye taranmış kırmızı pamuklu yatak örtüsüyle, yatağın ve koltuğun üstündeki örtü, yer yatağıyla o yapay mezarı anımsıyorum. Oturacak sandalye yok, onun için yerdeki yatağın üzerine oturup duvara yaslanıyorum, bu arada hiç eksik olmayan tütsü tütüyor ve nehrin doğu yakasından vuran Wonder Ekmeği'nin reklam ışıkları, birşey ifade etmeyen yükseklerdeki bir neon felaketi. Karanlığı algılarken verebileceğimden yüksek bir aylık istemesinden korkuyorum. Hayır normal bir aylık istiyor. Gerçek bir işi olsun istiyor, sayfa başına ücret almak istemiyor, hatta daktilo işini bir arkadaşına vermeyi düşünüyor. O bir editör olacak ve bu iş için seksen fazla sayılmaz, evet biliyorum, daha arttırmalı mıyım? Ama o kabul edip el sıkışıyor. Herşey iyi olacak. Tanrım o akşam daha sonra seviştiğimizi hatırlıyorum. Her ikimizin de aklının hangi gizli köşesi bu çılgın fahişeliğe razı oldu? O akşam üstü bu tartışmayı hevesle beklediğimi şaşkınlıkla anımsıyorum, aylık konusunda anlaştıktan sonra o gece ne düşünmüş olabilirim, aman Tanrım, sapağı kaçırdım. Siktirici bilinç altım, onun yüzünden cezalandırılıp taa New Jersey'e kadar gidiyorum, işte kahrolası Washington Köprüsü, Pentagon Dosyası'nı okumak için gideceğim WBAI'ye geç kalacağım. Vita sen bana kendi kötülüğümü gösterdin. Şimdi Passaics Kerouac'ın doğal çayırlarında dolanıyorum ve Ginsberg'in Patterson'u sırada bekliyor. Geçmişe, ellili yıllara fırlatıldım telaş içinde çıkışı ararken bu otoyolda yaşamımın yirmi yılını yitireceğim. Ama asla bulamayacağım çünkü ben kız kardeşimin koruyucusuyum ve o bana saldırırken ben onu hep korudum, çünkü Vita garip bir şekilde kadının ta kendisi. Gözleri hiçbir sevginin asla yeterli olmadığının bir kanıtı. Ve hiçbir iyi niyet kötülükleri yok etmiyor bir anlık sessiz üstünlüğü bir ömür bile affettirmeye yetmiyor. Ama öyle miydi? Küçücük bir kuşku anının bile ödün vermeksizin sonsuza dek ödeneceği ga-

ranti ediliyor. Veya faiz indirimi yapmaksızın. Ana paraya asla dokunulmuyor. Bak bu çok saçma. Ama tam da değil. Çünkü Vita hep var. Olduğu gibi. Sonunda çıkışı bulup Ralcigh Deposu'ndaki tehlikeli bölgeyi geçip rahatlıyorum. Vita hala yanımda, o aynı zamanda ben. Hepimiz. Bir taş gibi kendi tabiatım bütün kadınların ta kendisi kadın hareketinin nedeni.

8. Cadde'de neredeyse bir yayayı çiğniyorum. O da bir kadın. Ya çiğneseydim. Karanlıkta aniden bir otomobilin arkasından çıkıverdi. Durup özür diliyorum ama dinleyemeyecek özürümü kabul edemeyecek kadar öfkeli. Mantıksızlık ettiğini ve trafik kurallarına göre haksız olduğunu farkedemeyecek kadar sinirliyim. Ama karanlıkta onu göremedim. Şıklık olsun diye taktığım mavi güneş gözlüğümü bu saatte kullanmam gereken diğer gözlüğümden daha koyu olduğunu bu yüzden iyi göremediğimi anlayınca donakalıyorum. Suç benim. Ve neredeyse birine çarpıyordum. Otomobil kullanmaktan vazgeçmeliyim, işte Vita'nın evi, biraz dinlenip telefon edeceğim.

Vita bir hayalet gibi mutfakta beliriyor. Tabii ki WBAI'nın telefonunu biliyor. Bir lise piyesindeki Hamlet hayaletinin çarşafındaki deliklere benzeyen gözleriyle bakarak O'Rourke'un Tom ile beraber olduğunu açıklıyor. Bel soğukluğuna yakalanmak üzere mi? Her ikisini de bulamamış. O eve döndüğü zaman Nell yokmuş. Vita entrikasının sonuna erişmiş. Holün sonundaki tuvalette yaşamın karmaşıklığını düşünürken ben de nihayet bu ana duyduğum ilginin sonuna erişiyorum. Ve çıkıyorum.

Oraya gidemezsem Jennifer'i tanıyamam. Çünkü o Claire'nin geçmişi. Üniversiteden sonra iki yıl New York'ta birlikte yaşamışlar. Jennifer de JayCee gibi daha büyükmüş. Jennifer uzun elbisesiyle bu akşam geçen seferkinden farklı görünüyor, o artık kaba pamuklu pantolon giymiş toplu bir kadın değil çok hoş biri, birden kendiminkine çok benzeyen bir yüzü izleyip onayladığımı farkediyorum. Ben daha yaşlı olduğum için Jennifer benim. Claire'ye benim gibi takılan Jennifer. Benim olduğum kişi oluşunu izliyorum, Claire'nin iyimserliğine sürekli meydan okuyan, geçici meraklara duyduğu heyecanı bir kenara itiveren o kötümser kişi ben miyim? O zaman Jennifer bunlarla birlikte yaşadı mı, kaç tanesiyle? Clai-

re'yi üniversiteden mezun olduğu zamandan beri tanıyor. Claire'yi hiç de tanımadığımı anlıyorum. Bir şahtekarlıkla mı karşı karşıyayım? Döşeme sandalyemin altından kayıyor. Bookie nereye kayboldu? Ucuz gece lambasının saçtığı ışığa dalmış, arkada sallanan küçük kartonda, "Şiddete Karşı Çık" yazıyor. Tenimuzun ortasında bizi dinletmekle tehdit ettiği budala Noel şarkılarını çalmaya başlıyor. Jennifer'in "Aman hayır olamaz Andy Williams mı, Dorothy ve Oz Büyücüsü hala duruyor mu?" diye karşı çıkışlarını cesaretle göğüslüyor. Bunların üniversitedeyken topladığı ve parasızlıktan yenileyemediği eski plaklar olduğunu düşünüp "Belki kolleksiyonunu yenilemen gerekir," demeye cesaret ediyorum. Claire'nin savunmaya ihtiyacı yok, sonuna kadar bize karşı koyuyor, kendi bildiğini okuyup, Oz Büyücüsünün mistik bir yorumunu yapıyor, edebiyat eleştirisinin bir parodisi. "Dinleyin reziller bu kasırga sizi rüyalar alemine götüren Dante'nin fırtınasıdır. Ve Dorothy'nin uzun felsefi arayışı Godot'unkinden çok daha müphemdir, çünkü sonunda büyücü Tanrı'nın kendisinin bir hilekar bile olmadığını görüyorsun, o verecek cevabı kalmayınca sonunda tükenen radyodaki bir sesten başka birşey değil. Ama artık kendi yorumunuzu kendiniz yapın. Benden paso."

Jennifer, "Peki bu günlerde neler okuyorsun, neyin çözümünü buldun?" diye sorgularken ben Claire için titriyorum. Genç bir kız kardeşin sorgulanmasını izlerken onu korumak istiyorum. İçimden de artık küçük kız kardeşler olmasa diye dua ediyorum. JayCee'nin bir burun kıvırmasıyla başımın nasıl param parça olduğunu, bir kitabı beğenmeyip kaşını çattığı zaman onun aşağılamasıyla kitabın nasıl tamamen yanıp kül olduğunu hatırlıyorum. Jennifer şimdi tek başına New Orleans'da kaybolduğunu anlatıyor, bense oradaki dostum Sherman'ı aramasını ısrarla tekrarlıyorum. Trajik bir uçurtmayı andıran Joan, beyaz gömlek ve kot pantolonla Village sokaklarında bir efsane olana kadar dolaşan dostum. Ama o bana hep 6. Cadde'deki akşamları, yağlı boya kokusunda biz yeni yetmeler Zoe, bazen Bertha ve Janey ile konuşurkan hareket eden ellerinin zerafetini, mum ışığında Billie Holiday dinlediğimiz o sakin saatleri hatırlatır. Daha sonra Sherman flütle Handel çalardı, her seferinde onun yalnızlığından, müziğinden, sanatçılığından birşeyler öğrenmişimdir. Sanatçı yaşamının anlamını ondan öğrendim.

Jennifer bu kadar yıl sonra Claire için ne ifade ediyor? Bu gece onun yatağında yatacak, her yaz New Orleans'tan uçakla gelip birkaç günlük yıllık ziyaretlerinde hep yaptığı gibi. Bir zamanlar sevgilisiyken Claire'nin inatla yerde uyku tulumunda yatmasına nasıl dayanıyor. Arzu nereye gider diye düşünüyorum ve bizi de terkedecek mi, diye merak ediyorum. Arkadaşız aşıklarız bu ne büyük bir lutuf. Claire ilk gün, "gerçeği ve güzelliği arayan ebedi yoldaşlarız," demişti. "Bu nostaljik lafı da nereden öğrendin?" "Eflatundan, geri zekalı."

Jennifer bir öykü anlatıyor. Çalıştığı laboratuvardaki bir tavşanla ilgili. Teşrih etmeden önce damarlarına biraz hava şırıngalıyorlar, çoğu zaman bir anda kolayca ölüyor. Bir seferinde görevli doktor becerememiş ve ölmesi dakikalarca sürmüş. O duruma el koyup beyine doğru dürüst bir amboli yapana kadar korkunç bir süre hayvan acı içinde bağırmış. Ama o çığlık onun hem Quaker inancını hem de babasından aldığı bilim anlayışını rahatsız ediyor. "Bir solucanla ölümsüzleşti," diye gülüyor. "Bir solucana onun adını verdiler, yaşamının başarısı." Bu çığlık onun aklını da sarsmış, şimdi bunu anlayamadığım bir nedenle 5. Cadde'deki sıcak loş ışıklı fotoğraf galerisinin sığınağında açıklıyor. Çığlık Etrüsk yapıtlarına, Kennedy'lerin renkli gravürlerine, bitlerini ayıklayan kıllı bir maymunun şaşırtıcı suratına, tuvalette oturan Rodin'in kabız düşünürüne çarpıyor. Ve küvetin üstünde düşünceli duran Cassals'a. Çığlık buz dolabında ve Katie Hepburn'un fotojenik tebessümünde, Bobby'nin cenazesi bir lokomotif üzerinde götürülürken bayrak taşıyan yoksul siyahların görüntüsünde veya kendi portresinde şaşkın duran kulaklı ve kulaksız Van Gogh'da yankılanıyor, doğa ve insan yapıtlarında yankılanan bir çığlık. Tarihin ve insan yaşamının her ilginç görüntüsü kesilip yapıştırılmış, fotoğraf makinesinin karanlık kutusunda yakalanan anlar. Veya National Geographic. Uzay Dairesi tarafından sağlananlar, Lascauz mağaraları, Girit boğası, gülen bir Romalı yüz, biz suskun kalırken zamanın duvarları tarafından duyulan bir tavşan çığlığı.

Ve gelecek bir hafta ötede, denizde. Ve ben sonsuza dek Jennifer olana dek Claire benim olacak. Belki de sabretmekten başka çözüm yolu yok. Oda bile bizden uzun ömürlü, girenleri daha önce

gidenleri tanıdığı gibi tanıyor, sidik kokusu kalıcı, hamam böcekleri de daha yaşlı, ve yaşamayı sürdürecekler. Bizim ise sadece sözcüklerimiz ve anılarımız var. Onları durdurmak için.

İniş

Bir akşam üstü sona ererken aile mektuplarının arasında elime geçti. Kart postal boyunda eski bir fotoğraf. Annem sigorta şirketinin eski bir not kağıdına, "Jim en iyi haliyle, sen de dört yaşlarındasın sanırım o zaman hala Princeton Caddesi'nde oturuyorduk," diye yazmış. Eski bir resimde babam ile ben. Birkaç santimetrelik bir kağıtta saklanan geçmiş. O spor pantolon ve yazlık ayakkabılarla ayakta durmuş çimleri suluyor. Uzun boylu ve yakışıklı bir adam, esmer İrlandalı dedikleri tipten. Ben yanındayım, bacağının yanında duruyorum. Hortumu önünde tutuyor, eli hortumun başının hemen altında, rahat bir tavırla suya bakıyor. Fallik güç için bir reklam panosu. Ben bacağına tutunmuş bir yandan da hortumu geriden yakalamışım, gereksizce yardım ediyorum. Penis kıskançlığı için bir reklam panosu. Onun yaptığı önemli işe hayran olmuş, gergin duruyorum. Vita kadar sahipleniciyim. Onun dikkatini çekmeye uğraşıyorum. Dikkat kesilmiş başım omuzlarıma gömülmüş, saçlarım örülü, yazlık elbisem ve o delikli bantlı sandallarımla. Dikkatli, uzlaşmaz küçük yüzüm başımdaki kurdela ile sona eriyor. Kendimi tamamiyle sevimsiz buluyorum, çocukluğumun öfkesinde bir sürü nevrotik büyük görüyorum. Sonra sanırım ona göz yaşları arasından baktığım için kendimi affediyorum. Bir kutunun içinde ışıktan oluşmuş otuz yıllık bir fotoğraf bir zamanlar onun ve benim sayfiyede bir bahçede olduğumuzu gerçek kılıyor, arkada 1930 modeli otomobiller, ağaçları ile önü balkonlu küçük kasaba evleri görünüyor. Çocukluğumu özetleyen dört köşe bir kağıt. Ona hiç sahip olamadığım için hep hortumuna tutundum, ayrı kalmaya özen gösteren her zaman uzak şık bir adamdı, bu dört yaşındaki çocuğun yanıbaşında fokurdayan aşkından habersizdi, iri bir erkek, beline bile erişemiyorum. Yukarıdaki yüzü niçin dertli, yoksa sadece fışkıran suyu mu izliyor? Fotoğraflarında hep korkmuş gibi görünürdü, belki de öyleydi, üç çocuk ve karayolları dairesinde bir iş, evli-

liği belki daha o zamandan yürümüyordu. On yıl sonra Selby Caddesi'nde bir tokat atıp beni duvara çarptığı zaman onun bir dev olduğunu düşünmüştüm. Ona karşı geldiğim için çenemi kırdığından emindim. Sonra sonsuza dek gitti. Sonunda Ocak ayındaki ölümünden önce Mayıs'ta yaptığı tek bir anlamsız ziyaret. Ve hiç konuşmadık.

Çiftliğin bahçesindeki piknik masasına yaslanırken sana sarılmıştım. Sana asla sahip olamadan. Bu kayıp nasıl giderilir? Fotoğrafı Fumio'ya gösteriyorum. "Anneni aramalısın, aramanı istiyor." Ama bunu biraz erteliyorum, Celia ile geçirdiğim günü anlatıyorum, karşılıklı oturup güneş çiftliğin arkasındaki o yapayalnız tepenin arkasında dramatik bir biçimde batarken birer içki içiyoruz. Celia. Sözcükleri güçlükle söylüyor, içinde kalan birşey, onu hep sevdiğini nihayet itiraf ediyor. Ben de ne kadar kıskandığımı itiraf ediyorum, onu yalnız kendim için istedim, Celia onu o da Celia'yı tercih eder ben her ikisini de kaybederim diye paylaşmaya korktum. Asillerin birleşip beni dışlamalarından çok korktum. Ama artık korkmuyorum, bunu söyleyebiliyorum. Bu sabah Connecticut'a giderken, mavi deri koltuğun üstünde duran kolunu sıkmak için elimi uzatıp ona sordum, otomobilin üstü açıktı, güneşte ısınmış tenine dokunuyorum. Kolunu sıkıp, ona hep aşıktır değil mi diye sordum. O, güneşe ve yanımızdan geçip giden yeşilliğe, çiftlik evlerine baktı, geçen yaz bu yolda bulduğumuz viraneler, o zaman üçümüz birini tamir etmeyi planlıyorduk. O zamandan beri bu yoldan geçmedik. Ve o ilk kez Milton'a gittiğimiz ve 18. yüzyıl evleriyle dolu kasabada bir açık parti düzenlendiğini anladığımız o gün. Hiç el değmemiş her eski New England evi porselen çay takımları antikalarla dolu birer Brahman hazinesiydi, porselenler eski halıların loşluğunda parıldıyordu. Maun. Biz onun büyüdüğü kasabaya küfürler yağdıran iki uslanmaz köktenciydik, Fumio bakmayı bile reddediyordu. Onu utandırıyorduk, Celia o günkü tuhaf törenin bir parçasıydı, Klee ve Calder'le dolu modern bir evde ev sahipliği yapmakla görevlendirilmişti. Onunla buluşmak üzere gittiğimiz zaman bir sosyete hanımı on dolarımızı aldı, biz parayı öder ödemez Yoshimura daha fazla işbirliği yapmaktan vazgeçti. Bende köylü kanı olduğu için on papel ödediğim zaman bunun karşılığını almak

isterim. Tura katılacağım. O katılmıyor. Otomobilde bekleyecek. Çok sıcak bir gün. Bizler kolalı tipler arasında sulu bohemleriz. Sonra fikrini değiştirdi, buranın Kyoto'ya benzediğine karar verdi, duygularından utanç duyup, arkadaşları olarak Celia'nın geçmişine saygı göstermemiz gerektiğine karar verdi. Kyoto gibiyse tamamdır. Ve çevrede dolaşıp bir isim veya tarih konusunda yardımcı olmayı usulca öneriyor. Sanat tarihçisi ve bir centilmen. Onu son derece nazik buldular, öyleydi de.

Şimdi nihayet aşkını itiraf ediyor. Ama bugün bunu anladım, annesinin uzun müzik odasında onlar yine bizim için şarkı söylerlerken o radyatör kafesinin yanında arkada suskun duruyordu. Miriam'ın sesi Celia'nınki ile havada kovalamaca oynayan iki uçurtma gibiydi, sopranoların flörtü. Geçmişin muhteşem acısı yenileniyor. Bizim için iki sesli şarkı söylüyorlar - tüm dinleyicileri biz ikimiziz, dostluğun müziği. Ama Miriam iyi söyleyemedi ve can sıkıcı oldu. Ann onları harikulade pasajlarla daha akademik alanlara çekiyor, bunlar ikisinin çok iyi söylediği sağlam basit parçalar değil. Ann'ın tutkuyla ve çok iyi çaldığı viyola dö gambası. Ama lutun sesini boğuyor.

Oraya vardığımız zaman ev kendilerini dinleyecek birini arayan aşıklarla o kadar doluydu ki bir ara dayanamayıp dışarı çıktım. Ondan daha iyi beyzbol oynadığımı ve topu hızlı atıp uzaklara gönderdiğim için onu kızdırdığımı hatırladım. Geçen yaz dinmez telaşımla onu ne kadar yaralamış olmalıyım. O gün burada şu ağaçların arasında bir at vardı. Celia cesaretini kanıtlamak için onu yakaladı. Ayağımızda sandallar olduğu için ben attan ürktüm. Şimdi buradan aşağı ağaçlara bakarken yanımda olmasını istedim, anlar birer darbe gibi geri geliyor. Ama tabii ki olamaz. O hasta. Ben de bahçede yürüyüş yapacağım. O sırada bana doğru geldiğini görüyorum, o aptal havlu sabahlıkla titrek adımlarla yürüyor, beyaz bacakları çıplak. Ona gidiyorum ve omzuma dayanıyor, ameliyattan önce kazmaya başladığı babasının eski havuzunun yerini gösteriyor. Yıldız çiçeklerini anlatıyor. Onları tanımıyorum. Ağaçlara ve onların arkasından uzanan bayıra doğru yürüyoruz. Onu klinik günüyle ve Lezbiyenliğin sihirli güveniyle eğlendirebilirim. Sonra yola doğru ilerliyoruz ve ona Claire'den bahsediyorum, şaşırtıcı iyi-

liği ve güzelliğini anlatıyorum. "Claire güzel bir yüzün olduğunu söyledi," bu Celia'nın hoşuna gidiyor. Korunun yanında yürüyoruz ve İran halısını ve otomobili satın aldığım gün burada çayırda sevişiğimizi hayalimde canlandırışımı anımsıyorum. Bir yazda bir diğerini hatırlıyorum, şimdi de o zamanki kadar mutluyum.

Celia Ann ve Miriam için üzülüyor, odada hep bir gerginlik var, birbiriyle yarışan elektrik enerjisi dalgaları. Soyutlama, sahiplenme, güvenceden söz ederek el yordamıyla geçmişe gidiyoruz. Celia sakin ve mantıklı. "Değişmek zor geçen yaz ikimiz de hatalar yaptık." "Celia ben kontrolümü yitirmiştim," diye karşılık veriyorum ve onarmanın çok güç olduğunu hissediyorum. "İnsan hatalar yapıyor ve bir dahaki sefere yapmaması gerektiğini öğreniyor," diyor. Umut var.

Yeniden bahçeye dönüyoruz. Celia koluma yaslanan nekahat devresinde bir hasta gibi ve bir bakım evindeki yaşlı bir kadın gibi ameliyatını anlatıyor. Gülüyoruz ve ona duyduğum sevgi bana acı veriyor. Şimdi bir kağıt mendile ihtiyacı var. Coşkuyla gidip getiriyorum. Celia asil ve sarsılmaz tavrıyla durup bacaklarının arasındaki kanı siliyor, yarası hala kanıyor. Yine onun için içim sızlıyor, bıçaklarla parçalandı, onun sevgili bedenine, havlu sabahlık içindeki tombul bedenine çelikle saldırdıkları için doktorları lanetleyen bir ilkelim. Otların üstündeki ayakları bir çocuğunkiler gibi tombul ve her nasılsa seçkin, iddiasız görünüşleriyle zarifler. Savunmasız, çıplak. Hasta, yine de beni görmeye geldi. Bir jest yapıp bir işaret verdi. Öbürlerine bile vermediği birşeyi bana verdi. Ve ben istemeden dışarı çıktığım zaman verdi. Bu beni gururlandırıyor. İngiltere'den döndüm ve ellerim boş değil, dönerken ağırlığı kolumun üstünde. Sonra holde duran artık kullanmadığı işe yaramayan bisikleti Sarı Tehlike'nin yanındaki lutu getirip müzik çaldılar.

Fumio ile piknik masasında oturmuş güneş rengarenk batarken konuşuyoruz. En sevdiğimiz konu dostlar ve yemek. Miriam bu akşam ne kadar tuhaftı, bizimle yemeğe de gelmedi. Yeni erkeğini hemen de görmesi gerekmezdi yarını bekleyebilirdi, biz onu aylardır görmemiştik. Sabahleyin onu otomobille kente götürebilirdim. Bir okul öğretmeni gibi kendine yasaklama getirerek bizi reddetti, bizimle beraber gelmek için kendi kendine izin vermedi. Belki de

durumun komik bir yanı var, her ikimizi de terketmeden önce ikimizin de sevgilisiydi ve şimdi geceyi burada geçirmek istemedi. "Biliyorsun Miriam Orta Batıdan, bizim takdir edilecek bir gerçeklik anlayışımız vardır." Altın gibi bir günde sinek pisliği gibi tek bir terslik, onu seven eski dostları olan bizlerle gelmemesi, ona çiftliği göstermemize izin vermemesiydi. "Başka zaman, şimdi beni Watertown otobüs durağına götür." Yolda yağmur başladı. Durup otomobilin üstünü kapatmam gerekti. Sonra küçük hüzünlü bir New England kasabasına girdik, eczane ve bayraklar, eski bir evde yapayalnız birkaç hippi. Dikiz aynasında, önünde "New York" yazan bir otobüsün perişan görüntüsü belirince yeni yaşam umudu ışlanıp yok oluyor.

Sonra telefon çalıyor. Annem, "Mary filminin bittiğini söylüyor." Annem Mallory'nin isminde yaptığı değişikliği doğal olarak gözardı ediyor. "Berbat birşey mi? İçinde Ronny ile ilgili şeyler de var mı?" "Mallory hakkında Anne, ondan söz ettiği zaman Ron da filmde oluyor." Yedi yıl onunla evli kaldı. Filmin Minnesota'da gösterilebileceği yegane yer üniversite. Ama biz New York'ta gerçek bir film gibi açılış yapacağız, eleştirmenler bile davet edilecek. Görenlerin beğendiğini söylüyorum, "Anne, Rogosin benim bir film yapımcısı olduğumu söyledi," diyor ismini tekrarlayıp filmlerini anlatıyorum. Onay arıyorum. Tabii ki o da görmeli. Açılış için onu niçin buraya davet etmiyorum? Ama bu çok erken olur, kitap o zaman bitmemiş olacak. Onu kağıda dökmeden Annemin Doğuya gelmesini istemiyorum. Ama şimdi soruyor. Aklımdan geçenleri telefonda okuyor. "Şimdi ne yazıyorsun şekerim?" Şehirler arası hatta kıyametin sesi. "Başka bir kitap Annie, biraz delice benim hakkımda. Hayır, pek otobiyografi sayılmaz." "Lezbiyenlikle ilgili o feci şeyleri yazmıyorsun değil mi?" Onikiden vurdu. Nihayet. İşte herşey mahvoldu. Eylül'de kitapla birlikte eve gidip gösterecek ona sunacaktım, tüm iyi hazırlanmış planlarım titrek umutlarım yok oldu. Annem onu Selby Caddesi'nde okurken ben de çocukluk anılarımı değecektim: Summit ile karaağaçları, nehir yolunu, çalışma masamı, her gittiğimde biraz daha küçülen yatak odamı, penceredeki saksıdaki sardunyalar, onun odasında balkona açılan camlı kapı, şimdi evinin yaz aylarındaki huzuru ve sessizliği, birimiz tu-

valetin üstünde veya küvetin kenarında oturup onunla konuşurken yaptığı banyolar. Banyonun keyfini çıkaran annemin bizi emzirdiği için bozulan göğüsleri ve talk pudrasının güzel kokusu, sabunu ve şimdi kullandığı kabarık havlular. Bana beze pişirip beni şımartacak. Onu sinemaya götüreceğim. St. Paul diye düşünüyorum; yaz güneşinin vurduğu karaağaçlar gibi değer verdiğim bir sözcük. Ama o aynı zamanda elektrik tellerinin üzerine yayılan çıplak kış dalların kasveti, pencereden görünen evlerin yılgınlığı da demek. Yanlış olabilir. Bir iniş olabilir. Belki böyle bir metni okumak için St. Paul uygun bir yer değil. St. Paul demek olan komşulardan uzakta, Doğudaki çiftlik belki daha uygun. "Katie, o Lezbiyenlik hakkında yazmıyorsun değil mi?" Şimdi kemik peşinde bir köpek gibi. Anıların canı cehenneme. O imdat düğmesine parmağını dayadı. Kurşunu beklerken boğazım daralıyor. Çocukluğumda olduğum gibi suçluyum. Ben tuhaf biriyim. "Benim deneyimimin bir parçası olduğu için o da kitapta yer alıyor." Şimdi artık yalnız sinirli feryadı duyuluyor. "Ama unutma ki bir bölümü hepsi değil." Artık inlemeye başladı. Ben tuhaf biriyim. Bir damla eşcinsellik hepsine bulaşır. Tüm kitap mosmor bir kanser yarası. Onu gözümün önüne getirip titriyorum, sesim titremeye başlıyor. Sonra herşeyi göze alıyorum. "Anne, bitirdiğim zaman onu okumanı istiyorum çünkü beni tanımanı istiyorum. Ben senin kızınım. Beni kabul etmeni istiyorum. Bu kitap benim kendim. Beni sevdiğin için bunu kabul edemez misin?" Uzun süredir hazırladığım bu koşulsuz sevgi isteği seslendirilince çok ahmakça oluyor. Sesi ismimi tekrarlıyor, bir suçlama. Ne cürümler işliyorum, bu arada Rachel Godwin'in hepimizin kayıtlarda sapık olarak göründüğümüzü söylediğini hayal meyal hatırlıyorum, bu Annemin kabul edemeyeceği bir terim. Medeni Hukuk günahı asla yeterince açıklayamamıştır. "Hırsızlık yapmıyorum ve savaşta insan öldürmüyorum." Onu öldürdüğümü söylüyor. Doris Lessing'in annelerin iddia ettikleri kadar kolay ölmediklerini söylediğini anlatıyorum. Şimdi ağlıyor. Ben de. Çılgın arzum, ailenin beni kabullenmesi, onun ıstırabı altında çöküyor. Buna ben sebep oldum. "Ben bir başka kadının bedenine dokunursam sen incinmezsin Anne, bu suçluluk hissiyle daha fazla yaşayamam." Ama Annem suçluluk hissi derken ne de-

mek istediğimi anlamıyor. "Utanmalısın." "Anne, insanlar gerçeği söylemeye başlamazsa her iki tarafın da ıstırabı sürüp gidecek. Onüç yaşımdan beri benim böyle olduğumu biliyorsun." Ama onu rahatsız eden bilmesi değil benim açıklamam. "Niçin bu magazinlere kanıt vermek zorundasın?" "Yanlış birşey yapmıyorsam bu kanıt olmaz Anne." "Ama müşterilerim burada St. Paul'deki insanlar." Ağlıyor. "Yalnız gerçeği açıkladığımız zamanlar özgür oluruz. İnsanlara onların onayına muhtaç olmadığımızı gerçekten anlattığımız zaman. Hayatımdan utanmıyorum." Ağlıyor. "Bana güven Anne." Kitabı ona adamak istemek gibi manyakça bir arzumu açıklıyorum. Birlik olursak her saldırıya göğüs gerebileceğimizi söylüyorum. Bu kan bağının gereği mi yoksa bir tilkinin stratejisi mi diye de merak ediyorum. Kendini güvene alma isteği. Şimdi komşular duyacak diye ağlıyor, taşınmak zorunda kalacak. Komşunun köpeği hakkında uzun bir anlatı, diğer taraftaki komşu onunla konuşmuyor. Semt kötülüyor. "Anne bir an için emlak konusunu bırak. Sorun ne, St. Paul mü? Hayatın boyunca o küçük kasaba, taşra gericiliği ve Katolik Kilisesi tarafından yönetildin. Tabii bir de akrabaların. Saygınlık ölüm demek, Anne." Ama artık yalnızca ağlıyor. Yaptığım tüm propagandaya karşın ben de. Eşcinsel Özgürlüğü formülü, anne ve babanıza söyleyin size değer vermeliler falan filan, annenin acısına karşılık ne söyleyebilirsin? Son bir çaresiz atak daha yapıyorum, ona kitabın bana nelere mal olduğunu, delirdiğimi, ya onu yazacaktım yahut da delirecektim. Anne, bir yazar olmayı herşeyden çok istiyorum. "Evet şekerim ben her zaman senin çok güzel yazdığını söylerim, ama böyle şeyler hakkında yazmak zorunda mısın?" "Anne, yazmak zorundayım. Ve başka bir akademik kitap da yazamazdım. Bak, inan denedim. Sonuçta kendim olduğum kişiyi yazmaktan başka çarem kalmadı." Zell'in ölümünden bahsediyorum, göz yaşlarının arasında durup dinliyor, duymamış, New York'ta ona eşlik edip gezdiren Modern Caz Kuarteti'nin Carnegie'deki konserine götüren Zell, smokin giymiş yakışıklı bir zenciyle taşlı gözlükleri küçük şapkası ve tülüyle Orta Batı'dan ufaktefek bir hanım. Bütün ağır başlılığıyla bir elli boyunda bir kadın, hayatından memnun, onun ilgisine karşılık elbisesini düzeltiyor. "Zell'in ölümü bana henüz vakit varken bazı şeyleri yapmam ge-

rektiğini hatırlattı, Anne. Ona vakit tanımadılar bu yüzden yapmak istediklerini yapamadı." Bir an konudan çıkıp siyah sanatçıların zor durumundan yakınıyorum, sonunda o da bazı engeller olduğunu itiraf ediyor. Yeniden bu sefer Zell için ağlıyoruz, o, ben, herşey. " "Anne, izin ver de Jane Larson'u arayayım, şimdi dertleşmek için bir dosta ihtiyacın olacak." "Saçmalama, ona asla anlatamam."

Büyük ön kapılar kapandı. Çiftlikte telefonda konuşurken ağaçları seyretmek için açık tuttuğum kapılar. Üzerinde yazmam gereken çalışma masama hüzünle bakakalıyorum. Şimdi bunu nasıl başaracağım? Fumio'nun mutfakta akşam yemeği hazırlamaya başladığını duyuyorum. Benim için hazırladığı içki masanın üzerinde ısındı. Benim için üzülmüş gibi düşünceli sesler çıkarıyor. Annem otoriteye baş vurmaya karar verip Fumio ile konuşmak istiyor, bütün bunlardan onun haberi var mı? "Anne ona asla yalan söylemedim. Babamın yaşamı bana bunu öğretti. Fumio'nun haberi var hep de oldu." "O Celia." "Evet, Celia." Tek bir kez Celia'yla karşılaşan Annemin röntgen ışınlı gözleri onu üç dakika içinde çözümledi sonra - nefret mi etti, korktu mu, kıskandı mı? Asla bilemeyeceğim. Annemi, Myrna Lamb'in *Mod Donna*'sına götürdüğüm gün Celia onu otomobille oteline bırakmıştı. Eğitim diplomasisi bakımından bu anıtsal bir hataydı, Annem Celia'ya çok kaba davranmış ve ahlak dışı bir üçgeni konu eden piyese öfkelenmişti. Bir ara insanların tersten cinsel ilişki kurduklarından bahseden karakterlere sinirlenip, "Bu ne biçim piyes," deyip durmuştu. Babam bizi ziyaret ettiği zaman piyesi sakince seyretmişti. Daha sonra bir lokantada bir grup piyesin ne demek istediğini tartışırken, aramızda olan Myrna açıklamaya çalışırken o yaşlı ve yalnız bir adam gibi oturmuştu. İki ayrı dünya çarpışıyor ve ben şimdi nihayet ona telefonda kim olduğumu açıklıyorum. Delirdim, şimdi itiraf ediyorum, beynimde gerçeküstü bir çınlama. "Evet Anne Fumio biliyor. Onun da başka aşıkları var. Başka kadınlar, Anne." Aman Tanrım bunun zina olduğunu düşünüyor. "Biz bunun dostluk, yeni bir yaşam şekli olduğunu düşünüyoruz, hayır, kendimizi evli gibi hissetmiyoruz. O sadece Göçmen Bürosu içindi, Anne. Hem geçen yaz evliliğimize son verdik Anne, Fumio yüzüğünü Fire Adasında yitirdi bende benimkini takmaktan vazgeçtim. Anne ona tapıyorum

bunu sen de biliyorsun. Evet o da böyle düşünüyor, bazen bir dolu teorik saçmalıkla dopdolu olduğumu söylüyor ama bunu çoğunlukla hanımın biri başına dert açtığı zaman yapıyor. Şimdi çok mutlu, evet o geri döndü. Onun benden başka kadınların sevgisine de ihtiyacı var. Tabii ona on yıldır çok yakışıklı olduğunu söylüyorum ama daha beni duymadı. Başka bir kadının bunu nasıl başarabileceğini anlamıyor musun.... Evet, burada."

Fumio'nun tatlı sesi telefonda ona anne diyor, onun onu iyi bir evlat gibi sevdiği gibi o da onu seviyor. "Evet Anne bir bölümünü okudum, o kadar da kötü değil. Doğru olduğuna inandığı şeyi yapması gerekir. Anne, sanatçıların çalışması gerekir. Bir kısmını daktiloya çekti, okuyorum, biraz romantik ama fena değil." Ona tuvalette okuduğunu da söyleyecek misin, Anne, sen en ciddi kitapları nerede okursun? Kendime bir içki bulmak için sendeleyerek mutfağa gidiyorum, birden el yazısıyla yazdığım ilk paragrafı okuması için ona verdiğim ana dönüyorum. O çözmeye çalışırken ben de kahve ibriğini bulmaya çalışıyordum. Sonra el yazımı çekemediği ve bunu da itiraf etmediği için o kısmı ona yüksek sesle okumuştum.

Sonra bitiyor. Sanki hiç olmamış gibi. Nasıl olur? Otuz altı yaşındayım ve yetişkinliğimden beri Anneme karşı hiç dürüst olmadım. Hep onu memnun etmeye çalıştım. Hiç bilmek istemedi. Otomobille ailesini görmek için Farmington'daki eski çiftliğe giderken yolda beni Zoe ile JayCee hakkında sorguya çekmişti. Redwing'e giden yolda nehir kenarında ilerlerken Zoe'yu sormuştu. Onun için yalanlamamı istiyordu. Bugün ona açıkladım.

Yemeği bahçede yiyeceğiz. Rüzgar çanları karanlıkta yankılanıyor. Biftek yiyoruz. Mumlar sönünce onları yeniden yakıyorum, hiç de romantik olmayan içeride yemek yemeğe razı edilmek istemiyorum. Hafifçe sarhoş oluyoruz. Birbirimizin aşığı ve yaşamda suç ortağı olduğumuz uzun yıllar boyunca günlerin kasvetine karşı bulduğumuz değişmez ve dostça bir çare. O hep, bir şekilde baş ederiz, der. Annem için bile, hala uyuşmuş gibiyim. "Sorun Annenin senin tarihi bir anıt olduğuna inanması. Bu da onu asabi yapıyor. O senin kitap yazan bir heykel olduğuna inanıyor. Ama bence sen daha ilginçsin. Banyo yaptıktan sonra küvette rastladığım cin-

sel organının tüyleri." "Ne büyük bir iltifat." "Bu benim aşkım sevgilim. Benimkinden farklı olduğu için ayırdedebiliyorum. Daha kıvırcık. Merdiveni beyaza boyadıktan sonra orada da bir tanesine rastladım. Seninki olmalıydı çünkü benimki değildi. Benimkiler daha kısa," diye dikkatle konuşmayı sürdürüyor.

"Açık hava sinemasına gidip orada öpüşelim," diye ona takılıyorum. "Niçin o kadar çok arkadaşım olduğunu biliyor musun?" Asla doğrudan yanıtlamadığı için Fumio yine yan çiziyor. "Çünkü ben fazla arzulu değilim. Bunun için arkadaşlarımın hepsi kadın." "Öyleyse tavuklar ortasında bir horozsun." "Ama bir boşalma makinesi değilim," diye karşı çıkıyor. "Bu konuşmanın amacı ne?" "Seni eğlendirmek sevgilim," diye sakin bir sesle cevap veriyor. Dylan Minnesota aksanıyla içerden şarkı söylüyor. Hibbing'in tükenen madenleri ve Güney Dakota'lı bir çiftçinin intiharı konusunda hüzünlü. Güzel bir ziyafet. Şarapta yaz gecesinin tadı var. Niye çimenin üzerinde sevişmiyoruz? Ciddi bir tavırla, "Artık bir çiftçiyim," diye karşılık veriyor. "Açık havada sevişmek gibi egzotik şeyler yapmıyorum." "Kılık değiştirip bir atlet giyerek New York'un kuzeyine gönderilmiş bir samuray olmayıp da gerçekten bir çiftçi olsaydın bunu yapardın. Kuşum, sen bir sahtekarsın," derken bir ayağımla bacağının arasını okşuyorum. Karanlıkta bana gülüyor. Piknik masasının üstündeki mumlar durmadan sönüyor. Evden seslenen Dylan memleketimi anımsatıyor, Mallory ile aynı üniversiteye giden Dylan.

Fumio söylev çekiyor. "Celia'yı seviyorsan ondan uzak durmayı öğrenmelisin. Bu çok nazik bir durum. Ben senden bile inatçıyım, altmış sene bekleyebilirim. Cinsel ilişki konusunda dikkatli olmalısın. Hala tehlikeli olabilir. Herkes onu bir silah olarak kullanıyor. Ben vazgeçtim. Kendime dönüyorum. Burada yalnız yaşıyorum. İşimle bütünleştim. Ellere tapan bir dinim var. Sanatçı olmak çarpıcı birşey değil." Daha sonra Frieda'nın fırında balık tarifini ezberden söylüyor. Sonra aniden savaşa dönüyor. Teslim oldukları gün, Generali pirinçleri alıp kaçmış. "Gidişini izledim. Herşeyi almıştı. Onu niye vurmadım?" Bu fikir unutulmuş birşey gibi onu meşgul ediyor, sonra başka bir konuya atlıyor. Bu general Onların hepsini temsil ediyor. Nixon gibi, Batı Pakistan'lılar gibi, alçaklar.

Hepsini asmalı söylevlerinden birine daha başlıyor, Mad Hatter kadar zararsız, yemeğinden hoşnut, çevremizi saran akşam karanlığı kadar yumuşacık, zamanın durduğu ılık yaz gecesinde çevresindeki karanlığa karşın oynaşan mum ışığı kadar parlak ve narin. Mum ışığının aydınlattığı yüzü benim yuvam.

Bakışıyoruz. Odanın dışından gelen çığlığı ikimiz de duyduk. Nell, "Vita birşeyler yapıyor," diye açıklıyor. "Vita, kendini başka şeyler aracılığıyla izleyen Rachel Godwin ile birşeyler yapıyor. Hepsi çok gizemliliği." Başka bir hayvansı bağırış, kulak tırmalayıcı korkunç çaresiz çığlık. Bu sefer gözlerimizi birbimizden kaçırıyoruz. Rachel çığlık atıyor, belki de bu iyi birşey. bu boğucu haykırış, acaba neye benziyor. Belki de çılgınlık. Vita hanım rolünde, kendi de kaçık. Belki de beni hiç ilgilendirmez. "Nell, gidip bir baksam mı?" "Sen bilirsin." İlgisiz, ama bir kamera çantasına bileğini sürekli vuruşu onaylamadığını belirtti bile. Onu burada Vita'nın evinde bırakmak korkunç bir fikirmiş. Holü geçerken Rachel'i çocuk odalarından birinde ranza yatağın üzerinde boğulur gibi yüzü göz yaşları ve kanter içinde buluyorum. Olağan bir tavır takınmaya çabalayarak, "Öksürükten boğulacak gibisin," diyorum. Yanındaki bir tabureye otururken bu benim yoldaşım dehşetli Solcu olabilir mi diye düşünüyorum. "Mantık dışı kişiliğimi keşfedip onu dışarıya çıkarmaya çalışıyorum. Yaşamım boyu mantıklı olmaktan bıktım," diye açıklıyor. Hmmm. Sonra yeni bir isteri nöbetine tutuluyor, Vita sevgisiz, baş hemşire tavrıyla gümbür gümbür odaya girerek, "Ben buradayım, hepsini çıkart, güvendesin," diyor. Garip oyunlarını seyrederken Rachel'in ne kadar güvende olabileceğini merak ediyorum. Ama Vita bana yardım etmişken onda nasıl kusur bulurum? İnanmalıyım.

Yine de buna inanamıyorum. Büyük bir masumiyetle,Yoko'nun o kadar övdüğü şu İlkel Çığlık'ın kulaktan duyma bir şeklini mi uyguluyorlar? Los Angeles'tan bana kitabını gönderdi ama okumadım. Onun için ben de bilmiyorum. Bu onların sorunu, benim değil. Rachel'in kasılmalarına bir daha göz atıyorum, evrensel anne, huzurlu Vita, tamam, tamam, tamam diye mırıldanıyor. Geçen ay Bici'nin boşanmasında yatağın törensel katli gibi. Ve tam o sırada fikirlerin peşinden böylesine körleme dalış midemi bulandırıyor. Ve Nell'in yanına dönüyorum.

O'Rourke'nin sırtı beni buradan götürmek zorundasın diyor. Elleri bir valizin fermuarını kapatıyor. "Dışarı çıkıp bir içki içelim mi?" Rachel'in haykırışları ve öğürtüleri arasında Cedar Bar'ı öneriyorum. Nell otomobile girince, "Uzağa gitmemeliyiz," diyor. Vita'nın oturma odasının filmini çekmeye karar vermiş. Görünen manzaranın. İçinde olanların. Bildiklerinin. Yalnızca odanın, entelektüel deneyimlerinin, girip çıkan insanlar, kendine mahsus bir yaşamı olan odanın hayatının yalnızca bir parçasını oluşturacaklar. Çok iyi diye düşünüyorum, çılgın bir fikir ama güzel. Şimdiden ödünç bir kamera bulup işe koyulmuş bile. Artık bana ihtiyacı olmayacak. "Çevrede bir dolu bar olmalı, niye bu kadar uzağa gidiyorsun?" "Cedar Bar'a gitmek istiyorum, en iyi yer orası gibi geliyor."

O'Rourke'nin Vita'nın göğsünün üstünde oturan bir kediyi andırdığını söylemesini dinlemek tuhaf. Onu boğan bir kedi. Bir an daha orada yaşamaya tahammülü yok. "Göğsümün üstünde bir kedi!" Bir zamanlar ben de Vita'yı böyle düşünürdüm, aynı duyguyu paylaşması garip. O zaman Vita gerçekten imkansız biri mi? Bu benim kendi öznel görüşüm değil de nesnel bir gerçek olabilir mi? Zayıfça onu savunmaya çalışıyorum. O'Rourke dinlemek istemiyor. Masanın üstünde ortada parıldayan içki bardaklarımızla köşemizde rahatız. Nell odanın filmini çekmekten vaz geçti. Aklında canlanmasından yirmi altı dakika sonra fikrin bir kül tablasında söndürülüşünü izleyip ölümüne yas tutuyorum. Ani ruh hali değişimiyle O'Rourke odanın bilinmeyen geleceğini yok ediveriyor. "Odayı çekemem. Vita ona saldırıyor, tüm evi kaplıyor, orada benimle birlikte olmadığı zamanlar bile meridvenleri paldır küldür çıkan ayak seslerini duyuyorum, sessizliğimi yok eden gürültülerini dinlemek zorundayım. Ya da ona huysuz bir çocukmuş gibi tahammül etmem gerekiyor. Kamera ve ses alma makinesiyle oynuyor, 'Nell bu nasıl çalışıyor göstersene...'" Onu savunmak için, "Belki öğrenmeye meraklı," diyorum. O'Rourke baş parmağını masaya vurarak, "Hayır bu bir oyun. Oynamaktan asla vazgeçmeyecek. İleri yaşında böyle bir çocuğa katlanmak zorunda kalan babasına acıyorum. Kısılmış gözleriyle planlarının üzerine eğilmiş adamın onun acımasızca gümbürdeyen ayak seslerini duydukça dişlerini

gıcırdatması gözümün önüne geliyor." "Bizi sevmeyenleri asla affetmiyoruz," diyorum.

O'Rourke, "Bu senin sorunun benim değil," diye saldırıyor. "Sen Vita ile sınırı aştın, ben asla böyle birşey yapmadım." "Doğru." "Bunu yapmanın üç yolu var. Cinsel, ekonomik, sanatsal. Benimle çalışmasına izin verirsem..." Nell'i dinlerken haklı olduğunu biliyorum. Ben sınırı her üç yolda da aştım. Yenilgiyi kabul ettim, borçlandım. Kabahatliyim. O'Rourke ısrarla, "Orada durup bana göz ediyor, beni baştan çıkarmaya çalışıyor. Ama oralı olmuyorum," diyor. "Evet haklısın, itiraf edeyim sınırı aştığım doğru." "Tam anlamıyla öyle," diyerek saçma davranışımı, suçluluk duygumu acımasızca yargılıyor, sonra da Vita'nın dostu olarak Vita'yı savunmakta ısrarımı bir kenara itiveriyor. "Katolik saçmalığı," diyerek elini masaya vuruyor, eski büyük Cizvit dünyasının disiplini ve otoritesi karşısında İrlandalı'lara özgü bir menfaat etme içgüdüsü, ilgi, evet hatta kardeşlik duygusu, farklılıkları aşma isteği, Vita'nın son sınavı - "Bunlar hep senin idealist saçmalıkların."

"Evet, Vita'yı çözümlemişsin. O bir kedi. İnsanı boğar. Ama niye ondan kaçıyorsun?" Aklıma Tom geliyor. "Bak bu kişisel birşey değil, sadece gidiyorum." Dinlerken, bunun onun için aynı şey olmadığını farkediyorum, o sınırı aşmadı. İhtiyatlı davrananlar Tanrının sevgili kulları, Vita'dan kurtulabilirler. Ben ise asla kurtulamam. Hala onun için yalvaracak, onu hatırlayacak kadar ihtiyatsızım. "Nell, iyi zamanlar da oluyor." "Bu senin deneyimin benim değil," diye beni yerime oturtuyor. Bir erkek için savaşıyor olabilirler mi?

"Peki o zaman, nereye gideceksin? Ne yapmak istiyorsun?" Şimdi bardayız, Cedar Bar Tavernasından buraya getirildik, garsonlar da bizimle birlikte geldiler. Barın kenarına tutunuyorum. Bir gece Billy'yi savundum diye beni dışarı atan Koca Peter de burada. Ona alçak bir Nazi olduğunu söyledim o da beni sokağa attı. Beyaz kızlarla birlikte olan siyahlara burada yer yok. Siyah erkeklerle düşüp kalktığım genç kızlık günlerim, bu bar benim sanat okulum, yol yordam öğrendiğim üniversitem oldu. Cinsel cazibesi olan Tony hala burada. Bir kaç tane de eski tüfek, bar taburelerinden uzak kalamayanlar, hiç çalışmayan yontucu Roberts. Popolara el

atan göğüsleri mıncıklayan iri yarı Yunanlı. O'Rourke, "Özgün bir yer," diyor. Bu, onun, bugün sanat için parolası, pencerenin hemen dışındaki dünya için. Oraya erişmesine nasıl yardım edebilirim? Bir dosta sanat yolunda nasıl hizmet edebilirim? İnsanlara nasıl yardım edilir? Onlara nasıl iyilikler dilenir, çok istense de bu nasıl başarılır? Sonunda sadece bir engel olmaktan korkarım. İşlerine karışmak veya yeni bağımlılıklar kurmaktan. Tabureye otururken bunların ağırlığını omuzlarımda hissediyorum. Pencerenin dışında Üniversite Meydanı. Buraya gelirken Nell yediği şeftalinin çekirdeğini yol kenarına attı, genç bir adam Nell'in hışım dolu bakışları altında onu yerden alıp yumuşacık bir tavırla bir çöp tenekesine atmasını önerdi. "Amerika değişiyor," dedim. "Hepiniz çılgınsınız, burada hiçbir şey gerçek değil." "Hayır sadece farklıyız. Son gelişinden bile farklıyız." Ve şimdi ona gençliğimin Old Cedar Bar'ını anlatmak istiyorum, ama bunu nasıl yapabilirim? Benim de çok zaman yaptığım gibi o şimdi telaş içinde aranırken belki de ona engel olmamalıyım. Bir ipucu. Ne yapabilir? "Film mi çekeceksin yoksa yazacak mısın? Ya da ikisini birden mi?" O aranırken ben hepsini her şeyi onun için istiyorum. "Yalnız kalabileceğim sessiz bir yer olsaydı." İsteklerinin yönünü yakalamaya, desteklemeye ona umut ve güven vermeye çalışıyorum. Claire'nin her zaman yaptığı, hatta Vita'nın, evet Vita'nın bile bir kez yaptığı gibi. Bu yüzden sanatçı dostlarız, bunu onlardan bekliyoruz, saçmalık olsa bile o bir tek destek, birinin sana inanması seni yolun bir yerine kadar taşır, sonra artık kendin de inandığın için yolun kalanını tek başına alabilirsin. "Chelsea'ya gideceğim," diyor. "Seni götüreyim."

Sonra yalnızım, onun karşıya geçmesini izliyorum. Caddenin karşısında bir bıçak kadar ince, ani kararlılık gösterileri, hangi korku uçurumlarını aşmaya çalışıyor? Korkuyorum ve doğru şeyi yaptığımı umuyorum. "Sana beşyüz dolar vereyim çünkü paran azalıyor." "Sende de yok." diye karşı çıkıyor. O'Rourke hiç almaz. "Beşyüz dolar seni burada birkaç hafta idare eder, başka birşey bulana kadar bu bir başlangıç olur. O zamana kadar bir kitaba başlarsan birinin apartman dairesinde kalabilirsin. Şimdilik bu beşyüz doları al." "Senin paran yeterli değil." "Şubat'ta telif haklarımı alana kadar oldukça parasızım. Ama bulabilirim." "Nasıl?" "Amca-

mın kumbarasını boşaltırım, bir numara yapar bir konferans verebilirim. Birşey çıkar. Ben bulurum, sen bunu dert etme." Egosunu izliyorum. Ona oynuyorum, kadife bol paçalı pantolonu ve bir şapkayla gizlediği o çılgın kırmızı saçlarıyla bu uzun bacaklı uzun boylu kadına. Trafik tehlikesi içinde karşıya geçiyor. Chelsea'nın şişkin balkonlu dış cephesinin önünde incecik bir çizgi oluşturuyor. Birçok insan kitabını burada yazıyor. Genç bir adam balkona çıkıyor. Gömleğinin önü açık müthiş bir siyah adam, Mark Twain ile ilgili plakanın tam üstünde. Derin bir nefes alıyor, parmakları arasında tuttuğu sigarasıyla vahşi güzel serinkanlı. Aklıma türlü olasılıklar geliyor, en büyük Amerikan romanını yazarken sigara molası veriyor, güzelliğini sergileyen veya pazara bir göz atan bir pezevenk, öğle tatilinde bir temizleyici. Her ne olursa olsun, kendinden emin. Biz ise çıkmaza girmiş iki kadınız, suç ortağı gibi davranan yeni yetmeler, biri dışarıda beklerken diğeri bir oda için on dolar yatırmak üzere kapıdan içeri giriyor, bir kitap yazmak için paralarını sokağa atan iki aptal kadın.

"Kamerayı iade edelim." diye emrediyor. Yeniden Vita'nın evine dönüyoruz, kendimizi hırsız gibi hissederek içeri giriyoruz, ama o çıkmış Nell'in göçeceğini öngörüp anahtarları bırakmasını isteyen bir not yazmış. Bu akşam burada bir toplantı olacağını, burada kalacak birinin önce gelip diğerlerine kapıyı açacağı mazaretini öne sürüyor. Karmaşık, Bizans entrikası, sinsi. Bir not da benim için. Vita, zarif roman kahramanının rahat bir tavırla vedalaşmasını oynamaya yelteniyor. "Anahtarları iade etmek için bu iyi bir zamana benziyor. Seninkiler burada. Bunu dramatik bir tavır sanma." Okuyorum, zorla geriye itilişime sinirleniyorum, hatta üzülüyorum, Nell'e gösteriyorum, Vita'nın aşikar olanı reddetme yeteneğine birlikte acı acı gülüyoruz. Uzaklaştırılıyorum. Büyük teybi de alsam mı? Film bantlarının kopyasını yapan iri çirkin bir makine. Vita tüm senaryoyu bu iri pahalı teypten daktiloya çekti. Şimdi önünde dururken saatler süren çalışmaları, uzun sevgi dolu çabalarını anımsıyorum. Kapağını kapatıp götürmeye hazırlanıyorum, saçlarım gözüme giriyor, onu bağlayacak birşeye ihtiyacım var. Nell'in diğer odada kamerayı söktüğünü üçlünün ayaklarını çıkardığını işitiyorum. O sarı kurdeleyi buralarda bir yerde kaybetmiş olmalıyım,

çalışma masasının üstündeki düzenli eşyayı inceliyorum. Burada bu gün mü yattım yoksa geçen sene mi? Sadece bir hafta ve herşey şimdiden bambaşka. Vita onu çaldı, kara büyüyle yok etti. Onunla beni yeniden yaratacak, benzerimi yapıp onu yakacak, mahsus gizlemiş olmalı. Kötülük başka nerede böyle birşeye yol açar? Veya duygular? Yastığın altında mı? Aklım gülerken ellerim gerçekten araştırıyor. Birden suç üstü yakalanıyorum. Kendi kendimi yakalıyorum. Ahmak, diye fısıldıyorum, ilkel bir vahşi gibi davranıyorsun. Karabüyüye inanıyor musun? Öylcyse Vita'yı niçin bir cadıya benzetiyorsun? Akıl ne kadar tehlikeli, bu çılgınlık. En son çözümlemede kontrolü yitiriyoruz. Ahmak, kahrolası kitabında bu bölümü gizleyecek misin? Bir kaçık kadar paranoyaksın. Üstelik bir kurdele yüzünden. Bütün olanlardan sonra ondan kuşkulanıyorum, gerçekliğini reddedip, onu Nell'in ortaya fırlattığı suçlamalarına terkediyorum. Dikkat etmeliyim yoksa yönetimi Nell elc geçircek. Bir erkek için çekişen iki kadın arasında parçalanıyorum. İki arkadaş arasında kaldım ve her ikisinden de vazgeçmek istemeycn kendi yolumda ısrar etmezsem birini yitireceğim. Kurdeleyi boşver. Evet, teybi de bırakacağım. Bowery'nin anahtarlarını da. Bu tehlikeyi göze almalıyım, söz konusu olan güven. Ona bir not yazıyorum, "Toplantı için Nell'in anahtarları yeterli olmalı bunun için sen daha dramatik bir şekilde isteyene kadar benimkileri iade etmiyorum." Vita'nın iade etmek istediği Bowery anahtarlarının çok kısa bir sarı kurdeleye takılı olduğunu farkediyorum. Tabii ki yanlış uzunlukta. Krallığımın üç anahtarını notun üzerine yerleştirirken dünyada çok sayıda kurdele olduğuna karar veriyorum. Bu arada Nell'in kamerayı kabına yerleştirdiğini gözümün ucuyla görüyorum. Film takmaya hazırız.

Profesyoneller gibi süratle çalışıyoruz, her nesne, ışık, üç ayak, herşey kesinlikle ve muhteşem bir özenle yapılıyor. Her anı yakalıyoruz. O kadar kolay yitirilebilir ki başını çevirene kadar yok oluverir. Süratle çalışıyoruz, film şirketinin sürekli boş veren, ayak sürüyen, kimin neyi taşıdığının hesabını tutan dokuz üyesinden daha hızlıyız. Nell ile hiç böyle olmuyor, ikimiz bir yontucunun iki eli kadar bütünleşmiş haldeyiz, aşıkların işbirliğindeki beceri gibi. Hepsini çekiyoruz. Kamera kucağında duruyor. Makinelere gıptay-

la bakıyorum, ne kadar değerli ve onu iade edecek? Aç gözlülükle bu kutuların sunduğu olanakları düşünüyorum. O'Rourke'yi dönmeden yakalayıp bu kamera ile onun filmini çekebilirim. "İki hafta dolmadan niye iade ediyorsun?" "Çünkü adamın en değerli şeyi bu," diye tersliyor. "Ve onu saklayacak yerim yok." "Chelsea?" "Asla. Getirdiğimi görürler, sigara almak için ilk çıktığımda çalınır." O içeri girince ben evin önünde bekliyorum. Önce arada bir niye takıldığını soracak, kameranın bir tersliği. Alındığı gibi aynen iade edildiğini de kontrol ettirecek. Sheridan Meydanı'nda üstü açık otomobilimde oturmuş serseriler arasında beklerken sorunu irdeliyorum, makineyi niçin biraz daha tutmadı, güvenli bir yer olsaydı getirdiği tüm filmleri çekebilirdi. Ve kolunun altında birşeyle dilediği zaman evine dönebilirdi. Uzaklaştığı an freni tutmayan bir otomobilin üzerine gelen tuğla bir duvar veya boğazımı sıkan bir el gibi tam gaz üstüme geliyor. Tabii, Chelsea'da yazmak için, ama kamerayı tutup aynı zamanda yazı da yazabilirdi. Yoksa bu yalnızca benim herşeyi kaydetme merakım mı? Binadan çıkıyor. Kamerayı içerde bırakmış. Yanıma oturuyor, öfkeyle sigara içiyor. "Onu inceliyor, o takılma işini düzeltebileceğini söyledi." "Biraz daha tutmana izin verecek mi?" "Neresi güvenli?" Bowery'nin olmayacağında anlaşıyoruz, halbuki orada birlikte çalışmak ne kadar zevkli olurdu, birimiz yiyecek almaya çıktığında diğeri nöbet tutabilirdi. Ama tutsak olurduk. "Çiftlik? Orası güvenli. Film çekebilirsin veya yazabilirsin. Geniş bir yer. Fumio ahırda çalışıyor, istediğini yapabilirsin." Durup düşünüyor. "Orada dinlenebilirsin." Gözünde avlanan hayvanın korkusunu görüyorum. New York onun için bir karabasan oldu. "Bu kahrolası kentten uzaklaşabilirim.." Sabah açan patları şimdiden onun merceğinden görebiliyorum. Tekrar içeri giriyor. Şimdiden onu Chelsea'nın bağımsızlığından mahrum etmekle hata yapıp yapmadığını düşünüyorum. Korktuğunu farkettim. Bu anda ona kaçış önermekle doğru birşey mi yaptım? Bugün her zamanki o çok kararlı Nell değil. Kararsızlığın ta kendisi. Ya bu seyahat bir hiçe dönüşürse? Ne kadar çok umutlanmıştım, o da öyle olmalı. Bir fiyasko. Ve Islington'daki eve, Paul ve Winnie'ye, reklam filmlerine eli boş dönecek. Hayır, kamerayı alıp ödünç verilen süre sonuna kadar film çekmeli. Sonra yazmalı. Chelsea filmler bi-

tene kadar bekleyebilir. Serserinin biri yanımdan geçiyor ve bana bu kadar endişeli görünmememi havanın mükemmel olduğunu söylüyor. Sonra bir dilenci, suçluluk duygusunun sömürü ustası, bozuk paramı son kuruşuna kadar aldıktan sonra üçüncü sigarayı da koparmaya çalışırken en tatlı sesimle defolup gitmesini söylüyorum. Kamerayı ona ödünç veren genç film yapımcısı kamerayı onarmış birlikte bana doğru geliyorlar. Bazen takıldığını ama şöyle bastırırsa açıldığını anlatıyor. Sakallı, hafif şaşkın yumuşak ifadeli bir yüzü var. Ne diyeceğini merak edip kamerayı nereye götürmek istediğimizi söylüyoruz, ihtiyacı olduğu an bizi arayacak. Bize güveniyor.

Hava kararmak üzereyken kuzeye doğru yola çıkmaya hazırız. Ama önce yolda yemek için birer hamburger almalıyım. O otomobili ve içindeki hazineyi beklerken ben hamburger alıyorum. Bir tane daha kepek ekmekli. "Burada yenecek tek doğru dürüst şey bu," diyerek bir tane daha almaya gidiyor. Ben hazinemizin başında nöbet bekliyorum. Çok hareketli güzel siyah ve gümüşi binbeşyüz dolar arka koltuğu kaplıyor. Sonra hareket eden bir kuluçka makinesi gibi hevesle Fumio'ya baskın yapmak üzere çiftliğe gidiyoruz. "Hollywood'u ele geçirdik, bu bir film şirketidir." O'Rourke emrezaryo rolünü oynarken Fumio indirdiğimiz her parçaya hayran kalıyor. Lale biçimli lambanın altında dünyadan uzak ve güvenli masada oturuyoruz.

Otomobili yol haritasına bakarak dikkatle sürüyorum. Manastırın hemen altındaki orta otoyolu titizlikle kontrol ediyorum. Connecticut'a giden bir sapak olacak. Evet. Sonra küçük yollar. Tekrar duruyorum, yanlış yapmak istemiyorum. Evet. 7 numaralı otoyol? Bir benzin istasyonundaki görevliye tekrar soruyorum. Benzin deposunu ihmal etmemeliyim. Camın ardından manzaramı yıkayışını izlerken, erkekleri hep cam arkasından mı seyrediyorum diye düşünüyorum. Hepimiz mi böyle yapıyoruz, birbirimizden ayrı mıyız? Bu doğru değil, böyle olmasını istemiyoruz. Ama Fumio var. Ve Paul. Kendi öznelliğimi dünyaya mal etmemeliyim. Niye etmeyeyim? Buna dayanamaz da ondan. Başka neyim var ki? Ama başka bir yolu olmalı, bir yanlış dönüş yaparak köprüyü düşmana dönüştürdüğümü farkediyorum. Büyü ve özlem sayesinde nihayet doğru yolu buluyorum.

İşte bu yol. Celia'ya giden yol. Tüm güzelliği ve durağanlığı vadilerin arasındaki güzel bir akşamüstü sisine dönüşmüş. Connecticut'un mükemmel tepeleri. Ve Celia bu tepelerin arasında bir yerde. Umudum otomobilin üzerinden uçup camın arkasındaki bu şiirde onu bulmak istiyor. Keşke bu kadar basit olsaydı. Kavşaklarda sevgim yeniden bir hastalık halini alıyor. Neredeyse görünmez olan o yolu şehvetle arıyorum, işte burada, bir süpermarketin yanındaki keskin sol viraj, sonra ormanın içinden geçen stabilize yol. Bahçesi kadife çiçeğiyle dolu o tuhaf kadını geçiyorum. Yine sola. Yine ağaçlar. Bir ormana girmenin şaşkınlığı. Sonra evi görüyorum, dimdik bir 18. yüzyıl yapısı, eski otomobilimi onunkinin yanına park ediyorum. Şık mavi otomobilini görmek onu görmek gibi.

Evin arkasına koşup çime bakıyorum. Orada değil. Olacağına söz verdiği yerde değil, sözünü şimdiden tutmadı. Ama tabii orada olamaz. Hasta. Dinleniyor olmalı. Ann ile birlikte müzik odasında. Çok iyi demek üçümüz birlikte olacağız. Celia hala havlu sabahlığıyla. Rengi yerine gelmiş, ne kadar harikulade görünüyor. Odanın ortasında çiçek açan tazeliği ikimizi de gölgede bırakıyor. Hastabakıcısı solgun görünüyor. Ann, çekingen fakat ısrarlı bakıcı. Onun güvenli halini beğeniyorum, ailenin veya benim gibi araya girenlerin karşısında hiç sarsılmıyor. Gülümseyerek onu rahatlatmak istiyorum. En iyi tavrımı takınıyorum ama aslında onlar beni sorgularken kendime çeki düzen veriyorum. Film. Fahişe Raporu. Tüm projelerim. Beni olmak istediğim ama olamadığım kişi yapıyorlar. Gerçek kişiliğim ise göğsümden sıçrayıp bu zarif akşamüstünü berbat etmesin diye elini gömleğinin cebinin üzerinde bir yerlerde tutan kılık değiştirmiş bir aşık. Celia doğrulup hastaneyi anlatıyor. Uzun örgüsü arkasından sarkıyor. "Stajyer hemşireler," diye gülüyor. "Özellikle de bir tanesi. Orada bir hafta daha kalsaydım ona dostluğun anlamını öğretirdim." Gözleri pırıl pırıl. "Sen de biraz maçoluk var," diye kırmamaya özen göstererek ona takılıyorum. Ama gerçeği söylüyorum. Gülüşünün altında belki de öfkesi saklı. Yoksa bana mı öyle geliyor? New Haven günlerimizde ona bir snop olduğunu söylediğim zamanlar benim cleştirilerime ne çok sinirlenirdi. Şımarık. Hiç acı çekmemiş. Bu kibirliliğimi düşündükçe utanıyorum. Şimdi yine aynı şeyi mi yaptım?

Yeğenleri odada dolaşıyor. Mısır püskülü gibi saçları olan en küçüğü Ned, geçen sefer Fumio'nun kucağında ne güzel görünüyordu. İki dünyanın karşıtlığı başlarında görünüyordu, çocuğun başı erkeğinkine yaslanmıştı, biri sapsarı diğeri siyah. Erkeğin yanında çocuk, ama her iki baş da çocuk başı gibiydi, o ensedeki harikulade girinti Fumio'da da hala var. Odanın öbür tarafında kendinden emin duran çocuğa bakarken o girintiyi parmağımla kot pantolonumun üzerine çiziyorum. Sonra Celia'nın çok sevdiği yeğeni küçük Reg. Yaramaz yeğen Reg, adını aldığı küçük kardeşi Reg gibi kesin tavırlı. Tartışıyorlar, küçük her zamanki gibi kaybediyor. "Hayır, gitar Reg'in, ona verdim," diye Celia kesip atıyor. Ned'in düş kırıklığı çocukluğun o giderilemeyen kalıcı öfkesi. Onu teselli etmeme izin vermiyor, gözleri ona çok benzediğimi farkediyor, kötü haber.

Üstümü değiştireceğim, kotum ve ekose pamuklu gömleğim otomobilde buruştu. Yeterince güzel değil. Otomobilde temiz çizgili bir pantolon ve yıkanıp ütülenmiş bir gömlek buluverdiğim için kimsenin alaylı bir laf etmeyeceğini umarak B. Tyburn'un tam bir burjuva şıklığına sahip banyosunun keyfini çıkarıyorum, sabun, havlular, duş. Kokular bile. Evimdeymiş gibi davranıyorum. Aynaya bakıp onlardan biriymiş gibi davrandığımı kendime söylüyorum. Aralarına kabul edilmiş biri gibi rahat akşamüstünü onlarla birlikte geçiriyorum. Julia, Reg'in karısı, golf sahasından dönüyor. Celia'nın anne ve babası yazları Maryland'deyken, o, evin hanımı oluyor. Reg ile Julia evli, çocuk sahibi gerçek insanlar, toplumda bizim sahip olamadığımız bir yere ve otoriteye sahipler. Özgüvenleri bir şekilde Celia ile Ann'inkinden daha büyük. Ya onlar ne? Tabii ki başka bir Bay ve Bn. Tyburn değiller. Ben de onların tarafındayım üstelik daha da uzak bir yabancı. Biz evli değiliz, garip ilişkiler yaşayan kadınlarız. Biliniyor, hoş karşılanıyor hatta kabul bile ediliyoruz ama söz konusu edilmiyoruz. Ve ben kötü bir ün sahibi bir aşığım, ünden çok yüz karası. Beni yemeğe kalmak için davet eden Reg'in karısı Julia oluyor. Ondan başka davet eden olmuyor. Ann ile masrafları paylaşıp bir menü hazırlıyoruz. Celia beni davet etmeye gönül indirmiyor. Ona göre utangaç ve çekingen olanlar zaten dışlanmıştır. İnsan ya duruma el koyar ya da düşer,

işi bitiktir, yenilmiştir. Ben de bunun için duruma el koyuyorum. Julia biftek istiyor. Geçen yaz Brookfield'den üç neşeli dost olarak geldiğimiz zamanı acaba hatırlıyor mu? Fumio ile hemen en iyi kasaba koşup, biftek pişirmiştik ve herşey bir felaketle sonuçlanmıştı. Reg hayata öfkeliydi, kimse masaya oturmak istemedi, balkonda televizyonun önünde çingeneler gibi tabaklarımız kucağımızda yemek yemiştik. Bu akşam herşeyi tekrarlayıp laneti savuşturabiliriz. Bekleyemeyecek kadar aç olan çocuklar için birlikte fıstık ezmeli sandöviç hazırlarken Julia'dan hoşlanıyorum. Geceliğiyle çok sevimli görünen, hep gülümseyen ve kucağımda tutmaya doyamadığım bebeği beslememe izin veriyor. "Ne kadar da sıcacık," diyorum, bebeğin sıcaklığı, teni iyiliğin ta kendisi, beni uyarıyor, ne hoş diye düşünüyorum. Gerçekten bu çok eğlenceli ve onlar çok hoş insanlar, bu aile. Her zaman biraz çekindiğim, bir bankaya hapsolmuş yorgun bir adam çocuklarını çok seven Reg şimdi geldi. Üstünü değiştirip günün izlerini yok etmek için bir içki alan Reg, hala yakışıklı bir genç adam. Celia onun eskiden çok iyi bir tenor olduğunu söyler.

Newsweek'in kapağındaki çocuğa gözüm takılıyor ve şiş karnı gözlerime kurşun gibi saplanıyor. Sigara almak için geldim. Süpermarkete kadar gidip yine Celia'nın müzik odasının sukunetine, sohbetimizin ve gülüşlerimizin yankılarına döneceğim, gün Bangladeş'te açlıktan ölen bir çocuğun resmiyle niye paramparça oluyor? Ama dönerken o resmi değerlendirmeden edemiyorum, korkunç dehşeti günü zehirliyor. Döndüğüm zaman sakin Connecticut akşamı çimde parlıyor, kağıttan esmer çocuğu bir kayanın kenarına bırakıyorum. Fazla ısrarlı olmamasını, solculuk veya suçluluk yaymamasına sadece dikkatleri üzerine çekeceği anı beklemesine özen gösteriyorum. Bu çok farklı yerde bambaşka çocukların arasında ona yer yok. Sonra yazıyı tek başıma okuyorum, inanılmaz yazı zıplayan sivri uçlar gibi paragraflar arasında ilerliyor, vicdanın kaldıramayacağı felaketler. Kıtlık, açlık, tecavüz, hayatta kalanların hatta çocukların en vahşi şekilde kayıtsızca katledilmesi. Çocukları kurşuna diziyorlar, deli olmalılar, içim okuduklarıma isyan ediyor. İnanılması güç şeyler, vahşi, barbarca. Oxford'daki kitapçıda *Life* dergisindeki Macar başkaldırısına ait resimler gibi, bir Rus albayını

çırılçıplak bir et parçası gibi çengele asmışlardı, bu beni cinsel organıma kadar etkiledi. Şoku oramızda mı hissederiz, zulüm sergilenmesi yasak olduğu için mi müstehcen veya cinsel oluyor? Hiroşima'nın resimleri her zaman pornografiden bile daha derinlerde saklıdır. Acımasızlık bizi niçin gizlice heyecanlandırıyor, vahşetimiz gözlerden uzak tutulduğu için mi sürüyor, bedenimizin kirli olduğu söylenen bölümleri gibi? Sevişmeyle öldürmeyi birleştirdik mi? Bu birleşme burada bu çocuğun ölüme gebe karnında kesinlikle yok olmuştur. Bir kadının sütü kurumuş göğsü ve kucağında ölmekte olan çocuğu. Deklanşöre basılırken. Resmi çeken bunu gören adam. Pek cinsel denemez yoksa öyle mi? Yoksa burada da dehşetten alınan bir haz mı var? İnsan olduğu aşikar olan resmi çekilen bu yaratıklar hasta hayvanlar gibiler, uygarlığın son aşamasında açlar, insanoğlunun bir av hayvanına dönüştürüldüğü bu anda hayatımızın tüm giysileri nasıl da parçalanıyor ve itibarımız nasıl da yok oluyor? O zaman bu hayvan kim? Askerler açlıktan ölmek üzere olan oniki yaşındaki kızların ırzına neden geçiyor? O zaman bu hayvan kim - sözcük yanlış kullanılıyor, hangi hayvan böyle delice bir cürüm işler? Evet cürüm ama delice değil. Delice demek yanlış. Deliler böyle değil. İnsan kötü bir rüyadan nasıl söz eder? Saygın kurumlar, devlet ve savaş tarafından sürdürülen bir karabasan için hangi sözcükler uygundur?

"Ne hakkında," derken Celia resimleri görünce duraklıyor. "Bütün dehşet verici sorun kimin Müslüman kimin Hindu oluşunda." Öfkeyle yanıtlıyorum. Ne yapılabilir? Yanıtı olmayan bir soru, en kötüsü de görüp birşey yapmaya gücümüzün olmaması. Yapabileceğim en kolay neredeyse dürüst olmayan şeyin, para göndermemin de bir işe yaramayabileceğini düşününce daha da öfkeleniyorum. Parasını ödediğimizin yiyecek yardımı değil de geri kalanların da öldürülmesi için Nixon'un gönderdiği on gemi dolusu silah olduğunu okuyunca hırslanıyorum. Bir çek yazıp karşılığının yiyecek olarak oraya varmasına dua edebiliriz, bir depoda çürüyüp onlara erişmemesinden de hep korkarız. Tabii onlardan da para yardımı yapmalarını istemek için yanıp tutuşuyorum. Ama kendimi tutuyorum. Onları kendi dünyamla, ki bu onların da dünyası, birleştirmeye cesaret edebilir miyim? Fakat Ann bir öyküyle dikkatimizi

başka bir yere çekiyor. Yakın zamanda keşfedilen ilkel bir kavmin büyük bir kısmı bir salgın sonucu ölmüş, geri kalan yirmi kadar kişi konuşmayı bile unutmuş bir travma içinde yaşıyorlarmış. Yanımda oturan ikisi, insanoğlu, geçmiş gelecek ve olacaklar konusunda felsefe yaparlarken o an geçiyor. Kağıttan çocuk ölümünü yaşamak üzere yere atıldı.

Daha yemek bitmeden yağmur başlıyor. Sağanak, feci tufan. Şimşek çakıyor. Ned korkuyor, gök gürleyince çığlık atarak ağabeyine koşuyor. O da ona zararı olmayacağını kanıtlamak için cesurca gösteriş yapıyor. Belki çiftliğe telefon edip geceyi burada geçirmeliyim. Julia yine benim tarafımda. Reg de. Bana da oğluna davrandığı gibi iyi davranıyor, hıçkıran oğluna sarılmış. Ben öbür tarafta oturuyorum dehşet içindeki çocuk aramızda. Acıyı onun bedeninden kendiminkine aktarıyorum. Reg onu baba şefkatiyle yatıştırıyor. Çocuğun hıçkırıkları o kadar güçlü ve iç paralayıcı ki hiç dinmeyecek gibi. Reg bir keresinde trende kendinin de böyle ağladığını ama babasının ona dokunmadığını anlatıyor. Celia da aynı şeyi söyler. Onun soğuk olduğunu ve buna duydukları tepkinin ikisinin arasında çelik kadar sağlam bir bağ oluşturduğunu söyler. Yağmurun güzel kokusu. Celia yanıma oturuyor. Bunu yapmak hoşuna gidiyor, her davranışı gibi bu da şükran dolu, şaşırtıcı, gerçekten harikulade, çılgınca. Çocuğa sarılmış olan bana sarılıyor, kolu Reg'in görebileceği şekilde beni sarıyor. Acaba onu taklit mi ediyor, diye düşünüyorum. Ama aldırmıyorum. Kokusu beni sarıyor, yeniden kollarında olmanın gücüyle doluyorum boynunun yumuşaklığı şakağıma dayalı, dört kişi yanyana tuhaf bir aşk heykeli gibi otururken nefesimizi tutuyor, çevremizdeki karanlık ve ürkütücü fırtınayı birlikte göğüslüyoruz

İçki dolabını araştırırken şimdi üçümüz kaldık, diye düşünüyorum. Reg, Julia ve çocuklar yattılar. Ann birkaç dakikalığına yok olsa Celia ile konuşabileceğim, şimdi konuşmam gerek. Nihayet onunla konuşacağım. Sert ve huysuz ev sahibinin yokluğunda bu ev bana bir içki borçlu. Sonra başka bir odadan gelen viyola sesini şükranla duyup pişman oluyorum. Ann bizi yalnız bırakmış çalışıyor. Kadehimi hiç tanımadığım Bay Tyburn'un şerefine kaldırıyorum, sağlığınıza, aptalca cesaretimle karo döşeli balkonu ve eşiği

aşarken titriyorum. Celia o aptal havlu sabahlıkla ve bir çocuğunkini andıran çıplak bacakları ile bir kraliçe gibi oturuyor. "Celia geçen kışı çok kötü geçirdim." "Evet." "Ortalarında bir yerde babam öldü." Ciddi dinliyor. "Paniğe kapıldım. Hiç bu kadar korkmamıştım, hala anlamış değilim. Hep seyahat ediyordum, hava limanlarında yaşıyordum," Dallas hava limanında nasıl bir ömür yaşanabileceğini anlatıp soytarılık etsem mi, orada herşey var ayakkabı tamircisi bile, "Delirdim." "Evet," başını sallıyor. "Birisi bana bunun tam bir bunalım olmadığını çünkü yeterince bunalmadığımı söyledi. Tabii tek, bir konferansı bile kaçırmadım." Onu eğlendirmeye çalışarak bardağımın üstünden ona gülümsüyorum. Fazla burbon içtim, dikkatli olmalıyım. "Celia çok berbattı, mahvoldum, bir daha çalışamayacağımı düşünüyordum gelecek o kadar sıkıcıydı ki ölmek istiyordum." Bir aptal gibi ağlıyorum. Duygusuzca bana bir kağıt mendil uzatıyor. Kendimi kucağına atıp hıçkırabilirim, sonunda eve dönmüş gibi bir daha bundan söz etmem ve onu affetmekten mutluluk duyarım. Ama o kadar uzak ki. Karşımda, neredeyse diz dize oturuyoruz. Geniş yüzündeki gözleri beni dikkatle izliyor. Tamamen ifadesiz. Şimdi dikkatli olmalıyım. "Bak, sorumluluğu sana yıkmak istemiyorum ama eğer beni arasaydın daha farklı belki daha kolay olurdu diye düşünüyorum." Dramatik olduğu için katledilen terketmek sözcüğü boğazımın içinde böğürüyor. Yavaş olmalıyım, yumuşak davranmalıyım, o hasta, benim delirmem onun sorunu değil. Hareket etmiyor, gözleri, ağzı gülümsemiyor, birşey söylemiyor. Kapalı. "Tabii ben bir ahmaktım, eşeğin tekiydim. Güneş Celia Tyburn ile doğup batıyordu." "Tabii ben de buna dayanamadım," nihayet konuşuyor. "Evet suçluyum. Sana aşıktım. Bundan birşeyler öğrendim. Şimdi daha iyi olabilir." Ağzı hiçbir şey ele vermiyor. Bir doktor gibi ikinci kağıt mendili uzatıyor. Klinik personeli gibi, hiçbir işaret vermeden. Konuşmayı bitirdi mi? Hiçbir şey hissetmemesi, duygulanmaması olanaksız. Viyola ağırlaşıyor. "Ama biz dosttuk, arayabilirdin. Senin için nasıl olduğunu anlat, ne oldu?" İşte şimdi fazla ileri gittim, gerildiğini geri çekildiğini hissediyorum.Viyola susuyor. Bitti. Şimdi tüm suçlamaları bir kenara itip, ona sarılmak, okşamak, tövbe ederek ayaklarına kapanıp af dilemek istiyorum, ondan bir işaret, ses, her ne

olursa olsun birşey bekliyorum. Viyola kutusunun kapatıldığı duyuluyor. Ayağa kalkıyor, yorgun görünüyor.

Mutfaktan döndüğüm zaman iki mum uzatıyorlar. Üçüncü katta elektrik yok. Eğik tavanın altında geçen yaz bana dokunduğu zaman da yalnız mum ışığı vardı. Eli uyurken giydiğim siyah taytlarda beni bulup sinsice okşamıştı. Şimdi onu arzuluyorum. Yine de bu saf bir duygu gibi görünüyor, ona sadece sarılmak, ameliyat yerini ve göğsünde içeri giriveren meme uçlarını hafifçe öpmek istiyorum. O beni sevebilir, elinin içime girişini hissetmek için cinsel organım yanıp tutuşuyor, ona açılıyorum, hayallerim doruk noktasına erişiyor ve buna zor dayanıyorum. Mumu söndürüp karanlıkta yatıyorum, onu daha önce hiç arzulamadığım kadar tahammülün ötesinde arzuluyorum. Sonra kibrit arayıp bir sigara daha yakıyorum, buz bardakta eriyor, içmenin anlamı yok. Kendi başıma yapmaya çalışıyorum, bomboş, kahretsin bacaklarımdaki titremeye engel olacağım. Demek asla olmayacak. Sabahı beklemeden şimdi gitmeliyim. Bir işaret vermeyecek. Birlikte İngiltere'ye gideceğimiz demek bir yalandı. Sevildiğimi sanmak aptallıkmış. Eski bilmece ya yalan söylüyor ya da başından beri hiç sevmedi, umrunda bile değil. Demek bir yalancı, onu niye seveyim ki? New Haven'deki o ilk günlerde sevdiğini söyledi. Evet belki o zaman seviyordu ama insanlar değişir. Celia sevilmeye değer biri değil, böyle basit biri için bu kadar acı çekilir mi? Ahlakın ve aklı selimin soğuk tesellisi. Ama New Haven'deki o ilk günler söylemişti, beni sevmişti. Biriyle yattıktan sonra yatakta geçen birkaç iyi günden sonra söylenen birşey. Ama insanlar değişiyor, değişmeyeceğim diye ısrar etsem de işte şimdiden değiştim bile. O böyle değil. Celia benim Vita'ya söylediğim sözleri söyleyecek, nezaket gösterecek bir korkak değil. Vita'yı hatırlamalıyım. Onun da böyle mum ışığını seyrettiği geceler oldu mu? Bu işleri açıklamak olanaksız, bir sigara daha yakıp uygar davranmalıyım. Ve kahvaltıdan sonra gitmeliyim.

Karanlıkta kırmızı ve altın sarısı parlayan alevden sabrı öğrenmeliyim. O zaman geri gelmeyecek. Bitişik oda boş. Geçen yaz orada yatıyordu. Gitmeliyim. Ya da kalıp budak delikli çam tahtaları veya yatak örtüsünü inceleyip insanların eski güzel bir evi ye-

nilerken nasıl berbat ettiklerine dertlenebilirim. Şikayet edip söylenebilirim, ama inimde kalmalıyım. Olay çıkartmamalıyım. Kendime hakim olmalıyım, bu bir film değil. Yatakta sigara bile içmemem gerekir. Bacaklarımın arasındaki ateş kendi ıslaklığında sönerken sigaramı içiyorum. Onun için açılıp ıslanmıştım. Bak bu harika. Biyoloji neler de yapıyor. Yaşam böyle değil. Yaşam çalışma masasının üstündeki nesneler gibi, kahve masa ıvır zıvır. bahçeler veya İspanya hakkında resimli bir yayın. Bu kadar sıradan, öyle kayıtsız. Bazı eski ders kitapları. Niye kendimi edebiyatla eğlendirmiyorum? Hayır, yayınlar lanetli. O zaman okumamalıyım. Düşünmeye de son vermeliyim. Mumu söndürüp karanlıkta güçlü olmayı öğrenmeliyim. Oluruna bırak.

Sabahın herşeyi çok kesin. Ekmek kızartma makinesinin, yumurta çırpacağının Julia ile ağzı mama dolu bebeğin yanında umuttan eser yok. "Onu yedirmene izin vermesi çok hoş. Bir yabancıya asla izin vermez." Ann ile Celia daha kalkmamışlar. Prensesim, "Geceyi kavga ederek geçirdik, hiç uyuyamadık," diye söylenerek mutfağa giriyor. "Sonra Ann kediyi içeri aldı. O da Annemin gramı üç dolar değerindeki kuru çiçek kolleksiyonunu yedi." "Ann ne bilsin. Kediyi sen hatırlayabilirdin." Yüzü asık, şişman, bugün güzel bile değil. O rezil havlu sabahlığın üstünde şımarık bir kızın huysuz fazla büyük başı görünüyor.

Ama sonra beni otomobile kadar geçirirken yine farklı, çıplak ayakları çakılların üzerinde başı hafif yağmurda bir an ıslanırken çok kırılgan. Hafif kumaşın altında yumuşacık çıplaklığı ile kendini tehlikeye attığı için ona şükran duyuyorum. Ama kapıyı açtığı zaman beni aldatıyor ve arka koltuğa oturuveriyor, ben direksiyona geçiyorum. Her zamanki gibi beni oynatıyor, onunla konuşabilmek için arkama dönmek zorundayım. Yatakta hala yorgun küçük bir kız gibi yatan Ann'la vedalaştıktan sonra bu son konuşma için ona yalvardım. Yüzü o kadar şaşkın ve bağımlı ki o bir anlık zamanımızda ona Celia'nın kaprisine baş eğmemek için başkalarını da [illegible] önermek yararsız. Ama başka çaresi yok.

[illegible] Celia direksiyonun yanında, "Elizabeth Barrett'in nasıl evlendiğini [illegible] anlatayım mı?" diye soruyor. "Browning bir gün ona bir demet çiçek getirmiş. O da onları bir sandalyenin üzerine koymuş

ve evlenme teklifinin telaşında onları unutmuş. Browning konuşurken o farketmeden menekşelerin üzerine oturuvermiş. Böyle bir gaftan sonra yapacak başka birşey kalmamış. Utandığı için teklifini kabul etmiş." Fıkra anlatıyor diye düşünüyorum, öfkeden boğazım daralıyor. Büyük sorunları gözardı etmek için yaptığı bu numaralar yüzünden onu boğabilirim. Haydi bakalım şimdi ne yapacağız? Ama o benden önce yanıtlıyor. "Sevgilin olmak istemiyorum. Şimdi değil." Sesi gerekli yerde titriyor. "O kadar iyi kalpli olmasaydım aşağı iner Ann'ı pencereden aşağı atardım, ve..." "Hayır önce bana sormadan yapamazsın." "Bir ameliyat geçirdiğini biliyorum." Şaşırıyor. "Hayır, onu demek istemedim."Ama ne demek istediğimi, yalnızca ona şefkatle, sevgiyle bakmak istediğimi ona nasıl anlatabilirim. Ve kendimi ona vermek istediğimi. Birisi seni arzulamadığı zaman arzulamasını nasıl söylersin? Hele, "Sevgilin olmak istemiyorum." deyivermişse. Kapı kapanıyor, dükkan kepengi gibi iniyor. Son. Çaresizim. Şah mat denildi. Artık yapacak hamle kalmadı. Yine aynı şeyi yaptı, bizi yine içinden çıkılmaz bir duruma soktu. Birinci kareye döndük, geçen Ağustos'taki gibi.

Tartışmanın işe yaramadığını bilerek, "Celia bu güçle ilgili," diyorum. Ona katılmalıyım, tamam iyi sevgili olmayalım, ben de aynı fikirdeyim demeliyim. Yalan söylemeliyim. Dürüst davrandıkça hep kaybetmeme rağmen yalan söylemeyeceğim. Nasıl olsa herşey mide boşluğumda kaybolup gitti. Ona söyleyeceğim. "Bunu kontrol için yapıyorsun. Bir çizgi çekiyorsun, bir şeyi çok büyütüyorsun, yasaklandığı için boyutlarını aşıyor, aslında müstehcenleşiyor." "Herşey güçle ilgili," diyor. "Her zaman. Bir de kim büyük veya küçük, genç veya yaşlı." "Erkek çocuklar gibi mi? Sen ve Ann gibi mi?" "Evet." "O zaman ona iyi davran." "Bana nutuk çekme," diye tersliyor. "O kadar çok olanak sunuyorsun ki," diye gülümsüyorum, onun da gülümsemesini istiyorum. Ama o yine o son rahatsız suskunluğuna büründü bile. Ben herşeyin bir hata olduğunu söylüyorum, her şeyi yeni baştan ele almak, düne dönmek, başka türlü yapmak istiyorum. Dayanmalıyım. Ona yaslanmamalıyım. Onu nasıl isterse öyle sevmeye hazırım. İstemese de. Şu anda pek de hoşlanmadığım bu an buradaki gerçek Celia'yı aşıyorum. Onu aklımda hayallerimde yaşayan daha iyi bir Celia ile değiştiriyorum.

Veya vedalaşmaya bile zahmet etmeyen o sevgili yüzünün şimdi tel kapıdaki görüntüsüyle. Sonra yağmur, cam sileceklerinin sürekli yararsız gidip gelişi, göz yaşlarımın ardında camı silmesi, acıklı hatanın mekanikleşmesi gibi, kasaba yollarında bilerek mi kayboluyorum?

Sonunda gerçeğe, Kent'e belki de Morris'e varıyorum, belki çiftliğe doğru belki de ters yönde gidiyorum. Ona küfür ederek geri dönüyorum. Yeniden Milton'dan geçiyorum. Durup haritaya bakmalıyım. Yolu sormak bahanesiyle geri gidip ona ilk ve son defa, "Buraya bak bana böyle davranamazsın," mı desem. New Haven'a gittiğim ve onu asla bulamadığım akşamlar yapmak istediğimi yapmalıyım. Küt, sevimli sayfiyeli çift güzel yeni otomobilleriyle geri geri giderken farımı kırdı. Hayır hiç önemi yok, aldırmayın. Ancak otomobilimi Reg'in her zaman park ettiği yere, girişin yanına park ettiğim zaman yasal olarak isimlerini verip farı tamir ettirmeleri gerektiğini hatırlıyorum. Yağmur otomobilin yelken bezinden üstüne kader gibi iniyor. Kararsızlık. Kendime hakim olmalı tamamen delirmemeliyim, O'Rourke'yi aramalıyım o ne yapmak gerektiğini bilir. Oraya gidip kendimi tamamen param parça ettirebilirim veya gururlu davranıp geri kalan kişiliğime sahip çıkıp eve dönebilirim. Yağmurun içinden geçip eve giriyorum ama kimseye rastlamıyorum. Telefona yaklaşıyorum. Julia neşeyle, "Demek döndün," diyor. "Evet, özür dilerim ödemeli olarak çiftliği aramalıyım birşeyi unutmuşum." Nell meraklı bir cadının sesiyle, "Ece nasıldı?" diyor, amma da sıcak bir teselli! "Felaket. Ayrılıp yola çıktım ve sonra geri döndüm. Benimle konuşmasını istiyorum, onu buna zorlamak istiyorum." "Hayır bunu yapamazsın. Bu çok berbat birşey olur. Onarın çizgilerini aşamazsın. Bu tür insanlara bunu yapamazsın, hayatım boyunca İngiltere'de böylelerine çok rastladım. Çabuk oradan çık. Eve dön." Evet. Tabii haklı, kendim gibi olanların yanına dönecceğim. Julia'nın şaşkın yüzünün yanından tehlikeden kaçan biri gibi geçip yağmura çıkarken damarlarıma alev alev yanan bir binaya sıkılan su gibi adrenalin pompalanıyor. Tam zamanında kaçtım.

Eve dönerken gördüğüm her yol işareti -eski evler, tepeler, köy dükkanları- bir darbe. Berbat ettim. Yüksek sesle konuşup ağlarken cam sileceklerinin sesi yankılanıyor. Artık ağlayıp bağırabili-

rim herşey bitti. Ben onun için Vita'yım. Gözlerim onunkiler gibi dileniyor. Demek hayat böyle. Kimin kime gücü yeterse. Benim Vita'ya yaptığımı Celia bana yapıyor. Hak yerini buldu. Hayır hak diye birşey yok. O zaman bu bir savaş ve güçsüz olan kaybediyor. Zor iş. Adalet isteyen ben değil miydim? Belki de insaf? Merhamet? Ben Vita'ya daha iyi davrandım. Yoksa davranmadım mı? Celia'nın soğukluğu sonuç olarak daha mı şefkatli? Hiç umut vermiyor, dostluğu bile engelliyor. Cinsellik herşeyi bozuyor. Bir dostluğu mahvetmenin en emin yolu. Fumio haklı. Ama onun beni sevmesini istedim. "Herkes sevilmek ister," Üniversite birinci sınıf İngilizce dersinin en sevilen cümlesidir. Yanında bunun basma kalıp bir söz olduğu yazar. Yine de hep ama bu doğru diye tartışırlar. Herkesin sevilmeye hakkı vardır. Çok işe yarıyor da. Çöllerde dolaşmam. Hayat bu, canım, ister beğen ister beğenme. Ve Provincetown yattı mı? Yazamayacağım. Yine işim bitik. Beni mahvetti, Celia olmazsa çalışamam. Tabii o da bunun için benden nefret ediyor. Kim etmez ki! Böyle bir sorumluluk nasıl birine yüklenir, onu esin perisi yapmak. Saçma. Nefret edilecek biriyim, nefretini haketttim. Kimse nefret edilmeyi haketmez. Şimdi ahlakçılık oynuyorum. Ben de Vita'ya karşı aynı şeyleri hissetmedim mi? Acı. Keçileri kaçırmak üzereyim, ağlıyorum, Celia beni istemedin, geçen akşam yanına gelmek isteyince hakaret ettin, öfkeli kadın, despot kadın, kimsenin cinsel nesnesi değilsin diye fısıldıyorum. Ben senin cinsel nesnen olurdum. Sevinçle senin fahişen olurdum, ne istersen onu olurdum, kölen, evet onu bile olurdum, seninim haydi beni al. Ciddi gözler nefretle bana bakıyor. Ben umutsuzca yalvarıp yakarırken o böyle bir davranışa şaşırıyor. Burnumu silmeliyim, akıyor.

Connecticut Kadınları aleyhine atıp tutarak çiftlik evine dalıyorum, odadan odaya dolaşıp hakaret ve alay yağdırıyorum. Şimdi başka bir hava çalıyor komik olmaya çalışıyorum, savaşlardan dönen ölü General Custer İrlandalı bir oyuncu gibi köpürüyor. "Tanrı biliyor ya bir daha sefere balık gözlü İngilizler'den uzak duracağım, kalpleri dondurulmuş enginara benziyor, Papa belalarını versin." Mallory gülerek beni kucaklıyor. Nell akıllı bir kadının gözleriyle bana bakıyor, gözleri sigara dumanının üstünden kocaman açılmış iri yemyeşil. İyilik dolu, teselli edici. "Celia, kahrolası güç

oyununda cinsellik kozunu oynamaktan başka birşey bilmiyor," diye gürlüyorum. Kolum Mallory'nin omzunda, "Hayatta istediği herşeye sahip olduğu için benden bunu alabildi. Küçük kardeşimle bile daha iyi bir dostluğum var. Celia'nın buna ne kadar gıpta ettiğini biliyor musun?" diye soruyorum. Mallory ruh halime karşı çıkmak arzusunu bastırıyor. Bir kerecik olsun itiraz etmiyor. Kimse bunun aptallık veya hastalık olduğunu söyleyip nutuk çekmiyor. Bu bile farklı. Lezbiyenlikten söz bile edilmiyor. İrlanda usulü masanın çevresine oturup erkenden içmeye başlıyoruz. Yumruğumu masaya vurup viski katılmış eggnog (çalkalanmış yumurta şüt, şeker ve içkiden yapılmış içecek Ç.N.) içiyorum. Birisi esrar sarıyor. Fumio bu saatte içki içmemize bilgece gülümseyip ahıra çekiliyor. Harikalar, her suçlamamı tekrarlıyorlar, O'Rourke varlıklı beyaz anglosaksonların soğukluğunu bileziğini sallayarak tanımlıyor. "Duygulardan korkarlar, ödleri patlar, duygularla başa çıkmasını bilemezler." Mallory ondan kurtulmamın iyi olduğunu söylüyor. Nell da aynı fikirde, "Ama ben ondan kurtulmak istemiyordum, onu sevdiğimi onu herşeyden çok arzuladığımı anlamıyor musunuz?" diyerek önlerinde açıkça ağlıyorum. Mallory, hepsi bir yanılgı diyor, ustası Krishnamurti'nin yankıları yaralarıma tuz gibi bastırılıyor. Üç ayrı doğum günümde bana onun cep kitabını hediye etti, kitabı okumadan her sözcüğünü tanıyabiliyorum.

Eggnog almak için dükkana gidiyoruz. Otomobili Mallory sürüyor. Çiftlik bahçesine saptığımız zaman Mallory tanısını koyuyor, "Bir karşılık istedin." "Evet, beni sevmesini istedim." "Ama bu yanlış." "Ben sadece bir insanım Mallory." "Ama bunu isteyemezsin. Aşkın karşılık beklememesi gerektiğini bilmiyor musun? Üstelik o hala hasta, böyle büyük bir ameliyattan sonra kendine gelmesi için aylar geçmesi gerektiğini anlamıyor musun? Ben sezaryen olduğum zaman... Ve o sezaryenini anlatırken ben günahlarımı numaralandırıyorum. Herşeyi yanlış yaptım. Mallory Celia'nın hala hasta olduğunu söylüyor. Ben ameliyatlar konusunda pek birşey bilmiyorum. İyi görünüyordu. Ve ben karşılık bekledim. Aşk karşılık beklemeden vermektir. Mallory ön koltukta konuşmayı sürdürürken ben arka koltukta bunu farkediyorum. O herşeyi biliyor. Yemek odasındaki masada yeniden felsefeye başlıyoruz. Nell

Nagra'ya bizi kaydediyor. İletişimde bir deney oluyoruz. Gerçek bir Olay oluyoruz. Belki bizi filminde kullanabilir.

Mallory, "Böyle insanlara ihtiyacın yok," diyor. Bugün o baştan aşağı bilgelik ve merhamet. Benim bir kurban olduğuma karar verdi. Zor günler geçirdim. herkes benimle uğraşıyor, kıskançlıkla çevrilmişim, bir köktencinin suçluluk duygusuyla doluyum. İstediğimi yapmalı hayatımı yaşamalıyım ve Celia yoksa, lanet olası yok olsun. "Bu gibi insanlar sahtedir, maymun iştahlıdır, zaten sevmesini de bilmezler, sen ilgi duymaya başlayınca seni hemen bir kenara fırlatıverirler. Değersizleşirsin, bir nesne olursun. Philip de böyleydi." Şimdi de Philip'e geçiyor. Celia Philip gibi. Ondan kurtulduğu için ne kadar memnun, kahrolası iyi ki İngiltere'ye çekti gitti. "Aynı tür bir cehennem. Tıpa tıp aynı. İnsana pislik muamelesi yaparlar, seni elde ettikleri an değerini tamamen yitiriyorsun, artık çöpsün, sokağa atılabilirsin. Fırlatılabilirsin. Artık boksun."

Sıkılıyorum. Philip Celia gibi değildi, o zaman aklını iyice kaçırdığı için Mallory yardım istemeye korkuyor kapıyı kilitleyerek eve girmesini engelliyordu. Celia böyle değil ki. "Gitmeliydi, herifin birinin beni dehşete düşürmesine izin veremezdim, Annemle Babama benzemeye başladı." Hemen atılıyorum, "Onları tekrarladığının farkında değil misin?" "Tabii ki farkındayım, onun için gitmesi gerekiyordu." "Ama benim Celia ile böyle bir sorunum yoktu. Kadınlarla herşey bambaşka." "Hayır değil. Tamamen aynı şey. Aşk berbat birşey, bir tuzak, kendini yitiriyorsun. Gittiğine seviniyorum."

"Philip alçağın teki, iyi ki ondan kurtuldun." "Philip alçağın biri değil, o çok güzel bir insan." "Ama artık hasta bir adam. Bırak kendi kendine iyileşsin." "Sen Philip'i hiç anlamadın." "Bence tahammül edilmez biriydi." "Onu incittin de ondan." "İncittim mi? O bana hep pisliğimişim gibi davrandı Mallory. Kimin kendinden daha çok emin olduğunu kanıtlayan o oyunlarıyla her gördüğünde bana saldırıp hakaret ederdi." "Hayır anlamıyorsun, Philip çok duyarlıydı," diye beni tersliyor, "Sen onu incitiyordun o da sana karşılık veriyordu." "Ben onu nasıl incitiyordum Tanrı aşkına?" "O kez Philadelphia'da Panther olayının filmini çekmesine izin vermediğin zaman." "Mallory o bizim film şirketimizdi, hatırlasana yalnız ka-

dınlardan oluşacaktı, bizim filmimiz olacaktı. O çocuk öğrensin diye film satın alacak değildim." "Ama çekmesine izin vermeliydin," diye ısrar ediyor. Belki de vermeliydim diye düşünüyorum ama itiraf etmiyorum. Belki de haklı. Arka koltukta bir çocuk gibi nasıl ağladığını anımsıyorum. Otomobili ben sürüyordum ve Philip bize katılırken bunun bir Kadın Özgürlük Hareketi filmi olduğunu anlamadığına üzüldüm ama seni aramıza alamayız demiştim. Mallory, "Sen bir cinsiyetçisin," diye bağırıyor. "Celia'nın çekmesine izin verdin." "Hayır vermedim. Kendi kamerası bir Super 8'i ve filmi vardı, herhangi biri gibi kendi başına film çekiyordu." "Philip'i yaraladın." "Bunu biliyorum ve çok üzgünüm. Binlerce defa ona bunu anlattım ama o beni asla affetmedi. O zamandan beri bana hep itici davrandı. Benim hiç duygularım olmadığını mı sanıyor?" "Evet." "O zaman kendi gücünü azımsıyor." "Senin acı çekebileceğine inanmıyor." "Beni bir canavar şekline sokuyorsa bu onun sorunu." "Ama sen ondan büyüksün." "Hayır değilim. Ben sadece bir kadınım ve o eline ne zaman bir fırsat geçse beni en kötü şekilde harcıyor. Buna üzülüyorum çünkü bir zamanlar onu çok severdim." Küçük bir erkek kardeşim olması bir zamanlar ne kadar hoşuma giderdi, Philip, şaşırtıcı öngörüsü, zekası, ciddi saygılı tavrı, utangaç sevgisi ile sevimliydi. "Ama şimdi senden nefret ediyor. Buna mecbur olduğunu anlamıyor musun? Sen onun hep elde etmek istediği bir türlü edemediği şeylerin hepsine sahipsin."

Şimdi geri çekilme zamanı. Dikkat etmeliyim, kavgaya yaklaşıyoruz. Ve onunla kavga etmek istemiyorum. "Ne demek istediğini anlıyorum Mallory, ama beyaz genç bir erkek çaba gösterirse istediklerini elde edebilir. Filmini niçin bitirmedi?" "Para bulamadı." "Ben bulmak için uğraşıyorum o da bunu yapabilir. Niye hiçbir iş bulmadı?" "Hiç anlamıyorsun, dünya artık püriten ahlak kurallarıyla yönetilmiyor." "Peki Mallory, belki kendine gelip geri döner." "Geri gelmesini istemiyorum. Birşey bitince biter," diyerek masayı yumrukluyor. En azından ona sahip oldu o güzel genç bedenini severek onunla birlikte yaşadı. Hergün birlikte yemek yiyip geceleri onunla yattı. Tam bir yıl. Ben bunların hiçbirini Celia ile yapamadım. Çekme katındaki dünyaları, loş ışığı, geniş boş alanı, odanın ortasında tüm görkemiyle duran büyük stereo hoparlörler. Çok

farklı. Ona Celia'nın ne olduğunu, ruhumu çalan gözlerindeki o dehşeti nasıl anlatabilirim? "Belki hep aynıdır. Hayır, bir kadınla farklı oluyor, ben her ikisini de biliyorum. Ve bana on saniye süreyle zorbalık yapan bir erkekle asla birlikte yaşamam." "Celia'nın özelliği neydi?" Şahmat. "Aynı sado mazoşistçe bir şey, tek farkı, siz bunu sözcüklerle yapıyorsunuz." "Bunu açıklayamam, bana nasıl yaşamak gerektiği konusunda çok güzel bir fikir verdi, ama yapamadık." "Saçma, senin o can sıkıcı teorilerinden biri daha." "Belki de Celia tanıdığım en hoş insandı, onunla birlikte olmak mutlulukların en büyüğüydü, hep gülerdik. Yaz gibiydi." "Philip neydi sanıyorsun, o da tam öyleydi, birlikte harikulade zamanlar geçirdik, daha önce asla bu kadar mutlu olmamıştım." Evet. Bakışıyoruz. İki kardeşiz. Demek öyleydi.

Bazen. Sonra diğerleri. Acı acı gülüyoruz. "İşte bitti, kendi yaşamını kendin kuracaksın," diyerek elini masanın üzerinde gezdiriyor. "Ben de öğreniyorum ve hiç kimseye, harekete veya başkasına bana ne yapmamı söylemesine izin vermeyeceğim. Hepsi boş laf ve saçma. Şoven Erkek Domuz gibi. Bu terimden nefret ediyorum, onu kullanmaktan vazgeçmeliyiz." "Ben kullanmıyorum Mallory." Konuyu değiştirmesini sağlamak için birlikte bir kitap yazmamızı öneriyorum. O terimi niçin kullanmamak gerektiğini izah eden bir yazı yazacak. "Erkek şovenizmi. Faşistlik." "Bana bahsettiğin o striptiz gösterisini yazdın mı?" "Henüz değil, ama birşeyler yazdım." "Okusana." Yazısını bize okuyor. *Cinsel Politika*'nın üç sahifeye indirilmiş sonuna da iki paragraflık bir ütopya eklenmiş tamı tamına bir özeti. Bana Bryn Mawr'daki öğrencilerimi ve verdiğim dersleri hatırlatıyor. Bitirdiği zaman belki biraz fazla polemiğe kaçtığını söylüyorum. "Fazla mı soyut buldun?" diye soruyor, eleştiri karşısında cehennem ateşi kadar yürekli. Nell biraz açımlamasını öneriyor. Ben striptiz salonunu öneriyorum. "Çok pahalı, giriş altı papel." "Sanat harcaması say. Ben kitabımı okumak istiyorum. Benim sıram geldi mi?"

Korku ve heyecanla artık değişik bir şekilde yazdığımı açıklayıp onlara bunu göstermek istiyorum. "Nell, senin için doldurduğum kasetleri dinledin mi?" "Hayır, okumak dinlemekten daha çok hoşuma gitti." Yorum yapmıyor. Birşey söylemesini bekliyorum.

"Çok ilginç." Duraklıyor, bir terslik var. "Ama Fumio haklı, fazla romantik." "O ne demek? Hangi bölüm romantik?" Yüzüm utanç ve korku içinde kızarıyor. Öğrenmeliyim, düzeltmeliyim, onun iyi olmasını istiyorum. "Yol gösterisi, ışık. Vita hakkındaki o küçük bölümler, tamamen sahte." Eleştiriyi bir kahraman gibi karşılayan Mallory'nin önünde utandırılıyorum. Ben ise yerimde kıpırdanıp kendimi haklı çıkarmaya çalışıyorum. "Zaten daha bitirmedim, daha ekleyeceğim bölümler var. Aralara girecek." "Epey eklemen gerekecek." Kendimi kurtarmak için Frieda'da yediğimiz yemek bölümünün bantını dinleteceğim. Noktalama işaretlerini de okuduğum için dinlemek komik olacak. Saçma bulacaklar. Mallory gülecek, O'Rourke idealist olduğumu söyleyecek. Ama dinliyorlar. O'Rourke kendim hakkında birşeyi keşfettiğime karar veriyor. Mallory Celia'nın Christina Halaya benzediğini söylüyor. "Tıpkı onun gibi, onu ilk gördüğüm zaman gözlerime inanamadım." Celia'nın daha kısa boylu olduğunu söylüyorum ama beni dinlemiyor. "Kendi zehirini bulmakta üstüne yok." Üstüme üstüme geliyor. "Geçmişe hayransın, senin sorunun da bu. Büyüyemiyorsun. Annen de öyle. Annenle bayağı çekişiyorsun. Aptalca birşey. Ben öyle değilim. Ben hiç uğraşmıyorum nasıl olsa anlamayacağını biliyorum. Başkalarının aklını yönlendirmesine böyle izin vermek çok saçma. Kate, senin kendi kişiliğin yok, bir kuklasın. Hiç beni aramıyorsun hep bu arkadaşlarınla berabersin. Tuhaflaşıyorsun." "Mallory son zamanlarda çok mutluyum, hareketin içindeyim, birçok dostum var." "Beni niye hiç aramıyorsun? Birlikte olduğun insanları hiç beğenmiyorum."

Tuvalete gitmek için kalkıyorum, onu pek dinlemiyorum. "O insanlar, hepsi totaliter kafalı. Gerçekte faşistler, faşist." Birden faşist olduğumu söylüyor. Tuvalete oturup, "Ben faşist değilim," diye bağırıyorum. "Tabii faşistsin. "Hayır Mallory, değilim." "Faşistsin seni iyi tanırım." Onu dinlerken öfkelenmeye başlıyorum. "Hayır ben bir faşist değilim bana böyle birşey söylemeye nasıl cesaret edersin?" Onu vurabilecek kadar öfkeliyim, kapıyı tekmeyle açıp pantolonumun fermuarını çekmeden dışarı çıkıyorum. "Hitler'sin," diye bağırıyor. "Ben Hitler değilim," diye bağırıyorum. Şu anda onu vidalı demir halka ile boğacak kadar Hitler'im. Ama bu

çok saçma, şiddet karşıtı olmaya çalışan ben şimdi ne hallerdeyim. "Bana faşist demeye nasıl cesaret edebiliyorsun?" "Tabii ki sen bir faşistsin, herkes bir faşisttir, ben ve Nell, her insanda faşist olma yeteneği vardır." Mallory vaaz veriyor. "Bu genel bir durumsa bir anlamı olamaz." "Hayır değil, ben de tam bunu söylemek istiyorum anlamıyorsun. Şimdi ne kadar saldırganlaştığına baksana." "Kapıya tekme attım Mallory." "Ama hepsi bu değil." "Peki, peki." Mallory azizlere bile sabır öğretmeye kalkışır. Ama kürsüsünden inmiyor, O'Rourke'ye anlatmaya devam ediyor. O ise seyretmekle yetiniyor. Biz filmindeki iki yaratığız.

Berbat. Esrikliğim yok oluyor. Acaba içkiden mi? Kavga ediyoruz. Bağırıyoruz. Eskisi gibi. Yeniden. Eski hakaretler. Bir şekilde aşağılandığına inanan öfke dolu sesiyle eski hakaretleri yağdırıyor. Ona kötü davrandım. Anneme, hepsine. Herkesin rahatını kaçırdım. Bunu kitabımla yaptım. Mallory bana saldırıyor. Ben bir yıldızım. Bir prima donna. Hem de bir fanatik. En kötü rüyamı keşfetti ve onu bir gerçekmiş gibi ortaya atıyor. Basındaki saldırılar gibi, tam da ne olmak istemediğimi biliyor ve beni öyle olmakla suçluyor. Yargılanıyorum. Ve suçlamaları karşısında hayatımı yitiriyorum. Şımarığım, herkese baskı yapıyorum. O baskı altında. Daha yoksul, onun payına hep daha az düşüyor. Bu yüzden o haklı olmalı. Celia oluyor. Teresa Juarez oluyor, hepsi daha genç ve gerçeğe daha yakınlar. Medyadaki maceram için benden nefret eden haraketteki bütün hırslı genç kardeşler gibi bana saldırıyor. Acaba haklı olabilir mi? Bu kadar kötü olabilir miyim? Ben zaten neyim ki, kendimi kaybediyorum. Şimdi ona bağırıyorum. Bağırmak istemedim. Kavga etmek istemiyorum. Ama işte kavga ediyorum. Artık burada kalmak istmiyorum. New York'a gitmeliyim, grup bu akşam toplanacak. Cuma. Toplantı benim evimde.

Fumio bir şey için içeri giriyor. "Gitme, bilincin tam kıvamında, yükseltmeye gerek yok. Hem çok içki içiyorsun." Şimdi hepsi kalmamı söylüyor. O'Rourke, "Fumio'yu dinle," diye ısrar ediyor. "Gitme. "Hayır beni beklerler, hem olanlara anlatmak istiyorum onlar anlar." Bunu söylerken bir yandan da grubun da hayallerimi körükleyip, romantik acıyı artırarak işleri daha da karıştırmasından çekiniyorum. O'Rourke'nin bantı bitmiş. Mallory benim bir eşcin-

sel şovenist olduğumu bağırarak söylüyor. O beni diğerleri kadar iyi anlıyor. Daha da iyi. Ona katılan O'Rourke tarafsızlığını yitirdi. O savaşa katılmayıp hakemlik yapacaktı. Niçin Mallory ile birleşip bana karşı çıkıyor. "Onların bizde olmayan ne özelliği var?" "Onlara Celia'dan bahsedebilirim, onlar eşcinsel, bu farklı bir deneyim." "Saçma." "Hayır değil, Nell, gerçekten değil. Sen bir noktaya kadar anlayabilirsin ama gerçekte aynı şey değil," derken kendimi kibirli buluyorum. Ama şimdi ikisi birden bana bağırıyor. Ve ben savunmayı sürdürüyorum, onlar benim insanlarım, aynı şeyleri paylaşıyorlar. O'Rourke, "Öyleyse Fumio ile birlikte git," diye emrediyor. "O seni otomobille götürür." "Niye götürsün ki? Toplantıya katılamaz. Bir yerlerde belki bir barda oturup beklemesi gerekir, belki saatlerce, onun için zaman kaybı olur." "Ama o seni seviyor." Bunu bir suçlama gibi söylüyor. Beni bir eş yapıyor. Tüm bu geleneksel rollere ne gerek var? Fumio'nın herhangi bir kukla koca olmadığını ve sevdiğim bir dost olduğunu biliyor olmalı. Nell beni bir eş yerine koyuyor. Tuhaflaşıyor. Onu durduramıyorum, üstüme düşen bir ağaç gibi onu kımıldatamıyorum, itemiyorum, onun fikirleri benimkilerden eski. Bir eş, aman Tanrım, bir eş olarak ben rezilin tekiyim. İki kadın beni incelerken Fumio'nun yanında duruyorum. Ne yapacağım, şimdi hepsi üstüme geliyor. Ama Fumio ayrılıyor. Alurına dönüyor. İkisi bağırmayı sürdürürken ben içmeye devam ediyorum. Niçin bu kadar öfkeliler? Sonra peşinden mutfağa gidip elimi omzuna koyarak, "O'Rourke sen de benimle gel," diyorum. "Birlikte gidelim." Bir fikir aklımın karanlık bir köşesindeki topraktan çıkan bir solucan gibi, Bowery'de beraber oluruz, belki bunu ister. Heyecanlanıyorum, umutluyum, harikulade, onu sevdiğim için bu mükemmel olur. Ama o öfkeyle titriyor, gözleri çakmak çakmak Fumio'yu kırdığımı söylüyor. Onu zor duruma soktum. Bunu düzeltene kadar gitmemeliyim. Tanrım sarhoşum acaba Nell'e kur mu yaptım? Ruth'a telefon edip gecikeceğimi ve kapıya sekizde geleceğimi, gelenlerin beni bitişikte Hilly'de beklemelerini söyleyen bir not yapıştırmasını söylüyorum.

İçmeyi bırakıp buradan çıkıp gitmeliyim. Esrardan olmalı, Mallory'ye, "bazen beni ters etkiler," diyorum. "Böyle olmaması gerekir," diye tıslıyor. Dinine karşı çıktım, hata işledim. Toplantıya ni-

çin gitmem gerektiği ve onların beni destekleyeceğini anlatmaya çalışmam hoşuna gitmedi. Şimdi ikisi birden üstüme atılıyor. Niçin bu kadar öfkeliler? Beni bir ağızdan suçlayan keskin sesleri şimdi beni sevdiklerini ve onlarla birlikte kalmam gerektiğini ileri sürüyor. "Ama siz normalsiniz, nasıl olduğunu anlayamazsınız." Çok tuhaf onlar beni ne kadar çok sevdiklerini bağırdıkça nefretlerini o kadar daha çok algılıyorum. Eşcinsel olarak onları bir yerlerde ürküttüm mü? Düşmanlıkları beni utandırıyor, kirletiyor. Bağırmayı sürdürüyorlar. Yüzüm utançla kızarıyor, kahrolası normal kadınlar, beni olmakla suçladıkları gibi bir tutucu gibi düşünüyorum. Israrla, "Aynı şey değil," diyorum. O'Rourke, "Birisi amını emdiği zaman mı farklı oluyor?" diye haykırıyor. İçki almaya giden çıplak ayaklarını görüyorum. Sözleri bir an havada asılı kaldıktan sonra bana çarpıyor. Suratıma inen bir şamar. Bu olduğunu mu düşünüyor, hepsi bu mu sanıyor? Claire ile aramdaki bu mu, bu müstehcenlik mi, am emmek? Hayretle ona bakıyorum. "Belden aşağı vurdun O'Rourke, bu zalimce." "Tabii ki öyle, sen beni ne sanıyorsun? Sana ne olduğumu söyleyeyim, ben bir kamış emenim, o kadar." Onu anlamıyorum. Bu ne bu, istemediğim bir bilgi, en sevdiği cinsel uygulama konusunda bir itiraf mı? Söyleyişine bakılırsa değil. Ne kadar derin bir öznefret. Kendini böyle görmenin anlamı ne, bana ne söylemek istiyor, başını esrar ve içkiyle ve Mallory'nin şirret bir mahalle karısı gibi attığı çığlıklarla dönüyor. Gideceğim.

Dışarı çıkınca otomobile bakıyorum. Üstü açık gidebilirim, rüzgarı yüzümde hissedebilirim. Otoyola çıkana kadar ayılırım. Ama tek bir farım var. Ziyanı yok. Hayır hayır, bu halimle otomobil kullanabileceğimi sanmam çılgınlık. Eşeklik etmekten vazgeçmeliyim. Kardeş ve çılgın İrlanda'lı oldukları için beni tabii ki affederler. Ama gerçeklik prensibiyle oynamamalıyım, çelik, beton, Celia yeniden yazmamı olanaksızlaştırdı mı? Yalpalıyorum. Şimdi peşimdeler, evet beni içeri götürün, evet gitmemeye karar verdim. Ruth'u arayacağım.

Ama telefonu kapattığım zaman ilgileri sona eriyor. Ben onları seçtiğim an onlar beni görmezlikten geliyorlar. Dışarı çıkıp otların arasına yatacağım otların nemini yüzümde duyumsamak ne hoş olacak giysilerimin üstünden beni serinletecek ama sürekli zıplıyor,

yer ayağının altında durmuyor oynuyor ne saçma düştüm. Kimse pencereden dışarı bile bakmıyor. İstediklerini elde edince umursamıyorlar.

Kahvaltı masasında oturuyoruz. Olağandışı davranışım için özür diliyorum. O'Rourke ciddiyetle, "Esrarla burbon viskisinin karışımı tehlikeli oluyor," diyor. "Delirdiysem, sulandıysam veya başka birşey," diye kekeliyorum, "çirkin olduysam, O'Rourke beni affet. Senin dostluğun en değer verdiğim şeydir." Başını sallıyor böyle bir duygusallığın devam etmesine izin veremeyecek kadar ters. "Ama niye o kadar öfkelendiniz?" "Çünkü sen bizden daha çok acı çektiğini söyledin." Ona bakıp Winnie'yi anımsıyorum. "Ama onu demek istemedim, sadece farklı olduğunu söylemek istedim. Daha fazla değil." "Bize daha fazla gibi geldi. Bunu kimseye söyleyemezsin. Asla." "Evet, biliyorum." İkinci fincan kahvemi içerken artık söylemeliyim. Dünkü kişiliğimden utandığımı söylemeliyim. "O'Rourke o bantları beni parçalamak için kullanma." "Ben başkalarını parçalayan bir sanatçı mıyım?" Öfkeli. "Hayır, ama montajla ben bir canavara dönerim." "Ben öyle mi montaj yapıyorum sanıyorsun? Geri almak mı istiyorsun? Sen paranoyak mısın? Sen çocukluğu ile ilgili o miyavlamaları geri isteyen Vita mısın?" diye soruyor. "Bu bir sahtekarlık mı? Hollywood için bir senaryo mu?" Hollywood'u taklit ediyor. "Hayır sana güvenirim O'Rourke." Midem gevşiyor. Benden istediğini ben de başkalarından istedim. Filmimdeki insanlar. Onlar en kötü halleriyle değil gerçekte olmak istedikleri en iyi halleriyle görünmek istiyorlardı. O'Rourke'nin istediği bundan daha gerçek, doğallık peşinde. "Olmadı mı?" diye bana anımsatıyor. "Tabii ki oldu. Ama Mallory ile kavga ettiğim zamanlar kendimden nefret ediyorum." "Zaten o sen değilsin, o birbirini dinlemeyen iki kişiydi. İkinizle de ilgisi yok. Bir davranış kalıbının tuzağına düşmüş herhangi iki kişi olabilir. Birbirimize ihtiyacımız olanı vermediğimiz bir davranış kalıbı. Onaylanmak için yalvardığımızı duymadığımız, bu yüzden geri çekilip, onayımızı esirgediğimiz, birbirimize işkence ettiğimiz, birbirimizi yok saydığımız zamanlar." "Her seferinde bir karabasan gibi oluyor. Hayır onu durdurun -hepsi yanlış- herşey ters gidiyor diye bağırmak istiyorum. Ama o giderek büyüyor, kötüleşiyor. Bağır-

mamak oyuna katılmamak için o kadar çok uğraşıyorum ki. Ama direncim zayıflıyor, tepki vermeye, oyundaki yerimi almaya, rolüme oturmaya başlıyorum. Dışına çıkamıyorum, bırakamıyorum." Parmağını kaldırıyor; kamerayı bekle. Bugün çalışacağız. Film çekeceğiz. Onu seyrediyor ve bileziklerinin bir mucize gibi hem Nagra'yı hem de Ariflex'i birden çalıştırdığını görüyorum. Tek kadın şirketi kuruluyor. Konusu benim. Yapacağım tek şey konuşmak. Bu sabah İngiltere'den gelen ilk uzun elbisemle oturuyorum, bir kraliçe gibi hareketsiz oturuyorum. Mallory pencerenin dışında havlusunun üzerinde yatıyor. Güneşleniyor. Nell bana sorular soruyor. Mallory'nin omuzlarını görüyorum ne kadar da sıska. Bir çocuğunki gibi. Çocuk felci onların gelişmesini engelledi, nerdeyse onu öldürecekti, onu sonsuza dek kaybetmekten duyduğumuz dehşeti bir an yeniden yaşıyorum asabi sevgili çocuk kurtuldu.

Poughkeepsie'ye gidip film satın almasını söylediğim zaman Mallory surat asıyor. "Bugün Nell'i çekebiliriz. Ariflexi kurup bana kullanmasını öğretecek. Sen zaten ses almayı biliyorsun." "Ben senin uşağın değilim," diyerek mayosunu düzeltiyor. "Mallory, Nell'in bana ihtiyacı olduğu için ben gidemiyorum." "Benim de dinlenmeye ihtiyacım var," diye karşılık veriyor. "Bu benim tatilim, şehir dışına hiç çıkmıyorum ve şimdi de sen çalışmak istiyorsun. Niçin sürekli çalışmaya bu kadar meraklısın? Yaşamasını öğrenmelisin Kate. Hep herkesi zorluyorsun." Havlusunun üzerine yerleşiyor, güneş gözlüklerini düzeltip cildini yağlıyor. Hayatından tümüyle memnun. Film yapmanın heyecan verici birşey olduğunu anlamıyor mu? Sinirimi yatıştırıyorum. Bunu ben yapmak zorundayım, yoksa Nell'in bu seyahat için metrajı olmayacak. Ama Poughkeepsie'de 16 mm'lik film yok. Telefon rehberindeki her yeri arıyorum. Sonunda vaz geçip Nell için çalışıyorum.

"Kadınları sevmenin senin için anlamı ne bunu açıkla." Ama iyi açıklayamıyorum. Gerginim. Kamera aramızda kara bir cam. Bana sağladığı enerjiyi, kendim gibi olabildiğim zamanlar hissettiğim rahatlamayı anlatırken fazla mı vurguluyorum? Çok mu hevesli konuşuyorum? Abartıyor muyum? Son zamanlarda bana bu kadar gücü, istediğimi yapabileceğim duygusunu, başladığım şeyleri bitirebileceğim hissini veren neydi? Beni yapmaktan alıkoyan neydi?

Bir hayvanı bavula tıkıştırır gibi bastırılmanın gücünü büyütüyor muyum? Nell bantı değiştirmek için duruyor. "Daha önce bir paltoyu bavula tıkıştırmak gibi demiştin, o daha iyi oluyor." Peki o zaman palto olsun, anlatırken doğruyu söyleyip söylemediğimi düşünüyorum. Fumio ile bütünleştiğim o yıllar kadınları fazla özlemedim. Eksik olan neydi? Bir şeyler yapabilme duygusuydu. Yapmaya kalkıştığım şeyi tamamlamak. Bir şeyi örneğin bir elektrik arızasını onarmak. Veya büyük çaplı yontular yapmak. O zaman her şeyi zorlaştıran neydi? Şimdi niye daha kolay? Medyaya değil de kocaman siyah gözün arkasında bir dost olan Nell'e anlatmaya çalışıyorum. Gözleri benden uzak kameranın arkasında gömülü. Tam olarak anlatmaya çalışıyorum ama anlattıklarım beni tatmin etmiyor. Çok kolay söylenmiş gibi geliyor. Kamera kendimi önemsememe yol açacaktır. Sözlerim görüntüm yinelenecek. Tanrıya şükür film bitmek üzere. Sonuçta insan ola ola önemli bir ahmak oluyor.

Sonra bizi birlikte çekiyor. Mallory şapkasını giyiyor. Gülüyoruz. Büyük dostlarız. Zekice birşeyler söylemeye çalışıyoruz ama al'''ma söyleyecek bir şey gelmiyor. Mallory daha iyi, daha rahat. Harikulade görünüyor. Olmak istediğimiz kişileriz. Kardeş olma durumunu aştık. Aileden kurtulduk. Kavgalardan. Dost olduk. Olmak istediğimiz de bu zaten. Ama henüz olamadık. Resim hem bir yalan hem gerçek. Bu zaman zaman yaşadığımız iyi zamanlar. Ama ötesi değil. Sevgimizin vahşeti sözlere dökemediğimiz veya yasak şeylere çarpıyor. Benim olanaksız sevgimde ne kadar şehvet gizli? Onun reddedişinde ne kadar intikam? İçimizde diğeri olma arzusu ne kadar? Mallory benim gerçekçiliğimi istiyor. Ben onun şıklığını. Rahatlığının güvenini. Ve kendinden emin oluşunu. Onun yargılayan gözlerinin önünde çaresizim, yürümek için onun onayına muhtaç olan yere yapışmış bir böceğim. Benden esirgemesi gereken tek şey. Çünkü gözleri bir kartal hayal etmişti. Mallory en büyük düş kırıklığının karşısında gururlu ve vefakar.

Akşam yemeğinden sonra cinsel devrimi tartışan gizli bir örgüt, bir üst düzey teorisyenler topluluğu gibiyiz. Bu özgürlük demek, diyorum, bir kişiden fazlasını sevmek iyi bir şeyin çoğalması gibi. Mallory bunun kapitalizm olduğunu söylüyor. Tam tersine, diye

tartışıyorum, insanları mal gibi görmekten vazgeçiyorsun. Mallory bunun olanaksız olduğunu söylüyor. Fumio tehlikeli olduğunu ve insanların hala cinsellik konusunda hala saçma sapan davrandığını ileri sürüyor. Kendi görüşünü açıklamak ve benimkini kuşkuyla karşıladığını belitecek kadar bizimle kalıyor. Sonra kendinden memnun yatmaya gidiyor. Ben tek eşlilikten kurtulmanın zor olduğunu ama buna değeceğini söylüyorum. Kıskançlık çok yönlü, kolejdeki deneysel grubumdaki bir çocuk bunu bir yıl süreyle araştırdı ve başa çıkılmayacak birşey olduğuna karar verdi. Nell ama komünlerde yaşayacaksak bunu öğrenmeliyiz diyor. Mallory saf olduğumu söylüyor. Ben dostluk varsa cinselliğin bunu tamamladığını söylüyorum. Ve tüm bir cinsi dünyanın yarısını dışlarsanız ırk ve sınıf çizgilerini aşamadığınız zamanki gibi kendinizi onlardan mahrum bırakmış olursunuz. Nell biseksüelliğin geleceğe ait olduğunu ileri sürüyor. Ama onun geleceği değil. Mallory tek istediği şeyin bir erkekle bir ilişki kurmak olduğunu söylüyor. Yalnız bu onu tatmin etmek için yeterli. Ben bunu yaptığımı ve daha fazlasını istediğimi söylemek istiyorum ama sussam daha iyi olacak. Nell belki de haklı olabileceğimi, birkaç kişiye yayılırsa bir insana duyulan bağımlılığını azaltılabileceğini söylüyor. Sesi çekimser. "Cooper da bunu söylüyor." Destek bulduğum için şimdi parıldıyorum. Otoriteler benim tarafımda. Mallory çok kişiyle düşüp kalktığımı söylüyor. Ben bunun doğru olmadığını söylüyorum. Öyle olduğumu söylüyor. "Bunun ne demek olduğunu anlamıyorsun," diye bağırıyor. Bağırmamaya özen gösteriyorum. Bir sözlük bulacak kadar inatçı. Üniversiteden beri kullandığım sözlüğümü bana karşı kullanıyor. Tanrım bunu dinlemek zorunda mıyım. Tamamen sessiz kalarak, Mallory herkesi Mahatma haline getirir diye düşünüyorum. Sonra tekrar çok kişiyle düşüp kalkmadığımı söylüyorum. "Bu her önüne gelenle yatıp kalmak demektir, benim istediğim yaşam şekli bu değil." "Kapa çeneni," diye gümbürdüyor, elinde açık duran sözlüğü bir dua kitabı gibi okuyor. Bak, "heterojen insan ve şeylerden meydana gelmiş," diyor. "Ben heterojen değilim Mallory sadece biseksüelim." "Bir sonraki tanımlamayı kendin oku." "Ayırım yapmaksızın dağıtılmış, uygulanmış, bağışlanmış vs. utanç veya cinsel ilişki gibi." "Gördün mü?" Sessiz duruyorum, sesim o kadar

alçak çıkıyor ki neredeyse duyulmuyor. Ona bağırmamak için sarfettiğim çabadan boğulmak üzereyim. "Hakaret ettiğinin farkında değil misin?" Kitabı masanın üzerine fırlatıyor. "Ben ikinci değil birinci tanımlamayı kastettim!" Doğa üstü bir güçle susuyorum.

Bu konuyu çok iyi bildiğine beni ikna ediyor. Bütün sorunu çok iyi anlıyor. Hayatta çok şeyler görmüş. Bu durumun tüm belirtilerini farkediyor. Lezbiyenlere gelince, onları da anlıyor, birkaç tanesini tanımış, onlarla birlikte olmuş. "Ciddi mi söylüyorsun Mallory?" "Tabii ki ciddiyim." "Peki nerede Mallory?" "Manila'da, orada herkes herşeyi yapıyor. Düşkün bir toplum, biliyorsun. Herkes herkesle sevişiyor. Tam bir alem. Bana göre değil ama yine de öğrenmekten geri kalmadım. Tüm şehir bir parti gibiydi." "Mallory ben partilerden söz etmiyorum." "Evet ama aslında aynı şey." "Dostlukla cinselliği ayırdığının farkında mısın?" "Ne olmuş, bunu herkes yapıyor, bu cinsiyetçi bir toplum, bu işlere nasıl başladığımızı sanıyorsun?" Hemen saldırıya geçiyor: "O çok ilişkili teorinle hiç de o kadar zeki sayılmazsın, hiç de başarılı değilsin, sadece kendi kendini tatmin ediyorsun."

Yine yargılanıyorum. Bu sefer çok kişiyle ilişki kurmaktan. Fumio'yu rezil ediyorum, hayatını mahvediyorum. "Bunu sana o mu söyledi?" Ona yalvarıyorum. Sesim bir fısıltı. Bir dakika sonra tamamen yok olacak. Destek için O'Rourke'ye bakıyorum. Bunu esirgiyor. Mallory acımasızca devam ediyor. Her rastladığım insanı mahvediyorum bir salgınım. O'Rourke'ye bakıyorum. "Lütfen Mallory'ye daha fazla dayanamayacağımı söyle. Susmazsa delireceğim." "Mantığın sesini dinlemek istemiyorsan, iyi geceler." Mallory ikimizi de öpüp neşeyle yatağına gidiyor.

Nell, Fumio'nun yanına yatağıma gitmemi istiyor. Birazdan gideceğim. Aynı zamanda oturup onunla içki içmemi de istiyor. Bir süre için onu da yapacağım. Masada karşılıklı oturuyoruz. İçkiden içim bulanıyor. Ona eşlik etmek için bir yudum Jack Daniel's içeceğim. Mallory ile başlıyorum. "Cinsellikle duyguları ayırması çılgınca değil mi? Bu gerekli mi? Nell seni çok severim. Sevgili olabiliriz. Ama sanırım sen istemezsin." "Hayır, istemem." Bu kadar basit, reddedildim. Üzücü ama eskiden olduğu kadar değil. Niye diye sormaya cesaret etsem mi? "Estelle çok daha mı cazip, seni

uyardığını söylemiştin." "Evet, ama ona güvenmiyorum onun için hiçbir şey olmayacak." "Bana güveniyor musun?" "Evet" "Onun için hiçbir şey olmayacak?" "Doğru." "Garip değil mi?" "Belki ama beni uyarmıyorsun." Dinlemesi zor sözcükler, üstelik haince, gerçekten de bizi uyaran nedir? O'Rourke'ye erişemeyeceğimi kanıtlamak için uydurduğum nedenleri anımsıyorum, komik saçları, cılız, belki yatakta başarılı olamayız, vs. Saçma, hepsi yalan, onu arzulamamak için aldığım önlemler. Şimdi onu arzuluyorum ve üzgünüm. Vazgeç belki de haklıdır. "Dostluğumuzu tehlikeye atmaya değmez," diyorum, barışık.

Mutfağa gidiyor. Ben son bir içki almak için onu izliyorum. "Mallory ile hala niçin bana bağırıyorsunuz?" "Çünkü seni izlememizi ve olmak istemediğimiz yerlere gitmemizi istiyorsun. Şimdi o noktada değiliz hiç de olmayabiliriz. Ve sen yanılıyor olabilirsin. Ama seni izlememiz için tutturman bizi vahşileştiriyor." "Tutturmak mı? Ben kendimi savunuyordum. Belki daha önce tutturmuşumdur ama artık yapmıyorum." Bardağımı kaldırıyorum, "Her ikimizin yoluna da barış dilerim." Başını sallıyor.

Belki de vedalaşıyoruz. O uyduruk mutfak sandalyesine oturuyor, yorgun. Birden değişti. Dünyamız kadar yaşlı görünüyor. "Claire bir azize." "Gerçekten, Nell." Gözleri kocaman. Kan çanağı gibi. Sözleri bir dua gibi büyülü. "Claire saflığın ta kendisi," diye ısrar ediyor. "5. Cadde'de o çılgınlığın tam ortasında bunlardan hiç etkilenmiyor!" Ben Princetown'dayken Nell aniden İngiltere'ye dönerse ne yaparım? Birimiz bir daha suyu aşana kadar bu son görüşmemiz olabilir. Onu bir daha görene kadar kitabım bitebilir. Bana Claire'yi sevmem gerektiğini öğütlüyor. Bu onun veda vaazı. "Onu Celia'ya görmeye bizimle birlikte getirmekle doğru yapmadın." Kalakalıyorum. Bilmeden Claire'nin acı çekmesine mi neden oldum? "İyi görünüyordu. Hastanede siz ikiniz niye yok oldunuz?" O'Rourke, "Zavallı çocuk acı çekiyordu," diyor. "Görünce ona sorarım. Şimdi Barbara ile Provincetown'da. Kıskançlık konusunda benim gibi düşündüğünü sanmıştım." "Senin saçmalıkların gibi kim düşünebilir?" Bu akşam kaç yaşında. Elli gibi duruyor, büyük annem. Yaşlı kadın, bilge kişi bana söylev çekiyor. "Claire'yi sev. O seni seviyor." İnanılmaz bir sesle konuşuyor. "Ve ona dikkat et. Fu-

mio'yu sev." "Tabii ki seviyorum, Nell." "O zaman ona git. Ve o sana doğru uzanınca arkanı dönme." İçimden gülmek geliyor. O'Rourke Viktorya devrinin bir evlilik rehberi gibi konuşuyor, yaşlı kraliçeye yakışır bir el hareketiyle beni yatağıma yolluyor. Beni kutsadı.

Fumio yarı uyur gibi. Bana sokuluyor, bana sürtündükçe kamışı sertleşiyor. Acaba canı istiyor mu, umutlanıyorum, çünkü son üç saattir aklımda bu vardı. Ama vakit çok geç, sabahın beşi. Belki uykusu vardır. Bu kadar geç oturmamalıydım. Birkaç saat sonra gidiyorum. Ama şimdi onu çok arzuluyorum, içime girerken onun için açılıyorum, rahatlatıcı. Kolaylığı. Yumuşacık bildik bir yakınlık. Sonra laflayıp koltuk altı kıllarımızı karşılaştırıyoruz. "Seninkiler tavuk boku gibi," diye övünüyor. "Sen mi osurdun ben mi?" diye soruyorum. Sigara içiyoruz, evde uyanık olan yalnız biziz, suç ortakları gibi fısıldaşıyoruz. Sonra kalkma vakti, yalnız ikimiz için. Yolda bana el sallıyor. "İyi bir tatil yap." "Çok çalış." "Claire'ye benden selam söyle." "Hoşçakal." Ben köşeyi dönerken ince görüntüsü el sallıyor.

ŞANS

Provincetown

F-51 burada. Taranmış kırmızı pantolonu Lawrence'vari bacaklarıyla hemen yanımda. Bir de beyaz tişört. Pazularının üzerinde bir çiçek resmi. Anne ve Baba, yazıyor. Çiçek bir kilometre uzunluğundaki sosislerin üzerine sos döküyor. İkisi soslu, ikisi sossuz. Kokakola, kağıt bardaktaki buzun içinde yüzüyor. Patates kızartmalarına ketçap. Tuz. Sonra kol, koca pırıl pırıl tepsiyi kolayca kaldırıp dikkatle park yerinin sağ tarafındaki steyşınvagona götürüyor. Çocuk dolu. Belki beş tane. Ve karısı. F-51.

Ben F-53'üm. Tel kapının önünde güneşte bekliyorum, sabırsızlıkla dansediyorum. Servis yapması gereken bir sipariş daha var. Benimki geliyor iğrenç, kızarmış soğanlar yanık yağdan kararmış, tam anlamıyla yapay yiyecek. Bir kilometre uzunluğundaki sosisimi beğenmiyorum. Onun üstüne hardal, bir piston contası takımı gibi yağlı görünen kirli soğanlara da ketçap koymak için yeniden otomobilden inmem gerekiyor. Yanımdaki koltukta duruyorlar, sıcakta kokuyor, kağıdı buruşmuş. Ben otomobili sürerken müstehcen, bir şekilde zıplıyor. Kızarmış soğanın ketçapına sigara külü dökülüyor. Daha gidecek çok yolum var. Radyo astronotları aya indiriyor. Ayın yüzeyinden bir subay sesi, "Vay canına," diyor, hükümete duyduğu hayranlıkla çözülmüş. Bütün olayı Teksas'ta bir stüdyoda yapabilirler, uzay mucizesini o kadar güzel canlandırabiliyorlar ki. Claire'nin en büyük merakı bu ahmakların kontrolünde. Benim üstü açık otomobilime karşın "yetişkin" otomobili adını ver-

diği steyşınvagon bu sıcakta bir sardalya kutusu gibi, üstündeki tekne rayları ile tekerlekli bir fırına benziyor. Fumio hazırladı. Komşu Baker bize kendi raylarını ödünç verdi. Herşey ve tüm dostlar beni Provincetown'a göndermek için işbirliği yaptı. Aydan da uzak.

Şimdiden virajı aldım, sağa kıvrılan uzun bir kol gibi, 6 numaralı otoyol, görünce anımsadım. Üç yıl önce ilk gidişimde Olga ile buradan sapmıştım. Onu götürmek istemiyordum ama yine de gelmişti. Bir Bowery sanatçısıydı ve şık evin kirasını ödeyebilecek durumda değildi. O yaz Japonya'ya gittim. Geçen hafta 1. Cadde'deki dükkanının önünden geçtim, görünmemek için otomobilin içinde büzüldüm. Staten Adasında kumsalda otururken bir oyun oynadık, ben birbirimize hiç aşık olmadığımız için bunun önemi olmadığını söyledim. Ama o beni şaşırttı. Bana aşık olduğunu söyledi. Şimdi yakalanmıştım. İlk oyun bildik oyundu, herkesin oynadığı. New York. Ya kazanırsın ya da kaybedersin. Duygulanırsan kaybedersin, ben hiç başarılı olamadım, iyi bir oyuncu değildim. Bu yüzden Village'deki bir deniz mahsulleri lokantasına gitmemiz gereken o ilk sefer de kaybettiğimi sandım, tüm bir şişe Cutty Sark içip oraya gidemedim. Jancy'in çekme katının özel girişine yaptığımız paravananın yanındaki yeşil koltukta seksten sonra akşamdan kalma uyandığım zaman duygulandığımı sandım. Ertesi sabah onu yüksek topuklu ayakkabıları büyük şapkasıyla şık giyimli görünce gurur duymuştum. Madison Caddesi'nde bir yere biyolog olmaya gidiyordu. Sonra Queens'te annesinin evindeki çömlekçi çarkını, küçük aletlerini, kil ve sırlarını terkedip çömlekçilikten vazgeçti. Orada kaldığım gece Annesi hiçbir şey bilmek istemeyen haliyle isteri nöbeti geçiriyordu. Koruyucu yalancılık içinde on yıldır birlikte yaşıyorlar, belki de hala onun evlenip ona torunlar doğuracağına inanıyordur. Bize kahvaltı hazırlamak isteyen annesinin terliklerinin hafif sesi. Ama onu tanıdığım zaman, ihtiyacı olan şeyden hoşlanmadım. Olga yapışan cinstendi ve ben de onun yaşadığı bu yalana katılacak kadar merhamet duymuyordum. Güvenliğe kavuştuğu için Queens'teki koca sarı apartman kadar can sıkıcıydı. Çömlekleri zevkliydi. Benim için altın rengi güzel bir kase yapmıştı. Kendini beğenmişliğim onun anlamını belirlemişti, çömlekçi kena-

rının içine isimlerimizin baş harflerini çizmişti. İki yıl süreyle onu Japonya'da kullandım. Sonra oradan ayrılırken Mori-San'a verdim. İstediği için. Anlamsız bir süs. O yalvarınca reddetmeye cesaret edemedim, beğenilen birşeyi armağan etmek bir uzak doğu geleneğidir. Ve o bana çok iyi davranmıştı. Ama öbürü de öyleydi. Verdim ve vefasızlık ettim.

Ama yine de Princetown'a gittim, yalanla denizi dengeleyip, yılın bu zamanında onun küçük Dodge marka otomobiliyle birlikte gitmiştik. Sevmediğim biriyle on günü yatakta geçirmenin ne kadar sıkıcı olabileceğini düşünmemiştim. Çarşafları özel olarak yıkatmaya götürdüğüm zaman bile bir sahtekardım. Ev sahibesi de en az bizim kadar eşcinseldi ama görünüşü kurtarmak herşeyden önemliydi. Kimse bundan söz etmez. Ve ben orada birini arıyormuş gibi bakınarak uğradığım eşcinsel barlarında beni baştan aşağı süzerlerdi. Soğuk Bowery kışlarında yatarken giydiğim kırmızı Meksika kazağımla dolaşırdım. Temiz beyaz gömlek giyer saçlarımı Minnehaha stili örerdim. Aynı kıyafetle gittiğim Cedar Bar'da beni süzüp notumu verirlerdi. Janey eve döndüğünde ne dediklerini bize anlatırdı, erkek sanatçılar Zooey ile beni yatağa atma konusunda aralarında bahse tutuşurlarmış. Bir gece bahis bir buçuk dolara kadar yükselmiş. Birinin çekme katında Franz Kline ile dansettim ve olduğum gibi olmaktan hoşnut olduğumu umduğunu söyledi. Ben kimdim? Ama bir başka sefer Pauline ile JayCee şehir dışından gelip Cedar Bar'a gittiklerinde JayCee'nin göğsünü avuçlayıp ona Lezbiyen dedi. Herkes duydu. Nedenini soruyordu. Barda oturanların hepsi başını çevirmiş dinliyordu. Beynim uyuştu. Orada bütün bir akşam geçirebilmek için bir bardak bira alacak elli senti olmayan çocuklara, genç sanatçılara içki ısmarlayan Kline iyi kalpli bir adamdı. Zeki bir mizahçı, şakacıydı ve cömert uygarlığıyla masadaki herkesi kırar geçirirdi. Sarhoş olduğu zamanlarda da Peoria hakkında bir şarkı söylerdi. Illinois'de bir yer, oralı mıydı? Dinlemeye bayılır babalarımıza benzeyen tiplemeye gülerdik. O ve loş bar ışıklarında parıldayan güzel kadınsı yüzüyle De Kooning, ileri yaşlarında bile yirmi yaşında kızların peşinde koşmaktan bıkmayan iki asilzade gibiydiler. Artık işlerine yaramayacağı zaman başarı onları buldu, büyük ressamlar olarak çok geç bir ün kazandılar.

Kline'nin son sergilerinde, New York'un eski binalarındaki demir yangın merdivenlerini andıran güçlü yırtıcı fırça darbeleri vardı.

Olga çömleklerini Washington Meydanında sergileyip satardı. Snobluğumdan bunu düşünmek bile beni mahvediyor ama yine de 6 nolu yola sapıp Provincetown'a giden doğru yolu buluyorum. Daha önce gelişlerimden buraları hatırlıyorum. Burası yine bana uğursuzluk getirecek mi? Geçen yıl yaptığım seyahat de iyi olmamıştı. Celia ile geçirmeyi planladığımız gibi tatil yapamamıştım, film çekiyordum. Daha sonra Naomi ile geldim. Hawthorne Circle'da kavga etmiştik. Gerçekten de otomobili durdurup birbirimizin üzerine saldırmıştık. Ellerim boğazına doğru uzanırken o beni boğmaya uğraşıyordu. Çıldırır gibi oldum. Sonra bıraktık, utanmıştık. Bu geceyarısını karabasana çeviren bizler dost ve yazar özellikleri taşıyan insanlardık. Beni trafik işaretlerine bile dikkat etmeyen direksiyondaki adama döndürmüş ve ben otomobil sürerken haritaya bakması için yalvarmama rağmen buna gerek görmemişti. Ona çok hasta olduğumu söyleyip, bana yardım etmesini, bakmasını istemiştim. Ama bunu yapamadı, kendi de daha iyi durumda değildi. Şafak sökerken hala ceza çeker gibi otomobil sürüyordum ve daha fazla dayanamadım. Otomobili kenara çekip uyudum. Otomobilin üstü açıktı ve güneş cayır cayır yakıyordu. Uyanınca işlerin daha iyi olacağını ummuştum ama bu kötü rüya daha da kötüleşerek sürdü. Medya olayının tam ortasındaydım, şehirden şehire uçuyordum, yayıncımdan bana çalışacak bir yer bulmasını istedim. Sakin bir yer. Wellfleet'de bir yer. Telefonla kiralamıştım. Ama orayı görür görmez bir intihar tuzağı olduğunu hemen anladım. Zevksiz, yalıtılmış, pahalı, hüzünlü. Birisi burada ölecek. On dakika sonra ayrıldık. Yaz mevsimi olduğu için parayı isteksizce iade etti.

Sonra atıp tutarak Provincetown'un bana Hilton'dan daha fazla paraya mal olan basitliğine indirgendim, herşeyin tam ortasında, gürültülü, bayağı bir yer. Keyifsiz mükellef pişirilmiş bir ıstakoz yemeğinin ortasında hala kavgâ ediyoruz taa ki ben babam gibi bir zorba, Naomi ise utangaç çocuk görüntüsünü bırakıp gözü yaşlı bir nevrotik, kendi annesi olana dek.

Diğerinin yazdığı her anı kıskandık. Müdüriyeti şaşırtmak için yatakları birleştirdik. Ama ben hiçbir şey vermeden bir hayvan gibi

uyuyordum. Yatak odasında Fahişelik bantları üzerinde çalışıyordum, piller zayıfladıkça teknoloji beni daha da delirtiyordu. Geceleri onu reddettiğimde birşey sormuyor, mutfakta daktilosunda çalışıyordu. Sabahleyin yeni bir kitap için tanıtım yazdım, ona, delirip ölen o şanslı kişinin adını verip Yak diyecektim. Huzurumuz yoktu, onun için oradan ayrıldık. O seyahat de bir hüzünlü yara oldu, şimdi katar katar üzerime gelen trene katıldı, yaz sonunda metal gövdeleri bile düş kırıklığı içinde kentin sahte gerçekliğine dönüyorlar. Ama ben ileriye doğru gidiyorum. İleri Provincetown'a doğru gidiyorum, oradan dönmüyorum. New Bedford'un yoksul mahallelerinin çirkin karmaşası arkamda yarım adanın uzun çekiciliği ise önümde. Köprüden sonra oraya vardığımı sandım. Sonra bir virajın arkasında bir işaret: Provincetown 150 km. Umutsuzluğa kapılmak üzereyim. Daha çok var. Denizin ilk görünüşü. Kilometrelerce süren akşamüstü. Tutkum yavaş bir sürücü. Ama şimdi kum tepecikleri sağda yükseliyor, solda deniz kıyısına sıralanmış bisküvi kutularını andıran evler beliriyor. Onları görünce oraya vardığınızı anlıyorsunuz. Nihayet Provincetown Şehir Merkezine sapan yol, yükselen koca aptal kule, eski sessiz dar sokaklar. Alışveriş Bölgesi'ne varana kadar ortalıkta pek kimse yok, orası iste yazlıkçılarla dolup taşıyor, buraya her zaman çok gelen olur. Aç gözlü küçük dükkanlar, kar peşindeler. Ama insanlar nazik, sakallı, otomobili marinaya doğru yönlendirmeme yardımcı oluyorlar. Tiyatronun hemen yanında bir adres. Herşeyin tam ortasında. Bir çöp kutusuna üç kez çarpıyorum ama birşey olmuyor. Kimse gülmüyor. Yayalar otomobilimin çevresinde her tarafta yürüyorlar. İnsanlar, incinebilir tenleri. Onlardan oluşan bir denizin ortasında otomobil sürmek çok korkutucu, bir nazik insan bedenine çarpmak korkusu. Güneşten yanmışlar, tenlerinin rahatlığı ne bir makineye ne de benim otoyol gerginliğime benziyor. Otomobil okyanusa dönük kumun üstüne yerleşiyor. Nihayet.

Ama Claire yok. Balkonda bir kadın. Sonunda onun Molly olduğunu farkediyorum. New York'taki grubumuzun bir üyesi. Ama bizden erken ayrıldı. Onu pek tanımıyorum. O kadar yavaş ve anlaşılmaz ki esrar çekmiş olmalı. Claire nerede? Burada oturmuyor mu? Taşınabilir dosya dolabımın kargaşasında hiç kaybetmeden bir

muska gibi taşıdığım küçük sarı kağıt parçasında bir telefon numarası da yazılı. Balkonda oturan adamın biri onun adını hiç duymamış. Molly geldiğime sevindiğini onunla kalabileceğimi söylüyor. Claire nerede? Burada mı kalacağız? Molly onu bulmama yardım edecek, bana evi gezdiriyor, yalap şap yapılmış güzel bir Provincetown evi, duvarlar afişlerle kaplı, yağlı boya döşeme, yeterince eski. Güneşli, birçok odası var, yatak odası çok güzel. Her tarafta pencere var, öndeki balkon denize bakıyor. Hemen orada yüzülebilir. Bitişikte bir havuz bile olduğunu söylüyor. Durup bakmaya zamanım yok. Claire'yi bulmalıyım. Ben zamanında gelmeyince o Barbara ile New York'a mı döndü? Öğleyin burada olmam gerekiyordu şimdi saat beş buçuk. Bütün gün yoldaydım, sandığımdan da uzakmış. Umudu kesip ayrıldı mı?

Herşey korkumun içinde yıkılıyor. Molly farkediyor, herşeyin düzeleceğini, benimle birlikte çıkıp Claire'yi arayacağını, onun belki de yelkenle açılmış olabileceğini söylüyor. Otomobili geri geri çıkarıyoruz, insanlar kenara çekilip yol veriyor. Fransız'ın dükkanına gidiyoruz, deri önlüklü Fransız Claire'nin nerede kaldığını biliyor. Yasak yere park ettim. Çekicilerin olsun. Ben Claire'yi bulacağım. Sonra onu görüyorum. Gözünde gözlükleri, bana gülüyor. Elimdeki adres yanlışmış. Üzerinde Provincetown adresi yazılı iki sarı kağıt parçası vardı. Ama birinin Molly'nin adresi olduğunu farketmemişim, ilk karşılaştığımız zaman davet etmişti, istediğin zaman gel kal. Claire kiraladığı yeri bana gösteriyor. Evimiz tek bir karanlık oda. Ev sahibesi merdivenlerin başında. El sıkışıyoruz. Margaret adlı gri saçlı bir kadın. Molly'nin evine boşalttığım eşyaları almak için Claire'nin de benimle gelmesi gerekiyor. Oraya varınca Claire de görüyor. Güneşli genişliği. Ama diğer yeri kiraladık. İhtiyatlı davranıyor. Molly'nin evinde bir kere kalmak istemiş ama Molly kabul etmemiş. "Bu işe beni karıştırma. Sağol. İyilikler. Ev sahibine borcum var." "Öderiz. Orada kalmamız gerekmez." "Sen burada yazabilirsin ama ben orada yaşamak zorundayım." Molly bitişik odadaki stüdyodan sesleniyor, içki ister miyiz? "Claire kabul etmeliyiz, portakal suyu almak için dükkana bile gitti." Donup yapışmış buz kalıpları sorununu yontucu kuvvetimle çözümlüyorum. Hepimiz gülüyoruz. Güvendeyiz. Geniş güneşli bir

stüdyo, tüm bir tarafı sarı krom kapılarla çevrili. Claire teknesini almaya gidiyor. Burada kalacağımız kararlaştırıldı gibi. Molly ile alış verişe gidiyoruz.. Bir hippinin gitar çaldığı için tutuklandığını görüyoruz. Provincetown'da bile şarkı söylemek yasak. Kahvaltı için herşeyi satın alıyorum, mutfak alış verişine bayılırım. Portakal suyu, kahve, yumurta. Bir adam domuz pastırmasını dolaptan çıkarıp bana uzatıyor. Evcilik oynamak gibi. Ev kadınlığından çok daha zevkli. Dükkandan aldığımız hazır dondurma ile özel sütlü yumurtamı yapmak için krema ile büyük torbaları eve taşıyoruz. Claire bu yumurtaları yediği zaman bana evlenme teklif etmişti. "Eğer evli olmasaydın," Bowery'de kaldığı bir akşamın sabahında gülüşmüştük. Ama o benden uzaklaştığı sabahtı, anne baba çocuk konuşmamız. Rollerden nasıl kaçınmalı, başkası olmaktan nasıl vazgeçmeli? Veya yalnızca oyun oynamak üzere onlar olmak, sürekli değişmek, böylece bir yerde saplanıp kalmamak.

Claire kıyıya geliyor, kırmızı bir yelken. Ben de ona el sallayıp benim için yanaşmasını isteyerek kıyıya iniyorum. Limon sarısı svetşörtün üstünde sapsarı saçlardan oluşan bir taç. Kumda biten klasik yanaşma stillerinden birini gerçekleştiriyor. İnerken alçak gönüllü evinden söz ediyor. Orada kalacak. Gülümsemesine aldırmamak gerek, çok ciddi. Bu onun kimliği. Herşey suda param parça oluyor. Molly'nin yerini unutmalıyım buraya onunla birlikte olmak için geldim. "Ben de orada kalamaz mıyım? Seninle beraber?" "Nerede istersen?" "Her iki yerde de kalabiliriz." "Rockefeller'ler gibi." Yoluna girecek. Rahatlıyorum.

Molly içkilerle sahile iniyor. Sigaralar. Claire bizi yelkenliyle gezdirmek istiyor. Gösteriş yapmak. Alabora olana kadar herşey çok güzel gidiyor. Giysilerimizle suya düşüyoruz. Nerdeyse boğuluyoruz. Sonra yere basıp doğruluyoruz. Provincetown'da müthiş bir başlangıç. Bu bir alamet mi? Benim sandallarımı bulup Molly'nin gözlüklerini çıkardıktan sonra, Molly bunun yeterli olduğunu söylüyor.

Claire beni gezdiriyor, ben güvertede uzanıp kendimi ona sunarken iskele yanımızdan hızla geçiyor, dayanılmaz arzumu gözlerimden gözlerine aktarıyorum. Başının saçlarının altın pırıltısı gökyüzüne akşama karşı. Provincetown'u aniden Venedik yapan kule -

Amerikan usulü Venedik süslemeleriyle. Ve balıkçı tekneleri, ıstakoz sepetleri, büyük harflerle yazılmış, "Yaklaşmayın" işareti, kıyıdaki evlerin ışıkları. Teknesinde uzanan Kleopatra'yım. Arzum dayanılır gibi değil. Açıkta dönerken manzara kıyıdan okyanusa ve mendireğe devinip değişiyor, başı ve omuzları hep gözümün önünde. Utanıyor ve bir hata yapmaktan korktuğu için ona bakmamamı istiyor, serenin bana çarpmasından korkuyor. Ama çarpmaz ben yatıyorum. Elbiselerim sırılsıklam pantolonumun çizgileri ıslaklıktan parlıyor. Bacaklarımı ve göğsümdeki ıslak gömleği duyumsuyorum. Nell, Claire'nin beni sevdiğini söyledi. "Kolunun altına tutması tehlikeli. Ona yardım et ve iyi davran, belki de delidir." Ama Nell Amerika'da herkesin deli olduğuna inanıyor. "Albany'de karşılaştığımız o ilk günü hatırlıyor musun, Provincetown'a gitmekten bahsetmiştik? İşte geldik." "Evet Katsie, gündüz düşlerini kadere dönüştürürsen gerçeği kontrol eder evreni yönetebilirisin." Duygusallığa karşı savunmasını hoş karşılamalıyım. "Sana en son hayalimi anlatayım mı? Race Point'ten dönerken sahilde yürüyorum. Oraya gideceğiz. Bu tarihi bir an olacak, İngiltere veya İrlanda'ya en yakın nokta. Ama dönüş o kadar uzun sürdü ki Barbara'ya dümene geçmesini söyleyip sahilden yürüdüm." Şimdi ciddileşti, öyküyü anlatıyor, Paytak Ördek ses tonu yok oluyor. "Binlerce martı vardı ve ben aralarında yürüdüm. Çevremde uçmaya başladılar ve beni tanıdıklarını farkettiğim anda aniden hepsi havalandılar ve beni akıllı üstün bir yaratık olarak kabul edip bana seslendiler. Sanki akıllı bir yaratığı görünce tanıdılar ve onlarda olmadığı için ona saygı sunmak istediler." Onu dinlerken hüzünleniyorum. Herkes onun tuhaflaştığını biraz fazla mistikleştiğini söylüyor. Belki de delidir. İskele yanımızdan geçiyor, suda direkler, koyu çizgiler, okyanus kokuyor. Claire'nin hırsını düşünüp içimi çekiyorum, onun güce erişme isteği. Sanki asaletin en yüksek mertebesiymiş gibi kutsallığa erişme arzusu, şimdilik bulamadığını biliyor ama arayışla kendini yıpratıyor.

Sonra geri dönüyoruz ve kulcyi arkasında görüyorum, gökyüzünün mavisinde, saçlarının yumuşak sarısının, yüzünün ve bana bakan yeşil gözlerinin arkasında yükseliyor. Arzumla acı çekiyorum. Bacağımı dizlerinin arasına çekiyor, ayaklarımız teknenin ıslak tabanında birleşiyor, su ılık. Şimdi dönüyoruz.

Kıyıya çıkınca tekne için endişeleniyor. Onu kendi yerine götürmek istiyor. Ben ısıtağım ve üşüyorum. Bir duş yapmak istiyorum. Isınmak. Bir içki. "Bende bir pantolonun var..." deyip susuyor. Benim oraya gitmemi istiyor. Molly'nin evi ışığıyla rahatlığıyla bizi çağırıyor. Seçim çok önemli. Bu tekneden bile daha önemli. "Peki senin evine gidiyoruz. Bizim evimiz." Hep hatırlamam gereken bir şekilde bana teşekkür ediyor, kısa ve güçlü. Gülerek iyi bir dost olduğumu söylüyorum ve limana dönüyoruz. İskeleden dolaşıyoruz. Ben miçoluk yapıyorum. Yelken kullanma becerisini küçümsüyor, beceriksizliğiyle hep alay eder. "Niye ters yöne gittiğimizi merak ediyorsan birşeye çarpmamak için." Oraya vardığımız zaman başımı ellerinin arasına alarak beni öpüyor. Sahildeki insanları daha sonra görünce skandal yaratıp yaratmadığımızı soruyorum. Ama kimsenin aldırdığı yok. Ev sahibi kadın onunla ilgileniyor. Tekne için endişeleniyor. "Çocuk yelken kullanmayı pek az biliyor. Şimdiden üç tane menteşe pimi kaybetti." Durumu ona açıklıyorum. Çalışmak için daha geniş daha iyi bir yer bulduğumu söylüyorum. Ama Margaret odalarımızı artık başkasına kiralayamaz. Çok geç. Bu yüzden sözümüzü tutup kirayı ödememiz gerekiyor. Bu Claire'nin stili, onun New England dürüstlüğü daha iyi.

Duş harikulade. Sıcak, basınçlı. Claire bana kakao yapıyor. Hasta bir çocuk olmanın tüm keyfi. Üçer bardak süt içiyoruz. Kıçı, kotunun içindeki bacakları çok güzel. Kamp yapıyoruz onun için onun ekose yün ceketini giyip saçlarım yaş ve dağınık sigara almaya gidiyorum. Provincetown'da gece yürüyorum, çevrenin, eski evlerin yaz kalabalığının romantikliği. Birkaç günlük tatil yapanlar. Fiyatlar çok yüksek, dükkanlarda el sanatları satılıyor, her taraf'ta Washington Meydanının taklitleri dolu. Eve Claire'ye dönerken Nell'in burayı özgün bulacağını hiç sanmıyorum. Ama herşeyi hoş görüyorum, eroinmanları bile. Portrelere ve deniz kıyısındaki evlerin resimlerine duyduğum sanatçı snopluğu bile sokakların güzel kokusunda yok oluyor. Princetown yazında bir hafta geçirebilmek için bütün bir yıl para biriktiren insanları seyrediyorum. Eşcinsel bir kasaba. Bir sanatçı kolonisi. Ama sanatı pek o kadar iyi değil. Burada ve şehirde tanıdığım tüm amatör eşcinsel sanatçıların yapıtları asla yaşamlarındaki çatlağı aşamadı, yeterince güçlü olmadı.

Birer çıkarsama. Evet, özgün de değil. Dikkat yetersizliğinden doğan yapay sanat. Diğer insanlar yeni sanatı yaratırken, sanatla bir şekilde ilgili olan bu insanlar ortalarda dolanıp gelenek kırıntılarıyla uğraşıyor, pasteller yapıyorlar. Ama önemi yok. Bu akşam kabul ediyorum. Kapıyı açtığım zaman o makinenin altında saçını kurutuyor. Berberde bir hanım gibi. Bir an inanamıyorum. Kitap kurdumun maskesi düşmüş gibi. Ama bu çok komik. Bu kendini beğenmiş hali hoşuma gidiyor, oturup onu seyrediyorum. Plastik boneyi çıkarıyor - bigudiler. Hayatındaki en saçma şeyi bana göstermekten memnun, gülüyor. Onu gördüm. Müthiş sarı saçları bigudilere sarılmış, bu tuhaf madeni aletleri teker teker çıkarıp şimdi yerde açık duran gri plastik bonenin içine atıyor. Şimdi onu çantasına yerleştiriyor, kendinden emin. "Yalnız yaşarken gereksiz birşey bu. Bunu yapmazsam bir süs köpeğine benziyorum," eliyle o feci aletleri çıkarıyor, böylece harikulade saçını bir sopaya sarılmış macun gibi tutam tutam özgür bırakıyor.

Nihayet zamanı geldi. Birlikte eşyaları, havluları, gözlükleri kaldırarak stüdyodaki kanapeyi boşaltıyoruz. Şimdi bana sarılıyor, gözlerine bakıyorum. Korkuyorum. Boğazımı tıkayan duygularım o kadar güçlü ki, titriyorum. Burada olduğum için mutluyum. Sevişiyoruz ve daha elbiselerimizi çıkarmadan geliyoruz. Kollarında titriyorum, ağlayacak gibiyim.

Benimle birlikte şiddet karşıtı panele gitmeyeceğini söylüyor. "Uçaktan korkuyorum. Üstelik birşey öğreneceğimi de sanmıyorum." "Sen bana öğretirsin diye düşünüyordum, bu konuyu çok daha uzun süre incelemişsin." "O kadar çok şiddet biçimi var ki," yan yatan başı çok güzel, gözleri beni eğitiyor. "Şiddet karşıtı olmak bir yaşam biçimi. Yeni bir yaşam olanağı sağlar." Bunu başaran kişilerin olduğunu iddia etmesi hayret uyandıran bir umut. Bu bir yaşam şekliyse erişilmesi imkansız olmalı. Mallory'nin mahalle karısına dönüşen kreşendoları, beni hırpalaması karşısında susamadım ve midem daha fazla dayanıp sabredemediği için de ona erişemedim. Hafif ışıkla parlayan Claire bana bakıyor. "Şiddet karşıtı kimseler diğerlerinin öfkesini bir süngер gibi emmek için buradalar." Geçen kışı anımsıyorum. Dergilerden haykıran nefret, siyah basılı harfler bıçak gibiydi. Dinleyiciler arasından bağıran öğrencilerin

gözlerindeki kötülük. Barışçılığım yüzünden bana vurmaya hazır ayaklarının ucunda duran o Teksas'lı çocuk. Zehirlenmiştim ve deliriyordum. "İnancın varsa öfkeyi emdikten sonra atabilirsin." İç geçiriyorum. "Bunun dinle ilgisi yok," diye tiksintime gülüyor, "Başka bir inançtan söz ediyorum." "Nasıl?" "Bir keresinde King'in kiracı grevinde Chicago'da yürüdüğünü gösteren bir film görmüştüm. İnsanlar su hortumlarını, çim sulayıcılarını ona yöneltiyorlardı, yüzlercesi, inanılmaz küfürler yağdırıyorlardı, ondan nefret ediyorlardı, binlercesi birden küfrediyordu, perde onların nefretiyle doluydu. Sonra küçük bir uçakta ona sorular sordular, çok iyi bir belgeseldi, orada başını uçağın kapısından sarkıtmış duruyordu, yüzü, onu gösterdiler, [illegible] dolu şaşkındı. O farkında olmadığını söyledi, tabii herkes onun böyle bir nefretin varlığından haberdar olacağını biliyordu. Şiddet karşıtlığının çıkar yol olup olmadığını bilmediğini söyledi, bundan emin değildi. Sinema salonundaki bütün insanlar biliyordu, bunu çok uzun süre önce anlamışlardı, ona gülmekten bir hal oldular."

"Yapabileceğimiz en önemli şey, tek dikkate değer şey," derken gülümsüyor, "umut aşılamaya çalışmak. Birinin bunu yapması gerekir, bıktırıncaya kadar insanlara değişikliğin mümkün olduğunu ısrarla söylemeli." Geçen yıl 26 Ağustos'ta Bryant Park'indaki büyük insan kitlesini anımsıyorum, beden beden durmuş akşam ışığında bir çiçek denizi gibiydik. Benden sonra konuşan Friedan yaptığı anlaşılır ayrıntılarla, gerçeklerle, sorunlarla dolu konuşma. Dinlerken utanmıştım. Benim sıram gelince artık bir hareket oluşturduğumuzu söylemiştim. Sadece bunu söyledim, sokakları dolduran elli bin kişi olmanın verdiği duyguyu ifade etmek istedim. Ama pek anlaşılır olamamıştım. Betty ise istihdam istatistikleri, kürtaj talepleri gibi elle tutulur şeylerden sözetmeye hazırlıklıyıd. Claire, "Onun işi o," diyor. "Seninki başkaydı. İnsanları inandırmak. Bu başka birşey. O anda oluşan, hayal ürünü, umut verici birşey."

Ama çok tehlikeli başka birşey daha hissetmiştim. Medyanın adamları bütün gün bizimle birlikte ayak altındaydılar. Yürüyüşe katılanlar öfkeliydi, yürüyüşü onların onuruna düzenlemedik ve bu gibi. Hayatlarında ilk kez kendini güçlü hisededen kadınlar erkek gazetecilere oturun da hepimiz görelim, kör edici ışığını kapat diye

bağırıyorlardı. Ben de yürürken aynı gururu ve aynı öfkeyi duymuştum. Daha o zamandan sorun çıkmasından ürkmüştüm. Sonra beni çağırıyorlar, konuşmam gerekiyor, konuşma yapmak düşüncesi başımı döndürüyor, çok insan var. Gerçek insanlar, canlı, ekranın boşluğunun arkasındaki televizyonun milyonları değil. Sonra konuşuyorum. Zaman beynimdeki çınlamaya dönüşüyor. "Aniden herkes dinlemeyi bıraktı, ışıklar elinde onu iğdiş edeceğimi söyleyen bir pankartla duran garip bir moron'a çevrildi. Başına iş açacak, bu yarım akıllı hayalet tehlikeyi davet ediyor. Ve bize de hatırlatıyor. Medya buna bayıldı eğer o linç edilse haber olacaktı. Artık kimse benim konuşmamı dinlemiyor. Tabii epey moralim bozuldu. Herşey durdu ve havada onun başının üstünde asılı kaldı. Artık konuşamıyorum. Şimdi beni seyrediyorlar. Ama o an onu öldürün desem bunu yapacaklarını anladım. Bunu hissetmek insanı hasta ediyor. İnsan o zaman anlıyor. Hitler'in meydanları ve flamalar, yürüyüşler, herkes birbirinin aynı, o kahrolası bayraklar, svastikalar mükemmel bir şekilde ilerleyerek dönen gücü selamlayan sıralar. Bilinen barışçı sözleri de söylesem beni dinlemeyeceklerini anladım. Bu belki işleri daha da kötü yapardı. Bu yüzden komik olmak durumundaydım, dikkatler başka tarafa yönelene kadar işi mizaha vurdum. Onun tek kılına bile birşey olsa biz tüm değerimizi yitirirdik ama onun güvenliği için bunu, apaçık gerçeği söyleyemedim. Flaşların ışığında kaybolan bu yaratık, elindeki kartonla meydan okuyan ahlak dersi veren bu çılgın tip. Herşey kargaşa içindeyken nasıl umut verebilirsin?"

"Bana hatırlattığına sevindim. Senin gerçekçiliğin benim tüm hayallerime güzel bir denge oluşturuyor. Pet şişe ticaretindeki sevincim," diye gülüyor. "Biz hatalı veya deli olsak da bu yapılmalı. Önce hepimiz iyi kalpli olmayı öğrenmeliyiz. Bunun için saçma görünmeyi göze alabilmelisim." Kahkahalarla gülüyor. Yatakta şiddet karşıtlığını tartışan aşıklar olduğumuzu farkedip ben de gülüyorum. O kadar doğal gelmişti ki farketmemiştim. Dili ağzımda dolanırken bu sakin yaz günlerinde herşeyi denemeye ve duygular içinde boğulmaya, her anın tadını çıkarıp keyfine varmaya zaman varken tenselliği araştırmaya karar veriyorum. İşte barışın mutlulukları. Tarihçiler bunu efemine bulurlar, Sansom'un Japonya hak-

kındaki sevimli masal kitabını anımsıyorum. Ne zaman bir hanedan saray yaşamına ve sanata ilgi duymaya başlasa kadınsılaştıklarını öne sürer, savaş sanatı çürüyor, hanedan yeni bir gerçek erkek dalgasına, yeni bir şogunun çelikten insanlarının fetih hırsına yem olacak der. Sonra yeniden uygarlaşırlar ve at üstünde çığlıklar atarak, Kurosawa'nın yenik Machbeth'i olan Mifune'ye yaptıkları gibi ok yağdıran yeni cengaverlere yenilirler.

Savaş ciddi bir erkek işidir ve bizler giysilerimizi tartışmayı yeğleriz. Claire bana mini elbisesini gösteriyor. Şehirde olay yaratmadan giyilemeyecek kadar küçük gümüş rengi bir mendil. Benim stüdyomda kaldığı bir gün ona verdiğim ona çok yaraşan uzun mavi elbiseyi soruyorum. "Çamaşırhaneye götürdüm." "Kuru temizleme diye birşeyden haberin yok mu?" "Makineden çıktığında çok komik olmuştu." "Tabii rezil ettin." "Evet ama o sadece bir nesne." "Benim şaşırtıcı İngiliz elbisemi sana göstermek için sabırsızlanıyorum." "Nasıl birşey?" "Molly'de, bu akşam görürsün." Giysilerimizden bahseden hanımlarız. Veya uzun bir iskelenin üstünde önümüzdeki suya veya arkamızdaki kulenin ve kasabanın ışıklarına bakarak bir karton kutudan istiridye yiyen aşıklarız. Bir denizci yanımızdan geçerken bir parti mi veriyoruz diye soruyor. Işıklar eğlencemizin üzerine dökülüyor. Çok özel kişileriz. Yalnız başımıza kalmak istediğimiz için yolda Molly ile iki arkadaşa rastladığımızda yanlarından geçip doğruca eve giriyoruz. Sonunda bir içki hazırlıyorum. Özel lükslerimin keyfine varıyorum, buz çıkarırken artık yaşlandığım için bazen rahatıma düştüğümü düşünüyorum. Balkondaki sesler susup uzaklaşıyorlar. Elbisemle Claire'yi rahatsız etmeyeceğim, o şimdi yatağında yüzükoyun yatmış uyuyan bir çocuk. Yavaşça yanına yatmaya giderken gece lambasını düşürmeyi başarıyorum. Bir kere de değil iki kere. Kalkıp yeni baştan kordona takılıyorum. Karmaşa. Prizin yerini bulamıyorum, halının üzerine portakal suyu döküyorum. Evi yıkan bir Viking gibiyim. Ben halıyı silerken Claire elektrik sorununu çözüyor. Sonra yeniden iki aşık oluyoruz o da şehvetle çırpınan güzel bir kadın. Bedeni o kadar güzel ki kalçasını öperken karnındaki hafif tombul çıkıntıyı beğeniyle seyrediyorum. En bayıldığım pozda yatan kişilik sahibi bir çıplak kadın, yan yatmış, bacağının çizgisi kalçalarına doğru yükseliyor

sonra yanda inip göğüslere ve omzuna erişmek için yeniden yükseliyor.

"Yıldızları bir kenara bıraktım," diye iç geçiriyor. "Fazla soyut olmaya başladı. Bu ayı, Budistlere ayırdım. Bir kucak dolusu kitap buldum." Bana sokuluyor, yüzüm boynunu soluyor. Uykuya dalmadan önce son hatırladığım şey Kyoto'daki tapınaklar oluyor. Karanlıkta oturursun ipek perdeler sessizlikte dalgalanır, büyük siyah beyaz çizgiler, bazen kırmızı ve yeşil, parlak renkli çevreye karşın loş suskunlukta canlı renkler. Önce ucuz olduğu için sonradan da alıştığım için tapınaklarda kalıyordum, rahibin iki küçük kızı kahvaltıdan sonra İngilizce derslerini tekrarlamak için yanıma gelirlerdi. Tanaka-san, Smith kadar yaygın bir isim. Taksi Hyakumonben'de dolaşıp yolu kaybettikten sonra geceleyin yağmur fırtınasında oraya varıyorum, rahip sırt çantasıyla çıkagelen ve kalmam gerektiğine onu ikna edebilmek için bildiği bütün saray terimlerini tekrarlayan bu geigin 'den (Japonca'da yabancı kadın anlamına geliyor) epey etkilenmişti. Dost olduktan sonra ve kızları benden bir sürü ücretsiz İngilizce dersini kopardıktan sonra bana en iyi odasını göstermişti. Kano tarzı paravanalar ve kapılar. Üç yüz yıllık tahtadan yapılmış. Fumio ile Kyoto'ya gittiğimiz zaman ise çok daha güzel bir Kano karşısında tüm bir akşamüstü geçirmiştik. Tapınağın tüm bir tarafını kaplayan kiraz ağacının önünde hasır yaygılarda hayran hayran oturmuştuk, tabloya veya bahçeye bakma seçeneğimiz vardı. Kutsal deneyimimiz. Altın renkli ağacın hala onun gözlerinde büyüdüğünü biliyorum, Miroji dağdaki tapınağımız. Sevdiğimiz pagodanın önünde onun fotoğrafını çekmiştim, yüzündeki gülüşü o gittikten sonra da benimle olmuştu. Amerika'ya gittiği aylar boyunca yatak odamın duvarındaydı. Annesi yeni bir futong için ölçü almama yardım etmek için üst kata gelmişti. Önünde durup onu bedenimle gizlemeye çalışmama rağmen resmi görmüştü. Mükemmel sağ duyusuyla anlamış ve onaylamıştı. Yoshiko öldüğü zamanki gücü. Acı ile kaskatı kesilmiş küçük beden, shikataganai, yapacak birşey yoktu. Gençliğinde yok olan bir dost için öfkelenmiş, yaşamının boşa harcanmasını aptalca bularak başımı kapı pervazına vurmuştum. Yaşlı kadın yüzü, hayır, Obaachan, yapma dedi. Bazen elden birşey gelmediğini öğrenmelisin. Ayrıldığım

gün Batı elbisesi giymiş bir minyatür gibi öylece durmuştu. Çok sıcak bir gündü. Hafif bir elbise. Kimono ile her zaman asil bir görünüşü vardı. Bir ipek uzmanıydı. Ama o gün sıradan bir elbiseyle yaşlı görünüyordu. Ve narin. Ona bakmak acı veriyordu. Ona iyi bakmamı istedi. Beni kabul etmişti. Kafa çekip birlikte beyzbol maçına giderdik. Sonra cin tonik için fazla yaşlandığı, sonradan etkilendiği için içmekten vazgeçti. Ben ayrılırken kapıda mendilini sallarken küçücük görünüyordu. Ben de sözümü hep tutacağım, onu hala ve hep seveceğim. Belli bir ölçüde çılgınlığa izin veriyordu ne de olsa ben bir geigin'dim. Yaşamı boyunca tensel zevk tatmadığı halde şimdi bana karşı çıkacağını hiç sanmam. İkinci annem. Claire'nin göğsünde uykuya dalmadan önce son hatırladığım şey.

Sabahleyin o daha uyanmadan ben okyanusa giriyorum. Soğuk. Neredeyse çok soğuk. Çok çabalarsan değil. Bir adam kıyıdan seyrediyor. Çirkin siyah mayomu mu yoksa korkaklığımı mı görüyor? Hiç önemi yok. Bir gün diğerinden ne kadar farklı. Soğuğa aldırmadan suya giriyorum. Burası sakinliği ile bambaşka bir dünya, uçsuz bucaksız denize giriyorum, tertemiz yeni gün suyun maviliğinde yansıyor. Hayat taptaze. Pırıl pırıl. Her güzelliği vaadediyor. Tatilin ilk günü.

Kahvaltıdan, denize bakarak güneşte yediğim tereyağlı ekmekten, gazete ve kahveden sonra yalnız kalıyorum. Molly'nin döşemesine bakıyorum. Temizlemek sorunu olmasın diye yere boyayla halı resmi yapmış. Çırpınan bir kuş gibi ellerimde tuttuğum zamanı düşünerek geçirdiğim bu günü nasıl sahiplenebilirim. Dikkatle bakarsan tüylerin arasında her zaman bit olur. Başaramayacağım. İnsanlarım sadece birer gölge, konuşmalarını yakalayamadım. Ben bitiremeden yaz sona erecek. Kışla birlikte ne gelecek? Çok zor. Dayanamıyorum. Kahvaltıdan ve uzun keyifli bir kahveden sonra Molly geldi. Okumam için bana bir sanat kitabı verdi, bir yontucu olduğumu anımsayıp iyi kalpliliğiyle beni duygulandırdı. Rimbaud'dan söz ettik. "Bugün yaz. Hayallerini bana göster," dedi.

Ama şimdi ışık yok. Pencereler şimdi kış için kepenkle örtülmüş, geçen yazın sesleri. Dinlersen hala odalarda. Duvarlarda yüksekte olan pencerelerden ışık girmiyor. Işık yok ya da çok az. Artık kış. Bitirmeye geldim ve geçmişi buldum.

Başımı kaldırıp geri gelişini izliyorum. Claire kapıda duruyor. "Benim mükemmel bir anglo-sakson yüzüm var." Sahi mi? diye karşılık veriyorum. "Evet. Wall Caddesi'ndeki hanım öyle söyledi. 'Mükemmel bir Anglo-sakson yüzün var, ön taraftaki büromuzda bu bizim için büyük bir kazanç olur. Ne yazık ki steno bilmiyorsun." O ilk gün bir önceki gün buraya varışımı yazdım. Hemen sıcağı sıcağına olgunlaşmasını beklemeden yazdım. Şimdi okuyunca sığlığından nefret ediyorum. Margaret'in boş evinin Ocak karışıklığı içinde yine başaramıyorum. Yine buradayım, huzursuzum, odayı dolduran kutular ve işçilerle çevriliyim. R7050-A model ısıtıcıyı yerlerde uzanan borularıyla tamamen yerleştirmişler ve çalıştırıyorlar. Ve beş de kedi. Şimdi.

Akşam onun gelmesini bekliyorum. O zaman. Geldiği zaman yaz, insanlar sokakları dolduruyor, barış üniforması giymiş bir ordu, bizler kadar yaşamaya hevesli tatilciler. Portekiz ekmeği satın alıyorum. Sonra tekrar dar sokağımıza denizin sessizliğine, kazanılmış bir yemeğin keyfine dönüyorum. "Claire, o berbat lastik ayakkabıları nereden aldın?" "2. Cadde'de lastik ayakkabı satan bir adam var. Bu sene yanlış bir karar vermiş. Bin çift portakal rengi lastik ayakkabı almış. Nedensiz, öylesine trajik bir yanlış karar. Küçük yerinin önünden geçiyordum, doğru dürüst bir dükkan değil, bir bodrum katı. Yan iş olarak bitki şatar. Kar getirmeyen bir iş. Aşağı Doğu Yakası henüz çiçeklere hazır değil. Ben mavi beyaz lastik ayakkabılara bakarken yukarı çıktı. Portakal rengini önerdi. Hemen ne olduğunu anladım."

Bitişikteki kadının evini böcekler basmış. El fenerini duvara tutmuş orada arkada oturuyor. Milyonlarca böcek var. Claire ne böceği olduğunu soruyor. Kimse bilmiyor, kadın öğrenmeye gidiyor. Bir an sonra geri dönüp avcunun içini göstererek izah ediyor. Ben biftekler için ateş yakarken Claire öyküyü anlatıyor. "Ben de duvardan bir tane alıp onlara gösterdim. Orada elimdeydi. Şimdi artık onları korkutmuyor. Kanatlı küçücük siyah birşey, o kadar narin ki şimdi ilgilerini bile çekiyor. Onun canlı bir yaratık olduğunu anlamaya başladılar." Ateşin önünde duruyor, anlatırken eli alevlerin ışığında parlıyor, mehtap arkasında gökyüzünde pırıl pırıl. Bu akşam üstünde insanlar var. "O zaman öldürmekten vazgeç-

tiler mi?" Çevresinde dönerek kendi kendine gülüyor. "Hayır daha fazla böcek ilacı almaya gittiler. Kutularca. Zafer çabuk gelmiyor. Önceden tadına bakmak zevkine sahibiz."

Akşam yemeğinde herkes ona takılıyor, sevgiyle alaya alıyor. Fransız son zamanlarda neyi bıraktığını soruyor. "Bookie hep birşeyleri bırakıyor, cinsellik veya içki veya sigara. Ruhunu mükemmelleştiriyor. Bir gün uğradığımda yerlerde emekleyerek esrarlı sigarasını arıyordu. Hem de dört ayak üstünde." Kahkahalar yatışınca Fransız konuşmasını sürdürüyor. "Bu hafta hangi mucizeyle ilgilisin? Hangi izm'i okuyorsun?" Onunla, idealizmindeki yabancı hatta biraz da tehdit edici ögelerle böyle başa çıkabiliyorlar. Aynı zamanda hayranlıklarını da böyle ifade ediyorlar. Bazen onun için endişeleniyorum ama o onları anlıyor ve onlardan daha çok eğleniyor. "Bookie," diyor. "Bir Ghandi'dir."

Yemekten sonra diğerleriyle birlikte gitmiyoruz. Claire konuşmalarından sıkılıp onlardan uzakta gazetesini okuyor. Ben yatakta oturmuş onu arzuluyorum. Yemek boyunca diğerlerinin bir an önce gitmesini dilemiştim. Onları niçin davet ediyor? Niye bizi sönmek üzere olan ateşimizle ve balkonun denize bakan tarafına astığımız iyi şansımızı kanıtlayan Noel ışıklarıyla başbaşa bırakıp evlerine gitmiyorlar? Ve işte evimizin içinde güvendeyiz, müthiş zevkleriyle, bize önümüzdeki günlerde saatler süren krallara layık ziyafetler sunacak yatak odamız, gün bedenlerimizde henüz tazeyken gün ışığında sevişiyoruz. Bir akşamüstü gün ışığında altın rengine bürünen böğrünü okşadım, elim dikkatle içine girerken attığı çığlığı şimdi yeniden duyuyorum. Ama konuşuyoruz, susmamız gerekirken sürekli konuşuyoruz. Dostluğumuz bitmez tükenmez muhteşem bir sohbet, konuşmamız sevişmemizi yarıda kesiyor, onu çok yorgun veya beklemekten sıkılır hale gelene kadar erteliyor. Sinirlerimiz beklemekten gerginleşene kadar istediğimizi elde edemiyoruz. Tartışmayı pek de dikkatle izlemeden dinliyorum, Kral Kennedyler'in kurban sistemi herşeyi daha da mı güçleştiriyor, halk cinayetlerden ve televizyonda gösterilen cenaze törenlerinden zevk mi alıyor, bu bir subap mı oluşturuyor ve beni reddedecek mi diye düşünüyorum. Dünyevi hazlardan uzak kalma işine yeniden mi başlayacak? Bu hep arkada bir yerde kalıp huzurumu kaçıran bir

tehdit. Bu azizlik saçmalığı can kazanıp bana karşı çıkıyor. "Ama onlar çok büyük bir ışık yaktılar," diyor.. "Gerçekten de bir deniz feneri gibi, şeylerin nasıl olabileceği konusunda bize bir fikir verdiler." "Kuyruklu yıldızlar yanıp biter," diye karşı çıkıyorum, "ve arkalarında daha koyu bir karanlık bırakırlar." Midemde birşey yanıyor, bu sadece düş kırıklığı mı? Yoksa şansımı araştıran açıkgözlülük mü? Dün istekliydi, kendini verdi. Ya yarın? Celia gibi mi olacak? Bu hafta bir karabasana mı dönüşecek? Onu kaybedersem şansımı da yitireceğim. Hayır, bu iyi olmalı. Çok az vaktimiz kaldı. Bir süre sevişir sonra diğerleriyle barda buluşuruz. Danseder, bir iki içki daha içeriz, yaşanacak çok şey var. Herşey. Her ikisini de yaparız. "Barlar, süreksizliğin anıtlarıdır," diyor. "Eşcinsel barlar da en kötüsüdür." "Öyleyse evde kalırız," diyerek gülümsüyorum. Onu okşayıp gönlünü yapmaya çalışıyorum, düşmanım *New York Times* gazetesi altımızda kırışıyor, sonra yere düşüyor. Ama eğer isteksizse hiç umut yok demektir. Şimdi bile razı olur gibi, yan tarafında doğrulup elini uzatarak beni buluyor, önce beni almayı bana hizmet etmeyi ister. Ben daha zor kızışıyorum, halbuki o her zaman bana açık, hazır. Kuşkuluyum, şimdi bile, göğsümdeki eli büyük bir özenle meme ucuma dokunacak mı, sanki bu klitorisle bağlantılı ve bacaklarımın arasındaki kızışmayı hemen başlatıyor. Önce ben onu alıp kendime zaman tanısam daha iyi olmaz mı? Kimin önce olacağı konusunda sıra takip etsek daha iyi olmaz mı? Ama o bana gülüyor, "Duvara çentik mi atacaksın?" "Eşitlik," diye söylev çekerdim, ama kulağımdaki dili, "Kapa çeneni. Elbiselerini çıkar." diye fısıldıyor. Onun emirlerine bayılıyorum, bana zorbalık etmesi hoşuma gidiyor. Bu ne hastalıklı bir düşünce böyle, yoksa onunla birlikte varılan son güvence mi? İçimi araştıran elinin verdiği zevk şaşırtıcı, eli için açılan diğer ağzımın dudakları ıslak ufak sesler çıkarıyor, diliyle doldurulan sessizlik bu arada beni yokluyor, geriyor, törpülüyor, seçiyor ve sinir ucuyla bir düğmeyle oynar gibi oynuyor bastırınca tüm kızışmışlığım bir sel gibi boşanıyor onu içime almak için daha da açılıyorum onu dirseğine kadar içime alabilmek için yarılmaya hazırım, umutla açılıyorum. Ben içimin derinliklerindeki elinin gücüyle dansederken hareket ettikçe hareket etmene bayılıyorum, elin duvara sert hızlı derin bastırdıkça

içimde fırtına kopuyormuş gibi sarsılıyorum. Öyle müthişsin ki nefesim kesiliyor. Öyle güçlü. Geliyorum, hatta sürükleniyorum, çaba harcamadan, yalnız onun yaptıklarına güvenerek, aklımdan geçen emirleri bile durduruyorum irademi terkedip beni alması için onu izliyorum, bir el tarafından fırlatılıp umutla beklediğim korkuyla sarsılıyorum, dönme dolaptan uzakta, sonra aniden dikey düşüşün dehşeti ve kontrolden çıkıyorum, düşünce ve bilincin dışındaki yere götürülüyorum. Ben de onun üstünde bir despot oluyorum, kuşkusuz onun da gelmesi gerek, ben de oynayıp uzatabilir daha içine girmeden ona çığlıklar attırabilirim, kıllarının üzerinde oyalanıp Ağustos ayında olgun bir buğday tarlasındaymış gibi kendimi yitirebilirim. Benim için özlem çekmesini kıvranmasını sağlayacağım, sonra o çıldırırken yavaşça derece derece iterek ilerleyeceğim, o ilk dokunuşu kurnazca daha yüksek daha kızışmış anında yapacak, ıslaklığına daha çok susamış daha rahatlatıcı bir şekilde kavuşacağım, bu selamı benim için saklayacak, bu beni hayatta her şeyden daha çok gururlandırıyor. Dokunuşum için ıslak açık hazır oluşu ben kenarlarda hala oynarken, içeri gel diye emretmesi, benim gücüm herşey olduğu için gerçekte bana yalvarıyor olması. Yolunu bildiğim için şimdi onu yöneten ustayım, içine dalıp çığlık atması için ateşini karıştırıyorum, acaba bizi duyarlar mı, çünkü gelirken vahşi bir aslan gibi kükrüyor. Onun gücü şimdi beni aşıp her zamankinden daha büyük bir kudrete dönüşüyor, kendine ait, yalnızca bir an için, daha fazla değil, ancak birkaç saniye ve sonra ölüme yakın o uzak yerden bana sevgiyle dönene kadar. Ve zaman oyununu oynadı. Artık barlar, sohbetler, başkaları için çok geç. Onun yerine bunu yaptık. Bir an her şeyi yapamadığıma üzülüp huysuzlanıyorum. Sonra çıplak ve mükemmel olmayan bedenine elde ettiğim şeye bakıyorum, gerçeklik ve herşeyde olduğu gibi elde ettiğime şükredip şanslı olduğumu düşünmeliyim. Tabii onu yitirmezsem, kötü düşünce mutluluğumun kenarında pusuya yatmış bekliyor.

Tenselliği inceliyorum, deniz besin ışık duyular hepsi tenin ıslaklığında. Tek bir kılın bile klitorise değmesi veya sürtünmesi ile bedenin ağzı açılıyor. Acının haz vermesi daha kolay anlaşılıyor. Elleri üzerimde dolaşırken uzanmış yatıyorum, sözcükler zihnimde

kendilerini tekrarlıyorlar, bu günlerde tensel zevkleri incelemeli gözlerimde ve tenimde yaşamalı kendimi deneyimlere ve bugüne adamalıyım. Öğrendikçe kendimi ona vermeliyim, onun hocası olmalıyım ki beni asla terketmesin, tenin zevkleri öyle müthiş ki onlar asla reddedilemez ve onları öğreten ben de reddedilmemeliyim. Kendimi bir Doğulu gibi hedefleri unutarak sunmalıyım, gelmek bir son ama amaçlanan son değil. Bitiyor, onun için aklımı başka yere vererek hamleleri ertelemeliyim, başka numaralar denemeliyim dilimi yarığın içine sokup bütün sinir uçları uyanık beklerken dilimin ucu yalayarak diğer yumruya yönelip sert ama yavaşça ve giderek hızlanan bir ritmle ona vurmalı. Bu arada parmaklarım sinsice onda yeni bir delik bulmalı içeri girmeye utanıp izin almak için girişini gagalamalı. Yavaşça ve büyük bir dikkatle yüzü koyun dönüp aşağı bakmanın zevkine varmalıyım o altımda yatarken onların yuvarlaklığını kıçının iki körpe tepesini beni bekleyişini seyrederken şehvetim tınmanıyor, parmağım kendi ritminde içinde yavaşça yumuşacık bir hareketle gidip gelmeli, bunu, o buna daha fazla dayanamayıp dönene kadar sürdürmeli. Canını acıtmadım ya, üzüntüyle ağzım sulanarak yeniden denemeliyim, ilk dilini yalayarak ağzım bir bitkiyi sular gibi suyla dolmalı. Acı ve sürtünme olmaması için bütün suları harekete geçirip akıtacağım, amını sulandırdıktan sonra kolayca içine gireceğim o benim için bizim zevkimiz için açılacak. Onu altımda görünce içim bu tombul yanaklar için şehvetle kabarıyor, kendini veren bırakan açan savunmasız ve incinebilir, ama asla ona zarar vermeyeceğim sere serpeliğimizin hazzını özenle çıkaracağım ve elim usulcacık kendinden emin ona girip çıkarken o beni sıkıp gevşerken her hamlenin keyfini duymasını sağlayacağım, onu elimle duyumsarken kendi kıçımda da bu yeni buluşun gizemli sevincini hissedeceğim.

Çünkü her şeyi yapabiliriz. Herşeyi. Bize hiçbir şey yasak değil, her yol açık. Beni emerken onu seyrediyorum, yanağının yuvarlağı göğsümün yuvarlağına bitişik, seyrettiğim bu görüntünün kendisi bile beni heyecanlandırıyor. Ben de onu emerken onun heyecanlandığı gibi, ağzımda bir leylak goncası gibi sertleşip diklenene kadar güçle emiyorum, beni seyrettiğini bilmek bana gurur veriyor. Öyle yakın suç ortaklarıyız ki birbirimizin amı oluyoruz.

Klitorisine dokunduğum zaman sıcak soğuk akıntısını duyumsadığım zaman onun parmağının benim klitorisimde olduğunu hayal ediyorum, ona verdiğim haz o kadar gerçek ki bana veriliyor gibi oluyor başımı döndürüyor, iki bedenimiz artık ayıramayacağım şekilde bütünleşiyor. Amını benimkinden ayıramıyorum, içimi dolduran parmaklarını duyumsarken benimkiler de onu dolduruyor ve içine hamleler yapıyor, ters dönmüş bir çiçeği andıran rahim boynunu yoklarken parmaklarım çıkıntılarını araştırırken kendi iç çekişlerimin şiddetini duyuyorum. Kendimi verdiğim zaman onu alıyorum. Aynı fırtına aynı yükseliş. Bu bir erkekle asla yaşanmıyor, onun deneyimi benimki kadar gizli kalıyor. Ama iki kadın aynı sinir uçlarına sahipler. Kıvrımları arasında bir inci gibi gizlenmiş klitorisine parmağımla en ufak bir dokunuşum onun başını hareketc geçiriyor ve benimki de bir elle dokunulmuş gibi atmaya başlıyor ve bacaklarım onunkileri kavrayıp bir mengene gibi sıkıyor, sonra bacağının temasıyla açılıp ona sürtünüyorum bu o kadar tatmin edici ki o bacağını bana doğru güçle iterken bacağının üstünde heyecanlanıyorum, bana verdiği hazdan memnun ben gelene kadar bunu sürdürüyor ve soluk soluğa birlikte geliyoruz. Ama ben ona dokunmaya hala doymadım, klitorisini okşayarak uyarıyorum, geldikten sonra en duyarlı an. Ona öyle sinsice dokunuyorum ki ayak parmaklarından başlayarak yukarı doğru kızışıyor sonunda bu bir ürperme halini alıyor artık dayanamaz hale gelince bayılacak gibi olunca yine de daha ötelere öbür dalganın tepesine ve daha öteye gidebilir. Sandığından o kadar ötelere gidilebilir ki, bu fevkalade işkence insanın başını döndürür inatla daha öteye ve öteye gidilebilir. Sonra bırakıyorum. Dinlen, diyor. Ama dinlenmeyeceğim, dilim onu daha ötelere götürecek sonunda bağıracak ve şaşırarak yeniden gelecek, uzun süren güçlü şehvetten bitkin düşen sinir uçları bir gemi kazasından sonraki gibi titriyor ve o kollarımda şehvet ve masumiyet gibi yatıyor.

Çevremizdeki yakınlığımız kadar yoğun sessizlik içinde sigara içiyoruz. Diğer kişiliklerimize bürünüyoruz. Bana bir sigara uzat, paket senin yanında. Her geçen an bizi değiştiriyor, farklılaşıyoruz, uzaklaşıyoruz.

Sigarasını yakıp külünü silkeleyişini seyrederken "Bu sigarayı

bırakmayı imkansız yapan sigara," diyorum. Bir çocuk gibi sigara içiyor. Başkaldırının izleri hala tavırlarında. "Yakında bırakacağım," diye tehdit ediyor. Bu sözler her anlama gelebilir. Sonra aniden elimi öpüyor çok değerli ve kalıcı kokuları ona sindiği için kendini öpmüş oluyor. "El işi," diyor gülerek. "bir yontucu için uygun iş." "Her işimizi ellerimizle görmemize rağmen insanların bundan nefret etmesi ne garip değil mi? Onlarla uygarlığı yarattık, başka hiçbir yaratığın eli yok." Gözleri bir çocuğunkiler gibi açık dosdoğru bana bakıyor. "Ben uykuya dalarken elini içime sok, bu beni rahatlatıyor." Yorgunluğumuz arasında dediğini yapıyorum, ıslaklığında rahatlıyorum, yavaşça uykuya dalarken hamlelerin enerjisi bende yine canlanıyor.

Çok saçma görünüyor. Bir basın toplantısı. Şimdi çok uzaklarda, denize bakan bu farklı dünyada Provincetown'da bunu yazıyorum. Okyanus onu çok sıkıcı kılıyor. Bu sabah uyandığım zaman yine ne kadar saçma olduğunu düşündüm. Yazmak için yeteri kadar önemli olması mümkün mü? Suya yürüyorum, su çekilmiş yüzmek olanaksız. Konudan uzaklaşıyorum. Sonra ona geri dönüyorum. Belki de ilgilidir, yine de yazarken pek anlamıyorum. Bir yelken ortaya çıkana kadar zamanın geçmesine yardımcı oluyor. Ortaya çıkmadığına göre, uzak durduğuna göre, bugün çalışacağa benziyorum. Kendi yaşanım o dönene kadar zaman geçirmekten ibaret. Zamanın kendisiymiş gibi sarılmak istediğim zeki çocuk, başı benim için güneşin ılıklığı, ışık gibi. Nasıl da ahmaklığa kapıldım. Bağlıyım. Bağımlı biriyim. Bunu asla farketmemeli. O bana doğru yürürken sırrımı saklıyorum. Istakozları masanın üzerine koyuyor. Kese kağıdının içinde çırpınıyorlar. Balkonda oturuyoruz. Yarasını gizleyen bir hayvan gibiyim.

Yazımın bir bölümünü ona gösterme isteği kader gibi üstüme çöküyor. Bu tehlikeyi göze alayım mı? Bu, ortaya koyduğum kişiliğim. Onu bir kenara iter mi? Oradaki benden nefret ederse, işim bitiktir. Hem hangisi ona göstercecek kadar iyi? Yazdığım bölümlerin hangisi? Frieda hakkında olan bölüm mü, yazarken onu çok sevmiştim. Ama ya şimdi bayatladıysa? Okumalıyım, okumaya çalışmalıyım, sesimin titremesine engel olmalıyım. Ama şimdi birşey söylemiyor. Bana bakıyor. Utancımızı yok edeceğim. Ondan uzağa

yatağın öbür tarafına oturuyorum. Korkağın teki olduğumu farkedince ona arkamı dönüyorum, okurken onun adını çıkardım, seviştiğimi, rahminin boyunu, elimle dokunduğumu hatırladığım kimsenin o olduğunu gizledim. Yazmaya cesaret edebildim ama okumaya cesaret edemedim. Acaba bunu sezdi mi? Suskunluğunun nedeni bu mu?

Sonra bana geliyor, ben yerde otururken o yatağın kenarına oturuyor, mazaret uyduruyorum, bu sadece bir kayıt: "Hepiniz çok meşgulsünüz, herkes sadece yaşayacak kadar akıllı. Ocağı bekleyen, hayatın fotoğrafını çekmeye çalışan bir tek ben varım." "Evet, ve çok iyi bir şey yapıyorsun." Son derece ciddi. "İnsanlık bilincinin kaydını tutmaktan daha yararlı bir iş olamaz. Bu senin işin. Bu şimdiki zaman. Benim işim gelecekle. Kim olduğumuzun ötesinde kim olacağımızla ilgili." Tanrım neler diyor, iki farklı kuşak olduğumuzu ve benim şimdiden geçmiş olduğumu söylüyor, bu da beni yerime gayet güzel oturtuyor, ama konuşmayı sürdürüyor, sesi devam ediyor - " "Aziz Francis gibi olmak," diyor. "Mistikler öteleri görürler, şimdi yeni bir bilinçlilik bize yaklaşıyor, başka zeki yaratıklar bizim sınırlı anlayışımızı değiştirecekler, bizi genişletip yeni farkındalıklara taşıyacaklar. Ben bu an için yaşıyorum, bütün yaşamım onun için bir hazırlık o anı göremeyecek bile olsam meydana gelmesi için tüm enerjimi harcayacağım." Onu dinleyemiyorum. Bir düşünce şamar gibi çarpıyor - Nell haklıydı. O deli. Onu duymuyorum, sözleri bölük pörçük, sadece deliliğinin kırık dökük parçaları. Atıp tutuyor. Nell tabii ki haklıydı. O deli. Onu dinleyip ona teslim olabilir onun kayıp biri olduğunu anlayabilirim. Veya bunu yüzüne fırlatıp ruhunu yakalamaya çalışabilirim. "Sen kendini ne sanıyorsun? Aziz Francis ve uzay çağıyla senin ne ilgin var?" "Yollarımız çok farklı," derken sukuneti sinir bozucu, aldatıcı. "Daha da farklılaşacaklar, ayrılacaklar. İlerde. Ne zaman bilmiyorum."

"Demek benden vazgeçeceksin? Beni aşacaksın? Kötü bir huy falan gibi?" Ona bakıyorum, yüzüm onunkine çok yakın. "Kendim olabilmek için yeniden insanlardan uzaklaşmalıyım. Evet. Bir münzevi olmalıyım." Korku içinde, "Sen delisin," diyorum. "Hayatım boyunca hep Tanrıyı görmek istemişimdir." Gözleri korkunç. Yeşil, büyük, acımasız. Artık beni görmüyorlar. Ben şimdiden yok ol-

dum. Güç peşinde. Ben yok olması gereken bir nesneyim, hırsının kibirli gururunun uçurumuna fırlatılması gereken bir et parçasıyım. Ama bunu nasıl bilebilirim? Ama tartışmanın taraf'sız alanında mücadele etmiyor, sadece ona olan ihtiyacımı düşünüyorum. Onun elinde olan kendi hayatım için mücadele ediyorum. "Özür dilerim," diyerek devam ediyor, beni dinlemiyor bile. "Bir hataydı. Barbara'nın bunu görmesi için uğraşıyordum." Zavallı kahrolası Barbara diye düşünüyorum. Bir hafta buna dayanmış. "Neler söylediğinin farkında mısın?" Onun aklı için savaşıyorum. Onu kurtarmak için herşeye başvuracağım. "Bu ruhsal gurur, günahların en kötüsü," derken bir an bütün günahlara inanıyorum. En kötüsü de bu. Gözleri yanıp sönüyor. Onu çelmeledim şimdi üstüne gideceğim. "Herşeyi istemekten vazgeçmelisin, yapabildiğin ile yetinmelisin. Yaz. Kitabını bitir. Bunlar gerçek." Ama inatçı. "Yazmak bir hayal bilgelik değil, eleştirilerin verdiği gurur, şöhretin küçük dumanı." "Basılması bile güç bir kitap, bir kahraman ilan edilmeyeceksin," diye onu uyarıyorum. Dinlemiyor bile. Artık ben de dinlemiyorum. Yatakta uzanan yalnızca bedenim. Yorgun uzanmış. Kaybettim. Umutsuzluğum onu cezbedebilir mi? Sevişebilsek yeniden birleşebiliriz. Ama o da tam bunu reddetmek istiyor. Kendini uzaklaştırıyor. Bağdaş kurmuş sağımda yatakta oturuyor, güzel yüzü ürkütücü, altın sarısı başı şimdi kül gibi çılgın ve soluk. Beynimin içinde bittiğini duyuyorum. Bitti, herşey bu ucuz odada sona eriyor, ikimiz de deliyiz. Bedenimin sonunda duran ayağımı görüyorum. Sonra lambayı. Lamba şimdi çok çirkin. Tavandaki afişler eğlenceli değil. Hepsi çok saçma. Duvarlardaki resimler aptalca. Kirliyiz. Yatak örtüsü adi sarı fitilli kadifeden. İğrenç. Herşey bozuldu. Gelecek geçmiş zamanın güzel olduğu kadar sönükleşiyor. Yarın New York'a gideceğim. Şiddet karşıtlığı paneli var. O bittikten sonra dönmeyeceğim.

Yatakta uzanıyorum. Mücadeleden yorgun düştüm. Yeniden denemeliyim, mutluluğu yakalamalıyım. Mahrum kalmamalıyım, mücadele vermeden yok olmasını miskince izlememeliyim. Ama daha fazla savaşmayacak kadar yorgunum. Kaybettiğimi şimdiden biliyorum. Umut yok. Yeniden Celia. Benden kaçacak. Celia gibi. Şimdi değilse yakında. Karşı koymak, itiraz etmek, asılmak yarar-

sız. O zaman bırakmalıyım. Bütün gücümü toparlayıp, "ne yapman gerektiğine inanıyorsan onu yap," diyorum. Sonra nefesim kesiliyor, işte oldu, iki elim halsiz yatağın üstüne düşüyor. O dışarı çıkıyor. Balkonda onu duyuyorum. Birazdan kalkacağım. Şimdi ise bittiğini bilerek burada yatmak istiyorum. Yeniden delirdim mi diye kendime soruyorum. Onu tutmayıp bıraktığım için. Kendi kendime kimseyi tutamayacağımı, benden uzak duracaklarını elimden kurtulup kaçacaklarını fısıldıyorum. Sonra herşey geri geliyor, mide bulantısı gibi, sevincim yok oldu, burada ne çok mutlu olabilirdim. Deniz şimdi acı veriyor, ondan nefret ediyorum. Istakoz getirmiş, kabuğunu kırdığın zaman içindeki etin beyazı ve tereyağının görüntüsü şimdi iğrenç geliyor. Akşam yemeğinde ne yiyeceğiz? Tekneden inerken, "Hamburger," demiştim. "Neredeyse hiç param kalmadı, New York'a gidince para alacağım." "Ben bulurum," diye bağırmıştı, kızgın, yine gösteriş yapıyor, kavga edişimizi izleyen bir yabancı gibi. Ve işte ıstakozlarla geldi. Parası yokken çok yoksulken onları almakta ısrar ediyor. Zaten bu işin sonu yoktu. Çok farklıyız. Bir an sonra kalkmak için yeterli gücü bulacağım. Bir içki hazırlayacağım. Neşeli görünmeli, kaybettiğimi bildiğimi belli etmemeliyim. Yenik bir yüzdeki suçlamadan herkes nefret eder. Benden nefret etmesine izin vermemeliyim.

Dikkatli davranıyorum. Bardağımın üzerinden bakıp ona gülümsüyorum. Sigarayı alıp gülümsüyor. "Yarın dünyevi hazlardan uzak kalacağım," onu yakıyor, "Belki kutsal olmayı gelecek sevgiye bırakırım." "Ozaman yeni yıl için benden vazgeçebilirsin." Şakalar hep umutsuzluğumuzu örttüğümüz döşeme olmuştur. Ruh hali neşeli. Umuttan mı yoksa beni önemsemiyor mu? "Düşündüm de Katsie, haklısın. Ben biraz delirmiş gibiydim. Bu tatil için çok bekledim, şehir beni tuhaflaştırıyordu. Haklısın. Yaşamdan nefret etmek bir hırs. Kitabımı bitireceğim. O gerçek. Tam da uygun boyda, bunu başarabilirim " Dinliyorum. Yine rota değiştirdi. Ona inanayım mı yoksa öyle mi görüneyim? Ama inanmaya başladım bile, çok iyi olmasını kahramanlarım olan Beckett, Genet kadar iyi olmasını istediğim için daha önce yazamadığımı itiraf ediyorum. Yoksa yazmanın ne anlamı vardı? Böyle düşününce hiç yazılmıyor. "Kibirli olmamalısın, alçak gönülle herhangi birşey yazabildi-

ğinc sevinmelisin, bir cümle kurabilmek konuşabilmek bile bir sevinç kaynağı olmalı." "Evet," diye bana katılıyor. Yine de yeniden başlayacak korkusu içinde onu yan gözle izliyorum. Ama o benden yana, bana katılıyor, "Eskiler, kitap yazan o serseriler, tüm mistikler dünyevi hazlardan uzak kalmanın ilk koşul olduğunu söylüyorlar." Nefretle yok edebilmem için bu fikri bana sunuyor. "Kim taklitçilik yapmak ister ki?" "Senin daha iyisini yapabileceğinden eminim." Deliliğinin ateşini mi körüklüyorum, ikimiz de bunu bir oyuna çeviriyoruz, herşeyi kabul eden biri gibiyiz, bir şaka. "Bookie bir azize olmayı kafasına koymuş bir kere daha azına razı değil," bir masa dolusu arkadaş sevgiyle gülüyor. Onun sevimli egzantrikliği.

Molly geliyor. Birlikte hristiyanları harcıyoruz. Molly, "Barbarlar," diyor. "Kendilerinden nefret ettikleri için yüzyıllardır hepimize ıstırap çektirdiler. İşledikleri cürümleri bir düşün, verdikleri acıyı, hala kurtulamadığımız ıstıapları." "Hastalıklılar," diye katılıyorum ve manastırımı anlatmaya başlıyorum, hasta tenselliğini, her köşesinin bastırılmış cinsellikle dolu olduğunu, çoğunun da eşcinsel veya tehlikeli bir biçimde içi geçmiş olduğunu söylüyorum. Tüm duygusallık kokusunu, haşarı çocuklara özgü sevgisini, son sınıf öğrencilerine Bakire Meryem'e sevilen bir rahibeye aşık olmayı - hepsinin mum ışığıyla dualarla bütünleştiğini hepsini açıklıyorum. Ama onları kendi kahramanlarımı görmenin içimi acıyla doldurduğunu çünkü bir çocuk gibi hala içimde taşıdığım eski duygusallıklarda yaşamak istemediğimi söylemiyorum. Aklı başında bir yaşam için cesurca ileri atılmıştım. Molly'nin dehşete düşmüş akılcı düşüncelerine, ruhu kurutan değişmez inançları parçalayan insan sevgisine katılıyorum. Molly'nin tarafını tutarak Claire'ye ihanet ediyorum, çünkü yalnızca itiraf edemediğim şeylerle alay ediyorum.

Akşam yemeği konusunda da dürüst davranmıyorum. "Başkalarını da mı davet ettin, ev sahibini mi, ne güzel." Böyle düşündüğümü farzederken pek de inandırıcı olamıyorum. Mizah gücüm bile mükemmel değil, çünkü onlar geldikten sonra onların gitmesine izin vermeyeceğim, bir taraftım onları cehenneme gönderirken, diğer taraftım gidecekler ve beni hizmet edecek besleyecek sohbet

edecek kimsesiz bırakacaklar diye dehşete düşüyor. Bir kere garantilendikten sonra onların varlığı güzel ender rastlanan bir lüks halini alıyor, akşamın temiz havası kadar gerekli. Balkonumda konuşmayı sürdürüyorum. Müthiş geveze. Hoşlandığım Roz ile konuşuyorum. Tenis oyuncusu, siyah ve eşcinsel olan Roz tiyatronun yöneticisi. Ve Claire'nin ev sahibi, bu ıstakozu paylaşmak zorunda olduğum için sinirlendiğim, Margaret. Bu soğuk Ocak akşamı Margaret'in evinde Franklin sobasının ateşi önünde oturmuş bunları hatırlarken utanç duyuyorum. Bugündeyiz.

Sonra yine o zaman, daha onu tanımadığım o yaz akşamı oluyor. Benim "ünlü biri" olduğumu yeni duymuş ve beni soru yağmuruna tutuyor. Bu lafı duyunca fena oluyorum. Benimle alay ediyor. Dün hesabı ödeyen biriydim, seksen dolarlık bir hiç kimse. Şimdi biri olduğumu öğrenince herşey değişiyor. Yarın konuşmamda neler söyleyeceğimi anlatmamı ona bir özet yapmamı emrediyor. "Önemli kişilerin kendilerini ifade etmelerini dinlemek çok hoş." Yüksekten uçan bu duygu beni vicdanımın sesi gibi sarsıyor - önemli olan bu yazın en ciddi olayı olan şiddet karşıtlığı paneli için hala konuşmamı yazmamış olmam. Ne söyleyeceğimi bile bilmiyorum, endişeliyim. "Özür dilerim bir bakayım Claire'nin yardıma ihtiyacı var mı, ıstakozu pişiriyor." Claire ilk kez yemek pişiriyor. Genellikle çıkar gelir, kendisine hizmet ettirerek üstünlüğünü belirler, kahrolsun eşitlik. "Sen git Margaret'i yatıştır. Konuşma şekli beni delirtiyor. Roz'un işini bir paye olarak görmekte ısrar ediyor." "Snopluk etme, cesur olabilmek için böyle davranıyor. Margaret biraz güvensiz ama çok iyi kalpli." "İyi git, sen onunla uğraş, ben ıstakozu hallederim." İşi üstlenip tereyağını eritiyorum. Tensel zevk meraklısı herşeyden önce iyi bir ahçı olmalı. Tereyağ eriyor, iri deniz hayvanı parlak kırmızı kabuğundan çıkarıldı. Şimdi tereyağını koymak için fincan bulmalıyım. Ama dökülüyor ve artık kendimim, ünlü biri hatta zevk düşkünü biri bile değilim, sadece kurtaramayacağımı anlayınca dökülen ikiyüz dolligram tereyağını mutfak döşemesinden silen telaş içinde bir kadınım. Onu kurtarmayı düşünmek bile hilekarlık. Yeniden başlıyorum. Müsrifliğin canı cehenneme. Ona her zaman yontucuların ve ressamların yemek pişirmeyi iyi bildiğini söylerim. Tensel zevkler kursumun bir

parçasını oluşturuyor. Tercyağ şimdi güvende yumuşarken ben sınavda kopya çekiyorum. Ve hepsi servise hazır. Şarabı unutmamalıyım. Kendi özel gizlerime kadeh kaldırırken onlara bir ziyafet çekmeliyim.

Margaret bir eski tüfek. Odun sobalarıyla, sakinliğiyle Provincetown kışın daha iyi, bir kez geri gelip bir görün. Konuşma şekline alıştıktan sonra onu dinlemek keyifli. Eğlendirmek için konuşan eski geleneksel tiplerden. Tarihten söz ediyor, Amerika'ya ilk ayak basanların Plymouth'a değil tabii buraya geldiklerini anlatıyor. Kar amacıyla bizi besleyen ıstakoz avcılarının denizi nasıl öldürdüklerini anlatıyor. "Birkaç yıl sonra Provincetown ıstakozu tarih olacak." Büyük balıkçılar dipleri tarayarak yavruları öldürdüler. Roz tiyatronun zararda olduğunu bildiriyor. Tiyatroya alıştırmayı umduğu kasaba halkı tiyatroya hala ilgi duymuyor. "Bu abuk sabuk soyut sanat oyunları onları kaçırıyor. Zaten kim daha fazla O'Neill seyretmek isteyebilir? Ama onların istediği her neyse bizde ondan yok. Altı bin papel içerdeyiz." Yaz sonunda bu kadar kesinlikle ve hoş görüyle kabul ettiği yenilgisinde kendiminkini görüyorum. Margaret Playboy'un Tennessee Williams ile yaptığı röportajı okuyup okumadığımızı soruyor. "Tom olduğu gibi dürüstçe konuşmuş." Medyaya karşı dürüst davranan biri için içim titriyor. Ona Tom diyor. Onu tanıdığını bilmemizi istiyor. Artık onu sevmeye başladığım için soru soruyorum. "Şimdi çok mutlu, sabah erken kalkıp yüzüyor, sonra birkaç saat çalışıyor. Disiplinli bir programı var, içmiyor. Ona hayran bir gençle birlikte yaşıyor." Onun için hüzünleniyorum, sonuçta hiçbir ortak yönün olmadığını anlayacağın bir genç tarafından sevilmek ne iğrenç. Evi bile sanatoryum gibi. Yaşamı boyunca kapana kıstırılmış gibi yaşamış. Annesi, sonra ablası. Şimdi de bu. Hala da bunu sürdürüyor, içini medyaya dökmüş. Hem de Playboy. Bir sabah ünlü olarak uyanma konusundaki umutsuz önsözü anımsıyorum. Tramvay'ın ertesi sabahı. Ondan sonraki yaşamı o kadar da yavaş çürümeyen bir viranc. Amerika onu canlı canlı yedi. Şimdi de Playboy. "Ne korkunç bir hayat yaşamış," derken birden adamı sevmeye başlıyorum. "Frank'ın ölümünden sonra çok bedbaht olduğu bir süre oldu, zavallı adamcağız, ama şimdi öyle değil," diye beni temin ediyor. Yakınlarda onu

görmüş safdil bir genç kızın şampanya ile onu görmeye geldiğini komik bir şekilde ona anlatmış. "Onu bir Wellfleet ıstakozuyla ödüllendirmiş. Bir tanecik." Sonra O'Neill'in dul karısıyla ilgili dedikoduya geçiyor, bazı yapıtlar elindeymiş. Ruhum isyan ediyor.

Akşam yemeğinde yazarları harcayan insanlar ne kadar şanslılar. Gerçekleştirmek istedikleri değişiklik için aç susuz kalan günah keçilerimizin akşam karanlığında kayboluşunu seyreden izleyiciler, ama sanatçı izlendiği için kamu tarafından genç yaşında yaşamını kurtulmaya adadığı şeylerle eş tutulurak şişelenip etiketlenir. İçinden sıçradıkları hendeklerde, kurtulmayı çok istedikleri o eski takıntılarında, uzun süre kan kaybederler. Scott ile içkisi, Williams ile eşcinselliği, Mailer ile tutkusu. Kendileri meşale olurlar ve bu öyle ilginç karşılanır ki herkes izlemek için yerini alır. Ve alevlerin içinden başka bir yönü işaret eden eli kimse farketmez.

Sesler bizi müziğe çağırıyor. Tiyatrodan iki kız deniz kenarında ıslak saçlarla düetler söylüyorlar. Biz seslenince gencecik bedenleriyle tilki gibi siniyorlar. Bize şarkı söyleyin. Israrlarımız üzerine yavaş yavaş geliyorlar, yüzleri Celia'nınki gibi Sakson asilzadelerini anımsatıyor. Adı Katey olanı onbeş yıl öncesinin Celia'sı, dürüst gözleri sesi önce kendinden emin sonra güvensiz. Yaz gecesinin mükemmelliğinde söyledikleri Shakespeare sarkıları zamanın suyunda yankılanıyor. Ama o an herşeyin mahvolduğunu farkediyorum. Claire gitti, çıplak ayakla kumdaki yürüyen gölgesi ay ışığında görünüyor. O şarkıyı tanıdı mı? Peşinden gidip onu bulmak için kumsalda yürüyorum. Ama yok. Hiçbir yerde. Ben hem gideceklerhem kalacaklar diye telaşlanıp zoraki ev sahipliği yaparak yerimde kıvranırken o beni terketti. Aklım onu her yerde arıyor. Sonra aynı gizemli şekilde dönüyor. Niçin nereye gittiğini soramıyorum. Rahatlayıp yeniden dünyaya gelmiş gibi kızlardan birinin okul fıkrasını kibarca dinliyorum. Prinderella ile Cince adını takmış, tüm rolü bir kere okumakla yetinmiyor birisi dikkatsiz davranıp iyi dinlemediyse diye iki kere oynuyor.

Hepsi gittikten ve şarap bittikten sonra üstü ıstakoz kabuklarıyla kaplı masaya sabahleyin sinekler üşüşecek ama en azından akşam o bize kalıyor. Ev ve verdiği güvenlik ve önümüzde bizi bekleyen zaman bizim. O zaman ona sonnalı şansımın ne olduğunu öğren-

meliyim. Son sözlerimi hazırlamalıyım. Bir başka kapı daha mı kapanıyor? Kesin birşey söylemiyor, belki emin değil. "İnsanlar tatil yaparken sevişmelidir yoksa bu bir kayıp olur." Sesi yok oluyor. Üstüne gitmeli bunu göze almalıyım. Williams'tan söz edip onu bir vesile yapacağım. Kalıplardan ve onları delip geçmekten söz ediyorum ve çocukluğumuzun kamçı izlerini ve yaralarını aşabileceğimizi iddia ediyor ve çocukluğumuzun yoksunluklarının hep yinelediğimiz ebedi kalıplar oluşturduğunu söylüyorum. Ama yeni hatta gerekirse kahramanca bir gayretle, içgücü ve şimdiye kadar edinmiş olmamız gereken kararlılıkla onları yenebilir, onlardan kurtulabiliriz. Konuşmamın sonunda iç geçiriyorum. Claire'nin sesi banyodan haykırıyor. "Devam et Katsie, dünyanın sorunlarını birkaç dakikalığına çözümle. Ben bir duş alacağım." Mallory çıbanını yoksa şimdi Claire çıbanı mı oluyor, o kol altı çıbanı yine çıkardığını yavaş yavaş farkına varıyorum. Bu ilginç psikolojik olay Mallory ilk kez New York'a geldiği zaman bir ay bizimle birlikte yaşadıktan sonra ortaya çıktı. Sürekli kavga ediyorduk. Tezimi tamamlamakta tam bir bölüm geri kaldım ve kolumun altında bir çıban çıktı.

Claire duştan çıkıp bir sigara yakıyor. Ve yattığımız zaman beni arzuluyor. Beni bulan eli deliliğime melhem gibi geliyor, içimin derinliğindeki huzur acılarımı giderecek onların oluşmalarını bile engelleyecek. Işıkların dönmesi bitiyor. Duruyor. Ve dinliyor. Parmağının dokunuşunu bekleyerek nabız gibi atan en içteki sinir uçlarını dinliyor, başının bacaklarımın arasındaki görünüşü büyük onur, yapılan eylem herşeyi sözlerden daha iyi ifade eder, bu davranış sevildiğimi ve beni inkar etmeyeceğini söylüyor. Bu gecelik.

Karanlıkta konuşuyoruz. Aniden onu ne kadar az tanıdığımı farkediyorum. "Bana sevdiğin insanları anlat." Bana Jennifer'i ve New York'ta birlikte geçirdikleri iki yılı anlatıyor. Can sıkıntısı, ilişki bitmiş, Rus barlarında tek başına oturup müzik makinesini dinlermiş. Jennifer'in bir gün önemli biri olacağına inandığı bir kimyager olan ağabeyi, "Onu seviyordum ama Jennifer daha çok seviyordu, sevgisi ensestti. Aralarında kaldım beni bir piyon gibi kullandılar. Sonunda her ikisinden de kurtulmam gerekti." Sonra otomobil yarışçısı, şimdi deli gibi ölüme aşık olan kolej arkadaşı,

onun saflığına hayran bir damızlık erkek, elde edemediği bir kız. Sonra kuzeni, şehvetinin sinsi zalimliği. Ve nihayet yalnızlık. Hepsinden vazgeçmiş. İnsanlar sağlıklı değil, bu yüzden yalnız geçen beş yıl boyunca insan zihnini incelemiş. Fransız, bu bir çeşit huzuru bozana kadar. "Fransız herşeyi değiştirdi. Ondan sonra artık gizlenemez oldum. Maine'den geldiği zaman benim evimde kalmasına izin verdim. Her gece barlara gidip DOB ile buluşuyordu. Ben Huxley'in Evrim'inden başımı kaldırınca bütün dünyayı peşinden getirdiğini görürdüm." O anlattıkça onları görür gibi oluyorum, Fransız geçen akşam olduğu gibi canlı ve erkeksi, 5. Cadde'deki merdivenleri tüm Solun saldırganlığıyla gümbür gümbür tırmanmış olmalı. Claire masa lambasının ışığında oturmuş bir öğrenci, büyük kitap önünde açılmış okuyor, okuldan kovulup sonradan bilim insanlığına soyunmuş biri, hayatın dehşetine karşı koyabilmek için sayfalara tutunuyor. Fransız yaşamını değiştirmiş.

Onu ne kadar az tanıdığımı farkedince utanıyorum, okuldan sonraki yıllarda kaybolan bu çekingen kız benim için adeta bir yabancı. Kahrolan, insanların sürekli uğraştığı bu kız zamanın geçip gittiğini farkedince sıcak suyu olmayan bir daireye yerleşip çalışmaya başlamış. Ve ruhuna sahip çıkmaya çalışmış, başarabildiğinden emin olmadan. Onun geçmişiyle sevişiyorum, acıtıyor, teselli etmek için parmaklarımın arasına alıyorum. Aşıklardan bu kadar sıkılmış birine yardım edebilir miyim? Ona yeni yaşam aşılamak hayat memat meselesiymiş gibi uyluklarının yumuşacık içini elimle okşuyorum. Dün dükkan dükkan koşturup ona hediyeler aldım, leylak rengi uzun bir elbisenin içinde sanki çiçek açtı. Utanarak giydi ve içinde şimdiki gibi güzeldi. Başını arkaya atmış güzel alnı ve sevdiğim bukleleriyle yatıyor, gözleri gelmenin heyecanıyla kapalı elim artık ona zevk vermek üzere olduğundan emin, zamanın dışındaki bu birkaç saniye.

Şimdi. O zamanı hatırlıyorum. Bembeyaz bir odada bitişik duvardaki karı seyrediyorum. Kışın Provincetown. Bugün Margaret'in evinde değil başka bir sığınaktayım. Çünkü işçiler kazandı beni kovaladılar. Ve komşu duvarlar arasında denizi bulamıyorum. Defterim ne zaman kalktığımızı ve sevişiğimizi yazıyor, ilk olarak hep onun beni aldığını yazıyor. Duyarsızlık. O nasıl bir sabahtı, bu

günkü gibi gri mıydı? Bunun son kez olabileceğini düşünmüştüm. Geri dönmemeliyim. New York'ta kalmalıyım. Panelden sonra uçakla geri gelmemeliyim. Bu son sevişmeyle Provincetown bitiyor. Demek bu bir sondu. Cinselliğin yavaş yavaş yitişi. Biri yok olup öbürüne karışıyor. İnsan eliyle yakalayamıyor. Bu seferkini hep duvardaki bir izden, çarşaftaki lekeden, belirli ve özel çığlığından hep hatırlayacağımı düşünürüm. Veya bir erkeğinki. Fumio ertesi gün bile hatırlayamaz, erkeklerin böyle şeyleri tam olarak asla hatırlamadıklarını söylüyor. Ya kadınlar? Ben hatırlarım. Ama bazen de hatırlamam. Gittikleri zaman sadece bir acıyı hatırlarım. Veya yanımda oldukları zaman genel bir sıcaklık duygusu. İstediğimi elde edeceğimi ve bunun benden esirgenmeyeceğini bilmenin sevinci. Sanki tensel kabul tümüyle kabul edilmekmiş gibi. Olmadığını kim kanıtlayabilir?

Kalemimi masaya koyup bir kedinin yeşil plastik bir tabağın içine sıçmasını izliyorum, boku aynı biçim sosisler gibi çıkıyor, hayvan üstüne basmaktan dehşetli korkuyor, onu örtemediği için kaygılı, dalgın yerdeki gazete kağıdını tırmalıyor. Vazgeçmeliyim bu kitabı asla bitiremeyeceğim. Geçmişi yakalamaya asla çalışma. Kediyi izle. Zamanla ve kendi pisliğimle mücadele ederken öfkeleniyorum, bu kitap bir uzaklaşma. Bittiği zaman ne kadar sevineceğim, egom eski bir çift ayakkabı gibi fırlatılıp atılacak, Claire'nin koanlarından birindeki bir sözü anımsıyorum. Devam et, herşey bitmedi. Yeniden o zamana dönüyorum.

Provincetown'da yaz sonunda yağmurlu bir günün hüznü. Yaşlılık ve ölümü, aşkın başarısızlığını hissettiriyor. Romantik duyguların umutsuzluğunu, korkunç çabalarını. Bu sabah yumurta pişiriyorum ve mis gibi kokmaya başladığı rengi ve kıvamı mükemmelleştiği zaman bile düş kırıklığımı algılıyorum. Claire her zaman erişemeyeceğim bir hal almanın yolunu bulacak. Bu sabahki uçak krizimiz, benimle gelecek mi yoksa kalacak mı, hala kararlaştırılmadı, yalnızca durumumuzun kaçınılmaz nevrotik hali sürüyor. Sonra telefon kulübesinin önünden geçen insan ordularının camda aksini seyrederken Fumio'nun telefondaki sesi, yalnızlığı, terkedilen Fumio. Çiftlikte de yağmur yağıyor. Nell şehre dönmüş. "Bir münzevi olacağım," diyor. "Sadece çalışırken yaşıyorum. Belki de

daha büyümedim. Tıpkı senin gibi. Bunu sanırım şimdi anladım." Beni hep bununla suçlar, ona gülmeye çalışıyorum. "Sen hiç büyümezsin," derken sesi ince, kuru, tekdüze. Telefonda sesinin hiç derinliği olmaz. Bugün özellikle tekdüze, incinmiş. Yazlıkçılar geçiyorlar, çift yansımalarla, mavi jarseli iki adam, beyaz şapkalı iki kadın. İçimi pişmanlık kaplıyor, bir aptalım - başardığım tek şey bu güzel adamı üzmek oldu. O beni arzuluyor ben de onu. Ama buradayım. Onun boşluğu ne zaman giderilir? Ya benimki? "Sen şimdi yapmak zorunda olduğun şeyi yapıyorsun," diye beni kısmen aklıyor. "Ama sistemine geri dönmek zorundasın." O şimdiden Eylül'de çiftlikte olacağımı, onun deyişiyle sistemime geri döneceğimi, yazılarımı bitirme disiplinine gireceğimi biliyor. İşi yavaş yürüyor, tahta daktilo yavaş ilerliyor, ne zaman bitecceğini bilmiyor. Ona enerji ve umut verebilir miyim? Beraber olduğumuz zamanlar o çoğunlukla huzurlu, ama az hareketli, sıkkın olur, parıldamak için başka insanlara ihtiyacı vardır. Frieda şimdi Meksika'ya gitmiş. Parçalanmış bir adam, tek eşliliğe doğru ters giden bir gezegen.

Balkonda durmuş Molly ile teselli buluyorum. Onun geçmişteki acılı dönemleri buna izin veriyor. Toparlanır, diyor, yalnız kalınca kendine gelir, "kendini bulur" diyor. Ama oturduğum yerden denize bakıyorum, donuk hüzünlü rıhtım, ön plandaki uzun saçlı çocuklar, giysilerinin üstüne sarkan o saçları en az elli santim olmalı, ters çevrilmiş bir tekne çevresinde kayıtsız bir şekilde yemek yiyen genç hayvanları andırıyorlar. Aptallığım suçluluk duygusunu da aşarak göz yaşlarına dönüşüyor. Başarısızım. İşlerim iyi gitmiyor. Hatalıyım ve zarar verdim.

Yürüyüşten sonra çayırda Vita'ya özel mülkiyetin modası geçti demiştim. Ama ihtiyaçları nasıl gidermeli, Fumio'nun yalnızlığını? Ya benim kendimi yok etmeye yönelik çılgın içgüdümü? Claire Celia'yı tekrarlıyor. Sorunun her ikisi de olmadığını artık itiraf etmeliyim. Bu yalnızca benim reddedilmenin bir yolunu bulmaktaki deham, sinsi bir yaratıcılığa sahip, en masum durumu bile bilinç altından evirip çevirip geçmişimin kurduğu tuzak haline getiriyor. Farkediyorum, korku içinde uyanıyorum, şaşkınlıkla bir koridora dalıyorum, karanlıkta şaşırıyorum. Panik içinde farkediyorum. Çok geç.

O zaman başarısız olduğumu mu söyleyeceğim? Burada durmalıyım. Hepsinden vazgeçmeliyim, ölümcül hatamı kabul etmeliyim. Birkaç dakika sonra New York uçağına yetişmek için buradan ayrılıyorum. O zaman herşey sona erecek. New York'ta kalacağım, buraya dönmeyeceğim.

Tükenmez kalem elimden düşüyor. Denize bakıyorum. Eski bir teknede oturan genç insanlar beni yaşlı yapıyor. Gözlerim donuk gri akşamüstüne bakarken kırmızı beyaz bir yelkenliyi bekliyor. Niçin gelmiyor? Benimle uçağa binmiyor. En azından hoşçakal demek için gelebilirdi. Zalim davranmak için mi böyle yapıyor? Bilinç altından beni dışlıyor mu? Bu onu açıklayan bir davranış mı? Bu hiçlik, boşluk, gelmemekle aldığı olumsuz tavır. Acele et, çok az zaman kaldı. Ama o acele etmiyor. Gelmiyor. En son aptallığa sürükleniyorum. İşte aşığım -sözün kendi bile aldatıcı- ve kurtulamıyorum, boşlukta esir alındım. Kendine ihanetin kötülüğü. Bunun bana yapılmasına izin verdim. Aklım tehlikeli bir şekilde bir yelkenin görüntüsüne takılmış. Gelmeyecek. Uçsuz bucaksız bomboş deniz önümde. Bana böyle davranması anlaşılır gibi değil. Her zaman açık ve dürüsttü.

İnancımı geçen dakikalarla yitiriyorum. Beni aldattı. Demek sahteymiş. Artık bir seçeneğim kalmadığı zaman bunu öğreniyorum. Şimdi yaşamak için bir nedenim kalmadı. Ölüm dinlenmek olacak, bu utançtan, aşkın hasta edici dehşetinden kurtuluş olacak. Ahmak, bir yelkenliyle ortaya çıkmayan bir kız için kendini öldürecek misin? Ölüden çıldırmış halde ona bir not bırakıp onu hakaretlerle nasıl katledebilirim? Geri dönmeyeceğim. Ya otomobil ne olacak? Eşyam, giysilerim, defterim. Dönmek zorundayım. Usulca dönüp onu görmeyebilirim. Sabahleyin park yerine gelirim. Tek bir söz söylemeden gizlice giderim. Buraya gelip de onu görmeden mi? Olamaz. Ona nasıl karşı koyabilirim? Yüzüne bağırmak bile çekici. Kağıda yazma yerine. Not şöyle başlayabilir - bana değer vermediğin için, vs. Hayır, yırtıyorum. Yalnızca ayrıldığımı bildirmeli, kağıdın boşluğu bir suçlama oluşturmalı. Uçağımı kaçırmamı mı istiyor? O kadar çok konuştuğumuz şeyi berbat etmek mi istiyor? Şiddet karşıtlığı paneli, çok kritik, yazın en önemli olayı. Önemsemiyor mu? Kafasının bir köşesinden buradan gittiğim, ko-

nuşmacı olarak davet edildiğim için bana içerliyor mu? Böyle şeyler yapmazdı. Yalnızca yirmi dakika kaldı. Şimdi giyindim. Koltuğumun altındaki yara daha kötüleşti, Mallory'nin adaşı feci şekilde şişiyor. Aynada kendimi inceliyorum, leylak renkli gömleğim tertemiz beyaz pantolonumu beğeniyorum. Kendimi seveceğim. Aynadaki görüntüyü onaylamama rağmen ondan nefret ediyorum. Sonra yatağın yanına asılmış bir çerçevedeki dizeleri görüyorum: "Evrenin çocuğusun, dünyada rahat yaşa." Claire'nin bayıldığı şeylerden. Tuhaf, 17. yüzyıl İngiliz Kilisesi'nden alınmış. İnsan onu dinleyip, öfkeyi unutup yeniden huzura mı kavuşmalı? Gittiğim yeri anımsayınca utanıyorum. Öfke içinde barışçılık söylevi çekmeye giden iki yüzlünün biriyim. Bana bunu niçin yaptın?

Denize bakıyorum. Lütfen, lütfen diye fısıldıyorum. Ama o bana gelmiyor. Tiyatroya gidiyorum. Saate bakmak için. Benden zamanı aldı, geldiğim gün suya düşünce saatim bozuldu. Mahvolan saatimi incelerken bana huzur kazandırdığını düşünmüştüm. Altı ay önce düşüncesizce ödünç aldığım Fumio'nun eski saati. o sonra kendine yeni bir tane almıştı. Şimdi bunu bir sabotaj olduğunu düşünüyorum. Uçağı kaçırmam için. Gişenin penceresinden arkadaki saate bakan deli bir kadınım. Sadece on beş dakika kalmış. Roz başını uzatıyor. "New York'a giden bir uçağa yetişeceğim, hava limanına gitmek kolay mı?" "Çok kolay, işaretleri izlemek yeterli." "Yön duygusu olmayan benim gibi biri için bu çok zor." "Hayır gerçekten çok basit. Geri dönecek misin?" Soruyu duyunca durakliyorum. "Bir panele katılmak için gidiyorum. Kadın Hareketinin tüm ağır topları şiddetli tartışacağız. Aile içinde. Medya yok. Eğlenceli olacak." "Gloria Steinem orada olacak mı?" "Evet, sanırım." Roz yüzünü buruşturuyor. "Nasıl biri?" "Sandığın gibi sadece güzel bir kadın değil. Çok dürüst bir insan."

Claire yok. Yelkenli de gelmeyecek. Şimdi kendimi kurtarmalıyım. Yapılacak bir işim var. Konuşmam için not almalıyım. İnancımın son görevi. O benim inancımdı, beni terkeden öğretmenimdi, onun için işimi inançsız yapıyorum. Terkedildiğim için bu işe yarmayan sözleri tek başıma söylemeliyim. Olanaksızken bile umutta direnmek. Çünkü o umuttu ve gitti. Ama bunun politikayla, değişimle veya herhangi bir gerçeklikle ilgisi yok. Bir yelkenlinin gel-

memesinin bunlarla ne ilgisi olabilir ki, ben bir aptalım. Bu kadar öfkeliyken bir fikre bile inanamam. Nefretle doluyken nasıl barış için konuşabilir onu kendim yaşayamazken şiddet karşıtlığının bir yaşam şekli olduğunu nasıl söyleyebilirim? Beş dakika kaldı. Bana bir iyilik mi yapıyor? Çalışmama izin vermek için mi bunu bana yapıyor? Evet, üstün aklıyla bunu planlamış olmalı. Ona iftira ettim. Anlamadan. Tekrar saate bakmalıyım. Kumu aşıp tiyatroya gidiyorum. Bu tiyatroyu kuran adını unuttuğum o yaşlı öncü kadını bulabilmeyi ne kadar isterdim. Şimdi yaşlı bir yüzü görmek ne kadar iyi gelirdi. Bana yardım edebilir mi? Ama ifadesiz yüzüyle bana bakan saat var. Ya doğru değilse? Sokağa koşuyorum. Modern bir dükkan. Saat yok. Sonra eczaneye gidiyorum. Ara sokaktan geçiyorum. Provincetown'a geri gelmeyeceğim. Yola çıkma vaktini geçirmişim. Koşmalıyım. Buradan gitmeliyim.

Neredeyse onu göremeyecektim, tekne sığ sularda çabalıyor, yanaştıramıyor, aptal denizci diye ona küfür ediyorum, nefret sevincime çarpıyor. Yüzü güzel ve ifadesiz. "Dümeni kaybettim dönmek zorunda kaldım." "O kahrolası şeyi kıyıya çek, haydi gidelim." Bacakları suyun içinde çabalarken, öfke içinde onu seyrediyorum, bir zaman hazinem olan güzelliğinden bile nefret ediyorum. Ahmak bir yeni yetme gibi, bu aptal tekne de oyuncağı. Ama onu burada bırakıp benimle gelirse tehlikeli olabilir, açılabilir. Biri çalabilir. Birlikte kıyıya çekiyoruz. "Bu insanlara ona göz kulak olmalarını söyle." kendim istemeye çekindiğim için ona emrediyorum. Biz iki kadına tepen bakan sakallı bir peygamber grubu. Bu değerli teknenin açılıp yok olmasını gülerek seyrederler mi?

Konuşmadan yürüyoruz, öfkem sessiz, ona karşı acımasız, demir bir zırh gibi bedenimi kaplıyor. Sıradan bir sesle özür diliyor. İlk defa özür dilemek zorunda kalıyor. Ama hemen işin komik tarafını buluveriyor. "İlginç, ilk aşık kavgamızı yapıyoruz." İçimdeki öfkeden habersiz ve neşeli. Ne yaptığının farkında değil, hiç anlamayacak. Benim için herşeyden önemli olan bu olayı kayıtsızca tehlikeye attı. Bu benim işim ve o yanımda neşeyle gülerek onu bir oyun sanıyor. "Hala öfkeliysen, haydi bana vur, tam ağzımın üstüne vur." Duruyor. Köşedeyiz. O yalınayak ve kaldırım güneşte kızmış. Daha ileri gitmesi gereksiz. Bu yüzden teknesini yitirecek.

Onun müccevheri bu yüzden açılıp yok olmamalı. O zaman herşey yok olur. Boşa gider. Satın alabilmek için Bloomingdale'de hafta sonları kölelik ettiği şey. Acımasızca, hayır benim kaybetmeme neden olduğu şeyc karşılık onu kaybetmeli diye düşünüyorum. O zaman anlar. Yüzüne bakıyorum. Masum, ilgisiz, endişeli bile değil. Bu arada uçağı kaçırdığım düşüncesi kafamın içinde çınlıyor. Yetişemeyeceğim. Herşeyimi, işimi ve aşkımı yitirmeme neden oldu, onu nasıl affederim? Ama affetmeliyim. Onu böyle bırakamam. Ondan nefret ederek ayrılamam. İkimiz de aniden duruyoruz. "Eşek." Sözcüğü söylüyorum, aramızda bir oyuncak gibi patlıyor, açılan kutudan fırlayan oyuncak gibi sadece saçma. "Söyleyecek daha iyi birşey bulamadın mı?" Kaldırımda durup gülüyoruz. Durumun saçmalığı bir gülümseme gibi çevremizi sarıyor. "Geri dön ve kahrolası tekneni kurtar."

Artık tek başımayım. Park yeri tam ilerde Margaret'in evine yakın bir yerde olmalı. Neredc olduğunu hatırlayamıyorum, konuşuyorduk, Margaret'in evinden oraya gittik sonra da Molly'ye gittik, tepede bir yerdeydi. Birden gerçekten bilmediğimi farkediyorum. Güneş asfaltı yakıyor. Sıcaktan kokuyor. Hava yürünmeyecek kadar sıcak bense koşuyorum. Çok uzak, orada yok, aptal gibi onu bulamıyorum, asla New York'a gidemeyeceğim. Öncc otomobili sonra yolu kaybedeceğim sonra da uçağı kaçıracağım. Saat dördü geçti bile. En kötüsü de bu. Koşmak. Şimdi, uçak, konuşma ve amacımı, her şeyi yitirdim. Claire, hepsinin yitmesine sen neden oldun, kendinin de. Çünkü artık sen de yittin. İşimi yitirmeme neden oldun, kimsenin bunu yapmasına izin verememe, sonuçta başka birşeyim yok, yalnız kendimim, kendimi de işimde buldum - herkes gidince geriye yalnız işim kalır. Hepsini bir kızın aşkı için sokağa attım, bir kadın bile değil kaprisli bir çocuktan başka birşey değil. Dikkat etmeliyim, beni engelleyen tehlikeli bir kişi daha buldum. Yeniden boşluktayım. Bu sefer işimin ciddiyetini bile yitirdim. Koşmaya devam ediyorum. Geri dönüp onlara uçağı kaçırdığımı söylcyemem. Bu akşam Provincetown'da yemek yiyip yatsam mı? Hayır, asla. Başını dönüyor alnım terli havanın sıcağı asfaltın kokusu çiğerlerime çarpıyor daha fazla dayanamayacağım. Sormalıyım. Başka çarem yok. Park yeri nerede otomobilimi kaybettim?

Bir moron gibi. Durmalıyım yoksa daha fazlasını yitireceğim, kibirli bir geri zekalı gibi.

Benzinciye soruyorum o tarafı gösteriyorlar ama olamaz, belediye binasını işaret ediyorlar. O tarafta değil lisenin orada. Ama arkasını döndü bile. Bu tarafta olmalı ben haklıyım onlar haksız. Bir iki blok ötede olmalı. Hayır, o tarafta dediler, emin görünüyorlardı. Koşarak tepeden aşağı iniyorum ama daha fazla gidemeyeceğim sıcaktan bayılmak üzereyim. Tabii ki yanılıyorlar..Tepenin üstünde sağda olacak ama yine yok. Kaybolmanın sıkıcılığı. Tekrarı. Yeniden soruyorum orada arkada diyorlar. Ama ben öbür tarafa gidiyorum. Sonra yorgun geri geliyorum. O tarafta olamaz. Baktım. "Bakın hanım o tarafta artık bizi rahatsız etme işimiz var. Ya bizi dinle ya da.." "Uçağa yetişmem gerekiyor ve kaçıracağım diye aklım karıştı. Lütfen bana yardım edin." Deli bir kadın gibi onların merhametine sığınıyorum. "Ne istiyorsun?" Biri diğerine göz kırpıyor. Karıya bak. Deli olmalı. "Beni oraya otomobille götürebilir misiniz? Acil bir durum, çok önemli. Uçağı kaçıracağım." Bir insanın başka bir insandan yardım istemesi bu. "Park yerine kadar. Veya hava limanına kadar, karşılığında para veririm." "Burada boş otomobil yok, burası taksi durağı değil." "Nerede bir taksi bulabilirim?" Ellerim titriyor sesim yalvarıyor asla hiçbir şeye böylesine ihtiyaç duymayacağım. Yere tükürüp arkasını dönüyor. "Telefon orada. Aklın varsa onu kullan." Taksi çağırıyorum. Sonra beklemiyorum. Bekleyemem. Taksi gelecek. Ben gitmiş olacağım. Hakaretlerini içimde duyarak koşarak oradan uzaklaşıyorum. "Deli karı." Evet, ben oyum işte. Yolda koşarak bir sonraki benzinciye gidiyorum oradaki adam doğru yönde gittiğimi söylüyor. Yine o tepe? Orada değildi. Kaybolmanın gerçek karabasanı. Uyanıkken görülen karabasan. Sıcak, asfaltın kokusu. Aklım başımda değil. Yitik. Herşey. Şimdi tekrar delirdim. O tarafta değil. Dosdoğru ilerde. Ama işte eski belediye binası göründü. Hep belediye binasını aradığımı sanıyorlar halbuki ben liseyi arıyorum. Sokaktaki adam iki blok ilerde tepenin üstünde diyor, oraya asla varamayacağım. Yine kayboldum, bu bir başka cehennem. Otomobiller ama benimki yok. Sonra onu görüyorum. Çok geç. Yine de biniyorum. Sürmeliyim. Hava limanı. Bir yerlerde olmalı. Oturup dinleniyorum,

otomobili dikkatle sürüyorum. Sonra otoyola çıkıyorum, işaretleri izlemeliyim. Hava limanı. Evet. İşte burada. Ama değil. Daha ilerde olmalı kumda yetişen çamlar hüzünlü kıyı ormanı. Ormanda kayboluyorum. Race Point. Devam ediyorum. Ama geçmiş olmalıyım. Yeniden deliriyorum. Aklımı yitirdim. Aklım bir anda yok oldu. Denemeliyim. Hep denemeliyim. Bir bisikletliye soruyorum. Hayır, hava limanının nerede olduğunu bilmiyor, devam ediyorum. Hayır, başladığım yere döndüm. Supermarket. O zaman vazgeçmeliyim. Dinlenmeliyim. Biraz önce aklımı yitirdim şerefe bir sigara molası vermeliyim. Olmaz. Sakinleşip geri dönmeliyim lütfen, manzara noktasının üstünde işaret var. Sağı gösteriyor. Geri geri gidiyorum, dikkat etmeliyim, o otomobile çarpmamalıyım, sağ demişlerdi, sağa bakmalıyım, işaret yok asla bulamayacağım Tanrım lütfen çılgın gibi deli gibi sapağı kaçırdım sağa sapıyorum hiç yol vermezler duruyorum otomobili kilitleyip döner kapıya koşuyorum tezgahtaki adamın önünde durunca tezgah aklım yaşamım ellerim hepsi titriyor. "Kızım, sen uçağını kaçıralı yirmi dakika oluyor."

Evet, tabii demek öyle. Hayat tarifeye göre işler. Kaçırırsan kaybolursun. Kurallar var. Tarifeler var. Kaçırırsan, senin sorunun. Daha hala vakit var. 20. yüzyılda Provincetown'dan New York'a üç saatte kolaylıkla gidebilmeliyim. Bir uçak olmalı. Evet ama işler böyle yürümüyor. Uçaklar, gemiler, kişileri beklemiyorlar. Onların amaçları daha büyük. Hükümetler gibi. Bu küçük hava limanındaki bir iki yabancı sergilendikleri teneke kutulara düzgün yerleştirilmiş masa üstündeki broşürler, katlanmış haritalar gibi koltuklarında oturuyorlar. Durum böyle. İki adam telefon kulübesini kullanıyor. Konuşmaları bitene kadar sessizce bekliyorum. Herşey bitti ama açıklama yapmam gerekiyor.

Sonra telefon kulübesindeki herhangi bir kadın oluveriyorum. New York'u ararken yine biraz çılgınlaşıyorum, numara üstüne numara çeviriyorum, şu numarayı deneyecek sonra Wallace adını bulup ev ve işyerinin numarasını çevirecek kadar aklım başımda. Biri meşgul. Diğeri cevap vermiyor. Sonra Levine'yi. Bu panelı düzenleyenlerden diğeri de o. Bir adam çıktığını söylüyor. Wallace'yı deniyorum, yine ev numarasını. Belki erken çıktı. Sayfalar ve numaralar arasında telaş ediyorum, utanç içindeyim. Onlara işleri berbat

ettiğimi söylemek zorundayım. Oraya gelemiyorum. Evet, işte çalıyor. Hayal kırıklığına uğrayacaklarını biliyorum, konuşmacıların zamanında orada olmasına güvenen insanların kaçınılmaz suçlamalarına karşı kendimi hazırlıyorum. Ama konuşmacılar bazen gelmezler. Barlarda sarhoş olurlar ya da öyle birşey. Ben de binlerce kez bunu yapmak istemişimdir. Ama ben böyle birşey yapamam. Şimdi durum daha da tuhaf. Uçağı Claire yüzünden kaçırdım - ama onlar çok iyi arkadaş olduğumuzu sanıyorlar. Beni terkettiğini onlara nasıl söyleyebilirim? Ama bu doğru değil, yolu kaybetmem kendi kabahatim. Seslerindeki hayret. Ne diyeceğimi tasarlıyorum, çok üzgünüm paneli bensiz yapmak zorundasınız. Yeterli sayıda konuşmacıları var. İlk tepkiden sonra beni aramayacaklardır. Birden anlıyorum. Bunların hiç önemi olmadığını farkediyorum. Önemli olan ben orada olmak istiyorum, asıl sorun bu. Kendim için istiyorum. Anne Wallace'ye öfkeyle ağlayarak, "Burada saat dört buçuk, hala yetişebilirim ama uçak kalktı, o son uçakmış," diye açıklıyorum. "Boston'a kadar otomobille gidemez misin?" "Olmaz. Yeterli zaman yok. Bana bir uçak lazım ama onu da kaçırdım. Aptalca birşey ama yolu kaybettim ve uçağı kaçırdım." Ama orada olmayı ne kadar çok istediğimi asla anlatamam. Bu onu ilgilendirmez, o konuşmacıların sürelerini izler, konuşmacılar ya gelir ya da gelmez, o kadar. Bunun benim için ne kadar önemli olduğunu söylerken nerdeyse avaz avaz bağırıyorum. Sonra bir adam cama vurarak sözümü kesiyor. Beni yalnız bırakın. Ben uzun saçları dağılmış yitik kaçık kadının biriyim siz sıranızı bekleyin. "New York'a mı gitmek istiyorsunuz?" Sesi camın arkasından duyuluyor. "Bir dakika Anne dışarıda bir adam var." "Evet bir konuşma yapmam gerekiyordu. Ama uçağı kaçırdım." "Gitmek istiyorsanız bir uçak kiralayabilirsiniz." Duyulmadık şey. İnsanı kuşkulandırıyor. Pahalı. Boşver. "Anne, altı uçağı ile Boston'a gidebileceğimi söylüyor. Bitmeden orada olabilirim." "Güzel. Tom seni karşılar." "Şimdi de beş uçağına yetişebileceğimi söylüyor." "Sen Kennedy'ye iner inmez John seni bulur."

Bir köpek gibi peşinden gidiyorum. Beni görmüş. Diğer adam bu kadının bu akşam bir konuşma yapması gerektiğini söylemiş ve ben telefon kulübesinde deli gibi ağlayıp bağırıp çağırıyordum.

Aklına bir fikir gelmiş. Orada bir uçak duruyor. O onu kiralayabilir. Ondört dolarlık ek ödeme. "Bookbinder ne oldu? O nerede?" "Gelmiyor." İhanetini sakince bildiriyorum. Kimse farkına varmıyor. Kötülükten iyilik doğduğunu farketmeden bana, "Peki, ücreti onun bilet ücretinden alırız. Kalanı New York'ta tahsil edebilirsiniz," diyorlar. Düzenleyici komiteye paraları iade edilecek. Sonra yine peşinden gidiyorum. Uçağa. Bu tuhaf sıska küçük adam benim kurtarıcım.

Sanki bir ara verildi. Herşey değişti. Bu merhamet diye aptalca düşünüyorum. Sanki tüm makineler bizim için çalışıyor. Kullanılmak üzere bekliyorlar. İnsanlar ve onların ihtiyaçları için. Sanki zaman ve uzam sadece hesaplanacak ve mümkünse bir makinenin harikulade gücüyle -uçmak gibi- gerçekleştirilecek şeyler. Sanki işbirliği diye birşey var. Sanki sağduyu, merhamet ve hayal gücü işlere el koymuş. Kuralları bir kenara atmış. Sanki tarifeler bir mucizeyle bozulmuş. Gözardı edilmiş.

Ona teşekkür etmeye çalışmak aptalca olacak. Yine de deniyorum. İnanılmaz birşeyi gerçekleştiren bu adam. Daha da iyisini yapıp Boston'u arıyor, beni uçağa bindirmek üzere benimle geliyor. Niçin? diye ona bağırmak istiyorum. Niçin bana yardım ettiniz. Bunu haketmek diye birşey söz konusu değil. Uçaklarını kaçıran insanlar hiçbir şeyi haketmezler, nezaketi bile. Ama o şövalyelikten bahsediyor. Yoksa buna inanmıyor muyum? Televizyonda sorulan bir soruya benziyor, "Hmm, bence daha çok iyi niyete benziyor, ın, herkesin böyle olması gerekmez mi?" Bunu eni konu düşünmek isterdim ama çok işim var. Ellerim şükranla titriyor. "Sizi içeri girerken gördüm. Çok sinirli görünüyordunuz. Siz telefon kulübesindeyken kontrolöre bu hanımın nesi var diye sordum. 'New York'a gitmesi gerekiyormuş, bir konuşmayla ilgili birşey.' Bu günlerde işe aldığımız bu insanların hiç hayal gücü yok." Suç ortağımmış gibi başını sallayarak bana doğru eğiliyor. "Bir çözüm bulmak aklına bile gelmedi. İşe girdiği gün tüm hevesini yitirdi. Sonra bir uçağımız daha olduğunu hatırladım. Ve Pat onu kullanabilir. Öyleyse ona yardım etmeliyim diye düşündüm." Pilot kabininde dolanıp, Boston'u arayarak bana biraz daha yardım ediyor. "Evet şimdi burada, sizin yolcularınızdan biri, onu sizin beş uçağınızın hemen

yanına indiririz." Kendi becerikliliğine seviniyor, keyifli. Sanki onun için herşey bir oyun. Zaman, uzam ve makine var. Ve bütün bunlarla oynayacak bir akıl. İnsanların hizmetinde olan gerçek veya soyut oyuncaklar. O tanıdığım en şaşırtıcı adam.

Küçük bir uçakla havalandığınız zaman uçtuğunuzu hissediyorsunuz. Büyük uçaklar ve şirketleri denemeden önceki bütün o heyecan yeniden yaşanıyor. Havalanmanın tehlikeleri, havada olmanın büyük heyecanı, bulutlar arasında yürüyüp koşmak sonra iri bulutların üstüne çıkmak hepsi yeniden taptaze. Aşağı bakıp Monopoli oyununun parçalarını andıran evleri görmek. Gücü, tehlikesi ve güzelliği. Bunu insanlar, insanoğlu başardı.

Koltuğunda arkaya dönüyor. "Geçen gün sizi düşünüyordum," diye gülüyor. Şaşırtıcı bir cümle. Beni hiç tanımıyor ve beni düşünüyormuş. "Beni nereden tanıyorsunuz ve niye beni düşünüyordunuz?" diye takılıyorum. "Çarşı Caddesi'nde karımla yürüyordum. Bir levha gördük, üstünde kadın müşterilerin girmesi yasak yazıyordu. Reçel, marmelat ve jöle satan bu tuhaf herif anlaşılan kadın müşterilerden çok sıkılıp bu levhayı asmış. Çok eğlendik. Hayranlarınızdan biri olan karım, Kate Millett görse kıyameti koparırdı dedi." Huysuz biri, bir tutucu, folklorik bir tip olmaktan bunalarak onunla birlikte gülüyorum. Herifin vitrinini parçalamam mı gerekiyor? Adımı nasıl öğrenmiş? "Geçen ay biletinizi ayırtırlarken uçağımıza bineceğinizi duyduk. Ama isminizi biletinizi değiştirirken gördüm. Siz sadece güç durumda kalmış bir hanımdınız, belki de haklısınız, bu şövalyelik değil, yalnızca birinin yardıma ihtiyaç duymasıydı."

Çocukluğumun sokağında oturan dini bütün bir Katolik ve altı çocuk babası Bay Luger'e benziyor. Ama Bernadette içki içip morfin kullanırdı. Mahallenin yüz karası olan Bernadette yine de mahallede canlı olan tek kişiydi. Herkes Ernest Luger ne kadar iyi ve sabırlı biri deyip karısını çok ayıplardı. Karısı ölünce yeniden evlendi. Onu her Pazar kilisede görebilirdiniz. İnişe hazırlanırken, "Ben sizi uçağa bindiririm," diye arkaya sesleniyor. Hala Bay Luger'e benziyor, tam da tahammül edemediğim erkek tipi. Bay Luger gibi sıska ve gözlüklü. Benim yeni babam. Ama o hiç de Bay Luger değil. O Bay Van Arsdale. Ama o yeni bir tip, hayal gücüne

sahip bir iş adamı, telefon kulübesindeki birine yardım edebilen bir orta sınıf üyesi, bunu yapabilecek güce sahip bir adam, kurallara karşı gelip bir istisna yapabilen biri. Beni uçağa bindirirken onu kucaklıyorum.

Bir içki içecek kadar param var mı? Evet, yirmi beş sent de artıyor. Hostes, eş, anne, cinsel nesne, hastabakıcı, akla gelebilecek her insan ihtiyacına cevap verecek biri olmak zorunluğundan şikayet ediyor. Beni yerime oturtur oturtmaz uçak kalkacak. Tek boş yer ilk koltuk. İki kısa saçlı arasına oturuyorum. Biri Modern Matematik. Diğeri Resimli Spor. Canlılar. Ben de canlıyım. Kalkışta yok olmayı göze alıp şimdi havada birlikte yaşadığımız için hepimiz, ellimiz de canlıyız. Yaşıyoruz, yabancı olsun Amerika'lı olsun, bir yerden diğerine giden bir toplumuz. İnsanız. O kadar basit. Şimdi bunu söyleyebiliyorum. Deliliğin içinden bir kez daha geçtiğim için. Sevgiyle dolu ve canlıyım. Ama nabzımı sayıp durumumu gözden geçirmeliyim. Karanlıkta kaybolduğum süreden sonra. Birini öldürdüm mü? Hayır. Şiddete başvurmadım. Ya da yalnız kendime karşı. Ama bu böyle başlar. Şiddet oradaydı ama tam başlangıçta birşey araya girdi. Merhamet gösterdi. Merhametin ne olduğunu gösterdi. İkinci bir şans. Biraz önce Boston Hava Limanı üstünde bir uçakta yeniden dünyaya geldim. Şimdi dinlenmeliyim. Van Arsdale beni kendimden kurtardı.

Oyalanmak için dergilere başvuruyorum. İşte öğrencilere dokunan bir öğretmen. Şimdi ilçe halkı onu linç etmek istiyor. Kendini bir baba gibi görüp onları çok sevmesine rağmen suçu onların arkalarını okşamak. Kasaba ayağa kalkmış. Küçük bir kız onu ihbar edince aklı karışan tüm çocuklar ona ihanet etmiş. Bir hafta içinde bütün kasaba suçlamalar ve reddetmelerle çalkalanmaya başlamış öyle ki artık kimse hiçbir şey bilemez hale gelmiş, gerçek eskiden olduğu gibi cadıların önünde yok oluyor. Adam bir öğretmen olarak hayatını yeniden ele geçirmek için iki yılını ve dünyanın parasını harcamış. Ama yok olmuş. İşte Teddy Kennedy. Başkanınız o olsun ister misiniz? Neden olmasın? Ama o kız yüzünden olamaz. Ama daha iyi bir şansımız olabilir. Bir Kennedy, umut geri geliyor. Silah onları yok etmeden bize hep onu verirler. Aday olacak mı? Gridiron Kulüp'te bir konuşma yapmış. Profesyonel bir konuşma.

Politika. Aeschylus'tan yaptığı bir alıntıyı saklayacağım, bir trajedi yazarının sözlerini *Look* dergisinde görmek beni duygulandırıyor. Derginin İrlanda usulü aşk, politik güç, şıklık konularının üzerinden eğilip Manhattan Adasının, rıhtımdan, parmaklar gibi denize uzandığını görüyorum. Sonra kanatların çevresinde ölmekte olan güneşin pusunda tüm haşmetiyle şehrin silueti, büyük blokları andıran çok sayıda kule, pencerelerin hemen yanından uçup gidiyor. İnerken hiç bu kadar etkileyici olmamıştı. Zaman zaman insanın içini kaplayan duygu patlamasıyla gururlanıyorum. Bu kentte yaşadığım için.

Ve işte John, kollarına atılıyorum, ikimiz de hayret ve sevinç içindeyiz. Uçak beklenenden bir saat erken geldi buluşamayabilirdik. Sonra otomobilde gidiyoruz, sohbetimiz yolu kısaltıyor. "Hareketten bir bu akşamı filme çekmeli." "Evet, iyi olurdu. Ama medyayı davet etmeme kararı aldık. Ti-Grace'nin gelmesini bekliyoruz. gerçekten önemli bir panel olacak." "Belki bir daha böylesi olmaz, bütün ağır toplar bir arada." Belki kendimize daha fazla önem vermeliydik. Doğu Nehri yakınlarındaki bir alt geçitte tarihin üzerinden bakışıp birbirimize gülümsüyoruz. Ben sosisli sandöviç alırken John otomobilin başında bekliyor. Yanlışlıkla hardallı almış yaşlı bir siyah kadını teselli ediyoruz. Sonra kente doğru yola koyuluyoruz. Dışardaki akşam kaldırımlarına doğru. Herkes P.S.41'in önünde kaldırıma oturmuş. Panelin başlamasını bekliyorlar.

Hepsi buradalar. Bütün eski dostlarım. İşte Barbara, kahve ister misin? İşte Sidney ile Ruth. Sue Schneider, Peg ile Louise. Hayır, Bookie gelmek istemedi. Herşey heyecan verici. İnsanlarla selamlaşmak ne hoş. Bir başkası bira getiriyor. Herkesi tanıyorum. Gloria ile öpüşüyoruz, bazı fotoğrafçılar çevremizde dolanıyor, yüzümüzü buruşturup poz veriyoruz. Duvara yaslanıp yanyana oturuyoruz. Ben uzaklaşırken birisi Gloria ile resmimizi soruyor. Çekmelerine neden izin verdim? Bilmem. Boş boş bakıyorum. Neden olmasın diyorum. Ses beni sıkıştırıyor, "Gloria bir yıldız. Tüm o yıldız havaları. Sen nasıl ona uyarsın?" "Eşcinsel basın toplantısının yapıldığı gün Gloria'nın resmi benimle birlikte *Time*'da çıkmıştı. Bu yüzden herkes onu top ateşine tuttu. Belki de bu yüzden." Ses med-

ya konusunda beni azarlamayı sürdürüyor, hep Gloria'yı izliyorlarmış. "Bu akşam yıldız o." "Onları nasıl uzaklaştırabiliriz?" Fuayede bir kadın gazeteciye resim çekmemesini söylüyorum. Söz veriyor.

Dışarıda sokakta bir kargaşa var. Garip görünüşlü bir kadın kalabalık arasında telaş içinde çırpınıyor. Bu panele katılabilmesi için bir adam onu otomobille Massachusetts'den getirmiş. Onun da içeri girmesini istiyor. Toplantı erkeklere kapalı. Otomobilinden bize dik dik bakıyor. Dışlanmış. Haksızlığa uğradığını düşünüyor olmalı. John'u içeriye aldığımız aklıma geliyor. Ve ona hak veriyorum. Kadın bize bağırıyor. Kadınlar da ona bağırıyorlar. Durum umutsuz. Kuralları değiştirmiyorlar. Onu teselli etmek için elimi omzuna koyuyorum ama elime vuruyor. Şiddet hakkında bir panel ve şimdiden onu uygulamaya koyduk.

Toplantı salonuna iniyorum. Her zamanki gibi korku içindeyim. Sahneye çıkan merdivenlerden nefret ediyorum. Önemli olmak. Korkaklık etmemeliyim. Dostlarımla birlikteyim, kuşağımın en üstün zekaları vesaire masanın çevresindekilere bakıyorum. Flo Kennedy, Anselma Dell'Olio, Gloria Steinem, Myrna Lamb, Robin Morgan, öbür uçta da Martha Shelley. Sonra izleyicilere. Ne kadar küçük bir grup. Düş kırıklığı. Bu konu daha iyisini gerçekleştirmeliydi, daha çok kişiyi çekmeliydi, ama yeterince duyurulmadı. Yalnız ağızdan ağıza haber salındı. Medyanın ve yıldızların seçkinciliğinden kaçınmak için konunun içinde olanların seçkinciliğine düştük. Bu akşam buradaki kadınlar hareketin çekirdeğini oluşturanlar, Feministler, Köktenci Feministler, Kırmızı Çoraplılar, bilinç yükseltme gruplarının üyeleri, yöneticileri. Proleter bir izleyici grubu olmaya uzun süre tahammül edeceğe benzemiyorlar. Panele el koysalar ne güzel olurdu. Bunu genel bir tartışmaya çevirseler. O zaman ben bir konuşma yapmak zorunda kalmazdım. Kongreyi yaptığımız salon bu muydu? Tam bir yıl sonra birbirimize verdiğimiz zararı değerlendirmek ne kadar uygun düşüyor. Kimin ilk konuşmayı yapacağını belirlemek için kura çekiyoruz. Bunu kimse istemiyor. Ben sonuncu olmayı umuyorum. Flo ilk oluyor. "Bu yaşta ve bu durumda sizler konuşmalarınızı bitirene kadar ben ölebilirim," diye başlıyor. Hep en güçlüdür. Siyah mizahıyla onları coştu-

ruyor. Ama asıl konudan şiddetten uzak duruyor. Ona karşı çıkmak hatta onu izlemek olanaksız, benzetmelerle dolu mantığı hatta ahlakı hiçe sayan her zamanki konuşmasını yapıyor. Hepimizden zeki, güçlü bir ruha, büyük cömertliğe sahip olan Flo. Hepimizin gerçek annesi. "Herkes emip yalıyor, ve ben bir fuhuş toplumunda ısırmanın ne kadar tehlikeli olduğunu bilirim. Kadınlar erkeklerden daha uzun yaşıyorlar çünkü yemeği onlar pişiriyor. Çikolataya bulanmış bütün o pislik. Şekerim, şiddet de güç gibi egemen güçlerin tekelinde." Sonra gereken her yola başvurma konusunda siyahların bilinen görüşü. Sonra konuya geliyor. Yatay saldırganlık teorisini ortaya koyuyor, mazoşist olan tüm ezilen insanların nasıl birbirini ezdiğini, birbirini yediğini açıklıyor. Öfkemizi yatay olarak çıkarmaya çalışmakla nasıl bir yere varamayacağımızı. "Dikey düşünün. Yukarıya uzanın." Flo tam formunda.*

Gloria şiddeti her iki yönden ele alıyor. Onu dinlerken dürüst kuşkuculuğunu takdir ediyorum. Kadınların fiziksel şiddete baş vurmaya alıştırılmamaları onlar için bir eksiklik mi? Veya, de Beauvoir'dan bir bölüm okuyor, şiddet çok uzun süre bizden esirgenen kişiliğin bir ifadesi mi? Bastırılan öfke bir çeşit ölüm olabilir. Sonra kişisel yönüne geçiyor ve kendi şiddet anlayışının tamamen gaddarlık üzerine kurulmuş tüm bir toplum olan Toledo'nun yoksul mahallelerinde nasıl oluştuğunu anlatıyor. "Salı günü bowling, Çarşamba iskambil oynarlar. Cumartesi günleri ise ya karılarını ya da en yakınlarındaki bir siyahı döverler. Erkekliğin sıradan ifade şekli budur. Chicago polisi gerçekte birlikte okula gittiğim çocuklardı. İçinde büyüdükleri ahlak anlayışını sürdürdükleri için onları kınayamayız. Dinleyiciler söyleniyorlar. Flo onları susturuyor. Gloria devam ediyor, "Amerika'daki şiddet ilkel şiddet değil sistematik, kurumsal şiddettir, sağlık sistemi, okullar ve askerlik görevi." Bürokrasiye uzanıyor, "Çocukluğumda ilk olarak fiziksel şiddete karşı çıktığımı anımsıyorum, bir amaca yönelik olarak entelektüel nedenlerden ötürü ilgimi çekmişti. Ama sonunda haklı bulmadığım birşey olduğu için onu reddettim." Yine kuşkulu sürdürü-

* Panele katılan diğer kişilerin konuşmaları uzun uzadıya hatta gerçekçi olarak kaydedilmedi. Bu anlatım zamanında alınan notlardan ve etkilenimlerden derlenmiştir.

yor, "İnsanın yaşamı söz konusu değilse," bitirirken çekingen ve etkileyici oluyor, "cellatı cellat olmaktan kurbanı da kurban olmaktan bir şekilde kurtarmak zorundayız."

Sonra Myrna. Yüzü hep, dayak yedikten sonra başını kaldıranı bir kadınınkini andırır. Alkışa teşekkür ediyor. Oyun tutmayınca uzun süre herkesten uzaklaşmıştı, kin dolu saldırılar onun çektiği acıyla daha da büyüyordu. Çok az şeye sahip olan bir kadın. Onyedi yaşında bir askerle yaptığı evlilik, dört çocuk, altı yıl gece okuluna devam edip üniversiteyi bitirmesi. Sonunda oyunlar yazması ve onların sahnelenmesi. Sonra Joe Papp onun *Mod Donna*'sını sahneye koydu. Ve oyun tutmadı, çünkü biz buna izin verdik, hareket desteklemedi. Görmeye gidenler yeterli olmadı. "Biz şiddete tabi tutulanlarız," diye başlıyor. Dinleyiciler bundan hoşlanıyor. Kendi de şiddet duyduğunu itiraf ediyor. "Küresel düzeyden çok kişisel düzeyde, başka kadınlara karşı. Beni kabul etmeyen kadınlara karşı." Duyarlı bir noktaya değindi. Genel kabul görmüyor. Gerçek birşey. Çocukluğunda annesinin sevgisizce babasının önünde ona ihanet ettiği bir anı anlatıyor. Yaşlı adam ona sapık demiş. Annesi duymazlıktan gelip başını çevirmiş. "Elimdeki bıçakla onu öldürmek istedim." Sesi titriyor. "Babam istediğini elde etmişti, neşe içinde beni bayıltana kadar dövdü. Bıçağı niye ona çevirmedim? Bu benim sorunum. Sizinki de olabilir." Anlayışla karşılanıyor ama karmaşık. Oyunundan bir bölüm okuyor, *Mod Donna*'da sahnede bir kadının öfke içinde bir diğerine saldırdığı kısmı okuyor. Şimdi özetliyor. "Soğuk kadına yapabileceğimiz en büyük kötülük erkeği sevmekten vazgeçmektir." Büyük alkış. Ama insan yine de iyi anlaşılmadığı duygusuna kapılıyor.

Anselma Dell'Olio daktiloda yazılmış kağıtları sinirli bir şekilde okuyor. Hala acı çekiyor. Cesaretine rağmen elleri titriyor. Hareketteki kadınların birbirine yönelttiği şiddet. Yazısı gergin, açık fakat şiddetimizi dışa yöneltmemizi önermesiyle sonuçta anlamsız. "Çünkü başka seçenek yok." Kongre'de okuduğu yazıdan söz ederken sesi hala acı dolu. "Düzmece mahkemeler, yargılandığımız cuntalar, ciddiyetle ve kendimizi haklı görerek birbirimize uyguladığımız şiddet. Kendimizi değiştirmeyi başaramadık. Çözüm yok."

Martha Shelley şiddet duyduğunu söylüyor. Neşeyle alkışlıyor-

lar. Onlara bir merdane gösteriyor. Kahkahalar. Günlerdir haftalardır hiçbir yeri havaya uçurmadığı için duyduğu suçluluğu anlatarak onları eğlendiriyor. "Dinamit seçkincidir, çok para ister. Destekleyicim hiç olmadı. Uyumadan önce *Anarşistin Yemek Kitabı*'nı okurdum ama çok fazla kimya bilgisi gerekiyordu. Karate dersi aldım ve sırtımı incittim. Bir sokak kavgasından sonra bu sporu bıraktım. O kazandı. İkimiz de tutuklandık." Sonra Martha asıl konuya geliyor. "Bu akşam cinsel tecavüze karşı bir grup oluşturuyorum." Örgütlenme yöntemlerini uzun uzun anlatıyor ve gönüllü olmalarını istiyor.

Mikrofonu bana uzatıyorlar. Notlarım elimde titriyor. Bu gidişle onları terketmem daha iyi olacak. Hayır, şimdi korkaklığın sırası değil, yüzler bana bakıyor, bekliyorlar. Onlara erişmeliyim ve söylemek için geldiğim şeyi söylemeliyim. Benden sonra Robin var. Şiddet yanlısı bir konuşma yapacak. Ben son olmak istiyorum. Robin benden sonra konuşursa son söz şiddetin olacak. Ayrıca korktuğum için de son olmak istiyorum. Onlara bunu söylüyorum ve sık sık korkarlar mı diye soruyorum. Soru tuhaf, meraklı, fazla kişisel oluyor. Yanıtlar kuşkulu ve seyrek. Artık başladım, konuşmak zorundayım. Söyleyebilmeyi umuyorum. Bugün nasıl kaybolduğumu az daha yetişemeyecekken inanılmaz bir yardım sayesinde gelebildiğimi açıklayarak kendimi tüm zaaflarımla ortaya koyuyorum. Bir amigo gibi Van Atsdale beni kurtardı diye bağırmak istiyorum. Boşluktan, kendi şiddetimin deliliğinden. Ama bunu nasıl anlayabilirler? Anlayacakları terimlerle, duyabilecekleri bir sesle söylemeliyim. Broşürü ilk kez okuduğum zaman nasıl şiddet ve hareket dediğini sandığımı söylüyorum. Büyük güncel tartışma, Solun politik sorunu. "Sonra yeniden baktım ve hareket içinde şiddet yazıyordu. Rahatlamıştım. İşte bu iyi bildiğim bir konuydu." Anlayarak gülüyorlar. "Bu harekette arkadaşlarıma vahşice saldırıldığını gördüm." Söylenecek güzel birşey değil. "Başka kadınlar tarafından, ve bunu hepimiz yaptık. Çok fazla yaptık." Bunu duyunca sinirleniyorlar. "Kadınlar tarafından yaralanınca insanın canı daha çok yanıyor." Sesleri yükseliyor, söyleniyorlar. "Erkeklerin aşağılamasından daha çok acıtıyor." Yankı gibi sözlerime karşı çıkıyorlar. Birkaç sesin, "Erkekler düşmandır." dediğini duyuyorum. "Ka-

dınları daha çok sevdiğim için onların saldırısı beni daha çok incitti." Protestolar yatışıyor. Geçen yılın Kongresine dönüyorum. "Hiçbir şey nefret kadar yıpratmaz ve etkisizleştirmez. Bu harekette yıllardır birlikte çalıştığım kardeşlerin, dostların çalışamaz hale getirildiğini gördüm. Birbirimize saldırılarımız o zaman başladı. Kadınlar bağırarak birbirlerini konuşturmadılar. Konuşma özgürlüğü yok edildi. Ama bağırışların arkasında erkeklerin, Soldaki erkek arkadaşlarımızın saldırının en devrimci tartışma şekli olduğunu ortaya atanların seslerini duyuyordum."

Bunları söylerken acaba onlar da artık bunları aştığımızı ve baharla yepyeni bir ruh kazandığımızı hissediyorlar mı diye düşünüyorum. Ve uzun kışın despotluk karmaşasını kapattığımızı ve faşist evremizi yaşayıp bitirdiğimizi. Bir kadın, "Faşizmin ne olduğunu biliyor musun?" diye saldırıyor. Flo bir homurtuyla onu yok ediyor. Ama karşı çıkışını kabul ediyorum. Tabii ki haklı. Ben yalnızca sözel ve duygusal faşizmden söz ediyorum. Bunun için de kimseyi öldürmedik. Ama herşeyin başlangıcı akılda ve onun gerçekliğinde değil midir?

Titrek sürdürüyorum, "Bu toplantıyı kendimi açığa çıkarmak için bir fırsat olarak kullanmak istiyorum." Onlar gülerken ben devam ediyorum: "Bakın bu bir tekrar değil. *Time* dergisi cinsel yaşamımı reklam etti. Onun için eşcinselliğimle ilgili değil. Bugün toplumsal olarak ondan da az kabul gören bir şeyi itiraf edeceğim. Bir barışçıyım." Bunu nasıl karşılayacaklarını merakla bekliyorum. Solun nefret ettiği bir sözcük. Gürültü yapanlara, "Sizden tek istediğim bana karşı insanca davranmanız. Beni dinlemeniz." Nihayet söyledim, hala korkarak yeni cümlelere geçiyorum. "Şiddet karşıtı ve bunu savunan biri olarak konuşmak istiyorum." İşte en kötüsü geride kaldı. Bakış açımı belirledim ve diğer konuşmacılarla aramda bir çizgi çektim. Hiçbiri bu kadar ileri gitmedi. "Bunun bir yaşam biçimi olduğunu söylemek istiyorum. Hayal ettiğim fakat henüz yaşayamadığım birşey. Hep bu yoldayım ama hep başarısız oluyorum..."

"Şiddet karşıtlığına yürekten bağlı olmamın en büyük nedeni çocukken şiddetten çok çekmemdir. Şiddet orada başlıyor. Şiddet çocuklara yönelen kötü davranışlarla başlıyor. Ve bu çocuklar bü-

yüyünce bildikleri şiddeti başka çocuklara uyguluyorlar. Dövülen çocuk bir gün ona cinayet işletebilecek bir panik ve dehşet yaşar. Sonraları. Bu erkekleri asker haline getirebilir. Aynı zamanda hepimiz gibi psikolojik olarak şiddet uygulayan kadınlar haline de getirebilir. Çocuklara uygulanan şiddet sorunun kökeni, savaşı gaddarlığı mümkün kılan ilk öğretidir. Hepimizin içinde bir cani olduğuna inanıyorum. Benim içinde bir tane olduğunu biliyorum. İçinizdeki caniyi tanıdığınız zaman onu öldürmek de istemiyorsanız o zaman kendinize bir eğitim yolu seçmek zorundasınız. O caniyi öldürmek değil onu kontrol etmek gerekir. Başka insanları öldürmenin gerçekte kolay birşey olduğunu bilmenin sorumluluğunu kabullenmelisiniz. Bir olasılık. Ama yapmak istediğiniz birşey değil.

"O zaman bunu politik düzeyde inceleyelim. Devrimci şiddetin yararlığı konusunda yapılan güncel tartışmayı ele alalım. Şiddet ve hareket sorunu. Silahlı devrimci şiddet fikri tuhaf bir düşünceden kaynaklanır. Dünyada iki çeşit insan olduğu düşüncesinden - biz ve onlar. Bizden birinin canını yakarlarsa bu kötüdür. Biz onlardan birinin canını yakarsak, bu iyidir. Bu temelde insanlık dışıdır çünkü şimdi düşman olan öbür tarafın insanlığını gözardı eder. Bir kere başladıktan sonra şiddetin mantıksal bir sonu yoktur. Birini öldürdükten sonra niye ikincisini de öldürmeyesiniz? Buna nasıl karar verilir? Irkçı veya kapitalist veya cinsiyetçi bir toplumda kafanıza kurşun yemek için ne kadar ırkçı veya kapitalist veya cinsiyetçi olmak gerekir? Ben. Siz. Güvenli oran nedir? İdeolojik suçları bir kere başlattıktan sonra nasıl durdurursunuz? Adına cürüm işlemişken devrimin saflığını nasıl koruyabilirsiniz? Adalet için yaptıklarınızı aradığınız adaletle nasıl bağdaştıracaksınız? Devrim adına yapılan ilk zulüm, ilk cinayet, ilk tasfiye ve idamla devrimi kaybetmiş oluruz."

Bazıları bana katılıyor. Bazıları katılmıyor. Flo onları tersliyor. Sabırsızlanan insanlardan onaylamasalar da beni sonuna kadar dinlemelerini istiyorum. Düşüncesiz ölkelerinden korkuyor ve "Biraz sabredin," diye yalvarıyorum. "Politikadan söz ettim. Bu alanda amaca ulaşmak için yapılanlar hedefi kokuşturup onu engeller. Politika tekrardan ibarettir. Değişim değildir. Değişim bugün politika adını verdiğimiz şeyin ötesindedir. Politika değişimi gerçekleştir-

mek için kullanılan bir vasıtadır. Değişim istemek şiddetin sona ermesini istemekle eş anlamlıdır. Her türünün. Ekonomik, psikolojik, politik, toplumsal ve bedensel. Bizler kadınız. Yabancı bir kültürün mirasçısı boyun eğen insanlarız. Hiç ilk adımı atan olmadık. Bu zor olacak. Ama sadece müthiş birşey olmakla kalmayıp aynı zamanda çok değişik birşeyi yapma fırsatına sahip olduğumuz için de şanslı sayılırız. Daha da iyisi yaratacağız. Kadınlar olarak yeni toplumsal bir hareketi geliştirmeye şimdiden başladık, toplantılarda geleneksel hiyerarşik makam ve rütbeleri, geleneksel önderlik, otorite ve yetenek anlayışlarını değiştirdik. Bundan da fazlasını başardık, kamusal ile kişiselin geleneksel ayırımını sorguluyoruz, geçmişin mirası olan yaşamın bu birbirinden ayrılmış bölümlerine meydan okuyoruz. Tüm insanlık deneyiminin hayati dürüstlüğünü keşfetmekle bu yapay ayırımları toparlayıp birleştirdik. Bu şekilde yepyeni bir politika oluşturuyoruz. Veya genelde poltika denilen şeyi aşıp değişime varıyoruz. Ve bunun ilk koşulu da birbirimize ve dünyaya karşı duyduğumuz tüm şiddeti aşmaktır. Çok uçta gibi görünen bir şeyi önerdiğimin farkındayım, ben de bu konuda sürekli kuşkuya ve kararsızlığa düşüyorum. İnsan yaşamını düzenleyecek yeni bir yöntem oluşturmamız gerektiğini söylüyorum."

Bir an durup toparlamaya çalışıyorum. Bugün benim yaşadığım hayali onlar da yaşayabilsinler diye anlatmak istiyorum. Van Arsdale. Claire. Kaybedilen. Sonra bulunan. Önümdeki alıntıya bakıyorum. "Aeschylus bunu şöyle ifade ediyor, 'Amacımız insanın vahşetini evcilleştirerek dünyadaki yaşamı güzelleştirmek olmalıdır.' Başarılı olmamız için değişimin gerçekleşmesi için merhamet gerekir. Ve nihayet sevgi gerekir."

Duruyorum. Ve söylemediğimi farkediyorum. Bir an söylediklerim beni değiştirmişti. Onları yaşamıştım. Bu garip ruh hali, bu sınırsız duygusallık. Ama bu neydi? Ve sonunda niye merhamet sözcüğüne döndüm? Hristiyanlık, sevgi, niye yeni sözcükler bulmadım? Utanıyorum. Başaramadım. Hiçbir şey duymuyorum. Alkış ölçerin verdiği kendini beğenmişlik. Sonra başlıyor. Sadece birkaç tane, sonunda hepsi, beni destekleyici olmak istiyorlar. Onları severek beni sevmelerini istedim. Onaylarını duymak beni çok sevindiriyor. Ama kendi kendimi tatmin ediyorum? Yapmak istedi-

ğini şeyi yapabildim mi? Bu alkıştan da önemli. Yalnızca dikkatle kotarılmış bir gösteri olmaktan başka anlamı yok mu? Politika bir dram kadar sanat biçimidir, onların desteğini kazanıp onları etkileyebilmek için dili çok başarılı bir şekilde kullanabilmeniz gerekir. Onu yazmalıydım. Ama ne önemi var ki. Çifülikte t. ·şmanın saçma olduğunu bağıran Mallory haklıydı. İnsan ya inanır ya inanmaz. Ama ben buraya yabancı bir bakış açısıyla yaygın olmayan bir görüşü savunmak için geldim. Oturup dinledikleri için şanslıyım. Şimdi Robin şiddet yanlısı konuşmasıyla paneli kapatıyor.

Bir konuşmacı taktiğiyle sorunu tepetaklak ederek başlıyor. "Birisi neyin şiddet karşıtlığını haklı çıkardığını lütfen açıklayabilir mi?" Kalabalık memnun. Bilmecelerle sürdürüyor. Anneler çocukları adına şiddete başvurmak zorundalar. Yoksa "gerçek" kadın olamazlar. Ama kendi adımıza kullanmak için şiddet bizden esirgeniyor. "Kendimize mahsus bir şiddet geliştirebilirsek bu daha zekice daha ölümcül olabilir." Onların şovenliğini okşuyor. Daha fazla alkış. "Ama bizim şiddetimiz birbirimize, çocuklara, kendimize yönelik. Çünkü yönelebileceği başka yer yok." Şimdi heyecanlanıyorlar. Bu onları daha çok etkiliyor. Sonra dinsellik, şiddet arındırıcıdır. Derken iş paranoyaya varıyor. Tüm erkekler şiddete başvurur, ırz düşmanıdır, FBI kadın hareketine sızmak için ajanlar yetiştiriyor. Ucuz espriler - NOW bunun hoş birşey olduğunu kadınlara cazip iş sağlayacağına inanıyor. Cümbüş. Robin bir şiire geçiyor. Ama daha önce hep birlikte söylememiz gereken garip bir dize, "boka batınca, boka batmış oluruz." Alevleri körüklemenin bildik yöntemi. Dinleyiciler kendinden geçti. Sonra sesinde acı. "Biz sağlıklı değiliz. Bu şiir erkeklere son bir söz." Dinlerken bunun bir şiir değil etinden koparılmış bir parça olduğunu anlıyorum. Acı dolu ve güzel yazılmış. Ken'e ve çocuğa bir çağrı. Bir anlaşılmazlık labirenti. Burada bir kıskançlık bolluğu var, Robin'in mutfak masasında bizler için tanımladığı kişiler tarafından dışlanmasına duyduğu müthiş öfke, oğulları bitişik odada uyurken Ken ile erkek sevgilisi. Ve çocuğun onu çıplak gördüğü zaman gülüp ona "canavar" demesi. Televizyonda gördüğü bir karikatür olmalı, kadın kadar tüylü. Bir canavar. Duyduğu dehşet şiiri yerinden oynatıyor, hakareti, bir annenin reddedilen bedeni. Kadın. Çığlık, boğu-

lan bir kadının şiirinin çığlığı. Ölüyor, çıldırıyor. Hayal görüyor öldürülüyor, öldürüyor. Sözcüklerinin mermi olmasını istiyor. Canavar. Öldürmek zorunda kalabileceğimizi ve hatta erkekleri özgürleştirmek için onları öldürebileceğimizi söylüyor. Dinleyicilerden bir ses, "Harikulade!" diye bağırıyor. Robin çocuğunu, Ken'i ve en önce de kendini yitireceği önsezisiyle devam ediyor. "Nasıl delirmezsin? Yolu yok kardeşim yolu yok." Sonra kadın mistisizmi. Şiddetin mistisizmi. "Canavar" sözcüğü şiirin son bölümü boyunca yankılanıyor. Sesi ağlamaklı. "Bir canavar olduğumu kabul edebilir miyim. Ben bir canavarım. Ben bir canavarım. Ve gurur duyuyorum." Son sözleriyle dinleyiciler çıldırıyor. Ayağa kalkıp bağırıyorlar. Galiba o kazandı. Münasip. Bir şaire yakışan bir taç. Bu ne demek? Onların duygularını en iyi o mu ifade etti?

Sonra Ti-Grace. Geç. Epeyce geç. Siyah pijamalarla daha da garip görünerek sahneye gelişini izlerken özellikle geç geldiğini düşünüyorum. Kendini Viet Kong mu sanıyor? Ti-Grace. Bir çok yönden içimizdeki en üstün zeka, ama artık gölgelendi ötelerde. Yüzü her zaman olduğu gibi soğuk. Her zaman olduğu gibi kararlı. Tüm bedeni duygusallığa karşı dimdik. Tek başınalığı. Yangın, nefret, sıcaklık görüyorum. Yalnız. Onu sadece Flo karşılayıp hoşgeldin diyor. Bizleri artık tanımıyor. Bizimle birlikte masada oturmuyor. Seçkinlere katılamayacak kadar seçkinci. Podyumun arkasında tekrar Columbia'daymış gibi söylev çekiyor. Doktora adayının anlaşılması olanaksız diliyle konuşuyor, artık tezini tamamlayamayacak kadar ötelerde. Süperstarlar panelini tebrik ediyor "Onlar hareketin içinde de dışında da şiddetin hedefi oldukları için şiddet konusunda uzman sayılırlar." Güzel bir ifa Sonra dergilerin mizahı. Birisi ona İsa'nın Güç Taktikleri *(The P er Tactics of Jesus Christ)* adlı bir kitap göndermiş. "Tabii ki hemen suya batırdım." Birşeyler ters gidiyor. Onu duyamıyorum. Sözleri hızlı, ilgisiz. Cümlelerle mi konuşuyor? Dinleyicilerden sesler, "Mikrofona konuş," diye bağırıyor. Sesi çok hızlı. Sanıyorum, sinirli. Yalıtılmış. Anlaşılmaya bile çalışmadığını farkediyorum. Onları dışlıyor. Artık iletişim kurmaktan çok korkuyor. Ama gelmesi büyük cesaret. O pırıltılı ve uzak yalnızlığından çıkması. Bu tehlikenin içine. Sorgulanabileceği ve Kadın Özgürlüğünün aşırı köktenci lideri ro-

lünü oynayamayacağı harekete gelmesi. Buraya aile içine. Buraya eşitlerinin arasına. Çok uzun süre çok uzakta ve çok yüksekte bir yıldız oldu. Bunun insanı nasıl delirtebileceğini çok iyi biliyorum. Verdiği acıyı. Ama kibirliliğini de anımsıyorum, sahnede ışıklandırılmış bir kişinin yalnızlığını, zamanla sizi alkışlayan ellerden size bakan yüzlerden nefret etmeye başlıyorsunuz. Enayiler. O kadar uzaklaşıyorsunuz ki artık geri dönmek istemiyorsunuz. Ölüme doğru ilerleyen bu soğuk güneyli güzel bunların hepsi. Artık onu yalnız bu tatmin edebilir. Bir zamanlar dosttuk ve Ti-Grace benim guru'mdu saatlerce telefonda konuşurduk - üstünlüğünü insanlara zorla kabul ettirirdi. Alçak gönüllülüğüm asla yeterli olmazdı, tezini hazırlayan iki öğrenciden daha zeki olanı hep usta Solcu rolünü oynardı, doğru yanıtı kim bulacak, seminerlerde aç köpekler gibi atılırdık. Aramızda hep bu olduğu için onu başka bir dikkatle dinleyip anlamlı olmasında ısrar edeceğim. Sözlerini çevirmeliyim. Benimle konuştuğunu farzedeceğim. Daha da dikkatle dinliyorum. Not alıyorum. Deyimler anlaşılır olmaya başlıyor, "bir sınıf olarak şiddet bizden esirgeniyor," "kadınlar özel bir sınıf oluştururlar," "erkekler olumlu bir sınıftır," "erkekler düşmandır, ezenlerdir veya önem verilen sınıftandır, sözcüklerle saldırıya uğramak yalnızca ağız saldırganlığıdır." Aşağılayıcı. Ama dayanmak çok zor. Sonra eski bir dost olarak artık benimle konuşmak istemediğini, hatta diğerleriyle de artık konuşmak istemediğini farkediyorum. Yine birkaç deyim yakalıyorum, "bunun ciddi olduğunu kabul etmekle alçak gönüllülük gösteriyorum." Bir veya iki cümle sonra, "şiddet bize göre değil. Biz vurabileceğimiz hedefler seçeriz - böylece kendimizi daha iyi hissederiz." Niçin buradayız da baskı yapmak için St. Patrick'de değiliz? Niçin oraya gidip ortalarda dolanmıyoruz?" Sonra bu Katolik kilisesine uzun bir saldırı. "Bir kale gibi masmaviydiler- ben kapıdan içeri giren şiddettim." Sanırım burada saldırıya uğradı, hayatı tehlikeye girdi, aklında o var, söyle o zaman. Hayatın için endişelendiğini. Ben de endişeleniyorum. Ama o yan çizip konudan ayrılarak alaya başlıyor, feminist yürüyüşçüler ayak ve ağızdan ibaretler. Hepimiz ağızdan başka birşey değiliz. Şiddete baş vuracak olsak burada oturup konuşur muyduk? Sonra başka bir konu daha. İtalyan-Amerikan vatandaşlık hakları müca-

delesine katılmadığımız için suçlanıyoruz. "Niçin onlarla birlikte çalışmıyoruz? "Mafya gerçektir - onlar şiir yazmıyorlar." İsterik bir şekilde ona bağıran Robin'e acımasız bir saldırı. "Evet, onlar gerçek, onların işi cinayet ve fuhuştan para kazanmak." Karşı çıkışlara hiç aldırmayan Ti-Grace dinlemiyor. Bir afiş açıyor. Birisi, "Aman Tanrım yine görsel yardımcıları," diye inliyor. Ölmek üzere olan bir adamın resmi. Başında bir kurşun var. "İşte şiddet bu," diye bağırıyor, birden anlaşılır oluyor. "Bunlar hakkında konuşuyordunuz. Şimdi bakın. Bu 'kızkardeş Joe Colombo' diye alay ediyor." Alaylar ve yuhalamalar. Dinleyiciler uykularından uyanıp canlanıyor ve nefretle doluyorlar.

Bence o müthiş -en iyi öğretmenimiz- bize en zor davayı, bir Mafya patronunu verip onun insanlığını vurguluyor. Burnumuzu onun kurşun yaralarına sürtüyor. Bize insanlık dersi veriyor. Bizler yalnızca sözcükler kullandık. O çok daha derin bir anlayışa sahip. Ben bir yontucu ve film yönetmeniyim yine de bir resmin sadece sözcüklerden ne kadar daha iyi olduğunu hatırlamadım. Soyutlamalar. Sözel boşluklar. Bana hatırlatıyor. Aramızda hep en zeki en uçlarda olan oydu.

Ama şimdi yine başka bir konuya atladı. Katolik Üniversitesi. Tam on dakika sözlerinden hiçbir anlam çıkmıyor. Myrna ile Anselma sinirlenmeye başlıyorlar. "Hiç susmayacak mı?" Söz masada dolaşıyor otuz dakikadır konuşuyor. Kısa bir süre sonra susturulmazsa dinleyiciler onu öldürecek. Daha kırkbeş dakika konuşabilecek gibi görünüyor ve ne dediği hiç anlaşılmıyor. Ti-Grace aniden bağırmaya başlıyor - "Şiddet bize çevrildiği zaman bizi kim koruyacak? Değişiklik yapmak isterseniz sizi öldürürler. Siyah hareket ağır kayıplar verdi. Bu çok çirkin. İnsanlar sizi pohpohlarlar sonra boku yersiniz." Şimdi Colombo'yu önümüze getiriyor. Öğrenmeye çabalayan bir adam. Ona ders vermiş. DOB'de Hegel'i öğrettiği zamanı hatırlayıp ürperiyorum. Colombo'nun öldürülmesi onda sabit bir fikir halini almış. "Bu bir politik şiddet olayıdır." Onu Sol'un kahramanlarıyla eşit tutuyor. Dinleyiciler karşı çıkıyorlar. Öfke dolu bir ses. Ona karşı çıkan hayvansı bir güç. Anselma herkesin içinde kendini kaybetmek üzere. Myrna sinir içinde bitkin bir halde. Ti-Grace sonsuza dek konuşacak. Flo, "Ona evinde kalmasını söy-

ledim," diye söyleniyor. Dinleyiciler Colombo'nun bir hırsız, uyuşturucu satıcısı, kadınları fuhuşa sürükleyen bir adam olduğunu bağırıyor. Flo başka bir toplantıya katılmak üzere ayrılırken kimse konuşmacıyı dinlemediği için dinleyicileri protesto ediyonnuş gibi yaparak bir taşla iki kuş vuruyor.Ti-Grace sakin bir sesle, Cleaver ile Malcolm'ün de suçlular olduğunu söylüyor. Irz düşmanı ve pezevenk.

Sonra onları yerine oturtuyor. "Bir suçlu olduğu için yaşayıp yaşamamasına aldırmadığınızı söylüyorsunuz. Ve sonra da bana insan yaşamına değer verdiğinden bahsediyorsunuz?" Müthiş olduğunu düşünüp onu alkışlıyorum. Çok akıllı, aramızda en üstün o ve hep en iyinin peşinde. Ama o ara çılgın bir tavır alıyor - öldürüleceği korkusu bir kriz gibi üstüne çöküyor. "Malcolm vurulduğu zaman kaç kişi...." Kendini Malcolm mü sanıyor? Dinleyiciler bağırarak onu bastırıyorlar. Dinlemeleri gerekir. Saygılı olmalılar. Sonuna kadar dinlemeleri gerekir. Ama o zaman onun da kendini dinletmek istiyor olması gerekir. İngilizce konuşması gerekir. "Boku yediğiniz zaman tek başına kalırsınız." Öldürüleceğinden bu kadar emin mi? Şimdi ona birşeyler atıyorlar. Kağıttan toplar sahnede zıplıyor. Susmalı. Canını yakacaklar. Onu ebediyen yaralayacaklar. Şimdiden çok yaralı. Susması gerek. Hatta kendi iyiliği için susturulmalı. Bir an sonra sahneye fırlayacaklar. Onu kovacaklar. Canını yakacaklar. "Katolik Üniversitesinde silahlıydılar ama sadece sütyen yaktığımız için vurulmadım." O zaman güvendesin, diye söyleniyorum. Niçin tehlikeye davetiye çıkarıyorsun? "İnsanlar işte sizin için bunu yapar," diye çığlık atıyor, "beynine üç kurşun sıktılar. Makul insanlar bunu yapar diyorum - şimdi işi bitirmek istiyorsanız. Bn. Bozell bana vuruyor" Martha Shelley sorulara geçmek istiyor -"ikinci bir yumruk için elini kaldırıyor, Malcolm'u bir siyah adam vurdu"- sesi ona karşı çıkan haykırışlar arasında kayboluyor. Onu susturdular. Orada podyumda tek başına hala konuşuyor. Artık duyulmuyor. Yanına gidiyorum. "Bırak dinlemiyorlar." Elini tutuyorum. Geri çekiyor. Erişemeyeceğim kadar uzaklaşıyor. Ayrılıyor. Gitme, diye yalvarıyorum, konuş, bizi terketme. Ama gidiyor. Sonuna kadar soğuk ve inatçı. Çıkışı dramatik.

Yerime otururken sahte diye düşünüyorum. Ona kızıyorum.

Ama daha çok kendilerini kışkırtmasına, ona saldırmaları için onları oltaya takmasına izin verenlere kızıyorum. Kendilerini cellata çevirmesine izin verenlere. Bu kadar çok sayıda insanın bu kadar çok zamanını ve sabrını işgal edip sonra da -en büyük hakaret olarak- onlarla iletişim kurmayı reddetmesi. Ve ona saldırdılar. Av ve avcının ebedi çarpışması ne kadar can sıkıcı, herşeyin nasıl başka olabileceği asla anlaşılmadığı için sıkıcı. Halbuki çok açık gibi geliyor. Ama kalabalıklarda hiçbir birey sağ duyulu davranmaya gerek duymaz, öfke baskın çıkar ve yuhalarlar. Hayır, bu artık sona ermeli, diye düşünüyorum, bir kerecik olsun sona ermeli. Paneldekiler sorular için hazırlanıyor. O gitti. Kimse buna aldırmıyor. Aniden hatırlıyorum. Tabii onu duyamadılar ki. Kimse ne demek istediğini anlamadı. Kendini tamamen anlaşılmaz kılmak için dikkat sarfetti, önce konuşma şekliyle, çözümleyene kadar benim canım çıktı, sonra da sesiyle, öyle ki mikrofonda ancak on sözcükten biri duyuldu. Yüzlerce konuşma yapmış olan Ti-Grace. Niye bunu yaptı ki? "Birşey söyleyebilir miyim?" diye araya giriyorum. "Ti-Grace'yi izlemekte ben de güçlük çektim. Ama ben onu uzun bir süredir tanırım ve yakınında oturduğum için birşeyler çıkarabildim. Bence korktuğunu, ölümle tehdit edildiğini ve daha yeni vurulan birini tanıdığını söylemek istiyordu. Colombo. Belki bu kadarı açıktı. Ben zor anlaşılır buldum. Satırların arasında tehlikede olduğunu ve sizin desteğinize ihtiyacı olduğunu söylüyordu. Tehlikede olma duygusu onu öyle etkisine almış ki gerçek haline gelmiş. Gerçekten de büyük bir tehlike altında. Tehlikeyi kışkırtmanın da bir yolu vardır." En çok acı çekenin en çok yalnız olanın o olduğuna onları inandırmaya çalışıyorum. Tehlikenin ona çok yakın olduğunu hissediyorum ve onlardan en yakın zamanda ona telefon veya mektupla kişisel olarak erişmelerini istiyorum. Kulağa tuhaf geliyor. Kim bunu yapar ki? Yarın normal yaşama döndüğüm zaman ben yapar mıyım? Şimdiden bunun bir kader olduğunu, yapmayı ihmal ettiğimiz şeylerle en büyük suçlarımızı işlediğimizi düşünüyorum. Onun o soğuk ve garip tavrıyla onlardan yaşamını kurtarmalarını istediğini şimdi anlıyorum. Onların nefretini kışkırtmak üzere dikkatle planlanmış bir şekilde onlardan kendisini sevmesini istediğini. Aniden Ti-Grace'nin gördüğü kendi ölümünün hayaleti kadar güçlü bir

ön seziyle bunun olabileceğini anlıyorum. Canı yanana kadar bu yolda devam edebileceğini farkediyorum. Ve o zaman çok geç olacak. Birden onun yalnızlığını ve bunun şiddeti çağırdığını, uzaklaşanın kendi ölümünde garip bir çekicilik bulduğunu, kendini doğrulamak için binlerce ince oyun oynadığını anlıyorum. Eğer biri araya girmezse. Ama artık Ti-Grace'yi aramıza döndürmek için kaba güç gerekir. Çünkü o gelmeyecektir. Ama bize kazandırdıkları için bunu ona borçluyuz. Kendimize de borçluyuz çünkü yapmak istediğimiz şeye ihanet etmek onların suç ortağı olmak istemiyorsak, buna izin verdiğimizde ortaya çıkacak olan kurbanın şehvetini ve kendi suçluluğumuzu önlemek için buna zorunluyuz.

Gloria, Ti-Grace'nin Colombo ile nasıl tanıştığını anlatıyor. Bir temizlikçi kadın durumunu İnsan Hakları Komisyonuna şikayet etmiş. Kovulmuş. Yardım için kadın hareketine başvurmuş. Ti-Grace ona yardım etmiş. Bir mektup yazıp sendikayı suçlamış. Sendika Ti-Grace'yi terslemiş. Çünkü sendika Mafya'dan korkuyormuş. Ti-Grace Mafya'ya başvurmuş. Colombo temizlikçi kadının işine dönmesini sağlamış. Sonra Colombo vurulmuş. "Bu onun deneyimi, kendini onunla özdeşleştiriyor." Robin de evine yangın bombası atıldığını ve hala kendini güvende hissedemediğini söylüyor. "Ama tüm kadınlar asla güvende değil." Ama Colombo'ya gelince, "milyonlarca kadını fuhuşa sürükleyen ve bazılarının çok daha feci ölümlerine neden olan bu adama" acıma duymuyor - şimdi bir isteri nöbetinde bağırıp mikrofona vuruyor. Kalabalık çıldırıyor. Colombo etiketlendi. O insan değil. Ti-Grace kaybetti.

Bir kadın dinleyiciler arasından konuşuyor. Çizgili tişörtüyle şişman yaşlı bir Köktenci Feminist. Onu hatırlıyorum. Kongrede Anselma'yı yuhalamıştı. Yıldızların sızlandığını söylüyor. "Ve bizler farklılıklara kişiselmiş gibi bakıyoruz, halbuki onlar gerçekte politik farklılıklar. Kardeşlik saçmalık. Bütün kadınlar birbirini sevmez, bu yalan." Geçen hafta sonu onu bıçaklamışlar. Hepimizin silahlanmasını istiyor. Anselma araya giriyor. "Ne zamandan beri harekette?" "Üç yıldır." Anselma beş yıldır harekette. Dinleyiciler kıyameti koparıyor. Sinirlenmeye başlayan Anselma için kahroluyorum. Myrna, "politik nedenlerin" çoğunlukla kardeş kavgası olduğunu ileri sürerek sorunu çözümlüyor. Her şeyi kardeşlerinin sır-

tından elde ettiği iddiasıyla ona saldırıldığını söyleyerek kendi acısını tanımlıyor. Hıçkırarak, "Kimsenin sırtından birşey kazanmadım," diyor. "Herşeyi kendim yazdım." Sonra sesi umutsuzlaşıyor. "Birbirimizi öldürebiliriz, bu daha kolay olur." İş gömleği giymiş bir Solcu işçi sınıfının şiddeti benim önerdiğim şekilde aşamayacağını bildiriyor. Martha işçi sınıfı konusunda uzmanımız oluyor. Bir sonraki kadın şiddete başvurmayı, erkekleri kendi oyununda yenmeyi arzu ediyor.

Ben hala bir önceki tartışmayı duyuyorum. Yıldızlar ile seçkincilik karşıtları arasındaki kavgayı. Sonra ekose gömlek giymiş bir çocuk konuyu özetlemek istediğini söylüyor. "Bizim yapmadığımızı yaptıkları için paneldekilere saldırıyoruz." Verdiği örnek hiç de öyle süperstar olayı değil, Christopher Caddesi yürüyüşü için kurulan alçak gönüllü küçük bir komite. O ve arkadaşları bütün çalışmaları yapmışlar sonunda canını üzmeyen diğer üyeler onların seçkinci olduğuna karar vermişler. Öfkesi hala taptaze. "Çünkü gönüllü olarak çalıştık. Ve suçlandık." Her cümle için savaş veriyor. Kimse ondan yana değil. Joan Brown'un yalnızca iyi konuştuğu için nasıl hırpalandığını hatırlıyorum. Çocuğu olan bir hastabakıcı. Gece nöbetlerinde çalışıyordu. Tek suçu etkili bir konuşmacı olmasıydı. Tabii ki bu haksızlıktı. Kız hala kendini duyurmaya çalışıyor. Haklı. Ama bağırarak onu susturmaya çalışanlar da haklı. Bir dakika sonra paneldekileri yok edecekler, çok sevilen çok nefret edilen süperstarlarını unutulmuşluğa batıracaklar. Çünkü buna zorunlular. Evet biz onların yapmak istediği şeyi yaptık. Konuştuk. Yazdık. Derledik. Ve bizi bunun için asla affetmeyecekler. Hem niye etsinler ki? Yine de ne kadar tuhaf. Bu böyle başladı. Onların kendilerini ifade edebilme özgürlüğü için biz kendimizi ifade ettik. Ama bu aynı şey değil. Biz bunu yaptık. Biz başardık. Onlar yapamadı. Niye işimizi yapmamız için bizi rahat bırakmıyorlar? Güçlükle kazandığımız kimliklerimizi niçin elimizden almak istiyorlar? Kalem niçin elimden çekilip alınıyor? Çünkü onların hiç kalemi olmadı. Ama niçin bu kadar katılar? Niçin ya ben ya o? Niçin her ikisi de olmasın? Sen kendi işini yap ben de kendiminkini. Ama onlar kendi işlerini yapamıyorlar. Niçin? Para. Özgürlük demek olan zamanı satın alan para. Veya bunu yapmak için yeterli özgüven. En

önemlisi herşeyden önce gelen de bu, çünkü aklına koyarsan metroda *Savaş ve Barış*'ı yazabilirsin. Özgüven. Kendine inanmak. Bu kaybedilmiş başka bir olanak türüdür. Bunu hep birlikte bulmalıyız. Bu şimdi deli yıldızlar için zor olduğu kadar yıldızlardan gözü kamaşanlar için de zor. Çünkü birbirimize siyah ve beyaz, zengin ve yoksul, ikili dünyanın sonsuza dek yanlış kemik için savaşan iki yarısı kadar gerekliyiz. İşbirliği yapamamak kendi trajik hatamız. Başarmak için birbirimizi desteklemek. Dünyanın kağıt, sanat, başarı, ün stokunun sınırlı olduğuna inanmak aymazlığına kapılmışız. Ama bir terslik de var. Sistemin yönettiği ün stoku sınırlıdır. Tabii eğer ona inanıyorsanız. Ve onlar inanıyorlar. Hepimiz inanıyoruz. Yıldızlar ve yıldız karşıtları hep birlikte inanıyoruz. Herkes nasıl ün sahibi olabilir? Ünü yok ederek mi? Ünlüleri öldürerek bu olamaz, aniden o zirvenin ne kadar fazla sıcak olduğunu farkediyorum. Ben inmek istiyorum?

Megora şimdi bizi nihai paranoya ile uyarıyor. SWP (Sosyalist İşçi Partisi) hepimizi öldürecek. Megora eşcinsel bir kilisenin kadın rahibi, Megora rahip yakasıyla ruhban kardeşimiz. Tüm dinleyiciler esneyip evlerine gitmek isterken Megora kendini kaybetmiş yakında hepimizin yok edileceğini söylüyor. Elden ele bir not geçiriliyor. Bir parti düzenlenmiş. Megora'yı beğenirim, ayrıca çok severim ama dediği tek bir kelimeye bile inanamıyorum. "SWP Boston'daki kardeşlerimizi öldürüyor." Üst üste korkunç öyküler anlatıyor. Kimse dinlemiyor. Bitti.

Yalnızım. Ve dönüyorum. Uçak aşıkların bildiği o aynı güvensizlikle havalanıyor. Yine de bu sabah uyandığım zaman anlamıştım. Brooklyn dairesinin çıplak ışığında. Uyku sersemliğiyle kanapede yatan bir kızı görünce. O da uyuya kalmış. Dokuzda uyanıp bir saat aramış ve şimdiden geç kaldığımı farketmiştim. Herkes işe geç kalmıştı. Parti sabah beşe kadar sürdü. Uykuya dalarken John beni sabah yedide hava limanına götürmeye söz verdi. Ama bu, tabii, imkansızdı. Ama başka uçak vardır. Hem çok da acelem yok. Çünkü geri döneceğimi biliyorum. Artık bir süre sonra onunla birlikte olacağımı biliyorum. Telefon edip gecikeceğimi bildiriyorum. Önce Margaret'in sonra Claire'nin sesi, makinelerden nefret eden üstün bir ruhun kırık sesi. Ama bir rahatlama duyuyor muyum?

Dönmeyeceğim diye korkmuş muydu? Gücüm bana keyif veriyor. "Geç yattık ve uçağı kaçırdım." Uçağı nasıl kaçırdığımı ve bu konuda nazik davrandığımı öğreniyor - şimdi berabere miyiz? Düş kırıklığının o kısacık duraklamasını gerçekten duydum mu yoksa hayal mi ediyorum? Bu yeterli. Bir an önce oraya gitmek istiyorum. Öğleden önce orada olabilirim.

Sadece biraz gerekli. Ve biraz da sabır. Marsha'nın yumurtalarına tahammül ediyorum. Bir ayakkabı dükkanının kimsenin uğramadığı arka odasında makbuzlar arasında bir işi var. Ailesinin paraya ihtiyacı var. Anlattığı tuzakta kendi hayvansı varlığımı görüyorum. Kendimi toparlayıp kaçmaya hazırlanıyorum. Denize dönmeye. Bu pis kokulu şehirden çıkmaya. Sıcaktaki trafik sıkışıklığından. Queens'teki o berbat üst geçitlerde John ile birlikte tahammül ettiğimiz o sıkışıklık. Hava limanı ileride. Beni otomobille götüren John bir reklam ajansında boğulmak üzere olan bir genç adam. Bir avukat olmak istiyor. Bir tren geçidinin gri tozları arasında mezuniyet koşullarını anlatıyor. Öğretmenliğimin hayaleti ona yardım etmek için bir an için dönüyor. Hunter'daki Wenell Johnson ona yardım edebilir.

Uçak şimdi havada. Ve beynimin içindeki ses başlıyor. Yazmak isteyen işkencecim. Aklımda olup da yazmaya cesaret edemediğim diğer kitap hakkında söylenmeye başlıyor. Neden? Ona bundan daha az mı güveniyorum? Yoksa çok mu farklı? Sadece düşünce kırıntıları, anılar, oradan oraya sıçrayan saçmalıklar. Onlar başkalarından sakladığım şeyler mi? Ben özel hayatı bile yok ettim. Benim suçum. Peki şimdi neyi koruyorum? Meksika gömlekleri giyerek kendini şık sanan ve kadınların ona aşık olacağını uman bir tip, bir hayal kişi, elinde hep iri hırpalanmış bir çanta taşır, koskocaman eski bir otomobil kullanır ve insanlar otomobilinden söz edince keyiflenir. Buna izin verirler. Kişiliğinin en büyük kusuru, sevgiye duyduğu açlık. Kendini insanlara sevdirmeyecek şeyler yapar. Ve ondan nefret ettikleri zaman da şaşırmış olmakta ısrar eder.

Ve en kötü huyum. İyi hatırlanmak istiyorum. "Pek hoş bir insan." İğrenç bir söz. Alaylı bir tavırla bu kişiliği korumaya çalışıyorum. Bu kitabı daha ne kadar kafamda tutabileceğim, uzayıp uzayıp derimden dışarı fırlayıp saçlarımı dibinden sökene kadar

mı? Ama asla hepsini hatırlayamayacağım. Bunu başaramam. İstediğim gibi bir belgesel olmayacak. Nell'in dediği gerçek olmayacak. Bayağı olanı göz ardı etmemelisin demişti. Ondan yeterince olduğuna eminim.

İyi biri olmak arzuma bu kötü huyuma dönüyorum. Çok az düşünce bu kadar iticidir. Bookie'nin, "olağanüstü insanı". Belki de dünyada herkesin amacı budur. Eminim milyonlarca insan aynı gizli duyguları besliyordur. Bu berbat eğilim genel bir hastalık olabilir mi? İyilik ne ola ki? Başka bir sözcük bulmalıyım. Dürüstlük? Spenser ile Milton'u anımsatıyor, püritenlerin o safiyet takıntıları. Hayır. Peki kim iyidir? Gandhi. Ama o seksi değil. Yalnızca vejeteryen değil aynı zamanda cinsel perhiz de yapan biri. Ama bu benim işime gelmez, ben bir zevk düşkünüyüm, bir aşık, iyi vakit geçirmek, gülmek, içmek, sevişmek, durmadan konuşmak, arkadaşlarımla oyunlar oynamak, oradan oraya koşuşturmak istiyorum. Uçmak, sarhoş olmak, yaşamak. O zaman başka bir şey bulmak zorundayım. Aramayı sürdürmeliyim. Belki başka bir sözcüktür. Özgürlük? Bütün bu isimler yorgun görünüyor, fazla kullanılmaktan kenarları aşınmış. "İyi" hala orada duruyor. Onu çocuklukta öğreniriz. Güçlü bir İngilizce sözcük. Ama başka şeylerle karışır, Kilise okulu, dürüst davranışlar, saygın kişilerin gerçeği. Peki o zaman kurtuluş daha mı uygun? Ama bu da söylev çekmeyi hatırlatıyor. Hayır, bu kişiliği keşfetmenin bir yoludur. Beraber yaşayabileceğin bir kişiliğe doğru ilerleme. O akşam evde yalnız kalıp yerleri sildiğim zamanki duygumu anımsatıyor. Ama bu sonuçta özel birşey mi? Kamuoyunun önüne çıktığım zaman yitirdiğin birşey. Yazmak onu bulmama yardım etse de yazamamakla onu yitiriyorum. Basıldığı zaman yine kaybolabilir. Yine başkalarına ait olabilir. Yeniden kaybolur mu? Japonya'dan döndükten sonra moralimin bozuk olduğu günlerde Altın Defter'i *(Golden Notebook)* okumuştum. Ve Lessing'i tanıdım. Kitap onu anlattığı için değil beni anlattığı için. O zaman çok saftım, bir üst lisans öğrencisiydim, bütün kitapların onları yazanları anlattığını henüz bilmiyordum. Ama o hep romanın gizleyici renklerini kullanır. İnsanlar bu yüzden onu yıllardır kullandılar.

Bu uçakta yazarlar var. Editörler. Entelektüeller. Arkamda Bar-

ney Rosset gibi birisi olabilecek bir adam genç yazarlardan bahsediyor. Onunla tanışmak isterdim. Ama çok çekingenim. O ünlü biri. Onu aklımda harcamaya başlıyorum. Çok yüksek sesle konuşuyor. Mailer ve kavga.mistiği gibi konuşuyor. Ağzında puro. Arkadaşlarım onun yayınevinde oturma grevi yaptıkları zaman Rosset onları tutuklatmıştı. Kendimi tanıtamayacak kadar pısırık olduğum için ona karşı binlerce iftira uydurabilirim. Ne kadar küçük biriyim. Önemli birini karalamak ne büyük bir zevk. Bir ismi. Tabii buna herkes bayılır. Bir dakika önce iyi olmak istediğimi söylüyordum. Ama bak işte, merdivenden inen o saygıdeğer adam var ya. Eminim çok ünlü biridir. Herkes ona saygılı davranıyordur. Entelektüellerin bir azizi olmalı. Ceketinin eteğine yüz sürmek isterdim. Ona sarılan sakin görünüşlü bir kadın tarafından karşılanıyor. Güzel yüzü adını sesleniyor. Ama duyamıyorum. Hostese onun adını sorsam mı? Hayır bir gizem olarak kalması daha iyi.

Anahtarı arka cama sokuyorum. Aşağı iniyor. Yüzüm yok oluyor. Park yerinde kır çiçekleri var. Kontağı çeviriyorum. Motor çalışmaya başlayınca içimdeki ses susar. Otomobil sürerken yazı yazılmaz. Güvenliğe aykırı. Başka şeyler düşünülmez. Bu durmalı. O kalemi ağzımdan çıkarmalıyım otomobil sürüyorum. Ve işte viraj ve deniz. Hala orada, harikulade gökyüzünün altında beyaz kumsal kıpır kıpır. Dansediyor. Parıldıyor. Önümde upuzun bir deniz şeridi açılıyor. Kırmızı bir yelken. Döndüm.

Kahretsin Bookie, neredesin? Ben döndüm. Ama sen yoksun. Değerli zamanları bekleyerek yitiriyorum. Balkonumda sonsuza dek kırmızı bir yelkenliyi bekliyorum. Provincetown'da tek başımayım ve beklemekten başka yapacak şey yok. Yüzmeyi denedim ama su çekilmiş. Koca bir okyanus ama yeterli su yok. Gelgit onu götürmüş. Kilometrelerce yürüyorsun ve su ancak dizine kadar yükseliyor. Kumsalda biraz güneşlenip iğrenç çıbanımı güneşe açtım, 1930 modası mayom berbat görünüyor. Tekneden inip yürümemi emreden o asil güzele hiç benzemiyorum. O dündü. Bende epeyce Millett kanı var, istersem o üstün havalı halalarıma benzeyebilirim. Ama bu çok sık olmaz. Üstümde mayo var. Bir aptala benziyorum. Berbat bir denizci. Son dakikada fikrimi değiştirip New York'a dönmek zorunda kalmamak için bu mayo. Bu yüzden

kumsala uzanıyorum ve ne şık ne de romantik biri olmadığıma karar veriyorum. Bu içler acısı siyah mayo içinde rüküş görünen, kolunun altındaki çiban güneşte olgunlaşırken orada yatan kendimim.

Ama hiçbir şey emin değildir. Sen hala benden uzak duruyorsun. Sabırla bir dilim İngiliz kekine fıstık ezmesi sürdüm. Sen hala beni bekletiyorsun. Burada yoksun. Öbür evde de yoksun. Telefon açılmıyor. İlk gün keşfettiğin o despotça programı hala uyguluyor musun? Kahvaltıdan sonra okumak ve yelkenle gezmek için kayboluyor akşam saat dokuzda yemek vakti ortaya çıkıyordun. O gün yirmi beş sayfa yazmıştım. Gıpta eder gibi bir halin vardı. Uzak kalmak sana zor mu gelmişti? Ama şimdi bunu iyi beceriyorsun. Bugün tüm üslup endişelerimi bir yana bıraktım aklıma geldiği gibi yazıyorum. Senin gibi kitap okusam kendimi daha yapıcı bir şekilde oyalamış olurdum. Geçen akşamki partide Ruth insanların ya kitap tüketicisi ya da üreticisi olduklarını söyledi. Bu hoşuma gitti. Birileri su kayağı yapıyor. Denemeye hiç cesaret edemedim.

Otomobille Provincetown'a gittiğim zaman körfezde bir kırmızı yelken gördüm. Seninki miydi? Otomobili park ettim. Aklım senin yelkeninde caddenin karşısına geçtim. Bir levha, "Özel Merdiven" diyordu. Sana seslendim. Bir ses cevap verdi, senin sesin sandım. Bekledim. Ama kumsalda oynayan çocuklarmış. Yelkenli açıktaydı. Onu kullanan her kimse beni duyamazdı. Provincetown kumsalı güneşin altında temiz duru mavi sarı uzanıyordu. Yeni yıkanmış gibi. Ve sen hala gelmiyorsun. Yoksa oradaki senin yelkenlin mi? İki kez el salladım burada balkonumda otururken beni görebilmelisin. Niçin iskelenin arkasına doğru gidiyorsun? Bu bir çeşit sınav mı? Seni sersem. Peki istediğin gibi olsun. En azından bitişikteki küçük kız beni görünce sevindi. Kendime acımak için bol bol vaktim var ve o şimdi bir saksıya kum doldurarak pasta yapma projesinde çalışırken sürekli konuşuyor. Bu akşam sirke gidecek miyim diye soruyor. Ben bir midye gibiyim. Bu sabah yine sana seslendim. Claire. Sesim temiz suyun mavisi üzerine yayıldı. Duyamayacak kadar uzakta mıydın? Özel merdivenden kaçıp kayalara tırmandım. Özel mülkiyete saygımdan o kahrolası kayaların üzerinden yürüdüm, üstelik bir köktenciyim.

Caddeye çıktığım zaman A ve P dükkanını gördüm. Fıstık ez-

mesi almak için iyi bir fırsattı. Çarşı Caddesi'ndeki bütün kazıkçı dükkanlar yalnız mavi etiketlisini satıyorlar. Krema. Ben parçalı olanı severim. Kırmızı etiketli. Kendimi maddi şeylerle teselli edeceğim. Deliler gibi alış veriş yapacağım. Güzel yeşil salatalar, portakallar, limonlar, kırmızı domatesler hepsi çelik bir sepette duruyor. Bana gülümsüyorlar. Yiyeceğin görünüşüne öylesine bayılırım ki sık sık sadece seyretmek için alış veriş yaparım. Ve ölü doğam yenip bitmeden çürüyüp bozulunca vicdanım sadece birazcık sızlar. İngiliz tavukları: iki papel, neden olmasın? Kiev usulü tavuk yapabilirim. Biftek fiyatı üstünde uzun bir ahlaki savaş veriyorum. Altı dolar gerçekten fahiş. Senin varoluşçu yoksulluğun buna asla dayanamaz. Ve fiyat etiketini çıkarmak da dürüstçe bir davranış olmaz. Ben aşk satın alan yaşlı bir kadın mıyım? Ama aramızdaki yaş farkı Fumio ile aramdakinden daha az. Karnabaharlar arasında hesap yapıyorum. Fumio benden dokuz yaş büyük. Niye o zaman hep benimle aynı yaşta hatta daha bile genç görünüyor? Evet, kalın dilimlenmiş domuz pastırması da alacağım. Yemek yaşamdır. Alış veriş merkezi bir aşk festivali. Geri kalan her akşam bir festival düzenleyeceğiz. Reyonlar arasında koşuşturup çalışan adamlara danışıyorum ama hepsi burada çalışmadıklarını yalnızca rafları doldurduklarını söylüyor. Yönetici el çantamı alışveriş sepetinde bıraktığım için beni azarlıyor. O peşimde endişeli bir anne gibi dolandıkça güvendeyim. Herkesin hırsız olduğunu ileri sürüyor. Kanıtlara rağmen. Hala tavuk için yağ arıyorum. Hep bir supermarket için şiir yazmak istemişimdir. Sebzeler ve marka isimleri arasında bir gezinti. Ginsberg ile Whitman portakallar arasında beni izliyorlar, geleneksel Sunkist markası.

Eve dönünce meyveleri bir sepete yerleştiriyorum, limonlar, soğanlar ve elmalar. Renkleri. Domatesler. Çilekler büyük yassı beyaz bir tabakta. Pırıl pırıllar. Bir sevgili için hazırlık.

Sen hala gelmiyorsun. Yoksa o bir yelken mi? Evet. Evet işte şimdi sudan bana doğru yürüyorsun, gözlerin bende. Ayağın şimdi balkonda. Gücüne kapılıyorum. Bir Tanrı gibisin güzelliğinde güçlü birşey var. Saçının ve yeşil gözlerinin pırıltısı, kayıtsız, sakin, kendinden eminsin.

"Konferans nasıldı?" "Şaşırtıcı." "İyi not aldın mı?" "Claire ba-

na o uçağı kaçırttın." "Ama geri döndün." "Zorunluydum." "Buradaki hava limanını arayıp olanları öğrenince New York'ta kalmandan korktum." "Bunu düşündüm." "Sana yalan söyledim. Sorun dümen değildi. Uyuyakaldım." "Ama bunun ne anlama geldiğini anlamıyor musun?" "Ama bilinç dışıydı." "Bize ne yaptığının farkında değil miydin? Ve bana." "Bilinç dışıydı. Bunu anlamalısın. Bilerek asla yapmazdım." Gözleri o kadar dürüst ki ona inanmak zorundayım. Zaten başka seçeneğim mi var?

Gelmeyişinin nedenlerini gözden geçiriyoruz. Uçma korkusu. Bütçesi. "Üstelik konferans bu masrafı karşılayamazdı," diye karşı çıkıyor. Sonra ona soruyorum, korkuyorum, ama bilmek zorundayım. Yüzünü görmeyeyim diye diğer odada giysilerini değişitirirken soruyorum. "Peşime takılmış olmak istemediğin için mi?" Şimdi kapıda duruyorum. Gömleğini düğmeleyişini izliyorum. "Evet." İtiraf ediyor. Şimdi aramızdaki hava düzelince kahvaltı hazırlayıp bütün sabah beklediğini farkediyorum. Sonra pansiyonda kalan iki öksüzle birlikte yelkenle gezmeye çıkmış. Onlarla tanışıp kimsesizlere duyduğu yakınlıkla arkadaş olmuş. Günün yitmesine gülüp denize açılabiliriz. Yaşam bir trajedi değildir.

Yelkenliyle geziyoruz. Claire dümende. Bir Tiparillo içiyor. Havalı Boston aksanıyla tepeden konuşup emirler veriyor. Teddy Kennedy'nin taklidini yapan bir sarışın. Zihinlerimiz denizin ötesinde güneşle oynaşan hayvan yavruları gibi birbirine sürtünüyor. Rüzgar bizi iskelenin ötesine götürecek. "Dönüş yolculuğu çok güzeldi, uçmayı seviyorum," diyorum. "Ben nefret ederim," diye karşılık veriyor. "Ödüm patlıyor. Yine de geçen sefer Boston'dan uçakla geldim. Emniyet kemerini bağladım Krishna'ya küçük bir dua yolladım. Yine de bir ara hostese kanatlardan birinin düşmek üzere olduğunu söylemeden edemedim." "Yalan," diye üsteliyorum. Sakince "Bir öykü." diyor. "İlginç olmaya çalışıyorum. Senin canını sıkacağım zamanı beklerken." Birden bana erişti, bir kapı açıp korkusunu gösterdi.

"Ben yokken kimin kitabını yuttun?" "Bütün Budistleri bitirdim." "Onları kaybettiğini sanıyordum." "Yatağın altında buldum." "Cevabı biliyorlar mı?" "Pek değil." "Bookie, yaz!" "Israrlıyım." "Sen bir yazarsın." "Dünyada yolumu pek bulmuş sayılmam." Ba-

şını çeviriyor. Sonra geçici mutluluğumuzda sessiz kalıyoruz. Okyanus akşamımız olurken niçin süreklilik peşinde olalım. Yelkenliyle gezmek için günün en iyi zamanı olduğuna birlikte karar veriyoruz. Su bizi birleştiriyor. Sevgimiz şimdi kendi içinde tatminkar. Mükemmel akşam vakti zaman içinde yakalandı.

Güneş bir gökte komünyon gevreğine benziyor, ay da bir başka gökyüzünde, farklı renklerde aynı anda görünmeleri bir mucize gibi. Kocaman, bir kırmızı yuvarlak sancak tarafında asılı duruyor, daha soluk daha tuhaf bir başkası ise diğer tarafta. Sevgimizin tanıkları bize doğru eğiliyorlar. O mehtabı, kaçışı anlatıyor ve o şimdi bizim oluyor. İnsanoğlu'nun. Ben ayın bir kadın gezegeni olduğunu söylüyorum, bütün eski dinler bizim gelgitlerimizi bizim kanımızı konu eder. Artık üstüne bayrak dikildi, devlet malı çizmelerle çiğnendi. "Bu tutuculuk," diye gülümsüyor. Susup iki garip gezegeni seyrediyorum. Sonra birbirimizi seyrediyoruz. Birbirinin içinde soluyan iki çift göz. Onun güneşi ve mehtabı, bizim yelkenlimiz. Devlet uzaklaştı. Biz bakışırken körfez sakin. Bütün zamanlar duruyor ya da birleşip şimdiki zaman olup bir yükselen bir alçalan bu iki ilgisiz ışık gibi havada asılı kalıyor. Biz gülüp, bakışıp, sigara içerken aşkımızın sonsuz törenini yinelerken herşey duraklıyor. Emily Dickinson'dan şiirler okuyor. Ben, gençler birbirinin kollarındayken bunun yaşlılara uygun bir dünya olmadığı ile karşılık veriyorum. Provincetown körfezinde küçük bir teknede bir uçtan diğerine birbirine dizeler okuyan aşıklarız. Bayağılığın yepyeni göründüğü sevgilileriz. Küçükken annemin öğrettiği Millay'in Yeniden Doğuş'unun bir dizesini anımsıyorum. Claire onu beğenmiyor. Zaten amaç bu değildi. Sadece ben üç yaşındayken zihnime şiirin raylarını döşeyen uzaklardaki yaşlı bir kadına olan şükran borcumdu. Claire'nin gözleri denizde. Konuşursam bana dönüyorlar. Geri dönüyoruz. Gezegenler suyun üzerinde hareketsiz duruyor. Şimdi ben dümendeyim o bana öğretiyor. Ama ben onun bütün ihtişamı ile kaptanlık yapmasını seyretmeyi tercih ettiğim için yekeyi ona veriyorum. Gözlerimin tam içine bakıyor. "Claire ne demek?" "Işık." Tek bir sözcükle yanıtlıyor. O kadar. Sonra yine başını çeviriyor.

Çarşı Caddesi'nde Molly'nin evine doğru sarmaş dolaş yürür-

ken, bu eşcinsel kasabada bunu yapabiliyoruz, bir adam durup bize gülümsüyor. İnsanlar iki güzel kadına beğeniyle mi bakıyor? Çünkü onunla birlikteyken ben de güzel oluyorum, sarışınla eşleşmiş esmer ve huzurlu kadın. Yoksa sevgilileri mi beğeniyorlar, görünüşümüz onlara sevinci mi anımsatıyor. Manavdaki huysuz adam ona bakınca huzuru görüyor. Yaşlı annesi ona bakınca güneş gibi parlak bir çocuğun iyiliğini görüyor, onun varlığı bile onu gülümsetiyor. Ben onun yanında yürüyor kendimi kabul ettirmeye çalışıyorum, bu mucizeyle birlikteyim. İki kraliçe gibi yürüyoruz. Çarşı Caddesi bizim malımız. Şekerci dükkanı, tüm giysi dükkanları, zevksiz pansiyonun balkonunda oturup onun Tara olduğunu hayal eden adam. Portre çizilen bayağı yerler. Bizi bekleyen tüm kardeşlerimiz. Sonra soldaki bir dükkan bizi çekiyor. Çok güzel bir deri ceket var. Cesur davranıp onu deneyeceğim. İkimiz için de çok küçük. Fumio'ya uyar. Bir armağan olabilir. Çizgili pantolonu ve şık çizmelerinin üstüne bunu giyerse ne kadar şık görünür. İçindeki soytarıyı, züppeyi ortaya çıkarıp nasıl da havalı havalı yürürdü. Kabul etmediği ama benim bayıldığım yönleri. Kumsalda turlar düzenleyen yerin önünden geçerken bunu konuşuyoruz. Kız bize bir uçak kiralayın, bilet alın diye sesleniyor. Ama biz yalnızca gizemli bir şekilde gülümsemekle yetiniyoruz. Elma şekeri bile almıyoruz. Bütün ilgimiz konuya yönelmiş. Fumio'nun maço giysiler içinde ne kadar şık göründüğü. Ormancı çizmeleri, onun ince bedenine göre küçültülmüş Kafkas pantolonuyla olağanüstü güzel görünüyor. Claire onun güzel bir varlık olduğunu ve onunla tanışan herkesin bunu hissetmesi gerektiğini söyleyerek konuyu özetliyor. Huzurumuz bulaşıcı. Dünyayı gelip geçenlerde yansıyan bir yaza dönüştürdü. Bizimki öyle olduğu için onların önlerindeki akşam da pırıl pırıl onları bekliyor. Daha sonra. Şimdi hatırlıyorum. Kışın.

Merdivenlerden iniyorum. Fransız'ın bodrumuna giriyorum. Deri ve yağ kokusu. Bodrum eski tahta ve tuğladan yapılmış. Işığa karşı koyuyor ve loş. Dışarısı hala aydınlık ve bacaklar geçiyor. Turistler için henüz akşamüstü saat beş. Ama burası şimdiden gece. Fransız huysuz bir Vulcan, deri önlüğünün arkasındaki kocaman göğsü üstündeki okul çocuğunu andıran yüzüyle bağdaşmıyor. Claire burada olsaydı en çok sevdiği sözcüğü bulup çıkarır

onun "Gıpta dolu" olduğunu söylerdi. Fransız, kimse deri satın almıyor diye yakınıyor. Yaz çok kötü geçmiş. O zaman ben satın alacağım. Eski rüküş çantamı yere bırakıyorum. Onu yenileyelim. Bunun çok büyük bir an, bir dönemeç olduğunu düşünüyorum. Eski bir dosttan ayrılıyorum. Yenisi de bu kadar kullanışlı olacak mı? Toplantılar boyu oturup bir adresi bulup çıkarmak için hazır, sabırla bekleyecek mi? Ben amatör politika egzersizlerimi uygularken barların döşemelerinde huzurla bekleyecek mi? Ölçüyoruz. Otuz santim yüksekliğinde. Otuz beş santim eninde. Oniki santim derinliğinde. Paraya ihtiyacı olduğu için alışveriş yaptığımı farkederse darılır mı? Başka bir çanta buluyorum. Bunu da alacağım. Bir de kemer. Bu kadar ticaret yeter. Fransız artık dayanamadığı için Caroline ticaretin sevimsiz yönleriyle ilgileniyor. Yazın sonunda hala beş parasız. Caroline, şimdi bir kadına hizmet etmek için kocasından kaçan bir kız. Fransız'ın bodrumunda kediyi, köpeği, ekonomiyi ve Fransız'ın huysuzluğunu yatıştırıyor.

Cin ve portakal suyu içeceğiz. Claire birazdan gelecek. Ben Fransız'ın politik fikirlerini dinlemek zorunda kalırken o Caroline'ye ruhsal krizini anlatacak. Ama ben Claire'nin her sözünü dinlemek istiyorum. Dünya hazlarını terketmek sözünü duyacak olsam korkudan titriyorum. Bu benim şansımı etkileyebilir. Hiçbir zaman güvende değilim. Üstelik onlar eş rolü oynarken ben de koca rolü oynamak istemiyorum. Niçin bizimle konuşmuyorlar? İri yarı Fransız'a anlatacak birşeyim yok. Niçin böyle çiftlere bölünüyoruz? Sanki iki çiftmişiz gibi, ne iğrenç bir düşünce. Caroline'yle sohbet ediyorum. O da Minnesota'dan. Birden onu ismini anımsayamadığımı farkediyorum. Ben de Fransız'ın ikisinden daha önemlisi olduğunu sanmışım.

Esrar çekip kafayı buluyoruz. Claire, Fransız ve Caroline hepsi bunu hissetmeye başladıklarını söylüyorlar. İyice dağıtıyoruz. Claire acaba ne anlatıyor, diye merak ediyorum. Caroline ile yanyana. Yemek tarifi gibi meditasyon yöntemleri değiş tokuş ediyorlar. Beni terkedecek mi, yeniden uzaklaşacak mı? Ama omzumdaki kolu sımsıcak. Evet iyice kafayı buldum müzik dans etmeliyiz. Ama Claire o kadar duman altı ki tempoyu duyamıyor, ona uyamıyor. Ona yaslanıyorum, sesim ona takılıyor dudaklarım boynunda gö-

ğüs kemiklerinin arasındaki o harikulade noktada. Askılı bluzundaki kollarının yuvarlaklığı. Göğüslerimiz bir an değip birbirlerini tanır gibi oluyorlar. "Dansetmiyorsun." Duruyor. Onu kızdırdım mı? Oturuyor. Şimdi Aziz John, sonra yoga, vejetaryenler için özel yiyecekler. Saçma diye düşünüyorum, sağlıksız. Ama o elimi tutuyor, başı omzumda. Kendi içimizde uçuyoruz ve hiçbir şey duymuyoruz. Caroline Fransız ile dansediyor. Onları seyretmek hoş. Sonra Claire dansedebildiğini göstermek için Fransız ile dansediyor. Ama benimle etmiyor, tekrar denemeyi reddediyor. Onu kızdırdım. Bazen olduğu gibi gururlu bir erkek çocuğu. Sonra bir kız, sonra bir kadın, sonra bir çocuk, sonra annesi. Annesi acaba nasıl biriydi, hergün biraz daha ona benziyor. Hepimizin milim milim yaşlandıkça bizi dünyaya getiren ve terkettiğimiz kişiye dönüştüğümüz gibi.

Kollarındayım başım kucağında, sandalyeler buna izin verebilir mi? "Ruhsal olaylar," diyerek bana gülümsüyor. "Can sıkıcı dinsel laflar," diye tersliyorum. Gözlerimiz birbirine gülüyor. "Sonunda metafizik," diye direniyor. "Saçmalama Bookie, bütün bunların ne anlamı var?" "Sinirlenme öğrenir öğrenmez sana anlatacağım." "Tabii politik uğultunun ötesinde birşeyler olmalı," demeye cesaret ediyorum. Kabulleniş. "Veya bizim olağanüstü mutluluğumuzun," diye cevaplıyor. Onu da kabulleniyorum. Gülmeyi bir an bırakıp dilini kulağımın içine sokuyor. "Sen ruhsun ben ten. Kahretsin ters söyledim." "Dinle, bir önerim var. Federal Devletten yardım almak için üç kopyalı bir başvuru yapalım. Yin ile yang'ı, eski ruh ve ten ikilemini birleştirmeye çalışalım. Sen bütün büyük kelimeleri yazarsın." "Tabii neden olmasın." diyorum onun katı davranmaya çalışan bu haline bayılıyorum. "Sen çok önemli biri olduğun için insan ilişkileri bölümüyle sen ilgilenirsin."

Yükseklere daha yükseklere uçuyoruz. Aynı plakları tekrar tekrar çalıyoruz. Müzik fazla açık değil ama her notayı duyabiliyoruz. Yüzlerce kez birlikte dinlediğimiz Beatles veya Simon ve Garfunkel'in bazı parçaları, tüm o pırıl pırıl sesler şimdi onun onuruna çalınıyor. Aç yelkeni, gümüş kız, parıldama zamanın geldi. Birden üst kattan bir gümbürtü duyuluyor. Bir gümbürtü daha, tavan yıkılıyor. Bir süpürge sapı tavan kaplaması arasında beliriyor. İki tahta

kırıldı bile. Tuhaf ve bir şekilde de müstehcen . Ev sahibi çıldırmış olmalı. Mutluluğumuz ona acı veriyor. Bağırarak düşkünler olduğumuzu söylüyor. Fransız, "Üst katta onyedi köpek besliyorlar," diye fısıldıyor. "Tabii ki deliler." Yukarıdaki şirret ses garip gereksiz bir öfke ile titreyerek, "O müziği kapatın," diye bağırıyor. Fransız kapatmak istemiyor. Ben duman altıyım ve evrensel barış düşlüyorum. Claire eve gitme zamanının geldiğine akşamın bittiğine karar veriyor. Ben kalıp Fransız'a yardım etmek istiyorum ama o Claire'nin korkağın biri olduğunu ve işler bozulunca hemen gittiğini söyleyince sabrım taşıyor ve ben de eve gidiyorum.

Peşinden koşuyorum. Onu postanenin orada, deniz kabuğu satan dükkanın yanında yakalarım. Sonunda sendeleyip üstüne düşene kadar onu bulamıyorum. Ama ikimiz de çok duman altıyız. Claudia bu nesnenin bir afrodiziyak olduğuna hep yemin eder, biz niye uykuya dalıyoruz? Anlamı yok. Sabahı beklemeli. Bir öpücüğün uzun zevki. "Seni seviyorum." "Dönmek ne güzel." "İyi geceler." Gereksiz olmadığını bilmenin lüksü içinde aşk mitosundan kurtulmanın bilincinde uykuya dalıyorum. Sevgili değil yalnızca arkadaş olduğumuz anlar. Onun huzur verici sıcaklığını hayvansı bir şekilde hissediyorum. Karnındaki çıkıntı gibi.

Sabahleyin yeniden korkuyorum. Mutfağı inceliyorum. Biliyorum. Başaramayacağımı. Bu kitapta kimseyi doğru dürüst anlatamayacağım. Özellikle de Claire'yi. Belleğimden silinen sözleri gibi o da yok olacak. O söylediği zaman niçin yazmıyorum? Niçin herşeyi banta almıyorum ve sonra da bunları yazmıyorum? Bu dökülen sözcükleri yakalamanın bir yolu olurdu. Hala o odada yankılanıyorlar mı? Havadaki toz zerrecikleri gibi düşen sözcükler. Daha sonra. Şimdi dinlerken endişeliyim. Şimdi o zamanı hatırlıyorum. Kışın pencerelerin kepenkleri kapalı. Molly'nin evinde hiç ışık yok. Karanlık ve soğuk olmalı. Ona dışardan bakmak için bile oraya gitmek anlamsız. Güneş ve kahkaha dolu bir gökyüzü olan yaz günlerimiz gibi bir müzik olmasını istedim. Ama daha o zaman korkuyordum. Elimden kayıp gidecek diye. Molly kapıda beliriyor. Ona kahve ikram ediyorum. Sonra, yine o sarı sabah. "Niçin kayıt makinesi kullanmıyorum? Bir tablodaki kum gibi olurdu. Gerektiğinde kullanırdım." Ama tanıdığım insanları kullandım. Volta atarak ken-

di kendime konuşuyorum. Dostlarımı bir kitabın içine sokup, onları yakalamak istedim. Tam benzemeseler de kişiler eski fotoğraflarda olduğu gibi bir hareketin ortasında yakalanmış olacaklar. Paranoyaya kapılmakta haklılar. Bunu itiraf edenler de gururlu bir şekilde etmeyenler de. Bilinmekle ve herşeyin basılınca önem kazanmasıyla hepsi zarar görecek. Onları sevdiğim için övgüler yağdırdığım zaman bile, onları yakalamakla onlara haksızlık ediyorum, zaman içinde ayak bileklerinde elimin izi kalacaktır.

Niye bugün tatil yapmıyorum? Yelkenliyle gezmiyorum. Fenere ve adaya kadar gidebiliriz. Molly'yi de götürebiliriz. Tekneden uçurmak için uçurtmalar getirdi. Burada masanın üzerinde güneşte duruyorlar, Molly'nin iyi kalpliliği kadar şaşırtıcılar. Üçümüz tekneyle açılıyoruz. Tenimiz sudan hoşnut. Claire, "Herşeyi aldınız mı?" diye bağırıyor. "Sigaralarınızı, kitaplarınızı, içkinizi, yemeğinizi." Molly benim yerime de konuşarak, "Hepsini, her şeyi istiyorum," diye cevaplıyor, disiplinli düzenli olan Claire'ye karşı biz iki Diyonizyak suç ortağıyız. Eğlence ve keyif düşkünleriyiz. Hızlı gidiyoruz. Suyun ve göğün saflığında kayıyoruz. Herşey önümüzde. Biraz sonra ayağa kalkıp uçurtma uçurabilirim. Claire emrediyor: "Bunu kitabına koymalısın. Bugün 6 Ağustos günü Provincetown körfezinde bir teknede uçurtma uçurduğumuz tarihsel bir gerçektir. O zaman en azından tek bir doğru şey yazmış olmanın huzurunu duyabilirsin." Ayağa kalkıp uçurtmayı havalandırıyorum. Kırmızı. Plastik bir yarasa. İpin elimde parıldayarak boşalması heyecan verici. Uçurtma ise suyun üztünde kırmızı bir bayrak gibi, biz alkışlarken kendinden emin yükseliyor. Sonra düşüyor. Claire, "Otur," diye emrediyor. Ciddi. Şaka yapmıyor. Uçurtmanın peşine düşüyoruz ama bulamıyoruz. Dalgaların altında kağıt kadar ince kırmızı bir kumaş parçası. Daha sonra forsa ettiğimiz zaman mavi olanı deneyebilirim. Molly hepimiz için sigara yakıyor. Şimdi maviyi deneyebilirim. Ayağa kalkıp şansımı deniyorum. Uçacak mı? Hayır, sonra evet, sonra ipi yelkene takılıyor. İpi kurtarmak için dönerken oturuyorum. Sonra havalanıyor ve peşimizden cesurca koşuyor. Diğer tekneler seyrediyor, onlar yelkenlerden ve yelkenlerin altından seyreden yüzlerden ibaret. İnsanlar el sallıyor. Uçurtmamız bir an müthiş. Sonra yok oluyor.

Sonuncusunu adaya saklayacağız. Başka eğlencelere geçiyoruz. Claire sırayla Hepburn ve Bogart hem hanım hem de serseri rolü yaparak Afrika Kraliçesi'ni oynuyor. "Tanrı bu ülkeyi terketmedi, Bay Allport, erkek kardeşimin burada olduğunu anlamalısınız," diyor. Molly, "Mükemmel," diye gülüyor. "İnanılmaz birisin her satırı ezberlemeyi nasıl başardın?" "Filmi yirmi kere seyrettim. Ama St. Marks Meydanı'nda seyrettiğim son ikisini kesmişlerdi. Bazı sahneleri tümüyle çıkarmışlardı. Çok ayıp." Keyfine diyecek yok. İyi bir aktris şimdi. Her ikisini, hem erkeği hem kadını, arayışı, motoru tamir edip geri dönebilecek kadar güçlü inatçı umudu oynuyor. Sonunda Rosa'nın teslim olurken dediği gibi uzatarak, "Chaaarlie," diyor. Sonra yanaşıyoruz. Kayaların uzayıp gittiği ve binlerce martıdan başka kimsenin yaşamadığı yerdeyiz, harap fener kulesi kör ve acımasız bir kaleye benziyor, ve işte son uçurtmamız. Siyah olanı. Molly benim için tutuyor. Havalanıyor. Şimdiden fenerin sağına doğru uzaklaşan bir nokta oldu. Bn. Woolf'a bir selam yolluyorum.

Claire güvertede uzanıyor. Huzurlu hali güneş ve sudaki hava kadar saf ve hafif. Uçurtma cesurca ipin ucunda yükseliyor. Hala tırmanıyor. Biraz sonra ipi Molly'ye vereceğim. Ama o uçurtmak istemiyor. "O, senin," diyor. Eğer benimsse o zaman bir dilek tutarım. Uçurtma tüm umutlarım, kendim ve geleceğim. Uçacak mı? Şimdi düşüyor, çabuk, tüm becerimi kullanmalıyım, usta uçurtma yapıcısı Fumio ile Sheep Meadow'da uçurtma uçurduğumuz Pazar akşamüstlerini hatırlamalıyım, yapmam gereken şey ipi toplamak. Güneşin sıcağında ipi kulaç kulaç topluyorum, ip montaj odasında yere yığılan film metrajı gibi ayağımın dibinde birikiyor. Uçurtma toparlanıyor. Ölüm gibi havada duruyor, yanıbaşındaki kale Childe Roland'ın gördüğü gibi kör bir göz, görünüşü içimi karartıyor. Şimdi hızlanıyor ben de yükselmesine izin veriyorum ama şaşırtıcı bir anda ip kopuyor. Olamaz. Molly ile hayretler içinde seyrederken işte gidiyor, Claire onun göğe doğru yükselen bir meteor gibi gidişini izlemek için doğruluyor. Sonsuza dek durmayacak, özgür bir mucize. İstediğimizden de önce özgür kaldı. Ama sonra bir zıplayışla kaderine karşı çaresiz koparılmış düşüyor, suya dalıyor, kırık bir yıldız. Bir an kalbim onunla bir oluyor, o, benim, sonra hayretle ölümünü kabul ediyorum.

"Haydi gel onu bulalım," Claire teknede ayağa fırlıyor, kahramanlık yapmaya hazır bir kurtarıcı, tekneyi itip kumdan çıkarıyor, peşinden gideceğiz. Sonra konuşmaya başlıyoruz. Döner dönmez bitireceği kitabından bahsediyor. Uzay bölümü ona sorun çıkarıyor. "Tüm dünyalılarla, yaşamın sıcaklığında huzur bulan gençlerle, gençler ve doğacak olanlarla bitirmek istiyorum." Ölümsüzlüğü satın almak isteyen ve Doğa Tarih Müzesi'ndeki vitrinin kelepir olduğunu düşünen iş adamı Thompson'un bölümünü anlatıyor. İleri geri yürüyerek pirinç levha üzerine bağış yapanların adı yazılı onur plaketlerini görüyor. Bir New England manzarası için üç bin. Ama Wisconsin'den gelenin içinde daha büyük hayvanlar var, parana karşılık daha çok şey veriyor.

Kimse uçurtmayı hatırlamıyor. Özgürce, üzüntüsüz yitirildi. Suyun üzerinde dolaşırken, yelken, çevremizde gün batımı sonrası kadar sakin. Dünyevi zevklerden vazgeçmeye heves eden Claire yaşamı günah haline getiriyor, "Sadece yelkenliyle gezip yemek yiyorum. Ve sevişikten sonra pişmanlık duyuyorum. Geçen hafta Barbara senin o kahrolası Buda'n" dedi. Kendi içerlemesinden keyif alıyor. "Böyle arkadaşlarım varken fazla ilerleyemem." Molly, Claire'nin ruhsal krizlerini konu eden eğlenceli bir Hollywood filmi yaratıyor. Şeytanın yardımcılığına soyunup ben de usta sinemacıyı hatırlatıyorum. Dreyer'in Azize Joan'ı. Garip dindar yüzüyle Artaud oynuyor. Ve Joan alevler arasında bağırıyor. Seyrederken insanın kalbi durur gibi oluyor. Sonraki kargaşa ise tam bir felaket, kalabalıklara zincirlerle saldıran atlılar, dövülerek uzaklaştırılan köylüler. Onun öldürülüşünü gören ve korkunç bir öfkeyle ayaklanıp çılgın anlamsız yıkım yapacak hale gelen insanlar daha da anlamsız bir güçle bastırılıyorlar. Seyretmek korkunç, savaş gibi. Joan öldü. Karaya oturduk. Çevremizde ölü mürekkep balıkları yüzüyor, zehirlenmişler. Claire sararıyor ve kenardan eğiliyor. Ne yapıyor? Burada yapması zorunlu mu? Ama sessizce büyük bir zarafetle kusuyor. Kaptanımız. Akşamdan kalma haliyle. İçimi kaplayan bir sıcaklıkla onu seyrediyorum, bana gülümseyince hayranlığım daha da artıyor. Hiçbir zaman daha cesur daha güzel olmamıştı. Uçurtmalarımız gitti. Tekneyi yanaştırıp ölüler arasında yürüyoruz. Her mürekkep balığı ölüsü bizi daha canlı kılıyor.

Nell'i aramalıyım. Telefon kulübesi olan otele gitmeliyim. Fumio nerede olduğunu bilir. Ama hat meşgul. Arkamdaki genç adam telefonu kullanmak istiyor. Hoş bir genç, eşcinsel, bir yoldaş. İhtiyaçları olan ve tatil yapan biri. Baştan aşağı nezaketim, yerimi alması için işaret ediyorum. Ben bir sigara içip bekleyeceğim. Sonra telefon edip arkadaşlarıma katılacağım. Bu son akşam ziyafetimiz var. Yarın Molly'nin evini boşaltmam gerekiyor. Kiralamış. Bizim buradaki zamanımız doldu. Margaret'in evine taşınmalıyız. Bu akşam vedalaşıyoruz. Balkonda mehtabın yükselişini seyredip akşamı yudumlayarak beni bekliyorlar. Sigaramı bitirip bir dergiye başlıyorum. Delikanlı uzun konuşuyor. Başka bir sigara yakıp onu telefon kulübesinde izliyorum. Usulca saatimi işaret ediyorum. Paradan söz ediyor. Ona gönderilmesini istiyor, pazarlık ediyor, yalvarıyor. Heyecanlı. Şimdi öfkeli, şimdi yakarıyor. Adamın sorunları var sabırlı olmalıyım. Oturuyorum. Onu rahatsız etmeyeyim. Ben bu sigarayı bitirene kadar o kesinlikle kulübeyi boşaltmış olacaktır.

Ama tekrar baktığımda onun hiç acelesi yok. Mal kapanındır kuralıyla gidiyor. Kulübesinin içinde rahat. Bana bak, telefonu kullanmam gerekiyor. Yüzü aldırışsız. Bu kadarı da fazla ama. Arkadaşlarım beni bekliyor. Benim zamanım değerli. Parmaklıkta sıralandıklarını görüyorum. Molly, Joyce, Claire. Ben bu tipin kahrolası kulübeden çıkmasını beklediğim için onlar da beni bekliyorlar. Çık oradan. Kımıldamıyor. Tamamen kendi derdine dalmakla beni yok ediyor. Haklarım, varlığım, isteklerim yok oluyorlar. İçimden küfür ediyorum. Ona savaş açıyorum, pusuda bekleyen düşmanıyım. Yüzyılların adaletsizliğinin öcünü almak için hırsla ayaklanan öfkeyim. İyilikten uzaklaştım, küfürler fısıldıyorum, taraftarlığımdan hoşnut ona ibne diye hakaret ediyorum. Özenle kötü davranışlar sergiliyorum. Sabotaja baş vurup New York hattını kesiyorum. Hiç aldırış etmeden konuşmayı sürdürüyor. Krizi atlatınca şiddet karşıtlığından vazgeçip onu çeşitli biçimlerde boğmaya karar veriyorum. Zihnim bunu camın arkasından keyfini çıkararak yapıyor. İsa gibi affetmeyi deneyip bir sandalyeye oturuyorum. Sonra Aşil'in nefretiyle bu kulübeyi hemen terketmelisin yarım saati geçti diye işaret ediyorum. Hazreti Eyüp sabrı sonrası safram kabarıyor. Anlamlı şekilde önünde volta atıyorum. Atilla Han'ın cürümleri, ol-

mayacak birşey yapıp cama vuruyorum. Bakışı, bir afişte nefretle beslenen umarsız açların bakışı. Bir cadının öfkesiyle otelin parmaklığına yok olana bakıyorum. Ama despotuma dönüp baktığım zaman gücüm etkisiz kalıyor. O malına sahip çıkan mantıksız biri kavgaya katılmıyor. Birkaç yıl sonra dışarı çıkıyor. Bu herşeyi haklı çıkarıyormuş gibi, "Annemle konuşuyordum," diyor. "Büyük iş." "Ama onsekiz aydır onunla konuşmamıştım." Sinir içinde titriyor. "Onu daha sık arasan bu kadar uzun sürmez" - bunu söylemeyi ne kadar çok isterdim, bu lafı bir bayrak gibi gözlerinin önünde sallayabilmeyi. Telefon cevap vermiyor.

"Doğru yolu terkettim ve telefon kulübesinde cinayet işledim." Yoldan çıkışıma gülüyorlar. Önemsiz öfkelerime. Claire, "Dünya kötülüklerle dolu" diyerek bana bir içki uzatıyor. Saçmalayarak başlıyoruz. Joyce ile Molly bir program hazırlamışlar. İşe bir köpek için doğum günü partisi yaparak başlayacağız. Molly'nin nefsine hakim olamayan yaşlı köpeği Iggy için. Joyce, "Şu ara tam da buna ihtiyacımız var, biraz hayal gücüne," diyor. Herşeyi bir happening gibi maksatlı, plastik, kişilikten uzak bir dille yazmış. "Bazı ikramlar yapılırken bazı mahrumiyetler de yaşanacaktır. Molly kutlama gününde Iggy'yi sırtında taşıyamaz." "Köpeğini sırtında mı taşıyor?" diye kekeliyorum. "Bu sonsuza dek karanlıkta kalacak." Joyce bir kahin gibi konuşuyor. "Kedi Marisol kutlamalara katılamaz. Kutlamanın doruk noktasında balonlar uçurulacaktır."

Saçmalığımızla birlikte ve mehtabın ışığını geniş suya salıvermesinin güzel etkisiyle asabiyetim beni terkediyor. Molly ile Joyce kutlamanın zorluklarından önce dinlenmeye çekiliyorlar. Claire yanıma oturuyor. Varlığı omuzlarıma yerleştirilen sıcacık bir paltonun rahatlığı gibi beni sarıyor. Her zaman sahip olunan fakat o ana kadar farkedilmemiş. 6 Ağustos, Hiroşima günü. Başka geceler, iki kez, o kutsal zamanda Tokyo'nun sake barlarında yabancılarla birlikte barışa kadeh kaldırdım. Benimle kadeh kaldırdıklarını, o karmaşadan kurtulmanın verdiği umutla hevesle affetmeye hazır olduklarını görmek beni göz yaşlarından öte etkilemişti. Mehtabı seyrediyoruz. Bu akşam tuhaf ve kırmızı. Parlaklığıyla yeni bir çağı davet ediyor. Merih yanıbaşında. Claire, "Bu akşam Shakespeare'nin zamanından beri ilk defa bize bu kadar yakın," diyor, sesin-

deki ciddiyet çok sevimli. Konuya ısınıyor ve işte şimdi onunla dopdolu, galaksilerin bakış açısı. Bana muhalefet etmek düşüyor, her zamanki gibi onu sınıyorum, felsefesinde inanılacak ne olduğunu araştırıyorum.

"Bu gece Hiroşima gecesi. Mehtabın üstündeki kan onu biraz önce terkeden Amerika'lılara karşı haykırıyor." "Hayır. O geçmiş, bu bir başlangıç," diyor, yavaş sesle. "Biz artık evrende yalnız değiliz. Bu Galileo ile herşeyin merkezi olmaktan kurtulduğumuz o an kadar büyük bir değişiklik. Kendi gezegenimizi uzaktan görebildik. Ve bu taşın üstünde boşlukta uçan kardeşler olduğumuzu anladık." "Ama kendi açıklamalarımızı bulamazsak... büyük masraflarla vardığımız zaman soğuk bulacağımız uzak yerlere niçin seyahat edelim?"

"İnsan doğası artık bir ölçü değil. Artık hümanist olamazsın. Bu ahlak dışı bir durum." "Niçin?" Kendi görüşümden emin soruyorum. "Hümanistin kime ne zararı var? Bunu açıklamalısın." "Istakoz avcıları hayatlarını kazanmak gibi insanca bir uğraş içinde türü yok ettiler. Hümanist kendi çıkarı için öldüren bir aptaldır. Bir örümceğin yuvasına kalem sokarsan - o senin onunla bir kitap yazdığını bilmeyecektir. Hümanist insan olmayan herşeyi görmezlikten gelir, içinde yaşadığı yeri bile. Ve şimdi yaşayacak başka yerimiz olmadığını görüyoruz. Yaşam kutsalsa hangisini kurtarıp hangisini kaybedeceğimize nasıl karar veriyoruz? Kendi türümüz yararına mantık dışı seçim yapmaktan vazgeçmeliyiz." Ona karşı çıkılmıyor. Ben de mizaha baş vuracağım. "Kendi kendinden alıntı yapıyorsun," diye takılıyorum. "Tabii, böyle bir fırsatı asla kaçırmam." Kazandığı için sevinçli.

Mutluluk içinde iki insanız. Merih'in büyük kırmızı ışığında cücelesen iki siyah karaltıyız. Kocaman bir nabız gibi atan mehtap bu ara hep dolunay. Ve göklerin zamanını kaydediyormuş gibi kırmızı, bir alamet, iki dünya arasında bir iletişim. Eski bir oyundaki gibi. Macbeth. "Merih nasılmış? Son görüş ne?" Bilgisini ortaya döküyor, yalnız son görüşü değil uyduları Deimos ile Phobos ile ilgili eski görüşleri de anlatıyor. Venüs hakkındaki son teoriler. Satürn için söylenenler. Ve onun umut bağladığı daha öteler, uzaklar. Diğer galaksiler. Gökteki kara delikler. Yıldızlar arasındaki çok bü-

yük zaman farkı. Hepsi bize çok sonraları ışıklarıyla ulaşıyorlar. Belki de daha önceki garip yaşamları sırasında saçtıkları ışığın ardında şimdi kararmışlar. Bu dünyanın karanlığıyla çevrilmiş yanyana oturuyoruz, burada Amerika'nın kenarındaki yerimizde geçmiş şimdi ve gelecekle herşeyle birlikte oturmuş denize ve birbirimize bakıyoruz. Hiroşima gecesinde Merih yeni çağı müjdeliyor. Eskisi ölüyor. Yenisi gerçekleşiyor. Bir mucize bekleyerek seyrediyoruz. O şimdiden mehtabın kan kırmızısı korkunç renginde karşımızda duruyor. Bu gece göklerden parlaklıkla suya vuruyor. Işık tuhaf rengiyle üzerime dökülüyor. Geçmişin hasat zamanını belirliyor. Geleceğin zamanını. Suya yansıyan kırmızı ışıklarda beklenen. Barışın gelişi gibi bir kamp ateşi. Sonra sukunet, kendi uzaklığında durgunluk, kusursuzluk. Zihnin güçleri gibi bir sevecenlik. Düşünceye dal. Unutma.

Mutfağı darmadağan ettim. Herşeyi sırasıyla hazırladım. Şarap kadehlerde bekliyor. Ekmek tabağında parlıyor. Tereyağ kendi ışığını saçıyor. Tavuk kızardı, hazır. Ziyafet hazır. Dostluğa kadeh kaldırıyoruz. Claire hepimizin teşekkürlerini, "bu günü mümkün kılan galaksideki tüm yaratıklara" iletiyor. Joyce vejetaryenliği elden bırakmıyor. Geri kalanımız bizim Kiev'imiz olmak için hayatını veren tavuğa özürlerimizi sunuyoruz. Bu işlerimizi ve dostlarımızı, düşmanlarımızı ve korkularımızı, anne babalarımızı ve çocukluklarımızı paylaştığımız bir sohbet ziyafeti oluyor. Yaşadığımız saçma sapan trajik raylara yerleştirilmiş yaşamlar. Molly annesini anlatıyor, bütün gece cinselliğe karşı koymak için uyanık kalan sonra bütün gün ev işinin dar çevresinde yorgun argın sürüklenen bir kadın. Benimki bir gün onu sevmekten vazgeçen bir adama tutkundu. Onlar başka bir kuşak ama hepimizin içinde aynı korkular var. Molly bunu isimlendirerek, "Üçüncü bir göz gibi," diyor. "Resim yaptığını zaman bana bakan, eleştiren, önleyen bir başka göz daha var. Konuştuğu zaman kesinlikle bir erkek sesiyle konuşuyor." "Benimki de. O bir kitap eleştirmeni." "O göz hayatım boyunca benimle birlikte oldu, zaman zaman herşeyi berbat etti." diye devam ediyor. "Bir röntgenci gibi cinselliğimi engelledi." Claire tensel zevkleri öven bir konuşma ile hepimizi şaşırtıyor. "Zevk veren herşey gezegeni sevinçle aydınlatır, ona dansettirip şarkı söyle-

tir." Onu hep birlikte tebrik edip alkışlıyoruz. Ama sevinç nedir? Molly kuşkulu. "Geçen yıl kızkardeşim benimle kalmaya geldi ve yaşamını sergiledi. Bu masanın üzerine yayılan bir fotoğraf dizisi. Kocası. İlk çocuğu. İkincisi. Üçüncüsü. Sonra bitti. Hepsi buydu. Yıllardır birbirimizi görmemiştik. Sonuçta konuşacak bir şey yoktu. Yalnızca onun fotoğrafları. Bir iskambil destesi gibi açılmış resimlere bakıp ağladım. Onların içinde kendi yoktu." Kendinden daha yaşlı kadının yanında oturan Joyce bizleri ciddi bir çocuk gibi izliyor. İkisi tüm annelerin ve kız çocukların sevgisindeki hüzünleri tekrarlıyorlar.

Claire, "Hepimiz bir ilaç arıyoruz," diyor. "Bıkmadan usanmadan. Sürekli koşuyoruz. İnsanlık ilaçların, her derde deva bir mucize ilacın peşinde koşan bir deliye benziyor. Billy Graham veya Zen. Bir kapsül içinde olduğu sürece. Amerika'lılar dünya yüzünde yaşadıkları için kendilerini teselli etmek için yirmi sekiz dondurma çeşidi yarattılar." Hem lirik hem saçmayız, hem felsefe yapıp hem de sıradan sözler söylüyoruz. Ya bir tablodan yahut da bir çocuğun büyümesinden söz ediyoruz. Eğitimin nasıl yapıldığından. Claire yeğenlerinin kahvaltı masasındaki halini anlatıyor. "Küçüğü reçel döküp babasının nefretini kazanıyor. Büyüğü sürekli onaylandıkça küçük giderek daha beceriksizleşiyor. Verilen zarar giderek büyüyor ve bir kalıp oluşturuyor." Kendi yeğenlerimi hatırlıyorum. Veya Celia'nınkileri. Bir kardeşin nasıl diğerinden üstün tutulduğunu, küçük yaştan programlanıp ayarlandığını, ailenin her ferdinin aşikar olanı görmezden gelip, birinin tutarlı diğerinin duyarlı, sanatçı ruhlu ve isyancı olmasının Tanrı vergisi bir özellik olduğuna nasıl inandığını. Claire içeri giriyor. Ben Molly ile mehtapta oturmayı sürdürüyorum. Yemek sonrasının olgun ruh halinde iki kadınız. Molly'nin delilikten çekip çıkardığı kazancı sağ duyusunu, acılardan damıttığı iyi kalpliliğini çok takdir ediyorum. Ona kırılmayan iyimserliği için şükran duyuyorum ve bu günlerde onunla beslenip yaşadığımı farkediyorum. Hala güzel olan bedeni, kısa saçları, kırık dişi ile garip bir orta yaşlı kadın. Tuhaf kalın sesi eski ve pek gergin olmayan bir davulu andırıyor ama huzur verici. "Bir zamanlar buradan nefret ederdim. Kışları burada yalnızlığıma ölüp duyarak yaşardım. Bir akşam bir barın duvarında bir düzine bardak kır-

dım. Feci ölüm nöbetlerim olurdu. Ama zaman bu deliliğimi iyileştirdi. Bana huzur kazandırdı."

Yeniden öğretmenlik yapacak mıyım diye soruyor. Özgürlüğümü sevgiye feda edip etmemekte kararsız duraklıyorum. Bir arkadaşının öğrencilerine olan bağlılığını anlatıyor, ruhsal özürlü olan bu çocuklar onu bir hastalık gibi yiyip bitirmişler sonunda işini bırakmış. Ve onlarsız yaşamının bomboş olduğunu farketmiş. Dinlerken, gençlerden beslenerek yaşadığımı farkediyorum. Onları umudum yapmıştım. "Kış neler getirecek?" diye Joyce'ye soruyorum. Ama bilmiyor.

İçeri girip Claire'yi kitabının içinde buluyorum. Not alıyorum. Bunu daha iyi yapmayı öğrendiğim için küçük bir dans yapıyorum. Daha kadınsılaşıyorum. Ama hala tam değil. İş yazmaya gelince başkalarının sözcükleri havada yok olmuş olacak. Claire'ye sorunu anlatıyorum. "Bu kadar titizsen onları teybe kaydet." "Köktencilerin bant kayıtları hakkında ne düşündüğünü biliyor musun?" "Demek onların paranoyası var ve bizim yok," diye mantık yürütüp kahve hazırlıyor. "Kendi kendini dinlemek için ô aptal makineyi hep yanında taşıyabilirsin. Neden olmasın? Ben nereye gidersem gideyim yanımda hep bir pim taşırım. Annem ceviz taşırdı. Her sinirlendiğinde bir tanesini çamurluğa fırlatırdı."

Bu fikir beni bir şeytan gibi ele geçirdi. Bellek herşeyi hatırlayamıyor. Bir sünger gibi. Makine tek gerçek. Mükemmellik. Heyecanla onu hazırlıyorum. Amacım daha doğru olmak. Doğruluk hevesindeyim. Prize takıyorum. Çalışan tek prizimiz. Yatağın yanında. "Yatak odasında bile," diye ona sesleniyorum. Kapıya geliyor. Gözlerinde sabrı ve neşesi okunuyor. "Sanırım bu gece Margaret'in evinde yatacağım." "Hayır orada yatmayacaksın. Bunu kullanacağız." Bu bir oyun. Ama ciddi. Onu banta kaydedeceğim. Saymaya başlıyorum. Beş, altı, yedi, sekiz. "Ona ne diyeceksin?" diye sesleniyorum. "Dondurma yeme zevkini banta almaya çalıştığın için ebediyyen dondurmasız kaldığını söyleyeceğim." Kahkahalarımız teybe ulaşıyor. "Uğraşlarımı yeterince takdir ettiğini umarım." Ama artık siyah kutuya söyleyecek birşeyi kalmadı. Okuma gözlükleriyle bir baykuş gibi yastıkların üzerine yerleşiyor.

"Hep söylev çekmeye çalışırsın. İşte sana bir şans tanıyorum

ama sen susuyorsun." Onu kışkırtıyorum. Kıkırdıyor. Kanıyor. "Ne diyeceksin?" "Söylev vereceğim, hep aklımda verdiğim söylevi." Oyun oynuyoruz. Ama iş ciddi. Ya kendini dinlerse diye meraklanıyorum. Kendini dinlerse belki bu mesihlik heveslerinden vazgeçer. Kendim de deli olmama rağmen acaba o bu deliliklerinden hiç vazgeçecek mi diye düşünüyorum. Mikrofonu alıyor. "Şimdi araştırmalarım sırasında aklımda hazırladığım konuşmalardan birkaçını yapmak istiyorum." Sonra susup kendine gülüyor. "Bu benim mesleğim açısından kötü olacak ama olgunluğumda biraz farklı olabilmek için yine de bunu yapacağım. İlk söyleyeceğim şey DÜNYALI KADINLAR VE ERKEKLER! Hmmmm, açış cümlemin ne olacağını uzun süre düşündüm. Hanımlar ve Beyler demeyi düşündüm. Ama sonunda bunun daha etkileyici olduğuna karar verdim." Yüksek sesle kahkahalarımızla birlikte teybe konuşuyor. Durdurup bir deneme yapmak istiyorum, O'Rourke'nin teknolojik başarılarıyla canını sıkıyorum. Sesi araya giriyor. "Şimdi açık mı?" "Evet."

"İzin ver de konuşmamı bitirip yatayım. DÜNYALI KADINLAR VE ERKEKLER!" Kahkahaları müzik gibi. "Ne tuhaf değil mi? Önümde bu kahrolası makine durduğu için bütün konuşmamı unuttum. Onu her gün söylerim. Her sabah kalkınca söylerim." "Öyleyse bana söyle," diye onu sinsice kışkırtıyorum. "Bu çok önemli, onu Aziz Francis'in İlhamlarından çaldım, onu bir şekilde kendi hedeflerime uyarlıyorum. Tanrı güya Aziz Francis'e GİT DÜNYANI DÜZENLE çünkü o çürüdü ve sen ebediyetin içinden seçildin demiş. Tabii ki o bunu söylemedi. Tanrı bir tek sözcük bile söylemez. Ama söylediğini bir düşün. Şimdi ben de şöyle diyorum - DÜNYALI KADINLAR VE ERKEKLER, GİDİN VE DÜNYANIZI DÜZENLEYİN ÇÜNKÜ O ÇÜRÜDÜ VE SİZ EBEDİYETİN İÇİNDEN SEÇİLDİNİZ insanoğlunu insanlaştırmak için." Kendi sesini duyup kahkahayı basıyor. "Sanırım bu sözden bıktım. Yüz kez söylemişimdir - insanoğlunu insanlaştırmak" - kendini duyunca yine bir kahkaha patlatıyor. "Bugün tehlikeli ve güvenilmez bir yaratığı yaşam sevinci olan birine dönüştürün demeye karar verdim." Sesi sert ve yargılar gibi. "Bence bu daha iyi." Ben deneyimimden memnun bacaklarımı yatağa vuruyorum.

"Ve bununla birleştirebileceğim başka bir konuşmam daha var. Bitirdiğim zaman zaten tek bir konuşma olacak." Ben eleştirel, nesnel ve neşeliyim. "Sus da dinleyelim." Dinlerken dudağını ısırıyor. "Çok saçma." Düş kırıklığına uğradı. "O kadar da saçma değil," diyorum birazcık teselli etmek için. İyilik yapmak için zalimce mi davranıyorum? Yoksa sadece zalimce mi? Ama şimdi çok ilgili. "Şimdi açık mı?" Kendini beğenmişliğine ikimiz de gülüyoruz. "Bu saçma değil. Öğreniyorum. Zamanının kahramanlarından biri olabilmek için sabırlı olmak gerekiyor. Dünyanın dikkatini çekebilmek için zaman gerekli." "Biraz iddialı," diyorum. Aldırmıyor.

Ona söylemeliyim. Çekinerek başlıyorum. "Bak, teyp bunu kaydediyor. Bu gerçek. Geri alıp kendi sesini ilk defa duyuyorsun. Daha önce kendini dinlememişsindir." "Kim bunu ister ki?" diye karşı çıkıyor. "Çok anlaşılmaz, dağınık ve manyakça. Ben yalnızca bir manyağım. Köktendinci bile değilim. Sadece bir fanatik. Kendi dikkatimi çekebilmek çok uzun zaman gerektiriyor." "Söylediklerinde yine de bir gerçek payı var," diye tartışıyorum. "Gerçek olsa daha az manyakça olurdu. Gerçekleşiyor olsa." "Evet. Tamamen öyle," diye bana katılıyor. Sonra susuyor. Bant boşalıyor. Sonra devam ediyor. "Yapmak gereken şey kurduğun hayalleri kadere çevirmek, kurduğun hayaller derken içsel yaşamı kastediyorum. Kader ile de dünyadaki kendi gerçek varlığını kastediyorum. Ve ben kaderimi yani içsel yaşamımı yaratbilirsem," yine gülüyor. "BU MAKİNE! Her neyse ne demek istediğimi anladın. Yapmamız gereken şey dünyayı kendi dünyamıza dönüştürmek." Dinliyorum. "Ama başka söyleyecek şeyim yok. Özellikle parlak birşey aklıma gelirse seni uyandırırım." "Kapatayım mı?" diye öneriyorum. "Evet. Ama önce bir dinleyelim."

Yeniden dinliyor. "Haklısın çok saçma." Duruyor. "Hayır." Buna inanmayı reddediyorum. Bu sadece hayallerimin biraz, hmm, olağandışı olduğunu gösterir... Hayır geri adım atmayacağım. Bildiğim kadarıyla çevremde benden başka metafizikle ilgilenen kimse yok. Ruh maddeden çıkıyor. İstediğin kadar eylem yapabilirsin. Ama halının desenini dokuyan metafizikçidir. Tüm iplikler senin elinde olabilir - hayır bu benzetmeyi sevmedim, kullanma. Metafizikçi olmadan devrim bir hiçtir!

"İşte benim görüşüm bir fındık kabuğunda, bir fındık. Anneme benziyorum. Bütün değişik galaksilerdeki değişik dünyaların üzerinde yaratıklar vardır. Her yaratık zaman zaman duraklayıp güneşi ve gezegen kümeleri olan kendi gökyüzüne bakar. Ve evrenin yüreğinde bulunduğuna inandığım hüzün ve şükranla geceyi veya gökyüzünü dinlediğin zaman duyduğun o suskunluğu merak eder. En küçüğünden en belirli türlere kadar herşey yaşamı yepyeni bir gözle görmeye başlıyor. Her yaşamın değerli olduğunu anlıyor. Yaratıcı yaşam gücünü koruyup sakınmak insan kişiliğinin görevidir. Bu gezegende. Bizim evimizde. Çünkü bir çok ev olabilir. Ve bunların arasında yerimizin ne olduğunu henüz bilmiyoruz.

"Ve şimdi de hep birlikte Ulusal Marşımızı söyleyelim," diye kahkahalara boğuluyor. Kendi kendinden sıkıldı. Ama ben peşini bırakmıyorum ve tartışma sürüyor. Bir azize olmaktan vazgeçecek. Ve bir peygamber olacak. Bütün türlere alçak gönüllü olmayı önererek kendi kozmik görüşünü dünyaya kabul ettirecek. Gülüyorum. Kahkahalar arasında "Bu alçak gönüllülük haftası," diye ona takılıyorum. "Pazartesiden Pazara kadar bütün hafta." "Peki faka bastırdın. Ben alçak gönüllü değilim. Ama bunun önemi yok. Çünkü hayatımla ne yapabileceğim konusunda bir fikrim var. Çünkü güven ve umut, bir sevinç ve mutluluk duygusu sağlamak istiyorum." Sesi alçak ve düşünceli. "Churchill olup puro mu dağıtacaksın? Ya da Franklin Delanore Roosevelt olup bir köpek mi satın alacaksın?" "Kapa çeneni. Görevime bağlı kalmakla yetineceğim, teşekkürler. Ayaklarımın yere basmasını sağlamak için hepinize güvenebilirim. Ama saçmalık konusunda haklısın."

Bant onu etkiledi, kendini dinledi. Ve kuşkulandı. Şimdi benden de kuşkulanıyor. Ona Nell'e nasıl güvendiğimi anlattım. Durgunlaştı. "Bu kim olduğunu kabul etmekle ilgili." "Evet bana birşey öğrettin," diyor. "Sanki beni iyileştirdin." "Bunu göze almam gerekti. Yaşamın kendi bir tehlikedir, ama banta alındığı zaman nedense daha tehlikeli oluyor. Kaydedilmiş oluyor. Zamanın içinde yakalanmış oluyorsun."

Birden zamanın içinde donup kalmış olmaktan korkuyorum. Yüzükoyun yatıp Robin'in filmde söylediklerini, son sözlerini, zamana karşı koymak için kullandığı büyülü sözcükleri tekrarlıyo-

rum. Bitkin bir şekilde sözcükleri bir dua okur gibi tekrarlıyorum. "Bunu yalnızca iki günde çektik. Hakkımda birkaç şey öğrendiniz. Ve benim hakkımda bildikleriniz geçerlidir. Ve diğer insanlar hakkında bildikleriniz de geçerlidir. Ama hiçbir şey durmaz. Bir çizgi üzerinde bir nokta yoktur. Siz bunu kendiniz uydurursunuz. Çizgi sonsuza dek uzar. Hiçliğe doğru."

Burada tutsak mı olacağım? Acaba. Sonsuza dek bu kitabın içinde tutsak mı kalacağım?

Sonra yastıklara yaslanıp konuşuyoruz. Ben planlar, umutlar ve projelerle dopdoluyum. Nell'in filmini çekeceğim. Yeniden yontu yapacağım. Söylenen bir söze bağımlı olmanın kötü büyüsü artık beni dehşete düşürmüyor. Gelişigüzel verilmiş bir sözün esiri olmak. Sonra da bunu yerine getirmek zorunluluğun. Başbaşayız ve rahatız. Gece ve yakınlığımız ile sarhoş gibiyiz. Bu son sınavı da verdik. Ona kendisini gösterdim ve buna dayandı. Cesurca. Durduğu uçurumun kenarına bir göz attı. O kaya sanıyordu. Kaygan zemin olduğunu gördü. Ama o geri gitmeyecek, ileri gidecek. Ve ben kuşkuculuğumla, onun saçmalığı sandığım şeyi yok etmeye çalışırken bunun onun temeli, başlangıç noktası olduğunu itiraf etmeliyim.

Anlaşmamızı yaptıktan sonra şimdi iki sevgiliyiz. Eli elbisemin geniş koluna uzanıyor. Onu beklemek uçuşun ilk anıdır. Elbisemin kolunun tünelinde tırmanıyor. Kolum onun için bir kanat. O bana yaklaşırken ben bir hava boşluğuna düşüyorum. Ne zaman göğsüme erişecek? Çabuk. Göğsümün ucu bekliyor, onu karşılamak için dikleşiyor. Mendil sallayan yaşlı küçük bir kadın gibi. Elbiseyle başlamak ne hoş, kumaşın bir giysinin engeli, çıkaracak birşey, heyecanlandırmak sonra aşmak için bir basamak. Açık ve abartılı bir iki yüzlülükle. "Yazık buruşturmayalım," diyor. Bedenlerimiz yaklaşıp alt kısmında birleşiyor. İki küçük tepeciğin tüy gibi dokunuşu. Buluşup birbirlerini kızıştırıyorlar.

Ama ben ağırdan alıyorum. Hala bir korkum var. Ve onun güvencesini almalıyım. "Molly bu akşam çok akıllıca bir laf etti, olumsuzluklar tarafından yönlendirilmekten kaçınmamız gerektiğini söyledi. Senin yaklaşan münzeviliğin de bunun gibi birşey. Bir tehdit. Beni yönlendiriyor. Bunu sürdürecek misin?" Şimdi açıkla-

dım. Cinsellik, sevişmemizin gizemi. Çözümlenmemiş son bir sorun gibi aramızda oturuyor. Gülerek kendini koruyor. "O kadar düşkünleştim ki artık onsuz yaşayamam. Her gün. Alışkanlık yapıyor. Bir bağımlılık." "Bana bak, bu kadar dindar olmak gerekmez. Beni tehdit etmeyi sürdürecek misin?" Kaytarıyor. Beni sonsuza dek kuşkuda bırakacak. Ama sesi sözlerinin anlamıyla alçak gönüllülük kazanarak, "senden ve seninle sevişmekten asla vazgeçemem. Bu artık bir ihtiyaç," diyor. Bunu itiraf ederken neredeyse gururunu yitiriyor.

Bana hiç bakmadı. Sevişirken hiç gözümün içine bakmadı. O uzun bakış, cinselliği yaşayan gözlerin cinselliği. Bu akşam ondan bunu yapmasını isteyeceğim. Yanağındaki altın sarısı yumuşak tüyleri yalıyorum. Aşık olmak aynı ismi tekrar tekrar söylemektir. Benim dokunuşumu titreyerek beklemesidir. Yumuşacık bir kayışla içine girmek. Çığlığı. Yumuşaklığı. Bir nabız gibi atması. Capcanlı. Yumuşak. Hareketli. Dilin o gizemli yeri yalaması. Deriyi arkaya doğru kıvırıp bir inciyi ortaya çıkarmak. Kayarak çıkmak. Yakalamak. Bu bir tapınmadır. Belli bir ritmi var. Devinen kalçalar. Durmak olanaksız. Oburca arzulu. Tuzun tadı. Onu ağzımla yakalıyorum. Susamışçasına emmek istiyorum. Seviyorum. Çığlıkları. Başarım. Sevgi doluyum. Terli. Islak. İyi. Onun şehvetiyle ne kadar zaman yanıp tutuştum. Sevişmek için nasıl acı çektim. Küçücük bir şey, dilimin ucunda zıplayan körpe bir filiz. Yakınlığın acısı. Evet. Dünya buracıkta. Bir parmağın ucundaki tende. Ateş. Vulva ağaçların altında batan bir güneş. Sevişmenin ateşiyle kurcalayan bir dil. Haydi gel, benim için. Daima. Kaçma. Bir bacak deviniyor. Çarşafın üstündeki ayağının güzelliği. Doyasıya bakmalı. Saklamalıyım. Yakalamalıyım. Hep benim olmalı. Hatırlamalıyım.

İçimde hareket ederek, işte buradayım diyor. Evindesin. Eti etinin içinde. Bu eylemle evleniyoruz. Sana nasıl mutluluk verebilirim? Ağzı, boynumu içiyor. Bana bak. Gözleri beni arıyor. Emrediyorum. Buradayım. İçimdesin, sesi yumuşak. Yalnız ikimiz varız. Acıya benzerliği muhteşem. Highland Light'da durup elli metre aşağıda patlayan dalgalara köpüren denize baktığım zaman duyduğum acıyı duyuyorum. İşte yine yumuşaklık, alçak bir ses, sevgilim ne kadar iyisin. Sonra bağırıyor, beni nasıl duygulandırıyorsun,

içimde hareket eden kanat çırpınışları. Geliyorum. Çığlığı kuş sesleri gibi odayı dolduruyor. Gizemli. Kanat çırpışları ve sesle dolu kuşlar bu huşu dolu odada. Kesik kesik nefes alan bir omuzu saran bir kol. Gözler görmeyecek kadar bulutlu. Görmez olmuş.

Bedenlerimiz aramızda serili. Onlar dost. Güneş denizin kenarından zaman kadar yaz kadar uçucu yükselirken gün doğumunu seyrediyoruz. O kadar da güvenli. Dünyada ne çok güzellik var. O uçtukça, çünkü uçuyor, daha kutsallaşıyor, ihtişamı nefes kesici, güzelliğini seyretmek insanın içini acıtıyor. Onu gökyüzünü aşarken göreceğim, ışığa karşı ışık, başının altın küresi ardında heryeri kaplayan daha büyük güneş tarafından ısıtılacak. Işıklı. Uçucu. Şeffaf. Bir ruh.

Bedeni pencerenin ötesindeki denizden yükseldi, havadan ve sudan, saf ve taze. Maddeden ve hareketsizlikten uzak kaldı, o yalnızca aşkın özü. Gözlerinde de yalnızca dikkat var. Aşk Tanrısı, gücünü ışıktan alan asil tavırlı Eros gibi emredici. "Dön." Benimle hep arzulayıp da istemeye utandığım biçimde sevişiyor. Yavaş. Yakıcı. Sonunda hep acı bir hıçkırıkla bitiyor ama dehşetli bir sevinçle dolu. Artık doldum boşaldım, yorgunum. Ama dahası var. Her delik. Şimdi daha yumuşak olanı teninin içimdeki yumuşaklığı. Ve üstteki sinir ucu. O da. Ve sonra başka bir şekilde ve yine her şekilde huşu ve dehşet olanağının olabileceği her bölgeyi araştırarak. Okşanıp bir zemberek gerildikten sonra çığlık atıp yarı baygın dönüyorum ve arkamda üstüme binmiş sakin yüzünü görüyorum. Sakin. Aslında masum. Çıplak güzelliğiyle üzerimde diz çöküyor. Gözlerinin yeşili kadar ciddi. Onlar asla yalanı veya utancı tanımamışlar, kölelik yapmamış veya ödün vermemişler, özgürlüklerinden asla vazgeçmemişler. Şimdi başı üstümde, odayı dolduran güneş onun yansıması. Sonunda ona güveniyorum.

Ona bu yüzden sordum. Yaşamımdaki tüm diğer kişiler birden gözümün önünden geçiyor. Vita, Fumio, O'Rourke, Mallory. Ve Celia. Başım korku içinde uğulduyor. Ama artık buna dayanamıyorum, beni kurtaran şey şimdi delirtiyor. Sormaya cesaret edebilecek miyim? Ama bu garip bir akşamdı. Güneş muhteşem başının arkasından yükseliyor. Bana, "Benimle birlikte bir odadayken benim için çok değerli, eşsiz olduğunu bilmeni istiyorum," demişti.

Şimdi bana herşeyi tattırdı. Ve ben ona bu saçma şeyi, bu utancı sormak zorundayım. Reddedecek kadar cesareti olduğuna güveniyorum. Sonra söylüyorum. Beni rahatlatması için. "Bana yardım et."

"Nasıl?" "Artık bu kitabın içinde yaşayamayacağım." "Buna hiç şaşmadım, seni özel yaşamından saptırıyor." "Hayır daha da kötü. Beynimin içindeki ses eski halini aldı, beni yeniden delirtecek." "O zaman bitir." "Celia ile bitirmek istedim." "Sonra?" "Ve şimdi artık bunu yapmak istemeğimi farkettim." Kalbim onu acıyla ve pişmanlıkla yavaş yavaş terkediyor. "Gözlerinin içinde bir an gördüğüm birşey beni cezbetmişti. Sistemi altedebilirdim..." daha şimdiden ondan Celia olmasını istediğimi farkedince sesim utançla alçalıyor. Veya Celia'nın eskiden olduğu şeyi. Sakin bir sesle, "Söyle o zaman," diyor. "Utanıyorum," şimdi yazarken bile utanıyorum. Ağır ağır konuşuyor, "Loren Eiseley bir yerde hepimizin lütfen lütfen deyip bir eteği çekiştiren çocuklar olduğumuzu söylüyor ama çocuklara uzun süre kimse aldırış etmiyor ve nihayet birisi dönüp de ne istiyorsun diye sorduğu zaman onlar sadece, 'Hiçbir şey,' diyorlar." Sesi bir öksüzünkü kadar acı dolu. Bu harikulade merhamet duygusunu bir alıntının içine gizlemek tam onun yapacağı bir şey.

Geriye göğüs gerilmesi gereken son utanç, bunun sevişmemizle ilgili olduğunu söylemek kalıyor. Ona anlatmaya açıklamaya çalışıyorum. İçime çok hızlı giriyor. Onun kenarda oyalanıp bana bakmasını ben de ona bakarken Celia ile olduğu gibi gözlerimizin birleşmesini arzuluyorum. Ama şimdi bu gözler farklı. O farklı olduğu gibi bu an da farklı. Mucize ve dehşet yok. Daha ciddi birşey var. Sonunda şakacı değiliz. Korkunun heyecanı yok oldu. Ve ihanetin. Bir an için onu özlüyorum ama hemen vazgeçiyorum. Bunlar başka gözler. Celia'nın gözleri yok oluyor. Yerini başkası almadı çünkü hiçbir şey başkasının yerini alamaz. Hiçbir şey aynı olmaz. Yeni ruh girer, onunla birlikte girer. Ama onun ruhu kendinin kalır. Onu değiş tokuş etmez. O orada hayale dalmış altın renkli bir genç kadın ve sevgili, şimdi güneşin bütün ısısıyla etkilenen. Dünyanın tüm yazları onun gözlerinde. Hayatımın tüm yazları. O beni aldı, kabul etti, geri fırlatmadı, uzaklaştırmadı. Üstüme kapıyı kapatmayacak. Onu ne kadar baştan çıkarsam, numara yapıp aldatsam onu kaybetmeyeceğim. Beni bu kadarlığına istemesi yeterli. Bunu on-

dan istemekle ona ihanet mi ediyorum? Ama o kendisine ihanet ettirmez, buna izin vermez. Şimdi parlak gün ışığında ona gelmemi emrediyor.

Uyuduk mu? Onun göğsünde gözümü açıyorum. Ama öfkem hala kafamın içinde. Uyumadım da dinlenmedim de. Ve kitap beynimin içinde işkence gibi konuşmayı sürdürüyor. Kumsaldaki hippiler pencereden açıkça görünüyorlar. Birden korkuya kapılıyorum, bizi öldürecekler mi? Aklıma Manson geliyor. Cinsel dehşet insanları öyle inanılmaz şekillerde ateşliyor ki. Bizi gördüler mi? Paniğe kapılıp yatakta doğruluyorum, aşkımızın mükemmel olduğu bir anda öldürülmek, herşeyin sıradan bir hiç uğruna yok olması düşüncesi beni sarsıyor. Bu ani paranoya ile onu da korkutarak pencereye koşuyorum. Ama daha perdeleri çekerken onların yumuşak tavırlı uzun saçlı kumsal çocukları olduğunu farkediyorum. Bize zarar vermezler. Artık sonsuza dek güvendeyiz. İnsan ne kadar güvende olabilirse o kadar.

Ve şimdi taşınmalıyız. Keşfettiğimiz ve ücretsiz verilen bu yeri terketmemiz gerektiğine içerliyorum. Şimdi eşyaları otomobile taşımamız gerek ama daha önce burayı temizlemeliyim. Sarayını terketmeye hazırlanan neşeli İrlandalı kadınım, Claire, "Kirli bile değil," diye karşı çıkıyor. Ayrılacağımız için surat asıyor. Bir kilise broşürünü yutuyor. "O çöpü niçin okuyorsun?" "Elime geçirebildiğim tek kitap. Ara sokakta manyağın biri bedava dağıtıyordu." "Niye bana yardım etmiyorsun?"

"Kitap ne hakkında?" Bir eleştirmen gibi konuşarak soruyorum. "Karının biri Provincetown'a gidiyor ve biriyle yatıyor," Claire tiksintiyle kitapçığı fırlatıyor. "Çöp, gerçekten çöp. Bir kilise manyağıyla yattığını söylersen seninle bir daha asla konuşmam. Ama teyzemin New England'daki en büyük glayöl çiftliğinin sahibi olduğunu söyleyebilirsin. Siyah glayöl yetiştirmeyi başardı. Bu bir çeşit ölümsüzlük demek. Döşemeyi göz yaşlarımın arasından görebiliyorum. Bize bu yeri verdiği için Molly'ye şükran duyarak mutluluk içinde yerleri siliyorum. "Niye yardım etmiyorsun?" "Tavanı da silecek misin?" diye alayla soruyor. "Gerçekten de abartıyorsun." "Etnik özelliğim," diye tıslarken parmağını bile oynatmadığı için ona sinirleniyorum. Beni seyrederken, "Sen salağın tekisin," diyor.

Soğuk. Uzak. "Ben dörtte bir İrlanda'lıyım geri kalanı akıllı. Seni otomobilde bekleyeceğim." Ona katıldığım zaman hala surat asıyor. "Molly onu hemen yapabilirdi, onun için sorun olmadığını söyledi." "Ve bizim işimizi yapmasına izin verecektin öyle mi?" Öfkeyle ona dönüyorum. Pişman oluyor. "İtiraf etmeliyim ki seni bir an için beni hep bekleten anneme benzettim. Son bir benzetme."

Gözden yiten eve otomobilin camından son bir kez daha bakıyorum ve göz yaşlarından otomobili süremiyorum. "Duygusallığın konusunda birşeyler yapmak zorundasın." Sonra Molly'nin uyanmış bize el salladığını görüyoruz. Ara sokağın sonuna kadar iyi kalplilikle bizi uğurlayıp el sallıyor.

Yatak çok güzel, altın sarısı çarşafları bir İngiliz süt kabını andıran mavi beyaz çiçekli örtüsü var. Ama iki ayrı yatak. Biri diğerinin içinden çekilip çıkarılıyor ve onbeş santim daha alçak. Eğri yatağı olan bir yere Bookie'den başka kimse günde yirmi dolar ödemez. Ayrı düzeylerde yatmamız gerekecek. Düşkün durumumu göz önünde tutarak biraz daha geniş olan üst yatağı bana bırakıyor. Molly'nin resmi bizimle birlikte pansiyona geldi, raptiyeyle tuttu-rulduğu duvardan bize bakan yaşlı bir kadın. Claire onu asmayı akıl ettiğim için beni kutluyor. Bir arkadaşın çalışmasını beğenmenin güzelliğinden söz ediyoruz, bunu insan çok arzuladığı ve beğenememekten de korktuğu için rahatlatıcı oluyor. Ama bu güzel, güzel bir resim. Sanat Öğrencileri Derneğinde çok eski bir elbiseyle poz veren bu yaşlı kadında Molly'nin iyiliği görünüyor. Yüzü o kadar Molly'ninkine benziyor ki resmi verdiği zaman hayretle bir resme bir ona bakmıştım. Claire'nin masanın üzerine bir tabak meyve koyduğunu farkettim. Onu bizim için oraya koymuş. Artık burası bizim yerimiz.

Suskunuz. Biri siyah diğeri altın renkli başlarımız altın rengindeki çarşafın üstünde yanyana duruyor, fakat güneş Claire'nin saçına değer değmez çarşaf cansızlaşıyor sadece bir renk oluyor. *New York Times*'dan kehanet haberleri okuyor. Bilim maymunların insanlardan türediğine karar vermiş. Bilinen teorinin tam tersi, fotoğrafiri bir Pop-Magritte maymunu bir ağaçtan merdivenle inerken gösteriyor. Viktorya devrinin büyükleri cennette bayram yapıyor ol-

malı - biz dememiş miydik? Sonraki haber. Filistin'de bir mağarada çarmıha gerilmiş bir adam bulmuşlar. Hiç bozulmamış ayaklarında çivi bile duruyormuş. Claire, "O zamanlar binlerce adamı çarmıha germiş olmalılar, yalnız sizinki kurban değildi," diye söyleniyor. "Yine de olasılıkları bir düşün." Ve son haberi. Oraya yosun götürüp oksijen üretmesi sağlanabilirse Venüs'ün de Dünya'nınki gibi bir atmosferi olabilirmiş. Bilim adamları bu konuda araştırmalarını sürdürüyorlarmış. "Sonsuza dek sürer," derken evrimi yeniden yaratmanın ne kadar zaman alacağı hakkında hiçbir fikrim yok. Claire evreleri açıklıyor. "İlginç bir yaratık ortaya çıkana kadar çok zaman gerekli." "Hayır, bunu hızlandırmalıyız."

Şimdi evren ile ve hayal gücü kuvvetli gazete okurlarına hergün sunulan geçmiş ve gelecekle başa çıkmaktan yorgun uzanıyor. Uzanmış bir kadının bedeni yorgun bir çocuğun bitkinliğine karışmış. Yüzükoyun yatmış, başım ona dönük, saçlarının iri halesi bir mucize gibi gözlerimde parlıyor. Uyumak için arkamı dönüyorum ve dışarda yaz caddelerinden geçen otomobillerin gürültüsünü duyuyorum. Motor sesleri garip bir şekilde eski 1930'lu yılların motorlarının gürültüsünü andırıyor. Çocukluğumun yazlarında, Ağustos'un sıcak güneşli sokaklarından ağır ağır geçen eski siyah büyük otomobiller gözümün önüne geliyor. Kitap bitince ölmeliyim. Duran, orada zaman içinde kalan, ilerlemeyen ben kendimim. Beynimdeki ses alçalıp bir vızıltıya dönüşüyor. Yoğun nabız gibi atan bir suskunluk var, içinde konuşma olmayan bir ses. Sonunda duruyor. Sonra yeniden başlıyor, çılgınca sürüyor, asla durmayacak. Annemi düşünüyorum, ona adarsam belki sonunda beni olduğum gibi kabul eder. Herkes gözlerimin önünde beliriyor tüm dostlarım, bir dua okur gibi isimlerini mırıldanıyorlar, Fumio, Nell, Vita, Mallory, Celia. Nell hakkında bilgi alamazsam uyuyamayacağım. Asla uyuyamayacağını, yeniden delireceğim, uyumazsam birkaç saat içinde kesinlikle aklımı kaçırırım. Belki farketmeden dinleniyorum.

Dönüp onun yanımdaki parıltısını görüyorum, hüznün içinde altından bir ateş. Yatağa uzanmış iri bir kadın, saçlarının altın sarısının altında ağaç çileği rengindeki solmuş bluzu görünüyor. Canını kurtarmış bir Marilyn. Onu öldüren soyunma odalarındaki müsteh-

cen Amerikan kadını hayalinin afişleri. Hastalığımıza kurban edilen Marilyn. Ölümünü Tokyo metrosunda Öz Oğul'un *(Native Son)* arasına koyduğum gazetede okumuştum. Onu okurken ben de içgüdüsel bir katil haline geliyordum tıpkı Raskolnikov'u okurken olunduğu gibi, başımı kaldırınca diğer yolcuların gözlerimdeki suçluluğu farkettiğini gördüm. Sonra İngilizce basılan gazeteyi açtım ve Monroe ile karşılaştım. O benim için park yerlerinde, garajlarda ve alet kutularının iç kapaklarında fotoğrafları asılan bir kapak kızıydı. Beyaz teni ve sarışın olmadığım için nefret ettiğim biriydi. Yatağının üzerinde çıplak öldüğünü öğreninceye kadar nefret ettiğim Marilyn. Kim olduğunu o zaman anladım. Çok geç. Ama şimdi olamaz, asla bir daha olmayacak. Yatakta yanımda yatan sevgilim olan iri sarışın güvende. Birbirine yapışıp, dibe doğru giden ve ancak boğulurken hayatta kalmak için ayrılan sevgililer değiliz. Artık kendi uzamlarında yaşayan iki ayrı kişiyiz. Sonunda barışık siyah saçlı ve sarışın yan yana yatan iki kadınız. Kabul edilmesi en zor olan altın sarısı saçları da artık kabul edildi. Ve müthiş güzelliği, tüm kadınlığının armağanı. Artık onu kaybetmek için kıvranıp durmaktan vazgeçtim. Evet diyebilirim. Claire bir zamanlar pırıl pırıl bir çocuktu, koyu Baptist bir aile, köktendinci büyük anne, kimse onunla ilgilenmiyordu. Bu yüzden o dindar oldu. O zaman dikkatlerini çekti. Hala bunu yapıyor. Bir uçurtma ipiyle yeryüzüne bağlı olan sevgilim azize çılgınlığından vazgeçebilecek mi? Şimdi kendi şehvetini benim kadar o da farkına vardı. Başı yastığın üstünde orgazmın dehşetiyle yukarı dönük ikimizi de şaşırtan bir sevinç kasırgasıyla sık sık sarsılırken, gücüyle climi acıtıyor, sonra gerilmiş kaslarının üzerine suyunu fışkırtıyor ve tensel öğretmenini aşıyor. Artık ilgisiz çocukluğunu aştığı için ben 5. Cadde'deki sidikli merdivenleri tırmanırsam bana kapısı hep açık olacak. Burada Provincetown'da birbirimizi iyileştirdik. Ama hala dur durak yok.

Sonra balkonda oturmuş sessizlikten korkan bir gecekondulu gibi kulağına yapıştırdığı küçük bir radyoyla astronotunun dönüşünü bekliyor. "Bu benim Porto Riko'lu radyom," diye gülüyor. Bana arkası dönük kapıya doğru yürürken beyaz pantolonunun içinde kıçı ve bacakları çok güzel, güneş yanığı ayak bilekleri ve döşemenin üzerindeki çıplak ayakları biçimli ve güçlü. Güneş gözlükleri bir

sandalyenin üzerinde duruyor. Onlar da bigudileri gibi en ucuz cinsinden, bu çılgının en sevimli yanı da bu, okuduğu can sıkıcı dini felsefi mistisizm ile ilgili ciltlerden sonra ruh arayışına giren, yıldızlara takan fakir bir beyaz kız. Terlikleriyle ortalarda dolanırken Einstein ile Sutraları elinden düşürmüyor.

Kumsalda yatmış güneş banyosu yaptığımı düşünüyorum. Bende bu şans varken burada uyuyakalır sonra da hastanelik bir halde uyanırım. Başımdaki sesi durdurabilsem. İki delikanlı yumuşak hareketlerle usulca bir sandalı denize indiriyorlar. Bir teybi kapatır gibi kafamın içindeki kitabı da kapatacağım. Ama kapanmıyor. Nefretlik sinsi makine kontrol dışı. Fumio'nun Pennsylvania Akademisi'ndeki büyük sergisinin açılışında kırmızı merdivenlerin üstünde takım elbisesi içinde tuhaf bir şekilde yakışıklı durduğu o anı da kitabıma almalıyım. O uzun merdivenin üstünde incecik biri. Ve kocaman uçurtmaların, tahta bisikletlerden oluşan buketlerin doldurduğu tüm salonu eliyle şöyle işaret edivermişti. Sanki hepsini bana hediye etmek için yapmış gibi. Merdivenin kırmızılığını hatırlamalıyım. Üst kattaki odada kalan hanım sık sık radyo dinlememizi engelliyor. Biz spikerin sesini duymaya çabalarken o tül elbisesiyle sessiz duramayan bir papağan gibi çevrede uçuşuyordu. "Dönmek onları kim bilir ne kadar mutlu etmiştir. Yere ayak basmak." Ben içimdeki kuşkucunun sesini susturuyorum: dünya hala berbat bir halde ve pahalı bir uzay programı yapılıyor. Savaş çığırtkanlığı yapan Nixon için bir bayrak reklamı. Onun hoşnutluğunu paylaşmak için onun hoşgörülü ruh haline girip affediyorum. Onlara önem verdiğim bir keresinde bir arıza olmuş ve neredeyse yere inememişlerdi. Onların toprağa gömülmeyen, asla dinlenmeyecek olan bedenlerinin sonsuza dek boşlukta dönüp duracağını, bir milyon yıldır ölü olarak çelik bir kapsül içinde ebediyete düştüğünü hayal etmiştim. Chaucer'in yaşlı adamı yeryüzüne dönebilmek için yol ararken teselli umuduyla toprağı eliyle yoklarken. Bağışlayıcının Öyküsü'ne *(Pardoner's Tale)* ona *"leve moder"* (sevgili anne Ç.N.) der. Claire müthiş dikkatini toplama gücüyle herşeyi yok sayıp radyoyu dinleyebiliyor. Başardılar. Ay Dünya Gezegenine geri döndü. Bu mutlu bir sabah. Telefon edip Nell'i bulmadan uyuyamayacağım. Bugün Ağustos'un yedisi. Bugün İngiltere'ye kaçabi-

lir, biletinin tarihi bugündü. Çok yorgunum ama son bir kez daha ona yardım etmeye çalışmalıyım. Fumio'yu arıyorum. O bilir. Sidney cevap veriyor. Köpeği halının üzerine işemiş ve arka bahçede çukurlar kazmış. Dün gece oraya varmış bu sabah biraz akşamdan kalmalar, bugün ağırdan alacaklar. Fumio'nun telefondaki ince sesi şehirlerarası hatta çiftlikten şakıyor. "Artık iyiyim, o berbat kitabı sonunda bitirdim." Onunla bitirmediğim için düş kırıklığına uğruyor mu? "Daha fazla dayanamayacaktım, baskısından delirecek gibi oluyordum." "Abartılı bir yaşam sürüyorsun," diyor. "Evet ama bazen bu gerekli," diye kendimi savunuyorum. "Benim yaşamım o kadar olağanüstü değil ama disiplinliyim, daktilo tahtanın içinde büyüyor." O hep kendi olduğu gibi. Nell'in nerde olduğunu bilmiyor, yok olmuş, kente dönmek için ayrıldıktan sonra hiç aramamış. "Çiftliğe geliyorum seninle sessiz sedasız yaşayıp yazacağım. En iyi senin yanında çalışıyorum." Birden aptalca hıçkırarak Japonca onu sevdiğimi, ona taptığımı söylemeye başlıyorum. Hafifçe utanarak gülüyor ve buna sevindiğini söylüyor. Benimle Provincetown'a gelir mi diye sorduğum zaman evet diyor. İlk kez yirmi yıl önce Nogiri Gölünde bir kızla yelken gezintisi yaptığı için yelkenli kullanmak isteyeceğini söylüyor. Ama o kız onu çok yaralamış, ona cesaret verip sonra da arkadaşı Ojiko'nun peşine düşmüş. Kendi arzularını tatmin etmek için onu aşka ve sanata iten hırslı bir annesi olan garip bir dansçı kızmış. Benim aklı başında Fumio'mun bile hala iyileşmemiş kanayan yaraları var. "O zaman yelkenliyle gezeriz. Claire'nin teknesini kullanırız. Direği takmayı ve tekneyi kullanmayı bir şekilde öğreniriz. Burada biri bize gösterir. Ve ben seni asla yaralamam." Daha sonra buraya benimle geleceği için mutluluktan ağlıyorum. Eylül'de.

Başka bir numara çeviriyorum, Rosemary'yi arıyorum. Nell, Rosemary İtalya'dayken onun evinde kalabileceğini söylemişti. Ama New York'ta telefonu açan Rosemary'nin sesi. Nell'in nerede olduğu hakkında hiçbir fikri yok. Onu bulmama yardım etmeyi teklif ediyor ama durum çok karışık. Aklım bütün yazarların çıkıp balkonundan 23. Cadde'ye baktığı ve Nell'in kitabını yazdığı Chelsea Otel'de. Provincetown benim asabi yorgunluğuma inanılmaz derecede sabırlı davranıyor. Son olarak Chelsea Otelini aramak istiyo-

rum. "Ücreti New York'taki telefon numarama borçlandırın, rehberde yoktur ama telefonum var, adım Millett, M-i-l-l-e-t-t diye kodluyorum. "D" mi? diye soruyor. "Hayır, iki tane t." "Kate Millett? Siz bir kitap yazmamış mıydınız?" Utanıyorum. Ma Bell hakkında şakalar yapıyoruz. "Santral memurlarını birleştirmek olası mı?" İnsanlar beni nasıl tanıyor, ben onların müşterek malı, yardım ettikleri beceriksiz bir evcil hayvan mıyım, o New York'tan bilgi alırken ben bekliyorum. New York santralı da hatta. Üç değişik yerde üç kadın, hep birlikte geri zekalı çocuklar gibi Chelsea'yı kodluyoruz.

Ama Chelsea Otelinin resepsiyonundaki erkek sesi orada Nell O'Rourke adında kimsenin olmadığını söylüyor. Ve telefonu kapatıyor. Onu beyaz bir takım elbiseyle gözümde canlandırabiliyorum, duvara asılı anahtarların önünde duran bir Tennessee Williams tipi. Panjurlu kapaklı titiz çalışma masası hiçliği yansıtıyor. Zamanla herşey anlaşılacak ama Nell kalmış olsaydı orada yazıyor olacaktı. İlk seferinde onu orada indirmeyerek bu şansı ben mi yok ettim? Kameraları görüp geri vermenin yazık olacağını düşündüm üstelik yanında film de getirmişti. Herşey zamanı gelince oluyor. Hem gelecek de var. İşi bitince oraya gidip çalışmasını istedim. Ama onun kendi kişiliği var. Bunu hatırlamalıyım. Yardım etmeli ama istenmediği zaman da fazla yardım etmemeliyim. Uzaklaşarak yardım etmeli. Yalnız bırakarak. Başkalarını da arayabilirim ama şimdi zamanı değil. Celia şimdi yalnız bırakılmalı. Vita da. Dostluk zamanlamayı öğrenmektir. Birşeyler öğreniyorum.

Claire, "Sen daha çok övünmelisin," diyor. "O zaman daha az saçma görüntürsün. Hep ağlaşıp herkesten seni affetmelerini istiyorsun sonra da elde etmek için numara yaptığın özgüven kırıntısını elde edince gülerek ortaya çıkıyorsun." Numaramı farkedip açığa çıkarması beni eğlendiriyor. "Gülmek gerçekten çok gerekli, yaşamın büyük bir kısmı gerçekten delilik, patolojik, anlamsız. Ve sabırlı olmak. Bana söylev çekmesini dinlerken ne söylediğini sonradan tam olarak hatırlayamadığımı düşünüyorum. Sadece iyi kalpliliğinin garip çekiciliğini hatırlıyorum, heveslerinin peşinde hangi aziz hakkında saçmalarsa saçmalasın bu kötü bir hedef değil de hiç başaramayacağı korkusundan kaynaklanan nevrotik bir kor-

kusu olduğu son derece açık. Henüz çok gençken ve yeni başlarken şimdiden tamamlanmış bir kişiliği olsun istiyor. Her zaman seveceğim Celia'yı usulca düşünüyorum. Belki şimdi iyileşmiştir. Onun şehvet korkusunu ve surat asarak beni reddedişindeki dürüstlüğü anlayışla karşılamalıydım. Kendiliğinden verilmedikçe hiçbir karşılık istememeyi öğrenebilecek miyim? Belki bir gün, tüm sevgililerimden ve Fumio'dan. Ve Vita, insanı tamamen çıldırtan çocukça büyümeye karşı çıkışı. Sevgili olmazsak belki daha iyi arkadaş olabileceğimizi söyledi. Haklı olduğunu anlayınca şaşırıyorum. Hayatının değişikliklerinde kendini oradan oraya savururken bir dostun sabrına ihtiyacı var. Bel soğukluğu geçti mi diye merak ediyorum. Yarın o dükkana kadar gidip Fumio'nun deri ceketini alacak kadar enerjiyi bir araya getirebileceğim, fiyatının ne olduğu önemli değil, onu satın almak keyifli olacak. Denize bakarken şimdiden siyah saçlarının ve güneş yanığı yüzünün bedenini saran parlak derinin üstünde nasıl duracağını hayal ediyorum. O ceket onun kendi yarattığı o disiplinli görüntünün altından şıklığının heyecanını ortaya çıkaracak. Sidney yanındaysa en azından yokluğumda hep konserve yemeyecek demektir.

Havadan sudan konuşuyoruz, önümüzde deniz, akşam oluyor. Yemek hazırlayan Claire ondan birine hizmet etmesinin istenmesinden ne kadar nefret ettiğini itiraf ediyor. Kahve yapmasını istediğim zaman gururlu ve öfkeli oluveriyor. "Ben senin için kahvaltı hazırladım neden kahveyi de sen yapmıyorsun? Üstelik teknede hep oturmamı emretmeye de bayılıyorsun." Suçunu yüzüne vurarak gülüyorum. Egosuz ve gücenmeden birbirimizden birşey istemeyi, kimin daha önemli olduğu kavgasında birbirimizi yaralamadan birlikte yaşamayı öğreniyoruz. Ve onun her zaman kişiliğine sahip çıkması ve onu gölgede bırakmama asla izin vermemesi ne güzel. Sonra garip bir düşünce. Claire Kuzin Colleen'e benziyor mu? Millett'lerin tuzaklar kurup beni davet ettikleri ve o zamandan beri de sürgün ettikleri o Noel günü. Bir halam bana tokat atmıştı. En iyi kalplisi oydu. Bizde bir tokat bir çeşit ilgi demektir. İletişim. Tanınmak. Diğerleri buz gibi Brahman'lardı, amcam ben "o biçim" olduğuma göre artık beni tanıyamayacaklarını söylemişti. Bana saldırmadan önce Colleen'in Washington'a dönmesini beklemişlerdi.

Yaşıtım, çocukluğumun en iyi arkadaşı, o kuşaktaki tek Millett kuzinimin suçlarımı öğrenmesini engellemek onu korumak istemişlerdi. Sarı saçlı servet sahibi kuzinim Smith'i bitirdikten sonra üniversite mezunlarını sekreterlik görevlerine yerleştiren genç bir yönetici olarak Katherine Gibbs'de çalışıyordu. Güneye dönerken parasız kalmıştım, Washington'dan geçerken kar yağmaya başlamıştı. Onu benzincideki telefon kulübesinden aramıştım, benzin için yeterli param kaldı mı? Kuzinim şık apartman dairesinden gelen sesi çok soğuktu, bu gecekı senfoni konserine bileti vardı. Meşguldü. Geceyi burada geçirirsem kahvaltıda görüşebilirdik. Caddenin karşısındaki Roosevelt Oteli'nin oldukça rahat olduğunu söylüyor. Onu arayıp uyarmış olmalılar. Bir ırz düşmanı olduğumu evini kirleteceğimi halılarını lekeleyeceğimi mi sanıyor? Onu bir daha görmedim, telefonu kapatıp güneye doğru yola koyuldum. İki yıl sonra seksi görünmeye çalışarak şehir merkezindeki bir fahişe gibi siyah bir elbiseyle düğününde dans etmiştim. Normal sayılan görünümü karikatürize ediyordum. Twist yapmasını yalnız ben ve birkaç erkek biliyorduk.

"Sen Kuzin Colleen değilsin, ona hiç benzemiyorsun. Sarışınsın ama onun saçları daha uzun ve düzdü." "Seninle gerçekten çok uğraştılar değil mi?" Gözleri durgun bana bakıyor ve ben ise bu son kırık kanat öykümden utanıyor ve bu numaramdan nihayet vazgeçiyorum. Deniz kıyısındaki bahçede oynayan çocukları işaret ediyor. Onları farketmiştim. Bana bir öykü anlatıyor. Bir keresinde Noel zamanı Saks'ın vitrinine bakan bir adamla bir kadın gördüm. Yanlarında orada kaldırımda duran bir çocuk vardı, ilgilerini çekmeden öyle arkalarında duruyordu, gelip geçen insanlar ona çarpıyorlardı. Sonra o çocuğu iç içe geçmiş giderek büyüyerek uzaya yayılan bir dizi dairenin merkezinde gördüm. Bu çocuk hedef tahtasında on ikiydi.

Merdivenlerden inip sahile gidiyor. Kahramanca ruh haliyle tek başına yürüyor, 5. Cadde'deki dairesinde duvarda asılı rüzgara karşı başını eğmiş orman içinde yürüyen birinin resmini hatırlatıyor. Kendi başına yalnız, kıyıda yosuna benzer birşeyler var ve geniş gri kumsal boyunca deniz çekilmiş. Onu uzaktan ayrıksı saygın seyrediyorum. Kimliğini. Komşuları izliyorum. Bitişikte oturan kız

tozlar arasında çömelmiş tek başına oynuyor. İnanılmaz şey ama adı Katie. Ona baktığım zaman benim o yaştaki halim oluyor. Ben sekiz Mallory üç yaşındayken kumda yaptığım şatomu yıkmıştı. Karnına yumruk atmıştım. Bütün gücümle. Bir an için morardı. Sevgili küçük kardeşim canını yaktığım için avaz avaz bağırıyordu. Babam beni dövmüştü. O zaman şiddet dolu bir adamdı. Çığlık çığlığa bağırmıştım. Bu fasit daireyi hiç kırmadık. Bu Katie'nin bir erkek kardeşi ve aşağımızdaki evden şimdi çıkan bir babası var gri saçlı entellektüel tipli sportmen olmayan bir adam. Claire uzaklarda kıyıda yürüyen ölü mürekkep balıkları gibi şeylere eğilip bakan pantolonunun paçaları dizlerine kadar kıvrılmış biri. Baba oğlunun oyuncağını alıp kuruyor. Bir roket. Ama aniden havaya fırlayan plastik patlıyor, sivri bir parçası gözüne saplanıyor. Vuruldu. Yara kanıyor. Eve gidip elinde bir mendille dönüyor. Bir çocuğun oyuncağı sizi neredeyse kör edecekken ve mavi gözlüklü bir kadın olanları bir balkondan seyrederken erkek gururuna sahip çıkmak zordur. Ama o bunu yitirmiyor. Sukunetini de. Küçük kızı onu teselli etmek için ona koşarken sevgi dolu. Şimdi kucaklaşan bedenlerinde çocukluğumu kapatıyorum. Nihayet onun kalıplarından kurtuluyorum. Bazen Claire'nin kıyıda bağımsız yürüyüşünü seyrediyorum, o yalnızken ben de yalnızım, bazen de yalnızca uçsuz bucaksız mavi denizi seyrediyorum.

Masayı topladık ve ben tabakları almak için dışarı çıktığım zaman akşam tüm gökyüzünü kaplamıştı. Çarşı Caddesi'nin üzerindeki Tittian'vari pembe bulutlar keten helvası gibi. Tekneler, teknelerden bir filo var. Ve su kendi pembesini ince bir tül gibi onun üstüne yayarak bir sandala uzanıyor. Martılar geçiyor. Önümüzde sağdaki evin balkonuna bir kız çıkıyor. Elleri parmaklığa tutunuyor. Kollarının teni elliye yüz santim boyutlarındaki tahta parmaklığın önünde yaşamın tüm beklentisini, onun aciliyetini belirten bir silüet oluşturuyor. Sığ yerlerin ötesinde açıkta yelkenliler var, büyük tekneler. Bu gün deniz o kadar fazla çekilmişti ki üst kattakiler kürekle dönmek zorunda kalmışlar. Ve aşağıda beyaz giysili bir delikanlı çimde yürüyor. Temiz ve diri görünüyor. Uzun boylu ve sarışın. Japonya'dan dönüşte indiğim Los Angeles'te tanıdığım Bud Weber'e benziyor. Gözlerinin garip bir yeşili olan bu iri yarı sarışın

adam beni ürkütüyor ve benimle yeniden İngilizce konuşuyordu. Benim ırkımdandı. İki yıl süreyle onu neredeyse unutmuştum, Yokohama'daki İpek Otel'de kasılarak yürüyen ve Japonların koyu renk başlarına böceklere bakar gibi bakan uzun boylu geigin'lerden nefret ederdim. Ama Bud iyi kalpliydi deniz kıyısındaki evinde kalmama izin vermişti. Uyanınca beyaz perdeler ve bir doksana bir doksan boyutlarında bir pencere görmüştüm. O kadar çok New England'a benziyordu ki içeri vuran güneşte yatarken kalbim sıkıştı. Eve dönmüştüm.

Şimdi martılar çığlık atıyor, bölük bölük kalabalık dönüyorlar garip beyaz yüzleri var. Bitişiktekiler akşam yemeğinde yedikleri spagettiden bahsediyorlar. Havada uçuşan sesler. Çocuklardan biri iki porsiyon yemiş. Sesinde başarı tınlıyor. Martılar bağırıyor. Kendi rotalarında dönüyor dönüyorlar, gökyüzü grileşiyor. Akşam vakti. 2. Cadde'deki serçeler gibi. Daha önce seyrettiğim yegane kuşlar onlardı. Tüm Bowery yıllarımda akşam yemeği zamanı bakkala gittiğim zamanlar. Ne çok martı var onları saymaya çalışıyorum ama ayrılıp dağılıyorlar ve ben onları gökyüzünde durduramıyorum. Kanatlar gürültü ve çığlıklardan oluşan bir pus içinde uçuyorlar. Kargaşa ve sukunet bir arada.

UÇMAK

KATE MILLETT

ISBN 975-7814-42-3

KITAP
2000

9789757814429